Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

m

Post 910
KK

J: Delmarmol

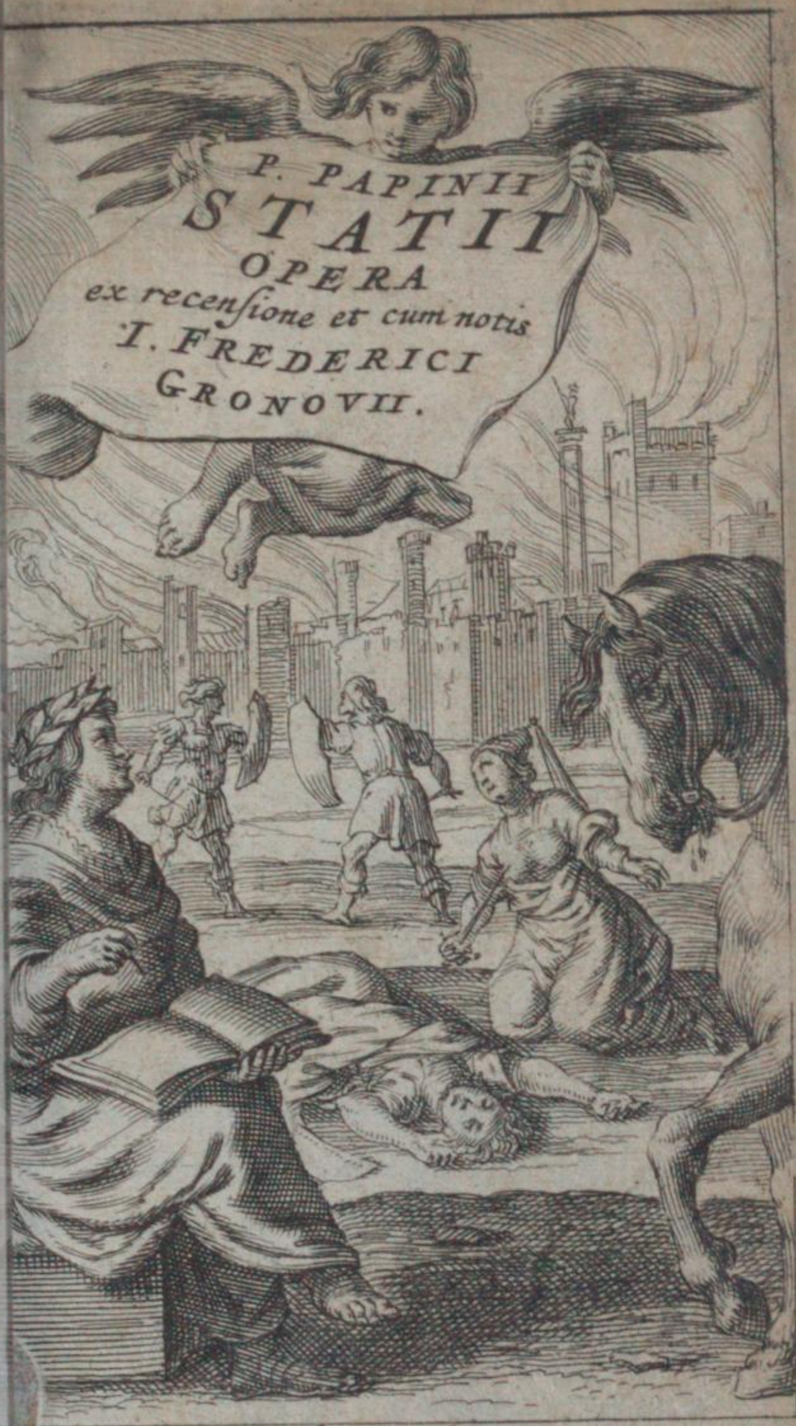
541

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

KW 224
A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Amſterodami,
Typis LUDOVICI ELZEVIRII,
Sumptibus Societatis 1653.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Koninklyke
Bibliotheek
's Hage

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

CHRISTINÆ REGINÆ

IOHAN. FREDERICVS GRONOVIVS.

CArmina toties Imperatoria & aure limata & dextra coronata, ad ſanctius judicium & puriores manus mittere, nulla, opinor, invidia eſt. Quod autem, tuo, Regina, religioſius tribunal, cum in omni re, tum in hoc ingeniorum delectu? Quæ caſtiores manus? Mores tui cenſura ſunt. tibi ni gravis ipſa & moroſa exactrix (nec tam gravis, poſtquam lex, ad quam te exigis, in naturam abiit) tuos exemplo itis retines. Tibi ſoli nullius unquam delicti gratiam feciſti, aliis mitior quam ſevera. Nemo te iracunde quicquam aut appetenter unquam aggredi ſibi viſam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

criminatus eſt. Ita domitus animus & verum optime videt & domat omnia. ſic potens tui, & civium & hoſtium facile potens es; horum victoria, illorum jure & benevolentia. Nec calumniam metuit, quiſquis te ſuæ cauſæ arbitram adigere meruit. Nam de ingenii operibus exiſtimare poſſe, tibi uni ſceptrorum compoti poſt multa ſecula datum eſt. Laus illa, Græcis & Romanis Principibus communis ac neceſſaria, in Antonino & Iuliano ſtetit atque obmutuit. qui ſecundum hos paſſim regnarunt, favore potius (ſi tamen) quam peritia literarum cenſentur: & præclare nobiſcum actum putavimus, quoties non, ut Licinius, id virus, eam peſtem publicam dixerunt. Tibi Theano tam utiliter quam magiſtro eidemque marito Ὑπομνήματα *recitaret. tibi Sappho quam Phaoni lyram ſuam placere mallet, ac ne moribus diſpliceret, animo temperaret. Apud te ſuperatus à Corinna Pindarus ne dicto quidem victricem ſuam, judicis honore, ulciſceretur. Sulpiciæ joci & pulchri dolores te*

au-

audiente doctiores & ſanctiores fierent. Læliam & Gracchorum matrem & Hortenſiam in probandis tibi, quos admirati ſunt & Romani, ſermonibus ſollicitas haberes. Taceo viros; nam hæ matronæ illos in ſui ſexus decore anteierunt. Hæc utraque virtus & manus tibi conſervat puriores, non modo, quam hujus fuerunt, quem deſignavi, Cæſaris, ſed & fratris, qui amor & deliciæ humani generis nuncupatus, qui hoc nomine Pontificatum maximum ſuſcepit. Tuas ferientes non niſi hoſtium vires ſenſere, ſed ſic quoque inſontes, ut Pallados, cum fulminat Ajacem. Omnes alii, & hi ipſi ſanioribus conſiliis uſi, aut parcentes aut liberales experti prædicant, pigras & modicas ad ſupplicia ſubſcribenda, veloces & largas ad præmia repræſentanda. quales erunt, ſi quando terras reviſet, Aſtrææ. Et in te, credo, reviſit. Quare digna es, cui diem promittat illa Papinii Statii proxima Maroneæ Muſa; unum dolentis, cum talem principem pinxit ornamentis non ſuis:

præſtabili tamen inſtituto, qui & laudibus alienis, qualis eſſe deberet, monſtrare, & Thebani paris exemplo terrere, ne foret, qui erat, voluerit. Tu cum falſo tributas illi laudes leges, tuas agnoſces. Cæterum verſa eſt hujus muneris fortuna. dabat olim dignus qui daret, accipiebat indignus cui daretur; nunc accipis meritiſſima, porrigit qui ſe tanto haudquaquam honore dignatur. Sed Domitianum Statius mutare non potuit; tu nutu invicto tuo me facies ut dignus omnibus videar. Vivas æternum auguſtiſſima & Deo cariſſima Regina. Daventriæ VII. *Kal. Octobr.* CIↃ. IↃC. LII.

ELO-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. Papinius Statius, patre nominis ejuſdem earundemque artium, Neapolitanus, Romæ floruit imperante Domitiano, P. Virgilii Maronis cultor, &, quantum licet, æmulus, omnium certe Heroïcorum poſt illum, Iulio Scaligero teſte, facile princeps. Scripſit Silvas (poëmatia varia & extemporali calore, quo neminem parem habuit, effuſa, in quibus Epithalamia, Epicedia, Dedicationes, Laudes, Epiſtolæ, Lyricon etiam unum & alterum) Thebaida & Achilleida. Memorat & Agauen ejus Iuvenalis, quæcumque illa fuerit. Carus Cæſari & comitibus ejus vixit, liberalitatibus illorum, ſi non locuples, ut parvi beatus ruris poſſeſſor. Ter in agone Albano coronas tulit. In agone Capitolino ſuperatus eſt, ſua an judicum culpa, incertum.

Iuvenalis.

Curritur ad vocem jucundam & carmen amicæ
Thebaidos, lætam fecit cum Statius urbem,
Promiſitque diem. tanta dulcedine captos
Adficit ille animos, tantaque libidine vulgi
Auditur.

Sidonius Appollinaris.

Non quod Papinius tuus meuſque
Inter Labdacios ſonat furores:
Vel cum forte pedum minore rythmo
Pingit gemmea prata Silvularum.

Idem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Si quis carmen prolixius eatenus duxerit eſſe culpandum, quod epigrammatis exceſſerit paucitatem, iſtum liquido patet, neque Balneas Etruſci, neque Herculem Surrentinum, neque Comas Flavii Earini, neque Tibur Vopiſci, neque omnino quicquam de Papinii noſtri Silvulis lectitaſſe: quas omnes deſcriptiones vir ille præjudicatiſſimus non diſtichorum aut tetraſtichorum ſtringit anguſtiis: ſed potius, ut Lyricus Flaccus in Artis Poëticæ volumine præcepit, multis iiſdemque purpureis locorum communium, pannis ſemel inchoatas materias decenter extendit.

P. PA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII STATII

SYLVARVM

Libri quinque.

LIBER PRIMVS.

STATIVS STELLÆ SVO SALVTEM.

DIu multumque dubitavi, Stella juvenis optime, & in ſtudiis noſtris eminentiſſime qua parte voluiſti, an hos libellos, qui mihi ſubito calore & quadam feſtinandi voluptate fluxerunt, cum ſinguli de ſinu mẽo prodiiſſent, congregatos ipſe dimitterem. Quid enim oportet hujus quoque authoritate editionis onerari, quod adhuc pro Thebaide mea (quamvis me reliquerit) timeo? Sed & Culicem legimus, & Batrachomyomachiam etiam agnoſcimus. Nec quiſquam eſt illuſtrium Poëtarum, qui non aliquid operibus ſuis ſtilo remiſſiore præluſerit. Quid? quod hæc ſerum erat continere, cum illa vos certe (quorum honori data ſunt) haberetis. Sed apud cæteros neceſſe eſt multum illis pereat ex venia, cum amiſerint, quam ſolam habuerunt, gratiam celeritatis. Nullum enim ex illis biduo longius tractum: quædam & ſingulis diebus effuſa. Quamvis metuo ne verum iſtuc, verſus quoque ipſi de ſe probent. Primus libellus Sacroſanctum habet teſtem. Sumendum enim erat à Iove principium. Cæterum hos verſus, quos in Equum Maximum feci, indulgentiſſimo Imperatori poſtero die, quam dedicaverat opus, tradere juſſus ſum. Potuiſti illud (dicet aliquis)

& ante vidiſſe. Reſpondebis illi tu, Stella cariſſime, qui Epithalamion tuum, quod mihi injunxeras, ſcis biduo ſcriptum. Audacter mehercule, ſed tamen CCLXXVII *hexametros habet. Et fortaſſe tu pro collega mentieris? Manlius certe Vopiſcus vir eruditiſſimus, & qui præcipue vindicat à ſitu literas jam pæne fugientes, ſolet ultro quoque nomine meo gloriari, & villam Tiburtinam ſuam deſcriptam à nobis uno die. Sequitur libellus Rutilio Gallico Valenti dedicatus. De quo nihil dico, ne videar defuncti teſtis occaſione mentiri. Nam Claudii Hetruſci teſtimonium eſt, qui balneolum à me ſuum intra moram cœnæ recepit. In fine ſunt Calendæ Decembres, quibus utique creditur. Noctem enim illam feliciſſimam habent, & voluptatibus publicis inexpertam.*

EQVVS MAX. DOMITIANI.

I.

QVæ ſuper-impoſito moles geminata Coloſſo
Stat Latium complexa forum? Cœlone peractum
Fluxit opus? Siculis an conformata caminis
Effigies, laſſum Steropem Brontemque reliquit?
An te Palladiæ talem, Germanice, nobis
Effinxere manus, qualem modo frena tenentem
Rhenus, & attoniti vidit domus ardua Daci?
Nunc age fama prior notum per ſæcula nomen
Dardanii miretur equi, cui vertice ſacro
Dindymon, & cæſis decrevit frondibus Ida;
Hunc neque diſciſſis cœpiſſent Pergama muris,
Nec grege permixto pueri innuptæque puellæ,
Ipſe nec Æneas, nec magnus duceret Hector.
Adde, quod ille nocens, ſævoſq; amplexus Achivos;
Hunc mitis commendat eques, juvat ora tueri
Mixta notis belli, placidamque gerentia pacem.
Nec veris majora putes; par forma, decorque,
Par honor, exhauſtis Martem non amplior armis
Biſtonius portat ſonipes, magnoque ſuperbit
Pondere; nec tardo raptus prope flumina curſu
Fumat, & ingenti propellit Strymona flatu.

Par

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Par operi ſedes. hinc obvia limina pandit,
Qui feſſus bellis, adſcitæ munere prolis,
Primus iter noſtris oſtendit in æthera Divis.
Diſcitur è vultu quantum tu mitior armis;
Qui nec in externos facilis ſævire furores;
Das Cattis, Daciſque fidem. te ſigna ferente
Et minor in leges iret gener, & Cato caſtris.
At laterum paſſus hinc Iulia templa tuentur,
Illinc belligeri ſublimis regia Pauli.
Terga pater, blandoque videt Concordia vultu.
Ipſe autem puro celſum caput aëre ſeptus
Templa ſuperſurges, & proſpectare videris,
An nova contemptis ſurgant Pallatia flammis
Pulcrius? an tacita vigilet face Troicus ignis?
Atque exploratas jam laudet Veſta miniſtras?
Dextra vetat pugnas: levam Tritonia virgo
Non gravat, & ſectæ prætendit colla Meduſæ,
Ceu ſtimulis accendat equum, nec dulcior uſquam
Lecta deæ ſedes: nec ſic pater ipſe teneres.
Pectora, quæ mundi valeant evolvere curas,
Et cui ſe totis Temeſe dedit hauſta metallis,
It tergo demiſſa chlamys. latus enſe quieto
Securum: magnus quanto mucrone minatur
Noctibus hibernis, & ſidera terret Orion.
At ſonipes, habitus animoſque imitatus equeſtres,
Acrius attollit vultus, curſumque minatur:
Cui rigidis ſtant colla jubis, vivuſque per armos
Impetus, & tantis calcaribus ilia late
Suffectura patent. vacuæ pro ceſpite terræ
Ænea captivi crinem terit ungula Rheni.
Hunc & Adraſtæus viſum extimuiſſet Arion,
Et pavet aſpiciens Ledæus ab æde propinqua
Cyllarus. hic domini nunquam mutabit habenas:
Perpetuis frenis, atque uni ſerviet aſtro.
Vix ſola ſufficiunt, inſeſſaque pondere tanto
Subter anhelat humus. nec ferro aut ære laborant,
Sed Genio. teneat quamvis æterna crepido,
Quæ ſuper ingeſti portaret culmina montis,
Cœliferique attrita genu duraſſet Atlantis.
Nec longæ traxere moræ: juvat ipſa labores
Forma Dei præſens, operique intenta juventus
Miratur plus poſſe manus. ſtrepit ardua pulſu
Machina; continuus ſeptem per culmina montes

It fragor, & magnæ fingit vaga murmura Romæ.
Ipſe loci cuſtos, cujus ſacrata vorago,
Famoſuſque lacus nomen memorabile ſervat,
Innumeros æris ſonitus, & verbere crudo
Vt ſenſit mugire forum, movet horrida ſancto
Ora ſitu, meritaque caput venerabile quercu.
Ac primum ingentes habitus, lucemque coruſcam
Expavit majoris equi, terque ardua merſit
Colla lacu trepidus, lætus mox præſide viſo:
Salve magnorum proles genitorque deorum,
Auditum longe numen mihi. nunc mea felix,
Nunc veneranda palus, cum te prope noſſe, tuumque
Immortale jubar vicina ſede tueri
Conceſſum. ſemel auctor ego, inventorque ſalutis
Romuleæ, tu bella Iovis, tu prælia Rheni,
Tu civile nefas, tu tardum in fœdera montem,
Longo Marte domas. quod ſi te noſtra tuliſſent
Sæcula; tentaſſes, me non audente, profundos
Ire lacus. ſed Roma tuas tenuiſſet habenas.
Cedat equus, Latiæ qui contra templa Diones,
Cæſarei ſtat ſede fori. *quem tradere es auſus*
Pellæo Liſyppe duci, mox Cæſaris ora
Aurata cervice tulit. vix lumine feſſo
Explores, quam longus in hunc deſpectus ab illo.
Quis rudis uſque adeo, qui non ut viderit ambos,
Tantum dicat equos, quantum diſtare regentes?
Non hoc imbriferas hyemes opus, aut Iovis ignem
Tergeminum; Æolii non agmina carceris horret,
Annorumve moras: ſtabit dum terra, poluſque,
Dum Romana dies. huc & ſub nocte ſilenti.
Cum Superis terrena placent, tua turba relicto
Labetur cœlo, miſcebitque oſcula juxta:
Ibit in amplexus natus, fraterque, paterque,
Et ſoror: una locum cervix dabit omnibus aſtris.
Vtere perpetuum populi magnique ſenatus
Munere: Appelleæ cuperent te ſcribere ceræ,
Optaſſetque novo ſimilem te ponere templo
Atticus Elei ſenior Iovis. & tua mitis
Ora Taras: tua ſidereas imitantia flammas
Lumina, contempto mallet Rhodos aſpera Phœbo.
Certus ames terras, & quæ tibi templa dicamus
Ipſe colas, nec te cœli juvet aula: tuoſque
Lætus huic dono videas dare thura nepotes.

EPI-

EPITHALAMION STELLÆ ET VIOLANTILLÆ.

II.

VNde ſacro Latii ſonuerunt carmine montes?
Cui Pæan nova plectra moves? humeroque comanti
Facundum ſuſpendis ebur? procul ecce canoro
Demigrant Helicone deæ, quatiuntque novena
Lampade ſolennem thalamis coëuntibus ignem,
Et de Pieriis vocalem fontibus undam.
Quas inter vultu petulans Elegia, propinquat
Celſior aſſueto, divaſque hortatur, & ambit
Alternum factura pedem: decimamque videri
Se cupit, & medias fallit permixta ſorores.
Ipſa manu nuptam genitrix Æneia ducit
Lumina demiſſam, & dulci probitate rubentem.
Ipſa toros, & ſacra parat, cœtuque Latino
Diſſimulata deam, crinem, vultumque, genaſque,
Temperat, atque nova geſtit minor ire marita.
Noſco diem, cauſaſque ſacri: te concinit iſte
(Pande fores) te Stella chorus, tibi Phœbus, & Euan,
Et de Mænalia volucer Tegeaticus umbra
Serta ferunt, nec blandus amor, nec Gratia ceſſat
Amplexum virides optatæ conjugis artus,
Floribus innumeris, & olenti ſpargere thymbra,
Tu modo fronte roſas, violis modo lilia mixta
Excipis, & dominæ niveis à vultibus obſtas.
Ergo dies aderat Parcarum conditus albo
Vellere, quo Stellæ Violantillæque profeſſus
Clamaretur Hymen. cedant curæque, metuſque;
Ceſſent mendaces obliqui carminis aſtus:
Fama tace, ſubiit leges, & frena momordit
Ille ſolutus amor: conſumpta eſt fabula vulgi,
Et narrata diu viderunt oſcula cives.
Tu tamen attonitus (quamvis data copia tantæ
Noctis) adhuc optas, promiſſaque numine dextro
Vota paves. Pone, ô dulcis ſuſpiria vates,
Pone, tua eſt, licet expoſitum per limen aperto
Ire, redire, gradu: jam nuſquam janitor, aut lex,
Aut pudor, amplexu tandem ſatiare petito
Conjugis, & duras pariter reminiſcere noctes.
Digna quidem merces, & ſi tibi Iuno labores

Herculeos, Stygiis & ſi concurrere monſtris
Fata darent, ſi Cyaneos raperere per æſtus.
Hanc propter tutum Piſæa lege trementem
Currere, & Oenomai fremitus audire ſequentis.
Nec ſi Dardania paſtor temerarius Ida
Sediſſes, hæc dona forent: nec ſi alma per auras
Te potius prenſa veheret Titonia biga.
Sed quæ cauſa toros, inopinaque gaudia vati
Attulit, hic mecum dum fervent agmine poſtes,
Atriaque, & multa pulſantur limina virga,
Hic Erato jucunda doce, vacat apta movere
Colloquia, & docti norunt audire Penates.
Forte ſerenati qua ſtat plaga lactea cœli,
Alma Venus thalamo, pulſa modo nocte, jacebat
Amplexu duro Getici reſoluta mariti.
Fulcra, toroſque deæ, tenerum premit agmen Amo-(rum:
Signa petunt, quas ferre faces, quæ pectora figi
Imperet; an terris ſævire, an malit in undis,
An miſcere deos, an adhuc vexare Tonantem?
Ipſi animus nondum; nec cordi fixa voluntas:
Feſſa jacet ſtratis, ubi quondam conſcia culpæ
Lemnia repſerunt deprenſo vincula lecto,
Hic puer è turba volucrum, cui plurimus ignis
Ore, manuque levi nunquam fruſtrata ſagitta,
Agmine de medio, tenera ſic dulce profatus
Voce: (pharetrati preſſere ſilentia fratres:)
Scis, ut, mater, ait, nulla mihi dextera ſegnis
Militia, quemcunque hominum, divumque dediſti,
Vritur. at quondam lachrymis, & ſupplice dextra,
Et votis precibuſque virûm concede moveri,
O genitrix, duro nec enim ex adamante creati,
Sed tua turba ſumus. Clarus de gente Latina
Eſt juvenis, quem patritiis majoribus ortum
Nobilitas gaviſa tulit, præſagaque formæ
Protinus è noſtro poſuit cognomina cœlo.
Hunc egomet tota quondam (tibi dulce) pharetra
Improbus, & denſa trepidantem cuſpide fixi.
Quamvis Auſoniis multum gener ille petitus
Matribus, edomui victum, dominæque potentis
Ferre jugum, & longos juſſi ſperare per annos.
Aſt illam ſumma, leviter (ſic namque jubebas)
Lampade, parcentes, & inermi ſtrinximus arcu.
Ex illo quantos juvenis premat anxius ignes
Teſtis

Teſtis ego attonito, quantum me nocte, dieque,
Vrgentem ferat, haud ulli vehementior unquam
Incubui, genitrix, iterataque vulnera fixi.
Vidi ego & immiti cupidum decurrere campo
Hippomenem, nec ſic meta pallebat in ipſa.
Vidi & Abydeni juvenis certantia remis
Brachia, laudavique manus, & ſæpe natanti
Præluxi; minor ille calor, quo ſæva tepebant
Æquora, tu veteres juvenis tranſgreſſus amores
Ipſe ego te tantos ſtupui duraſſe per æſtus,
Firmavique animos, blandiſque madentia plumis
Lumina deterſi, quoties mihi queſtus Apollo,
Sic vatem mœrere ſuum! jam, mater, amatos
Indulge thalamos, noſter comes ille, piuſque
Signifer, armiferos poterat memorare labores,
Claraq; facta virum, & torrentes ſanguine campos,
Hinc tibi plectra dedit: mitiſque incedere vates
Maluit, & noſtra laurum ſubtexere myrto.
Hic juvenum lapſus. ſuaque, haud externa revolvit
Vulnera, pro quanta eſt Paphii reverentia, mater,
Numinis! hic noſtræ deflevit fata Columbæ.
Dixerat: & tenera matris cervice pependit
Blandus, & admotis tepefecit pectora pennis.
Illa refert, vultu non aſpernata rogari:
Grande quidem, rarumque viris, quos ipſa probavi,
Pierius votum juvenis cupit, hunc ego, formæ
Egregium mirata decus, cui gloria patrum,
Et generis certabat honos, tellure cadentem
Excepi, fovique ſinu, nec colla, genaſque
Comere, nec pingui crinem deducere amomo
Ceſſavit mea, nate, manus. mihi dulcis imago
Proſiluit. celſæ procul aſpice frontis honores,
Suggeſtumque comæ. Latias, metire, quid ultra
Emineat matres. quantum Latonia Nymphas
Virgo premit, quantumque egomet Nereidas exto,
Hæc & cæruleis mecum conſurgere digna
Fluctibus, & noſtra potuit conſidere concha.
Et ſi flammiferas potuiſſet ſcandere ſedes,
Haſque intrare domos, ipſi erraretis Amores.
Huic quamvis cenſus dederim largita beatos,
Vincit opes animo. Queritur jam Seras avaros
Auguſtum ſpoliare nemus, Clymeneaque deeſſe
Germina, nec virides ſatis illachrymare ſorores:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vellera Sidonio jam pauca rubeſcere tabo,
Raraque longævis nivibus cryſtalla gelari.
Huic Hermum, fulvoque Tagum decurrere limo,
(Nec ſatis ad cultus) huic Inda monilia Glaucum
Proteaque, atque omnem Nereida quærere juſſi.
Hanc ſi Theſſalicos vidiſſes Phœbe per agros,
Erraret Daphne ſecura. in littore Naxi
Theſeum juxta foret hæc conſpecta cubile,
Gnoſſida deſertam profugus liquiſſet & Euan.
Quod niſi me longis placaſſet Iuno querelis,
Falſus huic pennas, & cornua ſumeret æthræ
Rector, in hanc vero cecidiſſet Iuppiter auro.
Sed dabitur juveni, cui tu, mea ſumma poteſtas
Nate, cupis: thalami quamvis juga ferre ſecundi
Sæpe neget mœrens ipſam jam cedere ſenſi,
Inque vicem tepuiſſe viro. ſic fata, levavit
Sidereos artus, thalamique egreſſa ſuperbum
Limen, Amyclæos ad frena citavit olores.
Iungit Amor, lætamque vehens per nubila matrem
Gemmato temone ſedet. Iam Tybridis arces
Iliacæ: pandit nitidos domus alta Penates,
Claraque gaudentes plauſerunt limina cycni.
Digna deæ ſedes, nitidis nec ſordet ab aſtris.
Hic Libycus, Phrygiuſque ſilex, hic dura Laconum
Saxa virent: hic flexus onyx, & concolor alto
Vena mari, rupeſque nitent, quis purpura ſæpe
Oebalis, & Tyrii moderator livet aheni.
Pendent innumeris faſtigia nixa columnis.
Robora Dalmatico lucent ſatiata metallo.
Excludunt radios ſylvis decuſſa vetuſtis
Frigora. perſpicui vivunt in marmore fontes.
Nec ſervat Natura vices, hic Seirius alget,
Bruma tepet, verſumq; domus ſibi temperat annum.
Exultat viſu, tectiſque potentis alumnæ (alto,
Non ſecus alma Venus, quam ſi Paphon æquore ab
Idaliaſque domos, Erycinaque templa ſubiret.
Tunc ipſam ſolo reclinem affata cubili:
Quo nam hic uſque ſopor, vacuique modeſtia lecti,
O mihi Laurentes inter dilecta puellas?
Quis morum, fideique modus? nunquamne virili
Submittere jugo? veniet jam triſtior ætas:
Exerce formam, & fugientibus utere donis.
Non ideo tibi tale decus, vultuſque ſuperbos,

Me-

Meque dedi, viduos ut tranſmittare per annos
Ceu non cara mihi. ſatis, ô, nimiumque, priores
Deſpexiſſe procos. at enim hic tibi ſanguine toto
Deditus, unam omnes inter miratur, amatque,
Nec formæ, nec ſtirpis egens. nam docta per urbem
Carmina, qui juvenes, quæ non didicere puellæ?
Hunc & biſſenos (ſic indulgentia pergat
Præſidis Auſonii) cernes attollere faſces
Ante diem: certe jam nunc Cybeleia novit
Limina, & Euboicæ carmen legit ille Sibyllæ.
Iamque parens Latius (cujus prænoſcere mentem
Fas mihi) purpureos habitus, juvenique curule
Indulgebit ebur, Dacas (quæ gloria major?)
Exuvias, lauroſque dabit celebrare recentes.
Ergo age junge toros, atque otia deme juventæ.
Quas ego non gentes, quæ non face corda jugavi?
Alituum pecudumque mihi, durique ferarum
Non renuêre greges. ipſum in connubia terræ
Æthera (cum pluviis rareſcunt nubila) ſolvo.
Sic rerum ſeries, mundique revertitur ætas.
Vnde novum Trojæ decus, ardentumque deorum
Raptorem, Phrygio ſi non ego juncta marito?
Lydius unde meos iteraſſet Tybris Iulos?
Quis ſeptemgeminæ poſuiſſet mœnia Romæ
Imperii Latiale caput? niſi Dardana furto
Cepiſſet Martem, nec me prohibente, ſacerdos?
His mulcet dictis, tacitumque inſpirat amorem
Connubii, redeunt animo jam dona, preceſque,
Et lacrymæ, vigileſque viri prope limina quæſtus:
Aſteris & vatis, totam cantata per urbem,
Aſteris ante dapes, nocte Aſteris, Aſteris ortu,
Quantum non clamatus Hylas, jamque aſpera cœpit
Flectere corda libens, & jam ſibi dura videri.
Macte toris, Latios inter placidiſſime vates,
Quod durum permenſus iter, cœptique laboris
Prendiſti portus, tumidæ ſic transfuga Piſæ
Amnis in externos longe flammatus amores,
Flumina demerſo trahit intemerata canali,
Donec Sicanios tandem prolatus anhelo
Ore bibat fontes, miratur dulcia Nais
Oſcula, nec credit pelago veniſſe maritum.
Quis tibi tunc alacri, cœleſtum munere claro,
Stella dies? quanto ſalierunt pectora voto,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Dulcia cum dominæ dexter connubia vultus
Annuit! ire polo, nitidoſque errare per axes
Viſus. Amyclæis minus exultavit arenis
Paſtor, ad Idæas Helena veniente carinas.
Theſſala nec talem viderunt Pelea Tempe,
Cum Thetin Æmoniis Chiron accedere terris
Erecto proſpexit equo. Quam longa morantur
Sidera! quam ſegnis votis Aurora mariti!
At procul ut Stellæ thalamos ſenſere parari
Latous vatum pater, & Semeleïus Euan;
Hic movet Ortygia, movet hic rapida agmina Nyſa,
Huic Lycii montes, gelidæque umbracula Thymbe,
Et Parnaſſus honos; illi Pangea reſultant,
Iſmaraque, & quondam genialis littora Naxi.
Tunc caras iniêre fores, comitique canoro
Hic chelyn, hic flavam maculoſo nebrida tergo,
Hic thyrſos, hic plectra ferit, hic enthea lauro
Tempora, Minoa crinem premit ille corona.
Vix dum emiſſa dies, & jam ſocialia præſto
Omina. jam feſta fervet domus utraque pompa.
Fronde virent poſtes, & fervent compita flammis,
Et pars immenſæ gaudet celeberrima Romæ.
Omnis honos, cuncti veniunt ad limina faſces.
Omnis plebejo teritur prætexta tumultu.
Hic eques, hic juvenum cœtu ſtola mixta laborat.
Felices utroſque vocant, ſed in agmine plures
Invidere viro. Iam dudum poſte reclinis
Quærit Hymen thalamis intactum dicere carmen,
Quo vatem mulcere queat, dat Iuno verenda
Vincula, & inſigni geminat Concordia tæda.
Hic fuit ille dies: noctem canat ipſe maritus,
Quantum noſſe licet. Sic victa ſopore doloſo
Martia fluminea poſuit latus Ilia ripa:
Non talis niveos ſtrinxit Lavinia vultus.
Cum Turno ſpectante rubet: non Claudia talis
Reſpexit populos nota jam virgo carina.
Nunc opus Aonidum comites, tripodumque miniſtri
Diverſis certare modis: eat enthea vittis,
Atque hederis redimita cohors, ut pollet ovanti
Quiſque lyra. ſed præcipue qui nobile greſſu
Extremo fraudatis opus, date carmina feſtis
Digna toris. hunc ipſe Coo plaudente Philetas,
Callimachuſque ſenex, Vmbroque Propertius antro,
Am-

mbiſſent laudare diem, nec triſtis in ipſis
aſo Tomis, diveſque foco lucente Tibullus.
e certe non unus amor, ſimplexque canendi
auſa trahit : tecum ſimiles, junctæque Camœnæ
tella mihi, multumque pares bacchamur ad aras,
t ſociam doctis haurimus ab amnibus undam ;
t te naſcentem gremio mea prima recepit
arthenope, dulciſque ſolo tu gloria noſtro
ptaſti : nitidum conſurgat ad æthera tellus
ubois, & pulchra tumeat Sebetos alumna.
Nec ſibi ſulfureis Lucrinæ Naides antris,
Nec Pompejani placeant magis otia Sarni.
Eja age præclaros Latio properate nepotes,
Qui leges, qui caſtra regant, qui carmina ludant.
Acceleret partu decimum bona Cynthia menſem.
Sed parcat Lucina precor. tuque ipſe parenti
Parce puer, ne mollem uterum, ne ſtantia lædas
Pectora : cumque tuos tacito Natura receſſu
Formarit vultus, multum de patre decoris ,
Plus de matre feras. At tu pulcherrima forma
Italidum, tandem merito poſſeſſa marito,
Vincla diu quæſita fove. ſic damna decoris
Nulla tibi, longæ viridis ſic flore juventæ
Perdurent vultus, tardeque hæc forma ſeneſcat.

VILLA TIBVRTINA MANLII VOPISCI.

III.

CErnere facundi Tibur glaciale Vopiſci,
Si quis, & inſerto geminos Aniene penates,
Aut potuit ſociæ commercia noſcere ripæ ,
Certanteſque ſibi dominum defendere villas;
Illum nec calido latravit Seirius aſtro,
Nec gravis aſpexit Nemees frondentis alumnus.
Talis hyems tectis, frangunt ſic improba ſolem
Frigora, Piſæumque domus non æſtuat annum.
Ipſa manu tenera tectum ſcripſiſſe Voluptas.
Tunc venus Idaliis unxit faſtigia ſuccis,
Permulſitque comis, blandumque reliquit honorem
Sedibus, & volucres vetuit diſcedere natos.
O longum memoranda dies! quæ mente reporto
Gaudia! quam laſſos per tot miracula viſus!
Ingenium quam mite ſolo! quæ forma beatis

Arte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Arte manus conceſſa locis! non largius uſquam
Indulſit Natura ſibi. nemora alta citatis
Incubuere vadis, fallax reſponſat imago
Frondibus,& longas eadem fugit umbra per undas.
Ipſe Anien (miranda fides) infraque, ſuperque
Saxeus; hic tumidam rabiem, ſpumoſaque ponit
Murmura, ceu placidi veritus turbare Vopiſci
Pierioſque dies, & habentes carmina ſomnos.
Littus utrumque domi: nec te mitiſſimus amnis
Dividit, alternas ſervant prætoria ripas,
Non externa ſibi, fluviumve obſtare queruntur.
Seſtiacos nunc fama ſinus, pelaguſque natatum
Iactet, & audaci junctos delphinas ephebo:
Hic æterna quies,nullis hic jura procellis,
Nuſquam fervor aquis.datur hic tranſmittere viſus,
Et voces, & pene manus. ſic Chalcida fluctus
Expellunt reflui: ſic diſſociata profundo
Bruttia Sicanium circumſpicit ora Pelorum.
Quid primum,mediumve canam?quo fine quieſcam?
Auratáſne trabes? an Mauros undique poſtes?
An picturata lucentia marmora venâ
Mirer? an emiſſas per cuncta cubilia lymphas?
Huc oculis, huc mente trahor. venerabile dicam
Lucorum ſenium? te quæ vada fluminis infra
Cernis? an id ſylvas quæ reſpicis,aula, tacentes?
Qua tibi tota quies, offenſaque turbine nullo
Nox ſilet,& nigros imitantia murmura ſomnos.
An quæ graminea ſuſcepta crepidine fumant
Balnea, & impoſitum ripis algentibus ignem?
Quaque vaporiferis junctus fornacibus amnis
Ridet anhelantes vicino flumine Nymphas.
Vidi artes, veterumque manus, variiſque metalla
Viva modis. labor eſt, auri memorare figuras,
Aut ebur, aut dignas digitis contingere gemmas.
Quicquid & argento primum, vel in ære Myronis
Luſit, & enormes manus eſt experta Coloſſos.
Dum vagor aſpectu, viſuſque per omnia duco,
Calcabam nec opinus opes. nam ſplendor ab alto
Defluus,& nitidum referentes aëra teſtæ
Monſtravere ſolum, varias ubi picta per artes
Gaudet humus, ſuperatque novis aſarota figuris.
Expavere gradus. Quid nunc ingentia mirer,
Aut quid partitis diſtantia tecta trichoris?

Quid

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Quid te, quæ mediis ſervata penatibus, arbor,
Tecta per & poſtes liquidas emergis in auras,
Quo non ſub domino ſævas paſſura bipennes ?
Et nunc ignaro forſan vel lubrica Nais,
Vel non abruptos tibi demet Hamadryas annos.
Quid referam alternas gemino ſuper aggere menſas;
Albenteſque lacus, altoſque in gurgite fontes?
Teque per obliquum penitus quæ laberis amnem
Martia, & audaci tranſcurris flumina plumbo ?
An ſolum Ioniis ſub fluctibus Elidis amnem
Dulcis ad Ætnæos deducat ſemita portus?
Illis ipſe antris Anienus fonte relicto,
Nocte ſub arcana glaucos exutus amictus,
Huc illuc fragili proſternit pectora muſco :
Aut ingens in ſtagna cadit, vitreaſque natatu
Plaudit aquas : illa recubat Tiburnus in umbra,
Illic ſulfureos cupit Albula mergere crines. (ben,
Hæc domus, Ægeriæ nemoralem abjungere Phœ-
Et Dryadum viduare choris algentia poſſit
Taygeta, & ſylvis arceſſere Pana Lycæis.
Quod ni templa darent alias Tirynthia ſortes,
Et Præneſtinæ poterant migrare ſorores.
Quid bifera Alcinoi laudem pomaria ? voſque
Qui nunquam vacui prodiſtis in æthera rami ?
Cedant Telegoni, cedant Laurentia Turni
Iugera, Lucrinæque domus, littuſque cruenti
Antiphatæ: cedant vitreæ juga perfida Circes
Dulichiis ululata lupis, arceſque ſuperbæ
Anxuris, & ſedes Phrygio quas mitis alumno
Debet anus : cedant quæ te jam ſolibus arctis
Avia nimboſa revocabunt littora bruma.
Scilicet hic illi meditantur pondera mores :
Hic premitur fœcunda quies, virtuſque ſerena
Fronte gravis, ſanuſque nitor, luxuque carentes
Deliciæ, quas ipſe ſuis digreſſus Athenis
Mallet deſerto ſenior Gargettius horto.
Hæc per & Ægeas hyemes, Pliadumque nivoſum
Sidus, & Oleniis dignum petiiſſe ſub aſtris.
Si Maleæ credenda ratis, Siculoſque per æſtus
Sit via : cur oculis ſordet vicina voluptas ?
Hic tua Tiburtes Faunos chelys, & juvat ipſum
Alciden, dictumque lyra majore Catillum.
Seu tibi Pindaricis animus contendere plectris,
Sive

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sive chelyn tollas heroa ad robora, ſive
Liventem ſatyram nigra rubigine turbes:
Seu tua non alta ſplendeſcat epiſtola cura.
Digne Midæ, Crœſique bonis, & Perſide gaza,
Macte bonis animi! cujus ſtagnantia rura
Debuit, & flavis Hermus tranſcurrere ripis,
Et limo ſplendente Tagus, ſic docta frequentes
Otia, ſic omni detectus pectora nube
Finem Neſtoriæ precor egrediare ſenectæ.

SOTERIA PRO RVTILIO GALLICO.

IV.

Estis io Superi, nec inexorabile Clotho
Volvit opus: videt alma pios Aſtræa, Iovique
Conciliata cadit, dubitataque ſidera cernit
Gallicus. Es cælo, diis es, Germanice, cordi,
Quis neget? erubuit tanto ſpoliare miniſtro
Imperium Fortuna tuum. ſtat proxima cervix
Ponderis immenſi, damnoſaque fila ſenectæ
Exuit, atque alios melior revireſcit in annos.
Ergo alacres, quæ ſigna colunt urbana, cohortes,
Inque ſinum quæ ſæpe tuum fora turbida queſtu
Confugiunt, legeſque, urbeſque ubicunque togatæ,
Quæ tua longinquis implorant jura querelis,
Certent lætitia: noſterque ex ordine collis
Confremat, & ſileant pejoris murmura famæ.
Quippe manet, longumque ævo redeunte manebit,
Quem penes intrepidæ mitis cuſtodia Romæ.
Nec tantum induerint fatis nova ſæcula crimen,
Aut inſtaurati peccaverit ara Terenti.
Aſt ego nec Phœbum (quanquam mihi ſurda ſine (illo
Plectra) nec Aonias decima cum Pallade divas,
Aut mitem Tegeæ, Dirceſve hortabor alumnum:
Ipſe veni, vireſque novas, animumque miniſtra,
Qui caneris. docto nec enim ſine numine, tantus
Auſoniæ decora ampla togæ, centumque dediſti
Iudicium, mentemque viris. licet enthea vatis
Excludat Pimplæa ſitim: nec conſcia detur
Pirene: largos potior mihi gurges in hauſtus,
Qui rapitur de fonte tuo: ſeu plana ſolutis
Cum ſtruis orſa modis, ſeu cum tibi dulcis in artem
Frangitur, & noſtras curat facundia leges.
Quare age, ſi Cereri ſua dona, merumque Lyæo

Reddi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Reddimus, & dives prædæ, tamen accipit omni
Exuvias Diana tholo, captivaque tela
Bellipotens; nec tu quando tibi Gallice majus
Eloquium, fandique opibus ſublimis abundas;
Sperne coli tenuïore lyra: vaga cingitur aſtris
Luna, & in Oceanum, rivi cecidere minores.
Quæ tibi ſollicitus perſolvit præmia morum
Urbis amor? quæ tum Patrumque Equitumq; notavi
Lumina, & ignaræ plebis lugere potentes?
Non labente Numa timuit ſic curia felix,
Pompejo nec celſus eques, nec fœmina Bruto,
Hoc illud; triſtes invitum audire cathenas:
Parcere verberibus, nec qua jubet alta poteſtas
Ire, ſed armatas multum ſibi demere vires:
Dignarique manus humiles, & verba precantum:
Reddere jura foro, nec proturbare curules,
Et ferrum mulcere toga, ſic itur in alta
Pectora, ſic mixto reverentia fidit amori.
Ipſa etiam cunctos gravis inclementia fati
Terruit, & ſubiti præceps juvenile pericli,
Nil cunctante malo, non illud culpa ſenectæ,
Quippe ea biſſenis vix dum orſa excedere luſtris }
Sed labor intendens, animique in membra vigentis
Imperium, vigileſque ſuo pro Cæſare curæ,
Dulce opus, hinc feſſos penitus ſubrepſit in artus
Inſidioſa quies, & pigræ oblivia vitæ.
Tunc Deus, Alpini qui juxta culmina dorſi
Signat Apollineos ſancto cognomine lucos,
Reſpicit, heu, tanti pridem ſecurus alumni,
Prægreſſuſque moras: huc mecum Epidauria proles,
Hinc alti gaudens datur aggredienda facultas.
Ingentem recreare virum tentemus adorti.
Tendatis jam fila colos, nec fulminis atri
Sit metus: has ultro laudarit Iuppiter artes.
Nam neq; plebejam, aut dextro ſine numine cretam
Servo animam. Atque adeo, breviter, dum tecta ſubimus,
Expediam. Genus ipſe ſuis, præmiſſaque retro
Nobilitas, nec origo latet, ſed luce ſequente
Vincitur, & magno gaudet ceſſiſſe nepoti.
Prima togæ virtus: illa quoque clarus, & ingens
Eloquio, mox innumeris exercita caſtris,
Occiduas, primaſque domos, & ſole ſub omni

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Permeruit jurata manus. nec in otia pacis
Permiſſum laxare animos, ferrumque recingi.
Hunc Galatia vigens auſa eſt inceſſere bello. (ſes:
Hunc quoque perque novem timuit Pamphilia meſ-
Pannoniuſque ferox, arcuque horrenda fugaci
Armenia, & patiens Latii jam pontis Araxes.
Quid geminos faſces, magnæque iterata revolvam
Iura Aſiæ? velit illa quidem ter habere, quaterque
Hunc ſibi, ſed revocant faſti, majorque curulis,
Nec promiſſa ſemel. Libyci quid mira tributi
Obſequia? & miſſum media de pace triumphum
Laudem, & opes tantas? nec qui mandaverat, auſus
Expectare fuit. gaudet Traſimenus, & Alpes,
Cannenſeſque animæ: primuſque inſigne tributum
Ipſe palam lacera poſcebat Regulus umbra.
Non vacat Arctoas acies, Rhenumque rebellem,
Captivæque preces Veledæ, & (quæ maxima nuper
Gloria) depoſitam Dacis pereuntibus urbem
Pandere. cum tanti, lectus, rectoris habenas,
Gallice, fortuna non admirante ſubiſti.
Hunc igitur (ſi digna loquor) rapiemus iniquo,
Nate, Iovi. rogat hoc Latiæ pater inclytus urbis:
Et meruit. neque enim fruſtra mihi nuper honora
Carmina patritio pueri ſonuiſtis in oſtro.
Si qua ſalutifero gemini Chironis in antro
Herba, tholo quodcunque tibi Trojana recondit
Pergamus, aut medicis felix Epidaurus arenis
Educat. Idæa profert quam Creta ſub umbra
Dictamni florentis, opem, quoque anguis abundat
Spumatu. jungam ipſe manus, atque omne benigne
Virus, odoriferis Arabum quod doctus in arvis,
Aut Amphryſiaco paſtor de gramine carpſi.
Dixerat. inveniunt poſitos jam ſegniter artus,
Pugnantemque animam, ritu ſe cingit uterque
Pæonio, monſtrantque ſimul, parentque volentes,
Donec letiferas vario medicamine peſtes,
Et ſuſpecta mali ruperunt nubila ſomni.
Adjuvat ipſe Deus, morboque valentior omni
Occupat auxilium, citius non arte refectus
Telephus Æmonia, nec quæ metuentis Atridæ
Sæva Machaonio coïerunt vulnera ſucco.
Quis mihi tot cœtus inter populique patrumque,
Sit curæ, votique locus? tamen ardua teſtor

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sidera, teque pater vatum Tymbræe, quis omni
Luce mihi, quis nocte timor? dum poſtibus hærens
Aſſiduus, nunc aure vigil, nunc lumine, cuncta
Auguror? immenſæ veluti connexa carinæ
Cymba minor, cum ſævit hyems; pro parte, furentes
Parva receptat aquas, & eodem volvitur Auſtro.
Nectite nunc lætæ candentia fila ſorores,
Nectite. nemo modum tranſmiſſi computet ævi,
Hic vitæ natalis erit. tu Troica dignus
Sæcula, & Euboici tranſcendere pulveris annos,
Neſtoreoſque ſitus. Qua nunc tibi pauper acerra
Digna litem? nec ſi vacuet Mevania valles,
Aut præſtent niveos Clitumna novalia tauros,
Sufficiam, ſed ſæpe Deis hos inter honores
Ceſpes, & exiguo placuerunt farra ſalino.

BALNEVM CLAVDII ETRVSCI.

V.

NOn Helicona gravi pulſat chelys enthea plectro,
Nec laſſata voco toties mihi numina Muſas.
Et te Phœbe choris, & te, dimittimus Euan;
Tu quoque muta feræ, volucer Tegeæe, ſonoræ
Terga premas: alios poſcunt mea carmina cœtus.
Naidas undarum dominas, regemque coruſci
Ignis, adhuc feſtum, Siculaque incude rubentem
Elicuiſſe ſatis: paulum arma nocentia, Thebæ,
Ponite: dilecto volo laſcivire ſodali.
Iunge puer cyathos, atque enumerare labora,
Cunctantemque intende chelym: diſcede laborque,
Curaque, dum nitidis canimus gemmantia ſaxis
Balnea, dumque procax myrtis ederiſque, ſoluta
Fronte, verecundo Clio mea ludit Etruſco.
Ite deæ virides, liquidoſque advertite vultus,
Et vitreum teneris crinem redimite corymbis,
Veſte nihil tectæ: quales emergitis altis
Fontibus, & viſu Satyros torquetis amantes.
Non vos quæ culpa decus infamaſtis aquarum
Sollicitare juvat. procul hinc, & fonte doloſo
Salmacis, & viduæ Cebrenidos arida luctu
Flumina, & Herculei prædatrix cedat alumni.
Vos mihi quæ Latium, ſeptenaq; culmina Nymphæ
Incolitis, Tybrimque novis attollitis undis,

Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo juvat, Marſaſque nives, & frigora ducens
Martia, præcelſis quarum vaga molibus unda
Creſcit,& innumero pendens tranſmittitur arcu.
Veſtrum opus aggredimur. veſtra eſt quam carmine molli
Pando domus. non unquam aliis habitaſtis in antris
Ditius, ipſa manus tenuit Cytherea mariti,
Monſtravitque artes, neu vilis flamma caminos
Vreret, ipſa faces volucrum ſuccendit Amorum,
Non huc admiſſæ Thaſos, aut undoſa Cariſtos.
Mœret onyx longe, queriturque excluſus ophites,
Sola nitet flavis Nomadum deciſa metallis
Purpura,ſola cavo Phrygiæ quam Synnados antro
Ipſe cruentavit maculis lucentibus Atys:
Quaſque Tyrus niveas ſecat,& Sidonia rupes.
Vix locus Eurotæ; viridis cum regula longo
Synnada diſtinctu variat; non limina ceſſant,
Effulgent cameræ, vario faſtigia vitro
In ſpecies,animoſque nitent: ſtupet ipſe beatas
Circumplexus opes, & parcius imperat ignis.
Multus ubique dies, radiis ubi culmina totis
Perforat, utque alio ſol improbus uritur æſtu.
Nil ibi plebejum: nuſquam Temeſea notabis
Æra, ſed argento felix propellitur unda,
Argentoque cadit, labriſque nitentibus inſtat
Delicias mirata ſuas,& abire recuſat.
Extra autem niveo qui margine cœrulus amnis
Vivit,& in ſummum fundo patet omnis ab imo.
Cui non ire lacu, pigroſque exolvere amictus
Suadeat? hoc mallet naſci Cytherea profundo:
Hic te perſpicuum melius Narciſſe videres:
Hic velox Hecate velit & deprenſa lavari.
Quid nunc ſtrata ſolo referam tabulata, crepantes
Auditura pilas, ubi languidus ignis inerrat
Ædibus, & tenuem volvunt hypocauſta vaporem?
Nec ſi Bajanis veniat novus hoſpes ab oris,
Talia deſpiciat, fas ſit componere magnis
Parva; Neronea nec qui modo lotus in unda,
Hic iterum ſudare neget. Macte,oro, nitenti
Ingenio, curaque puer: tecum iſta ſeneſcant,
Et tua jam melius diſcat fortuna renaſci.

KAL.

KAL. DECEMBRES SATVRNALES.

VI.

ET Phœbus Pater, & ſevera Pallas,
Et Muſæ procul ite feriatæ:
Iani vos revocabimus Kalendis.
Saturnus mihi compede exoluta:
Et multo gravidus mero December,
Et ridens Iocus, & ſales protervi
Adſint, dum refero diem beatam
Læti Cæſaris, ebriamque partem.
Vix Aurora novos movebat ortus,
Iam bellaria adorea pluebant
Hunc rorem veniens profudit Eurus.
Quicquid nobile Ponticis nucetis,
Fœcundis cadit aut jugis Idumes,
Quod ramis pia germinat Damaſcus,
Et quas percoquit Ebuſia Caunas,
Largis gratuitum cadit rapinis.
Molles Caloli, Lagunculique,
Et maſſis Amerina non peruſtis,
Et muſtaceus, & latente palma
Prægnantes caryotides cadebant.
Non tantis Hyas inſerena nimbis
Terras obruit, aut ſoluta Plias;
Qualis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit ſerenam,
Ducat nubila Iuppiter per orbem,
Et latis pluvias minetur agris,
Dum noſtri Iovis hi ferantur imbres,
Ecce autem caveas ſubit per omnes,
Inſignis ſpecie, decora cultu
Plebes altera, non minor ſedente.
Hi pannaria, candidaſque mappas
Subvectant, epulaſque lautiores.
Illi Maſſica vina largiuntur.
Idæos totidem putes miniſtros.
Orbem, qua melior ſeveriorque eſt,
Et gentes alis inſimul togatas:
Et cum tot populos beata paſcas.
Hunc, annona, diem ſuperba neſcis.
I nunc ſæcula compara, Vetuſtas,
Antiqui Iovis, aureumque tempus:

Non ſic libera vina tunc fluebant,
Nec tardum ſeges occupabat annum,
Vna veſcitur omnis ordo menſa,
Parvi, Fœmina, Plebs, Eques, Senatus,
Libertas reverentiam remiſit.
Et tu quin etiam (quis huc vocare,
Quis promittere poſſit hoc Deorum?)
Nobiſcum ſocias dapes iniſti,
Iam ſe, (quisquis is eſt) inops, beatus
Convivam ducis eſſe gloriatur.
Hos inter fremitus, novoſque luxus,
Spectandi levis effugit voluptas:
Stat ſexus rudis, inſciuſque ferri,
Et pugnas capit improbus viriles.
Credas ad Tanain, ferumque Phaſin,
Thermodontiacas calere turmas.
Hic audax ſubit ordo pumilonum,
Quos Natura brevi ſtatu peracto,
Nodoſum ſemel in globum ligavit:
Edunt vulnera, conferuntque dextras,
Et mortem ſibi (qua manu?) minantur.
Ridet Mars pater, & cruenta Virtus:
Caſuræque vagis grues rapinis,
Mirantur pumilos ferociores.
Iam noctis propioribus ſub umbris
Dives ſparſio, quos agit tumultus?
Huc intrant faciles emi puellæ:
Hic agnoſcitur omne quod theatris
Aut forma placet, aut probatur arte.
Hoc plaudunt grege Lydiæ tumentes,
Illic cymbala, tinnulæque Gades:
Illic agmina confremunt Syrorum,
Hic plebs ſcenica, quæque comminutis
Permutat vitreis gregale ſulfur.
Inter quæ ſubito cadunt volatu,
Immenſæ volucrum per aſtra nubes,
Quas Nilus ſacer, horriduſque Phaſis,
Quas udo Numidæ legunt ſub Auſtro.
Deſunt qui rapiant, ſinuſque pleni
Gaudent, dum nova lucra comparantur.
Tollunt innumeras ad aſtra voces,
Saturnalia principis ſonantes,
Et dulci dominum favore clamant:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hoc ſolum vetuit licere Cæſar.
Vix dum cœrula nox ſubibat orbem,
Deſcendit media nitens arena
Denſas flammeus orbis inter umbras,
Vincens Gnoſiacæ facem coronæ.
Collucet polus ignibus, nihilque
Obſcuræ patitur licere nocti.
Fugit pigra quies: inerſque ſomnus,
Hæc cernens, alias adivit urbes.
Quis ſpectacula, quis jocos licentes,
Quis convivia, quis dapes inemptas,
Largi flumina quis canat Lyæi:
Iamjam deficio, tuoque Baccho
In ſerum trahor ebrius ſoporem,
Quos ibit procul hic dies per annos!
Quam nullo ſacer exoleſcet ævo!
Dum montes Latii, paterque Tybris,
Dum ſtabit tua Roma, dumque terris
Quod reddis Capitolium, manebit.

P. PAPINII STATII

SYLVARVM

LIBER SECVNDVS.

STATIVS MELIORI SVO S.

ET familiaritas noſtra, qua gaudeo, *Melior vir optime, nec minus in judicio literarum, quam in omni vitæ colore terſiſſime, & ipſa opuſculorum quæ tibi trado conditio ſic poſita eſt, ut totus hic alter liber meus etiam ſine epiſtola expectetur. Primum enim habet Glauciam noſtrum, cujus gratiſſimam infantiam, & qualem plerunque infelices ſortiuntur, apud te complexus amabam. Iam verò tibi hujus amiſſi recens vulnus (ut ſcis) Epicedio proſecutus ſum, adeo feſtinanter, ut excuſandam habuerim affectibus tuis celeritatem. nec nunc eam apud te iacto, qui noſti, ſed*

& cæteris indico: ne quis aſperiore lima carmen examinet, & à confuſo ſcriptum, & dolenti datum cum pæne ſupervacua ſint tarda ſolatia. Pollii mei villa Surrentina quæ ſequitur, debuit à me vel in honorem eloquentiæ ejus diligentius dici; ſed amicus ignovit. In Arborem certe tuam, Melior, & Pſittacum, ſcis à me leves libellos quaſi epigrammatis loco ſcriptos. Eandem exigebat ſtili facilitatem Leo manſuetus, quem in Amphitheatro proſtratum frigidum erat ſacratiſſimo Imperatorini ſtatim traderem. Ad Vrſum quoque noſtrum juvenem candidiſſimum, & ſine jactura deſidiæ doctiſſimum, ſcriptam, de puero amiſſo conſolationem, ſuper ea, quæ ipſi debeo, huic libro libenter inſerui, quia honorem ejus tibi laturus acceptum. Excludit volumen Genethliacon Lucani, quod Polla Argentaria cariſſima uxorum, cum hunc diem forte conſecraremus, imputari ſibi voluit. Ego non potui majorem tanti autoris habere reverentiam, quam quod laudes ejus dicturus hexametros meos timui. Hæc qualiacunque ſunt, Melior cariſſime, ſi tibi non diſplicuerint, à te publicum accipiant; ſin minus, ad me revertantur.

GLAVCIAS ATEDII MELIORIS DELICATVS.

I.

QVod tibi prærepti, Melior, ſolamen alumni,
Improbus ante rogos, & adhuc vivente favilla
Ordiar? abruptis etiamnum flebile venis
Vulnus hiat, magnæque patet via lubrica plagæ.
Cum jam egomet cantus, & verba medentia ſævus
Confero, tu planctus, lamentaque fortia mavis,
Odiſtique chelym, ſurdaque averteris aure.
Intempeſta cano: citius me tigris abactis
Fœtibus, orbatique velint audire leones,
Nec ſi tergeminum Sicula de virgine carmen
Affluat, aut ſylvis chelys intellecta, feriſque;
Mulceat inſanos gemitus. ſtat pectore demens
Luctus, & admoto latrant præcordia tactu.
Nemo vetat: ſatiare malis, ægrumque dolorem
Libertate doma. jam flendi expleta voluptas?

Iamne

Iamne preces feſſus non indignaris amicas?
Iamne canam? lachrymis en & mea carmina, in ipſo
Ore natant, triſteſque cadunt in verba lituræ.
Ipſe etenim tecum nigræ ſolemnia pompæ,
Spectatumque urbi ſcelus, & puerile feretrum
Produxi: & ſævos damnati thuris acervos,
Plorantemque animam ſupra ſua funera vidi:
Teque patrum gemitus ſuperantem, & brachia matrum,
Complexumque rogos, ignemque haurire parantem
Vix tenui ſimilis comes, offendique tenendo.
Et nunc (heu) vittis, & frontis honore ſoluto,
Infauſtus vates vexo mea pectora tecum:
Plango lyra: & diri comitem ſociumque doloris
(Si merui, luctuſque tui conſortia ſenſi)
Iam lenis patiare precor, me fulmine in ipſo.
Audivere patres: ego juxta buſta profuſis
Matribus, atque piis cecini ſolatia natis,
Et mihi, cum proprios gemerem defectus ad ignes
Quem, Natura, patrem? Nec te lugere ſeverus
Arceo, ſed confer gemitus, pariterque fleamus.
Iamdudum dignos aditus, laudumque tuarum
O merito dilecte puer, primordia quærens
Diſtrahor. hinc anni ſtantes in limine vitæ,
Hinc me forma rapit, rapit inde modeſtia præcox,
Et pudor, & tenero probitas maturior ævo.
O ubi purpureo ſuffuſus ſanguine candor!
Sidereique orbes, radiataque lumina cœlo!
Et caſtigatæ collecta modeſtia frontis,
Ingenuique ſuper crines, molliſque decoræ
Margo comæ? blandis ubinam ora arguta querelis?
Oſculaque impliciti vernos redolentia flores?
Et mixtæ riſu lachrymæ? penituſque loquentis
Hyblæis vox mixta favis? cui ſibila ſerpens
Poneret, & ſævæ vellent ſervire novercæ?
Nil veris affingo bonis: heu lactea colla,
Brachiaque, & nunquam domini ſine pondere cervix!
O ubi venturæ ſpes non longinqua juventæ,
Atque genis optatus honos? jurataque multum
Barba tibi? cuncta in cineres gravis intulit hora
Hoſtiliſque dies, nobis meminiſſe relictum.
Quis tua colloquiis hilaris mulcebit amatis
Pectora? quis curas, mentiſque arcana remittet?

Accenſum quis bile feret? famuliſque tumentem,
Leniet? ardentique in ſe deflectet ab ira?
Inceptas quis ab ore dapes, libataque vina
Auferet? & dulci turbabit cuncta rapina?
Quis matutinos abrumpet murmure ſomnos
Impoſitus ſtratis? abituſque morabitur arctis
Nexibus, aque ipſo revocabit ad oſcula poſte?
Obvius intranti rurſus quis in ora, manuſque,
Proſiliet? brevibuſque humeros circundabit ulnis?
Muta domus (fateor) deſolatique penates,
Et ſitus in thalamis, & mœſta ſilentia menſis,
Quid mirum, tanto ſi te pius altor honorat
Funere? tu domino requies, portuſque ſenectæ,
Tu modo deliciæ, dulces modo pectore curæ,
Non te barbaricæ verſabat turbo cataſtæ,
Nec mixtus Phariis venalis mercibus infans,
Compoſitoſque ſales, meditataque verba locutus,
Quæſiſti laſcivus herum, tardeque paraſti;
Hinc domus, hinc ortus, dominique penatibus olim
Carus uterque parens, atque in tua gaudia liber,
Ne querere genus, raptum te protinus alvo
Suſtulit exultans, ac prima lucida voce
Aſtra ſalutantem dominus ſibi mente dicavit,
Amplexuſque ſinu tulit, & genuiſſe putavit.
Fas mihi ſanctorum venia dixiſſe parentum,
Tuque, oro, Natura, ſinas, cui prima per orbem
Iura animis ſociare datum: non omnia ſanguis
Proximus, aut ſerie generis demiſſa propago,
Alligat, interius nova ſæpe, adſcitaque ſerpunt
Pignora connexis. natos genuiſſe neceſſe eſt,
At legiſſe juvat. Tenero ſic blandus Achilli
Semifer Æmonium vincebat Pelea Chiron.
Nec ſenior Peleus natum comitatus in arma
Troica, ſed caro Phœnix hærebat alumno.
Optabat longe reditus Pallantis ovantes
Euander, fidus pugnas ſpectabat Acetes.
Cumque procul nitidis genitor ceſſaret ab aſtris,
Fluctivagus volucrem comebat Perſea Dictys.
Quid referam altricum victos pietate parentes?
Quid te poſt cineres, deceptaque funera matris,
Tutius Inoo reptantem pectore Bacche?
Iam ſecura parens Thuſcis regnabat in undis
Ilia, portantem laſſabat Romulus Accam.

Vidi

Vidi ego tranſſertos alieno in robore ramos,
Altius ire ſuis: & te jam fecerat illi (ve,
Mens, animuſque patrem, nec dum moreſve, decor-
Tu tamen & mutas etiam tum murmure voces,
Vagitumque rudem, fletuſque infantis amabas,
Ille, velut primos expiraturus ad Auſtros
Mollibus in pratis alte flos improbus extat;
Sic tener ante diem, vultu, greſſuque ſuperbo,
Vicerat æquales; multumque reliquerat annos.
Sive catenatis curvatus membra paleſtris
Staret, Amyclæa conceptum matre putares.
Oebaliden illo præceps mutaret Apollo:
Alcides penſaret Hylan, ſeu Grajus, amictu
Attica facundi decurreret orſa Menandri;
Laudaret gaviſa ſonum, crinemque decorum
Fregiſſet roſea laſciva Thalia corona.
Mæonium ſive ille ſenem, Trojæque labores
Diceret, aut caſus tarde remeantis Vlyſſi;
Ipſe pater ſenſus, ipſi ſtupuere magiſtri.
Scilicet infauſta Lacheſis cunabula dextra
Attigit, & gremio puerum complexa fovebat
Invidia: illa genas, & adultum comere crinem,
Et monſtrare artes, & verba refringere, quæ nunc
Plangimus. Herculeos annis æquare labores,
Cœperat aſſurgens, ſed adhuc infantia mixta,
Iam tamen & validi greſſus, menſuraque major
Cultibus, & viſæ puero decreſcere veſtes.
Cum tibi, quas veſtes, quæ non geſtamina mitis
Feſtinabat herus? brevibus conſtringere lenis
Pectora, & anguſta telas arctare lacerna.
Enormes non ille ſinus, ſed ſemper ad annos
Texta legens, modo Puniceo velabat amictu,
Nunc herbas imitante ſinu, nunc dulce rubenti
Murice, nunc vivis digitos incendere gemmis
Gaudebat, non turba comes, non munera ceſſant:
Sola verecundo deerat prætexta decori.
Hæc fortuna domus: ſubitas inimica levavit
Parca manus, quo diva feros gravis exeris ungues?
Non te forma movet? non te lachrymabilis ætas?
Hunc nec ſæva viro potuiſſet carpere Procne,
Nec fera crudeles Colchis duraſſet in iras,
Editus Æolia nec ſi foret iſte Creuſa,
Torvus ad hunc Athamas, inſanos flecteret arcus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hunc quamquam Hectoreos cineres, Trojamque perofus,
Turribus è Phrygiis fleſſet miſſurus Vlyſſes.
Septima lux: & jam frigentia lumina torpent,
Iam complexa manu crinem tenet Infera Iuno.
Ille tamen Parcis fragiles urgentibus annos,
Te vultu moriente videt, linguaque cadente
Murmurat: in te omnis vacui jam pectoris efflat
Relliquias: ſolum meminit, ſolumque vocantem
Exaudit, tibique ora movet, tibi verba relinquit,
Et prohibet gemitus, conſolaturque dolentem.
Gratum eſt, fata, tamen, quod non mors lenta jacentis
Exedit puerile decus, maneſque ſubivit
Integer, & nullo temeratus corpora damno.
Qualis erat. Quid ego exequias, & prodiga flammis
Dona loquar, mœſtoque ardentia funera luxu?
Quod tibi purpureo triſtis rogus aggere crevit:
Quod Cilicum flores, quod munera graminis Indi,
Quodque Arabes, Phariique Palæſtinique liquores
Arſuram lavere comam? cupit omnia ferre
Prodigus, & totos Melior ſuccendere cenſus,
Deſertas exoſus opes, ſed non capit ignis
Invidus, atque arctæ deſunt in munera flammæ.
Horror habet ſenſus: qualem te funere ſummo,
Atque rogum juxta, Melior placidiſſime quondam,
Extimui! tu ne ille hilaris, comiſque videri?
Vnde animi, ſævæque manus, & barbarus horror?
Tu modo fuſus humi, lucem averſaris iniquam,
Nunc torvus, pariter veſtes & pectora rumpis,
Dilectoſque premis viſus, & frigida lambis
Oſcula. erant illic genitor, Materque jacentis
Mœſta; ſed attoniti te ſpectavere parentes.
Quid mirum? plebs cuncta nefas, & prævia flerunt
Agmina. Flaminio quæ limite Milvius agger
Tranſvehit, immeritus flammis dum triſtibus infans
Traditur, & gemitum formaque ævoque meretur.
Talis in Iſthmiacos prolatus ab æquore portus
Naufragus impoſita jacuit ſub matre Palæmon.
Sic & in anguiferæ ludentem gramine Lernæ
Præciſum ſquammis avidus bibit anguis Opheltem,
Pone metus, letique minas deſiſte vereri:
Illum nec terno latrabit Cerberus ore,
Nulla ſoror flammis, nulla aſſurgentibus hydris
Ter-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Terrebit, quin ipſe avidæ trux navita cymbæ
Interius ſteriles ripas, & aduſta ſubibit
Littora, ne puero dura aſcendiſſe facultas.
Quid mihi gaudenti proles Cyllenia, virga
Nuntiat? eſt ne aliquid tam ſævo in tempore lætum?
Noverat effigiem, generoſique ardua Blæſi
Ora puer, dum ſæpe domi, nova ſerta ligantem
Te videt, & ſimiles volventem pectore curas.
Hunc ubi Lethæi luſtrantem gurgitis oras
Auſonios inter proceres, ſeriemque Quirini
Agnovit, timide primum veſtigia jungit
Acceſſu, tacito, ſummoſque laceſſit amictus. (tem
Inde magis ſequitur, neque enim magis ille trahen-
Spernit, & ignota credit de ſtirpe nepotum.
Mox ubi delicias, & rari pignus amici
Senſit, & amiſſi puerum ſolatia Blæſi
Tollit humo, magnaque ligat cervice, diuque
Ipſe manu gaudens vehit, & quæ munera mollis
Elyſii, ſteriles ramos, mutaſque volucres
Pôrxit, & obtuſo pallentes germine flores,
Nec prohibet meminiſſe tui: ſed pectora blandus
Miſcet, & alternum pueri partitur amorem.
Hic finis rapto. quin tu jam vulnera ſedas,
Et tollis merſum luctu caput? omnia functa,
Aut moritura vides, obeunt noctesque, dieſque,
Aſtraque, nec ſolidis prodeſt ſua machina terris.
Nam populos, mortale genus, plebiſque caducæ
Quis fleat interitus? hos bella, hos æquora poſcunt:
His amor exitio, furor his, & ſæva cupido.
Vt ſileam morbos; hos ora rigentia Brumæ,
Illos implacido letalis Seirius igni,
Hos manet imbrifero pallens Autumnus hiatu.
Quicquid habent ortus, finem timet. ibimus omnes,
Ibimus, immenſis urnam quatit Æacus umbris.
Aſt hic quem gemimus, felix, hominesque, deoſque,
Et dubios caſus & cæcæ lubrica vitæ
Effugit, immunis fati, non ille rogavit,
Non timuit, meruitve mori. Nos anxia plebes,
Nos miſeri, quibus unde dies ſuprema, quis ævi
Exitus, incertum: quibus inſtet fulmen ab aſtris,
Quæ nubes fatale ſonent. Nil flecteris iſtis?
Sed flectere libens. Ades huc emiſſus ab atro
Limite, cui ſoli cuncta impetrare facultas

Glau-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Glaucia (nam inſontes animas,nec portior arcet,
Nec diræ comes ille feræ) tu pectora mulce,
Tu prohibe manare genas, noctesque beatas
Dulcibus alloquiis, & vivis vultibus imple,
Et periiſſe nega, deſolatamque ſororem,
Qua potes, & miſeros perge inſinuare parentes.

VILLA SVRRENTINA POLLII FELICIS.

II.

Est inter notos Sirenum nomine muros,
Saxaque Tyrrhenæ templis onerata Minervæ,
Celſa Dicarchei ſpeculatrix villa profundi,
Qua Bromio dilectus ager, colleſque per altos
Vritur, & prælis non invidet uva Falernis.
Huc me poſt patrii lætum quinquennia luſtri,
Cum ſtadio jam pigra quies, canuſque ſederet
Pulvis, ad Ambracias converſa gymnade frondes,
Trans gentile fretum placidi facundia Polli
Detulit, & nitidæ juvenilis gratia Pollæ,
Flectere jam cupidum greſſus, qua limite noto
Appia longarum teritur regina viarum.
Sed juvere moræ. Placido lunata receſſu
Hinc atque hinc curvas perrumpunt æquora rupes.
Dat Natura locum: montique intervenit imum
Littus, & in terras ſcopulis pendentibus, exit.
Gratia prima loci,gemina teſtudine fumant
Balnea, & è terris occurrit dulcis amaro (nes
Nympha mari. levis hic Phorci chorus, udaque cri-
Cymodoce, viridiſque cupit Galatea lavari.
Ante domum tumidæ moderator cœrulus undæ
Excubat, innocui cuſtos laris: hujus amico
Spumant templa ſale, felicia rura tuetur
Alcides,gaudet gemino ſub numine portus:
Hic ſervat terras, hic ſævis fluctibus obſtat.
Mira quies pelagi: ponunt hic laſſa furorem
Æquora, & inſani ſpirant clementius Auſtri:
Hic præceps minus audet hyems, nulloque tumultu
Stagna modeſta jacent, dominique imitantia mores.
Inde per obliquas erepit porticus arces,
Vrbis opus, longoque domat ſaxa aſpera dorſo.
Qua prius obſcuro permixti pulvere ſoles,
Et feritas inamœna viæ, nunc ire voluptas.

Qua-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Qualis, ſi ſubeas Ephyres Baccheidos altum
Culmen, ab Inoo fert ſemita tecta Lechæo.
Non mihi ſi cunctos Helicon indulgeat amnes,
Et ſuperet Pimplea ſitim, largeque volantis
Vngula ſe det equi, reſeretque arcana pudicos
Phœmonoe fontes, vel quos meus,auſpice Phœbo
Altius immerſa turbavit Pollius urna;
Innumeras valeam ſpecies, cultuſque locorum
Pieriis æquare modis. vix ordine longo
Suffecere oculi,vix,dum per ſingula ducor,
Suffecere gradus. quæ rerum turba! locine
Ingenium,an domini mirer prius? hæc domus ortus
Aſpicit, & Phœbi tenerum jubar; illa cadentem
Detinet, exactamque negat dimittere lucem,
Cum jam feſſa dies,& in æquora montis opaci
Vmbra cadit, vitreoque natant prætoria ponto.
Hæc pelagi clamore fremunt; hæc tecta ſonoros
Ignorant fluctus, terræque ſilentia malunt.
His favit Natura locis: hic victa, colenti
Ceſſit,& ignotos docilis manſuevit in uſus.
Mons erat hic,ubi plana vides.hæc luſtra fuerunt,
Quæ nunc tecta ſubis. ubi nunc nemora ardua cernis,
Hic nec terra fuit. domuit poſſeſſor, & illum
Formantem rupes, expugnantemque ſecuta
Gaudet humus. nunc cerne jugum diſcentia ſaxa,
Intranteſque domos, juſſumque recedere montem.
Iam Methymnæi vatis manus, & chelys una
Thebais. & Getici cedat tibi gloria plectri.
Et tu ſaxa moves, & te nemora alta ſequuntur.
Quid referam, veteres ceræque æriſque figuras?
Si quid Appellei gaudent animaſſe colores?
Si quid adhuc vacua tamen admirabile Piſa
Phidiacæ raſere manus. quod ab arte Myronis,
Aut Polycletæo juſſum eſt,quod vivere cœlo,
Æraque ab Iſthmiacis auro potiora favillis,
Ora ducum,& vatum,ſapientumque ora priorum,
Quos tibi cura ſequi, quos toto pectore ſentis
Expers curarum, atque animum virtute quieta
Compoſitus,ſemperque tuus. Quid mille revolvam
Culmina, viſendique vices? ſua cuique voluptas,
Atque omni proprium thalamo mare, tranſque jacentem

Nerea

Nerea diverſis ſervit ſua terra feneſtris.
Hæc videt Inarimen, illi Prochyta aſpera paret,
Armiger hac magni patet Hectoris: inde malignum
Aëra reſpirat pelago circumflua Neſis:
Inde vagis omen felix Euplea carinis,
Quæque ferit curvos exerta Megalia fluctus.
Angitur & domino contra recubante, proculque
Surrentina tuus ſpectat prætoria Limon.
Vna tamen cunctis procul eminet, una diætis,
Quæ tibi Parthenopen directo limite ponti
Ingerit. hic Grajis penitus deſecta metallis
Saxa: quod Eoæ reſpergit vena Syenes:
Synnade quod mœſta Phrygiæ fodere ſecures
Per Cybeles lugentis agros: ubi marmore picto
Candida purpureo diſtinguitur area gyro.
Hic & Amyclæi cæſum de monte Lycurgi
Quod viret, & molles imitatur rupibus herbas.
Hic Nomadum lucent flaventia ſaxa, Thaſoſque,
Et Chios, & gaudens fluctus ſpectare Caryſtos.
Omnia Chalcidicas turres obverſa ſalutant.
Macte animo quod Graja probas, quod Graja frequentas
Arva, nec invideant quæ te genuere Dicarchi
Mœnia: nos docto melius potiemur alumno,
Quid nunc ruris opes, pontoque novalia dicam
Injecta, & madidas Bacchæo nectare rupes?
Sæpe per autumnum jam pubeſcente Lyæo
Conſcendit ſcopulos, noctiſque occulta ſub umbra
Palmite maturo rorantia lumina terſit
Nereis, & dulces rapuit de collibus uvas.
Sæpe & vicino ſparſa eſt vindemia fluctu.
Et Satyri cecidere vadis, nudamque per undas
Dorida montani cupierunt prendere Panes.
Sis felix tellus dominis ambobus in annos
Mygdonii, Pyliique ſenis, nec nobile mutes
Servitium, nec te cultu Tirynthia vincat
Aula, Dicarchæique ſinus, nec ſæpius iſtis
Blanda Therapnæi placeant vineta Galeſi.
Hic ſeu ſiderias exercet Pollius artes,
Seu volvit monitus, quos dat Gargettius autor;
Seu noſtram quatit ille chelyn, ſeu diſſona nectit
Carmina, ſive minax ultorem ſtringit iambon:
Hinc levis è ſcopulis meliora ad carmina Seiren
Ad-

Advolat, hinc motis audit Tritonia criſtis.
Tunc rabidi ponunt flatus, maria ipſa vetantur
Obſtrepere, emergunt pelago, doctamque trahuntur
Ad chelyn, & blandi ſcopulis delphines aderrant.
Sive Midæ gazis, & Lydo ditior auro,
Troica, & Euphrate ſupra diademata felix.
Quem non ambigui faſces, non mobile vulgus,
Non leges, non caſtra tenent: qui pectore magno,
Spemque metumque domas, vitio ſublimior omni
Exemptus fatis, indignantemque repellis
Fortunam, dubio quem non in turbine rerum
Deprendet ſuprema dies: ſed abire paratum,
Ac plenum vita. Nos vilis turba, caducis
Deſervire bonis, ſemperque optare parati,
Spargimur in caſus; celſa tu mentis ab arce
Deſpicis errantes, humanaque gaudia rides.
Tempus erat cum te geminæ ſuffragia terræ
Diriperent, celſuſque duas veherere per urbes:
Inde Dicarchæis multum venerande colonis,
Hinc aſcite meis, pariterque his largus, & illis,
Ac juvenile calens, plectrique errore ſuperbus.
At nunc diſcuſſa rerum caligine, verum
Aſpicis, illo alii rurſus jactantur in alto.
At tua ſecuros portus, blandamque quietem
Intravit non quaſſa ratis, ſic perge: nec unquam
Emeritam in noſtras puppem demitte procellas.
Diſcite ſecuri, quorum de pectore mixtæ
In longum coïere faces, ſanctuſque pudicæ
Servat amicitiæ leges amor, ite per annos,
Sæculaque, & priſcæ titulos præcedite famæ.
Tuque nurus inter longe pulcherrima, cujus
Non frontem vertere minæ, ſed candida ſemper
Gaudia, & in vultu curarum ignara voluptas.
Non tibi ſepoſitas infelix ſtrangulat arca
Divitias, avidique animum diſpendia torquent
Fœnoris: expoſiti cenſus, & docta fruendi
Temperies, non ulla Deo meliore cohærent
Pectora, non alias decuit Concordia mentes.

ARBOR ATEDII MELIORIS.
III.

STat, quæ perſpicuas nitidi Melioris opacat
Arbor aquas, complexa lacus, quæ robore ab imo

Cur-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Curvata in nodos redit inde cacumine recto
Ardua, ceu mediis iterum naſcatur ab undis,
Atque habitet vitreum tacitis radicibus amnem.
Quid Phœbum tam parva rogem? vos dicite cauſas
Naides,& faciles (ſatis eſt) date carmina Fauni.
Nympharum teneræ fugiebant Pana catervæ:
Ille quidem it, cunctas tanquam velit, it tamen unam
In Pholoen, ſylvis hæc fluminibuſque ſequentis
Nunc hirtos greſſus, nunc improba cornua vitat.
Iamque & belligerum Iani nemus, atraque Caci
Rura, Quirinaleſque fuga ſuſpenſa per agros
Cælica tecta ſubit, ibi demum victa labore,
Feſſa metu, qua nunc placidi Melioris,aperti
Stant ſine fraude lares, fluidos collegit amictus
Arctius, & niveæ poſuit ſe margine ripæ.
Inſequitur velox pecorum Deus, & ſua credit
Connubia, ardenti jamjam ſuſſpiria librat
Pectore, jam prædæ levis imminet, ecce citatos
Advertit Diana gradus, dum per juga ſeptem
Errat, Aventinæque legit veſtigia terræ.
Pœnituit vidiſſe Deam: converſaque fidas
Ad comites: Nunquamne avidis arcebo rapinis
Hoc petulans,fœdumque pecus? ſemperne pudici
Decreſcet mihi turba chori? ſic deinde locuta
Depromit pharetra telum breve,quod neque flexis
Cornibus, aut ſolito torquet ſtridore; ſed una
Emiſit contenta manu, levumque ſoporem
Naidos averſa fertur tetigiſſe ſagitta.
Illa Deam pariter ſurgens,hoſtemque protervum
Vidit,& in fontem, niveos ne panderet artus,
Sic tota cum veſte ruit, ſtagniſque ſub altis
Pana ſequi credens, ima latus implicat alga.
Quid faceret ſubito deceptus prædo? nec altis
Credere corpus aquis hirtæ ſibi conſcius audet
Pellis,& à tenero nandi rudis: omnia queſtus,
Immitem Brimo, ſtagna invida, & invida tela;
Primævam viſu platanum, cui longa propago,
Innumeræque manus,& iturus in æthera vertex,
Depoſuit juxta, vivamque aggeſſit arenam,
Optatiſque aſpergit aquis, & talia mandat:
Vive diu noſtri pignus memorabile voti
Arbor,& hæc duræ latebroſa cubilia nymphæ

Tu ſaltem declivis ama, preme frondibus undam:
Illa quidem meruit; ſed ne precor igne ſuperno
Æſtuet, aut dura feriatur grandine, tantum
Spargere tu laticem, & foliis turbare memento.
Tunc ego teque diu recolam, dominamque benignæ
Sedis, & illæſa tutabor utramque ſenecta.
Et Iovis, & Phœbi frondes, & diſcolor umbra
Populus, & noſtræ ſtupeant tua germina pinus.
Sic ait, illa Dei veteres animata calores
Vberibus ſtagnis, obliquo pendula trunco
Incubat, atque umbris ſcrutatur amantitus undas,
Sperat & amplexus, ſed aquarum ſpiribus arcet,
Nec patitur tactus: tandem eluctata ſub auras,
Libratur fundo, rurſuſque enode cacumen
Ingenioſa levat, veluti deſcendat in imos
Stirpe lacus alia, jam nec Phœbeia Nais
Odit, & excluſos invitat gurgite ramos.
Hæc tibi parva quidem geniali luce paramus
Dona, ſed ingenti forſan victura ſub ævo.
Tu cujus placido poſuere in pectore ſedem
Blandus Honos, hilariſque (tamen cum pondere)
Virtus:
Cui nec pigra quies, nec iniqua potentia, nec ſpes
Improba, ſed medius per honeſta, & dulcia limes
Incorrupte fidem, nulloſque experte tumultus,
Et ſecrete palam, qui digeris ordine vitam:
Idem auri facilis contemptor, & optimus idem
Comere divitias, opibuſque immittere lucem,
Hac longum florens animi, morumque juventa
Iliacos æquare ſenes, & vincere perſta,
Quos pater Elyſio, genitrix quos detulit annos,
Hoc illi duras exoravere ſorores:
Hoc, quæ te ſub teſte, ſitum fugitura tacentem
Ardua magnanimi revireſcit gloria Blæſi.

PSITTACVS ATEDII MELIORIS.

IV.

PSittace dux volucrum, domini facunda voluptas,
Humanæ ſolers imitator Pſittace linguæ:
Quis tua tam ſubito præcluſit murmura fato?
Heſternas miſerande dapes moriturus iniſti
Nobiſcum, & gratæ carpentem munera menſæ,
Errantemque toris mediæ plus tempore noctis

Vidimus, affatus etiam meditataque verba
Reddideras, at nunc æterna ſilentia Lethes
Ille canorus habes. cedat Phaëtontia vulgi
Fabula, nec ſoli celebrant ſua funera cycni.
At tibi quanta domus rutila teſtudine fulgens?
Connexuſque ebori virgarum argenteus ordo?
Argutumque tuo ſtridentia limina cornu?
Et querulæ jam ſponte fores! vacat ille beatus
Carcer,& auguſti nuſquam convicia tecti.
Huc doctæ ſtipentur aves, quis nobile fandi
Ius Natura dedit. plangat Phœbeius ales,
Auditaſque memor penitus demittere voces
Sturnus,& Aonio verſæ certamine picæ;
Quique refert jungens iterata vocabula perdix,
Et quæ Biſtonio queritur ſoror orba cubili.
Ferte ſimul gemitus,cognataque ducite flammis
Funera, & hoc cunctæ miſerandum addiſcite carmen:
Occidit aëriæ celeberrima gloria gentis
Pſittacus, ille plagæ viridis regnator Eoæ.
Quem non gemmata volucris Iunonia cauda
Vinceret, aſpectu gelidi non Phaſidis ales,
Nec quas humenti Numidæ rapuere ſub Auſtro.
Ille ſalutator regum, nomenque locutus
Cæſareum,& queruli quondam vice functus amici:
Nunc conviva levis, monſtrataque reddere verba
Tam facilis: quo tu Melior dilecte recluſo
Nunquam ſolus eras. At non inglorius umbris
Mittitur: Aſſyrio cineres adolentur amomo,
Et tenues Arabum reſpirant germine plumæ,
Sicaniiſque crocis. ſenio nec feſſus inerti
Scandit odoratos Phœnix felicior ignes.

LEO MANSVETVS IMP.

V.

QVid tibi conſtrata manſueſcere profuit ira?
Quid ſcelus,humanaſq; animo dediſcere cædes,
Imperiumque pati, & domino parere minori?
Quid? quod abire domo,rurſuſq; in clauſtra reverti
Suetus,& à capta jam ſponte recedere præda,
Inſertaſque manus laxo dimittere morſu?
Occidis altarum vaſtator docte ferarum,
Non grege Maſſylo, curvaque indagine clauſus,

Non

Non formidato ſupra venabula ſaltu
Incitus,aut cæco foveæ deceptus hiatu;
Sed victus fugiente fera. ſtat cardine aperto
Infelix cavea, & clauſis circum undique portis,
Hoc licuiſſe nefas pavidi timuere leones,
Tunc cunctis cecidere jubæ, puduitque relatum
Aſpicere, & totas duxere in lumina frontes.
At te non primo fuſum novus obruit ictu
Ille pudor; manſere animi, virtuſque cadenti
A media jam morte redit. nec protinus omnes
Terga dedere minæ. ſicut ſibi conſcius alti
Vulneris, adverſum moriens it miles in hoſtem,
Attollitque manum, & ferro labente minatur;
Sic piger ille gradu,ſolitoque exutus honore (rit.
Firmat hians oculos,animamque,hoſtemque requi-
Magna tamen ſubiti tecum ſolatia lethi
Victe feres,quod te mœſti,Populuſque Patreſque,
Ceu notus caderes triſti gladiator arena,
Ingemuere mori: magni quod Cæſaris ora
Inter tot Scythicas, Libycaſque,& littore Rheni,
Et Pharia de gente feras, quas perdere vile eſt,
Vnius amiſſi tetigit jactura leonis.

CONSOLATIO AD FLAVIVM VRSVM DE AMISSIONE PVERI DELICATI.

VI.

SÆve nimis,lachrymis quiſquis diſcrimina ponis,
Lugendiq; modos. miſerum eſt primæva parenti
Pignora, ſurgenteſque nefas accendere natos:
Durum & deſerti prærepta conjuge, partem
Conclamare tori: mœſta & lamenta ſororum,
Et fratrum gemitus; arcte tamen,& procul intrat
Altius in ſenſus, majoraque vulnera vincit (ca
Plaga minor. Famulum (quoniam rerum omnia cæ-
Sic miſcet Fortuna manu,nec pectora novit)
Sed famulum gemis,Vrſe,pium: ſed amore,fideque
Has meritum lachrymas,cui major ſtemmate juncto
Libertas ex mente fuit. ne comprime fletus,
Ne pudeat: rumpat frenos dolor iſte, Deiſque
(Si tam dura placent,) hominem gemis (hei mihi! ſubdo
Ipſe faces) hominem, Vrſe, tuum, cui dulce volenti
Servitium,cui triſte nihil: qui ſponte,ſibique

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Imperioſus erat. Quiſnam hæc in funera miſſos
Caſtiget luctus? gemit inter bella peremptum
Parthus equum, fidoſque canes flevere Moloſſi,
Et volucres habuere rogum, cervuſque Maronis.
Quid ſi nec famulus? vidi ipſe habituſque notavi
Te tantum cupientis herum; ſed major in ore
Spiritus, & tenero manifeſti in ſanguine mores.
Optarent multum Grajæ, cuperentque Latinæ
Sic peperiſſe nurus. Non talem Creſſa, ſuperbum
Callida ſollicito revocavit Theſea filo.
Nec Paris Oebalios talis viſurus amores
Ruſticus, invitas dejecit in æquora pinus.
Non fallo, aut cantus aſſueta licentia ducit:
Vidi, & adhuc video, qualem nec bella caventem
Littore virgineo Thetis occultavit Achillem,
Nec circum ſævi fugientem mœnia Phœbi
Troïlon Æmoniæ deprendit lancea dextræ.
Qualis erat (procul heu!) cunctis pueriſque, viriſque
Pulchrior, & tantum domino minor! illius unus
Ante decor, quantum præcedit clara minores
Luna faces, quantumq; alios premit Heſperus ignes.
Non tibi fœmineum vultu decus, oraque ſupra
Mollis honos, quales dubiæ poſt crimina formæ
De ſexu tranſire jubent: parvoque virilis
Gratia, nec petulans acies, blandique ſevero
Igne oculi. qualis belli jam caſſide miſſa
Parthenopæus erat: ſimplexque horrore decoro
Crinis, & obſeſſæ nondum, primoque micantes
Flore genæ: talem Ledæo gurgite pubem
Educat Eurotas, teneri ſic integer ævi
Elin adit, primoſque Iovi puer approbat annos.
Nam pudor inde novæ mentis, tranquillaq; morum
Temperies, teneroque animus maturior ævo,
Carmina quæ donaſſe queant? Sæpe ille volentem
Caſtigabat herum, ſtudioque altiſque juvabat
Conſiliis, tecum triſtiſque, hilariſque, nec unquam
Ille ſuus, vultumque tuo ſumebat ab ore.
Dignus & Æmonium Pyladen præcedere fama,
Cecropiamque fidem, ſed laudum terminus eſto,
Quem fortuna finit: non mente fidelior ægra,
Speravit tardi reditus Eumæus Vlyſſis.
Quis Deus, aut quiſnam tam triſtia vulnera caſus
Eligit? unde manus Fatis tam certa nocendi?
O quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

O quam divitiis cenſuque exutus opimo
Fortior, Vrſe, fores! ſi vel fumante ruina
Ructaſſent dites Veſuvina incendia Locros,
Seu Pollentinos merſiſſent flumina ſaltus:
Seu Lucanus ager, ſeu Tybridis impetus, altas
In dextrum torſiſſet aquas, paterere ſerena
Fronte Deos: ſive alma fidem, meſſeſque negaſſet
Cretaque. Cyreneque, & qua tibi cunque beato
Larga redit Fortuna ſinu. ſed gnara dolorum
Invidia infelix, animi vitalia vidit,
Lædendique vias, vitæ modo carmen adultæ
Nectere tentabat juvenum pulcherrimus ille;
Cum tribus Eleis unam Trieterida luſtris:
Attendit torvo triſtis Rhamnuſia vultu.
Ac primum implevitque toros, oculiſque nitorem
Addidit, & ſolito ſublimius ora levavit.
Heu miſero letale favens, ſeſeque videndo
Torſit, & Invidiam, Mortemque, amplexa, jacenti
Injecit nexus, carpſitque immitis adunca
Ora verenda manu. quinta vix Phoſphoros hora
Rorantem ſternebat equum, jam littora duri
Sæva Philete ſenis, durumque Acheronta videbas;
Quo domini clamate ſono? non ſævius atros
Nigraſſet planctu genitrix tibi ſæva lacertos,
Nec pater: & certè qui vidit funera frater
Erubuit vinci. ſed nec ſervilis adempto
Ignis; odoriferos exhauſit flamma Sabæos,
Et Cilicum meſſes, Phariæque exempta volucri
Cinnama, & Aſſyrio manantes gramine ſuccos,
Et domini fletus. hos tantum hauſere favillæ,
Hos bibit uſque rogus. nec quod tibi Setia canos
Reſtinxit cineres, gremio nec lubricus oſſa
Quod vallavit onyx, miſeris acceptius umbris
Quam gemitus. ſed & ipſe juvat. quid terga dolori,
Vrſe, damus; quid damna foves? & pectore iniquo
Vulnus amas? ubi nota reis facundia raptis?
Quid caram crucias tam ſævis luctibus umbram?
Eximius licet ille animi, merituſque doleri,
Solviſti. ſubit ille pios, carpſitque quietem
Elyſiam, caroſque illic fortaſſe parentes
Invenit: aut illi per amœna ſilentia Lethes
Forſan Avernales alludunt undique mixtæ
Naides, obliquoque notat Proſerpina vultu.

Pone precor queſtus, alium tibi Fata Phileton,
Forſan & ipſe dabit, moreſque habitumque decoris
Monſtrabit gaudens, ſimilemque docebit amorem.

GENETHLIACON LVCANI.
VII.

LVcani proprium diem frequentet,
Quiſquis collibus Iſthmiæ Diones
Docto pectora concitatus œſtro,
Pendentis bibit ungulæ liquorem.
Ipſi, quos penes eſt honor canendi,
Vocalis citharæ repertor Arcas,
Et tu Baſſaridum rotator Euan,
Et Pæan, & Hyantiæ ſorores,
Lætæ purpureas novate vittas.
Crinem comite, candidamque veſtem
Perfundant ederæ recentiores.
Docti largius evagentur amnes,
Et plus Aoniæ virete ſylvæ.
Et ſi qua patet, aut diem recepit,
Sertis mollibus expleatur umbra.
Centum Theſpiacis odora lucis
Stent altaria, victimæque centum,
Quas Dirce lavat, aut alit Cithæron.
Lucanum canimus, favete linguis,
Veſtra eſt iſta dies, favete Muſæ.
Dum qui vos geminas tulit per artes
Et vinctæ pede vocis, & ſolutæ,
Romani colitur chori ſacerdos.
Felix heu nimis, & beata tellus,
Quæ pronos Hyperionis meatus,
Summis Oceani vides in undis,
Stridoremque rotæ cadentis audis:
Quæ Tritonide fertiles Athenas
Vnctis, Bætica, provocas trapetis.
Lucanum potes imputare terris.
Hoc plus quam Senecam dediſſe mundo,
Aut dulcem generaſſe Gallionem.
Attollat refluos in aſtra fontes
Grajo nobilior Melete Bætis.
Bætin Mantua provocare noli.
Natum protinus, atque humum per ipſam
Primo murmure dulce vagientem

Blan-

Blando Calliope ſinu recepit.
Tum primum poſito remiſſa luctu
Longos Orpheos exuit dolores:
Et dixit: puer ô dicate Muſis,
Longævos cito tranſiture vates,
Non tu flumina, nec greges ferarum,
Nec plectro Geticas movebis ornos:
Sed ſeptem juga, Martiumque Tybrim,
Et doctos Equites, & eloquente
Cantu purpureum trahes Senatum.
Nocturnas alii Phrygum ruinas,
Et tardi reducis vias Vlyſſi,
Et puppem temerariam Minervæ,
Trita vatibus orbita, ſequantur.
Tu carus Latio, memorque gentis
Carmen fortior exeris rogatum.
Ac primum, teneris adhuc in annis
Ludes Hectora, Theſſaloſque currus,
Et ſupplex Priami potentis aurum.
Et ſedes reſerabis Inferorum,
Ingratus Nero dulcibus theatris,
Et noſter tibi proferetur Orpheus.
Dices culminibus Remi vagantes,
Infandos domini nocentis ignes.
Tu caſtæ titulum decuſque Pollæ
Iucunda dabis allocutione.
Mox cœpta generoſior juventa
Albos oſſibus Italis Philippos,
Et Pharſalica bella detonabis.
Et fulmen ducis inter arma Divi,
Libertate gravem pia Catonem,
Et gratum popularitate Magnum.
Tu Peluſiaci ſcelus Canopi
Deflebis pius, & Pharo cruenta
Pompejo dabis altius ſepulchrum.
Hæc primo juvenis canes ſub ævo
Ante annos culicis Maroniani,
Cedet Muſa rudis ferocis EnnI,
Et docti furor arduus LucretI.
Et qui per freta duxit Argonautas:
Et qui corpora prima transfigurat.
Quin majus loquor, ipſa te Latinis
Æneis venerabitur canentem.

Nec ſolum dabo carminis nitorem,
Sed tædis genialibus dicabo
Doctam, atque ingenio tuo decoram:
Qualem blanda Venus, daretque Iuno.
Forma, ſimplicitate, comitate,
Cenſu, ſanguine, gratia, decore.
Et veſtros Hymenæon aute poſtes
Feſtis cantibus ipſa perſonabo.
O ſævæ nimium, graveſque Parcæ!
O nunquam data feſta longa ſummis!
Cur plus ardua caſibus patetis?
Cur ſæva vice magna non ſeneſcunt?
Sic natum Naſamonii Tonantis
Poſt ortus, obituſque fulminatos,
Anguſto Babylôn premit ſepulchro.
Sic fixum Paridis manu trementis
Peliden Thetis horruit cadentem.
Sic ripis ego murmurantis Hebri
Non mutum caput Opheos ſequebar.
Sic & tu (rabidi nefas Tyranni!)
Iuſſus præcipitem ſubire Lethen,
Dum pugnas canis, arduaque voce
Das ſolatia grandibus ſepulchris,
(O dirum ſcelus! o ſcelus!) tacebis.
Sic fata eſt, leviterque decidentes
Abraſit lachrymas nitente plectro.
At tu, ſeu rapidum poli per axem
Famæ curribus arduis levatus,
Qua ſurgunt animæ potentiores,
Terras deſpicis, & ſepulchra rides:
Seu pacis meritum nemus recluſæ
Felix Elyſiis tenes in oris,
Quo Pharſalica turba congregatur,
Et te nobile carmen inſonantem
Pompei comitantur, & Catones:
Tu magna ſacer & ſuperbus umbra
Neſcis Tartaron, & procul nocentum
Audis verbera, pallidumque viſa
Matris lampade reſpicis Neronem:
Adſis lucidus, & vocante Polla
Vnum quæſo diem Deos ſilentum
Exores. ſolet hoc patere limen
Ad nuptas redeuntibus maritis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hæc te non thyaſis procax doloſis
Falſi numinis induit figura:
Ipſum ſed colit, & frequentat ipſum
Imis altius inſitum medullis:
Ac ſolatia vana ſubminiſtrat
Vultus, qui ſimili notatus auro
Stratis prænitet, incubatque ſomno
Securæ. procul hinc abite mortes:
Hæc vitæ genialis eſt origo.
Cedat luctus atrox, geniſque manent
Iam dulces lachrymæ, dolorque feſtus,
Quicquid fleverat ante, nunc adoret.

P. PAPINII STATII
SYLVARVM
LIBER TERTIVS.

STATIVS POLLIO SVO SAL.

TIbi certe, Polli dulciſſime, & hac, *cui tam fideliter inhæres, quiete dignisſime, non habeo probandam diu libellorum iſtorum temeritatem, cum ſcias multos ex illis in ſinu tuo ſubito natos, & hanc audaciam ſtili noſtri frequenter expaveas, quoties in illius facundiæ tuæ penetrale ſeductus, altius literas intro, & in omnes à te ſtudiorum ſinus ducor. Securus itaque tertius hic Sylvarum noſtrarum liber ad te mittitur. Habuerat quidem & ſecundus teſtem: ſed hic habet auctorem. Nam primum limen ejus Hercules Surrentinus aperit, quem in litore tuo conſecratum, ſtatim ut videram, his verſibus adoravi. Sequitur libellus, quo ſplendidiſſimum & mihi jucundiſſimum juvenem, Metium Celerem, à ſacratiſſimo Imperatore miſſum ad legionem Syriacam, (quia ſequi non poteramus) ſic proſecutus ſum. Merebatur & Claudii Etruſci mei pietas aliquod ex ſtudiis noſtris ſolatium, cum lugeret veris (quod amariſſimum eſt) la-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

chrymis ſinem patrem. Earinus præterea Germanici noſtri libertus, ſcit quandiu deſiderium ejus moratus ſim, cum petiiſſet ut capillos ſuos, quos cum gemmata pyxide, & ſpeculo ad Pergamenum Aſclepium mittebat, verſibus dedicarem. Summa eſt Ecloga, qua mecum ſecedere Neapolim Claudiam meam exhortor. Hic, ſi verum dicimus, ſermo eſt quidem ſecurus, ut cum uxore, & qui perſuadere malit, quam placere: huic præcipue libello favebis, cum ſcias hanc deſtinationem quietis meæ, tibi maxime intendere: meque non tam in patriam, quam ad te ſecedere.

HERCVLES SVRRENTINVS POLLII FELICIS.

I.

INtermiſſa tibi renovat Tirynthie ſacra
Pollius. & cauſas deſignat deſidis anni,
Quod coleris majore tholo, nec littora pauper
Nuda tenes, tectumque vagis habitabile nautis:
Sed nitidos poſtes, Grajiſque effulta metallis
Culmina, ceu tædis iterum luſtratus honeſti
Ignis, ab Oetæa conſcenderis æthera flamma.
Vix oculis, animoque fides: tune ille recluſi
Liminis, & parvæ cuſtos inglorius aræ?
Vnde hæc aula recens? fulgorque inopinus agreſti
Alcidæ? ſunt fata Deum: ſunt fata locorum.
O velox pietas! ſteriles hic nuper arenas,
Aſperſum pelago montis latus, hirtaque dumis
Saxa, nec ulla pati faciles veſtigia terras,
Cernere erat: quænam ſubito fortuna rigentes
Ductavit ſcopulos? Tyrione hæc mœnia plectro,
An Getica venere lyra? ſtupet ipſe labores
Annus, & anguſto biſſeni limite menſes
Longævum mirantur opus. Deus affuit, arces
Erexitque ſuas, atque obluctantia ſaxa
Summovit nitens, & magno pectore montem
Reppulit: immitem credas juſſiſſe novercam.
Ergo age, ſeu patrios, liber jam legibus, Argos
Incolis, & merſum tumulis Euryſthea calcas:
Sive tui ſolium Iovis, & virtute parata

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ſtra tenes, hauſtumque tibi ſuccincta beati
ectaris, excluſo melior Phryge, porrigit Hebe;
uc ades, & genium templis naſcentibus infer.
on te Lerna nocens, nec pauperis arva Molorchi,
ec formidatus Nemees ager, antraque poſcunt
hracia, nec Pharii polluta altaria regis;
ed felix, ſimplexque domus, fraudumque malarum
nſcia, & hoſpitibus Superis digniſſima ſedes.
one truces arcus, agmenque immite pharetræ:
t regum multo perfuſum ſanguine robur:
nſtratumque humeris dimitte gerentibus hoſtem.
Hic tibi Sidonio celſum pulvinar acantho
Texitur, & ſignis creſcit torus aſper eburnis.
Pacatus, mitiſque veni. nec turbidus ira.
Nec famulare timens, ſed quem te Mænalis Auge
Conſectum thyaſis, & multo fratre madentem,
Detinuit: qualemque vagæ poſt crimina noctis
Theſpius obſtupuit toties ſocer. hic tibi feſta
Gymnas, & inſontes juvenum ſine cæſtibus iræ,
Annua veloci peragunt certamina luſtro.
Hic templis inſcriptus, avo gaudente, ſacerdos
Parvus adhuc, ſimiliſque tui, cum prima novercæ
Monſtra manu premeres, atque exanimata doleres.
Sed quænam ſubiti veneranda exordia templi,
Dic age Calliope, ſocius tibi grande ſonabit
Alcides, tenſoque modos imitabitur arcu.
Tempus erat, cæli cum torrentiſſimus axis
Incumbit terris, ictuſque Hyperione multo
Acer anhelantes incendit Seirius agros.
Iamque dies aderat, profugis cum regibus altum
Fumat Aricinum Triviæ nemus, & face multa
Conſcius Hippolyti ſplendet lacus, ipſa coronat
Emeritos Diana canes, & ſpicula tergit:
Et tutas ſinit ire feras, omniſque pudicis
Itala terra focis, Hecatejas excolit idus.
Aſt ego, Dardaniæ quamvis ſub collibus Albæ
Rus proprium, magniq; ducis mihi munere currens
Vnda, domi curas mulcere, æſtuſque levare
Sufficerent: notas Seirenum nomine rupes,
Facundique larem PollI non hoſpes habebam,
Aſſidue, moreſque viri, pacemque, novoſque
Pieridum flores, intactaque carmina diſcens.
Forte diem Triviæ dum littore ducimus udo
Augu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Auguſtaſque fores, aſſuetaque tecta gravati,
Frondibus & patula defendimus arbore ſoles;
Delituit cælum, & ſubitis lux candida ceſſit.
Nubibus, & tenuis graviore Favonius Auſtro
Immaduit, qualem Libyæ Saturnia nimbum
Attulit, Iliaco dum dives Elyſa marito
Donatur, teſteſque ululant per devia Nymphæ.
Diffugimus, feſtaſque dapes, redimitaque vina
Abripiunt famuli: nec quo convivia migrent,
Quamvis innumeræ gaudentia rura ſuperne
Inſedere domus, & multo culmine dives
Mons nitet: inſtantes ſed proxima quærere nimbi
Suadebant, læſique fides reditura ſereni.
Stabat dicta ſacri tenuis caſa, nomine templi,
Et magnum Alciden humili lare parva premebat,
Fluctivagos nautas, ſcrutatoreſque profundi
Vix operire capax. huc omnis turba coimus,
Huc epulæ diteſque tori, cœtuſque miniſtrûm
Stipantur, nitidæque cohors gratiſſima Pollæ.
Non cepere fores, anguſtaque deficit ædes.
Erubuit, riſitque Deus, dilectaque Polli
Corda ſubit, blandiſque virum complectitur ulnis:
Tune, inquit, largitor opum, qui mente profuſa
Tecta Dicarchæi pariter, juvenemque repleſti
Parthenopen, noſtro qui tot faſtigia monti,
Tot virides lucos, tot ſaxa imitantia vultus,
Æraque tot ſcripto viventes lumine ceras
Fixiſti? quid enim iſta domus, quid terra priuſquam
Te gauderet, erat? longo tu tramite nudos
Texiſti ſcopulos, fueratque ubi ſemita tantum,
Nunc ibi diſtinctis ſtat porticus alta columnis.
Ne ſorderet iter. curvi tu littoris ora
Clauſiſti calidas gemina teſtudine lymphas.
Vix opera enumerem: mihi pauper, & indigus uni
Pollius, & tales hilaris tamen intro penates,
Et littus, quod pandis, amo. ſed proxima ſedem
Deſpicit, & tacite ridet mea numina Iuno.
Da templum, dignaſque tuis conatibus aras,
Quas puppes velis nolint tranſire ſecundis:
Quo pater ætherius, menſiſque accita deorum
Turba, & ab excelſo veniat ſoror hoſpita templo.
Nec te, quod ſolidus contra riget umbo maligni
Montis, & immenſo non unquam exeſus ab ævo,
Ter-

Terreat; ipſe adero,& conamina tanta juvabo,
Aſperaque invitæ perfringam viſcera terræ.
Incipe, & Herculeis fidens hortatibus aude.
Non Amphioniæ ſteterint velocius arces,
Pergameusve labor. dixit, mentemque reliquit.
Nec mora, conſcripta formatur imagine tela:
Innumeræ coïere manus. his cædere ſylvas,
Et levare trabes: illis immergere curæ
Fundamenta ſolo. coquitur pars uvida terræ
Protectura hyemes, atque excluſura pruinas,
Indomituſque ſilex curva fornace liqueſcit.
Præcipuus ſed enim labor eſt excindere dextra
Oppoſitas rupes, & ſaxa negantia ferro.
Hic pater ipſe loci, poſitis Tirynthius armis
Inſudat, validaque ſolum deforme bipenni,
Cum grave nocturna cœlum ſubtexitur umbra,
Ipſe fodit. dites Capreæ, virideſque reſultant
Taurubulæ, & terris ingens redit æquoris Echo.
Non tam grande ſonat motis incudibus Ætna,
Cum Brontes, Steropeſq; ferit. nec major ab antris
Lemniacis fragor eſt, ubi flammeus ægida cælat
Mulciber, & caſtis exornat Pallada donis.
Decreſcunt ſcopuli, & roſea ſub luce reverſi
Artifices mirantur opus: vix annus anhelat
Alter, & ingenti dives Tirynthius arce
Deſpectat fluctus, & junctæ tecta novercæ
Provocat, & dignis invitat Pallada templis.
Jam placidæ dant ſigna tubæ, jam fortibus ardens
Fumat arena ſacris: hos nec Piſæus honores
Juppiter, aut Cyrrhæ pater aſpernetur opacæ.
Nil his triſte locis. cedat lachrymabilis Iſthmos:
Cedat atrox Nemee. litat hic felicior infans.
Ipſæ pumiceis virides Nereides antris
Exiliunt ultro, & ſcopulis uventibus hærent.
Nec pudet occulte nudas ſpectare palæſtras.
Spectat & Icario nemoroſus palmite Gaurus,
Sylvaque, quæ fixam pelago Neſida coronat.
Et placidus Limon, numenque Euplæa carinis.
Et Lucrina Venus, Phrygioque ê vertice Grajas
Addiſcis, Miſene, tubas: ridetque benigna
Parthenope gentile ſacrum, nudoſque virorum
Certatus, & parva ſuæ ſimulachra coronæ.
Quin age, & ipſe libens proprii certaminis actus

In-

Invicta dignare manu. ſeu nubila diſco
Findere, ſeu volucres Zephyros prævertere telo.
Seu tibi dulce manu Libycas nodare palæſtras,
Indulge ſacris. & ſi tibi poma ſuperſunt
Heſperidum, gremio venerabilis ingere Pollæ:
Nam capit, & tantum non degenerabit honorem.
Quod ſi dulce decus, virideſque reſumeret annos,
(Da veniam Alcide) fors huic & penſa tuliſſes.
Hæc ego naſcentes lætus bacchatus ad aras
Libamenta tuli. nunc ipſum in limine cerno
Solventem voces, & talia dicta ferentem:
Macte animis, opibuſque, meos imitate labores,
Qui rigidas rupes, infœcundæque pudenda
Naturæ deſerta domas, & vertis in uſum
Luſtra habitata feris, fœdeque latentia profers
Numina. quæ tibi nunc meritorum præmia ſolvam?
Quas referam grates? Parcarum fila tenebo,
Extendamque colos, duram ſcio vincere mortem.
Avertam luctus, & triſtia damna vetabo.
Teque nihil læſum, viridi renovabo ſenecta.
Concedamque diu juvenes ſpectare nepotes,
Donec & hic ſponſæ maturus, & illa marito:
Rurſus & ex illis ſoboles nova, grexque protervus
Nunc humeris irreptet avi, nunc agmine blando
Certatim placidæ concurrat ad oſcula Pollæ.
Nam templis nunquam ſtatuetur terminus ævi,
Dum me flammigeri portabit machina cæli.
Nec mihi plus Nemee, priſcumq; habitabitur Argos,
Nec Tiburna domus, Soliſque cubilia Gades.
Sic ait, & tangens ſurgentem altaribus ignem,
Populeaque movens albentia tempora ſylva,
Et Styga, & ætherei juravit fulmina patris.

PROPEMPTICON METIO CELERI,

II.

DI quibus audaces amor eſt ſervare carinas,
Sævaque ventoſi mulcere pericula ponti,
Sternite molle fretum, placidumque advertite votis
Concilium, & lenis non obſtrepat unda precantis
Grande tuo rarumque damus, Neptune, profundo
Depoſitum, juvenis dubio committitur alto
Metius, atque animæ partem ſuper æquora noſtræ
Majorem transferre parat: proferte benigna

Side-

Sidera, & antennæ gemino conſidite cornu
Oebalii fratres: vobis pontuſque, poluſque,
Luceat. Iliacæ longe nimboſa ſororis
Aſtra fugate precor, totoque excludite cælo.
Vos quoque cœruleum divæ Nereides agmen,
Quis honor, & regni ceſſit fortuna ſecundi,
(Dicere quæ magni fas ſit mihi ſidera ponti)
Surgite de vitreis ſpumoſæ Doridos antris,
Bajanoſque ſinus, & fœta tepentibus undis
Littora. tranquillo certatim ambite natatu,
Quærentes ubi celſa ratis, qua ſcandere gaudet
Nobilis Auſoniæ Celer armipotentis alumnus.
Nec quærenda diu: modo nam trans æquora terris
Prima Dicarcheis Pharium gravis intulit annum.
Prima ſalutavit Capreas, & margine dextro
Sparſit Tyrrhenæ Mareotica vina Minervæ.
Hujus vtrumque latus molli præcingite gyro,
Partitæque vices, vos ſtuppea tendite mali
Vincula, vos ſummis annectite ſuppara velis:
Vos Zephyris aperite ſinus: pars tranſtra reponat,
Pars demittat aquis curvæ moderamina puppis.
Sunt quibus exploret rupes gravis arte Molochus.
Quæque ſecuturam religent poſt terga phaſelon.
Vncaque ſubmerſæ penitus retinacula vellant.
Temperet hæc æſtus, pelaguſque inclinet ad ortus.
Officio careat glaucarum nulla ſororum. (ton
Huic multo Proteus, geminoque huic corpore Tri-
Prænatet, & ſubitis qui perdidit inguina monſtris
Glaucus, adhuc quoties patriis allabitur oris
Littoream blanda feriens Anthedona cauda.
Tu tamen ante omnes diva cum matre Palæmon
Annue, ſi veſtras amor eſt mihi pandere Thebas,
Nec cano degeneri Phœbejum Amphiona plectro,
Et pater, Æolio frangit qui carcere ventos,
Cui varii flatus, omniſque per æquora mundi
Spiritus, ac hyemes nimboſaque nubila parent,
Arctius objecto Borean, Eurumque, Notumque
Monte premat: ſoli Zephyro ſit copia cæli,
Solus agat puppes, ſummaſque ſupernatet undas
Aſſiduas pelago, donec tua, turbine nullo,
Læta Paretoniis aſſignet carbaſa ripis.
Audimur: vocat ipſe ratem, nautaſque morantes
Increpat, ecce, meum timido jam frigore pectus
Labi-

Labitur, & nequeo, quamvis movet ominis horror
Claudere ſuſpenſos oculorum in margine fletus.
Iamque ratem terris diviſit fune ſoluto
Navita, & anguſtum dejecit in æquora pontem:
Sævus ubi è puppi longo clamore magiſter
Diſſipat amplexus, atque oſcula fida revellit,
Nec longum cara licet in cervice morari.
Attamen in terras è plebe noviſſimus omni
Ibo, nec egrediar niſi jam cedente carina.
Quis rude, & abſciſſum miſeris animantibus æquor
Fecit iter? ſolidæque pios telluris alumnos
Expulit in fluctus, pelagoque immiſit hiantes?
Audax ingenii; nec enim temeraria virtus
Illa magis, ſummæ gelidum quæ Pelion Oſſæ
Iunxit, anhelantemque jugis bis preſſit Olympum.
Vſque adeone parum lentas tranſire paludes?
Stagnaque & anguſtos ſummittere pontibus amnes:
Imus in abruptum, gentileſque undique terras
Fugimus, exigua clauſi trabe, & aëre nudo.
Inde furor ventis, indignatæque procellæ,
Et cæli fremitus, & fulmina plura Tonanti.
Ante rates, pigro torpebant æquora ſomno,
Nec ſpumare Thetis, nec ſpargere nubila fluctus
Audebant; viſis tumuerunt puppibus undæ,
Inque hominem ſurrexit hyems, tunc nubila Plias,
Oleniumque pecus, ſolito tunc pejor Orion.
Iuſta queror: fugit ecce vagas ratis acta per undas
Paulatim minor, & longe ſervantia vincit
Lumina, tot gracili ligno complexa timores,
Quæque ſuper reliquos, te noſtri pignus amoris
Portatura, Celer. quos nunc ego pectore ſomnos
Quoſve queam perferre dies? quis cuncta paventi
Nuntius, an facili te prætermiſerit unda
Lucani rabida ora maris? num torva Carybdis
Fluctuet? aut Siculi populatrix virgo profundi?
Quos tibi currenti præceps ferat Adria mores?
Quæ pax Carpathio? quali te ſubvehat aura
Doris Agenorei furtis blandita juvenci.
Sed merui queſtus: quid enim, te caſtra petente
Non vel ad ignotos ibam comes impiger Indos?
Cimmeriumque Chaos? ſtarem prope bellica regis
Signa mei, ſeu tela manu, ſeu frena teneres,
Armatis ſeu jura dares, operumque tuorum

Et ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

t ſi non ſocius,certè mirator adeſſem.
ic quondam magno Phœnix reverendus Achilli
ittus ad Iliacum, Thymbræaque Pergama venit
mbellis, tumidoque nihil juratus Atridæ.
ur nobis ignavus amor? ſed pectore fido
uſquam abero, longiſque ſequar tua carbaſa votis.
ſi Phoroneis quondam ſtabulata ſub antris,
Nunc regina Phari, numenque Orientis anheli,
xcipe multiſono puppem Mareotida ſiſtro:
Ac juvenem egregium, Latius cui ductor Eoa
igna, Palæſtinaſque dedit frenare cohortes,
pſa manu placida per limina feſta, ſacroſque
Duc portus, urbeſque tuas. te præſide noſcat
Vnde paludoſi fœcunda licentia Nili:
Cur vada deſidant, & ripa coërceat undas
Cecropio ſtagnata luto: cur invida Memphis,
Curve Terapnæi laſciviat ora Canopi:
Cur ſervet Pharias Lethæus janitor aras;
Vilia cur magnos æquent animalia Divos.
Quæ ſibi præſternat vivax altaria Phœnix:
Quos dignetur agros, aut quo ſe gurgite Nili
Mergat adoratus trepidis paſtoribus Apis.
Duc & ad Æmathios manes, ubi belliger urbis
Conditor Hyblæo perfuſus nectare durat:
Anguiferamque domum, blando qua merſa veneno
Actias Auſonias fugit Cleopatra catenas:
Vſque & in Aſſyrias ſedes, mandataque caſtra
Proſequere, & Marti juvenem dea trade Latino.
Nec novus hoſpes erit. puer hic ſudavit in armis
Notus adhuc tantum majoris munere clavi.
Iam tamen & turmas facili prævertere gyro
Fortis, & Eoas jaculo damnare ſagittas.
Ergo erit illa dies, qua te majora daturus
Cæſar ab emerito jubeat diſcedere bello?
At nos hoc iterum ſtantes in littore, vaſtos
Cernemus fluctus, aliaſque rogabimus auras.
O tum quantus ego! aut quanta votiva movebo
Plectra lyra! cum me magna cervice ligatum
Attolles humeris, atque in mea pectora primum
Incumbes è puppe novus, ſervataque reddes
Colloquia, inque vicem medios narrabimus annos,
Tu rapidum Euphraten, & regia Bactra, ſacraſque
Antiquæ Babylonis opes, & Zeugma Latinæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Pacis iter: qua dulce nemus florentis Idumes,
Qua pretioſa Tyros rubeat, qua purpura fuco
Sidoniis iterata cadis: ubi germine primum
Candida felices ſudent opobalſama virgæ;
Aſt ego devictis dederim quæ buſta Pelaſgis,
Quæve laboratas claudat mihi pagina Thebas.

LACHRYMÆ HETRVSCI. III.

SVmma Deum Pietas, cujus gratiſſima cælo
Rara profanatas inſpectant numina terras:
Huc vittata comam, niveoque inſignis amictu,
Qualis adhuc præſens, nullaque expulſa nocentum
Fraude, rudes populos, atque aurea regna colebas;
Mitibus exequiis ades, & lugentis Hetruſci
Cerne pios fletus, laudataque lumina terge.
Nam quis inexpleto rumpentem pectora queſtu
Complexumque rogos, incumbentemque favillis
Aſpiciens, non aut primævæ funera plangi
Conjugis, aut nati modo pubeſcentia credat
Ora rapi flammis? pater eſt, qui fletur. adeſte
Dique hominesque ſacris. procul hinc, procul ite nocentes
Si cui corde nefas tacitum, feſſique ſenectus
Longa patris, ſi quis pulſatæ conſcius unquam
Matris, & inferna rigidum timet Æacon urna:
Inſontes caſtoſque voco. tenet ecce ſeniles
Leniter implicitos vultus, ſanctamque parentis
Caniciem, ſpargit lachrymis, animæque ſupremum
Frigus amat: celeres genitoris filius annos,
(Mira fides) nigraſque putat properaſſe ſorores.
Exultent placidi Lethea ad flumina manes:
Elyſiæ gaudete domus. date ſerta per aras,
Feſtaque pallentes hilarent altaria lucos.
Felix, & nimium felix, plorataque nato
Vmbra venit. longe Furiarum ſibila, longe
Tergeminus cuſtos. penitus via longa pateſcat
Manibus egregiis. eat, horrendumque ſilentis
Accedat domini ſolium, grateſque ſupremas
Perferat, & totidem juveni roget anxius annos,
Macte pio gemitu, dabimus ſolatia dignis
Luctibus, Aoniaſque tuo ſacrabimus ultro
Inferias, Hetruſce, ſeni. tu largus Eoa

Ger-

Germina,tu meſſes Cilicumque,Arabumq; ſuperbis
Merge rogis: ferat ignis opes hæredis, & alto
Aggere miſſuri nitido pia nubila cœlo,
Stipentur cineres; nos non arſura feremus
Munera,venturoſque tuus durabit in annos
Me monſtrante dolor. neq; enim mihi flere paren-(tem
Ignotum: ſimilis gemui projectus ad ignem.
Ille mihi tua damna dies compeſcere cantu
Suadet, & ipſe tuli, quos nunc tibi confero queſtus.
Non tibi clara quidem, ſenior placidiſſime,gentis
Linea, nec proavis demiſſum ſtemma: ſed ingens
Supplevit fortuna genus, culpamque parentum
Occuluit: neque enim dominos de plebe tuliſti;
Sed quibus occaſus, pariter famulantur & ortus.
Nec pudor iſte tibi: quid enim terriſque,poloque
Parendi ſine lege manet? vice cuncta reguntur,
Alterniſque premunt. propriis ſub regibus omnis
Terra: premit felix regum diademata Roma;
Hanc ducibus frenare datum: mox creſcit in illos
Imperium Superis. ſed habent & numina legem:
Servit & aſtrorum velox chorus, & vaga ſervit
Luna, nec injuſſæ toties redit orbita lucis.
Et (modo ſi fas eſt æquare jacentia ſummis)
Pertulit & ſævi Tirynthius horrida regis
Pacta,nec erubuit famulantis fiſtula Phœbi.
Sed neque barbaricis Latio tranſmiſſus ab oris:
Smyrna tibi gentile ſolum, potuſque verendo
Fonte Meles,Hermique vadum, quo Lydius intrat
Bacchus, & aurato reficit ſua cornua limo.
Læta dehinc ſeries, variiſque ex ordine curis
Auctus honos, ſemperque gradus prope numina, ſemper
Cæſareum coluiſſe latus, ſacriſque Deorum
Arcanis hærere datum. Tibereïa primum
Aula tibi, vix dum ora nova mutante juventa
Panditur. hic annis multa ſuper indole victis
Libertas oblata venit. nec proximus hæres,
Immitis quamquam & furiis agitatus, abegit.
Hunc & in Arctoas tenuis comes uſque pruinas
Terribilem affatu paſſus, viſuque tyrannum,
Immanemque ſuis, ut qui metuenda ferarum
Corda domant, merſaſq; jubent jam ſanguine tacto
Reddere ab ore manus, & nulla vivere præda.

Præcipuos ſed enim merito ſubrexit in actus
Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem
Claudius, & longo tranſmittit habere nepoti.
Quis Superos metuens, pariter tot templa, tot aras,
Promeruiſſe datur? ſummi Iovis aliger Arcas
Nuntius: imbrifera potitur Thaumantide Iuno:
Stat celer obſequio juſſa ad Neptunia Triton;
Tu toties mutata ducum juga rite tuliſti
Integer, inque omni felix tua cymba profundo.
Iamque piam lux alta domum, præcelſaque toto
Intravit fortuna gradu, jam creditur uni
Sanctarum digeſtus opum, partæque per omnes
Divitiæ populos, magnique impendia mundi.
Quicquid ab auriferis ejectat Iberia foſſis,
Dalmatico quod monte nitet, quod meſſibus Afris
Vertitur, æſtiferi quicquid terit area Nili,
Quodque legit merſus pelagi ſcrutator Eoi,
Et Lacedæmonii pecuaria culta Galeſi,
Perſpicuæque nives, Maſſyllaque robora, & Indi
Dentis honos: uni parent commiſſa miniſtro,
Quæ Boreas, quæque Eurus atrox, quæ nubilus
Auſter
Invehit. Hybernos citius numeraveris imbres,
Sylvarumque comas. Vigilis te, animique ſagacis
Exitus evolvit, quantum Romana ſub omni
Pila die, quantumque Tribus: quid templa: quid alti
Vndarum curſus, quid propugnacula poſcant
Æquoris, aut longe ſeries porrecta viarum.
Quod Domini celſis niteat laquearibus aurum,
Quæ Divum in vultus igni formanda liqueſcat
Maſſa: quid Auſoniæ ſcriptum crepet igne monetæ.
Hinc tibi rara quies, animoque excluſa voluptas,
Exiguæque dapes, & nunquam læſa profundo
Cura mero, ſed jura tamen genialia cordi,
Et mentem vincire toris, & jungere feſta
Connubia, & fidos domino genuiſſe clientes.
Quis ſublime genus, formamque, inſignis Hetruſcæ
Neſciat? haud quaquam proprio mihi cognita viſu,
Sed decus eximium formæ, par reddit imago
Vultibus, & ſimilis natorum gratia monſtrat.
Nec vulgare genus: faſces, ſummamque curulem
Frater, & Auſonios enſes, mandataque fidus
Signa tulit, cum prima truces amentia Dacos

Im-

Impulit, & magno gens eſt damnata triumpho.
Hic quicquid patrio ceſſatum eſt ſanguine, mater
Reddidit, obſcurumque latus clareſcere vidit
Connubio gaviſa domus. nec pignora longe:
Quippe bis ad partus venit Lucina, manuque
Ipſa levi gravidos tetigit fœcunda labores.
Felix ah ſi longa dies; ſi cernere vultus
Natorum virideſque genas tibi juſta dediſſent
Stamina: ſed media cecidere abrupta juventa
Gaudia, florenteſque manu ſcidit Atropos annos,
Qualia pallentes declinant lilia culmos.
Pubenteſque roſæ primos moriuntur ad Auſtros,
Aut uti verna novis expirat purpura pratis.
Illa ſagittiferi circumvolitaſtis amores
Funera, maternoque rogos unxiſtis amomo.
Nec modus aut pennis, laceris aut crinibus ignem
Spargere, collectæque pyram ſtruxere pharetræ.
Quas tunc inferias, aut quæ lamenta dediſſes
Maternis, Hetruſce, rogis, qui funera patris
Haud matura putas, atque hos pius ingemis annos?
Illum, & qui nutu ſuperas nunc temperat arces,
Progeniem claram terris partitus, & aſtris,
Lætus Idumæi donavit honore triumphi.
Dignatuſque loco victricis, & ordine pompæ
Non vetuit, tenueſque nihil minuere parentes.
Atq; idem in cuneos populum cum duxit equeſtres,
Mutavitque genus, levæque ignobile ferrum
Exuit, & celſe natorum æquavit honori.
Dextra bis octonis fluxerunt ſæcula luſtris.
Atque ævi ſine nube tenor. quam dives in uſus
Natorum, totoque volens excedere cenſu.
Teſtis adhuc largi nitor inde aſſuetus Hetruſci,
Cui tua non humiles dedit indulgentia mores.
Hunc ſiquidem amplexu ſemper revocante tenebas
Blandus, & imperio nunquam pater: hujus honori
Pronior, ipſe etiam gaudebat cedere frater.
Quas tibi devoti juvenes pro patre renato,
Summe ducum, grates, aut quæ pia vota rependant?
Tu, ſeu tarda ſitu, rebuſque exhauſta ſenectus
Erravit; ſeu blanda diu fortuna regreſſum
Maluit; attonitum & venturi fulminis ictus
Horrentem, tonitru tantum, lenique procella
Contentus monuiſſe ſenem: cumque horrida ſupra

Æquora, curarum ſocius procul Itala rura
Linqueret, hic molles Campani littoris oras,
Et Diomedeas concedere juſſus in arces.
Atque hoſpes, non exul erat. nec plura moratus
Romuleum reſeras iterum Germanice limen,
Mœrentemque foves. inclinatoſque penates
Erigis. Haud mirum, Ductor placidiſſime, quando
Hæc eſt, quæ victis parcentia fœdera Cattis,
Quæque ſuum Dacis donat clementia montem.
Quæ modo Marcomanos poſt horrida bella, vagoſque
Sauromatas, Latio non eſt dignata triumpho.
Iamque in fine dies, & inexorabile penſum
Deficit. hic mœſti pietas me poſcit Hetruſci,
Qualia nec Siculæ moderantur carmina rupes,
Nec fati jam certus olor, ſævique marita
Tereos. heu quantis laſſantem brachia vidi
Planctibus, & prono fuſum ſuper oſcula vultu!
Vix famuli, comiteſque tenent, vix arduus ignis
Submovet. haud aliter gemuit perjuria Theſeus
Littore, qui falſis deceperat Ægea velis.
Tunc immane gemens, fœdatusque ora, tepentes
Affatur cineres: cur nos, fidiſſime, linquis
Fortuna redeunte, pater? modo numina magni
Præſidis, atque breves Superum placavimus iras,
Nec frueris, tantique orbatus muneris uſu
Ad Manes, ingrate, fugis. nec flectere Parcas,
Aut placare malæ datur aſpera numina Lethes?
Felix cui magna patrem cervice vehenti
Sacra Mycenææ patuit reverentia flammæ.
Quique tener ſævis genitorem Scipio Pœnis
Abſtulit, & Lydi pietas temeraria Lauſi.
Ergo Theſſalici conjux penſare mariti
Funus, & immitem potuit Styga vincere ſupplex
Thracius? ah quanto melius pro patre liceret!
Non totus rapiere tamen, nec funera mittam
Longius: hic manes, hic intra tecta tenebo.
Tu cuſtos, dominusque laris; tibi cuncta tuorum
Parebunt: ego rite minor, ſemperque ſecundus
Aſſidue libabo dapes, & pocula ſacris
Manibus, effigieſque colam: te lucida ſaxa,
Te ſimilem doctæ referet mihi linea ceræ:
Nunc ebur, & fulvum vultus imitabitur aurum.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Inde viam morum, longæque examina vitæ,
Affatusque pios, monituraque ſomnia poſcam.
Talia dicentem, genitor dulcedine læta
Audit, & immites lente deſcendit ad umbras,
Verbaque dilectæ fert narraturus Hetruſcæ.
Salve ſupremum, ſenior mitiſſime patrum,
Supremumque vale: qui nunquam ſoſpite nato
Triſte Chaos, mœſtique ſitus patiere ſepulchri.
Semper odoratis ſpirabunt floribus aræ:
Semper & Aſſyrios fœlix bibet urna liquores,
Et lachrymas, qui major honos. hic ſacra litabit
Manibus: eque tua tumulum tellure levabit.
Noſtra quoq; exemplo meritus tibi carmina ſancit,
Hoc etiam gaudens cinerem donaſſe ſepulchro.

COMA FLAVII EARINI.

IV.

Ite comæ,facilemq; precor tranſcurrite pontum:
Ite,coronato recubantes molliter auro:
Ite, dabit curſus mitis Cytherea ſecundos,
Placabitque Notos fors & de puppe timenda
Transferet, inque ſua ducet ſuper æquora concha.
Accipe laudatos, juvenis Phœbeïe, crines,
Quos tibi Cæſareus donat puer, accipe lætus,
Intonſoque oſtende patri. ſine, dulce nitentes
Comparet, atque diu fratris putet eſſe Lyæi.
Forſan & ipſe comæ nunquam labentis honorem
Proferet, atque alio clauſum tibi ponet in auro.
Pergame, pinifera multum fœlicior Ida!
Illa, licet, ſacræ placeat ſibi nube rapinæ,
Nempe dedit Superis illum,quem turbida ſemper
Iuno videt, refugitque manum,nectarque recuſat:
At tu grata Deis, pulchroque inſignis alumno,
Miſiſti Latio, placida quem fronte miniſtrum
Iuppiter Auſonius pariter, Romanaque Iuno
Aſpiciunt,& uterque probant. Nec tanta potenti
Terrarum Domino divum ſine mente voluptas.
Dicitur Idalios Ericis de vertice lucos
Dum petit, & molles agitat Venus aurea cygnos,
Pergameas intraſſe domos, ubi maximus ægris
Auxiliator adeſt, & feſtinantia ſiſtens
Fata, ſalutifero mitis Deus incubat angui.
Hic puerum egregiæ præclarum ſidere formæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ipſius ante Dei ludentem conſpicit aram.
Ac primum ſubita paulum decepta figura
Natorum de plebe putat: ſed non erat illi
Arcus, & ex humeris nullæ fulgentibus umbræ.
Miratur puerile decus, vultumque, comasque
Aſpiciens, tune Auſonias, ait, ibis ad arces,
Neglectus Veneri? tu ſordida tecta, jugumque
Servitii vulgare feres? procul abſit ego iſti (cum,
Quem meruit, formæ dominum dabo. vade age me-
Vade puer, ducam volucri per ſidera curru
Donum immane duci. nec te plebeja manebunt
Iura, Palatino famulus deberis amori.
Nil ego, nil fateor, toto jam dulce ſub orbe
Aut vidi, aut genui. cedat tibi Latmius ultro,
Sangariuſque puer, quemque irrita fontis imago,
Et ſterilis conſumpſit amor. te cærula Nais
Mallet, & apprenſa traxiſſet fortius urna.
Tu puer ante omnes, ſolus formoſior ille,
Cui daberis. ſic orſa, leves ſecum ipſa per auras
Tollit, olorinaque jubet conſidere biga.
Nec mora: jam Latii montes, vetereſque penates
Euandri, quos mole nova pater inclytus urbis
Excolit, & ſummis æquat Germanicus aſtris.
Tunc propior jam cura deæ: quæ forma capillis
Optima, quæ veſtis roſeos accendere vultus
Apta, quod in digitis, collo quod dignius aurum.
Norat cœleſtes oculos ducis, ipſaque tædas
Iunxerat, & plena dederat connubia dextra.
Sic ornat crines, Tyrios ſic fundit amictus,
Dat radios, ignemque ſuum. ceſſere priores
Deliciæ, famulumque greges. hic pocula magno
Prima duci, myrrhaſque graves, cryſtallaque portat
Candidiore manu: creſcit nova gratia Baccho.
Care puer, Superis qui prælibare verendum
Nectar, & ingentem toties contingere dextram
Electus, quam noſſe Getæ, quam tangere Perſæ,
Armeniique, Indique petunt! O ſidere dextro
Edite! multa tibi divum indulgentia favit!
Olim etiam, ne prima genas lanugo nitentes
Carperet, & pulchræ fuſcaret gratia formæ:
Ipſe Deus patriæ, celſam trans æquora liquit
Pergamon. haud ulli puerum mollire poteſtas
Credita, ſed tacita juvenis Phœbeïus arte

Leni-

Leniter, haud ullo concuſſum vulnere corpus
De ſexu tranſire jubet. tamen anxia curis
Mordetur, puerique timet Cytherea dolores.
Nondum pulchra ducis clementia cœperat ortu
Intactos ſervare mares. nunc frangere ſexum,
Atque hominem mutare nefas, gaviſaque ſolos
Quos genuit, Natura videt. nec lege ſiniſtra
Ferre timent famulæ natorum pondera matres.
Tu quoque nunc juvenis, genitus ſi tardius eſſes,
Umbratusque genas, & adultos fortior artus,
Non unum gaudens Phœbeja ad limina munus
Miſiſſes: patrias nnnc vertex ſolus ad aras
Naviget. hunc multo Paphie ſaturabat amomo,
Hunc nova tergemina pectebat Gratia dextra.
Huic & purpurei cedat coma ſaucia Niſi,
Et quam Sperchio tumidus ſervabat Achilles.
Ipſi, cum primum niveam præcerpere frontem
Decretum eſt, humerosque manu nudare nitentes,
Accurrunt teneri Paphia cum matre volucres,
Expediuntque comas, & ſerica pectore ponunt
Pallia. tunc junctis crinem incidere ſagittis,
Atque auro, gemmisque locant: rapit ipſa cadentes
Mater, & arcanos iterat Cytherea liquores.
Tunc puer è turba manibus qui forte ſupinis
Nobile gemmato ſpeculum portaverat auro:
Hoc quoque demus, ait, patriis nec gratius ullum
Munus erit templis, ipſoque potentius auro.
Tu modo fige aciem, & vultus hucusque relinque.
Sic ait, & ſpeculum recluſit imagine rapta.
At puer egregius tendens ad ſidera palmas:
His mihi pro donis, hominum mitiſſime cuſtos,
(Si merui) longa dominum renovare juventa,
Atque orbi ſervare velis. hoc ſidera mecum,
Hoc undæ, terræque rogant, eat oro per annos
Iliacos, Pyliosque ſimul: propriosque penates
Gaudeat, & ſecum Tarpeja ſeneſcere templa.
Sic ait, & motas miratur Pergamos aras.

AD CLAVDIAM VXOREM.

V.

QVid mihi mœſta die, ſociis quid noctibus uxor
Anxia, pervigili ducis ſuſpiria cura?
Non metuo ne læſa fides, aut pectore in iſto

Alter amor; nullis in te datur ire ſagittis
(Audiat infeſto licet hæc Rhamnuſia vultu)
Non datur: & ſi egomet patrio de littore raptus
Quatuor emeritis per bella, per æquora, luſtris
Errarem: tu mille procos intacta fugares,
Non intertextas commenta retexere telas,
Sed ſine fraude palam, thalamosq; armata negaſſes.
Dic tamen unde alia mihi fronte, & nubila vultu?
Anne quod Euboicos feſſus remeare penates
Auguror, & patria ſenium componere terra?
Cur hoc triſte tibi? certe laſcivia cordi
Nulla, nec aut rapidi mulcent te prælia circi,
Aut intrat ſenſus clamoſi turba theatri.
Sed probitas, & opaca quies, & ſordida nunquam
Gaudia. Quas autem comitem te rapto per undas?
Quamquam, & ſi gelidas irem manſurus ad Arctos,
Vel ſuper Heſperiæ vada caligantia Thules,
Aut ſeptemgemini caput haud penetrabile Nili,
Hortarere vias. etenim tua (nempe benigna
Quam mihi ſorte Venus, junctam florentibus annis
Servet, & in ſenium) tua, quæ me vulnere primo
Intactum thalamis, & adhuc juvenile vagantem
Fixiſti, tua frena libens, docilisque recepi.
Et ſemel inſertas non mutaturus habenas,
Vſque premo. ter me nitidas Albana ferentem
Dona comas, ſanctoque indutum Cæſaris auro,
Viſceribus complexa tuis, ſertisque dediſti
Oſcula anhela meis, tu cum Capitolia noſtræ
Inficiata lyræ, ſævum, ingratumque dolebas
Mecum victa Iovem, tu procurrentia primis
Carmina noſtra ſonis, totasque in murmure noctes
Aure rapis vigili, longi tu ſola laboris
Conſcia, cumque tuis crevit mea Thebais annis.
Qualem te nuper Stygias modo raptus ad undas,
Cum jam Lethæos audirem cominus amnes,
Aſpexi! tenuique oculos jam morte cadentes,
Scilicet exhauſti Lacheſis mihi tempora fati
Te tantum miſerata dedit, ſuperique potentes
Invidiam timuere tuam. poſt iſta, propinquum
Nunc iter, optatosque ſinus comes ire moraris?
Heu ubi nota fides! totque explorata per uſus,
Qua veteres Latias, Grajasque Heroidas æquas?
Iſſet ad Iliacas (quid enim deterret amantes?)
Pene-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

enelope gaviſa domos, ſi paſſus Vlyſſes,
ueſta eſt Ægiale, queſta eſt Melibœa relinqui,
t quamquam ſævi fecerunt Menada planctus:
ec minor his, tu noſſe fidem, firmamque maritis
eddere. ſic certe cineres, umbramque priorem
uæris adhuc: ſic exequias amplexa canori
onjugis, ingentes iteraſti pectore planctus.
am mea, nec pietas alia eſt tibi, curaque natæ.
ic ut mater amas. ſic nunquam corde recedit
Nata tuo, fixamque animi penetralibus imis
Nocte dieque tenes, non ſic Trachinia nidos
Alcyone vernos, non ſic Philomela penates
Circuit amplectens, animamq; in pignora transfert,
Heu nunc illa terit viduo quod ſola cubili
Otia! jam pulchræ terit infœcunda juventæ!
Sed venient, plenis, venient connubia tædis.
Sic certe, formæque bonis, animique meretur:
Sive chelyn complexa petit, ſeu voce paterna
Diſcendum Muſis ſonat, & mea carmina flectit:
Candida ſeu molli diducit brachia motu,
Ingenium probitas, artemque modeſtia vincit.
Nonne leves pueros, non te Cytherea pudebat
Hoc ceſſare decus? nec tantum Roma jugales
Conciliare toros, feſtasque accendere tædas
Fertilis; & noſtra generi tellure dabuntur.
Non adeo Veſuvinus apex, & flammea diri
Montis hyems, trepidas exhauſit civibus urbes:
Stant, populisq; vigent. hic auſpice condita Phœbo
Tecta, Dicarchei portus, & littora mundi
Hoſpita; at hic magnæ tractus imitantia Romæ
Quæ Capys advectis implevit mœnia Teucris.
Noſtra quoque & propriis tenuis, nec rara colonis
Parthenope, cui mite ſolum trans æquora vectæ
Ipſe Dionea monſtravit Apollo columba.
Has ego te ſedes (nam nec mihi barbara Thrace,
Nec Libye natale ſolum) transferre laboro:
Quas & mollis hyems, & frigida temperat æſtas:
Quas imbelle fretum torpentibus alluit undis.
Pax ſecura locis, & deſidis otia vitæ,
Et nunquam turbata quies, ſomnique peracti.
Nulla foro rabies, aut ſtrictæ jurgia legis,
Morum jura viris: ſolum, & ſine faſcibus æquum.
Quid nunc magnificas ſpecies, cultusque locorum,
Tem-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Templaque : & innumeris ſpatia interſtincta columnis,
Et geminam molem nudi, tectique, Theatri,
Et Capitolinis quinquennia proxima luſtris ?
Quid laudem riſus, libertatemque Menandri,
Quam Romanus honos,& Graja licentia miſcent ?
Nec deſunt variæ circum oblectamina vitæ :
Sive vaporiferas blandiſſima littora Bajas,
Enthea fatidicæ ſeu viſere tecta Sibyllæ
Dulce ſit, Iliacoque jugum memorabile remo :
Seu tibi Bacchei vineta madentia Gauri,
Teleboumque domos, trepidis ubi dulcia nautis
Lumina noctivagæ tollit Pharus æmula Lunæ,
Caraque non molli juga Surrentina Lyæo,
Quæ meus ante alios habitator Pollius auget,
Ænariæque lacus medicos, Statinasque renatas,
Mille tibi noſtræ referam telluris amores.
Sed ſatis hoc conjux, ſatis hoc dixiſſe, creavit
Me tibi,me ſocium longos aſtrinxit in annos.
Nonne hæc amborum genitrix, altrixque videri
Digna ? ſed ingratus qui plura adnecto,tuiſque
Moribus indubito. venies cariſſima conjux
Præveniesque etiam : ſine me tibi ductor aquarum
Tybris, & armiferi ſordebunt tecta Quirini.

P. PAPINII STATII SYLVARVM

LIBER QVARTVS.

STATIVS MARCELLO SVOS.

INveni librum, Marcelle cariſſime, quem pietati tuæ dedicarem. Reor quidem aliter quam invocato numine maximi Imperatoris nullum opuſculum meum cœpiſſe. Sed hic liber tres habet. Sequitur quarta, quæ ad honorem tuum pertinet. Primo autem ſeptimum Germanici noſtri conſulatum adoravi ?

Secun-

-undo gratias egi ſacratiſſimis ejus epulis honoratus.
-rtio viam Domitianam miratus ſum, quæ graviſſi-
-m arenarum moram exemit. Cujus beneficio tu quo-
-e maturius epiſtolam meam accipies, quam tibi in
-c libro à Neapoli ſcribo. Proximum eſt lyricum car-
-n ad Septimium Severum, juvenem (uti ſcis) inter
-atiſſimos ſecundi ordinis, tuum quidem etiam condi-
-pulum, ſed mihi contra hoc quoque jus, arctiſſime ca-
-m. Iam Vindicis noſtri Herculem Epitrapezion, ſe-
-ndum honorem, quem de me, & de ipſis ſtudiis mere-
-r, imputare etiam tibi poſſum. Maximum Iunium di-
-itatis & eloquentiæ nomine à nobis diligi, ſatis eram
-ſtatus epiſtola, quam ad illum de editione Thebaidos
-eæ publicavi. Sed nunc quoque eum reverti matu-
-us è Dalmatia rogo. Iuncta eſt Ecloga ad municipem
-cum Iulium Menecratem ſplendidum juvenem, &
-ollii mei generum, cui gratulor quod Neapolim no-
-ram numero liberorum honeſtaverit. Plotio Grypho
-ajoris gradus juveni dignius opuſculum reddam, ſed
-terim hendecaſyllabos, quos Saturnalibus una riſi-
-ue, huic volumini inſerui. Quare ergo plura in quar-
- Sylvarum, quam in prioribus? Ne ſe putent aliquid
-iſſe, qui reprehenderunt (ut audio) quod hoc ſtili ge-
-us edidiſſem. Primum ſupervacuum eſt diſſuadere rem
-actam: deinde multa ex illis jam Domino Cæſari de-
-eram, & quanto hoc plus quam edere? Exercere au-
-em jocos non licet? ſic ſecreto, inquit. Sed & Sphæ-
-omachias ſpectamus, & pilaris luſio admittitur. no-
-iſſime quiſquis ex meis invitus aliquid legit, ſtatim ſe
-rofitetur adverſum; Itaque conſilio ejus accedam. In
-umma nempe ego ſum, qui traducor. Taceat, & gau-
-eat. Hunc tamen librum tu Marcelle defendes. Et ſi
-videtur hactenus, ſin minus, reprehendemur.

XVII. CONSVLATVS IMP. AVG. GERMANICI.

I.

LÆta bis octonis accedit purpura faſtis
Cæſaris, inſignemq; aperit Germanicus annũ,
Atque oritur cum ſole novo, cum grandibus
  aſtris

Cla-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Clarius ipſe nitens, & primo major Eoo.
Exultent leges Latiæ : gaudete curules :
Et ſeptemgemino jactantior æthera pulſet
Roma jugo : plusque ante alias Euandrius arces
Collis ovet. ſubiere novi Palatia faſces,
Et requiem bis ſextus honos, precibusque receptis,
Curia Cæſareum gaudet viciſſe pudorem.
Ipſe etiam immenſi reparator maximus ævi
Attollit vultus, & utroque à limine grates
Ianus agit. quem tu vicina Pace ligatum
Omnia juſſiſti componere bella, novique
In leges jurare fori. levat ecce ſupinas
Hinc atque inde manus, geminaque hæc voce profa-
(tur:
Salve magne parens mundi, qui ſæcula mecum
Inſtaurare paras. talem te cernere ſemper
Menſe meo tua Roma cupit : ſic tempora naſci,
Sic annos intrare decet. da gaudia faſtis
Continua, hos humeros multo ſinus ambiat oſtro,
Et properata tuæ manibus prætexta Minervæ.
Aſpicis ut templis alius nitor, altior aris
Ignis, & ipſa meæ tepeant tibi ſidera brumæ.
Moribus atque tuis gaudent turmæque, tribusque,
Purpureique Patres, lucemque à conſule ducit
Omnis honos, quid tale precor prior annus habebat?
Dic age Roma potens, & mecum longa Vetuſtas
Dinumera faſtos, nec parva exempla recenſe,
Sed quæ ſola meus dignetur vincere Cæſar.
Ter Latios deciesque tulit labentibus annis
Auguſtus faſces, ſed cœpit ſero mereri.
Tu juvenis prægreſſus avos, & quanta recuſas,
Quanta vetas, flectere tamen; precibusque Senatus
Permittes hanc ſæpe diem. manet inſuper ordo
Longior, & totidem felix tibi Roma curules
Terque quaterque dabit. mecum altera ſæcula con-
des,
Et tibi longævi revocabitur ara Terenti.
Mille trophæa feres. tantum permitte triumphos.
Reſtat Bactra novis, reſtat Babylona tributis
Frenari. nondum gremio Iovis Indica Laurus,
Nondum Arabes, Seresque rogant, nondum omnis
honorem
Annus habet, cupiuntq; decem tua nomina menſes,
Sic Ianus, clauſoque libens ſe poſte recepit.

Tunc

Hunc omnes patuere fores, lætoque dederunt
Signa polo, longamque tibi, Rex magne, juventam
Annuit, atque ſuos promiſit Iuppiter annos.

EVCHARISTICON AD IMP. AVG. GERMANICVM DOMITIANVM.

II.

Regia Sidoniæ convivia laudat Eliſæ,
Qui magnum Æneam Laurentibus intulit arvis:
Alcinoique dapes manſuro carmine monſtrat,
Æquore qui multo reducem conſumpſit Vlyſſem.
Aſt ego, cui ſacræ Cæſar nova gaudia cœnæ
Nunc primum, dominoque dedit conſurgere menſa,
Qua celebrem mea vota lyra, quas ſolvere grates
Sufficiam? non ſi pariter mihi vertice læto
Nectat adoratas, & Smyrna, & Mantua lauros,
Digna loquar. mediis videor diſcumbere in aſtris
Cum Iove, & Iliaco porrectum ſumere dextra
Immortale merum: ſteriles transmiſimus annos:
Hæc ævi mihi prima dies, hæc limina vitæ.
Te ne ego regnator terrarum, orbisque ſubacti
Magne parens, te ſpes hominum, te cura deorum
Cerno jacens? datur hæc juxta, datur ora tueri
Vina inter, menſasque, & non aſſurgere fas eſt?
Tectum auguſtum, ingens, non centum inſigne co-
lumnis,
Sed quantæ Superos cœlumque Atlante remiſſo
Suſtentare queant. ſtupet hoc vicina Tonantis
Regia, teque pari lætantur ſede locatum
Numina, ne magnum properes eſcendere cœlum,
Tanta patet moles, effuſæque impetus aulæ,
Liberior campi, multumque amplexus operti,
Æthereo & tantum domino minor: ille penates
Implet, & ingenti Genio juvat. Æmulus illic
Mons Libys, Iliacusque nitent, & multa Syene,
Et Chios, & glauca certantia Doride ſaxa
Lunaque portandis tantum ſuffecta columnis.
Longa ſuper ſpecies: feſſis vix culmina prendas
Viſibus, auratique putes laquearia cœli.
Hic cum Romuleos proceres, trabeataque Cæſar
Agmina, mille ſimul juſſit diſcumbere menſis,
Ipſa ſinus accincta Ceres, Bacchusque laborant
Sufficere. Ætherei felix ſic orbita fluxit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Triptolemi: ſic vitifero ſub palmite nudos
Vmbravit colles, & ſobria rura Lyæus.
Sed mihi non epulas, Indisque innixa columnis
Robora Maurorum, famulasve ex ordine turmas:
Ipſum, ipſum cupido tantum ſpectare vacavit
Tranquillum vultu; ſed majeſtate ſerena
Mulcentem radios, ſummittentemque modeſte
Fortunæ vexilla ſuæ. tamen ore nitebat
Diſſimulatus honos. talem quoque barbarus hoſtis
Poſſet, & ignotæ conſpectum agnoſcere gentes:
Non aliter gelida Rhodopes in valle recumbit
Dimiſſis Gradivus equis: ſic lubrica ponit
Membra Terapnæa reſolutus gymnade Pollux:
Sic jacet ad Gangen Indis ululantibus Euan:
Sic gravis Alcides poſt horrida juſſa reverſus
Gaudebat ſtrato latus acclinare leoni.
Parva loquor: nec dum æquo tuos, Germanice, vultus:
Talis ubi Oceani finem, menſasque reviſit
Æthiopum, ſacro diffuſus nectare vultus,
Dux ſuperum ſecreta jubet dare carmina Muſas,
Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos.
Di tibi (namque animas ſæpe exaudire minores
Dicuntur) patriæ, bis terque, exire ſenectæ
Annuerint fines, rata numina miſeris aſtris,
Templaque des, habitesque domos, ſæpe annua pandas
Limina, ſæpe novo Ianum lictore ſalutes:
Sæpe coronatis iteres quinquennia luſtris.
Qua mihi felices epulas, menſæque dediſti
Sacra tuæ, talis longo poſt tempore venit
Lux mihi, Trojanæ qualis ſub collibus Albæ
Cum modo Germanas acies, modo Daca ſonantem
Prælia, Palladio tua me manus induit auro.

VIA DOMITIANA.

III.

QVis duri ſilicis, gravisque ferri
Immanis ſonus, æquori propinquum
Saxoſæ latus Appiæ replevit?
Certe non Libycæ ſonant catervæ,
Nec dux advena pejerante bello,
Campanos quatit inquietus agros.
Nec frangit vada, montibusque cæſis

In-

nducit Nero ſordidas paludes.
ed qui limina bellicoſa Iani
uſtis legibus, & foro coronat:
Qui caſtæ Cereri diu negata
Reddit jugera, ſobriasque terras:
Qui fortem vetat interire ſexum:
Et Cenſor prohibet mares adultos
Pulchræ ſupplicium timere formæ:
Qui reddit Capitolio Tonantem;
Et Pacem propria domo reponit.
Qui genti patriæ futura ſemper
Sancit limina, Flaviumque culmen.
Hic ſcenis populi vias gravatas,
Et campis iter omne detinentes,
Longos eximit ambitus, novoque
Injectu ſolidat graves arenas.
Gaudens Euboicæ domum Sibyllæ,
Gauranosque ſinus, & æſtuantes
Septem montibus admovere Bajas.
Hic quondam piger axe vectus uno
Nutabat cruce pendula viator,
Sorbebatque rotas maligna tellus,
Et plebs in mediis Latina campis
Horrebat mala navigationis.
Nec curſus agiles, ſed impeditum
Tardabant iter orbitæ tacentes,
Dum pondus nimium querens ſub alta
Repit languida quadrupes ſtatera.
At nunc, quæ ſolidum diem terebat
Horarum via facta vix duarum,
Non tenſæ volucrum per aſtra pennæ,
Nec velocius ibitis carinæ.
Hic primus labor inchoare ſulco,
Et reſcindere limites, & alto
Egeſtu penitus cavare terras,
Mox hauſtas aliter replere foſſas,
Et ſummo gremium parare dorſo,
Ne nutent ſola, ne maligna ſedes
Et preſſis dubium cubile ſaxis.
Tunc umbonibus hinc, & hinc coactis,
Et crebris iter alligare gomphis.
O quantæ pariter manus laborant!
Hi cædunt nemus, exuuntque montes,

Hi ferro ſcopulos, trabesque cædunt;
Illi ſaxa ligant, opusque texunt
Cocto pulvere, ſordidoque topho:
Hi ſiccant bibulas manu lacunas,
Et longe fluvios agunt minores.
Hæ poſſent & Athon cavare dextræ,
Et mœſtum pelagus gementis Helles
Intercludere ponte non natanti.
His parvus (Lechiæ niſi vetarent)
Inous freta miſcuiſſet Iſthmos,
Fervent littora, nobilesque ſylvæ.
It longus medias fragor per urbes.
Atque Echo ſimul hinc,& inde fractam
Gauro Maſſicus uvifer remittit.
Miratur ſonitum quieta Cyme,
Et Linterna palus, pigerque Savo.
At flavum caput, humidumque late
Crinem mollibus impeditus ulmis,
Vulturnus levat ora, maximoque
Pontis Cæſarei reclinis arcu,
Pandis talia faucibus redundat:
Camporum bone conditor meorum,
Qui me vallibus aviis refuſum,
Et ripas habitare neſcientem,
Recti legibus alvei ligaſti:
Et nunc ille ego turbidus, minaxque,
Vix paſſus dubias prius carinas,
Iam pontem fero, perviusque calcor
Qui terras rapere, & rotare ſylvas
Aſſueram (pudet) Amnis eſſe cœpi.
Sed grates ago ſtrictus,atque tanti eſt,
Quod ſub te duce, te jubente ceſſi,
Quod tu maximus arbiter, meæque
Victor perpetuus legere ripæ.
Et nunc limite me colis beato,
Nec ſordere ſinis, malumque late
Deterges ſterilis ſoli pudorem,
Ne me pulvereum, gravemque cœno
Tyrrheni ſinus obruat profundi,
Qualis Cinyphius tacente ripa,
Pœnos Bagrada ſerpit inter agros.
Sed talis ferar, ut nitente curſu
Tranquillum mare, proximumque poſſim

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Paro gurgite provocare Lyrim,
Hæc Amnis: pariterque ſe levarat
Ingenti plaga marmorata dorſo.
Hujus janua, proſperumque limen
Arcus belligeri Ducis trophæis,
Et totis Ligurum nitens metallis,
Quantus nubila qui coronat imbri.
Illic flectitur excitus viator:
Illic Appia ſe dolet relinqui.
Tunc velocior, acriorque curſus,
Tunc ipſos juvat impetus jugales.
Ceu feſſis ubi remigum lacertis,
Primæ, carbaſa ventilatis, auræ.
Ergo omnes, age, quæ ſub axe primo
Romani colitis fidem parentis.
Prono limite commeate gentes:
Eoæ citius venite laurus;
Nil obſtat cupidis, nihil moratur.
Qui primo Tyberim reliquit ortu,
Primo veſpere navigat Lucrinum.
Sed quam fine viæ recentis imo,
Qua monſtrat veteres Apollo Cumas,
Albam crinibus, infulisque cerno?
Viſu fallimur? an ſacris ab antris
Profert Chalcidicas Sibylla laurus?
Cedamus Chely. jam repone cantus:
Vates ſanctior incipit: tacendum eſt.
En & colla rotat, novisque late
Bacchatur ſpatiis, viamque replet.
Tunc ſi virgineo profatur ore:
Dicebam, veniet (manete campi,
Atque amnis) veniet favente cœlo
Qui fœdum nemus, & putres arenas
Celſis pontibus, & via levabit.
En hic eſt Deus, hunc jubet beatis
Pro ſe Iuppiter imperare terris.
Quo non dignior has ſubit habenas,
Ex quo me duce, præſcios Averni,
Æneas avide futura quærens,
Lucos & penetravit, & reliquit.
Hic paci bonus, hic timendus armis,
Natura melior, potentiorque.
Hic ſi flammiferos teneret axes,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Largis India nubibus maderet,
Vndaret Libye, teperet Æmus.
Salve dux hominum, & parens deorum,
Prævisum mihi, cognitumque numen.
Nec jam putribus evoluta chartis
Solenni prece quindecim virorum
Perluſtra mea dicta, ſed canentem
Ipſam cominus (ut mereris) audi:
Vidi quam ſeriem morantis ævi
Pronectant tibi candidæ ſorores.
Magnus te manet ordo ſæculorum:
Natis longior, abnepotibusque,
Annos perpetua geres juventa,
Quos fertur placidos obiſſe Neſtor,
Quos Titonia computat ſenectus,
Et quantos ego Delium popoſci.
Iuravit tibi jam nivalis Arctos;
Nunc magnos Oriens dabit triumphos.
Ibis qua vagus Hercules, & Euan
Vltra ſidera, flammeumque ſolem,
Et Nili caput, & nives Atlantis:
Et laudum cumulo beatus omni
Scandes belliger, obviosque currus.
Donec Troicus ignis, & renatæ
Tarpejus Pater intonabit aulæ.
Hæc donec via, te regente terras
Annoſa magis Appia ſeneſcat.

AD VICTORIVM MARCELLVM EPISTOLA.

IV.

CVrre per Euboïcos non ſegnis, epiſtola, campos;
Hac ingreſſa vias, qua nobilis Appia creſcit
In latus, & molles ſolidus premit agger arenas:
Atque ubi Romuleas velox penetraveris arces,
Continuo dextras flavi pete Tybridis oras,
Lydia qua penitus ſtagnum navale coërcet
Ripa, ſuburbanisque vadum prætexitur hortis.
Illic egregium, formaque, animisque, videbis
Marcellum, & celſo præſignem vertice noſces.
Cui primum ſolito vulgi de more ſalutem,
Mox incluſa modis hæc reddere verba memento.
Iam terras, volucremque polum, fuga veris aquoſi

Laxat, & Icariis cœlum latratibus urit.
Ardua jam denſæ rareſcunt mœnia Romæ:
Hos Præneſte ſacrum, nemus hoc glaciale Dianæ,
Algidus aut horrens, aut Tuſcula protegit umbra:
Tiburis hi lucos, Anienaque frigora captant.
Te quoque clamoſæ quænam plaga mitior urbi
Subtrahit? æſtivos quo decipis aëre ſoles?
Quid tuus ante omneis, tua cura potiſſima, Gallus,
Nec non noſter amor (dubium morumne probandus,
Ingeniive bonis) Latiis æſtivat in oris?
Anne metalliferæ repetit jam mœnia Lunæ,
Tyrrhenasque domos? quod ſi tibi proximus hæret,
Non ego nunc veſtro procul à ſermone recedo.
Certum eſt: inde ſonus geminas mihi circuit aures.
Sed tu dum nimio poſſeſſa Hyperione flagrat
Torva Cleonei juba ſideris, exue curis
Pectus, & aſſiduo temet furare labori.
Et ſontes operit pharetras, arcumque retendit
Parthus, & Elæis auriga laboribus actos
Alpheo permulcet equos. & noſtra fatiſcit
,, Laxaturque chelys. vires inſtigat, alitque
,, Tempeſtiva quies, major poſt otia virtus.
Talis cantata Briſeide venit Achilles
Acrior, & poſitis erupit in Hectora plectris.
Te quoque flammabit tacite repetita parumper
Deſidia, & ſolidos novus exultabis in actus.
Certe jam Latiæ non miſcent jurgia leges.
Et pacem piger annus habet, meſſesque reverſæ
Dimiſere forum. nec jam tibi turba reorum
Veſtibulo, querulique rogant exire clientes.
Ceſſat centeni moderatrix judicis haſta.
Qua tibi ſublimi jam nunc celeberrima fama
Eminet, & juvenes facundia præterit annos.
Felix curarum, cui non Heliconia cordi
Serta, nec imbelles Parnaſi è vertice laurus!
Sed viget ingenium, & magnos accinctus in uſus
Fert animus quaſcumque vices. nos otia vitæ
Solamur cantu, ventoſaque gaudia famæ
Quærimus. en egomet ſomnum, & geniale ſecutus
Littus, ubi Auſonio ſe condidit hoſpita portu
Parthenope, tenues ignavo pollice chordas
Pulſo, Maroneique ſedens in margine templi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sumo animum, & magni tumulis adcanto magiſtri,
At tu ſi longi curſum dabit Atropos ævi,
(Detque precor) Latiique ducis ſic numina pergant,
Quem tibi poſthabito ſtudium eſt coluiſſe Tonante,
Quique tuos alio ſubtexit munere faſces,
Et ſpatia obliquæ mandat renovare Latinæ)
Forſitan Auſonias ibis frenare cohortes,
Aut Rheni populos, aut nigræ littora Thules,
Aut Iſtrum ſervare latus, metuendaque portæ
Limina Caſpiacæ. nec enim tibi ſola potentis
Eloquii virtus; ſunt membra accommoda bellis,
Quique gravem tardi ſubeant thoraca lacerti.
Seu campo pedes ire paras, eſt agmina ſupra
Nutaturus apex : ſeu frena ſonantia flectes,
Serviet aſper equus. nos facta aliena canendo
Vergimur in ſenium : propriis tu pulcher in armis
Ipſe canenda geres, patriæque exempla parabis.
Magna geres : dignosque etiamnum belliger actus
Poſcit avus, præſtatque domi noviſſe triumphos.
Surge agedum, juvenemq; puer deprende parentem
Stemmate materno felix, virtute paterna.
Iam te blanda ſinu Tyrio, ſibi gloria felix
Educat, & cunctas gaudet ſpondere curules.
Hæc ego Chalcidicis ad te, Marcelle, ſonabam
Littoribus, fractas ubi Veſbius egerit iras,
Æmula Trinacriis volvens incendia flammis.
Mira fides! credetne virum ventura propago,
Cum ſegetes iterum, cum jam hæc deſerta virebunt,
Infra urbes, populosque premi? proavitaque toto
Rura abiiſſe mari? nec dum letale minari
Ceſſat apex. procul iſta tuis, Tifata, Teate,
Nec Marrucinos agat hæc inſania montes.
Nunc ſi forte meis quæ ſint exordia Muſis
Scire petis, jam Sidonios emenſa labores
Thebais optato collegit carbaſa portu :
Parnaſſique jugis, ſylvaque Heliconide feſtis
Thura dedit flammis, & virginis exta juvencæ,
Votiferaque meas ſuſpendit ab arbore vittas.
Nunc vacuos crines, alio ſubit infula nexu :
Troja quidem, magnusque mihi tentatur Achilles;
Sed vocat arcitenens alio pater, armaque monſtrat
Auſonii majora ducis : trahit impetus illo

Iam pridem, retrahitque timor. ſtabuntne ſub illa
Mole humeri? an magno vincetur pondere cervix?
Dic Marcelle, feram, fluctus an ſueta minores
Noſſe ratis, nondum Ioniis credenda periclis?
Iamque vale, & penitus voti tibi vatis amorem
Corde exire veta. nec enim Tirynthius almæ
Pectus amicitiæ. cedit tibi gloria fidi
Theſeos, & lacerum qui circa mœnia Trojæ
Priamidem, cæſo ſolatia traxit amico.

LYRICVM AD SEPT. SEVERVM. V.

PArvi beatus ruris honoribus,
Qua priſca Teucros Alba colit lares,
Fortem atque facundum Severum
Non ſolitis fidibus ſaluto.
Iam trux ad Arctos Parrhaſias hyems
Conceſſit altis obruta Solibus:
Iam pontus, ac tellus renident,
Iam Zephyris Aquilo refractus.
Nunc cuncta Veris frondibus annuis
Crinitur arbos, nunc volucrum novi
Queſtus, inexpertumque carmen,
Quod tacita ſtatuere bruma.
Nos parca tellus, pervigil & focus,
Culmenque multo lumine ſordidum
Solantur, exemptusque teſta,
Qua modo ferbuerat Lyæus.
Non mille balant lanigeri greges,
Nec vacca dulci mugit adultero:
Vnique (ſi quando) canenti
Mutus ager domino reclamat.
Sed terra primis poſt patriam mihi
Dilecta curis, huic mea carmina
Regina bellorum virago
Cæſareo peraravit auro.
Cum tu ſodalis dulce periculum
Conniſus omni pectore tolleres,
Vt Caſtor ad cunctos tremebat
Bebryciæ ſtrepitus arenæ.
Tene in remotis Syrtibus avia
Leptis creavit? jam feret Indicas
Meſſes, odoratisque rara

Cinnama præripiet Sabæis.
Quis non in omni vertice Romuli
Reptaſſe dulcem Septimium putet?
Quis fonte Iuturnæ relictis
Vberibus neget eſſe paſtum?
Hæc mira virtus: protinus Auſonum
Portus, vadoſæ neſcius Africæ
Intras, adoptatusque Thuſcis
Gurgitibus puer innataſti.
Hic parvus inter pignora Curiæ
Contentus arcto lumine purpuræ
Creſcis, ſed immenſos labores
Indole patricia ſecutus.
Non ſermo Pœnus, non habitus tibi,
Externa non mens, Italus, Italus:
Sunt urbe, Romanisque turmis,
Qui Libyam deceant alumni.
Eſt & frementi vox hilaris foro,
Venale ſed non eloquium tibi,
Enſisque vagina quieſcit,
Stringere ni jubeant amici.
Sed rura cordi ſæpius, & quies,
Nunc in paternis ſedibus, & ſolo
Vejente, nunc frondoſa ſupra
Hernica, nunc Curibus vetuſtis.
Hic plura pones, vocibus, & modis
Paſſim ſolutis: ſed memor interim
Noſtri, verecundo latentem
Barbiton ingemina ſub antro.

HERCVLES EPITRAPEZIOS NONII VINDICIS.

VI.

FOrte remittentem curas, Phœboque levatum
Pectora, cum patulis tererem vagus otia ſeptis,
Iam moriente die rapuit me cœna benigni
Vindicis: hæc imos animi perlapſa receſſus
Inconſumpta manet. neque enim ludibria ventris
Hauſimus, aut epulas diverſo è ſole petitas,
Vinaque perpetuis ævo certantia faſtis.
Ah miſeri, quos noſſe juvat, quid Phaſidis ales
Diſtet ab hyberna Rhodopes grue: quis magis anſer
Exta ferat: cur Thuſcus aper generoſior Vmbro;

Lubri-

Lubrica qua recubent conchylia mollius alga.
Nobis verus amor, medioque Helicone petitus
Sermo, hilaresque joci, brumalem abſumere noctem
Suaſerunt, mollemque oculis expellere ſomnum,
Donec ab Elyſiis proſpexit ſedibus alter
Caſtor, & heſternas riſit Titonia menſas.
O bona nox! junctaque utinam Tirynthia luna!
Nox & Erythræis Thetidis ſignanda lapillis,
Et memoranda diu. geniumque habitura perennem.
Mille ubi tunc ſpecies, æriſque eboriſque vetuſti,
Atque locuturas mentito corpore ceras,
Edidici. quis namque oculis certaverit usquam
Vindicis, artificum veteres agnoſcere ductus?
Et non inſcriptis auctorem reddere ſignis?
Hic tibi quæ docto multum vigilata Myroni
Æra, laboriferi vivant quæ marmora cælo
Praxitelis, quod ebur Piſæo pollice raſum,
Quod Polycletæis juſſum ſpirare caminis,
Linea quæ veterem longe fateatur Apellem,
Monſtrabit. namque hæc quoties chelyn exuit ille,
Deſidia eſt, hic Aoniis amor avocat antris.
Hæc inter, caſtæ Genius tutelaque menſæ
Amphitryoniades, multo mea cepit amore
Pectora, nec longo ſatiavit lumina viſu.
Tantus honos operi, fineſque incluſa per arctos
Majeſtas! Deus ille Deus, ſeſeque videndum
Indulſit Lyſippe tibi, parvusque videri,
Sentirique ingens. & cum mirabilis intra
Stet menſura pedem, tamen exclamare libebit:
(Si viſus per membra feras) hoc pectore preſſus
Vaſtator Nemees: hæc exitiale ferebant
Robur, & Argoos frangebant brachia remos.
Hoc ſpatio, tam magna, brevi, mendacia formæ!
Quis modus in dextra, quanta experientia docti
Artificis curis, pariter geſtamina menſæ
Fingere, & ingentes animò verſare coloſſos?
Tale nec Idæis quicquam Telchines in antris,
Nec ſolidus Brontes, nec qui polit arma deorum
Lemnius, exigua potuiſſet ludere maſſa
Nec torva effigies, epuliſque aliena remiſſis,
Sed qualem parci domus admirata Molorchi,
Aut Aleæ lucis vidit Tegeæa ſacerdos.
Qualis & Oetæis emiſſus in aſtra favillis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nectar adhuc torva lætus Iunone bibebat.
Sic mitis vultus, veluti de pectore gaudens
Hortetur menſas, tenet hæc marcentia fratris
Pocula, adhuc ſævæ meminit manus altera cædis:
Suſtinet occultum Nemeæo tegmine ſaxum.
Digna operi fortuna ſacro: Pellæus habebat
Regnator lætis numen venerabile menſis,
Et comitem occaſus ſecum portabat & ortus:
Prenſabatque libens, modo qua diademata dextra
Abſtulerat, dederatque, & magnas verterat urbes.
Semper ab hoc animos in craſtina bella petebat,
Huic acies victor ſemper narrabat opimas:
Sive catenatos Bromio detraxerat Indos,
Seu clauſam magna Babylona refregerat haſta,
Seu Pelopis terras, libertatemque Pelaſgam
Obruerat bello: magnoque ex agmine laudum
Fertur Thebanos tantum excuſaſſe triumphos.
Ille etiam magnos fatis rumpentibus actus,
Cum traheret letale merum, jam mortis opaca
Nube gravis, vultus alios in numine caro,
Æraque ſupremis timuit ſudantia menſis.
Mox Naſamoniaco decus admirabile regi
Poſſeſſum, fortique Deo libavit honores
Semper atrox dextra, perjuroque enſe ſuperbus
Annibal. Italicæ perfuſum ſanguine gentis,
Diraque Romuleis portantem incendia tectis,
Oderat: & cum epulas, & cum Lenæa dicaret
Dona, Deus caſtris mœrens comes iſſe nefandis.
Præcipue cum ſacrilegus face miſcuit arces
Ipſius, immeritæque domos, ac templa Sagunti
Polluit, & populis furias immiſit honeſtas.
Nec poſt Sidonii lethum ducis, ære potita
Egregio plebeja domus: convivia Syllæ
Ornabat, ſemper claros intrare penates
Aſſuetum, & felix dominorum ſtemmate ſignum.
Nunc quoque (ſi mores, humanaque pectora curæ
Noſſe Deis) non aula quidem, Tirynthie, nec te
Regius ambit honos: ſed caſta, ignaraque culpæ
Mens domini, cui priſca fides, cœptæque perenne
Fœdus amicitiæ: ſcit adhuc florente ſub ævo
Par magnis Veſtinus avis, quem nocte, dieque
Spirat, & in caræ vivit complexibus umbræ.
Hic igitur tibi læta quies, fortiſſime Divûm

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Alcide: nec bella vides, pugnasque feroces,
Sed chelyn, & vittas, & amantes carmina laurus.
Hic tibi ſolenni memorabit carmine, quantus
Iliacas, Geticasque domos, quantusque nivalem
Stymphalon, quantusque jugis Erimanthon aquoſis
Terrueris, quem te pecoris poſſeſſor Iberi,
Quem tulerit ſævæ Mareoticus arbiter aræ.
Hic penetrata tibi, ſpoliataque limina mortis
Concinet, & flentes Libyæ, Scythiæve puellas.
Nec te regnator Macetum, nec barbarus unquam
Annibal, aut ſævi poſſet vox horrida Sullæ,
His celebrare modis. certe tu muneris auctor
Non aliis malles oculis, Lyſippe, probari.

LYRICVM AD MAXIMVM IVNIVM.

VII.

IAmdiu lato ſpatiata campo
Fortis heroos Erato labores
Differ: atque ingens opus in minores
Contrahe gyros.
Tuque regnator Lyricæ cohortis,
Da novi paulum mihi jura plectri,
Si tuas cantu Latio ſacravi,
Pindare, Thebas.
Maximo carmen tenuare tento:
Nunc ab intonſa capienda myrto
Serta, nunc major ſitis, & bibendus
Caſtior amnis.
Quando te dulci Latio remittent
Dalmatæ montes? ubi Dite viſo
Pallidus foſſor redit, erutoque
Concolor auro.
Ecce me natum propiore terra
Non tamen portu retinent amœno
Deſides Bajæ, liricenve notus
Hectoris armis.
Torpor eſt noſtris ſine te Camœnis,
Tardius ſueto venit ipſe Thymbræ
Rector, & primis meus ecce metis
Hæret Achilles.
Quippe te fido monitore, noſtra
Thebais multa cruciata lima

Ten-

Tentat audaci fide Mantuanæ
Gaudia famæ.
Sed damus lento veniam, quod alma
Prole fundaſti vacuos penateis.
O diem lætum! venit ecce nobis
Maximus alter.
Orbitas omni fugienda niſu,
Quam premit votis inimicus hæres,
Optimo poſcens (pudet heu) propinquum
Funus amico.
Orbitas nullo tumulata fletu:
Stat domo capta cupidus ſuperſtes
Imminens leti ſpoliis, & ipſum
Computat ignem.
Duret in longum generoſus infans:
Perque non multis iter expeditum
Creſcat in mores patrios: avumque
Provocet actis.
Tu tuos parvo memorabis enſes,
Quos ad Eoum tuleris Orontem
Signa frenatæ moderatus alæ
Caſtore dextro.
Ille ut invicti rapidum ſecutus
Cæſaris fulmen, refugis amaram
Sarmatis legem, dederit ſub uno
Vivere cælo.
Sed tuas artes puer ante diſcat,
Omne quis mundi ſenium remenſus
Orſa Salluſti brevis, & Timavi
Reddis alumnum.

Ad Ivlivm Menecratem ob Prolem.

VIII.

Pande fores Superum, vittataque templa Sabæis
Nubibus, & pecudum fibris ſpirantibus imple,
Parthenope: clari genus ecce Menecratis auget
Tertia jam ſoboles. procerum tibi nobile vulgus
Creſcit, & inſani ſolatur damna Veſevi.
Nec ſolum feſtas ſecreta Neapolis aras
Ambiat: & ſocii portus, dilectaque mitis
Terra Dicarchei, nec non plaga cara madenti
Surrentina Deo, ſertis altaria cingat,

Mater-

Paterni qua littus avi, quem turba nepotum
Circuit, & ſimiles contendit reddere vultus.
Gaudeat & Libyca præſignis avunculus haſta:
Quæque ſibi genitos putat. attollitque benigno
Tolla ſinu. macte ô juvenis, qui tanta merenti
Lumina das patriæ. dulci tremit ecce tumultu
Tot dominis clamata domus. procul atra recedat
Invidia, atque alio liventia pectora flectat.
His ſenium, longæque decus Virtutis, & alba
Atropos, & patrias lauros promiſit Apollo.
Ergo quod Auſoniæ Pater auguſtiſſimus urbis
Jus tibi tergeminæ dederat lætabile prolis,
Omen erat. venit toties Lucina, piumque
Intravit repetita larem. ſic fertilis, oro,
Stet domus, & donis nunquam mutata ſacratis,
Macte, quod & proles tibi ſæpius aucta virili
Robore; ſe juveni lætam dat virgo parenti:
Aptior his Virtus, citius dabit illa nepotes.
Qualis maternis Helene jam digna palæſtris
Inter Amyclæos reptabat candida fratres.
Vel qualis cœli facies, ubi nocte ſerena
Admovere jubar mediæ duo ſidera Lunæ.
Sed queror haud faciles, juvenum rariſſime, queſtus,
Iraſcorque etiam, quantum iraſcuntur amantes.
Tantane me decuit vulgari gaudia fama
Noſcere? cumque tibi vagiret tertius infans,
Protinus ingenti non venit nuntia curſu
Littera, quæ feſtos cumulare altaribus ignes,
Et redimire chelyn, poſteſque ornare juberet?
Albanoque cadum ſordentem promere fumo?
Et cantu ſignare diem? ſed tardus, inerſque
Nunc demum mea vota cano. tua culpa, tuuſque
Hic pudor. ulterius ſed enim producere queſtus
Non licet: en hilaris circumſtat turba tuorum,
Defenſatque patrem: quem non hoc agmine vincas?
Di Patrii, quos auguriis ſuper æquora magnis
Littus ad Auſonium devexit Abantia claſſis,
Tu ductor populi longe emigrantis Apollo,
Cujus adhuc volucrem leva cervice ſedentem
Reſpiciens blande felix Eumelis adorat:
Tuque Actæa Ceres, curſu cui ſemper anhelo
Votivam taciti quaſſamus lampada myſtæ:
Et vos Tyndaridæ, quos non horrenda Lycurgi

Tayge-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Taygeta, umbroſæque magis coluere Terapnæ:
Hos cum plebe ſua patrii ſervate Penates.
Sint qui feſſam ævo, crebriſque laboribus urbem
Voce, opibuſq; juvent, viridique in nomine ſervent.
His placidos genitor mores, largumque nitorem
Monſtret avus, pulchræ ſtudium virtutis uterque.
Quippe & opes, & origo ſinunt, hanc lampade prima
Patritias intrare fores, hos pube ſub ipſa
(Si modo prona bonis invicti Cæſaris adſint
Numina) Romulei limen pulſare ſenatus.

RISVS SATVRNALITIVS AD PLOTIVM.

IX.

EST ſane jocus iſte, quod libellum
Miſiſti mihi Griphe pro libello.
Vrbanum tamen hoc poteſt videri:
Si poſt hoc aliquid mihi remittas.
Nam ſi ludere, Griphe, perſeveras,
Non ludis. licet ecce computemus:
Noſter purpureus, novuſque charta,
Et binis decoratus umbilicis,
Præter me, mihi conſtitit decuſſi.
Tu roſum tineis, ſituque putrem,
Quales aut Libycis madent olivis,
Aut thus Niliacum, piperve, ſervant,
Aut Byzantiacos colunt lacertos,
Nec ſaltem tua dicta continentem,
Quæ trino juvenis foro tonabas,
Aut centum prope judices, prius quam
Te Germanicus arbitrum ſequenti
Annonæ dedit, omniumque late
Præfecit ſtationibus viarum;
Sed Bruti ſenis oſcitationes,
De capſa miſeri libellionis,
Emptum plus minus aſſe Caïano
Donas. uſque adeo ne defuerunt
Cæſis pilea ſuta de lacernis?
Vel mantilia? luridæve mappæ?
Chartæ, Thebaicæve, caricæve.
Nuſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus, atque coctanorum?
Non ellychnia ſicca, non replictæ

Bul-

alborum tunicæ, nec ova tantum ?
on leves alicæ, nec aſperum far ?
uſquam Cyniphiis vagata campis
arvarum, domus uda cochlearum ?
on lardum grave, debiliſve perna ?
on Lucanica, non graves Phaliſci ?
on ſal, oxyporumve, caſeusve,
ut panes viridantis aphronitri ?
el paſſum pſythiis ſuis recoctum ?
ulci defruta vel lutoſa cœno ?
uantum vel dare cereos nitentes,
ultellum, tenueſve codicillos !
llares, rogo, non licebat uvas,
umano patinas in orbe tortas,
ut unam dare ſyntheſin (quid horres ?)
lborum calicum, atque caccaborum ?
ed certa velut æquus in ſtatera,
il mutas, ſed idem mihi rependis.
uid ſi cum bene mane ſemicrudus
llatam tibi dixero ſalutem,
t tu me vicibus domi ſalutes ?
Aut cum me dape juveris opima,
xpectes ſimiles & ipſe cœnas !
raſcor tibi Griphe : ſed valebis :
antum ne mihi quo ſoles lepore,
t nunc endecaſyllabos remittas.

P. PAPINII STATII

SYLVARVM

LIBER QVINTVS.

AD ABASCANTIVM.

OMnibus affectibus proſequenda ſunt bona exempla, cum publice proſint. Pietas, quam Priſcillæ tuæ præſtas, & morum tuorum pars eſt, & nulli non conciliare te præcipue marito poteſt. Vxorem enim vivam amare, voluptas eſt, defunctam religio. Ego

tamen

tamen huic operi non ut unus è turba, nec tantu quaſi officioſus aſſilui, amavit enim uxorem meam Pr ſcilla, & amando fecit mihi illam probatiorem. p hoc ingratus ſim ſi lachrymas tuas tranſeo. Præter latus omne divinæ domus ſemper demereri pro m mediocritate connitor. nam qui bona fide deos colit, a mat & ſacerdotes, ſed quamvis propiorem nexum a micitiæ tuæ jampridem cuperem, mallem tamen non dum interveniſſe materiam.

ABASCANTII IN PRISCIL- LAM PIETAS.

I.

SI manus aut ſimiles docilis mihi fingere ceras,
Aut ebur, impreſſis aurumve animare figuris,
Hinc Priſcilla tuo ſolatia grata marito
Conciperem. namque egregia pietate meretur
Vt vel Apellæo vultus ſignata colore,
Phidiaca vel nata manu, reddare dolenti.
Sic auferre rogis umbram conatur, & ingens
Certamen cum morte gerit, curaſque fatigat
Artificum, inque omni te quærit amare metallo.
Sed mortalis honos, agilis quem dextra laborat.
Nos tibi, laudati juvenis rariſſima conjux,
Longa, nec obſcurum finem latura, perenni
Tentamus dare juſta lyra: modo dexter Apollo,
Quique venit juncto mihi ſemper Apolline Cæſar,
Annuat. haud alio melius condere ſepulchro.
Sera quidem tanto ſtruitur medicina dolori,
Altera cum volucris Phœbi rota torqueat annum:
Sed cum plaga recens, & adhuc in vulnere primo
Nigra domus queſtu, miſeramque acceſſus ad aurem
Conjugis orbati, tunc flere & ſcindere veſtes,
Et famulos laſſare greges, & vincere planctus,
Fataque, & injuſtos rabidis pulſare querelis
Cælicolas, ſolamen erat. licet ipſe levandos
Ad gemitus ſylvis comitatus & amnibus Orpheus
Afforet, atque omnis pariter matertera vatem,
Omnis Apollineus tegeret Bacchique ſacerdos;
Nil cantus, nil fila, dies pallentis Averni
Eumenidumque audita comis, mulcere valerent:

antus in attonito regnabat pectore luctus!
unc etiam ad planctus refugit jam plana cicatrix
um canimus, gravibuſque oculis uxorius inſtat
mber, habentne pios etiamnum hæc lumina fletus?
ira fides! citius genitrix Sipyleïa fertur
xhauſiſſe genas, citius Titonida mœſti
eficient rores : aut exſiccata fatiſcet
later Achilleis hyemes affrangere buſtis.
lacte animi : notat iſta Deus, qui flectit habenas
rbis, & humanos propior Iove digerit actus,
lœrentemque videt, lectique arcana miniſtri.
inc etiam documenta capit, quod diligis umbram,
.t colis exequias. hic eſt caſtiſſimus ardor :
ic amor à Domino meritus cenſore probari.
Nec mirum, ſi vos collato pectore mixtos
unxit inabrupta Concordia longa catena.
lla quidem, nuptumque prior, tædaſque mariti
Paſſa alio, ſed te ceu virginitate jugatum
Viſceribus totis, animoque amplexa fovebat.
Qualiter æquævo ſociatam palmite vitem
Vlmus amat, miſcetque nemus, ditemque precatur
Autumnum, & caris gaudet redimita racemis.
Laudentur proavis, ſeu pulchræ munere formæ,
Quæ morum caruere bonis, falſoque potentes
Laudis egent veræ. tibi quanquam & origo niteret,
Et felix ſpecies, multumque optanda maritis,
Ex te major honos. unum noviſſe cubile,
Vnum ſecretis agitare ſub oſſibus ignem.
Illum nec Phrygius vitiaſſet raptor amorem,
Dulichiive proci, nec qui fraternus adulter
Caſta Mycenæo connubia polluit auro.
Si Babylonis opes, Lydæ ſi pondera gazæ,
Indorumque dares, Serumque, Arabumq; potentes
Divitias, mallet cum paupertate pudica
Intemerata mori, vitamque impendere famæ.
Nec frons triſte rigens, nimiuſque in moribus hor-
ror :
Sed ſimplex, hilariſque fides, & mixta pudori
Gratia. quod ſi anceps metus ad majora vocaſſet,
Illa vel armiferas pro conjuge læta catervas,
Fulmineoſque ignes, mediique pericula ponti,
Exciperet : melius, quod non adverſa probarunt,
Quæ tibi cura tori, quantus pro conjuge pallor.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sed meliore via, dextros tua vota marito
Promeruere Deos, dum nocte dieque fatigas
Numina, dum cunctis ſupplex advolveris aris,
Et mitem Genium domini præſentis adoras.
Audita es: venitque gradu fortuna benigno.
Vidit quippe pii juvenis, raramque quietem.
Intactamque fidem, ſuccinctaque pectora curis,
Et vigiles ſenſus, & digna evolvere tantas
Sobria corda vices. vidit qui cuncta ſuorum
Novit, & inſpectis ambit latus omne miniſtris.
Nec mirum: videt ille ortus, obituſque. quid Arctos
Quid Boreas hibernus agat, ferrique togæque
Conſilia, atque ipſam mentem probat. ille ſubactis
Molem immenſam humeris, & vix tractabile pondus
Impoſuit (nec enim numeroſior altera ſacra
Cura domo) magnum late dimittere in orbem
Romulei mandata Ducis, vireſque, modoſque,
Imperii tractare manu. quæ laurus ab Arcto,
Quid vagus Euphrates, quid ripa binominis Iſtri,
Quid Rheni vexilla ferant: quantum ultimus orbis
Ceſſerit, & refluo circumſona gurgite Thule,
Omnia nam lætas pila attollentia frondes,
Nullaque famoſa ſignatur lancea penna.
Præterea fidos dominus ſi dividat enſes,
Pandere quis centum valeat frenare maniplos
Intermiſſus eques: quis præcepiſſe cohorti:
Quem deceat clari præſtantior ordo tribuni:
Quiſnam frenigeræ ſignum dare dignior alæ.
Mille etiam prænoſſe vices: an merſerit agros
Nilus, an imbrifero Libye ſudaverit Auſtro.
Cunctaque ſi numerem, non plura interprete virga
Nuntiat è celſis ales Tegeaticus aſtris;
Quæque cadit liquidas Iunonia virgo per auras,
Et picturato pluvium ligat aëra gyro.
Quæque tuas laurus volucri, Germanice, curſu
Fama vehit prægreſſa diem, tardumque ſub aſtris
Arcada, & in medio linquit Thaumantida cœlo.
Qualem te Superi, Priſcilla, hominesque benigno
Aſpexere die! cum primum ingentibus actis
Admotus conjux? viciſti gaudia cœnæ
Ipſius, effuſo dum pectore prona ſacratos
Ante pedes avide, domini tam magna merentis
Vol-

Volveris. Aonio non ſic in vertice gaudet,
Quem pater arcani præfecit hiatibus antri
Delius, aut primi cui jus venerabile thyrſi
Bacchus, & attonitæ tribuit vexilla catervæ.
Nec tamen hic mutata quies, probitaſve ſecundis
Intumuit: tenor idem animo, moreſque modeſti
Fortuna creſcente manent. fovet anxia curas
Conjugis, hortaturque ſimul, flectitque labores.
Ipſa dapes modicas, & ſobria pocula tradit, (jux
Exemplumque ad herile monet. velut Appula con-
Agricolæ parci: vel ſole infecta Sabino
Quæ videt emeriti jam proſpectantibus aſtris
Tempus adeſſe viri, propere menſaſque toroſque
Inſtruit, expectatque ſonum redeuntis aratri.
Parva loquor: tecum gelidas comes illa per Arctos,
Sarmaticasque hyemes, Iſtrumque, & pallida Rheni
Frigora, tecum omnis animo durata per æſtus,
Et ſi caſtra darent, vellet geſtare pharetras,
Vellet Amazonia latus intercludere pelta
Dum te pulverea bellorum in nube videret
Cæſarei prope fulmen equi, divinaque tela
Vibrantem, & magnæ ſparſum ſudoribus haſtæ.
Hactenus alma chelys: tempus nunc ponere frondes
Phœbe tuas, mœſtaque comam damnare cupreſſo.
Quis nam impacata conſanguinitate ligavit
Fortunam Invidiamque Deus? quis juſſit iniquas
Æternum bellare deas? nullamne notavit
Illa domum, torvo quam non hæc lumine figat
Protinus, & ſæva perturbet gaudia dextra?
Florebant hilares, inconcuſſique penates.
Nil mœſtum: quid enim, quamvis infida, leviſque
Cæſare tam dextro poſſet Fortuna timeri?
Invenere viam liventia Fata, piumque
Intravit vis ſæva larem: ſic plena maligno
Afflantur vineta Noto: ſic alta ſeneſcit
Imbre ſeges nimio: rapidæ ſic obvia puppi
Invidet, & velis adnubilat aura ſecundis.
Carpitur eximium fato Priſcilla decorem:
Qualiter alta comam ſilvarum gloria pinus
Seu Iovis igne malo, ſeu jam radice ſoluta
Deficit, & nulli ſpoliata remurmurat auræ.
Quid probitas, aut caſta fides? quid numina proſunt
Culta Deum? furvæ miſeram circum undique leti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vallavere plagæ. tenuantur dura ſororum
Licia, & exacti ſupereſt pars ultima fili.
Nil famuli cœtus, nil ars operoſa medentum
Auxiliata malis. comites tamen undique ficto
Spem ſimulant vultu: flentem notat illa maritum.
Ille modo infernæ nequicquam flumina Lethes
Incorrupta rogat: nunc anxius omnibus aris
Illachrymat, ſignatque fores, & pectore terget
Limina. nunc magni vocat exorabile numen
Cæſaris. Heu durus Fati tenor! eſt ne quod illi
Non liceat? quantæ poterant mortalibus annis
Acceſſiſſe moræ, ſi tu pater omne teneres
Arbitrium? cœco gemeret Mors clauſa barathro,
Longius & vacuæ poſuiſſent ſtamina Parcæ.
Jamque cadunt vultus, oculiſque noviſſimus error,
Obtuſæque aures, niſi cum vox ſola mariti
Noſcitur. illum unum media de morte reverſa
Mens videt: illum ægris circumdat fortiter ulnis
Immotas obverſa genas, nec ſole ſupremo
Lumina, ſed dulci mavult ſatiare marito.
Tunc ſic unanimum moriens ſolatur amantem:
Pars animæ victura meæ, cui linquere poſſim,
O utinam, quos dura mihi rapit Atropos annos!
Parce precor lachrymis, ſævo nec concute planctu
Pectora, nec crucia fugientem conjugis umbram.
Linquo equidem thalamos (ſalvo tamen ordine) mœſtos,
Quod prior exegi longa potiora ſenecta
Tempora. vidi omni te pridem in flore nitentem,
Vidi altæ propius, propiuſque accedere dextræ.
Non in te fatis, non jam cœleſtibus ullis
Arbitrium, mecum iſta fero. tu limite cœpto
Tende libens. ſacrumque latus, Geniumq; potentem
Irrequietus ama. nunc, quod cupis ipſe juberi,
Da Capitolinis æternum ſedibus aurum,
Quo niteat ſacri centeno pondere vultus
Cæſaris, & propriæ ſignet cultricis amorem.
Sic ego, nec Furias. nec deteriora videbo
Tartara, & Elyſias felix admittar ad oras.
Hæc dicit labens, ſocioſque amplectitur artus.
Hærentemque animam non triſtis in ora mariti
Tranſtulit, & cara preſſit ſua lumina dextra.
At juvenis magno flammatus pectora luctu,

Nunc

Nunc implet ſævo viduos clamore penates:
Nunc ferrum laxare cupit: nunc ardua tendit
In loca: vix retinent comites, nunc ore ligato
Incubat amiſſæ, merſumque in corde dolorem
Sævus agit. qualis conſpecta conjuge ſegnis
Odryſius vates poſitis ad Strymona plectris
Obſtupuit, triſtemque rogum ſine carmine flevit.
Ille etiam certe rupiſſet tempora vitæ,
Ne tu Tartareum Chaos incomitata ſubires:
Sed prohibet mens fida Duci, mirandaque ſacris
Imperiis, & major amor. Quis carmine digno
Exſequias, & dona malæ feralia pompæ
Perlegat? omne illic ſtipatum examine longo
Ver Arabum Cilicumque fluit, floreſque Sabæi,
Indorumque arſura ſeges, præreptaque templis
Thura, Palæſtinis ſimul Hebræique liquores,
Coryciæque comæ, Cynarejaque germina: & altis
Ipſa toris Serum, Tyrioque umbrata recumbit
Tegmine, ſed toto ſpectatur in agmine conjux
Solus: in hunc magnæ flectuntur lumina Romæ,
Ceu juvenes natos ſuprema ad buſta ferentem,
Is dolor in vultu: tantum crineſque, genæque
Noctis habent. illam tranquillo fine ſolutam.
Felicemque vocant, lachrymas fundere marito.
Eſt locus ante urbem, qua primum naſcitur ingens
Appia; quaque Italo gemitus Almone Cybelle
Ponit, & Idæos jam non reminiſcitur amnes.
Hic te Sidonio velatam molliter oſtro
Eximius conjux (nec enim fumantia buſta
Clamoremque rogi potuit perferre) beato
Compoſuit, Priſcilla, toro. nil longior ætas
Carpere, nil ævi poterunt vitiare labores
Siccatam membris. tantas venerabile marmor
Sepit opes. mox in varias mutata novaris
Effigies: hoc ære Ceres, hoc lucida Gnoſſis.
Illo Maja tholo, Venus hoc non improba ſaxo,
Accipiunt vultus, haud indignata, decoros
Numina. circumſtant famuli, conſuetaque turba
Obſequiis, tum rite tori, menſæque parantur
Aſſidue: domus iſta, domus: quis triſte ſepulchrum
Dixerit? hac merito viſa pietate mariti;
Protinus exclames: Eſt hic, agnoſco miniſter
Illius, æternæ modo qui ſacraria genti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Condidit, inque alio poſuit ſua ſidera cælo.
Sic ubi magna novum Phario de littore puppis
Solvit iter, jamque innumeros utrinque rudentes,
Lataque veliferi porrexit brachia mali,
Invaſitque vias; in eodem anguſta phaſelus
Æquore, & immenſi partem ſibi vendicat Auſtri.
Quid nunc immodicos, juvenum lectiſſime, fletus
Corde foves, longumque vetas exire dolorem?
Nempe times, ne Cerbereos Priſcilla tremiſcat
Latratus? tacet ille piis. ne tardior adſit
Navita, proturbetque vadis? vehit ille merentes
Protinus, & Manes placidos locat hoſpite cymba.
Præterea ſi quando pio laudata marito
Vmbra venit, jubet ire faces Proſerpina lætas,
Egreſſasque ſacris veteres Heroidas antris
Lumine purpureo triſtes laxare tenebras,
Sertaque, & Elyſios animæ proſternere flores.
Sic Manes Priſcilla ſubit, ubi ſupplice dextra
Pro te fata rogat, reges tibi triſtis Averni
Placat, ut expletis humani finibus ævi
Pacantem terras dominum, juvenemque relinquas
Ipſe ſenex: certe jurant in vota ſorores.

PROTREPTICON AD CRISPINVM.
II.

RVra meus Tyrrhena petit, ſaltusque Tagetis
Criſpinus. nec longa mora eſt, aut avia tellus:
Sed mea ſecreto velluntur pectora morſu,
Vdaque turgentes impellunt lumina guttas;
Ceu ſuper Ægeas hyemes abeuntis amici
Vela ſequar, ſpectemque ratem jam feſſus ab altis
Rupibus, atque oculos longo querar aëre vinci,
Quid ſi militiæ jam te, puer inclyte, primæ
Clara rudimenta, & caſtrorum dulce vocaret
Auſpicium, quanto manarent gaudia fletu?
Quosve darem amplexus? etiamne optanda propinquant
Triſtia? Et octonos bis jam tibi circuit orbes
Vita; ſed anguſtis animus robuſtior annis,
Succumbitque oneri, & mentem ſua non capit ætas,
Nec mirum: non te ſeries inhonora parentum
Obſcurum proavis, & priſcæ lucis egentem,
Plebeja de ſtirpe tulit, non ſanguine cretus

Tur-

urmali, trabeaque Remi, nec paupere clavo
uguſtam ſedem, & Latii penetrale ſenatus
dvena pulſaſti, ſed præcedente tuorum
gmine. Romulei qualis per jugera Circi,
um pulcher viſu, titulis generoſus avitis
xpectatur equus, cujus de ſtemmate longo
elix emeritos habet admiſſura parentes.
llum omnes acuunt plauſus, illum ipſe volantem
ulvis, & incurvæ gaudent agnoſcere metæ.
ic te, clare puer, genitum ſibi curia ſenſit,
Primaque patritia clauſit veſtigia luna.
Mox Tyrios ex more ſinus, tunicamque potentem
Agnovere humeri. ſed enim tibi magna parabat
Ad titulos exempla pater. quippe ille juventam
Protinus ingrediens, pharetratum invaſit Araxem
Belliger, indocilemque fero ſervire Neroni
Armeniam. rigidi ſummam Mavortis agebat
Corbulo, ſed comitem belli, ſociumque laborum
Ille quoque egregiis multum miratus in armis
Bolanum, atque illi curarum aſperrima ſuetus
Credere, partirique metus. quod tempus amicum
Fraudibus, exerto quænam bona tempora bello,
Quæ ſuſpecta fides, aut quæ fuga vera ferocis
Armenii: Bolanus iter prænoſſe timendum:
Bolanus tutis juga quærere commoda caſtris:
Metari Bolanus agros: aperire malignas
Tot veprum nemorumque moras, tantamq; verendi
Mentem implere ducis, juſſisque ingentibus unus
Sufficere. ipſa virum norat jam barbara tellus:
Ille ſecundus apex bellorum, & proxima caſſis.
Sic Phryges attoniti, quanquam Nemea viderent
Arma, Cleonæusque acies impelleret arcus
Pugnante Alcide, tamen & Telamona timebant.
Diſce puer: nec enim externo monitore petendus
Virtutis tibi pulcher amor: cognata miniſtret
Laus animos: aliis Decii reducesque Camilli
Monſtrentur; tu diſce patrem, quantusq; nigrantem
Fluctibus occiduis, feſſoque Hyperione Thulen
Intrarit mandata gerens, quantusque potentes
Mille urbes Aſiæ ſortito rexerit anno,
Imperium mulcente toga. tibi talia, pronis
Auribus, hæc certent tibi conciliare propinqui:
Hæc iterent comites præcepta, ſenesque paterni.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Iamque alio moliris iter. nec deſide paſſu
Ire paras. nondum validæ tibi ſigna juventæ
Irrepſere genis, & adhuc decor integer ævi.
Nec genitor juxta. fatis namque hauſtus iniquis
Occidit, heu, geminam prolem ſine præſide linquens,
Nec ſaltem teneris oſtrum puerile lacertis
Exuit, albentique humeros induxit amictu.
Quem non corrumpit pubes effrena? novæque
Libertas properata togæ? ceu neſcia falcis
Sylva comas tollit, fructumque expirat in umbras.
At tibi Pieriæ tenero ſub pectore curæ,
Et pudor, & docti legem ſibi dicere mores.
Tunc hilaris probitas & frons tranquilla, nitorque
Luxuriæ confine tenens. pietasque per omnes
Diſpenſata modos. æquævo cedere fratri,
Mirarique patrem, miſeræque ignoſcere matri.
Admonuit fortuna domus. tibine illa nefanda
Pocula, letalesque manu componere ſuccos
Evaluit? qui voce potes prævertere morſus
Serpentum, atque omnes vultu placare novercas?
Infeſtare libet Manes, meritoque precatu
Pacem auferre rogis. ſed te, puer optime, cerno
Flectentem juſtis, & talia dicta parantem:
Parce precor cineri: fatum illud, & ira nocentum
Parcarum, crimenque Dei, mortalia quisquis
Pectora ſero videt, nec primo in limine ſiſtit
Conatus ſcelerum, atque animos infanda parantes.
Excidat illa dies ævo, ne poſtera credant
Secula: nos certe taceamus; & obruta multa
Nocte tegi propriæ patiamur crimina gentis.
Exegit pœnas, hominum cui cura ſuorum,
Quo Pietas auctore redit, terrasque reviſit,
Quem timet omne nefas. ſatis hæc, lachrymandaque nobis
Vltio. quin ſævas utinam exorare liceret
Eumenidas, timidæque avertere Cerberon umbræ,
Immemoremque tuis citius dare manibus amnem.
Macte animo juvenis: ſic creſcunt crimina matris.
Nec tantum Pietas, ſed protinus ardua Virtus
Affectata tibi: nuper cum forte ſodalis
Immeritæ falſo palleret crimine famæ,
Erigeretque forum, ſuccinctaque judice multo

Sur-

Surgeret, & caſtum vibraret Iulia fulmen;
Tu quanquam non ante forum legesque ſeveras
Paſſus, ſed tacita ſtudiorum occultus in umbra,
Defenſare metus, adverſaque tela ſubiſti
Pellere inermis adhuc, & tiro, paventis amici.
Haud unquam tales aſpexit Romulus annos,
Dardaniusque ſenex, medii bellare togata
Strage fori. ſtupuere Patres tentamina tanta,
Conatusque tuos: nec te reus ipſe timebat.
Par vigor eſt membris, promptæque ad fortia vires
Sufficiunt animo, atque ingentia juſſa ſequuntur.
Ipſe ego te nuper Tyberino in littore vidi,
Qua Tyrrhena vadis Laurentibus æſtuat unda,
Tendentem curſus, vexantemque ilia nuda
Calce ferocis equi, vultu, dextraque minacem.
(Si qua fides dictis) ſtupui, armatumque putavi.
Getulo ſic pulcher equo, Trojanaque quaſſans
Tela, novercales ibat venator in agros
Aſcanius, miſeramque patri flagrabat Eliſam.
Troilus haud aliter gyro leviore minantes
Eludebat equos. aut quem de turribus altis
Arcadas Ogygio verſantem in pulvere metas
Spectabant Tyriæ non torvo lumine matres.
Ergo age, nam magni Ducis indulgentia pulſat,
Certaque dat votis hilaris veſtigia frater,
Surge, animo & fortes caſtrorum concipe curas.
Monſtrabunt acies Mavors, Actæaque virgo:
Flectere Caſtor equos, humeris quatere arma Quirinus,
Qui tibi tam tenero permiſit plaudere collo
Nubigenas clypeos, intactaque cædibus arma.
Quasnam igitur terras, quem Cæſaris ibis in orbem?
Arctoosne amnes, & Rheni fracta natabis
Flumina? an æſtiferis Libyæ ſudabis in arvis?
An juga Pannoniæ, mutatoresque domorum
Sauromatas quaties? an te ſeptenus habebit
Iſter? & undoſo circunflua conjuge Peuce?
An Solymum cinerem, palmetaque capta ſubibis,
Non ſibi felices ſylvas ponentis Idumes?
Quod ſi te magno tellus frenata parenti
Accipiat, quantum ferus exultabit Araxes!
Quanta Caledonios attollet gloria campos!
Cum tibi longævus referet trucis incola terræ,

Hic ſuetus dare jura parens: hoc ceſpite turmas
Affari: nitidas ſpeculas, caſtellaque longe
Aſpicis? ille dedit, cinxitque hæc mœnia foſſa:
Belligeris hæc dona Deis, hæc tela dicavit.
Cernis adhuc titulos; hunc ipſe vacantibus armis
Induit, hunc regi rapuit thoraca Britanno.
Qualiter in Teucros victricia bella parentis
Ignotum Pyrrho Phœnix narrabat Achillem.
Felix qui viridi, fidens optata juventa
Durabis quaſcunque vias, vallumque ſubibis.
Forſan & ipſe latus (ſic numina principis adſint)
Cinctus, & unanimi comes indefeſſus amici,
Quo Pylades ex more pius, quo Dardana geſſit
Bella Menœtiades. quippe hæc concordia vobis,
Hic amor eſt, duretque precor. nos fortior ætas
Iam fugit, hinc votis animum, precibuſque juvabo.
Hei mihi, ſed cœtus ſolitos ſi forte ciebo,
Et mea Romulei venient ad carmina patres,
Tu deeris Criſpine mihi, cuneosque per omnes
Te meus abſentem circumſpectabit Achilles.
Sed venies melior: vatum non irrita currunt
Omina. quique aquilas tibi nunc, & caſtra recludit,
Idem omnes perferre gradus, cingique ſuperbis
Faſcibus, & patrias dabit inſediſſe curules.
Sed quis ab excelſis Trojanæ collibus Albæ,
Vnde ſuæ juxta proſpectat mœnia Romæ,
Proximus ille Deus. fama velocior intrat
Nuntius, atque tuos implet, Criſpine, penates?
Dicebam certe: Vatum non irrita currunt
Auguria. en ingens reſerat tibi limen honorum
Cæſar, & Auſonii committit munia ferri.
Vade puer, tantisque enixus ſuffice donis.
Felix, qui magno jam nunc ſub præſide juras,
Cuique ſacer primum tradit Germanicus enſem.
Non minus hoc, fortis quam ſi tibi panderet ipſe
Bellipotens aquilas, torvaque induceret ora
Caſſide. vade alacer, majoraque diſce mereri.

EPICEDION IN PATREM.

III.

IPſe malas vires, & lamentabile carmen
Elyſio de fonte mihi, pulſumque ſiniſtræ
Da, genitor perdocte, lyræ. neq; enim antra moveri
Delia,

Delia, nec ſolitam fas eſt impellere Cyrrham
Te ſine. Corycia quicquid modo Phœbus in umbra
Quicquid ab Iſmariis monſtrabat collibus Euan,
Dedidici. fugere meos Parnaſia crines
Vellera, funeſtamque ederis irrepere taxum
Extimui, trepidamque (nefas) areſcere laurum.
Certe ego, magnanimum qui facta attollere regum
Ibam altum ſpirans, Martemque æquare canendo:
Quis ſterili mea corda ſitu, quis Apolline merſo
Frigida damnatæ produxit nubila menti?
Stant circum attonitæ vatem, & nil dulce ſonantes
Nec digitis, nec voce deæ. dux ipſa, ſilenti
Fulta caput cithara, qualis poſt Orphea raptum
Aſtitit, Hebre, tibi, cernens jam ſurda ferarum
Agmina, & immotos ſublato carmine lucos.
At tu ſeu membris emiſſus in ardua tendens,
Fulgentesque plagas, rerumque elementa recenſes,
Quis Deus, unde ignes, quæ ducat ſemita Solem,
Quæ minuat Phœben, quæque integrare latentem
Cauſa queat, notique modos extendis Arati:
Seu tu Lethæi ſecreto in gramine campi
Concilia Heroum juxta, Manesque beatos
Mæonium, Aſcræumque ſenem, non ſegnior umbra
Accolis, alternumque ſonas, & carmina miſces,
Da vocem magno, Pater, ingeniumque dolori.
Nam me ter relegens cœlo, terque ora retexens
Luna videt reſidem, nullaque Heliconide triſtes
Solantem curas, tuus ut mihi vultibus ignis
Irrubuit, cineremque oculis humentibus hauſi.
Vilis honos ſtudiis: vix hæc in munera ſolvo
Primum animum, tacitisque ſitum depellere curis
Nunc etiam labente manu, nec lumine ſicco
Ordior acclinis tumulo; quo molle quieſcis
Iugera noſtra tenens, ubi poſt Æneïa fata
Solatus, Latiis ingeſſit montibus Albam
Aſcanius, Phrygio dum pingues ſanguine campos
Odit, & infauſtæ regnum dotale novercæ.
Hic ego te (nam Sicanii non mitius halat
Aura croci, dites nec ſic ubi rara Sabæi
Cinnama, odoratas nec Arabs decerpſit ariſtas,)
Inſerui cum laude loci, ſed carmine plango
Pierio: ſume & gemitus, & vulnera nati,
Et lachrymas, cari quas nunquam habuere parentes.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Atque utinam fortuna dares mihi Manibus aras,
Par templis opus, aëriamque educere molem,
Cyclopum ſcopulos ultra, atque audacia ſaxa
Pyramidum, & magno tumulum prætexere luco!
Illic & Siculi ſuperaſſem dona ſepulchri,
Et Nemees lucum, & Pelopis ſolennia trunci.
Illic Oebalio non finderet aëra diſco
Grajorum vis ulla virum: non arva rigaret
Sudor equum, aut putri ſonitum daret ungula foſſa:
Sed Phœbi ſimplex chorus. Hic frondentia vatum
Præmia, laudato genitor tibi rite dicarem.
Ipſe madens oculis, umbrarum, animæque ſacerdos
Præcinerem gemitum, cui te nec Cerberus omni
Ore, nec Orpheæ quirent avertere leges:
Atque tibi moresque tuos & facta canentem
Fors & magniloquo non poſthabuiſſet Homero,
Tenderet & torvo pietas æquare Maroni.
Cur magis inceſſat Superos, & aëna ſororum
Stamina, quæ tepido genitrix ſuper aggere nati
Orba ſedet? vel quæ primævi conjugis ignem
Aſpicit, obſtantesque manus, turbamque tenentem
Vincit, in ardentem, liceat, moritura maritum?
Major certe aliis Superos, & Tartara pulſem
Invidia: externis etiam miſerabile viſu
Funus eat. Sed nec modo ſe natura dolenti,
Nec pietas injuſta dedit: mihi limine primo
Fatorum, & viridi, genitor, ceu raptus ab ævo,
Tartara dura ſubis, nec enim Marathonia virgo
Parcius extinctum ſævorum crimine agreſtum
Fleverit Icarium, Phrygia quam turre cadentem
Aſtyanacta parens. laqueo quin illa ſupremos
Incluſit gemitus; At te poſt funera magni
Hectoris, Hæmonio pudor eſt ſerviſſe marito.
Non ego quas fati certus ſibi voce canora
Inferias præmittit olor: nec rupe quod atra
Tyrrhenæ volucres nautis prædulce minantur,
In patrios adhibebo rogos. non murmure trunco
Quod gemit, & duræ queritur Philomela ſorori:
Nota nimis vati. quis non in funere cunctos
Heliadum ramos, lachrymoſaque germina dixit?
Et Phrygium ſilicem? atque auſum contraria Phæbo
Carmina? nec fiſſa gaviſam Pallada buxo?
Te Pietas oblita virum, revocataque cœlo

Iuſti-

Iuſtitia & gemina plangat facundia lingua,
Et Pallas, doctique cohors Heliconia Phœbi.
Quis honor Aonios ſeno pede ducere campos,
Et quibus Arcadia carmen teſtudine menſis
Cyda labor, nomenque fuit: quosque orbe ſub omni
Ardua ſeptena numerat Sapientia fama?
Qui furias, regumque domos, averſaque cœlo
Sidera terrifico ſuper intonuere cothurno.
Et quis laſciva vires tenuare Thalia
Dulce, vel heroos greſſu truncare tenores.
Omnia namq; animo complexus, & omnibus auctor,
Qua fandi vis lata patet: ſive orſa libebat
Aoniis vincire modis, ſeu voce ſoluta
Spargere, & effreno nimbos æquare profatu,
Exere ſemirutos ſubito de pulvere vultus
Parthenope, crinemque afflato monte ſepulti
Pone ſuper tumulos, & magni funus alumni,
Quo non Munychiæ quicquam præſtantius arces,
Doctaque Cyrene, Sparteve animoſa creavit,
Si tu ſtirpe vetus, famæque obſcura jaceres
Nil gentile tenens, illo te cive probares
Grajam, atque Euboico majorum ſanguine duci.
Ille tuis toties præſtrinxit tempora ſertis,
Cum ſtata laudato caneret Quinquennia verſu,
Ora ſupergreſſus Pylii ſenis, oraque regis
Dulichii, ſpecieque comam ſubnexus utraque.
Non tibi deformes obſcuri ſanguinis ortus,
Nec ſine luce genus (quanquam fortuna parentum
Arctior expenſis) etenim te divite ritu
Ponere, purpureos infantia adegit amictus
Stirpis honore datos, & nobile pectoris aurum.
Protinus exorto dextrum riſere ſorores
Aonides, pueroque chelyn ſummiſit, & ora
Imbuit amne ſacro jam tum tibi blandus Apollo.
Nec ſimplex patriæ decus, & natalis origo
Pendet, & ambiguo geminæ certamine terræ.
Te de gente ſuum Latiis aſcita colonis
Graja refert Selle: Grajus qua puppe magiſter
Excidit, & mediis miſer evigilavit in undis,
Mæon & inde ſuum longo probat ordine vitæ
Mæoniden, aliæ, quem aliis natalibus urbes
Diripiunt, cunctæque probant: non omnibus ille
Verus: alit victos immanis gloria falſi.

Atque

Atque ibi dum profers annos, vitamque ſalutas,
Protinus ad patrii raperis certamina luſtri
Vix implenda viris, laudum feſtinus, & audax
Ingenii: ſtupuit primæva ad carmina plebes
Eubœa, & natis te monſtravere parentes,
Inde frequens pugnæ, nulloque ingloria ſacro
Vox tua. non toties victorem Caſtora gyro,
Nec fratrem cæſtu virides plauſere Terapnæ.
Sit pronum viciſſe domi: quid Achæa mereri
Præmia, nunc ramis Phœbi, nunc germine Lernæ,
Nunc Athamantæa protectum tempora pinu?
Cum toties laſſata, tamen nuſquam avia frondes
Abſtulit, aut alium tetigit victoria crinem.
Hinc tibi vota patrum credi, generoſaque pubes
Te monitore regi, mores & facta priorum
Diſcere: quis caſus Trojæ, quam tardus Vlyſſes:
Quantus equos pugnasque virum, decurrere verſu
Mæonides: quantumque pios ditarit agreſtes
Aſcræus, Siculusque ſenex: qua lege recurrat
Pindaricæ vox flexa lyræ, volucrumque precator
Ibycus, & tetricis Alcman cantatus Amyclis,
Steſichorusque ferox, ſaltusque ingreſſa viriles
Non formidata, temeraria Leucade Sappho,
Quosque alios dignata chelys. tu pandere doctus
Carmina Battiadæ, latebrasque Lycophronis atri,
Sophronaq; implicitum, tenuisque arcana Corinnæ.
Sed quid parva loquor? tu par aſſuetus Homero
Ferre jugum, ſenosque pedes æquare ſolutis
Verſibus, & nunquam paſſu breviore relinqui.
Quid mirum, patria ſi te petiere relicta,
Quos Lucanus ager, rigidi quos jugera Dauni,
Quos Veneri plorata domus, neglectaque tellus
Alcidæ, vel quos è vertice Surrentino
Mittit Tyrrheni ſpeculatrix virgo profundi?
Quos propiore ſinu lituo remoque notatus
Collis, & Auſonii pridem laris hoſpita Cyme?
Quosque Dicarchæi portus, Bajanaque mittunt
Littora, qua mediis alte permiſtus anhelat
Ignis aquis, & operta domos incendia ſervant.
Sic ad Avernales ſcopulos, & opaca Sibyllæ
Antra, rogaturæ veniebant undique gentes,
Illa minas Divum, Parcarumque acta canebat,
Quamvis decepto vates non irrita Phœbo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Mox & Romuleam ſtirpem,procereſque futuros
Inſtruis, inque patrum veſtigia ducere perſtas.
Sub te Dardanius facis explorator opertæ,
Qui Diomedei cælat penetralia furti,
Crevit, & inde ſacrum didicit puer: arma probare
Monſtraſti Saliis, præſagumque æthera certis
Auguriis, cui Chalcidicum fas volvere carmen,
Lanea cui Phrygii eſt coma flaminis: & tua multum
Verbera ſuccincti formidavere Luperci.
Et nunc ex illo forſan grege, gentibus alter
Iura dat Eois, alter compeſcit Iberos,
Alter Achæmenium ſecludit Zeugmate Perſen,
Hi dites Aſiæ populos, hi Pontica frenant,
Hi fora pacificis emendant faſcibus, illi
Caſtra pia ſtatione tenent: tu laudis origo.
Non tibi certaſſet juvenilia fingere corda
Neſtor, & indomiti Phœnix moderator alumni.
Quique tubas acres, lituoſque audire volentem
Æaciden, alio frangebat carmine Chiron.
Talia dum celebras, ſubitam civilis Erinnys
Tarpejo de monte facem, Phlegræaque movit
Prælia. ſacrilegis lucent Capitolia tædis,
Et Senonum furias Latiæ ſumpſere cohortes.
Vix requies flammæ: nec dum rogus ille deorum
Siderat, exciſis cum tu ſolatia templis
Impiger, & multum facibus velocior ipſis,
Concinis ore pio, captivaque fulmina defles.
Mirantur Latii proceres, ultorque deorum
Cæſar, & è medio divum pater annuit igni.
Iamque & flere pio Veſuina incendia cantu
Mens erat, & gemitum patriis impendere damnis,
Cum pater exemptum terris ad ſidera montem
Suſtulit, & late miſeras dejecit in urbes.
Me quoque vocales lucos, luſtrataque Tempe
Pulſantem,cum ſtirpe tua deſcendere dixi,
Admiſere deæ. nec enim mihi ſidera tantum,
Æquoraque & terras,quam vos debere parenti.
Sic decus hoc, quodcunque lyræ: primuſque dediſti
Non vulgare loqui, & famam ſperare ſepulchro.
Qualis eras, Latios quoties ego carmine patres
Mulcerem, felixque tui ſpectator adeſſes
Muneris? heu quali confuſus gaudia fletu
Vota,pioſque metus inter, lætumque pudorem!

Quam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Quam tuus ille dies, qua non mihi gloria major!
Talis Olympiaca juvenem cum ſpectat arena
Qui genuit, plus ipſe ferit: plus corde ſub alto
Cæditur, attendunt cunei, ſpectatur Acetes
Ille magis, crebro dum lumina pulveris hauſtu
Obruit, & prenſa vovet expirare corona.
Hei mihi quod tantum patrias ego vertice frondes,
Solaque Chalcidicæ Cerealia dona coronæ
Te ſub teſte tuli. qualem te Dardanus Albæ
Vix cepiſſet ager, ſi per me ſerta tuliſſes
Cæſarea donata manu! quod ſubdere robur
Illa dies, quantum potuit dempſiſſe ſenectæ?
Nam quod me mixta quercus non preſſit oliva,
Et fugit ſperatus honos. cum dulce parentis
Invida Tarpeji caneret te noſtra magiſtro
Thebais. Vrgebant priſcorum exordia vatum,
Tu cantus ſtimulare meos, tu pandere facta
Heroum, bellique modos, poſitusque locorum
Monſtrabas: labat incerto mihi limite curſus
Te ſine, & orbatæ caligant vela carinæ.
Nec ſolum larga memet pietate fovebas;
Talis & in thalamos: una tibi cognita tæda
Connubia, unus amor. certe ſejungere matrem
Iam gelidis nequeo buſtis, te ſentit, habetque,
Te videt, & tumulos, ortuque obituque ſalutat.
Vt Pharios aliæ ficta pietate dolores,
Mygdoniosque colunt, & non ſua funera plorant.
Quid referam expoſitos ſervato pondere mores?
Quæ pietas? quam vile lucrum? quæ cura pudoris?
Quantus amor recti? rurſusque ubi dulce remitti?
Gratia quæ dictis? animo quam nulla ſenectus?
His tibi pro meritis, famam, laudesque benignas
Vindex cura Deum, nulloque è vulnere triſtem
Conceſſit. raperis, genitor, non indigus ævi,
Non nimius, triniſque decem quinquennia luſtris
Iuncta ferens. ſed me pietas numerare, dolorque
Non ſinit: ô Pylias ævi tranſcendere metas,
Et Teucros æquare ſenes, ô digne videre
Me ſimilem! Sed nec leti tibi janua triſtis:
Quippe leves cauſæ, nec ſegnis tabe ſenili
Exitus, inſtanti præmiſit membra ſepulchro;
Sed te torpor iners, & mors imitata quietem,
Explicuit, falſoque tulit ſub Tartara ſomno.

Quos

Quos ego tunc gemitus? comitum manus anxia vidit.
Vidit & exemplum genitrix, gaviſaque vovit
Quæ lamenta tuli. veniam concedite Manes;
Fas dixiſſe, pater: non tu mihi plura dediſſes.
Felix ille patrem vacuis circumdedit ulnis:
Vellet &, Elyſia quamvis in ſede locatum,
Abripere, & Danaas iterum portare per umbras.
Tentantem, & vivos molitum in Tartara greſſus,
Detulit infernæ vates longæva Dianæ.
Si chelyn Odryſiam pigro tranſmiſit Averno
Cauſa minor. ſi Theſſalicis Admetus in oris
Sylva una tetra Phylaceida rettulit umbram,
Cur nihil exoret, genitor, chelys aut tua Manes,
Aut mea? fas mihi ſit patrios contingere vultus,
Fas junxiſſe manus, & lex quæcunque ſequatur.
At vos umbrarum reges, Ætneaque Iuno
(Si laudanda precor) tædas auferte, comaſque
Eumenidum: nullo ſonet aſper janitor ore:
Centauroſque, Hydræq; greges, Scyllæaq; monſtra
Averſæ celent valles, umbramque ſenilem
Invitet ripis diſcuſſa plebe ſupremis
Vector, & in media componat molliter alga.
Ite pii manes, Grajumque examina vatum,
Illuſtremque animam Lethæis ſpargite ſertis,
Et monſtrate nemus, quo nulla irrupit Erinnys,
In quo falſa dies, cæloque ſimillimus aër.
Inde tamen venias, melior qua porta malignum
Cornea vincit ebur, ſomnique in imagine monſtra
Quæ ſolitus: ſic ſacra Numæ, rituſque colendos
Mitis Aricino dictabat Nympha ſub antro.
Scipio ſic plenos Latio Iove ducere ſomnos
Creditur Auſoniis, & non ſine Apolline Sylla.

AD SOMNVM.

IV.

CRimine quo merui juvenis, placidiſſime divûm,
Quove errore miſer, donis ut ſolus egerem,
Somne, tuis? tacet omne pecus, volucresque, feræque,
Et ſimulant feſſos curvata cacumina ſomnos.
Nec trucibus fluviis idem ſonus, occinit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quieſcunt.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Septima jam rediens Phœbe mihi reſpicit ægras
Stare genas, totidem Oetææ, Paphiæque reviſunt
Lampades, & toties noſtros Titonia queſtus
Præterit, & gelido ſpargit miſerata flagello.
Vnde ego ſufficiam? non ſi mihi lumina mille,
Quæ ſacer alterna tantum ſtatione tenebat
Argus, & haud unquam vigilabat corpore toto.
At nunc, heus, aliquis longa ſub nocte, puellæ
Brachia nexa tenens, ultro te, Somne, repellit.
Inde veni, nec te totas infundere pennas
Luminibus compello meis; (hoc turba precatur
Lætior) extremo me tange cacumine virgæ:
Sufficit, aut leviter ſuſpenſo poplite tranſi.

EPICEDION IN FILIVM.

V.

ME miſerum (neque enim verbis ſolennibus ulla
Incipiam nunc, Caſtaliæ vocalibus undis
Inviſus, Phœboque gravis) quæ veſtra, ſorores,
Orgia, Pieriæ, quas inceſtavimus aras?
Dicite: poſt pœnam liceat commiſſa fateri.
Numquid inacceſſo poſui veſtigia luco?
Num vetito de fonte bibi? quæ culpa? quis error,
Quem luimus tantis mœroribus? ecce lacertis
Viſcera noſtra tenens, animaque avellitur infans.
Non de ſtirpe quidem, nec qui mea nomina ferret,
Oraque: non fueram genitor. ſed cernite fletus,
Liventesque genas, & credite planctibus orbi,
Orbus ego: huc patres, & aperto pectore matres
Conveniant, cineresque oculis, & carmina ferte,
Siqua ſub uberibus plenis ad funera natos
Ipſa gradu labente tulit, madidumque cecîdit
Pectus, & ardentes reſtrinxit lacte favillas.
Quiſquis adhuc teneræ ſignatum flore juventæ
Immerſit cineri juvenem, primaque jacentis
Serpere crudelis vidit lanugine flammas,
Adſit, & alterno mecum clamore fatiſcat.
Vincetur lachrymis, & te Natura pudebit.
Tanta mihi feritas, tanta eſt inſania luctus.
Hoc quoque cum meditor terdena luce peracta
Acclinis tumulo, luctus in carmina verto,
Diſcordesque modos, & ſingultantia verba
Molior. Orſa dolor prohibet, atque ira tacendi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Impatiens. ſed nec ſolitæ mihi vertice laurus,
Nec fronti vittatus honos: en taxea marcet
Sylva comis, hilareſque ederas plorata cupreſſus
Excludit ramis. ignavo pollice chordas
Pulſo: ſed incertam digitis errantibus amens
Scindo chelyn. juvat heu, juvat illaudabile carmen
Fundere, & incompte miſerum laudare dolorem.
Sic merui, ſic me cantuque habituque nefaſtum
Aſpiciant Superi. pudeat, Thebasque, novumque
Æaciden. nil jam placidum manabit ab ore.
Ille ego qui toties blandus, matrumque, patrumque
Vulnera, qui vivos potui mulcere dolores,
Ille ego lugentum mitis ſolator, acerbis
Auditus tumulis, & deſcendentibus umbris,
Deficio, medicasque manus, fomentaque quæro
Vulneribus (ſed ſumma) meis. nunc tempus amici
(Quorum ego manantes oculos, & ſaucia terſi
Pectora) reddite opem, ſævas exolvite grates.
Nimirum cum veſtra domus; ego funera, mœſtus
Increpito, tunc damna dolens aliena, repono
Infelix lachrymas, & triſtia carmina ſervo.
Verum erat: abſumptæ vires, & copia fandi
Nulla mihi, dignumque nihil mens fulmine tanto
Repperit. inferior vox omnis, & omnia ſordent
Verba. ignoſce puer: tu me caligine mœſtum
Obruis. à duro, viſo ſic vulnere caræ
Conjugis, invenit caneret quod Thracius Orpheus
Dulce ſibi: ſic buſta Lini complexus Apollo
Non tacuit. nimius fortaſſe, avidusque doloris
Dicor, & in lachrymis juſtum exceſſiſſe pudorem.
Quisnam autem gemitus, lamentaque noſtra reprendit?
O nimium felix, nimium crudelis, & expers
Imperii Fortuna tui, qui dicere legem
Fletibus, aut fines audet cenſere dolendi
Incitat (heu) planctus. potius fugientia ripas
Flumina devincas, rapidis aut ignibus obſtes,
Quam miſeros lugere vetes. tamen ille ſeverus
(Quisquis is eſt) noſtræ cognoſcat vulnera cauſæ.
Non ego mercatus Pharia de puppe loquaces
Delicias, doctumve ſui convicia Nili
Infantem, linguaque ſimul, ſalibuſque protervum
Dilexi. meus ille, meus: tellure cadentem

Excepi, & vinctum genitali carmine fovi.
Poſcentemque novas tremulis ululatibus auras,
Inſerui vitæ. quid plus tribuere parentes?
Quin alios ortus, libertatemque ſub ipſis
Vberibus tibi, parve, dedi. heu munera noſtra
Ridebas ignarus adhuc. properaverat ille,
Sed merito properabat amor, ne perderet ullum
Libertas tam parva diem. nonne horridus ipſos
Invidia, Superos, injuſtaque Tartara pulſem?
Nonne gemam te, care puer, quo ſoſpite natos
Non cupii? primo gemitum qui protinus ortu
Implicuit, fixitque mihi. cui verba, ſonosque
Monſtravi (queſtusque, & vulnera cæca reſolvam)
Reptantemque ſolo demiſſus ad oſcula dextra
Erexi, blandoque ſinu, jam jamque natantes
Exercere genas, dulcesque accerſere ſomnos.
Cui nomen vox prima meum, ludusque tenello
Riſus, & è noſtro veniebant gaudia vultu.

SYLVARUM FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII
STATII
THEBAIDOS
Libri duodecim.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ARGVMENTA
Librorum duodecim.
THEBAIDOS.

Ex vetuſtiſſimo codice Toletano.

SOlvitur *in* Primo *fratrum concordia libro*
Denegat & fœdus, repetitaque regna Secundus.
Tertius *in Thebas inflammat Dorica caſtra.*
In Quarto *Mavors bello rapit undique Grajos.*
Quintus *& Hyſiphiles luctus, narratque dolores.*
Archemori Sextus *ludos ad funera ducit.*
Septimus *obſeſſas Thebas, vatiſque ſepulchrum.*
Occidit Octavo *Menalippi cuſpide Tydeus.*
Hippomedonta ſolo dat Nonus *& Arcada telo.*
Cuſpide fulminea Decimus *Capanea terebat.*
Vndecimus *parili germanos funere jungit.*
Vltimus *Ogygias dat vincere Theſea Thebas.*

P. PA-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII STATII THEBAIDOS

LIBER PRIMUS.

FRaternas acies, alternaque regna profanis
Decertata odiis, ſonteſque evolvere Thebas,
Pierius menti calor incidit. unde jubetis
Ire Deæ? gentiſne canam primordia diræ?
Sidonios raptus, & inexorabile pactum
Legis Agenoreæ? ſcrutantemq; æquora Cadmum?
Longa retro ſeries, trepidum ſi Martis operti
Agricolam infandis condentem prælia ſulcis
Expediam, penituſque ſequar quo carmine muris
Iuſſerit Amphion Tyrios accedere montes.
Vnde graves iræ cognata in mœnia Baccho,
Quod ſævæ Iunonis opus, cui ſumpſerit arcum
Infelix Athamas, cur non expaverit ingens
Ionium, ſocio caſura Palæmone mater.
Atque adeo jam nunc gemitus, & proſpera Cadmi
Præteriiſſe ſinam: limes mihi carminis eſto
Oedipodæ confuſa domus: quando Itala nondum
Signa, nec Arctoos auſim ſperare triumphos,
Biſque jugo Rhenum, bis adactum legibus Iſtrum,
Et conjurato dejectos vertice Dacos:
Aut defenſa prius vix pubeſcentibus annis
Bella Iovis. Tuque ô Latiæ decus addite famæ,
Quem nova maturi ſubeuntem exorſa parentis
Æternum ſibi Roma cupit: licet arctior omnes
Limes agat ſtellas, & te plaga lucida cœli
Pleiadum, Boreæque, & hiulci fulminis expers

Sollicitet; licet ignipedum frenator equorum
Ipſe tuis alte radiantem crinibus arcum
Imprimat, aut magni cedat tibi Iuppiter æqua
Parte poli; maneas hominum contentus habenis,
Vndarum terræque potens, & ſidera dones.
Tempus erit, cum Pierio tua fortior œſtro
Facta canam: nunc tendo chelyn. ſatis arma referre
Aonia, & geminis ſceptrum exitiale tyrannis
Nec furiis poſt fata modum, flammasque rebelles
Seditione rogi, tumulisque carentia regum
Funera, & egeſtas alternis mortibus urbes.
Cœrula cum rubuit Lernæo ſanguine Dirce,
Et Thetis arentes aſſuetum ſtringere ripas,
Horruit ingenti venientem Iſmenon acervo.
Quem prius heroum Clio dabis? immodicum iræ
Tydea? laurigeri ſubitos an vatis hiatus!
Vrget & hoſtilem propellens cædibus amnem
Turbidus Hippomedon, plorandaque bella protervi
Arcados, atque alio Capaneus horrore canendus.
Impia jam merita ſcrutatus lumina dextra
Merſerat æterna damnatum nocte pudorem
Oedipodes, longaque animam ſub morte tenebat.
Illum indulgentem tenebris, imæque receſſu
Sedis, inaſpectos cœlo. radiisque penates
Servantem, tamen aſſiduis circumvolat alis
Sæva dies animi, ſcelerumque in pectore Diræ.
Tunc vacuos orbes, crudum ac miſerabile vitæ
Supplicium, oſtentat cœlo, manibusque cruentis
Pulſat inane ſolum, ſævaque ita voce precatur:
Di ſontes animas, anguſtaque Tartara pœnis
Qui regitis, tuque umbrifero Styx livida fundo,
Quam video, multumque mihi conſueta vocari
Annue Tiſiphone, perverſaque vota ſecunda:
Si bene quid merui, ſi me de matre cadentem
Foviſti gremio, & trajectum vulnere plantas
Firmaſti: ſi ſtagna petii Cyrrhæa bicorni
Interfuſa jugo, poſſem cum degere falſo
Contentus Polybo, trifidæque in Phocidos arcto
Longævum implicui regem, ſecuique trementis
Ora ſenis, dum quæro patrem: ſi Sphyngos iniquæ
Callidus ambages te præmonſtrante reſolvi:
Si dulces furias, & lamentabile matris
Connubium gaviſus inîi: noctemque nefandam
Sæpe

[S]æpe tuli, natosque tibi (ſcis ipſa) paravi:
[M]ox avidus pœnæ digitis cedentibus ultro
[I]ncubui, miſeraque oculos in matre reliqui;
[E]xaudi, ſi digna precor, quæque ipſa furenti
[S]ubjiceres: Orbum viſu, regnisque, parentem
[N]on regere, aut dictis mœrentem flectere adorti
Quos genui, quocunque toro: quin ecce ſuperbi
(Pro dolor) & noſtro jamdudum funere reges
Inſultant tenebris, gemitusque odere paternos.
Hiſne etiam funeſtus ego? & videt iſta deorum
Ignavus genitor? tu ſaltem debita vindex
Huc ades, & totos in pœnam ordire nepotes.
Indue quod madidum tabo diadema cruentis
Vnguibus arripui, votisque inſtincta paternis
I media in fratres, generis conſortia ferro
Diſſiliant: da Tartarei regina barathri
Quod cupiam vidiſſe nefas. nec tarda ſequetur
Mens juvenum, modo digna veni, mea pignora noſces.
Talia jactanti crudelis Diva ſeveros
Advertit vultus. inamœnum forte ſedebat
Cocyton juxta reſolutaque vertice crines,
Lambere ſulfureas permiſerat anguibus undas.
Ilicet igne Iovis, lapſisque citatior aſtris
Triſtibus exiluit ripis. diſcedit inane
Vulgus, & occurſus dominæ pavet, illa per umbras
Et caligantes animarum examine campos,
Tenariæ limen petit irremeabile portæ.
Senſit adeſſe dies: piceo nox obvia nimbo
Lucentes turbavit equos. procul arduus Atlas
Horruit, & dubia cœlum cervice remiſit.
Arripit extemplo Maleæ de valle reſurgens
Notum iter ad Thebas. neque enim velocior ullas
Itque reditque vias, cognataque Tartara mavult.
Centum illi ſtantes umbrabant ora ceraſtæ,
Turba minor diri capitis: ſedet intus abactis
Ferrea lux oculis. qualis per nubila Phœbes
Atracia rubet arte labor: ſuffuſa veneno
Tenditur, ac ſanie gliſcit cutis: igneus atro
Ore vapor. quo longa ſitis, morbique, famesque,
Et populis mors una venit. riget horrida tergo
Palla, & cœrulei redeunt in pectore nodi.
Atropos hos, atque ipſa novat Proſerpina cultus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Tum geminas quatit illa manus. hæc igne rogali
Fulgurat, hæc vivo manus aëra verberat hydro.
Vt ſtetit, abrupta qua plurimus arce Cithæron
Occurrit cœlo, fera ſibila crine virenti
Congeminat, ſignum terris, unde omnis Achæi
Ora maris late, Pelopejaque regna reſultant.
Audiit & medius cæli Parnaſſus, & aſper
Eurotas, dubiamque jugo fragor impulit Oeten
In latus, & geminis vix fluctibus obſtitit Iſthmos.
Ipſa ſuum genitrix, curvo delphine vagantem
Arripuit frenis, gremioque Palæmona preſſit.
Atque ea Cadmæo præceps ubi limine primum
Conſtitit, aſſuetaque infecit nube penates:
Protinus attoniti fratrum ſub pectore motus,
Gentiliſque animos ſubiit furor, ægraque lætis
Invidia, atque parens odii metus. inde regendi
Sævus amor: ruptæque vices, juriſque ſecundi
Ambitus impatiens, & ſummo dulcius unum
Stare loco, ſociiſque comes diſcordia regnis.
Sic ubi delectos per torva armenta juvencos
Agricola impoſito ſociare affectat aratro:
Illi indignantes quis nondum vomere multo
Ardua nodoſos cervix deſcendit in armos,
In diverſa trahunt, atque æquis vincula laxant
Viribus, & vario confundunt limite ſulcos:
Haud ſecus indomitos præceps diſcordia fratres
Aſperat. alterni placuit ſub legibus anni
Exilio mutare ducem. ſic jure maligno
Fortunam tranſire jubent, ut ſceptra tenentem
Fœdere præcipiti ſemper novus angeret hæres.
Hæc inter fratres pietas erat: hæc mora pugnæ
Sola, nec in regem perdurata ſecundum.
Et nondum craſſo laquearia fulva metallo,
Montibus aut alte Grajis effulta nitebant
Atria, congeſtos ſatis explicitura clientes.
Non impacatis regum advigilantia ſomnis
Pila, nec alterna ferri ſtatione gementes
Excubiæ, nec cura mero committere gemmas,
Atque aurum violare cibis. ſed nuda poteſtas
Armavit fratres: pugna eſt de paupere regno.
Dumque uter anguſtæ ſqualentia jugera Dirces
Verteret, aut Tyrii ſolio non altus ovaret
Exulis, ambigitur; periit jus, faſque, bonumque,

vitæ, mortisque pudor. Quo tenditis iras
a miſeri? quid ſi peteretur crimine tanto
limes uterque poli, quem Sol emiſſus Eoo
cardine, quem porta vergens proſpectat Ibera?
quasque procul terras obliquo ſidere tangit
avius, aut Borea gelidas, madidive tepentes
igne Noti? quid ſi Tyriæ Phrygiæve ſub unum
convectentur opes? loca dira, arcesque nefandæ
ſuffecere odio, furtisque immanibus emptum eſt
Oedipodæ ſediſſe loco. Iam ſorte carebat
dilatus Polynicis honos. quis tum tibi, ſæve,
quis fuit ille dies? vacua cum ſolus in aula
Reſpiceres jus omne tuum, cunctoſque minores,
Et nuſquam par ſtare caput? Iam murmura ſerpunt
Plebis Echioniæ, tacitumque à principe vulgus
Diſſidet, & (qui mos populis) venturus amatur.
Atque aliquis, cui mens humili læſiſſe veneno
Summa, nec impoſitos unquam cervice volenti
Ferre duces: hancne Ogygiis, ait, aſpera rebus
Fata tulere vicem? toties mutare timendos,
Alternoque jugo dubitantia ſubdere colla!
Partiti verſant populorum fata, manuque
Fortunam fecere levem. ſemperne viciſſim
Exulibus ſervire dabor? tibi, ſumme deorum,
Terrarumque ſator, ſociis hanc addere mentem
Sedit? an inde vetus Thebis extenditur omen,
Ex quo Sidonii nequicquam blanda juvenci
Pondera, Carpathio juſſus ſale quærere Cadmus
Exul Hyanteos invenit regna per agros:
Fraternaſque acies fœtæ telluris hiatu
Augurium, feros dimiſit adusque nepotes?
Cernis ut erectum torva ſub fronte minetur
Sævior aſſurgens dempto conſorte poteſtas?
Quas gerit ore minas? quanto premit omnia faſtu?
Hicne unquam privatus erit? tamen ille precanti
Mitis, & affatu bonus & patientior æqui.
Quid mirum? non ſolus erat. nos vilis in omnes
Prompta manus caſus domino cuicunque parati.
Qualiter hinc gelidus Boreas, hinc nubifer Eurus
Vela trahunt, nutat mediæ fortuna carinæ.
Heu dubio ſuſpenſa metu, tolerandaque nullis
Aſpera ſors populis! hic imperat: ille minatur.
At Iovis imperiis rapidi ſuper atria cœli

Lectus

Lectus concilio divûm convenerat ordo
Interiore polo. ſpatiis hinc omnia juxta
Primæque occiduæque domus, effuſa ſub omni
Terra atque unda die. mediis ſeſe arduus infert
Ipſe deis, placido quatiens tamen omnia vultu,
Stellantique locat ſolio. nec protinus auſi
Cœlicolæ, veniam donec pater ipſe ſedendi
Tranquilla jubet eſſe manu. mox turba vagorum
Semideûm, & ſummis cognati nubibus amnes,
Et compreſſa metu ſervantes murmura venti
Aurea tecta replent, mixta convexa deorum
Majeſtate tremunt: radiant majore ſereno
Culmina, & arcano florentes lumine poſtes.
Poſtquam juſſa quies, ſiluitque exterritus orbis,
Incipit ex alto: (grave & immutabile ſanctis
Pondus adeſt verbis, & vocem Fata ſequuntur)
Terrarum delicta, nec exuperabile diris
Ingenium mortale queror. quonam usq; nocentum
Exigar in pœnas? tædet ſævire coruſco
Fulmine. jam pridem Cyclopum operoſa fatiſcunt
Brachia, & Æoliis deſunt incudibus ignes.
Atque ideo tuleram falſo rectore ſolutos
Solis equos, cœlumque rotis errantibus uri,
Et Phaëtontæa mundum ſquallere favilla.
Nil actum eſt: neque tu valida quod cuſpide late
Ire per illicitum pelago germane dediſti.
Nunc geminas punire domos, quis ſanguinis autor
Ipſe ego, deſcendo. Perſeos alter in Argos
Scinditur, Aonias fluit hic ab origine Thebas.
Mens cunctis impoſta manet: quis funera Cadmi
Neſciat? & toties excitam à ſedibus imis
Eumenidum bellaſſe aciem? mala gaudia matrum,
Erroresque feros nemorum, & reticenda deorum
Crimina? vix lucis ſpatio, vix noctis abactæ
Enumerare queam mores, gentemque profanam.
Scandere quin etiam thalamos hic impius hæres
Patris, & immeritæ gremium inceſtare parentis
Appetiit, proprios monſtro revolutus in ortus.
Ille tamen Superis æterna piacula ſolvit,
Projecitque diem: nec jam amplius æthere noſtro
Veſcitur, at nati (facinus ſine more!) cadentes
Calcavere oculos. jam jam rata vota tuliſti
Dire ſenex: meruere tuæ, meruere, tenebræ
Vlto-

ltorem ſperare Iovem. nova ſontibus arma
njiciam regnis, totumque à ſtirpe revellam
xitiale genus. belli mihi ſemina ſunto
ldraſtus ſocer, & Superis adjuncta ſiniſtris
onnubia. Hanc etiam pœnis inceſſere gentem
ecretum. neque enim arcano de pectore fallax
antalus, & ſævæ periit injuria menſæ.
ic pater omnipotens. aſt illi ſaucia dictis
lammato verſans inopinum corde dolorem
Talia Iuno refert: mene, ô juſtiſſime divûm,
Me bello certare jubes? ſcis ſemper ut arces
Cyclopum, magnique Phoroneos inclyta fama
Sceptra viris, opibuſque juvem, licet improbus illic
Cuſtodem Phariæ, ſomno letoque juvencæ
Extinguas, ſeptis & turribus aureus intres.
Mentitis ignoſco toris: illam odimus urbem,
Quam vultu confeſſus adis: ubi conſcia magni
Signa tori, tonitrus agis, & mea fulmina torques.
Facta luant Thebæ: cur hoſtes eligis Argos?
Quin age, ſi tanta eſt thalami diſcordia ſancti,
Et Samon, & veteres armis exſcinde Mycenas.
Verte ſolo Sparten. cur uſquam ſanguine feſto
Conjugis ara tuæ, cumulo cur thuris Eoi
Læta calet? melius votis Mareotica fumat
Coptos, & æriſoni lugentia flumina Nili.
Quod ſi priſca luunt auctorum crimina gentes,
Subvenitque tuis ſera hæc ſententia curis,
Percenſere ævi ſenium, quo tempore tandem
Terrarum furias abolere, & ſecula retro
Emendare ſat eſt? jamdudum ab ſedibus illis
Incipe, fluctivaga qua præterlabitur unda
Sicanos longe relegens Alpheus amores.
Arcades hic tua (nec pudor eſt?) delubra nefaſtis
Impoſuere locis: illic Mavortius axis
Oenomai, Geticoque pecus ſtabulare ſub Æmo
Dignius: abruptis, etiamnum inhumata procorum
Relliquiis trunca ora rigent. tamen hic tibi templi
Gratus honos. placet Ida nocens, mentitaque manes
Creta tuos. me Tantaleis conſiſtere tectis,
Quæ tandem invidia eſt? belli deflecte tumultus,
Et generis miſereſce tui. ſunt impia late
Regna tibi, melius generos paſſura nocentes.
Finierat miſcens precibus convicia Iuno,
At

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

At non ille gravis, dictis, quanquam aſpera, motus
Reddidit hæc : equidem haud rebar te mente ſecunda
Laturam, quodcumque tuos, (licet æquus) in Argos
Conſulerem, neque me (detur ſi copia) fallit
Multa ſuper Thebis Bacchum, auſuramque Dionem
Dicere, ſed noſtri reverentia ponderis obſtat.
Horrendos etenim latices, Stygia æquora fratris
Obteſtor, manſurum & non revocabile verum,
Nil fore quo dictis flectar. quare impiger ales
Portantes præcede Notos Cyllenia proles :
Aëra per liquidum, regniſque illapſus opacis
Dic patruo : ſuperas ſenior ſe tollat ad auras
Laïus, extinctum nati quem vulnere, nondum
Vlterior Lethes accepit ripa profundi
Lege Erebi : ferat hæc diro mea juſſa nepoti :
Germanum exilio fretum, Argoliciſque tumentem
Hoſpitiis, quod ſponte cupit, procul impius aula
Arceat, alternum regni inficiatus honorem :
Hinc cauſæ irarum. certo reliqua ordine ducam.
Paret Atlantiades dictis genitoris, & inde
Summa pedum propere plantaribus illigat alis,
Obnubitque comas, & temperat aſtra galero.
Tum dextræ virgam inſeruit, qua pellere dulces
Aut ſuadere iterum ſomnos, qua nigra ſubire
Tartara, & exangues animare aſſueverat umbras.
Deſilult. tenuique exceptus inhorruit aura.
Nec mora, ſublimes raptim per inane volatus
Carpit, & ingenti deſignat nubila gyro.
Interea patriis olim vagus exul ab oris
Oedipodionides furto deſerta pererrat
Aoniæ. jam jamque animis male debita regna
Concipit, & longum ſignis cunctantibus annum
Stare gemit. tenet una dies nocteſque recurſans
Cura virum, ſi quando humilem decedere regno
Germanum, & ſemet Thebis, opibuſque potitum
Cerneret, hac ævum cupiat pro luce paciſci.
Nunc queritur ceu tarda fugæ diſpendia: ſed mox
Attollit flatus ducis, & ſediſſe ſuperbum
Dejecto ſe fratre putat, ſpes anxia mentem
Extrahit, & longo conſumit gaudia voto.
Tunc ſedet Inachias urbes, Danaëiaque arva,
Et caligantes abrupto ſole Mycenas,

For-

erre iter impavidum. ſeu prævia ducit Erinnys,
eu ſors illa viæ, ſive hac immota vocabat
tropos. Ogygiis ululata furoribus antra
eſerit, & pingues Bacchæo ſanguine colles.
nde plagam, qua molle ſedens in plana Cithæron
orrigitur, laſſumque inclinat ad æquora montem
ræterit. hinc arcte ſcopuloſo in limite pendens,
nfames Scyrone petras, Scyllæaque rura
urpureo regnata ſeni, mitemque Corinthon
inquit, & in mediis audit duo littora campis.
amque per emeriti ſurgens confinia Phœbi
itanis, late mundo ſubvecta ſilenti
orifera gelidum tenuaverat aëra biga.
am pecudes volucreſque tacent: jam ſomnus avaris
Inſerpit curis, pronuſque per aëra nutat,
Grata laboratæ referens oblivia vitæ.
Sed nec puniceo rediturum nubila cœlo
Promiſere jubar, nec rareſcentibus umbris
Longa repercuſſo nituere crepuſcula Phœbo.
Denſior à terris, & nulli pervia flammæ
Subtexit nox atra polos. jam clauſtra rigentis
Æoliæ percuſſa ſonant, venturaque rauco
Ore minatur hyems, venti tranſverſa frementes
Confligunt, axemque emoto cardine vellunt,
Dum cœlum ſibi quiſque rapit. ſed plurimus Auſter
Inglomerat noctem, & tenebroſa volumina torquet,
Defunditque imbres. ſicco quos aſper hiatu
Perſolidat Boreas. nec non abrupta tremiſcunt
Fulgura, & attritus ſubita face rumpitur æther.
Iam Nemea, jam Tænareis contermina lucis
Arcadiæ capita alta madent. ruit agmine facto
Inachus, & gelidas ſurgens Eraſinus ad Arctos.
Pulverulenta prius, calcandaque flumina nullæ
Aggeribus tenuere moræ, ſtagnoque refuſa eſt
Funditus, & veteri ſpumavit Lerna veneno.
Frangitur omne nemus: rapiunt antiqua procellæ
Brachia ſylvarum, nulliſque aſpecta per ævum
Solibus umbroſi patuere æſtiva Lycæi.
Ille tamen modo ſaxa jugis fugientia ruptis
Miratur, modo nubigenas è montibus amnes
Aure pavens, paſſimque inſano turbine raptas
Paſtorum pecorumque domos. non ſegnius amens,

Incertuſque viæ, per nigra ſilentia, vaſtum
Haurit iter. pulſat metus undique, & undique frater
Ac velut hyberno deprenſus navita ponto,
Cui neque temo piger, neque amico ſidere monſtrat
Luna vias, medio cœli, pelagique tumultu
Stat rationis inops: jam jamque aut ſaxa malignis
Expectat ſubmerſa vadis, aut vertice acuto
Spumantes ſcopulos erectæ incurrere proræ:
Talis opaca legens nemorum Cadmeïus heros,
Accelerat, vaſto metuenda umbone ferarum
Excutiens ſtabula, & prono virgulta refringit
Pectore: dat ſtimulos animo vis mœſta timoris,
Donec ab Inachiis victa caligine tectis
Emicuit lucem devexa in mœnia fundens
Lariſſæus apex. illo ſpe concitus omni
Evolat. hinc celſæ Iunonia templa Proſymnæ
Levus habet, hinc Herculeo ſignata vapore
Lernæi ſtagna atra vadi. tandemque recluſis
Infertur portis. actutum regia cernit
Veſtibula. hic artus imbri, ventoque rigentes
Projicit, ignotæque acclinis poſtibus aulæ
Invitat tenues ad dura cubilia ſomnos.
Rex ibi tranquillæ medio de limite vitæ
In ſenium vergens populos Adraſtus habebat,
Dives avis, & utroque Iovem de ſanguine ducens.
Hic ſexus melioris inops, ſed prole virebat
Fœminea, gemino natarum pignore fultus.
Cui Phœbus generos (monſtrum exitiabile dictu!
Mox adaperta fides) ævo ducente canebat
Setigerumque ſuem, & fulvum adventare leonem.
Hæc volvens, non ipſe pater, non docte futuri
Amphiaraë vides, etenim vetat auctor Apollo.
Tantum in corde ſedens ægreſcit cura parentis.
Ecce autem antiquam fato Calydona relinquens
Olenius Tydeus (fraterni ſanguinis illum
Conſcius horror agit) eadem ſub nocte ſopora
Luſtra terit, ſimileſque Notos dequeſtus & imbres,
Infuſam tergo glaciem, & liquentia nimbis
Ora, comaſque gerens, ſubit uno tegmine, cujus
Fuſus humo gelida, partem prior hoſpes habebat.
Hic vero ambobus rabiem fortuna cruentam
Attulit, haud paſſi ſociis defendere noctem
Culminibus. paulum alternis in verba minaſque
Cun-

Cunctantur : mox ut jactis ſermonibus iræ
Intumuere ſatis , tum vero erectus uterque
Exertare humeros, nudamque laceſſere pugnam.
Celſior ille gradu procera in membra, ſimulque
Integer annorum, ſed non & viribus infra
Tydea fert animus, totosque infuſa per artus
Major in exiguo regnabat corpore virtus.
Jam crebros ictus ora & cava tempora circum
Obnixi ingeminant, telorum aut grandinis inſtar
Rhipheæ, flexoque genu vacua ilia tundunt.
Non aliter quam Piſæo ſua luſtra Tonanti
Cum redeunt, crudisque virum ſudoribus ardet
Pulvis, at hinc teneros caveæ diſſenſus ephebos
Concitat, excluſæque expectant præmia matres.
Sic alacres odio, nullaque cupidine laudis
Accenſi incurrunt, ſcrutatur & intima vultus
Vnca manus, penitusque oculis cedentibus inſtat.
Forſan & accincto lateri (ſic ira ferebat)
Nudaſſent enſes, meliusque hoſtilibus armis
Lugendus fratri juvenis Thebane, jaceres,
Ni rex inſolitum clamorem, & pectore ab alto
Stridentes gemitus, noctis miratus in umbris,
Moviſſet greſſus, magnis cui ſobria curis
Pendêbat ſomno jam deteriore ſenectus.
Isque ubi progrediens numeroſa luce, per alta
Atria, dimotis adverſo limine clauſtris
Terribilem dictu faciem, lacera ora, putresque
Sanguineo videt imbre genas : quæ cauſa furoris
Externi juvenes? (neque enim meus audeat iſtas
Civis in usque manus) quisnam implacabilis ardor
Exturbare odiis tranquilla ſilentia noctis ?
Vsque adeone anguſta dies? & triſte, parumper
Pacem animo , ſomnumque pati ? ſed prodite tan-
dem
Vnde orti? quo fertis iter? quæ jurgia? nam vos
Haud humiles tanta ira docet, generisque ſuperbi
Magna per effuſum clareſcunt ſigna cruorem.
Vix ea, cum mixto clamore obliqua tuentes
Incipiunt una : Rex ô mitiſſime Achivûm,
Quid verbis opus? ipſe undantes ſanguine vultus
Aſpicis, hæc paſſim turbatis vocis amaræ
Confudere ſonis. inde orſus in ordine Tydeus
Continuat : mœſti cupiens ſolatia caſus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Monſtriferæ Calydonis opes, Acheloïaque arva
Deſerui: veſtris hic me ecce in finibus ingens
Nox operit. tecto cœlum prohibere quis iſte
Arcuit? an quoniam prior hæc ad limina forte
Molitur greſſus? pariter ſtabulare bimembres
Centauros, unaque ferunt Cyclopas in Ætna
Compoſitos, ſunt & rabidis jura inſita monſtris,
Faſque ſuum: nobis ſociare cubilia terræ?
Sed quid ego? aut hodie ſpoliis gaviſus abibis
Quiſquis es his; aut me, ſi non effœtus oborto
Sanguis hebet luctu, magni de ſtirpe creatum
Oeneos, & Marti non degenerare paterno
Accipies. Nec nos animi, nec ſtirpis egemus,
Ille refert contra, ſed mens ſibi conſcia facti
Cunctatur proferre patrem. tunc mitis Adraſtus,
Immo agite, & poſitis, quas nox inopinaque ſuaſit,
Aut virtus, aut ira minis, ſuccedite tecto.
Iam pariter coëant animorum in pignora dextræ.
Non hæc incaſſum, diviſque abſentibus acta:
Forſan & has venturus amor præmiſerit iras,
Vt meminiſſe juvet. nec vana voce locutus
Fata ſenex: ſiquidem hanc perhibent poſt vulnera junctis
Eſſe fidem, quanta partitum extrema protervo
Theſea Pirithoo, vel inanem mentis Oreſtem
Oppoſito rabidam Pylade vitaſſe Megæram.
Tunc quoque mulcentem dictis corda aſpera regem
Iam faciles (ventis ut decertata reſidunt
Æquora, laxatiſque diu tamen aura ſuperſtes
Immoritur velis) paſſi ſubiere penates.
Hic primum luſtrare oculis, cultuſque virorum
Telaque magna vacat, tergo videt hujus inanem
Impexis utrinque jubis horrere leonem,
Illius in ſpeciem, quem per Theumeſia Tempe
Amphitryoniades fractum juvenilibus armis
Ante Cleonæi veſtitur prælia monſtri.
Terribiles contra ſetis, ac dente recurvo
Tydea per latos humeros ambire laborant
Exuviæ, Calydonis honos. ſtupet omine tanto
Defixus ſenior, divina oracula Phœbi
Agnoſcens, monituſque datos vocalibus antris.
Obtutu gelida ora premit, lætuſque per artus
Horror iit. ſenſit manifeſto numine ductos

Aſſo-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Afore. quos nexis ambagibus augur Apollo
Portendi generos, vultu fallente ferarum,
Ediderat. tunc ſic tendens ad ſidera palmas:
Nox, quæ terrarum cœliqne amplexa labores
Ignea multivago tranſmittis ſidera lapſu,
Indulgens reparare animum, dum proximus ægris
Infundat Titan agiles animantibus ortus,
Tu mihi perplexis quæſitam erroribus ultro
Advehis alma fidem, veteriſque exordia fati
Detegis. aſſiſtas operi, tuaque omina firmes.
Semper honoratam dimenſis orbibus anni
Te domus iſta colet: nigri tibi, diva, litabunt
Electa cervice greges, luſtraliaque exta
Lacte novo perfuſus edet Vulcanius ignis.
Salve priſca fides tripodum, obſcurique receſſus,
Deprendi Fortuna, deos. ſic fatus; & ambos
Innectens manibus tecta ulterioris ad aulæ
Progreditur. canis etiamnum altaribus ignes,
Sopitum cinerem, & tepidi libamina ſacri
Servabant, adolere focos, epulaſque recentes
Inſtaurare jubet. dictis parere miniſtri
Certatim accelerant. vario ſtrepit icta tumultu
Regia: pars oſtro tenues, auroque ſonantes
Emunire toros, altoſque inferre tapetas,
Pars teretes levare manu, ac diſponere menſas.
Aſt alii tenebras & opacam vincere noctem
Aggreſſi, tendunt auratis vincula lychnis.
His labor inſerto torrere exanguia ferro
Viſcera cæſarum pecudum: his cumulare caniſtris
Perdomitam ſaxo Cererem. lætatur Adraſtus
Obſequio fervere domum. jamque ipſe ſuperbis
Fulgebat ſtratis, ſolioque effultus eburno.
Parte alia juvenes ſiccati vulnera lymphis
Diſcumbunt: ſimul ora notis fœdata tuentur,
Inque vicem ignoſcunt. tunc rex longævus Aceſten
(Natarum hæc altrix, eadem & fidiſſima cuſtos
Lecta ſacrum juſtæ Veneri occultare pudorem)
Imperat acciri, tacitaque immurmurat aure.
Nec mora præceptis; cum protinus utraque virgo
Arcano egreſſæ thalamo (mirabile viſu)
Pallados armiſonæ, pharetratæque ora Dianæ
Æqua ferunt, terrore minus. nova deinde pudori
Viſa virûm facies: pariter, pallorque, ruborque

Purpureas hauſere genas : oculique verentes (ſæ-
Ad ſanctum rediere patrem. poſtquam ordine men-
Victa fames, ſignis perfectam auroque nitentem
Iaſides pateram famulos ex more popoſcit.
Qua Danaus libare deis ſeniorque Phoroneus
Aſſueti. tenet hæc operum cælata figuras :
Aureus anguicomam præſecto Gorgona collo
Ales habet. jam jamque vagas (ita viſus) in auras
Exilit : illa graves oculos, languentiaque ora
Pæne movet, vivoque etiam palleſcit in auro.
Hinc Phrygius fulvis venator tollitur alis :
Gargara deſidunt ſurgenti, & Troja recedit.
Stant mœſti comites, fruſtraque ſonantia laxant
Ora canes, umbramque petunt, & nubila latrant.
Hanc undante mero fundens, vocat ordine cunctos
Cœlicolas: Phœbum ante alios, Phœbum omnis ad aras
Laude ciet comitum, famulumque, evincta pudica
Fronde, manus: cui feſta dies, largoque refecti
Thure, vaporatis lucent altaribus ignes.
Forſitan ô juvenes, quæ ſint ea ſacra, quibusque
Præcipuum cauſis Phœbi obteſtemur honorem,
Rex ait, exquirunt animi. non inſcia ſuaſit
Relligio : magnis exercita cladibus olim
Plebs Argiva litant : animos advertite, pandam :
Poſtquam cœrulei ſinuoſa volumina monſtri,
Terrigenam Pythona, deus ſeptem orbibus atris
Amplexum Delphos, ſquammisque annoſa terentem
Robora, Caſtaliis dum fontibus ore triſulco
Fuſus hiat, nigro ſitiens alimenta veneno,
Perculit, abſumptis numeroſa in vulnera telis,
Cyrrhæique dedit centum per jugera campi
Vix tandem explicitum, nova deinde piacula cædi
Perquirens, noſtri tecta haud opulenta Crotopi
Attigit. huic primis, & pubem ineuntibus annis
Mira decore pio, ſervabat nata penates
Intemerata toris. felix , ſi Delia nunquam
Furta, nec occultum Phœbo ſociaſſet amorem.
Namque ut paſſa deum Nemeæi ad fluminis undam,
Bis quinos plena cum fronte reſumeret orbes
Cynthia , ſidereum Latonæ fœta nepotem
Edidit: ac pœnæ metuens (neque enim ille coactis
Donaſſet thalamis veniam pater) avia rura

Eligit, ac natum ſepta inter ovilia furtim
Montivago pecoris cuſtodi mandat alendum.
Non tibi digna, puer, generis cunabula tanti
Gramineos dedit herba toros, & vimine querno
Texta domus: clauſa arbutei ſub cortice libri
Membra tepent, ſuadetq; leves cava fiſtula ſomnos,
Et pecori commune ſolum, ſed fata nec illum
Conceſſere larem: viridi nam ceſpite terræ
Projectum temere, & patulo cœlum ore trahentem
Dira canum rabies morſu depaſta cruento
Disjicit. hic vero attonitas ut nuntius aures
Matris adit, pulſi ex animo genitorque, pudorque,
Et metus. ipſa ultro ſævis plangoribus amens
Tecta replet, vacuumque ferens velamine pectus
Occurrit confeſſa patri. nec motus, & atro
Imperat, infandum! cupientem occumbere leto.
Sero memor thalami, mœſtæ ſolatia morti
Phœbe paras. monſtrum infandis Acheronte ſub-
imo
Conceptum Eumenidum thalamis: cui virginis ora,
Pectoraque, æternum ſtridens à vertice ſurgit
Et ferrugineam frontem diſcriminat anguis.
Hæc tam dira lues nocturno ſquallida paſſu
Illabi thalamis, animaſque à ſtirpe recentes
Abripere altricum gremiis, morſuque cruento
Deveſci & multum patrio pingueſcere luctu.
Haud tulit armorum præſtans animique Corœbus,
Seque ultro lectis juvenum, qui robore primi
Famam poſthabita faciles extendere vita,
Obtulit. illa novos ibat populata penates
Portarum in bivio. lateri duo corpora parvûm
Dependent, & jam unca manus vitalibus hæret,
Ferratique ungues tenero ſub corde tepeſcunt.
Obvius huic latus omne virum ſtipante corona
It juvenis, ferrumque ingens ſub pectore diro
Condidit: atque imas animæ mucrone coruſco
Scrutatus latebras, tandem ſua monſtra profundo
Reddit habere Iovi. juvat ire, & viſere juxta
Liventes in morte oculos, uterique nefandam
Proluviem, & craſſo ſquallentia pectora tabo,
Qua noſtræ cecidere animæ. ſtupet Inacha pubes.
Magnaq; poſt lachrymas etiamnum gaudia pallent.
Hi trabibus duris, ſolatia vana dolori,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Proterere exanimes artus, aſproſque molares
Deculcare genis, nequit iram explere poteſtas.
Illam & nocturno circum ſtridore volantes
Impaſtæ fugiſtis aves, rabidamque canum vim,
Oraque ſicca ferunt trepidorum inhiaſſe luporum.
Sævior in miſeros fatis ultricis ademptæ
Delius inſurgit, ſummaque biverticis umbra
Parnaſſi reſidens, arcu crudelis iniquo
Peſtifera arma jacit, campoſque, & celſa Cyclopum
Tecta, ſuperjecto nebularum incendit amictu.
Labuntur dulces animæ: mors fila ſororum
Enſe metit, captamque tenens fert Manibus urbem.
Quærenti quæ cauſa duci. quis ab æthere levus
Ignis, & in totum regnaret Scirius annum?
Idem autor Pæan rurſus jubet ire cruento
Inferias monſtro juvenes, qui cæde potiti.
Fortunate animi, longumque in ſæcula digne
Promeriture diem! non tu pia degener arma
Occulis, aut certæ trepidas occurrere morti.
Cominus ora ferens, Cyrthæi in limine templi
Conſtitit. & ſacras ita vocibus aſperat iras:
Non miſſus, Thymbræe, tuos ſupplexve penates
Advenio: mea me pietas, & conſcia virtus
Has egere vias. ego ſum qui cæde ſubegi,
Phœbe, tuum mortale nefas, quem nubibus atris
Et ſquallente die, nigra quem tabe ſiniſtri
Quæris, inique, poli. quod ſi monſtra effera magnis
Cara adeo Superis, jacturaque vilior orbis,
Mors hominum, & ſævo tanta inclementia cœlo eſt:
Quid meruere Argi? me me, divûm optime, ſolum
Objeciſſe caput fatis præſtabit. an illud
Lene magis cordi, quod deſolata domorum
Tecta vides? ignique datis cultoribus omnis
Lucet ager? ſed quid fando tua tela manuſque
Demoror? expectant matres, ſupremaque fundunt
Vota mihi. ſatis eſt: merui, ne parcere velles.
Proinde move pharetras, arcuſque intende ſonoros,
Inſignemque animam leto demitte. ſed illum
Pallidus Inachiis qui deſuper imminet Argis,
Dum morior, depelle globum. Fors æqua, merentes
Reſpicit. ardentem, tenuit reverentia, cædis
Latoïdem, triſtemque viro ſummiſſus honorem
Largitur vitæ. noſtro mala nubila cœlo
Dif-

Diffugiunt. at tu ſtupefacti à limine Phœbi
Exoratus abis. inde hæc ſtata ſacra quotannis
Solennes recolunt epulæ, Phœbeiaque placat
Templa novatus honos: has forte inviſitis aras
Vos quæ progenies? quanquam Calydonius Oeneus,
Et Parthaoniæ (dudum ſi certus ad aures
Clamor iit) tibi jura domus; tu pande quis Argos
Advenias, quando hæc variis ſermonibus hora eſt.
Dejecit mæſtos extemplo Iſmenius heros
In terram vultus, taciteque ad Tydea læſum
Obliquare oculos. tum longa ſilentia movit:
Non ſuper hos divum tibi ſum quærendus honores,
Vnde genus, quæ terra mihi: quis defluat ordo
Sanguinis antiqui, piget inter ſacra fateri.
Sed ſi præcipitant miſerum cognoſcere curæ,
Cadmus origo patrum, tellus Mavortia Thebe,
Et genitrix Iocaſta mihi. tum motus Adraſtus
Hoſpitiis (agnovit enim) quid nota recondis?
Scimus, ait. nec ſic averſum fama Mycenis
Volvit iter. regnum, & furias, oculoſque pudentes
Novit, & Arctois ſi quis de ſolibus horret,
Quique bibit Gangen, aut nigrum occaſibus intrat
Oceanum, & ſi quos incerto littore Syrtes
Deſtituunt, ne perge queri, caſuſque priorum
Annumerare tibi. noſtro quoque ſanguine multum
Erravit pietas. nec culpa nepotibus obſtat.
Tu modo diſſimilis rebus mereare ſecundis
Excuſare tuos. ſed jam temone ſupino
Languet Hyperboreæ glacialis portitor Vrſæ.
Fundite vina focis, ſervatoremque parentum
Latoiden votis iterumque iterumque canamus.
Phœbe parens, ſeu te Lyciæ Pataræa nivoſis
Exercent dumeta jugis, ſeu rore pudico
Caſtaliæ flavos amor eſt tibi mergere crines:
Seu Trojam Thymbræus habes, ubi fama volentem
Ingratis Phrygios humeris ſubiiſſe molares:
Seu juvat Ægæum feriens Latonius umbra
Cynthus, & aſſiduam pelago non quærere Delon:
Tela tibi, longeque feros lentandus in hoſtes
Arcus, & ætherii dono ceſſere parentes
Æternum florere genas. tu doctus iniquas
Parcarum prænoſſe manus, fatumq; quod ultra eſt,
Et ſummo placitura Iovi. quis letifer annus,

Bella quibus populis, mutent quæ ſceptra Cometæ.
Tu Phryga ſubmittis citharæ. tu matris honori
Terrigenam Tityon Stygiis extendis arenis.
Te viridis Python, Thebanaque mater ovantem,
Horruit in pharetris. ultrix tibi torva Megæræ
Iejunum Phlegyam ſubter cava ſaxa jacentem
Æterno premit accubitu, dapibusque profanis
Inſtimulat : ſed miſta famem faſtidia vincunt.
Adſis ô memor hoſpitii, Iunoniaque arva
Dexter ames. ſeu te roſeum Titana vocari
Gentis Achæmeniæ ritu, ſeu præſtat Oſyrin
Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri
Indignata ſequi torquentem cornua Mitram.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER SECVNDVS.

INterea gelidis Maja ſatus aliger umbris
Iuſſa gerens magni remeat Iovis. undiq; pigræ
Ire vetant nubes, & turbidus implicat aër :
Nec Zephyri rapuere gradum, ſed fœda ſilentis
Aura poli. Styx inde novem circumflua campis.
Hinc objecta vias torrentum incendia cludunt,
Pone ſenex trepida ſuccedit Laïus umbra
Vulnere tardus adhuc. capulo nam largius illi
Tranſabiit coſtas cognatis ictibus enſis
Impius, & primas Furiarum pertulit iras.
It tamen, & medica firmat veſtigia virga.
Tum ſteriles luci, poſſeſſaque Manibus arva.
Et ferrugineum nemus adſtupet, ipſaque tellus
Miratur patuiſſe retro, nec livida tabes
Invidiæ, functis quanquam & jam lumine caſſis
Defuit. unus ibi ante alios, cui leva voluntas
Semper, & ad Superos hinc eſt gravis exitus, ævi
Inſultare malis, rebuſque ægreſcere lætis :
Vade, ait, ô felix quoſcunque vocaris in uſus,
Seu Iovis imperio, ſeu major adegit Erinnys
Ire diem contra, ſeu te furiata ſacerdos

Theſ-

Theſſalis arcano jubet emigrare ſepulchro,
Seu dulces viſure polos, ſolemque relictum,
Et virides terras & puros fontibus amnes.
Triſtior has iterum tamen intrature tenebras.
Illos ut cæco recubans in limine ſenſit
Cerberus, atque omnes capitum ſubrexit hiatus;
Sævus & intranti populo. jam nigra tumebat
Colla minax, jam ſparſa ſolo turbaverat oſſa.
Ni Deus horrentem Lethæo vimine mulcens
Ferrea tergemino domuiſſet lumina ſomno.
Eſt locus Inachiæ, dixerunt Tænara gentes,
Qua formidatum Maleæ ſpumantis in auras
Et caput, & nullos admittit culmine viſus.
Stat ſublimis apex, ventoſque imbreſque ſerenus
Deſpicit, & tantum feſſis inſiditur aſtris.
Illic exhauſti poſuere cubilia venti:
Fulminibuſque iter eſt. medium cava nubila montis
Inſumpſere latus: ſummos nec præpetis alæ
Plauſus adit colles, nec rauca tonitrua pulſant.
Aſt ubi prona dies, longos ſuper æquora fines
Exigit, atque ingens medio natat umbra profundo.
Interiore ſinu frangentia littora curvat
Tænaros, expoſitos non audax ſcandere fluctus.
Illic Ægæo Neptunus gurgite feſſos
In portum deducit equos: prior haurit arenas
Vngula; poſtremi ſolvuntur in æquora piſces.
Hoc (ut fama) loco pallentes devius umbras
Trames agit, nigrique Iovis vacua atria ditat
Mortibus: Arcadii perhibent ſi vera coloni,
Stridor ibi, & gemitus pœnarum, atroque tumultu
Fervet ager. ſæpe Eumenidum voceſque, manuſque,
In medium ſonuere diem, lætique triformis
Ianitor, agricolas campis, auditus abegit.
Hac & tunc fuſca volucer deus obſitus umbra
Exilit ad Superos, infernaque nubila vultu
Diſcutit, & vivis afflatibus ora ſerenat
Inde per Arcturum, mediæque ſilentia Lunæ
Arva ſuper, populosque meat. Sopor obvius illi
Noctis agebat equos, trepidusque aſſurgit honori
Numinis, & recto decedit limite cœli.
Inferior volat umbra deo, præreptaque noſcit
Sidera, principiumque ſui. jamque ardua Cyrrhæ,
Pollutamque ſuo deſpectat Phocida buſto.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ventum erat ad Thebas: gemuit prope limina nati
Laïus, & notos cunctatur inire penates.
Vt vero excelſis ſuamet juga nixa columnis
Vidit, & infectos etiamnum ſanguine currus,
Pæne retro turbatus abit. nec ſumma Tonantis
Iuſſa, nec Arcadiæ retinent ſperamina virgæ.
Et tunc forte dies noto ſignata Tonantis
Fulmine, prærupti cum te, tener Euie, partus
Tranſmiſere patri. Tyriis ea cauſa colonis
Inſomnem ludo certatim educere noctem
Suaſerat. effuſi paſſim per tecta, per agros,
Serta inter, vacuoſque mero crateras anhelum
Proflabant ſub luce deum. tum plurima buxus,
Æraque taurinos ſonitu vincentia pulſus.
Ipſe etiam gaudens nemoroſa per avia ſanas
Impulerat matres Baccho meliore Cithæron.
Qualia per Rhodopen rapido convivia cœtu
Biſtones, aut mediæ ponunt convallibus Oſſæ.
Illis ſemianimum pecus, excuſſæque leonum
Ore dapes, & lacte novo domuiſſe cruorem
Luxus, at Ogygii ſi quando afflavit Iacchi
Sævus odor, tunc ſaxa manu, tunc pocula pulchrum
Spargere, & immerito ſociorum ſanguine fuſo
Inſtaurare diem, faſtaſque reponere menſas.
Nox ea, cum tacita volucer Cyllenius aura
Regis Echionii ſtratis adlapſus, ubi ingens
Fuderat Aſſyriis extructa tapetibus alto
Membra toro. pro gnara nihil mortalia fati
Corda ſui! capit ille dapes, habet ille ſoporem.
Tunc ſenior quæ juſſus agit, neu falſa videri
Noctis imago queat, longævi vatis opacos
Tireſiæ vultus, vocemque, & vellera nota
Induitur. manſere comæ, propexaque mento
Canicies, pallorque ſuus. ſed falſa cucurrit
Infula per crines, glaucæque innexus olivæ
Vittarum provenit honos. dehinc tangere ramo
Pectora, & has viſus Fatorum expromere voces:
Non ſomni tibi tempus iners, qui nocte ſub alta
Germani ſecure jaces: ingentia dudum
Acta vocant, rerumque graves, ignave, paratus.
Tu veluti, magnum ſi jam tollentibus Auſtris
Ionium nigra jaceat ſub nube magiſter,
Immemor armorum, verſantiſque æquora clavi
Cun-

Cunctaris. jamque ille novis (ſcit fama) ſuperbus
Connubiis, vireſque parat quis regna capeſſat,
Quis neget. inque ſua ſenium ſibi deſtinat aula.
Dant animos ſocer augurio fatalis Adraſtus,
Dotaleſque Argi, nec non in fœdera vitæ
Pollutus placuit fraterno ſanguine Tydeus.
Hinc tumor, & longus fratri promitteris exul.
Ipſe deûm genitor tibi me miſeratus ab alto
Mittit. habe Thebas, cæcumque cupidine regni,
Auſurumque eadem germanum expelle; nec ultra
Fraternos inhiantem obitus ſine ſidere cœptis
Fraudibus, aut Cadmo dominas inferre Mycenas.
Dixit, & abſcedens (etenim jam pallida turbant
Sidera lucis equi) ramos ac vellera fronti
Deripuit, confeſſus avum, dirique nepotis
Incubuit ſtratis: jugulum mox cæde patentem
Nudat, & undanti perfundit vulnere ſomnum.
Illi rupta quies, attollit membra, toroque
Erigitur plenus monſtris, vanumque cruorem
Excutiens, ſimul horret avum, fratremque requirit.
Qualis ubi audito venantum murmure tigris
Horruit in maculas, ſomnoſque excuſſit inertes;
Bella cupit. laxatque genas, & temperat ungues;
Mox ruit in turmas, natiſque alimenta cruentis
Spirantem fert ore virum: ſic excitus ira
Ductor, in abſentem conſumit prælia fratrem.
Et jam Mygdoniis elata cubilibus alto
Impulerat cœlo gelidas Aurora tenebras,
Rorantes excuſſa comas, multumque ſequenti
Sole rubens: illi roſeus per nubila ſeras
Advertit flammas, alienumque æthera tardo
Lucifer exit equo. donec pater igneus orbem
Impleat, atque ipſi radios vetet eſſe ſorori.
Cum ſenior Talaonides, nec longa morati
Dircæuſque gradum pariterque Achelo ïus heros
Corripuere toris. illos poſt verbera feſſos,
Exceptamque hyemem cornu perfuderat omni
Somnus. at Inachio tenuis ſub pectore regi
Tracta quies, dum mente deos, inceptaque verſat
Hoſpitia, & quæ ſint generis adſcita repertis
Fata movet. poſtquam mediis in ſedibus aulæ
Congreſſi, inque vicem dextras junxere, locumque
Quo ſerere arcanas aptum, atque evolvere curas,
Inſi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Inſidunt; prior his dubios compellat Adraſtus:
Egregii juvenum,quos non ſine numine regnis
Invexit nox dextra meis, quibus ipſe per imbres
Fulminibus mixtos, intempeſtumque Tonantem
Has meus uſque domos veſtigia fecit Apollo:
Non equidem obſcurum vobis, plebique Pelaſgæ
Eſſe reor, quantis connubia noſtra procorum
Turba petant ſtudiis. geminæ mihi namque, nepotum
Læta fides, æquo pubeſcunt ſidere natæ.
Quantus honos, quantuſq; pudor (ne credite patri)
Et ſuper heſternas licuit cognoſcere menſas.
Has tumidi ſolio, & late dominantibus armis
Optavere viri, (longum enumerare Pharæos
Oebaliosque duces) & Achæa per oppida matres,
Spem generis, nec plura tuus deſpexerat Oeneus
Fœdera, Piſæisque ſocer metuendus habenis.
Sed mihi ſed Sparta genitos, nec ab Elide miſſos
Iungere fas generos, vobis hic ſanguis, & aulæ
Iura meæ, longo promittitur ordine fati.
Di bene, quod tales ſtirpemque animoſque venitis,
Vt reſponſa juvent. hic duræ tempore noctis
Partus honos: hæc illa venit poſt verbera merces.
Audierant: fixoſque oculos per mutua paulum
Ora tenent, viſique inter ſeſe ordine fandi
Cedere. ſed cunctis Tydeus audentior actis
Incipit: ô quam te parcum in præconia famæ
Mens agitat matura tuæ, quantumque ferentem
Fortunam virtute domas! cui cedat Adraſtus
Imperiis? quis te ſolio Sicyonis avitæ
Excitum infrenos componere legibus Argos
Neſciat? atq; utinam his manibus permittere gentes,
Iuppiter æque, velis, quas Doricus alligat undis
Iſthmos, & alterno quas margine ſubmovet infra:
Non fugeret diras lux intercifa Mycenas,
Sæva nec Eleæ gemerent certamina valles.
Eumenidesque aliis aliæ ſub regibus, & quæ
Tu potior, Thebane, queri. nos vero volentes,
Expoſitique animis. ſic interfatus, & alter
Subjicit, Anne aliquis ſoceros accedere tales
Abnuat? exulibus quamquam patriaque fugatis
Nondum læta Venus, tamen omnis corde reſedit
Triſtitia, affixique animo ceſſere dolores.

Nec

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nec minus hæc læti trahimus ſolatia, quam ſi
Præcipiti convulſa Noto, proſpectet amicam
Puppis humum. juvat ingreſſos felicia regni
Omina, quod ſupereſt fati vitæque laborum
Fortuna tranſire tua. nec plura morati,
Conſurgunt, dictis impenſius aggerat omne
Promiſſum Inachius pater, auxilioque futurum
Et patriis ſpondet reduces inducere regnis.
Ergo alacres Argi, fuſo rumore per urbem
Advenisſe duci generos, primisque Hymenæis
Egregiam Argian, nec formæ laude ſecundam
Deiphilen, tumida jam virginitate jugari
Gaudia mente parant, ſocias it Fama per urbes:
Finitimisque agitatur agris. procul usque Lyceos
Partheniosque ſuper ſaltus, Ephyræaque rura.
Nec minus Ogygias eadem dea turbida Thebas
Inſilit. & totis perfundit mœnia pennis,
Labdaciumque ducem præmiſſæ conſona nocti
Territat, hoſpitia, & thalamos, & fœdera regni,
Permixtumque genus (quæ tanta licentia monſtro?
Quis furor eſt?) jam bella canit. diffuderat Argos
Expectata dies. læto regalia cœtu
Atria complentur, ſpecies eſt cernere avorum
Cominus, & vivis certantia vultibus æra.
Tantum auſæ perferre manus. pater ipſe bicornis
In levum prona nixus ſedet Inachus urna.
Hunc tegit Iaſiusque ſenex, placidusq; Phoroneus,
Et bellator Abas, indignatusque Tonantem
Acriſius; nudoque ferens caput enſe Corœbus,
Torvaque jam Danai facinus meditantis imago.
Exin mille duces: foribus cum immiſſa ſuperbis
Vnda fremit vulgi. procerum manus omnis, & alto
Quis propior de rege gradus, ſtant ordine primi:
Interior ſacris calet, & ſonat aula tumultu
Fœmineo. caſta matres cinxere corona
Argolides: pars virginibus circum undique fuſæ
Fœdera conciliant nova, ſolanturque timorem.
Ibant inſignes vultuque habituque verendo
Candida purpureum fuſæ ſuper ora ruborem,
Dejectæque genas. tacite ſubit ille ſupremus
Virginitatis amor, primæque modeſtia culpæ
Confundit vultus. tunc ora rigantur honeſtis
Imbribus. & teneros lachrymæ juvere parentes.

Non ſecus ac ſupero pariter ſi cardine lapſæ
Pallas, & aſperior Phœbi ſoror, utraque telis,
Vtraque torva genis, flavoque in vertice nodo,
Illa ſuas Cyntho comites agat, hæc Aracyntho:
Tunc, ſi fas oculis, non unquam longa tuendo
Expedias, cui major honos, cui gratior, aut plus
De Iove, mutatosque velint tranſumere cultus,
Et Pallas deceat pharetras. & Delia criſtas.
Certant lætitia, Superoſque in vota fatigant
Inachidæ, quæ cuique domus, ſacrique facultas.
Hi fibris, animaque litant, hi ceſpite nudo:
Nec minus auditi, ſi mens accepta meretur
Thure deos, fractisque obtendunt limina ſylvis.
Ecce metu ſubito (Lacheſis ſic dira jubebat)
Impulſæ mentes; excuſſaque gaudia patris,
Et turbata dies. innuptam lumine adibant
Pallada; Munychiis cui non Argiva per urbes
Poſthabita eſt Lariſſa jugis. hic more parentum
Iaſides, thalamis ubi caſta adoleſceret ætas,
Virgineas libare comas, primosque ſolebant
Excuſare toros. celſam ſubeuntibus arcem
In gradibus ſummi delapſum culmine templi
Arcados Euippi ſpolium cadit æreus orbis;
Præmiſſasque faces, feſtum nubentibus ignem,
Obruit, eque adytis ſimul exaudita remotis
Nondum auſos firmare gradum, tuba terruit ingens.
In regem converſi omnes formidine prima,
Mox audiſſe negant: cunctos tamen omina rerum
Dira movent, variisque metum ſermonibus augent.
Nec mirum: nam tu infauſtos donante marito
Ornatus Argia geris, dirumque monile
Harmonies. longa eſt ſeries, ſed nota malorum
Proſequar, unde novis tam ſæva potentia donis.
Lemnius hæc, ut priſca fides Mavortia longum
Furta dolens, capta poſtquam nihil obſtat amori
Pœna, nec ultrices caſtigavere catenæ,
Harmonies dotale decus ſub luce jugali
Struxerat. hoc, docti quanquam majora, laborant
Cyclopes, notique operum Thelchines amica
Certatim juvere manu, ſed plurimus ipſi
Sudor. ibi arcano florentes igne ſmaragdos
Cingit, & infauſtas percuſſum adamanta figuras,
Gorgoneoſque orbes, Siculaque incude relictos
Ful-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Fulminis extremi cineres, viridumque draconum
Lucentes à fronte jubas: hic flebile germen
Heſperidum, & dirum Phryxæi velleris aurum.
Tum varias peſtes, raptumque interplicat atro
Tiſiphones de crine ducem, & quæ peſſima Ceſton
Vis probat. hæc circum ſpumis Lunaribus ungit
Callidus, atque hilari perfundit cuncta veneno.
Non hoc Paſithea blandarum prima ſororum,
Non decor, Idaliuſque puer, ſed Luctus, & Iræ,
Et Dolor, & tota preſſit Diſcordia dextra.
Prima fides operi, Cadmum comitata jacentem
Harmonie verſis in ſibila dira querelis,
Illyricos longo ſulcavit pectore campos.
Improba mox Semele, vix dona nocentia collo
Induit, & fallax intravit limina Iuno.
Teque etiam, infelix, perhibent, Iocaſta, decorum
Poſſediſſe nefas. vultus hac laude colebas,
Heu quibus, heu placitura toris! poſt longior ordo.
Tum donis Argia nitet, vileſque ſororis
Ornatus ſacro præculta ſupervenit auro.
Viderat hoc conjux perituri vatis, & aras
Ante omnes, epulaſque trucem ſecreta coquebat
Invidiam, ſævis detur ſi quando potiri
Cultibus, heu nihil auguriis adjuta propinquis.
Quos optat gemitus! quantas cupit impia clades!
Digna quidem, ſed quid miſeri decepta mariti
Arma? quid inſontes nati meruere furores?
Poſtquam regales epulas, & gaudia vulgi
Biſſeni cluſere dies, Iſmenius heros
Reſpicere ad Thebas, jamque & ſua quærere regna;
Quippe animum ſubit illa dies, qua ſorte benigna
Fratris, Echionia ſteterat privatus in aula:
Reſpiciens deſciſſe deos, trepidoque tumultu
Dilapſos comites, nudum latus omne, fugamque
Fortunæ. namque una ſoror producere triſtes
Exulis auſa vias, etiam hanc in limine primo
Liquerat, & magna lachrymas incluſerat ira.
Tunc quos excedens hilares, quis cultus iniqui
Præcipuus ducis, & profugo quos ipſe notarat
Ingemuiſſe ſibi, per noctem, ac luce ſub omni
Digerit. exedere animum dolor iraque demens:
Et qua non gravior mortalibus addita cura,
Spes, ubi longa venit. talem ſub pectore nubem

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Conſilio volvens, Dircen, Cadmique negatas
Apparat ire domos. veluti dux taurus amata
Valle carens, pulſum ſolito quem gramine victor
Iuſſit ab erepta longe mugire juvenca:
Cum profugo placuere tori, cervixque recepto
Sanguine magna redit, fractæque in pectora vires
Bella cupit, ſaltuſque, & capta armenta repoſcit,
Iam pede, jam cornu melior, pavet ipſe reverſum
Victor, & attoniti vix agnovere magiſtri.
Non alias tacita juvenis Theumeſius iras
Mente acuit, ſed fida vias, arcanaque conjux
Senſerat. utque toris primo complexa jacebat
Auroræ pallore virum; Quos callide motus,
Quamve fugam moliris? ait. nil tranſit amantes.
Sentio, pervigiles acuunt ſuſpiria queſtus,
Nunquam in pace ſopor. quoties hæc ora natare
Fletibus, & magnas latrantia pectora curas
Admota deprendo manu? nil fœdere rupto,
Connubiisve ſuper moveor, viduaque juventa.
(Et ſi crudus amor, nec dum poſt flammea toti
Intepuere tori) tua me, properabo fateri,
Angit amata ſalus. tune incomitatus, inermis
Regna petes? poteriſque tuis decedere Thebis,
Si neget? atque illum ſolers deprendere ſemper
Fama duces, tumidum narrat, raptoque ſuperbum,
Difficilemque tibi. nec dum conſumſerat annum.
Me quoque nunc vates, nunc exta minantia divos,
Aut avium lapſus, aut turbida noctis imago
Territat. ah, memini, nunquam mihi falſa per umbras
Iuno venit. quo tendis iter? ni conſcius ardor
Ducit, & ad Thebas melior ſocer. hic breve tandem
Riſit Echionius juvenis, tenerumque dolorem
Conjugis amplexu ſolatur, & oſcula mœſtis
Tempeſtiva genis poſuit, lachrymaſque repreſſit;
Solve metus animo, dabitur, mihi crede, merentum
Conſiliis tranquilla dies. te fortior annis
Nondum cura decet. ſciat hæc Saturnius olim
Fata parens, oculoſque polo dimittere ſi quos
Iuſtitia, & rectum terris defendere curat.
Fors aderit lux illa tibi, qua mœnia cernes
Conjugis, & geminas ibis regina per urbes.
Sic ait, & caro raptim ſe limine profert.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Tydea jam ſocium cœptis, jam pectore fido
Æquantem curas (tantus poſt jurgia mentes
Vinxit amor) ſocerumque affatur triſtis Adraſtum.
Fit mora conſilio: cum multa moventibus, una
Iam potior cunctis ſedit ſententia, fratris
Prætentare fidem, tutoſque in regna precando
Explorare aditus. audax ea munera Tydeus
Sponte ſubit. nec non & te, fortiſſime gentis
Ætolum, multum lachrymis conata morari
Deiphile, ſed juſſa patris, tutique regreſſus
Legato, juſtæque preces vicere ſororis.
Iamque emenſus iter ſylvis ac littore durum,
Qua Lernea palus, ambuſtaque fontibus alte
Intepet Hydra vadis, & qua vix carmine raro
Longa ſonat Nemea nondum paſtoribus auſis,
Qua latus Eoos Ephyres quod vergit ad Euros,
Siſypheique ſedent portus: irataque terræ
Curva Palæmonio ſecluditur unda Lechæo.
Hinc prætervectus Niſum, & te mitis Eleuſin
Levus habet: jamque arva gradu Theumeſia, & arces
Intrat Agenoreas, ibi durum Etheoclea cernit
Sublimem ſolio, ſeptumque horrentibus armis.
Iura ferus populo trans legem, ac tempora regni
Iam fratris de parte dabat. ſedet omne paratus
In facinus, queriturque fidem tam ſero repoſci.
Conſtitit in mediis: ramus manifeſtat olivæ
Legatum, cauſasque viæ nomenque rogatus
Edidit: utque rudis fandi, pronusque calori
Semper erat, juſtis miſcens tamen aſpera, cœpit:
Si tibi plana fides, & dicti cura maneret
Fœderis, ad fratrem completo juſtius anno
Legatos hinc ire fuit. teque ordine certo
Fortunam exuere, & lætum deſcendere regno.
Vt vagus ille diu, paſſusque haud digna per urbes
Ignotas, pactæ tandem ſuccederet aulæ.
Sed quia dulcis amor regni, blandumque poteſtas,
Poſceris. aſtriferum velox jam circulus orbem
Torſit, & amiſſæ redierunt montibus umbræ,
Ex quo frater inops, ignota per oppida triſtes
Exul agit caſus, & te jam tempus aperto
Sub Iove ferre dies, terrenaque frigora membris
Ducere, & externos ſummiſſum ambire penates.
Pone modum lætis, ſatis auro dives, & oſtro

Conſpicuus, tenuem germani pauperis annum
Reſiſtit moneo regnorum gaudia temet
Dedoceas, patienſque fugæ mereare reverti.
Dixerat. aſt illi tacito ſub pectore dudum
Ignea corda fremunt, jacto velut aſpera ſaxo
Cominus erigitur ſerpens, cui ſubter inanes
Longa ſitis latebras, totosque agitata per artus
Convocat in fauces & ſquammea colla venenum:
Cognita ſi dubiis fratris mihi jurgia ſignis
Ante forent, nec clara odiorum arcana paterent,
Sufficeret vel ſola fides, qua torvus, & illum
Mente gerens, ceu ſepta novus jam mœnia laxet
Foſſor, & hoſtiles inimicent claſſica turmas,
Præfuris. in medios ſi cominus orſa tuliſſes
Biſtonas, aut refugo pallentes ſole Gelonos,
Parcior alloquio, & medii reverentior æqui
Inciperes. neque te furibundæ crimine mentis
Arguerim, mandata refers. nunc, omnia quando
Plena minis, nec ſceptra fide, nec pace ſequeſtra
Poſcitis, & capulo propior manus: hæc mea regi
Argolico, nondum æqua tuis, vice dicta reporta:
Quæ ſors juſta mihi, quæ non indebitus annis
Sceptra dicavit honos, teneo, longumque tenebo.
Te penes Inachiæ dotalis regia dono
Conjugis: & Danaæ (quid enim majoribus actis
Invideam?) cumulentur opes. felicibus Argos
Auſpiciis, Lernamque regas. nos horrida Dirces
Paſcua, & Euboicis arctatas fluctibus oras,
Non indignati miſerum dixiſſe parentem
Oedipoden. tibi larga (Pelops, & Tantalus autor)
Nobilitas, propiorque fluat de ſanguine juncto
Iuppiter. anne feret luxu conſueta paterno
Hunc regina larem? noſtræ cui jure ſorores
Anxia penſa trahant? longo quam ſordida luctu
Mater, & ex imis auditus forte tenebris
Offendat ſocer ille ſenex: jam pectora vulgi
Aſſuevere jugo. pudet heu, plebisque, patrumque,
Ne toties incerta ferant, mutentque gementes
Imperia, & dubio pigeat parere tyranno,
Non parcit populis regnum breve. reſpice quantus
Horror, & attoniti noſtro in diſcrimine cives.
Hos ne ego, quis certa eſt ſub te duce pœna, relinquam?

Iratus,

Iratus, germane, venis. fac velle, nec ipſi
(Si modo notus amor, meritique eſt gratia) Patres
Reddere regna ſinent. Non ultra paſſus, & orſa
Injecit mediis ſermonibus obvia: Reddes
Ingeminat, reddes: non ſi te ferreus agger
Ambiat, aut triplices alio tibi carmine muros
Amphion auditus agat. nil tela, nec ignes
Obſtiterint, quin auſa luas, noſtrisque ſub armis
Captivo moribundus humum diademate pulſes.
Tu merito: aſt horum miſeret, quos ſanguine viles
Conjugibus, natiſque infanda ad prælia raptos
Projicis excidio bone rex. ô quanta Cithæron
Funera, ſanguineiſque vadis, Iſmene, rotabis!
Hæc pietas, hæc magna fides: nec crimina gentis
Mira equidem duco, ſi primus ſanguinis autor,
Inceſtique patrum thalami, ſed fallit origo:
Oedipodes tu ſolus eris: hæc præmia morum
Ac ſceleris, violente, feres. nos poſcimus annum.
Sed moror. hæc audax etiamnum in limine retro
Vociferans, jam tunc impulſa per agmina præceps,
Evolat. Oeneæ vindex ſic ille Dianæ
Erectus ſetis, & aduncæ fulmine malæ, (vens,
Cum premeret Pelopea phalanx, ſaxa obvia vol-
Fractaque perfoſſis arbuſta Acheloïa ripis,
Iam Telamona ſolo, jam ſtratum Ixiona linquens,
Te Meleagre ſubit. ibi demum cuſpide lata
Hæſit, & obnixo ferrum laxavit in armo.
Talis adhuc trepidum liquit Calydonius Heros
Concilium, infrendens ipſi ceu regna negentur:
Feſtinatque vias, ramumque precantis olivæ
Abjicit. attonitæ tectorum ex culmine ſummo
Proſpectant matres, ſævoque infanda precantur
Oenidæ, tacitoque ſimul ſub pectore regi.
Nec piger ingenio ſcelerum, fraudisque nefandæ
Rector eget. juvenum fidos lectiſſima bello
Corpora nunc pretio, nunc ille hortantibus ardens
Sollicitat dictis, nocturnaque prælia ſævus
Inſtruit, & ſanctum populis per ſæcula nomen
Legatum inſidiis, tacitoque invadere ferro,
(Quid regnis non vile?) cupit: quas quæreret artes
Si fratrem fortuna dares? ô cæca nocentum
Conſilia! O ſemper timidum ſcelus! exit in unum
Plebs ferro jurata caput. ceu caſtra ſubire

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Apparet, aut celſum crebris arietibus urbis
Inclinare latus. denſi ſic agmine facto
Quinquaginta altis funduntur in ordine portis.
Macte animi, tantis dignus qui crederis armis.
Fert via per dumos propior, qua calle latenti
Præcelerant, denſæque legunt compendia ſylvæ.
Lecta dolis ſedes: gemini procul urbe malignis
Faucibus urgentur colles, quos umbra ſuperni
Montis, & incurvis claudunt juga frondea ſylvis:
Inſidias natura loco, cæcamque latendi
Struxit opem. medias arcte ſecat aſpera rupes
Semita, quam ſubter campi, devexaque latis
Arva jacent ſpatiis. contra importuna crepido
Oedipodioniæ domus alitis. hic fera quondam
Pallentes erecta genas, ſuffuſaque tabo
Lumina, concretis infando ſanguine plumis
Relliquias amplexa virum, ſemeſaque nudis
Pectoribus ſtetit oſſa premens, viſuque trementi
Conluſtrat campos, ſi quis concurrere dictis
Hoſpes inexplicitis, aut cominus ire viator
Audeat, & duræ commercia jungere linguæ.
Nec mora, quin acuens exertos protinus ungues,
Liventeſque manus, fractoſque in vulnere dentes.
Terribili applauſu circum hoſpita ſurgeret ora.
Et latuere doli, donec de rupe cruenta
Heu ſimili deprenſa viro, ceſſantibus alis
Triſtis inexpletam ſcopulis adfligeret alvum.
Monſtrat ſylva nefas, horrent vicina juvenci
Gramina; damnatis avidum pecus abſtinet herbis.
Non Dryadum placet umbra choris, non commoda ſacris
Faunorum, diræque etiam fugere volucres
Prodigiale nemus. tacitis huc greſſibus acti
Deveniunt peritura cohors. hoſtemque ſuperbum
Adnixi jaculis, & humi poſita arma tenentes
Expectant, denſaque nemus ſtatione coronant.
Cœperat humenti Phœbum ſubtexere palla
Nox, & cœruleam terris infuderat umbram.
Ille propinquabat ſylvis, & ab aggere celſo
Scuta virûm, galeaſque videt rutilare comantes,
Qua laxant rami nemus, adverſaque ſub umbra
Flammeus æratis Lunæ tremor errat in armis.
Obſtupuit viſis, ibat tamen, horrida tantum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Spicula, & incluſum capulo tenus admovet enſem.
Ac prior, unde viri? quidve occultatis in armis?
Non humili terrore rogat. nec reddita contra
Vox, fidamque negant ſuſpecta ſilentia pacem.
Ecce autem vaſto Chthonii contorta lacerto,
Quo duce freta cohors, fuſcas intervolat auras
Haſta, ſed audenti Deus & Fortuna receſſit.
Per tamen Olenii tegimen ſuis, atraque ſetis
Terga, ſuper levos humeros vicina cruori
Effugit, & viduo jugulum ferit irrita ligno.
Tunc horrere comæ, ſanguiſque in corde gelari.
Huc ferus, atque illuc animum, pallentiaque ira
Ora ferens, nec tanta putat ſibi bella parari.
Ferte gradum contra, campoque erumpite aperto.
Quis timor audendi? quæ tanta ignavia? ſolus,
Solus in arma voco. neque in his mora; quos ubi plures,
Quam ratus, innumeris videt excurſare latebris,
Hos prodire jugis, illos è vallibus imis
Creſcere, nec paucos campo, totumque ſub armis
Conlucere iter (ut clauſas indagine profert
In medium vox prima feras) quæ ſola medendi
Turbata ratione via eſt, petit ardua diræ
Sphyngos, & abſciſis infringens cautibus ûncas
Exuperat juga dira manus, ſcopuloque potitus
Vnde procul tergo metus, & via prona nocendi,
Saxum ingens, quod vix plena cervice gementes
Vertere humo, muriſque valent inferre juvenci,
Rupibus avellit: dein toto ſanguine nixus
Suſtinet, immanem quærens librare ruinam.
Qualis in adverſos Lapithas erexit inanem
Magnanimus cratera Pholus. ſtupet obvia leto
Turba ſuper ſtantem, atque emiſſi turbine montis
Obruitur, ſimul ora virûm, ſimul arma, manuſque,
Fractaque commixto ſederunt pectora ferro.
Quattuor hic adeo dejecti mole ſub una
Congemuere, fuga tremefactum protinus agmen
Excutitur cœptis. neque enim temnenda jacebant
Funera, fulmineus Dorylas, quem regibus ardens
Æquabat virtus, Martiſque è ſemine Theron
Terrigenas confiſus avos. nec vertere cuiquam
Frena ſecundus Halys, ſed tunc pedes occubat arvis,
Pentheumque trahens nondum te Phædimus æquo,

Bacche, genus: quorum ut ſubitis exterrita fatis
Agmina, turbatam vidit laxare catervam:
Quæ duo ſola manu geſtans acclinia monti
Fixerat, intorquet jacula, & fugientibus addit.
Mox in plana libens, nudo ne pectore tela
Inciderent, ſaltu præceps defertur: & orbem
Quem procul oppreſſo vidit Therone volutum
Corripuit, tergoque, & vertice tegmine noto
Septus. & hoſtili propugnans pectora parma
Conſtitit. inde iterum denſi glomerantur in unum
Ogygidæ, firmantque gradum. trahit ocius enſem
Biſtonium Tydeus. Mavortia munera magni
Oeneos: & partes pariter diviſus in omnes
Hos obit, atque illos, ferroque micantia tela
Decutit, impeditant numero, ſeque ipſa viciſſim
Arma premunt. nec vis conatibus ulla, ſed ipſæ
In ſocios errare manus, & corpora turba
Involvi prolapſa ſua. manet ille cruentis
Anguſtus telis, & inexpugnabilis obſtat.
Non aliter (Geticæ ſi fas eſt credere Phlegræ)
Armatum immenſus Briareus ſtetit æthera contra,
Hinc Phœbi pharetras, hinc torvæ Palladis angues,
Inde Pelethroniam præfixa cuſpide pinum
Martis, at hinc laſſo mutata Pyracmone temnens
Fulmina, cum toto nequicquam obſeſſus Olympo
Tot queritur ceſſare manus: non ſegnius ardet
Huc illuc clypeum objectans, ſeque ipſe recedens
Circuit, interdum trepidis occurrit, & inſtat
Spicula divellens, clypeo quæ plurima toto
Fixa tremunt, armantq; virum, ſæpe aſpera paſſum
Vulnera, ſed nullum vitæ in ſecreta receptum,
Nec mortem ſperare valet. rotat ipſe furentem
Deilochum, comitemque illi jubet ire ſub umbras
Phegea, ſublata minitantem bella ſecuri,
Dircæumque Gyan, & Echionium Lycophontem.
Iam trepidi ſeſe quærunt, numerantque, nec idem
Cædis amor, tantamque dolent rareſcere turbam.
Ecce Chromis Tyrii demiſſus origine Cadmi,
(Hunc utero quondam Dryope Phœniſſa gravato
Rapta repente choris, oneriſque oblita ferebat:
Dumque trahit prenſis taurum tibi cornibus Euas
Procidit impulſus nimiis conatibus infans)
Tunc audax jaculis, & capti pelle leonis

Pinea

Pinea nodoſa quaſſabat robora clava,
Increpitans: Vnusne viri tot cædibus unus
Ibit ovans Argos? vix credet fama reverſo.
Heu ſocii, nullæne manus? nulla arma valebunt?
Hæc regi promiſſa Cydon, hæc Lampe dabamus?
Dum clamat, ſubit ore cavo Theumeſia cornus,
Nec prohibent fauces. atque illi voce repleta
Intercepta natat prorupto in ſanguine lingua.
Stabat adhuc, donec tranſmiſſa morte per artus
Labitur, immorſaque cadens obmutuit haſta.
Vos quoque Theſpiadæ, cur inficiatus honora
Arcuerim fama? fratris moribunda levabat
Membra ſolo Periphas (nil indole clarius illa,
Nec pietate fuit) leva marcentia colla
Suſtentans, dextraque latus. ſingultibus arctum
Exhaurit thoraca dolor. nec vincla coërcent
Vndantem fletu galeam, cum multa gementi
Pone gravis curvas perfringit lancea coſtas.
Exit & in fratrem, cognataque pectora telo
Conſerit. ille oculos etiamnum in luce natantes
Siſtit, & aſpecta germani morte, reſolvit.
At cui vita recens, & adhuc in vulnere vires,
Hos tibi complexus, hæc dent, ait, oſcula nati.
Procubuere pares fatis (miſerabile votum
Mortis) & alterna clauſerunt lumina dextra.
Protinus idem ultro jaculo, parmaque Menœtem
Proterrebat agens, trepidis veſtigia retro
Paſſibus urgentem, donec defecit iniqua
Lapſus homo, pariterque manus diſtractus in ambas
Orat, & à jugulo nitentem ſuſtinet haſtam.
Parce per has ſtellis interlabentibus umbras,
Per Superos, noctemque tuam. ſine, triſtia Thebis
Nuntius acta feram, vulgique per ora paventis
Contempto te rege canam. ſic irrita nobis
Tela cadant, nullique tuum penetrabile ferro
Pectus, & optanti victor reveharis amico.
Dixerat. ille nihil vultum mutatus, inanes
Perdis, ait, lachrymas, & tu (ni fallor) iniquo
Pollicitus mea colla duci. nunc arma, diemque
Projice. quid ſequeris timidæ compendia vitæ?
Bella manent. ſimul hæc, & craſſum ſanguine telum
Iam redit. ille ſuper dictis infenſus amaris
Proſequitur victos: non hæc Trieterica vobis

Nox patrio de more venit: non Orgia Cadmi
Cernitis, aut avidas Bacchum ſcelerare parentes.
Nebridas, & fragiles thyrſos portare putaſtis
Imbellem ad ſonitum, maribuſque incognita veris
Fœda Celenæa committere prælia buxo?
Hic aliæ cædes, alius furor: ite ſub umbras
O timidi, paucique! hæc intonat, aſt tamen illi
Membra negant, laſſuſque ferit præcordia ſanguis.
Iam ſublata manus caſſos defertur in ictus.
Tardatique gradus. clypeum nec ſuſtinet umbo
Mutatum ſpoliis. gelidus cadit imber anhelo
Pectore, tum crines, ardentiaque ora cruentis
Roribus, & tetra morientum aſpergine manant.
Vt leo, qui campis longe cuſtode fugato
Maſſylas depaſtus oves, ubi ſanguine multo
Luxuriata fames, cervixque, & tabe gravatæ
Conſedere jubæ, mediis in cædibus aſtat
Æger hians, victuſque cibis: nec jam amplius iræ
Crudeſcunt. tantum vacuis ferit aëra malis,
Molliaque ejecta delambit vellera lingua.
Ille etiam Thebas ſpoliis, & ſanguine plenus
Iſſet, & attonitis ſeſe, populoque, ducique
Oſtentaſſet ovans, ni tu Tritonia virgo
Flagrantem, multaque operis caligine plenum
Conſilio dignata virum. Sate gente ſuperbi
Oeneos, abſentes, cui dudum vincere Thebas
Annuimus, jam pone modum, nimiumque ſecundis
Parce deis. huic una fides optanda labori:
Fortuna ſatis uſus abi. Reſtabat acerbis
Funeribus, ſocioque gregi non ſponte ſuperſtes
Hemonides (ille hæc præviderat, omina doctus
Aëros, & nulla deceptus ab alite) Mæon,
Nec veritus prohibere ducem. ſed fata monentem
Privavere fide, vita miſerandus inerti
Damnatur, trepido Tydeus immitia mandat:
Quiſquis es Aonidum, quem craſtina munere noſtro
Manibus exemptum mediis aurora videbit.
Hæc jubeo perferre duci: cinge aggere portas:
Tela nova: fragiles ævo circunſpice muros:
Præcipue ſtipare viros, denſaſque memento
Multiplicare acies, fumantem hunc aſpice late
Enſe meo campum. tales in bella venimus.
Hæc ait, & meritæ pulchrum tibi Pallas honorem
San-

Sanguinea de ſtrage parat, prædamque jacentem
Comportat gaudens, ingentiaque acta recenſet.
Quercus erat teneræ jam longum oblita juventæ
Aggere camporum medio, quam plurimus ambit
Frondibus incurvis, & crudo robore cortex:
Huic leves galeas, perfoſſaque vulnera crebro
Inſerit arma ferens, huic truncos ictibus enſes
Subligat, & fractas membris ſpirantibus haſtas.
Corpora tunc atque arma ſimul cumulata ſuperſtans
Incipit. oranti nox, & juga longa reſultant.
Diva ferox, magni decus, ingeniumque parentis
Bellipotens, cui torva genis horrore decoro
Caſſis, & aſperſo crudeſcit ſanguine Gorgon.
Nec magis ardentes Mavors, haſtataque pugnæ
Impulerit Bellona tubas, huic annue ſacro.
Seu Pandionio noſtras inviſere cædes
Monte venis, ſive Aonia devertis Ithone
Læta choris, ſeu tu Libyco Tritone repexas
Lota comas, qua te bijugo temone frementem
Intemeratarum volucer rapit axis equarum:
Nunc tibi fracta virum ſpolia, informeſque dicamus
Exuvias. at ſi patriis Parthaonis arvis
Inferar, & reduci pateat mihi Martia Pleuron:
Aurea tunc mediis urbis tibi templa dicabo
Collibus, Ionias qua deſpectare procellas
Dulce ſit, & flavò tollens ubi vertice pontum
Turbidus objectas Achelous Echinadas exit.
Hic ego majorum pugnas, vultuſque tremendos
Magnanimum effingam regum, figamque ſuperbis
Arma tholis: quæque ipſe meo quæſita revexi
Sanguine, quæque dabis captis Tritonia Thebis.
Centum ibi virgineis votæ Calydonides aris
Actæas tibi rite faces, & ab arbore caſta
Nectent purpureas niveo diſcrimine vittas.
Pervigilemque focis ignem longæva ſacerdos
Nutriet, arcanum nunquam inſpectura pudorem.
Tu bellis, tu pace feres de more frequentes
Primitias operum, non indignante Diana.
Dixerat; & dulces iter inſtaurabat ad Argos.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII STATII THEBAIDOS

LIBER TERTIVS.

AT non Aoniæ moderator perfidus aulæ,
Nocte ſub ancipiti quamvis humentibus aſtris,
Longus ad Auroram ſuperet labor, otia (ſomni
Accipit. invigilant animo, ſceleriſque parati
Supplicium exercent curæ. tunc plurima verſat
Peſſimus in dubiis augur timor, hei mihi clamat,
Vnde moræ? (nam prona ratus, facilemq; tot armis
Tydea,nec numero virtutem,animumque rependit)
Num regio diverſa viæ? num miſſus ab Argis
Subſidio globus? an ſceleris data fama per urbes
Finitimas? paucosne pater Gradive, manuve
Legimus indecores? at enim fortiſſimus illic
Et Chromis, & Dorylas, & noſtris turribus æqui
Theſpiadæ totos raperent mihi funditus Argos.
Nec tamen ille meis reor impenetrabilis armis,
Ære gerens, ſolidoque datos adamante lacertos,
Venerat. heu ſegnes, quorum labor hæret in uno,
Si conſerta manus. vario ſic turbidus æſtu
Angitur, ac ſeſe culpat ſuper omnia, qui non
Orantem in mediis legatum cœtibus enſe
Perculerit, fœdasque palam ſatiaverit iras.
Iam pudet incepti, jam pœnitet. ac velut ille
Fluctibus Ioniis Calabræ datus arbiter alno,
Nec rudis undarum, portus ſed linquere amicos
Purior Olenii fruſtra gradus impulit aſtri:
Cum fragor hiberni ſubitus Iovis, omnia mundi
Clauſtra tonant, multusque polos inclinat Orion:
Ipſe quidem mallet terras, pugnatque reverti,
Fert ingens à puppe Notus: tunc arte relicta
Ingemit, & cæcas ſequitur jam neſcius undas:
Talis Agenoreus ductor, cœloque morantem
Luciferum, & ſeros mœrentibus increpat ortus,
Ecce ſub occiduas verſæ jam noctis habenas,
Aſtrorumque obitus, ubi primum maxima Tethys
Impulit Eoo cunctantem Hyperiona ponto,

Ima

Ima flagellatis, ſignum lugubre malorum,
Ponderibus trepidavit humus, motusque Cithæron
Antiquas dedit ire nives. tunc viſa levari
Culmina, ſeptenæque jugo concurrere portæ.
Et prope ſunt cauſæ: gelido remeabat Eoo
Iratus fatis, & triſtis, morte negata
Hemonides. nec dum ora patent, dubiuſque notari
Signa dabat magnæ longe manifeſta ruinæ,
Planctuque, & gemitu. lachrymas nam protinus omnes
Fuderat. haud aliter ſaltu devertitur orbus
Paſtor, ab agreſtum nocturna ſtrage luporum,
Cujus herile pecus ſylvis inopinus abegit
Imber, & hybernæ ventoſa cacumina lunæ.
Luce patent cædes: domino perferre recentes
Ipſe timet caſus, hauſtaque informis arena
Queſtibus implet agros, ſtabulique ſilentia magni
Odit, & amiſſos longo ciet ordine tauros.
Illum congeſtæ portarum ad limina matres
Vt ſolum videre (nefas!) nulla agmina circùm,
Magnanimosque duces, nihil auſæ quærere, tollunt
Clamorem, bello qualis ſupremus apertis
Vrbibus, aut pelago jam deſcendente carina.
Vt primum inviſi cupido data copia regis:
Hanc tibi de tanto donat ferus agmine Tydeus
In felicem animam, ſive hæc ſententia divum,
Seu fortuna fuit: ſeu, quod pudet ire fateri.
Vis invicta viri. vix credo & nuntius, omnes,
Procubuere omnes. noctis vaga lumina teſtor
Et ſociûm manes, & te mala, protinus ales
Qua redeo: non hanc lachrymis meruiſſe, nec aſtu
Crudelem veniam, atque inhonoræ munera lucis.
Sed mihi juſſa deum, placitoque ignara moveri
Atropos, atque olim non hæc data janua leti
Eripuere necem. jamque ut mihi prodiga vitæ
Pectora, & extremam nihil horreſcentia mortem
Aſpicias; bellum infandum omnibusque negatam
Moviſti, funeſte, aciem, dum pellere leges,
Et conſanguineo gliſcis regnare ſuperbus
Exule, te ſeries orbarum exciſa domorum
Planctibus aſſiduis, te diro horrore volantes
Quinquaginta animæ, circum nocteſque, dieſque,
Adſilient. neque enim ipſe moror. jam moverat iras
Rex

Rex ferus, & triſtes igneſcunt ſanguine vultus.
Inde ultro Phlegyas, & non cunctator iniqui
Labdacus (hos regni ferrum penes) ire, manuque
Proturbare parant. ſed jam nudaverat enſem
Magnanimus vates. & nunc trucis ora tyranni,
Nunc ferrum aſpectans, nunquam tibi ſanguinis hujus
Ius erit, aut magno feries imperdita Tydeo
Pectora. vado equidem exultans, ereptaque fata
Inſequor, & comites feror expectatus ad umbras.
Te Superis, fratrique, & jam media orſa loquentis
Abſtulerat plenum capulo latus. ille dolori
Pugnat, & ingentem nixu duplicatus in ictum
Corruit, extremiſque animæ ſingultibus errans
Alternus nunc ore venit. nunc vulnere ſanguis.
Excuſſæ procerum mentes, turbataque muſſant
Concilia. aſt illum conjux, fidique parentes
Servantem vultus, & torvum in morte peracta,
Non longum reducem lætati, in tecta ferebant.
Sed ducis infandi rabidæ non hactenus iræ
Stare queunt. vetat igne rapi, pacemque ſepulchri
Impius, ignaris nequicquam manibus arcet.
Tu tamen egregius fati, mentiſque, nec unquam
Indignum paſſure ſitum, qui cominus auſus
Vadere, contemptum regis. quaque ampla veniret
Libertas ſancire viam. quo carmine dignam,
Quo ſatis ore tuis famam virtutibus addam,
Augur amate deis? non te cœleſtia fruſtra
Edocuit, lauroque ſua dignatus Apollo eſt,
Et nemorum Dodona parens, Cyrrhæaque virgo
Audebit tacito populos ſuſpendere Phœbo.
Nunc quoque Tartareo multum diviſus Averno
Elyſias, i, carpe plagas: ubi manibus axis
Invius Ogygiis, nec ſontis iniqua Tyranni
Iuſſa valent. durant habitus, & membra cruentis
Inviolata feris, nudoque ſub axe jacentem
Et nemus, & triſtis volucrum reverentia ſervat.
At nuptæ exanimes, puerique, ægrique parentes
Mœnibus effuſi per plana, per invia, paſſim
Quiſque ſuas avidi ad lachrymas miſerabile currunt
Certamen: quos denſa gradu comitantur euntes
Millia ſolandi ſtudio; pars viſere flagrant
Vnius acta viri, & tantos in nocte labores.

Fer-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Fervet iter gemitu, & plangoribus arva reclamant.
Vt vero infames ſcopulos, ſylvamque nefandam
Perventum, ceu nulla prius lamenta, nec atri
Manaſſent imbres, ſic ore miſerrimus uno
Exoritur fragor, aſpectuque accenſa cruento
Turba furit. ſtat ſanguineo diſciſſus amictu
Luctus atrox, cæſoque invitat pectore matres.
Scrutantur galeas frigentum, inventaque monſtrant
Corpora, prociduæ ſuper externoſque, ſuoſque,
Hæ preſſant in tabe comas, hæ lumina ſignant,
Vulneraque alta replent lachrymis. pars ſpicula dextra
Nequicquam parcente trahunt, pars molliter aptant
Brachia trunca loco, & cervicibus ora reponunt.
At vaga per dumos, vacuique in pulvere campi
Magna parens juvenum, gemini tunc funeris, Ide
Squallentem ſublata comam, liventiaque ora
Vngue premens, nec jam infelix miſerandaque, verùm
Terror ineſt lachrymis, per & arma & corpora paſſim
Caniciem impexam dira tellure volutans.
Quærit inops natos, omnique in corpore plangit.
Theſſalis haud aliter bello gaviſa recenti,
Cui gentile nefas hominem revocare canendo,
Multifida attollens antiqua lumina cedro
Nocte ſubit campos. verſatque in ſanguine functum
Vulgus, & explorat manes, cui plurima buſto
Imperet ad Superos. animarum mœſta queruntur
Concilia, & nigri pater indignatur Averni.
Illi in ſeceſſu pariter ſub rupe jacebant
Felices, quos una dies, manus abſtulit una
Pervia vulneribus media trabe pectora nexi.
Vt vidit, lachrymiſque oculi patuere profuſis:
Hoſne ego complexus, genitrix? hæc oſcula, nati,
Veſtra tuor? ſic vos extremo in fine ligavit
Ingenium crudele necis? quæ vulnera tractem,
Quæ prius ora premam? voſne illa potentia matris?
Vos uteri fortuna mei: qua tangere divos
Rebar, & Ogygias titulis anteire patentes.
At quanto melius, dextraque in ſorte jugatæ,
Quis ſteriles thalami, nulloque ululata dolore
Reſpexit Lucina domum. mihi quippe malorum
Cauſa labor, ſed nec bellorum in luce patenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Conſpicui factis, æternaque gentibus auſi,
Quæſiſtis miſeræ vulnus memorabile matri:
Sed mortem obſcuram, numerandaque funera paſſi.
Heu quantus furto cruor, & ſine laude jacetis?
Quin ego, non dextras miſeris complexibus auſim
Dividere, & tanti conſortia rumpere leti:
Ite diu fratres, indiſcretique ſupremis
Ignibus, & caros urna confundite manes.
Nec minus interea digeſta ſtrage ſuorum (mat
Hinc Chthonium conjux, hinc mater Penthea cla-
Aſtyoche, puerique rudes tua, Phædime, proles
Amiſſum didicere patrem, Marpiſſaque pactum
Phyllea: ſanguineumque lavant Acamanta ſorores.
Tunc ferro retegunt ſylvas, colliſque propinqui
Annoſum truncant apicem, qui conſcius actis
Noctis, & inſpexit gemitus. ibi grandior ævo
Ante rogos, dum quiſque ſuo nequit igne revelli,
Concilium infauſtum dictis mulcebat Alethes:
Sæpe quidem infelix, varioque exercita ludo
Fatorum gens noſtra ruit, Sidonius ex quo
Hoſpes in Aonios jecit ſata ferrea ſulcos.
Vnde novi fœtus, & formidata colonis
Arva ſuis. ſed nec veteris cum regia Cadmi
Fulmineum in cinerem monitis Iunonis iniquæ
Conſedit, neque funerea cum laude potitus
Infelix Athamas trepido de monte veniret
Semianimem heu læto referens clamore Learchum;
Hic gemitus Thebis. nec tempore clarius illo
Phœniſſæ ſonuere domus, cum laſſa furorem
Vicit, & ad comitum lachrymas expavit Agave.
Vna dies ſimilis fato ſpecieque malorum
Æqua fuit, qua magniloquos luit impia flatus
Tantalis innumeris cum circumfuſa ruinis
Corpora tot raperet terra, tot quæreret ignes.
Talis erat vulgi ſtatus, & ſic urbe relicta,
Primævique ſenes, & longo examine matres
Invidiam planxere deis, miſeroque tumultu
Bina per ingentes ſtipabant funera portas.
Meq; ipſum, memini (nec dum apta doloribus ætas)
Fleſſe tamen, gemituque meos æquaſſe parentes.
Illa tamen Superi. nec quod tibi Delia caſtos
Prolapſum ad fontes, ſpecula temerante profana,
Heu dominum inſani non agnovere Moloſſi

De-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Flerim magis, aut verſo quod ſanguine fluxit
In ſubitos regina lacus. ſic dira ſororum
Penſa dabant, viſumque Iovi. nunc regis iniqui
Ob noxam immeritos patriæ tot culmina cives
Exuimus, nec adhuc calcati fœderis Argos
Fama ſubit, & jam bellorum extrema dolemus.
Quantus equis, quantuſque viris in pulvere craſſo
Sudor! io quanti crudele rubebitis amnes!
Viderit hæc bello viridis manus, aſt ego doner
Dum licet igne meo, terraque inſternar avita.
Hæc ſenior: multumque nefas Etheoclis acerbat,
Crudelem infandumque vocans, pœnaſq; daturum.
Unde ea libertas? juxta illi finis & ætas
Tota retro, ſeræque velit decus addere morti:
Hæc ſator aſtrorum jamdudum è vertice mundi
Proſpectans, primoque imbutas ſanguine gentes,
Gradivum acciri propere jubet. ille furentes
Biſtonas, & Geticas populatus cædibus urbes,
Turbidus ætherias currus urgebat ad arces.
Fulmine criſtatum galeæ jubar, armaque in auro
Triſtia, terrificis monſtrorum animata figuris
Incutiens: tonat axe polus, clypeique cruenta
Lux rubet, & ſolem longe ferit æmulus orbis.
Hunc ubi Sarmaticos etiamnum efflare labores
Juppiter, & tota perfuſum pectora belli
Tempeſtate videt: Talis mihi, nate, per Argos,
Talis abi. ſic enſe madens, ac nubilus ira.
Exturbent reſides frenos; & cuncta peroſi
Te cupiant, tibi præcipites animaſque, manuſque
Devoveant: rape cunctantes, & fœdera turba
Quæ dedimus tibi fas ipſos incendere bello
Cœlicolas, pacemque meam. jam ſemina pugnæ
Ipſe dedi, remeat portans immania Tydeus
Auſa ducis, ſcelus & turpis primordia belli,
Inſidias, fraudeſque, ſuis quas ultus in armis.
Adde fidem. vos ô Superi, meus ordine ſanguis,
Ne pugnate odiis, neu me tentare precando
Certetis. ſic fata mihi, nigræque ſororum
Duravere colus. manet hæc ab origine mundi
Fixa dies bello, populique in prælia nati.
Quid ni me veterum pœnas ſancire malorum
Gentibus, & diros ſinitis punire nepotes,
Arcem hanc æternam, mentis ſacraria noſtræ,

Te-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Teſtor, & Elyſios etiam mihi numina fontes,
Ipſe manu Thebas, correptaque mœnia fundo
Excutiam, verſasque ſolo ſuper Inacha tecta
Effundam turres, ac ſtagna in cœrula vertam
Imbre ſuperjecto: licet ipſa in turbine rerum
Iuno ſuos colles, templumque amplexa laboret.
Dixit. & attoniti juſſis (mortalia credas
Pectora) ſic cuncti vocemque, animosq; tenebant.
Non ſecus ac longa ventorum pace ſolutum
Æquor, & imbelli recubant ubi littora ſomno,
Sylvarumque comas, & abacto flumine nubes.
Mulcet iners æſtas: tunc ſtagna, lacusque ſonori
Detumuere: tacent exhauſti ſolibus amnes.
Gaudet ovans juſſis, & adhuc temone calenti
Fervidus, in levum torquet Gradivus habenas.
Iamque iter extremum, cœlique abrupta tenebat,
Cum Venus ante ipſos, nulla formidine greſſum
Figit equos. ceſſere retro, jam jamque rigentes
Suppliciter poſuere jubas. tunc pectora ſummo
Acclinata jugo, vultumque obliqua madentem,
Incipit: (interea dominæ veſtigia juxta
Spumantem proni mandunt adamanta jugales)
Bella etiam in Thebas, ſocer ô pulcherrime, bella
Ipſe paras, ferroque tuos abolere nepotes?
Nec genus Harmonies, nec te connubia cœlo
Feſta, nec hæ quicquam lachrymæ furibunde morantur?
Criminis hæc merces? hoc fama, pudorque relictus?
Hoc mihi Lemniacæ de te meruere cathenæ?
Perge libens. ât non eadem Vulcania nobis
Obſequia, & læſi ſervit tamen ira mariti.
Illum ego perpetuis mihi deſudare caminis
Si jubeam, vigilesque operi transmittere noctes,
Gaudeat, ornatusque novos, ipſique laboret
Arma tibi. tu, ſed ſcopulos, & ahena precando
Flectere corda paro. ſolum hoc tamen anxia, ſolum
Obteſtor, quid me Tyrio ſociare marito
Progeniem caram, infauſtisque dabas Hymenæis?
Dum fore præclaros armis, & vivida rebus
Pectora vipereo Tyrios de ſanguine jactas,
Demiſſumque Iovis ſerie genus. ah mea quanto
Sithonia mallem nupſiſſet virgo ſub Arcto
Trans Boream, Thracasque tuos. indigna parumne
Per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Pertulimus? divæ Veneris quod filia longum
Reptat, & Illyricas ejectat virus in herbas?
Nunc gentem immeritam. lachrymas non pertulit ultra
Bellipotens. haſtam leva tranſſumit & alto
(Haud mora) deſiluit curru: clypeoque receptam
Lædit in amplexu, dictisque ita mulcet amicis:
O mihi, bellorum requies, & ſacra voluptas,
Vnaque pax animo; ſoli cui tanta poteſtas
Divorumque hominumque meis occurrere telis
Impune, & media quamvis in cæde frementes,
Hos aſſiſtere equos, hunc enſem avellere dextra.
Nec mihi Sidonii genitalia fœdera Cadmi
Nec tua cara fides (ne falſa inceſſere gaude)
Exciderunt. prius in patrui deus infera mergar
Stagna, & pallentes agar exarmatus ad umbras.
Sed nunc Fatorum monitus, mentemque ſupremi
Iuſſus obire patris, (neque enim Vulcania tali
Imperio manus apta legi) quo pectore contra
Ire Iovem? dictasque parem contemnere leges?
Cui modo, prò vires! terras, cœlumque, fretumque,
Attremere oranti, tantosque ex ordine vidi
Delituiſſe deos. ſed ne mihi corde ſupremos
Concipe, cara, metus. quando hæc mutare poteſtas
Nulla datur. cum jam Tyriis ſub mœnibus ambæ
Bellabunt gentes, adero, & ſocia arma juvabo.
Tunc me ſanguineo late defervere campo
Res ſuper Argolicas haud ſic dejecta videbis:
Hoc mihi jus, nec Fata vetant. ſic orſus aperto
Flagrantes immiſit equos. non ocyus alti
In terras cadit ira Iovis, ſi quando nivalem
Othryn, & Arctoæ gelidum caput inſtitit Oſſæ,
Armavitque in nube manum. volat ignea moles
Sæva dei mandata ferens, cœlumque triſulca
Territat omne coma, jamdudum aut ditibus agris
Signa dare, aut ponto miſeros involvere nautas.
Iamque remenſus iter feſſo Danaëia Tydeus
Arva gradu, viridisque legit devexa Proſymnæ
Terribilis viſu. ſtant fulti pulvere crines.
Squallidus ex humeris cadit alta in vulnera ſudor.
Inſomnesque oculos rubor excitat, oraque retro
Sorbet anhela ſitis. mens altum ſpirat honorem
Conſcia factorum; ſic nota in paſcua taurus

Bellator redit, adverſo cui colla, ſuoque
Sanguine, proſciſſisque natant palearibus armi.
Tunc quoque laſſa tumet virtus, multumq; ſuperbit
Pectore deſpecto. vacua jacet hoſtis arena
Turpe gemens, crudosque vetat ſentire dolores.
Talis erat. medias etiam non deſtitit urbes
Quicquid & Aſopon, veteresque interjacet Argos
Inflammare odiis. multumque, & ubique retexens
Legatum ſeſe Graja de gente petendis
Iſſe ſuper regnis profugi Polynicis, at inde
Vim, noctem, ſcelus, arma, dolos, ea fœdera paſſum
Regis Echionii, fratri ſua jura negari.
Prona fides populis. Deus omnia credere ſuadet
Armipotens geminatque acceptos fama pavores.
Vtque introgeſſus portas (& forte verendos
Concilio pater ipſe duces cogebat Adraſtus)
Improviſus adeſt, jam illinc à poſtibus aulæ,
Vociferans. arma, arma viri, tuque optime Lernæ
Ductor, magnanimûm ſi quis tibi ſanguis avorum,
Arma para. nusquam pietas, non gentibus æquum
Fas, aut cura Iovis. melius legatus adiſſem
Sauromatas avidos, ſervatoremque cruentum
Bebrycii nemoris. nec juſſa incuſo, pigetve
Officii. juvat iſſe, juvat, Thebasque nocentes
Exploraſſe manu. bello me, credite, bello,
Ceu turrim validam, aut arctam compagibus urbem
Delecti inſidiis inſtructique omnibus armis
Nocte, doloque viri, nudum, ignarumque locorum
Nequicquam clauſere. jacent in ſanguine mixti
Ante urbem vacuam. nunc ô, nunc tempus in hoſtes,
Dum trepidi, exanguesq; metu, dum funera portant:
Dum capulo nondum manus excidit. ipſe ego feſſus
Quinquaginta illis heroum immanibus umbris,
Vulneraque iſta ferens putri inſiccata cruore
Protinus ire peto. Trepidi de ſedibus aſtant
Inachidæ. cunctisque prior Cadmeïus heros
Accurrit vultum dejectus, &, En ego divis
Inviſus, vitæque nocens, hæc vulnera cerno
Integer? hosne mihi reditus, germane, parabas?
In me hæc tela dabas? prò vitæ fœda cupido!
Infelix, facinus fratri tam grande negavi.
Et nunc veſtra quidem maneant in pace ſerena
Mœnia, nec vobis tanti ſim cauſa tumultus
Hoſpes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hoſpes adhuc. ſcio, nec me adeo res dextra levavit
Quam durum natis, thalamo quam triſte revelli,
Quam patria. non me ullius domus anxia culpet,
Reſpectentque truces obliquo lumine matres.
Ibo libens certuſque mori. licet optima conjux.
Audituſque iterum revocet ſocer. hunc ego Thebis
Hunc germane tibi jugulum, & tibi maxime Tydeu
Debeo. ſic variis prætentat pectora dictis,
Obliquatque preces. commotæ queſtibus iræ
Et mixtus lachrymis caluit dolor. omnibus ultro
Non juvenum modo, ſed gelidis & inertibus ævo
Pectoribus mens una ſubit. viduare penates,
Finitimas adhibere manus. jamque ire: Sed altus
Conſiliis pater, imperiique haud flectere molem
Inſcius: Iſta quidem Superis, curæque medenda
Linquite quæſo meæ (nec te germanus inulto
Sceptra geret) neque vos avidi promittere bellum.
At nunc egregium tantoque in ſanguine ovantem
Excipite Oeniden, animosque & pectora laxet
Sera quies, nobis dolor haud rationis egebit.
Turbati extemplo comites, & pallida conjux,
Tydea circum omnes feſſum bellique, viæque
Stipantur. lætus mediis in ſedibus aulæ
Conſtitit, ingentique exceptus terga columna.
Vulnera dum lymphis Epidaurius eluit Idmon,
Nunc velox ferro, nunc ille potentibus herbis
Mitior. ipſe alta ſeductus mente renarrat
Principia irarum, quæque orſus uterque viciſſim,
Quis locus inſidiis, tacito quæ tempora bello.
Qui contra, quantique duces, ubi maximus illi
Sudor, & indicio ſervatum Mæona triſti,
Exponit. cui fida manus proceresque, ſocerque
Aſtupet oranti, Tyriuſque incenditur exul.
Solverat Heſperii devexo margine ponti
Flagrantes ſol pronus equos, rutilamque lavabat
Oceani ſub fonte comam, cui turba profundi
Nereos, & rapidis accurrunt paſſibus Horæ:
Frenaque, & auratæ textum ſublime coronæ
Deripiunt. laxant roſeis humentia loris
Pectora. pars meritos vertunt ad molle jugales
Gramen, & erecto currum temone ſupinant.
Nox ſubiit, curaſque hominum, motuſque ferarum
Compoſuit, nigroque polos involvit amictu,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Illa quidem cunctis, ſed non tibi mitis, Adraſte,
Labdacioque duci. nam Tydea largus habebat,
Perfuſum magna virtutis imagine ſomnus.
Et jam noctivagas inter deus armiger umbras
Deſuper Arcadiæ fines, Nemeæaque rura,
Tænariumque cacumen, Apollineasque Therapnas
Armorum tonitru ferit, & trepidantia corda
Implet amore ſui. comunt Furor Iraque criſtas
Frena miniſtrat equis Pavor armiger. at vigil omni
Fama ſono varios rerum ſuccincta tumultus
Ante volat currum, flatuque impulſa gementum
Alipedum, trepidas denſo cum murmure plumas
Excutit. urget enim ſtimulis auriga cruentis
Facta, infecta loqui, curruque infeſtus ab alto
Terga, comasque deæ Scythica pater increpat haſta.
Qualis ubi Æolio dimiſſos carcere ventos
Dux præ ſe Neptunus agit, magnoque volantes
Injicit Ægæo, triſtis comitatus eunti
Circum lora fremunt, nimbiq; hyemeſq; profundæ,
Nubilaque & vulſo terrarum ſordida fundo
Tempeſtas dubiæ motis radicibus obſtant
Cyclades. ipſa tua Mycono, Gyaroque revelli,
Dele, times, magnique fidem teſtaris alumni.
Septima jam nitidum terris Aurora deisque
Purpureo vehit ore diem : Perſeïus heros
Cum primum arcana ſenior ſeſe extulit aula,
Multa ſuper bello, generisque tumentibus amens
Incertusque animi, daret armis jura, ferosque
Gentibus incuteret ſtimulos, an frena teneret
Irarum, & motos capulis aſtringeret enſes.
Hinc pacis tranquilla movent, atque inde pudori
Fœda quies, flectique nova dulcedine pugnæ
Difficiles populi. dubio ſententia tandem
Sera placet, vatum mentes, ac provida veri
Sacra movere deûm. ſolers tibi cura futuri,
Amphiaraë, datur, juxtaque Amythaone cretus
Iam ſenior, ſed mente virens Phœboque Melampus
Aſſociat paſſus : dubium cui dexter Apollo,
Oraque Cyrrhæa ſatiarit largius unda.
Principio fibris pecudumque in ſanguine divos
Explorant. jam tum pavidis maculoſa bidentum
Corda negant, diraque nefas minitantia vena,
Ire tamen, vacuoque ſedet petere omina cœlo.
Mons

Mons erat audaci ſeductus in æthera dorſo,
(Nomine Lernæi memorant Apheſanta coloni)
Gentibus Argolicis olim ſacer: inde ferebant
Nubila, ſuſpenſo celerem temeraſſe volatu
Perſea, cum raptos pueri perterrita mater
Proſpexit de rupe gradus, ac pæne ſecuta eſt.
Huc gemini vates ſanctam canentis olivæ
Fronde comam, & niveis ornati tempora vittis
Evadunt pariter. madidos ubi lucidus agros
Ortus, & algentes laxavit ſole pruinas.
Ac prior Oeclides ſolita prece numen amicat.
Iuppiter omnipotens, nam te pernicibus alis
Addere conſilium, volucreſque implere futuri,
Ominaque, & cauſas cœlo deferre latentes
Accipimus: non Cyrrha deum promiſerit antro
Certius, aut frondes lucis quas fama Moloſſis
Chaonias ſonuiſſe tibi. licet aridus Hammon
Invideat, Lyciæque parent contendere ſortes,
Niliacumque pecus, patrioque æqualis honori
Branchus, & undoſæ qui ruſticus accola Piſæ
Pana Lyaconia nocturnum exaudit in umbra.
Ditior ille animi. cui tu, Dictæe, ſecundas
Impuleris manifeſtus aves. mirum unde, ſed olim
Hic honor alitibus. ſuperæ ſeu conditor aulæ
Sic dedit, effuſum Chaos in nova ſemina texens:
Seu quia mutatæ, noſtraque ab origine verſis
Corporibus ſubiere Notos: ſeu purior axis,
Amotumque nefas, & rarum inſiſtere terris
Vera docent, tibi ſumma ſator terræque deûmque
Scire licet. nos Argolicæ primordia pugnæ,
Venturumque ſinas cœlo prænoſſe laborem.
Si datur, & duris ſedet hæc ſententia Parcis
Solvere Echionias Lernæa cuſpide portas,
Signa feras, levuſque tones. tunc omnis in aſtris
Conſonet arcana volucris bona murmura lingua.
Si prohibes, hic necte moras: dextriſq; profundum
Alitibus prætexe diem. ſic fatus, & alto
Membra locat ſcopulo. tunc plura, ignotaq; jungit
Numina, & immenſi fruitur caligine mundi.
Poſtquam rite diu partiti ſidera, cunctas
Perlegere animis, oculiſque ſequacibus auras:
Tunc Amythaonius longo poſt tempore vates,
Nonne ſub excelſo ſpirantis limite cœli,

Amphiarae, vides, curſus ut nulla ſerenos
Ales agat? liquidoque polum complexa meatu
Pendeat? aut fugiens placabile planxerit omen?
Non comes obſcurus tripodum, non fulminis ardens
Vector adeſt, flavæque ſonans avis unca Minervæ,
Non venit auguriis melior. quin vultur, & altis
Deſuper accipitres exultavere rapinis.
Monſtra volant, diræ ſtrident in nube volucres,
Nocturnæque gemunt ſtriges, & feralia bubo
Damna canens. quæ prima deûm portenta ſequemur?
His ne dari, Thymbræe, polum? ſimul ora recurvo
Vngue ſecant rabidæ, planctumque imitantibus alis
Exagitant Zephyros, & plumea pectora cædunt.
Ille ſub hæc: Equidem varii, pater, omina Phœbi
Sæpe tuli. jam tunc prima cum pube virentem
Semideos inter pinus me Theſſala reges
Duceret. hic caſus terræque mariſque canentem
Obſtupuere duces. nec me ventura locuto
Sæpius, in dubiis auditus Iaſone Mopſus.
Sed ſimiles non ante metus, aut aſtra notavi
Prodigioſa magis. quamquam majora parantur.
Huc adverte animum. clara regione profundi
Ætheros, innumeri ſtatuerunt agmina cygni.
Sive hos Strymonia Boreas ejecit, ab Arcto,
Seu fœcunda refert placidi clementia Nili.
Fixerunt curſus, hac rere in imagine Thebas.
Nam ſeſe immoti gyro, atque in pace ſilentes,
Ceu muris, valloque tenent. ſed fortior ecce
Adventat per inane cohors. ſeptem ordine fulvo
Armigeros ſummi Iovis exultante caterva
Intuor. Inachii ſunt hi tibi (concipe) reges.
Invaſere globum nivei gregis. uncaque pandunt
Cædibus ora novis, & ſtrictis unguibus inſtant.
Cernis inexperto rorantes ſanguine ventos,
Et plumis ſtillare diem? quam ſæva repente
Victores agitat leto Iovis ira ſiniſtri?
Hic excelſa petens ſubita face Solis inarſit,
Summiſitque animos. illum veſtigia adortum
Majorum volucrum teneræ deponitis alæ.
Hic hoſti implicitus pariter ruit, hunc fuga retro
Volvit agens ſociæ linquentem fata catervæ.

Hic

Hic nimbo glomeratus obit. hic præpete viva
Paſcitur immoriens. ſpargit cava nubila ſanguis.
Quid furtim lachrymas? illum venerande Melampu,
Qui cadit, agnoſco. trepidos ſic mole futuri,
Cunctaque jam rerum certa ſub imagine paſſos
Terror habet vates. piget irrupiſſe volantum
Concilia, & cœlo mentem inſertaſſe vetanti.
Auditique odêre deos. unde iſte per orbem
Primus venturi miſeris animantibus æger
Crevit amor? divum ne feras hoc munus, an ipſi
Gens avida, & parto non unquam ſtare quieti?
Eruimus quæ prima dies, ubi terminus ævi,
Quid bonus ille deûm genitor, quid ferrea Clotho
Cogitet: hinc fibræ, & volucrum per nubila ſermo,
Aſtrorumque vices, numerataque ſemita lunæ,
Theſſalicumque nefas. At non prior aureus ille
Sanguis avûm, ſcopuliſque ſatæ vel robore genteis
Mentibus hoc auſæ. ſylvas amor unus, humumque
Edomuiſſe manu. quid craſtina volveret ætas
Scire nefas homini. nos pravum, ac debile vulgus
Scrutati penitus Superos. hinc pallor, & iræ,
Hinc ſcelus, inſidiæque, & nulla modeſtia voti.
Ergo manu vittas, damnataque vertice ſerta
Deripit, abjectaque inhonorus fronde ſacerdos
Inviſo de monte redit. jam bella tubæque
Cominus, abſenteſque fremunt ſub pectore Thebæ.
Ille nec aſpectum vulgi, nec fida tyranni
Colloquia, aut cœtus procerum perferre, ſed atra
Sede tegi, & Superûm clauſus negat acta fateri.
Te pudor, & curæ retinent per rura Melampu.
Biſſeno premit ora die, populumque duceſque
Extrahit incertis. & jam ſuprema Tonantis
Iuſſa fremunt, agroſque viris, annoſaque vaſtant
Oppida. Bellipotens præ ſe deus agmina paſſim
Mille rapit. liquere domos, dilectaque læti
Connubia, & primo plorantes limine natos.
Tantus in attonitos cecidit deus. arma paternis
Poſtibus, & fixos Superûm ad penetralia currus
Vellere amor. tunc feſſa putri rubigine tela,
Horrenteſque ſitu gladios in ſæva recurvant
Vulnera, & attrito cogunt juveneſcere ſaxo.
Hi teretes galeas, magnorumque ærea ſuta
Thoracum, & tunicas chalybum ſquallore crepantes

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Pectoribus tentare, alii Gortynia lentant
Cernua. jam falces avidis, & aratra caminis,
Raſtraque, & incurvi ſævum rubuere ligones.
Cædere nec validas ſanctis è ſtirpibus haſtas,
Nec pudor emerito clypeum veſtiſſe juvenco.
Irrupere Argos, mæſtique ad limina regis
Bella animis, bella ore fremunt, it clamor ad auras
Quantus Tyrrheni gemitus ſalis, aut ubi tentat
Enceladus mutare latus. procul igneus antris
Mons tonat. exundant apices, fluctusque Pelórus
Contrahit, & ſperat tellus abrupta reverti.
Atque hic ingenti Capaneus Mavortis amore
Excitus, & longam pridem indignantia pacem
Corda tumens (huic ampla quidem de ſanguine priſco
Nobilitas. ſed enim ipſe manu progreſſus avorum
Facta, diu tuto Superûm contemptor, & æqui
Impatiens, largusque animæ, modo ſuaſerit ira.)
Vnus ut è ſylvis Pholöes habitator opacæ
Inter & Ætnæos æquus conſurgere fratres.
Ante fores, ubi turba ducum, vulgique frementis,
Amphiaraë tuas. quæ tanta ignavia, clamat
Inachidæ? vosque ô ſocio de ſanguine Achivi
Vnius (heu pudeat) plebeja ad limina civis,
Tot ferro accinctæ gentes, animisque paratæ
Pendemus? non ſi ipſe cavo ſub vertice Cyrrhæ,
Quisquis is eſt timidis, famæque ita viſus, Apollo
Mugiat inſano penitus ſecluſus in antro,
Expectare queam, dum pallida virgo tremendas
Nuntiet ambages. Virtus mihi numen, & enſis.
Quem teneo. jamq; huc timida cum fraude ſacerdos
Exeat, aut hodie volucrum quæ tanta poteſtas
Experiar. lætum fremit, aſſenſuque furentem
Implet Achæa manus. tandem prorumpere adactus
Oeclides, alio curarum agitante tumultu:
Non equidem effreno juvenis clamore profani,
Dictorumque metu, licet hic inſana minetur,
Elicior tenebris. alio mihi debita fato
Summa dies, vetitumque dari mortalibus armis.
Sed me veſter amor, nimiusque arcana profari
Phœbus agit. vobis ventura, atque omne, quod ultra eſt,
Pandere mœſtus eo. nam te, veſane, moneri
Ante

Ante nefas, unique ſilet tibi noſter Apollo.
Quo miſeri, Fatis Superisque obſtantibus, arma,
Quo rapitis? quæ vos Furiarum verbera cæcos
Exagitant? adeone animarum tedet? & Argos
Exoſi? nil dulce domi? nulla omina curæ?
Quid me Perſei ſecreta ad culmina montis
Ire gradu trepido ſuperosque irrumpere cœtus
Egiſtis? potui pariter neſcire, quis armis
Caſus, & atra dies, quæ fati exordia cunctis,
Quæ mihi. conſulti teſtor penetralia mundi,
Et volucrum aſſatus, & te, Thymbræe, vocanti
Non alias tam ſæve mihi, quæ ſigna futuri
Pertulerim. vidi ingentis portenta ruinæ.
Vidi hominum, divûmque nefas, hilaremque Megæram,
Et Lacheſim putri vacuantem ſæcula penſo.
Projicite arma manu. deus ecce furentibus obſtat:
Ecce deus. miſeri quid pulchrum ſanguine victo
Aoniam, & diri ſaturare novalia Cadmi?
Sed quid vana cano? quid fixos arceo caſus?
Ibimus. hic preſſo gemuit ſimul ore ſacerdos.
Illum iterum Capaneus. tuus ô furor augur, & uni
Iſta tibi, ut ſerves vacuos inglorius Argos:
Et tua non unquam Tyrrhenus tempora circum
Clangor eat. quid vota virûm meliora moraris?
Scilicet ut vanis avibus, natoque, domoque,
Et thalamis potiare jacens, ſileamus inulti
Tydeos egregii perfoſſum pectus? & arma
Fœderis abrupti? quod ſi bella effera Grajos
Ferre vetas, i Sidonias legatus ad urbes.
Hæc pacem tibi ſerta dabunt. tua prorſus inani
Verba polo cauſas, abſtruſaque ſemina rerum
Eliciunt? miſeret Superum, ſi carmina curæ,
Humanæque preces. quid inertia pectora terres?
Primus in orbe deos fecit timor. & tibi tuto
Nunc eat iſte furor. ſed prima ad claſſica cum jam
Hoſtilem Iſmenon galeis Dirceenque bibemus.
Ne mihi tunc moneo lituos, atque arma volenti
Obvius ire pares, ventisque aut alite viſa
Bellorum proferre diem. procul hæc tibi mollis
Infula, terrificique aberit dementia Phœbi.
Illic augur ego & mecum quicunque parati
Inſanire manu. rurſus fragor intonat ingens

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hortantum, & vaſto ſubter volat aſtra tumultu.
Vt rapidus torrens, animos cui verna miniſtrant
Flumina, & exuti concreto frigore colles,
Cum vagus in campos fruſtra prohibentibus exit
Objicibus, reſonant permixto turbine tecta,
Arva, armenta, viri, donec ſtetit improbus alto.
Colle minor, magnoque invenit in aggere ripas.
Hæc alterna ducum nox interfuſa diremit.
At gemitus Argia viri non amplius æquo
Corde ferens, ſociumque animo miſerata dolorem,
Sicut erat pridem laceris turbata capillis,
Et fletu ſignata genas, ad celſa verendi
Ibat tecta patris, parvumque ſub ubere caro
Theſſandrum, portabat avo. jam nocte ſuprema
Ante novos ortus, ubi ſola ſuperſtite plauſtro
Arctos ad Oceanum fugientibus invidet aſtris.
Vtque fores iniit, magnoque affuſa parenti eſt:
Cur tua cum lachrymis mœſto ſine conjuge ſupplex
Limina nocte petam, ceſſem licet ipſa profari,
Scis genitor. ſed jura deûm genitalia teſtor,
Teque pater, non ille jubet; ſed pervigil angor,
Ex quo primus Hymen, movitque infauſta ſiniſtram
Iuno facem, ſemper lachrymis, gemituq; propinquo
Exturbata quies. non ſi mihi tigridis horror,
Æquoreæque ſuper rigeant præcordia cautes,
Ferre queam. tu ſolus opem, tu ſumma medendi
Iura tenes. da bella pater, generique jacentis
Aſpice res humiles, atque hanc, pater, aſpice prolem
Exulis. huic olim generis pudor. obvia prima
Hoſpitia, & junctæ teſtato numine dextræ.
Hic certe eſt, quem Fata dabant, quem dixit Apollo
Non egomet tacitos Veneris furata calores,
Culpatamve facem, tua juſſa verenda, tuoſque
Dilexi monitus. nunc qua feritate dolentis
Deſpiciam queſtus? neſcis pater optime, neſcis
Quantus amor cauſæ miſero nupſiſſe marito.
Et nunc mœſta quidem grave & illætabile munus
Vt timeam doleamque, rogo. ſed cum oſcula rumpet
Mœſta dies, cum rauca dabunt abeuntibus armis
Signa tubæ, ſævoque genas fulgebitis auro,
Hei mihi care parens, iterum fortaſſe rogabo.
Illius humenti carpens pater oſcula vultu,
Non equidem has unquam culparim nata querelas,
Pone

Pone metus: laudanda rogas: nec digna negari.
Sed mihi multa dei (nec tu ſperare quod urges
Deſine) multa metus, regnique volubile pondus
Subjiciunt animo. veniet, qui debitus iſtis
Nata modus. nec te incaſſum fleviſſe quereris,
Tu ſolare virum, neu ſint diſpendia juſtæ
Dura moræ, magnos cunctamur nata paratus.
Proficitur bello. dicentem talia naſcens
Lux movet, ingentesque jubent aſſurgere curæ.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER QVARTVS.

TErtius horrentem Zephyris laxaverat annum
Phœbus, & anguſtum cogebat limite verno
Longius ire diem, cum fracta, impulſaque fatis
Conſilia, & tandem miſeris data copia belli.
Prima manu rutilam de vertice Lariſſæo
Oſtendit Bellona facem, dextraque trabalem
Haſtam intorſit agens: liquido quæ ſtridula cœlo
Fugit, & adverſæ celſo ſtetit aggere Dirces.
Mox & caſtra ſubit, ferroque, auroque coruſcis
Mixta viris, turmale fremit. dat euntibus enſes.
Plaudit equos: vocat ad portas. hortamina fortes
Præveniunt, timidisque etiam brevis addita virtus.
Dicta dies aderat. cadit ingens rite Tonanti
Gradivoque pecus. nullisque ſecundus in extis
Pallet, & armatis ſimulat ſperare ſacerdos.
Iamque ſuos circum pueri, innuptæque, patresque,
Funduntur mixti, ſummisque à poſtibus obſtant.
Nec modus eſt lachrymis. rorant clypeique, jubæq;
Triſte ſalutantum, & cunctis dependet ab armis
Suſpiranda domus. galeis juvat oſcula clauſis
Inſerere, amplexuque truces deducere conos.
Illi, quîs ferrum modo, quîs mors ipſa placebat,
Dant gemitus, fractæque labant ſingultibus iræ.
Sic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sic ubi forte viris longum ſuper æquor ituris,
Cum jam ad velaNoti,& ſciſſo redit anchora fundo,
Hæret amica manus : certant innectere collo
Brachia, manantesque oculos. hinc oſcula turbant,
Hinc magni caligo maris : tandemque relicti
Stant in rupe tamen fugientia carbaſa viſu
Dulce ſequi, patriosque dolent crebreſcere ventos.
Stant tamen, & notam puppem de rupe ſalutant.
Nunc mihi, fama prior, mundique arcana vetuſtas,
Cui meminiſſe ducum, vitasque extendere curæ,
Pande viros, tuque ô nemoris regina ſonori
Calliope, quas ille manus, quæ moverit arma
Gradivus, quantas populis ſolaverit urbes,
Sublata molire lyra. nec enim altior ulli
Mens hauſto de fonte venit. Rex triſtis, & æger
Pondere curarum, propiorque abeuntibus annis,
Inter adhortantes vix ſponte incedit Adraſtus,
Contentus ferro cingi latus, arma manipli
Pone ferunt : volucres portis auriga ſub ipſis
Comit equos, & jam inde jugo luctatur Arion.
Huic armat Lariſſa viros : huic celſa Proſymne,
Aptior armentis Midea, pecoroſaque Phyllos,
Quæque pavet longa ſpumantem valle Charadron
Neris, & ingenti turritæ mole Cleonæ,
Et Lacedæmonium Thyre lectura cruorem.
Iunguntur memores transmiſſi ab origine regis,
Qui Drepani ſcopulos, & oliviferæ Sicyonis
Culta ferunt, quos pigra vado Langia tacenti
Lambit, & amfractu riparum incurvus Eliſſos.
Sævus honos fluvio : Stygias luſtrare ſeveris
Eumenidas perhibetur aquis. huc mergere ſuetæ
Ora, & anhelantes tuto Phlegethonte ceraſtas.
Seu Thracum vertere domos, ſeu tecta Mycenis
Impia, Cadmeumve larem. fugit ipſe natantes
Amnis, & innumeris liveſcunt ſtagna venenis.
It comes Inoas Ephyre ſolata querelas,
Cenchrææque manus, vatum qua conſcius amnis
Gorgoneo percuſſus equo. quaque objacet alto
Iſthmos, & terris maria inclinata repellit.
Hæc manus Adraſtum numero ter mille ſecuti
Exultant. pars gæſa manu, pars robora flammis
Indurata diu (non unus namque maniplis
Mos,neq; ſanguis ineſt) teretes pars vertere fundas
Aſſueti,

Aſſueti, vacuoque diem præcingere gyro.
Ipſe annis ſceptriſque ſubit venerabilis æque:
Vt poſſeſſa diu taurus meat arduus inter
Paſcua, jam laxa cervice, & inanibus armis,
Dux tamen. haud illum bello attentare juvencis
Sunt animi, nam trunca vident de vulnere multo
Cornua, & ingentes plagarum in pectore nodos.
Proxima longævo profert Dircæus Adraſto
Signa gener, cui bella favent: cui commodat iras
Cuncta cohors. huic & patria de ſede volentes
Advenere viri. ſeu quos movet exul, & hæſit
Triſtibus aucta fides, ſeu quis mutare potentes
Præcipuum. multi melior quos cauſa querenti
Conciliat. dederat nec non ſocer ipſe regendas
Ægion, Arenenque, & quas Theſeïa Trœzen
Addit opes, ne rara movens inglorius iret
Agmina, neu raptos patriæ ſentiret honores.
Idem habitus, eadem arma viro, quæ debitus hoſpes
Hiberna ſub nocte tulit. Theumeſius implet
Terga leo. gemino lucent haſtilia ferro:
Aſpera vulnifico ſubter latus enſe riget Sphynx.
Iam regnum matriſque ſinus, fidaſque ſorores
Spe, votiſque tenet: tamen & de turre ſuprema
Attonitam, totoque extantem corpore longe
Reſpicit Argian. hæc mentem, oculoſque reducit
Conjugis, & dulces avertit pectore Thebas.
Ecce inter medios patriæ ciet agmina gentis
Fulmineus Tydeus: jam lætus, & integer artus,
Vt primum ſtrepuere tubæ. Ceu lubricus alta
Anguis humo verni blanda ad ſpiramina ſolis
Erigitur liber ſenio, & ſquallentibus annis
Exutus, lætiſque minax interviret herbis.
Ah miſer, agreſtum ſi quis per gramen hianti
Obvius, & primo ſiccaverit ora veneno.
Huic quoque præſtantes Ætolis urbibus affert
Belli fama viros. ſenſit ſcopuloſa Pylene
Fletaque cognatis avibus Meleagria Pleuron.
Et præceps Calydon, & quæ Iove provocat Iden
Olenos, Ioniis & fluctibus hoſpita portu
Chalcis, & Herculea turpatus gymnade vultus
Amnis. adhuc imis vix truncam attollere frontem
Auſus aquis, glaucoque caput ſummerſus in antro
Mœret, anhelantes ægreſcunt pulvere ripæ.

Omni-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Omnibus æratæ propugnant pectora crates,
Pilaque ſæva manu, patrius ſtat caſſide Mavors.
Vndique magnanimum pubes delecta coronant
Oeniden hilarem bello, notiſque decorum
Vulneribus. non ille minis Polynicis, & ira
Inferior, dubiumque adeo cui bella gerantur.
Major at inde novis it Doricus ordo ſub armis,
Qui ripas Lyrice tuas, tua littora multo
Vomere ſuſpendunt, fluviorum ductor Achivum
Inache. Perſea neque enim violentior exit
Amnis humo, cum Taurum, aut Pliadas hauſit aquoſas
Spumeus, & genero tumuit Iove. quos celer ambit
Aſterion Dryopumque trahens Eraſinus ariſtas.
Et qui rura domant Epidauria: dexter Iaccho
Collis (at Ennææ Cereri negat) avia Dyme.
Mittit opes, denſasque Pylos Neleia turmas,
Nondum nota Pylos, juveniſque ætate ſecunda,
Neſtor. & ire tamen peritura in caſtra negavit,
Hos agitat, pulchræque docet virtutis amorem
Arduus Hippomedon. capiti tremit ærea caſſis,
Ter nivea ſcandente juba. latus omne ſub armis
Ferrea ſuta terunt. humeros, ac pectora late
Flammeus orbis habet, perfectaque vivit in aure
Nox Danai. ſontes furiarum lampade nigra.
Quinquaginta ardent thalami: pater ipſe cruentis
In foribus laudatque nefas, atque inſpicit enſes.
Illum Palladia ſonipes Nemeæus ab arce
Devehit arma pavens. umbraque immane volanti
Implet agros, longoque attollit pulvere campum.
Non aliter ſylvas humeris, & utroque refringens
Pectore, montano duplex Hyleus ab antro
Præcipitat, pavet Oſſa vias, pecudesque, feræque,
Procubuere metu: non ipſis fratribus horror
Abfuit, ingenti donec Peneïa ſaltu
Stagna ſubit, magnumque objectus detinet amnem.
Quis numerum ferri, gentesque, & robora dicto
Æquarit mortale ſonans? ſuus excit in arma
Antiquam Tiryntha deus. non fortibus illa
Infœcunda viris, famaque immanis alumni
Degenerat; ſed lapſa ſitu fortuna, neque addunt
Robur opes. rarus vacuis habitator in arvis
Monſtrat Cyclopum ductas ſudoribus arces.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Dat tamen hæc juvenum tercentum pectora, vulgus
Innumerum bello, quibus haud amenta, nec enſes
Triſte micant. flavent capiti, tergoque Leonum
Exuviæ, gentilis honos, & pineus armat
Stipes, inexhauſtis arctantur tela pharetris.
Herculeum Pæana canunt, vaſtataque monſtris
Omnia: frondoſa longum deus audit ab Oeta.
Dat Nemea comites, & quas in prælia vires
Sacra Cleonæi cogunt vineta Molorchi.
Gloria nota caſæ, foribus ſimulata ſalignis
Hoſpitis arma dei, parvoque oſtenditur arvo.
Robur ubi & laxos qua reclinaverit arcus
Ilice, qua cubiti, ſedeant veſtigia terra.
At pedes, & toto deſpectans vertice bellum,
Quattuor indomitis Capaneus erepta juvencis
Terga, ſuperque rigens injectu molis ahenæ
Verſat onus, ſquallet triplici ramoſa corona
Hydra recens obitu. pars anguibus aſpera vivis
Argento cælata micat, pars arte reperta
Conditur, & fulvo moriens igneſcit in auro.
Circum amnis torpens, & ferro cœrula Lerne.
At laterum tractus, ſpatioſaque pectora ſervat
Nexilis innumero chalybum ſubtemine thorax,
Horrendum, non matris opus, galeæque coruſca
Prominet arce gygas. atque uni miſſilis illi
Cuſpide præfixa ſtat frondibus orba cupreſſus.
Huic parere dati quos fertilis Amphigenia,
Planaque Meſſene, montanaque nutrit Ithome.
Quos Thrion, & ſummis ingeſtum montibus Æpy,
Quos Helos, & Pteleon, Getico quos flebile vati
Dorion. hic fretus doctas anteire canendo
Aonidas, mutos Thamyris damnatus in annos
Ore ſimul, citharaque (quis obvia numina temnat?)
Conticuit præceps. qui non certamina Phœbi
Noſſet, & illuſtres Satyro pendente Celænas.
Iamque & fatidici mens expugnata fatiſcit
Auguris. ille quidem caſus, & dira videbat
Signa, ſed ipſa manu cunctanti injecerat arma
Atropos, obrueratque deum, nec conjugis abſunt
Inſidiæ, vetitoque domus jam fulgurat auro.
Hoc aurum vati fata exitiale monebant
Argolico. ſcit & ipſe nefas, ſed perfida conjux
Dona viro mutare velit, ſpoliiſque potentis

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Imminet Argiæ, raptoque excellere cultu.
Illa libens (nam regum animos, & pondera belli
Hac nutare videt, pariter ni providus heros
Militet) ipſa ſacros gremio Polynicis amati
Depoſuit nexus haud mœſta, atque inſuper addit:
Non hæc apta mihi nitidis ornatibus, inquit,
Tempora, nec miſeræ placeant inſignia formæ
Te ſine. ſat dubium cœtu ſolante timorem
Fallere, & incultos aris adverrere crines.
Scilicet (heu ſuperi) cum tu cludare minaci
Caſſide, ferratusque ſones, ego divitis aurum
Harmoniæ dotale geram? dabit aptior iſta
Fors deus, Argolicasque habitu præſtabo maritas:
Cum regis conjux, cum te mihi ſoſpite, templa
Votivis implenda choris: nunc induat illa,
Quæ petit, & bellante poteſt gaudere marito.
Sic Eriphylæos aurum fatale penates
Irrupit, ſcelerumque ingentia ſemina movit,
Et grave Tiſiphone riſit gaviſa futuris.
Tænareis hic celſus equis, quam diſpare cœtu
Cyllarus, ignaro generarat Caſtore prolem,
Quaſſat humum. vatem cultu Parnaſſia monſtrant
Vellera, frondenti crinitur caſſis oliva,
Albaque puniceas interplicat infula criſtas.
Arma ſimul, prenſasque jugo moderatur habenas.
Hinc, atque inde moræ jaculis, & ferrea curru
Sylva tremit. procul ipſe gravi metuendus in haſta
Eminet, & clypeo victum Pythona coruſcat.
Hujus Apollineæ currum comitantur Amyclæ.
Quos Pylos, & dubiis Malea vitata carinis,
Plaudentique habiles Caryæ reſonare Dianæ.
Quos Pharis, volucrumq; parens Cythereïa meſſe,
Taygetique phalanx, & oliviferi Eurotæ
Dura manus. deus ipſe viros in pulvere crudo
Arcas alit, nudæque modos virtutis, & iras
Ingenerat. vigor inde animis, & mortis honoræ
Dulce ſacrum. gaudent natorum fata parentes:
Hortanturque mori. deflet jamque omnis ephebum
Turba, coronato contenta eſt funere mater,
Frena tenent, duplexque inſerto miſſile nodo,
Exerti ingentes humeros: chlamys horrida pendet,
Et cono Ledæus apex. non hi tibi ſolum,
Amphiaraë, merent. auget reſupina maniplos
Elis.

Elis. depreſſæ populus ſubit incola Piſæ,
Qui te, flave, natant terris, Alphee, Sicanis
Advena tam longo non umquam infecte profundo.
Curribus innumeris late putria arva laceſſunt:
Et bellis armenta domant. ea gloria genti
Infando de more, & fractis durat ab usque
Axibus Oenomai. ſtrident ſpumantia morſu
Vincula, & effoſſas niveus rigat imber arenas.
Tu quoque Parthaſias ignara matre catervas
Ah rudis annorum (tantum nova gloria ſuadet)
Parthenopæe, rapis. tum ſaltus forte remotos
Torva parens (neque enim hæc juveni foret ire po-
testas)
Pacabat cornu, gelidique averſa Licei.
Pulchrior haud ulli triſte ad diſcrimen ituro
Vultus, & egregiæ tanta indulgentia formæ.
Nec deſunt animi, veniat modo fortior ætas.
Quos non ille duces nemorum, fluviisque dicata
Numina, quas magno non impulit igne Napæas?
Ipſam, Mænalia puerum cum vidit in umbra,
Dianam, tenero ſignantem gramina paſſu,
Ignoviſſe ferunt comiti, Dictæaque tela
Ipſam, & Amyclæas humeris aptaſſe pharetras.
Proſilit audaci Martis percuſſus amore,
Arma, tubas audire calens, & pulvere belli
Flaventem ſordere comam, captoque referri
Hoſtis equo. tædet nemorum, titulumq; nocentem
Sanguinis humani, pudor eſt neſcire ſagittas.
Igneus ante omnes auro micat, igneus oſtro,
Vndantemque ſinum nodis irrugat Iberis.
Imbelli parma pictus Calydonia matris
Prælia. trux leva ſonat arcus, & aſpera plumis
Terga, Cydonæa corytos arundine pulſat,
Electro pallens, & jaſpide clarus Eoa.
Cornipedem trepidos ſuetum prævertere cervos
Velatum geminæ dejectu lyncis, & arma
Mirantem gravioris heri ſublimis agebat,
Dulce rubens, viridique genas ſpectabilis ævo.
Arcades huic veteres aſtris Lunaque priores,
Agmina fida datis. nemorum vos ſtirpe rigenti
Fama ſatos, cum prima pedum veſtigia tellus
Admirata tulit. nondum arva, domusque, nec urbes,
Connubiisque modus. Quercus, laurique ferebant
L Cruda

Cruda puerperia, ac populos umbroſa creavit
Fraxinus, & fœta viridis puer excidit orno.
Hi lucis ſtupuiſſe vices, noctisque feruntur
Nubila, & occiduum longe Titana ſecuti
Deſperaſſe diem. rareſcunt alta colonis
Mænala: Parthenium fugitur nemus: agmina bell[o]
Rhipeque, & Stratie, ventoſaque donat Eniſpe.
Non Tegea, non ipſa Deo vacat alite felix
Cyllene, templumque Aleæ nemorale Minervæ.
Et rapidus Cliton, & qui tibi, Pythie, Ladon
Pæne ſocer. candenſque jugis Lampia nivoſis,
Et Pheneos nigro Styga mittere credita Diti.
Venit & Idæis ululatibus æmulus Azan.
Parrhaſiique duces, & quæ riſiſtis, Amores,
Grata pharetrato Nonacria rura Tonanti. (rum.
Dives & Orchomenos pecorum, & Cynoſura fera-
Æphitios idem ardor agros, & Pſophida celſam
Vaſtat, & Herculeo vulgatos robore montes,
Monſtriferumque Erymanthon, & æriſonum Stym-
phalon.
Arcades hi, gens una viris, ſed diſſona cultu
Scinditur, hi Paphias myrtos à ſtirpe recurvant,
Et paſtorali meditantur prælia trunco.
His arcus, his tela ſudes, hic caſſide crines
Integit: Arcadii morem tenet ille galeri.
Ille Lycaoniæ rictu caput aſperat urſæ.
Hos belli cœtus, jurataque pectora Marti,
Milite vicinæ nullo juvere Mycenæ.
Funereæ tum namque dapes, mediique recurſus
Solis, & hic alii miſcebant prælia fratres.
Iamque Atalantæas implerat nuntius aures
Ire ducem bello, totamque impellere natum
Arcadiam. tremuere gradus, elapſaque juxta
Tela. fugit ſylvas pernicior alite vento
Saxa per, & plenis obſtantia flumina ripis.
Qualis erat, correpta ſinus, & vertice flavum
Crinem ſparſa noto. raptis velut aſpera natis
Prædatoris equi ſequitur veſtigia tigris.
Vt ſtetit, adverſisque impegit pectora frenis:
(Ille ad humum pallens) Vnde hæc furibunda cu-
pido,
Nate, tibi? teneroque unde improba pectore virtus?
Tu bellis aptare viros? tu pondera ferre

Martis,

Martis, & enſiferas inter potes ire catervas?
Quanquam utinam vires! nuper te pallida vidi,
Dum premis obnixo venabula cominus apro,
Poplite ſucciduo reſupinum ac pæne ruentem:
Et ni curvato torſiſſem ſpicula cornu,
Nunc ubi bella tibi? nil te mea tela juvabunt,
Nec teretes arcus, maculis nec diſcolor atris,
Hic, cui fidis equus. magnis conatibus inſtas
Vix Dryadum thalamis, Erymanthiadumque furori
Nympharum mature puer. ſunt omina vera:
Mirabar cur templa mihi tremuiſſe Dianæ
Nuper, & inferior vultu dea viſa, ſacrisque
Exuviæ cecidere tholis. hinc ſegnior arcus.
Difficilesque manus, & nullo in vulnere certæ.
Expecta dum major honos, dum firmius ævum,
Dum roſeis venit umbra genis, vultusque recedunt
Ore mei, tunc bella tibi. ferrumque quod ardes,
Ipſa dabo, & nullo matris revocabere fletu. (tis,
Nunc refer arma domum. Vos autem hunc ire ſine-
Arcades? O ſaxis nimirum, & robore nati.
Plura cupit, fuſi circum natusque, ducesque
Solantur, minuuntq; metus, & jam horrida clangunt
Signa tubæ. nequit illa pio dimittere natum
Complexu, multumque duci commendat Adraſto.
At parte ex alia Cadmi Mavortia plebes,
Mœſta ducis furiis, nec molli territa fama,
(Quando his vulgatum deſcendere viribus Argos)
Tardius illa quidem, regis, cauſæque pudore,
Verum bella movet. nulli diſtringere ferrum
Impetus, aut humeros clypeo clauſiſſe paterno
Dulce. nec alipedum juga comere, qualia belli
Gaudia. dejecti trepidas ſine mente, ſine ira,
Promiſere manus. hic ægra in ſorte parentem
Vnanimum, hic dulces primævæ conjugis annos
Ingemit, & gremio miſeros accreſcere natos.
Bellator nulli caluit deus: ipſa vetuſto
Mœnia laſſa ſitu, magnæque Amphionis arces,
Iam feſſum ſenio nudant latus, & fide ſacra
Æquatos cœlo, ſurdum, atque ignobile, muros
Firmat opus. tamen & Bœotis urbibus ultrix
Aſpirat ferri rabies, nec regis iniqui
Subſidio, quantum ſocia pro gente moventur.
Ille velut pecoris lupus expugnator opimi,
 Pecto-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Pectora tabenti ſanie gravis, hirtaque ſetis
Ora cruentata deformis hiantia lana,
Decedit ſtabulis, huc, illuc turbida verſans
Lumina, ſi duri comperta clade ſequantur
Paſtores, magnique fugit non inſcius auſi.
Accumulat crebros turbatrix fama pavores.
Hic jam diſperſos errare Aſopide ripa
Lernæos equites: hic te, bacchate Cithæron,
Ille rapi Theumeſon ait, noctisque per umbras
Nuntiat excubiis vigiles arſiſſe Plateas.
Nam Tyrios ſudaſſe lares, & ſanguine Dircen
Irriguam, fœtusque novos, iterumque locutam
Sphynga petris, cui non & ſcire licentia paſſim,
Et vidiſſe fuit? Novus his ſuper anxia turbat
Corda metus. ſparſis ſubito correpta caniſtris
Sylveſtris regina chori, decurrit in æquum
Vertice ab Ogygio, trifidamque huc triſtis, & illuc,
Lumine ſanguineo pinum dejectat, & ardens
Erectam attonitis implet clamoribus urbem:
Omnipotens Niſæe pater, cui gentis avitæ
Pridem lapſus amor. tu nunc horrente ſub arcto
Bellica ferrato rapidus quatis Iſmara thyrſo,
Pampineumque jubes nemus irreptare Lycurgo,
Aut tumidum Gangen, aut clauſtra noviſſima rubræ
Tethyos, Eoasque domos flagrante triumpho
Perfuris, aut Hermi de fontibus aureus exis.
At tua progenies, poſitis gentilibus armis (que.
Quæ tibi feſta litat, bellum, lachrymasque, metum-
Cognatumque nefas injuſti munera regni
Pendimus. æternis potius me Bacche pruinis
Trans & Amazoniis ululatum Caucaſon armis,
Siſte ferens, quam monſtra ducum ſtirpemque pro-
fanam
Eloquar. en urges: alium tibi, Bacche, furorem
Iuravi. ſimiles video concurrere tauros.
Idem ambobus honos, unusque ab origine ſanguis.
Ardua collatis obnixi cornua miſcent
Frontibus, alternaque truces moriuntur in ira.
Tu pejor, tu cede nocens, qui ſolus avita
Gramina, communemque petis defendere montem.
Ah miſeri morum! bellatis ſanguine tanto,
Et ſaltus dux alter habet. ſic fata gelatis
Vultibus, & Baccho jam demigrante quievit.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

At trepidus monſtro, & variis terroribus impar
Longævi rex vatis opem, tenebraſque ſagaces
Tireſiæ (qui mos incerta paventibus) æger
Conſulit. ille deos non larga cæde juvencûm,
Non alacri penna, aut verum ſpirantibus extis,
Nec tripode implicito, numeriſq; ſequentibus aſtra,
Thurea nec ſupra volitante altaria fumo,
Tam penitus, duræ quam mortis limite manes
Elicitos patuiſſe refert, Lethæaque ſacra
Et merſum Iſmeni ſubter confinia ponto
Miſcentis, parat ante ducem, circumque bidentum
Viſceribus laceris, & odori ſulfuris aura,
Graminibuſque novis, & longo murmure purgat.
Sylva capax ævi, validaque incurva ſenecta.
Æternum intonſæ frondis ſtat pervia nullis
Solibus. haud illam brumæ minuere, Notuſve
Ius habet, aut Getica Boreas impactus ab Vrſa.
Subter opaca quies, vacuuſque ſilentia ſervat
Horror, & excluſæ pallet mala lucis imago.
Nec caret umbra deo. nemori Latonia cultrix
Additur. hanc piceæ, cedrique, & robore in omni
Effictam, ſanctis occultat ſylva tenebris.
Hujus inaſpectæ luco ſtridere ſagittæ,
Nocturnique canum gemitus, ubi limina patrui
Effugit, inque novæ melior redit ora Dianæ.
Aſt ubi feſſa jugis, dulceſque altiſſima ſomnos
Lux movet, hic late jaculis circum undique fixis,
Effuſam pharetra cervicem excepta quieſcit.
Extra immane patent, tellus Mavortia, campi,
Fœtus ager Cadmo, durus qui vomere primo
Poſt conſanguineas acies, ſulcoſque nocentes,
Auſus humum verſare, & putria ſanguine prata
Eruit: ingentes infelix terra tumultus
Lucis adhuc medio, ſolaque in nocte per umbras
Expirat, nigri cum vana in prælia ſurgunt
Terrigenæ. fugit incepto tremebundus ab arvo
Agricola, inſanique domum rediere juvenci.
Hic ſenior vates, (Stygiis accommoda quippe
Terra ſacris, multoque placent ſola pinguia tabo)
Velleris obſcuri pecudes, armentaque ſiſti
Atra monet. quæcunq; gregum pulcherrima cervix
Ducitur. ingemuit Dirce, mœſtuſque Cithæron,
Et nova clamoſæ ſtupuere ſilentia valles.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Tum fera cœruleis intexit cornua ſertis
Ipſe manu tractans, notæque in limine ſylvæ,
Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices, & munera verni
Lactis, & Actæos imbres, ſuadumque cruorem
Manibus : aggeritur, quantum bibit arida tellus.
Trunca dehinc nemora advolvunt, mœſtusque ſacerdos
Tres Hecatæ, totidemque ſatis Acheronte nefaſto
Virginibus jubet eſſe focos. tibi rector averni
Quanquam infoſſus humo, ſuperat tamen agger in auras
Pineus. huic juxta cumulo minor ara profundæ
Erigitur Cereri. frontes, atque omne cupreſſus
Intexit plorata latus. jamque ardua ferro
Signati capita, & frugum libamine puro
In vulnus cecidere greges. tunc innuba Mantho
Exceptum pateris prælibat ſanguinem, & omnes
Ter circum acta pyras ſancti de more parentis
Semineces fibras, & adhuc ſpirantia reddit
Viſcera. nec rapidas cunctatur frondibus atris
Subjectare faces. atque ipſe ſonantia flammis
Virgulta, & triſtes crepuiſſe ut ſenſit acervos
Tireſias (illi nam plurimus ardor anhelat,
Ante genas, impletque cavos vapor igneus orbes)
Exclamat: (tremuere rogi, & vox impulit ignem)
Tartareæ ſedes, & formidabile regnum
Mortis inexpletæ, tuque ô ſæviſſime fratrum
Cui ſervire dati manes, æternaque ſontum
Supplicia, atque imi famulatur regia mundi,
Solvite pulſanti loca muta, & inane ſeveræ
Perſephones, vulguſque cava ſub nocte repoſtum
Elicite, & plena redeat Styga portitor alno.
Ferte ſimul greſſus. nec ſimplex Manibus eſto
In lucem remeare modus. tu ſepare cœtu
Elyſios Perſei pios, virgaque potenti
Nubilus Arcas agit. contra per crimina functis
Qui plures Erebo, pluresque è ſanguine Cadmi,
Angue ter excuſſo, & flagranti prævia taxo,
Tiſiphone, dux pande diem, nec lucis egentes
Cerberus occurſu capitum retorqueat umbras.
Dixerat. & pariter ſenior, Phœbeaque virgo
Erexere animos. illi formidine nulla,

(Quip-

Quippe in corde deus) ſolum tremor, obruit ingens
Oedipodioniden, vatiſque horrenda canentis
Nunc humeros, nunc ille manus, & vellera preſſat
Anxius, inceptiſque velit deſiſtere ſacris.
Qualis Gætulæ ſtabulantem ad confraga ſylvæ
Venator longo motum clamore leonem
Expectat firmans animum, & ſudantia niſu
Tela premens. gelat ora pavor, greſſusque tremi-
ſcunt (tis
Quis veniat, quantuſque, ſed horrida ſigna fremen-
Accipit, & cæca metitur murmura cura,
Atque hic Tireſias nondum adventantibus umbris:
Teſtor, ait, divæ, quibus hunc ſaturavimus ignem,
Levaque convulſæque dedimus carcheſia terræ,
Iam nequeo tolerare moram. caſſus ne ſacerdos
Audior? an rabido jubeat ſi Theſſala cantu
Ibitis? & Scythicis quoties armata venenis
Colchis aget, trepido pallebunt tartara motu?
Noſtri cura minor, ſi non attollere buſtis
Corpora, nec plenas antiquis oſſibus urnas
Egerere, & mixtos, cœlique, erebique ſub unum
Funeſtare deos libet? aut exanguia ferro
Ora ſequi, aut ægras functorum carpere fibras?
Ne tenues annos, nubemque hanc frontis opacæ.
Spernite ne, moneo, & nobis ſævire facultas.
Scimus enim & quicquid dici, noſcique timetis,
Et turbare Hecaten, ni te, Thymbræe vererer. (eſt.
Et triplicis mundi ſummum quem ſcire nefaſtum
Illum ſed taceo. prohibet tranquilla ſenectus.
Iamque ego vos. avide ſubicit Phœbeïa Manto.
Audiris genitor, vulguſque exangue propinquat.
Panditur Elyſium Chaos, & telluris opertæ
Diſſilit umbra capax, ſylvæque, & nigra pateſcunt
Flumina, liventes Acheron ejectat arenas.
Fumidus atra vadis Phlegethon incendia volvit.
Et Styx diſcretis interflua Manibus obſtat.
Ipſum pallentem ſolio, circumque miniſtras
Funeſtorum operum Eumenides. Stygiæque ſeveros
Iunonis thalamos, & mœſta cubilia cerno.
In ſpeculis Mors atra ſedet, dominiſque ſilentis
Adnumerat populos: major ſupereminet ordo.
Arbiter hos dura verſat Gortynius urna,
Vera minis poſcens, adigitque exprimere vitas

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vſque retro, & tandem pœnarum lucra fateri.
Quid tibi monſtra Erebi, Scyllas,& inane furentes
Centauros, ſolidoque intorta adamante gigantum
Vincula, & anguſtam centeni Ægæonis umbram?
Immo,ait, ô noſtræ regimen, viresque ſenectæ,
Ne vulgato mihi. quis enim remeabile ſaxum,
Fallentesque lacus, Tytionque alimenta volucrum,
Et caligantem longis Ixiona gyris
Neſciat? ipſe etiam melior cum ſanguis, opertas
Inſpexi ſedes Hecate ducente, priusquam
Obruit ora Deus, totamque in pectora lucem
Detulit. Argolicas magis huc appelle precando,
Thebanasque animas. alias avertere greſſus
Lacte quater ſparſas mœſtoque excedere luco,
Nata, jube. tum quis vultus, habitusque. quis ardor
Sanguinis adſuſi, gens utra ſuperbior adſit,
Dic agedum,noſtramque mone per ſingula noctem.
Iuſſa facit, carmenque ferit quo diſſipet umbras,
Quo regat & ſparſas. qualis ſi crimina demas
Colchis, & Ææo ſimulatrix littore Circe.
Tunc his ſacrificum dictis adfata parentem:
Primus ſanguineo ſummittit inertia Cadmus
Ora lacu, juxtaque virum Cythereïa proles.
Effluit amborum geminus de vertice ſerpens.
Terrigenæ comites illos, gens Martia cingunt.
His ævi menſura dies: manus omnis in armis,
Omnis & in capulo. prohibent, obſtantque, ruunt-
que
Spirantum rabie. nec triſti incumbere ſulco
Cura, ſed alternum cuperent haurire cruorem.
Proxima natarum manus eſt, fletique nepotes.
Hic orbam Autonoen, & anhelam cernimus Ino
Reſpectantem arcus, & ad ubera dulce prementem
Pignus, & oppoſitis Semelen à ventre lacertis.
Penthea jam fractis genitrix Cadmeïa thyrſis,
Iam dimiſſa deo, pectusque adaperta cruentum
Inſequitur planctu. fugit ille per avia Lethes,
Et Stygios, ſuperosque lacus, ubi mitior illum
Flet pater & lacerum componit corpus Echion.
Triſtem noſco Lycum. dextramque in terga refle-
xum
Æoliden, humero jactantem funus onuſto.
Nec dum ille aut habitus, aut verſæ crimina formæ
Mutat

Mutat Ariſtæo genitus. frons aſpera cornu,
Tela manu, rejicitque canes in vulnus hiantes.
Ecce autem magna ſubit invidioſa caterva
Tantalis, & tumido percenſet funera luctu,
Nil dejecta malis. juvat effugiſſe deorum
Numina, & inſanæ plus jam permittere linguæ.
Talia dum patri canit intemerata ſacerdos,
Illius elatis tremefacta adſurgere vittis
Canicies, tenuique impelli ſanguine vultus.
Nec jam firmanti baculo, nec virgine fida
Nititur, erectusque ſolo. Deſiſte canendo,
Nata, ait, externæ ſatis eſt mihi lucis, inertes
Diſcedunt nebulæ, & vultum niger exuit aër.
Vmbriſne, an ſupero me miſſus Apolline complet
Spiritus? en video quæcunque audita. ſed ecce
Mœrent Argolici dejecto lumine manes. (neus
Torvus Abas, Prœteusque nocens, mitisque Phoro-
Truncatusque Pelops, & ſævo pulvere ſordens
Oenomaus, largis humectant imbribus ora.
Auguror hinc Thebis belli meliora. quid autem
Hi grege condenſo (quantum arma & vulnera mon-
ſtrant,
Pugnaces animæ) nobis in ſanguine multo
[illegible]raque, pectoraque & falſo clamore levatas
[illegible]nte[illegible]ant ſine pace manus? rex, fallor, an hi ſunt
Q[illegible]iquaginta illi? cernis Chthoniumq; Chrominq;,
[illegible]næge aque, & noſtra præſignem Mæona lauro.
Ne ſævite duces. nihil hic mortalibus auſum
Credite conſiliis. hos ferrea neverat annos
Atropos, exiſtis caſus. bella horrida nobis.
Atque iterum Tydeus, dixit, vittaque ligatis
Frondibus inſtantes abigit, monſtratque cruorem.
Stabat inops comitum Cocyti in littore mæſto
Laïus, immiti quem jam deus ales Averno
Reddiderat, dirumque tuens obliqua nepotem,
(Noſcit enim vultu) non ille aut ſanguinis hauſtus
Cætera ceu plebes, aliumve accedit ad imbrem,
Immortale odium ſpirans. ſed prolicit ultro
Aonius vates: Tyriæ dux inclyte Thebes,
Cujus ab interitu non ulla Amphionis arces
Vidit amica dies. ô jam ſatis ulte cruentum
Exitium. & multum placata minoribus umbra,
Quos miſerande fugis? jacet ille in funere longo

Quem premis,& junctæ ſentit confinia mortis.
Obſitus exhauſtos pedore, & ſanguine vultus,
Ejectusque die. ſors leto durior omni,
Crede mihi. quænam immeritum vitare nepotem
Cauſa tibi? confer vultum, & ſatiare litanti
Sanguine, venturaſque vices, & funera belli
Pande vel infenſus, vel res miſerate tuorum.
Tunc ego. te optata vetitam tranſmitteré Lethen
Puppe dabo, placidumque pia tellure reponam,
Et Stygiis mandabo deis. Mulcetur honoris
Muneribus, tangitque genas. dehinc talia reddit:
Cur tibi verſanti manes, æquæve ſacerdos,
Lectus ego augurio? tantisque potiſſimus umbris
Qui ventura loquar? ſatis eſt meminiſſe priorum.
Noſtrane præclari (pudeat) conſulta nepotes
Poſcitis? illum illum ſacris adhibere nefaſtis,
Qui læto fodit enſe patrem, qui ſemet in ortus
Vertit, & indignæ regerit ſua pignora matri.
Et nunc ille deos, furiarumque atra fatigat
Concilia, & noſtros rogat hæc in prælia manes.
Quod ſi adeo placui deflenda in tempora vates,
Dicam equidem, quo me Lacheſis, quo torva Megæra
Vſque ſinunt. Bellum innumero venit undiq; bellum
Agmine, Lernæosque trahit fatalis alumnos
Gradivus ſtimulis. hos terræ monſtra, deumque
Tela manent,pulchrique obitus, & ab igne ſupremo
Sontes lege moræ. certa eſt victoria Thebis,
Ne trepida, nec regna ferox germanus habebit.
Sed furiæ,geminumque nefas, miſeroſque per enſes
(Hei mihi) crudelis vincet pater. Hæc ubi fatus,
Labitur, & flexa dubios ambage reliquit.
Interea gelidam Nemeen, & conſcia laudis
Herculeæ dumeta, vata legione tenebant
Inachidæ. jam Sidonias avertere prædas,
Sternere,ferre domos ardent,inſtantque. Quis iras
Flexerit,unde moræ, medius quis euntibus error
Phœbe doce: non rara manent exordia famæ.
Marcidus edomito bellum referebat ab Hæmo
Liber, ibi armiferos geminæ jam ſydere brumæ
Orgia ferre Getas. canumque vireſcere dorſo
Othryn, & Icaria Rhodopen adſueverat umbra,
Et jam pampineos materna ad mœnia currus

Pro-

romovet : effrenæ dextra, levaque ſequuntur
ynces, & uda mero lambunt retinacula tigres.
oſt exultantes ſpolia armentalia portant
eminecesque lupos, ſciſſasque Mimallones urſas.
lec comitatus iners, ſunt illic Ira, Furorque,
t Metus, & Virtus, & nunquam ſobrius Ardor,
ucciduique gradus, & caſtra ſimillima regi.
s ubi pulverea Nemeen effervere nube
onſpicit, & ſolem radiis igneſcere ferri,
lec dum compoſitas belli in certamina Thebas :
oncuſſus viſis, quanquam ore, & pectore marcet,
Eraque tympanaque, & biforem reticere tumultum
mperat, attonitas qui circum plurimus aures.
Atque ita: Me manus iſta, meamque exſcindere gen-
tem
Apparat : & longe recalet furor: hoc mihi ſævum
Argos, & indomitæ bellum ciet ira novercæ.
Vſque adeone parum cineri data mater iniquo ?
Natalesque rogi? quæque ipſe micantia ſenſi
Fulgura ? relliquias etiam, fuſæque ſepulchrum
Pellicis, & reſidem ferro petit improba Theben.
Nectam fraude moras: illum, illum tendite campum
Tendite, io, comites. Hircanæ ad ſigna jugales
Intumuere jubas, dicto prius adſtitit arvis.
Tempus erat, medii cum ſolem in culmina mundi
Tollit anhela dies, ubi tardus hiantibus arvis
Stat vapor, atque omnes admittunt æthera luci.
Vndarum vocat ille deas, mediusque ſilentum
Incipit : Agreſtes fluviorum numina Nymphæ,
Et noſtri pars magna gregis, perferte laborem,
Quem damus. Argolicos paulum mihi fontibus a-
mnes,
Stagnaque , & errantes obducite pulvere rivos.
Præcipuus Nemees, qua noſtra in mœnia bellis
Nunc iter, ex alto fugiat liquor, adjuvat ipſe
Phœbus ad hoc ſummo (ceſſet ni veſtra voluntas)
Limite: vim cœptis indulgent aſtra, meæque
Æſtifer Erigones ſpumat canis. Ite volentes,
Ite in operta ſoli. poſt vos ego gurgite pleno
Eliciam, & quæ dona meis ampliſſima ſacris
Veſter habebit honos. nocturnaque furta licentum
Cornipedum, & cupidas Faunorum arcebo rapinas.
Dixerat. Aſt illis tenuior percurrere viſus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ora ſitus, viridisque comis exhorruit humor.
Protinus Inachios haurit ſitis ignea campos.
Diffugere undæ : ſquallent fontesque, lacusque,
Et cava ferventi dureſcunt flumina limo.
Ægra ſolo macies, tenerique in origine culmi
Inclinata ſeges. deceptum margine ripæ
Stat pecus, atque amnes quærunt armenta natatos.
Sic ubi ſe magnis refluus ſuppreſſit in antris
Nilus, & Eoæ liquentia pabula brumæ
Ore premit, fumant deſertæ gurgite valles,
Et patris undoſi ſonitus expectat hiulca
Ægyptos, donec Phariis alimenta rogatus
Donet agris, magnumque inducat meſſibus annum.
Aret Lerna nocens, aret Lyrcius, & ingens
Inachus, advertensque natantia ſaxa Charadrus.
Et nunquam in ripis audax Eraſinus, & æquus
Fluctibus Aſterion. ille alta per avia notus
Audiri, & longe paſtorum rumpere ſomnos.
Una tamen tacitas (ſed juſſu numinis) undas,
Hæc quoque ſecreta, nutrit Langia, ſub umbra.
Nondum illi raptus dederat lachrymabile nomen
Archemorus, nec fama deæ. tamen avia ſervat
Et nemus, & fluvium. manet ingens gloria nympham,
Cum triſtem Hypſipylen ducibus ſudatus Achæis
Ludus, & atra ſacrum recolit trieteris Ophelten.
Ergo, nec ardentes clypeos vectare, nec arctos
Thoracum nexus (tantum ſitis horrida torquet)
Sufficiunt. non ora modo, anguſtisque peruſti
Faucibus, interior ſed vis quatit : aſpera pulſu
Corda, gelant venæ, & ſiccis cruor æger adhæret
Viſceribus. tunc ſole putris, tunc pulvere tellus
Exhalat calidam nubem. non ſpumeus imber
Manat equûm : ſiccis illidunt ora lupatis,
Ora catenatas procul exertantia linguas,
Nec legem dominosve pati, ſed perfurit arvis
Flammatum pecus. huc illuc impellit Adraſtus
Exploratores, ſi ſtagna Lycimnia reſtent,
Si quis Amymones ſuperet liquor. omnia cæcis
Ignibus hauſta ſedent. nec ſpes humentis Olympi,
Ceu flavam Libyen deſertaque pulveris Afri
Conſultrent, nullaque umbratam nube Syenen.
Tandem inter ſylvas (ſic Evius ipſe parabat)

Erran-

Errantes, ſubitam pulchro in mœrore tuentur
Hypſipylen. illi quamvis & ab ubere Opheltes
Non ſuus, Inachii proles infauſta Lycurgi
Dependet, neglecta comam, nec dives amictu;
Regales tamen ore notæ, nec merſus acerbis
Extat honos. tunc hæc adeo ſtupefactus Adraſtus:
Diva potens nemorum (nam te vultusque, pudorque
Mortali de ſtirpe negant) quæ læta ſub iſto
Igne poli non quæris aquas, ſuccurre propinquis
Gentibus: arcitenens ſeu te Latonia caſto
De grege transmiſit thalamis, ſeu lapſus ab aſtris
Non humilis fœcundat amor (neque enim ipſe deorum
Arbiter, Argolidum thalamis novus) aſpice mœſta
Agmina, nos ferro meritas exeindere Thebas
Mens tulit. imbelli ſed nunc ſitis anxia fato,
Summittitque animos, & inertia robora carpit.
Da feſſis in rebus opem, ſeu turbidus amnis,
Seu tibi fœda palus. nihil hac in ſorte pudendum,
Nil humile eſt. Tu nunc ventis, pluvioque rogaris
Pro Iove, tu refugas vires, & pectora bello
Exanimata reple. ſic hoc tibi ſydere dextro
Creſcat onus. tantum reduces det flectere greſſus
Iuppiter, O quanta belli donabere præda!
Dircæos tibi diva greges, numerumque rependam
Plebis, & hic magna lucus ſignabitur ara.
Dixit, & orantis media inter anhelitus ardens
Verba rapit, curſuque animæ labat arida lingua.
Idem omnes pallorque viros, flatusque ſoluti
Oris habet. reddit demiſſo Lemnia vultu:
Diva quidem vobis, & ſi cœleſtis origo eſt,
Vnde ego? mortales utinam haud transgreſſa fuiſſem
Luctibus! altricem mandati cernitis orbam
Pignoris, at noſtris an quis ſinus, uberaque ulla,
Scit deus. & nobis regnum tamen, & pater ingens.
Sed quid ego hæc? feſſosq; optatis demoror undis?
Mecum age nunc: ſi forte vado Langia perennes
Servat aquas. ſolet & rapidi ſub limite cancri
Semper, & Icarii quamvis juba fulguret aſtri,
Ire tamen. ſimul hærentem, ne tarda Pelaſgis
Dux foret, ah miſerum vicino ceſpite alumnum
(Sic Parcæ voluere) locat, ponitque negantem
Floribus aggeſtis, & amico murmure dulces

Solatur lachrymas. Qualis Berecynthia mater,
Dum circa parvum jubet exultare Tonantem
Curetas trepidos: illi certantia plaudunt
Orgia, ſed magnis reſonat vagitibus Ide.
At puer in gremio vernæ telluris, & alto
Gramine, nunc faciles ſternit procurſibus herbas
In vultum nitens: caram modo lactis egeno
Nutricem clangore ciens, iterumque renidens,
Et teneris meditans verba illuctantia labris,
Miratur nemorum ſtrepitus, aut obvia carpit,
Aut patulo trahit ore diem. nemoriſque malorum
Inſcius, & vitæ multum ſecurus inerrat.
Sic tener Odryſia Mavors nive, ſic puer ales
Vertice Mænalio, talis per littora reptans
Improbus Ortygiæ latus inclinabat Apollo.
Illi per dumos, & opaca virentibus umbris
Devia pars cingunt, pars arcta plebe ſequuntur.
Præcelerantq; ducem. medium ſubit illa per agmen
Non humili feſtina modo. jamque amne propinquo
Rauca ſonat vallis, ſaxoſumque impulit aures
Murmur. ibi exultans conclamat ab agmine primo,
Sicut erat, levibus tollens vexilla maniplis
Argus, Aquæ. (longusque virûm ſuper ora cucurrit
Clamor) Aquæ. ſic Ambracii per littora ponti
Nauticus in remis juvenum monſtrante magiſtro
Fit ſonus, inque vicem contra percuſſa reclamat
Terra, ſalutatus cum Leucada pandit Apollo.
Incubuere vadis paſſim diſcrimine nullo
Turba ſimul, primique nequit ſecernere mixtos
Æqua ſitis. frenata ſuis in curribus intrant
Armenta, & pleni dominis, armisque feruntur
Quadrupedes. hos turbo rapax, hos lubrica fallunt
Saxa. nec implicitos fluvio reverentia reges
Proterere, aut merſiſſe vado clamantis amici
Ora. fremunt undæ, longusque à fontibus amnis
Diripitur modo lene virens, & gurgite puro
Perſpicuus, nunc ſordet aquis egeſtus ab imo
Alveus. inde toros riparum, & proruta turbant
Gramina. jam craſſus cœnoque & pulvere torrens
Quamquam expleta ſitis, bibitur tamen. agmina bello
Decertare putes, juſtumque in gurgite Martem
Præfurere, & captam tolli victoribus urbem.

Atque

Atque aliquis regum medio circunfluus amni :
Sylvarum, Nemea, longe regina virentum,
Lecta Iovi ſedes, quam nunc, non Herculis actis
Dura magis, rabidi cum colla minantia monſtri
Angeret, & tumidos animam anguſtaret in artus.
Hac ſæviſſe tenus populorum incepta tuorum
Sufficiat : tuque ô cunctis inſuete domari
Solibus, æternæ largitor corniger undæ,
Lætus eas. quacunque domo gelida ora reſolvis
Immortale tumens. neque enim tibi cana repoſtas
Bruma nives, raptasque alio de fonte refundit
Arcus aquas : gravidive indulgent nubila Cori.
Sed tuus, & nulli ruis expugnabilis aſtro.
Te nec Apollineus Ladon, nec Xanthus uterque,
Sperchiuſque minax, centaureusque Lycormas
Præſtiterint. tu pace mihi, tu nube ſub ipſa
Armorum, feſtasque ſuper celebrabere menſas.
Ab Iove primus honos. bellis modo lætus ovantes
Accipias, feſſisque libens iterum hoſpita pandas
Flumina, defenſasque velis agnoſcere turmas.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER QVINTVS.

PVlſa ſitis fluvio, populataque gurgitis alveum
Agmina, linquebant ripas, amnemque minorem.
Acrior & campum ſonipes rapit, & pedes arva
Implet ovans. rediere viris animique, minæque,
Votaque, ſanguineis mixtum ceu fontibus ignem
Hauſiſſent belli, magnaſque in prælia mentes.
Diſpoſiti in turmas rurſus, legemque ſeveri
Ordinis, ut cuique ante locus, ductorque, monentur
Inſtaurare vias. tellus jam pulvere primo
Creſcit, & armorum tranſmittunt fulgura ſylvæ.
Qualia trans Pontum Phariis defenſa ſerenis
Rauca Partæonio decedunt agmina Nilo,
Cum fera ponit hyems, illæ clangore fugaci

Vmbra

Vmbra fretis, arvisque volant. ſonat avius æther,
Iam Borean imbresque pati, jam nare ſolutis
Amnibus, & nudo juvat æſtivare ſub Hæmo.
Hic rurſus ſimili procerum vallante corona
Dux Talaïonides, antiqua ut forte ſub orno
Stabat, & admoti nixus Polynicis in haſtam:
At tamen ô quæcunque es ait, cui gloria tanta
Venimus innumeræ fatum debere cohortes:
Quem non ipſe deûm ſator aſpernetur honorem,
Dic age (quando tuis alacres adſiſtimus undis)
Quæ domus, aut tellus, animam quibus hauſeris a-
ſtris?
Dic quis & ille pater? neq; enim tibi numina longe,
Tranſierit fortuna licet, majorque per ora
Sanguis, & afflicto ſpirat reverentia vultu.
Ingemit, & paulum fletu cunctata modeſto
Lemnias orſa refert: Immania vulnera, rector,
Integrare jubes, Furias, & Lemnon, & arctis
Arma inſerta toris, debellatosque pudendo
Enſe mares. redit ecce nefas, & frigida cordi
Eumenis. ô miſeræ quibus hic furor additus! ô nox!
O pater! illa ego ſum (pudeat ne forte benignæ
Hoſpitis) illa, duces, raptum quæ ſola parentem
Occului. quid longa malis exordia necto?
Et vos arma vocant, magnique in corde paratus.
Hoc memoraſſe ſat eſt; claro generata Thoante,
Servitium Hypſipyle veſtri fero capta Lycurgi.
Advertere animos, majorque, & honora videri
Parque operi tanto. cunctis tunc noſcere caſus
Ortus amor. pater ante alios hortatur Adraſtus.
Imo age, dum primi longe damus agmina vulgi,
Nec facilis Nemee latas evolvere vires,
Quippe obtenta comis, & ineluctabilis umbra;
Pande nefas, laudesque tuas, gemitusque tuorum,
Vnde hos advenias regno dejecta labores.
Dulce loqui miſeris, veteresque reducere queſtus.
Incipit: Ægæo premitur circumflua Nereo
Lemnos, ubi ignifera feſſus reſpirat ab Ætna
Mulciber. ingenti tellurem proximus umbra (tum.
Veſtit Athos, nemorumque obſcurat imagine pon-
Thraces arant contra. Thracum fatalia nobis
Littora, & inde nefas, florebat dives alumnis
Terra, nec illa Samo fama, Delove ſonanti

Pejor,

Pejor, & innumeris quas ſpumifer adſilit Ægon.
Diis viſum turbare domos. nec pectora culpa
Noſtra vacant. nullos Veneri ſacravimus ignes.
Nulla deæ ſedes. movet & cœleſtia quondam
Corda dolor, lentoque irrepunt agmine pœnæ.
Illa Paphon veterem, centumque altaria linquens
Nec vultu, nec crine prior, ſolviſſe jugalem
Ceſton, & Idalias procul ablegaſſe volucres
Fertur. erant certe media quæ noctis in umbra.
Divam alios ignes, majoraque tela gerentem
Tartareas inter, thalamis, volitaſſe ſorores
Vulgarent. utque implicitis arcana domorum
Anguibus, & ſæva formidine cuncta replevit
Limina, nec fidi populum miſerata mariti,
Protinus à Lemno teneri fugiſtis amores.
Motus Hymen, verſæque faces, & frigida juſti
Cura tori. nullæ redeunt in gaudia noctes,
Nullus in amplexu ſopor eſt. odia aſpera ubique,
Et Furor, & medio recubat Diſcordia lecto.
Cura viris tumidos adverſa Thracas in ora
Eruere, & ſævam bellando frangere gentem.
Cumque domus contra, ſtantesque in littore nati,
Dulcius Edonas hyemes, Arctonque frementem
Excipere, aut tandem tacita poſt prælia nocte
Fractorum ſubitas torrentum audire ruinas.
Illæ autem triſtes (nam me tunc libera curis
Virginitas, annique tegunt) ſub nocte, dieque
Aſſiduis ægræ lachrymis, ſolantia miſcent (cen.
Colloquia, aut ſævam ſpectant trans æquora Thra-
Sol operum medius ſummo librabat Olympo
Lucentes, ceu ſtaret, equos: quater axe ſereno
Intonuit, quater antra dei fumantis anhelos
Exeruere apices: ventisque abſentibus Ægon
Motus, & ingenti percuſſit littora ponto.
Cum ſubito horrendas ævi matura Polyxo
Tollitur in furias, thalamisque inſueta relictis
Evolat. inſano veluti Theumeſia Thyas
Rapta deo, cum ſacra vocant, Idæaque ſuadet
Buxus, & à ſummis auditus montibus Euan:
Sic erecta genas, aciemque effuſa, trementi
Sanguine, deſertam rabidis clamoribus urbem
Exagitat, clauſasque domos, & limina pulſans,
Concilium vocat. infelix comitatus eunti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hærebant nati. atque illæ non ſegnius omnes
Erumpunt tectis ſummasque ad Pallados arces
Impetus. huc propere ſtipamur, & ordine nullo
Congeſtæ. ſtricto mox enſe ſilentia juſſi
Hortatrix ſcelerum, & medio ſic auſa profari eſt:
Rem ſummam inſtinctu Superum, meritiq; doloris,
O viduæ (firmate animos & pellite ſexum)
Lemniades, ſancire paro. ſi tædet inanes
Æternum ſervare domos, turpemque juventæ
Flore ſitum, & longis ſteriles in luctibus annos:
Inveni, promitto viam (nec numina deſunt)
Qua renovanda Venus. modo par inſumite robur
Luctibus; atque adeo primum hoc mihi noſcere detur,
Tertia canet hyems, cui connubialia vincla,
Aut thalami ſecretus honos? quod conjuge pectus
Intepuit? cujus vidit Lucina labores?
Dicite, vel juſtos cujus pulſantia menſes
Vota tument? qua pace feras, volucreſque jugari
Mos datus. heu ſegnes! potuitne ultricia Grajis
Virginibus dare tela pater, lætusque dolorum,
Sanguine ſecuros juvenum perfundere ſomnos?
At nos vulgus iners. quod ſi propioribus actis
Eſt opus, ecce animos doceat Rhodopeïa conjux
Vlta manu thalamos, pariterque epulata marito.
Nec vos immunis ſcelerum, ſecurave cogo.
Plena mihi domus atque ingens, en cernite, ſudor.
Quattuor hos una decus, & ſolatia patris
In gremio (licet amplexu, lachrymiſque morentur)
Tranſadigam ferro, ſaniemque & vulnera fratrum
Miſcebo, patremque ſuper ſpirantibus addam.
Ecqua tot in cædes animum promittit? agebat
Pluribus, adverſo nituerunt vela profundo.
Lemnia claſſis erat. rapuit gaviſa Polyxo
Fortunam, atque iterat: Superiſne vocantibus ultro
Deſumus? ecce rates, deus hos, deus ultor in iras
Adportat, cæptisque favet. nec imago quietis
Vana meæ, nudo ſtabat Venus enſe, videri
Clara mihi, ſomnosque ſuper. Quid perditis ævum?
Inquit. age averſis thalamos purgate maritis.
Ipſa faces alias, melioraque fœdera jungam.
Dixit. & hoc ferrum ſtratis, hoc (credite) ferrum
Impoſuit. quin ô miſeræ, dum tempus agit rem,
Con-

Conſulite. en validis ſpumant everſa lacertis
Æquora. Biſtonides veniunt fortaſſe maritæ.
Hinc ſtimuli ingentes, magnusque advolvitur aſtris
Clamor. Amazonio Scythiam fervere tumultu,
Lunatumque putes agmen deſcendere, ubi arma
Indulget pater, & ſævi movet oſtia belli.
Nec varius fremor, aut ſtudia in contraria rapti
Diſſenſus, ut plebe ſolet. furor omnibus idem,
Idem animus ſolare domos. juvenumque, ſenumque
Præcipitare colos, plenisque adfrangere parvos
Uberibus, ferroque omnes exire per annos.
Tunc viridis late lucus, juga celſa Minervæ
Propter, opacat humum niger ipſe, ſed inſuper ingens
Mons premit, & gemina pereunt caligine ſoles:
Hic ſanxere fidem, tu Martia teſtis Enyo,
Atque inferna Ceres, Stygiæque Acheronte recluſo
Ante preces venere deæ. ſed fallit ubique (iras.
Mixta Venus: Venus arma tenet: Venus admovet
Nec de more cruor, natum Caropeïa conjux
Obtulit. accingunt ſeſe, & mirantia ferro
Pectora, congeſtiſque avidæ ſimul undique dextris,
Perfringunt, ac dulce nefas in ſanguine vivo
Conjurant, matremque recens circumvolat umbra.
Talia cernenti mihi quantus in oſſibus horror?
Quisve per ora color? qualis cum cerva cruentis
Circumventa lupis, nullum cui pectore molli
Robur, & in volucri tenuis fiducia curſu,
Præcipitat ſuſpenſa fugam: jam jamque teneri
Credit, & eluſos audit concurrere morſus.
Illi aderant. primis jamque offendere carinæ
Littoribus. certant ſaltu contingere terram
Præcipites. miſeri quos non aut horrida virtus
Marte ſub Odryſio, aut medii inclementia ponti
Hauſerit! alta etiam Superum delubra vaporant,
Promiſſasque trahunt pecudes. niger omnibus aris
Ignis. & in nullis ſpirat Deus integer extis.
Tardius humenti noctem dejecit Olympo
Juppiter, & verſum miti reor æthera cura
Suſtinuit, dum fata vetant. nec longius unquam
Ceſſavere novæ perfecto ſole tenebræ.
Sera tamen mundo venerunt aſtra, ſed illis
Et Paros, & nemoroſa Thaſos, crebræque relucent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Cyclades. una gravi penitus latet obruta cœlo
Lemnos, in hanc triſtes nebulæ, & plaga cæca ſu-
perne
Texitur, una vagis Lemnos non agnita nautis.
Iam domibus fuſi & nemorum per opaca ſacrorum
Ditibus indulgent epulis, vacuantque profundo
Aurum immane mero. dum quæ per Strymona pu-
gnæ,
Quis Rhodope, gelidove labor ſudatus in Hæmo
Enumerare vacat. nec non manus impia, nuptæ
Serta inter, feſtasque dapes, quo maxima cultu
Quæque jacent, dederat mites Cytherea ſuprema
Nocte viros, longoque brevem poſt tempore pacem
Nequicquam, & miſeros perituro adflaverat igni.
Conticuere chori: dapibus, ludoque licenti
Fit modus, & primæ decreſcunt murmura noctis,
Cum conſanguinei mixtus caligine leti
Rore madens Stygio, morituram amplectitur urbem
Somnus, & implacido fundit gravia otia cornu:
Secernitque viros. vigilant nuptæque, nurusque
In ſcelus, atque hilares acuunt fera tela ſorores.
Invaſere nefas, cuncto ſua regnat Erinnys
Pectore. non aliter Scythicos armenta per agros
Hircanæ clauſere leæ, quas exigit ortu
Prima fames, avidique implorant ubera nati.
Quos tibi (nam dubito) ſcelerum de mille figuris
Expediam caſus? Helimum temeraria Gorge
Evinctum ramis, altaque in mole tapetum
Efflantem ſomno creſcentia vina, ſuperſtans
Vulnera disjecta rimatur veſte, ſed illum
Infelix ſopor admota ſub morte refugit.
Turbidus, incertumque oculis vigilantibus hoſtem
Occupat amplexu. nec ſegnius illa tenentis
Pone adigit coſtas, donec ſua pectora ferro
Tangeret. is demum ſceleri modus. ora ſupinat
Blandus adhuc, oculisque tremens & murmure
Gorgem
Quærit, & indigno non ſolvit brachia collo.
Non ego nunc vulgi, quamquam crudelia, pandam
Funera, ſed propria luctus de ſtirpe recordor.
Quod te, flave Cydon, quod te per colla refuſis
Intactum, Crenæe, comis, (quibus ubera mecum
Obliquumque à patre genus) fortemque, timebam
Quem

uem deſponſa, Gyan, vidi lapſare cruentæ
ulnere Mirmydonis: quidq; inter ſerta chorosque
arbara ludentem fodiebat Opopea, mater?
et ſuper æquævum ſoror exarmata Lycaſte
ydimon. heu ſimiles perituro in corpore vultus
ſpiciens, floremque genæ, & quas finxerat auro,
ſa comas. tum ſæva parens jam conjuge fuſo
dſtitit, impellitque minis, atque inſerit enſem.
t fera, quæ placido rabiem deſueta magiſtro
ardius arma movet, ſtimulisque, & verbere crebro
n mores negat ire ſuos: ſic illa jacenti
ncidit, undantemque ſinu collapſa cruorem
xcipit, & laceros premit in nova vulnera crines.
t vero Alcimeden etiamnum in murmure truncos
erre patris vultus, & egentem ſanguinis enſem
onſpexi, riguere comæ, atque in viſcera ſævus
Horror iit. meus ille Thoas, mea dira videri
Dextra mihi. extemplo thalamis turbata paternis
nferor. ille quidem dudum (quis magna tuenti
omnus?) agit verſans ſecum (etſi lata receſſit
Vrbe domus) quinam ſtrepitus? quæ murmura no-
ctis,
Cur fremebunda quies? trepido ſcelus ordine pando.
Quis dolor, unde animi. Vis nulla arcere furentes:
Hac ſequere, ô miſerande. premunt, aderuntque
moranti,
Et mecum fortaſſe cades. his motus, & artus
Erexit ſtratis. ferimur per devia vaſtæ
Vrbis, ubi ingentem nocturnæ cædis acervum
Paſſim, ut quosque ſacris crudelis veſpera lucis
Straverat, occulta ſpeculamur nube latentes.
Hic impreſſa toris ora, extantesque recluſis
Pectoribus capulos, magnarum & fragmina trunca
Haſtarum, & ferro laceras per corpora veſtes,
Crateras pronos, epulasque in cæde natantes
Cernere erat. jugulisque modo torrentis apertis
Sanguine commixto redeuntẽ in pocula Bacchum.
Hic juvenum manus, & nullis violabilis armis
Turba ſenes. poſitique patrum ſuper ora gementum
Semineces pueri, trepidas in limine vitæ
Singultant animas. gelida non ſævius Oſſa
Luxuriant Lapitharum epulæ, ſi quando profundo
Nubigenæ caluere mero. vix primus ab ira

Pallor, & impulſis ſurgunt ad prælia menſis.
Tunc primum ſeſe trepidis ſub nocte Thyoneus
Detexit, nato portans extrema Thoanti
Subſidia, & multa ſubitus cum luce refulſit.
Agnovi. non ille quidem turgentia ſertis
Tempora, nec flava crinem diſtinxerat uva,
Nubilus, indignumque oculis liquentibus imbrem
Alloquitur: Dum fata dabant tibi, nate, potentem
Lemnon, & externis etiam ſervare timendam
Gentibus, haud unquam juſto mea cura labori
Deſtitit. abſciderunt triſtes crudelia Parcæ
Stamina, nec dictis, ſupplex quæ plurima fudi
Ante Iovem fruſtra, lachrymisque avertere luctus
Contigit. infandum natæ conceſſit honorem.
Accelerate fugam. tuque ô mea digna propago
Hac rege, virgo, patrem, gemini qua brachia muri
Littus eunt, illa, qua rara ſilentia, porta
Stat funeſta Venus, ferroque accincta furentes
Adjuvat. (unde manus? unde hæc Mavortia divæ
Pectora?) tu lato patrem committe profundo.
Succedam curis. ita fatus in aëra rurſus
Solvitur: & noſtrûm viſus arcentibus umbris,
Mitis iter longæ claravit limite flammæ.
Qua data ſigna ſequor. dein curvo robore clauſum
Diis pelagi, ventisque, & Cycladas Ægæoni
Amplexo, commendo patrem. nec fletibus unquam
Sit modus alternis: ni jam dimittat Eoo
Lucifer aſtra polo. tum demum littore rauco
Multa metu reputans, & vix confiſa Lyæo
Dividor, ipſa gradu nitens, ſed & anxia retro
Pectora, nec requies, quin & ſurgentia cœlo
Flamina, & è cunctis proſpectem collibus undas.
Exoritur pudibunda dies, cœlumque retexens
Averſum Lemno jubar, & declinia Titan
Oppoſita juga nube refert. patuere furores
Nocturni, lucisque novæ formidine cunctis, (ræ
(Quanquam inter ſimiles) habitus rubor. impia ter-
Infodiunt ſcelera, aut feſtinis ignibus urunt.
Iam manus Eumenidum, captasque refugerat arces
Exſaturata Venus. licuit ſentire quid auſæ,
Et turbare comas, & lumina tingere fletu.
Inſula dives agris, opibusque, armisque, virisque
Nota ſitu, & Getico nuper ditata triumpho,

Non

Non maris incurſu, non hoſte, nec æthere lævo,
Perdidit una omnes orbata, exciſaque mundo
Indigenas, non arva viri, non æquora vertunt.
Conticuere domus. cruor altus, & oblita craſſo
Cuncta rubent tabo. magnæque in mœnibus urbis
Nos tantum: & ſævi ſpirant per culmina Manes.
Ipſa quoque arcanis tecti in penetralibus alto
Molior igne pyram. ſceptrum ſuper armaque patris
Injicio, & notas regum geſtamina veſtes,
Ac prope mœſta rogum confuſis ignibus adſto
Enſe cruentato, fraudemque & inania buſta
Plango metu, ſi forte premant, caſſumque parenti
Omen & hac dubios leti precor ire timores.
His mihi pro meritis, (ut falſi criminis aſtu
Parta fides) regno, & ſolio confidere patris
Supplicium datur. anne illis obſeſſa negarem?
Acceſſi, ſæpe ante Deos teſtata, fidemque,
Immeritasque manus. ſubeo (pro dira poteſtas!)
Exangue imperium, & mœſtam ſine culmine Le-
mnon.
Iam magis atque magis vigiles dolor angere ſenſus,
Et gemitus clari, & paulatim inviſa Polyxo,
Iam meminiſſe nefas. jam ponere Manibus aras
Conceſſum: & multum cineres jurare ſepultos.
Sic ubi ductorem trepidæ ſtabulique maritum
Quem penes & ſaltus & adultæ gloria gentis,
Maſſylo frangi ſtupuere ſub hoſte juvencæ,
It truncum ſine honore pecus, regemq; peremptum
Ipſe ager, ipſi amnes, & muta armenta queruntur.
Ecce autem ærata diſpellens æquora prora
Pelias intacti late ſubit hoſpita ponti
Pinus: agunt Minyæ. geminus fragor ardua canet
Per latera. abruptam credas radicibus ire
Ortygiam, aut fractum pelago decurrere montem.
Aſt ubi ſuſpenſis ſiluerunt æquora tonſis,
Mitior & ſenibus cygnis & pectore Phœbi,
Vox media de puppe venit, maria ipſa carinæ
Accedunt (poſt noſſe datum eſt) Oeagrius illic
Acclinis malo, mediis interſonat Orpheus
Remigiis, tantosque jubet neſcire labores.
Illis in Scythicum Borean iter, oraque primum
Cyaneis arctata vadis. nos Thracia viſu
Bella ratæ, vario tecta incurſare tumultu.

Denſarum pecudum, aut fugientum more volucrum.
Heu ubi nunc furiæ? portus, amplexaque littus
Mœnia, qua longe pelago deſpectus aperto
Scandimus, & celſas turres. huc ſaxa, ſudesque,
Armaq; mœſta virûm, atque infectos cædibus enſes
Subvectant trepidæ. quin & ſquallentia texta
Thoracum, & vultu galeas intrare ſoluto
Non pudet. audaces rubuit mirata catervas
Pallas, & adverſo riſit Gradivus in Hæmo.
Tunc primum ex animis præceps amentia ceſſit.
Nec ratis illa ſalo, ſed divum ſera per æquor
Iuſtitia, & pœnæ ſcelerum adventare videntur.
Iamque aderant terræ, quantum Gortynia currunt
Spicula: cœruleo gravidam cum Iuppiter imbri
Ipſa ſuper nubem, ratis armamenta Pelaſgæ
Siſtit agens. inde horror aquis, & raptus ab omni
Sole dies, miſcet tenebras, quîs protinus unda
Concolor: obnixi lacerant cava nubila venti,
Diripiuntque fretum, nigris redit humida tellus
Vorticibus, totumque Notis portantibus æquor
Pendet, & æquato jam jam prope ſidera dorſo
Frangitur, incertæ jam nec prior impetus alno,
Sed labat, extantem roſtris modo gurgite in imo,
Nunc cœlo Tritona ferens. nec robora proſunt
Semïdeûm heroum, puppemque inſana flagellat
Arbor: & inſtabili procumbens pondere curvas
Raptat aquas, remique cadunt in pectus inanes.
Nos quoq; per rupes, murorumque aggere ab omni,
Dum labor ille viris, fretaq; indignantur, & Auſtri,
Deſuper invalidis fluitantia tela lacertis
(Quid non auſa manus?) Telamona, & Pelea contra
Spargimus, & noſtro petitur Tirynthius arcu.
Illi quippe ſimul bello, pelagoque laborant
Pars clypeis munire ratem, pars æquora fundo
Egerere: aſt alii pugnant, ſed inertia motu
Corpora, ſuſpenſæque carent conamine vires.
Inſtamus jactu telorum, & ferrea nimbis
Certat hyems: vaſtæque ſudes, fractique molares,
Spiculaque, & multa crinitum miſſile flamma.
Nunc pelago, nunc puppe cadunt. dat operta fragorem
Pinus, & abjunctis regemunt tabulata cavernis.
Talis Hyperborea virides nive verberat agros

Iuppi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

uppiter. obruitur campis genus omne ferarum,
Deprenſæque cadunt volucres, & meſſis amaro
Strata gelu. fragor inde jugis, inde amnibus iræ.
Et vero eliſit nubes Iove tortus ab alto
Ignis, & ingentes patuere in lumine nautæ,
Diriguere animi: manibusque horrore remiſſis
Arma aliena cadunt: redeunt in pectora ſexus.
Cernimus Æacidas, murisque immane minantem
Ancæum, & longa pellentem cuſpide rupes
Iphiton. attonito manifeſtus in agmine ſupra eſt
Amphitryoniades. puppemque alternus utrinque
Ingravat, & medias ardet deſcendere in undas.
At levis, & miſeræ nondum mihi notus Iaſon
Tranſtra per & remos, impreſſaque terga virorum
Nunc magnum Oeniden, nunc ille hortatibus Idam,
Et Talaum, & cana rorantem aſpergine ponti
Tyndariden iterans, gelidique in nube parentis
Vela laborantem Calain ſubnectere malo
Voce, manuque rogat. quatiunt impulſibus illi
Nunc freta, nunc muros. ſed nec ſpumantia cedunt
Æquora, & incuſſæ redeunt à turribus haſtæ.
Ipſe graves fluctus, clavumque audire negantem
Laſſat agens Tiphys, palletque, & plurima mutat
Imperia. ac levas, dextrasque obtorquet in undas
Proram, navifragis avidam concurrere ſaxis.
Donec ab extremæ cuneo ratis, Æſone natus
Palladios oleæ, Mopſi geſtamina, ramos
Extulit, & ſocium turba prohibente popoſcit
Fœdera. præcipites vocem involvere procellæ.
Tunc modus armorum, pariterque exhauſta quierant
Flamina, confuſoque dies reſpexit Olympo.
Quinquaginta illi trabibus de more revinctis
Eminus abrupto quatiunt nova littora ſaltu.
Magnorum decora alta patrum, jam fronte ſereni,
Noſcendique habitu, poſtquam timor, iraque ceſſit
Vultibus. arcana ſic fama erumpere porta
Cœlicolas, ſi quando domus, littusque rubentum
Æthiopum, & menſas amor eſt intrare minores.
Dant fluvii montesque locum. tum terra ſuperbit
Greſſibus, & paulum reſpirat cœlifer Atlas.
Hic & ab adſerto nuper Marathone ſuperbum
Theſea & Iſmarios Aquilonia pignora fratres,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vtraque quis rutila ſtridebant tempora pennæ,
Cernimus. hic Phœbo non indignante priorem
Admetum, & duræ ſimilem nihil Orphea Thracæ
Tunc prolem Calydone ſatam, generumq; profundi
Nereos. ambiguo viſus errore laceſſunt (illi:
Oebalidæ gemini. chlamys huic, chlamys ardet &
Ambo haſtile gerunt: humeros exertus uterque,
Nudus uterque genas, ſimili coma fulgurat aſtro.
Audet iter, magnique ſequens veſtigia mutat
Herculis, & tarda quamvis ſe mole ferentem,
Vix curſu tener æquat Hylas. Lernæaque tollens
Arma, ſub ingenti gaudet ſudare pharetra.
Ergo iterum Venus, & tacitis corda aſpera flammis
Lemniadum pertentat amor. tunc regia Iuno
Arma, habitusque virum, pulchræq; inſignia gentis
Mentibus inſinuat, certatimque ordine cunctæ
Hoſpitibus patuere fores. tunc primus in aris
Ignis, & infandis venere oblivia curis.
Tunc epulæ, felixque ſopor, noctesque quietæ,
Nec Superûm ſine mente reor, placuere fatentes.
Forſitan & noſtræ fatum excuſabile culpæ
Noſcere cura, duces. cinerem, furiasque meorum
Teſtor, ut externas non ſponte aut crimine tedas
Attigerim (ſcit cura deûm) etſi blandus Iaſon
Virginibus dare vincla novis. ſua jura cruentum
Phaſin habent: alios Colchi generatis amores.
Iamque exuta gelu tepuerunt ſidera longis
Solibus, & velox in terga revolvitur annus.
Iam nova progenies, partusque in vota ſoluti,
Et non ſperatis Lemnos clamatur alumnis.
Nec non ipſa tamen, thalami monumenta coacti,
Enitor geminos, duroque ſub hoſpite mater
Nomen avi renovo. nec quæ fortuna relictis
Noſſe datum. jam plena quater quinquennia per-
gunt,
Si modo fata ſinunt, aluitque rogata Lycaſte.
Detumuere animi maris, & clementior Auſter
Vela vocat. ratis ipſa moram, portusque quietos
Odit, & adſueti tendit retinacula ſaxi.
Inde fugam Minyæ, ſociosque appellat Iaſon
Efferus, ô utinam jam tum mea littora rectis
Prætervectus aquis, cui non ſua pignora cordi,
Non promiſſa fides. certe ſtat fama remotis

Gen-

Gentibus, æquorei redierunt vellera Phrixi.
Vt ſtata lux pelago, venturumque æthera ſenſit
Tiphys, & occidui rubuere cubilia Phœbi:
Heu iterum gemitus, iterumque noviſſima nox eſt.
Vix reſerata dies, & jam rate celſus Iaſon
Ire jubet, primoque ferit dux verbere pontum.
Illos è ſcopulis, & ſummo vertice montis,
Spumea porrecti dirimentes terga profundi
Proſequimur viſu, donec laſſavit euntes
Lux oculos, longumque polo contexere viſa eſt
Æquor, & extremi preſſit freta margine cœli.
Fama ſubit portus, vectum trans alta Thoanta
Fraterna regnare Chio: mihi crimina nulla,
Et vacuos arſiſſe rogos. fremit impia plebes
Sontibus accenſæ ſtimulis, facinusque repoſcunt.
Quin etiam occultæ vulgo increbeſcere voces.
Solane fida ſuis? nos autem in funera lætæ?
Non deus hæc, fatumque, quod imperat urbe nefanda.
Talibus exanimis dictis (& triſte propinquat
Supplicium) nec regna juvant, vaga littora furto
Incomitata ſequor, funeſtaque mœnia linquo:
Qua fuga nota patris, ſed non iterum obvius Euan.
Nam me prædonum manus huc appulſa tacentem
Arripit, & veſtras famulam transmittit in oras.
Talia Lernæis iterat dum regibus exul
Lemnias, & longa ſolatur damna querela,
Immemor abſentis (ſic Dii ſuaſiſtis) alumni:
Ille graves oculos, languentiaque ora comanti
Mergit humo, feſſusque diu puerilibus actis
Labitur in ſomnos, prenſa manus hæret in herba.
Interea campis, nemoris ſacer horror Achæi,
Terrigena erigitur ſerpens, tractuque ſoluto
Immanem ſeſe vehit, ac poſt terga relinquit,
Livida fax oculis: tumidi ſtat in ore veneni
Spuma virens, ter lingua vibrat, terna agmina adunci
Dentis, & auratæ crudelis gloria frontis
Prominet. Inachio ſanctum dixere Tonanti
Agricolæ, cui cura loci, & ſylveſtribus aris
Pauper honos. nunc ille dei circundare templa
Orbe vago labens, miſeræ nunc robora ſylvæ
Atterit, & vaſtas tenuat complexibus ornos.
Sæpe ſuper fluvios geminæ jacet aggere ripæ

Con-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Continuus, ſquamiſque inciſus adæſtuat amnis.
Sed nunc Ogygii juſſis quando omnis anhelat
Terra dei, trepidæque latent in pulvere Nymphæ,
Sævior anfractu laterum ſinuoſa retorquens
Terga ſolo, ſiccique nocens furit igne veneni.
Stagna per, arenteſque lacus, fonteſque repreſſos
Volvitur, & vacuis fluviorum in vallibus errat.
Incertuſque ſui liquidum nunc aëra lambit
Ore ſupinato, nunc arva gementia radens
Pronus adhæret humo, ſi quid viridantia ſudent
Gramina. percuſſæ calidis afflatibus herbæ,
Qua tulit ora, cadunt, moriturque ad ſibila campus.
Quantus ab Arctois diſcriminat æthera plauſtris
Anguis ad usque Notos, alienumque exit in orbem.
Quantus & ille ſacri ſpiris intorta movebat
Cornua Parnaſſi, donec tibi, Delie, fixus
Vexit arundineam centeno vulnere ſylvam,
Quis tibi, parve, deus tam magni pondera fati
Sorte dedit? tune hoc vix prima ad limina vitæ
Hoſte jaces? an ut inde ſacer per ſæcula Grajis
Gentibus, & tanto dignus morerere ſepulchro?
Occidis extremæ deſtrictus verbere caudæ
Ignaro ſerpente puer: fugit illicet artus
Somnus, & in ſolam patuerunt lumina mortem.
Cum tamen attonito moriens vagitus in auras
Excidit, & ruptis immutuit ore querelis,
(Qualia non totas peragunt inſomnia voces,)
Audiit Hypſipyle, facilemque negantia curſum
Exanimis genua ægra rapit. jam certa malorum
Mentis ab augurio, ſparſoque per omnia viſu
Luſtrat humum quærens, & nota vocabula parvo
Nequicquam ingeminans. nusquam ille, & prata recentes
Amiſere notas. viridi piger accubat hoſtis
Collectus gyro, ſpatioſaque jugera complet.
Sic etiam obliqua cervicem expoſtus in alvo:
Horruit infelix viſu, longoque profundum
Incendit clamore nemus: nec territus ille,
Sed jacet. Argolicas ululatas flebilis aures
Impulit. extemplo monitu ducis advolat ardens
Arcas eques, cauſamque refert. tum ſquammea demum
Torvus ad armorum radios, fremitumque virorum
Colla

Colla movet, rapit ingenti conamine ſaxum,
Quo diſcretus ager, vacuasque impellit in auras
Arduus Hippomedon, quo turbine bellica quondam
Librati ſaliunt portarum in clauſtra molares.
Ceſſa duci virtus. nam mollia colla refuſus
In tergum ſerpens venientem exhauſerat ictum.
Dat ſonitum tellus, nemorumque per aëra denſi
Diſſultant nexus. at non mea vulnera clamat,
(Et trabe fraxinea Capaneus ſubit obvius,) unquam
Effugies. ſeu tu pavidi ferus incola luci,
Sive deis, utinamque deis conceſſa voluptas.
Non ſi conſertum ſuper hæc mihi membra Giganta
Subveheres. volat haſta tremens, & hiantia monſtri
Ora ſubit, linguæque ſecat fera vincla triſulcæ.
Perque jubas ſtantes, capitisque inſigne coruſci
Emicat, & nigri ſanie perfuſa cerebri
Figitur alta ſolo. longus vix tota peregit
Membra dolor. rapido celer ille volumine telum
Circuit, avulſumque ferens in opaca refugit
Templa dei. hic magno tellurem pondere menſus,
Implorantem animam dominis aſſibilat aris.
Illum & cognatæ ſtagna indignantia Lernæ,
Floribus & vernis adſuetæ ſpargere Nymphæ,
Et Nemees reptatus ager, lucosque per omnes
Sylvicolæ, fracta, gemuiſtis, arundine, Fauni.
Ipſe etiam ſumma jam tela popoſcerat æthra
Iuppiter, & dudum nimbique hyemesque coibant,
Ni minor ira deo, gravioraque tela mereri
Servatus Capaneus. moti tamen aura cucurrit
Fulminis, & ſummas libavit vertice criſtas.
Iamque pererratis infelix Lemnia campis,
Liber ut angue locus, modico ſuper aggere longe
Pallida ſanguineis infectas roribus herbas
Proſpicit. huc magno curſum rapit effera luctu,
Agnoſcitque nefas: terræque illiſa nocenti
Fulminis in morem, non verba in funere primo,
Non lachrymas habet. ingeminat miſera oſcula tantum
Incumbens animæq; fugam per membra tepentem
Quærit hians. non ora loco, non pectora reſtant.
Rapta cutis. tenuia oſſa patent nexusque madentes
Sanguinis imbre novi, totumque in vulnere corpus.
Ac velut aligeræ ſedem, fœtusque parentis

Cum

Cum piger umbroſa populatus in ilice ſerpens,
Illa redit, querulæque domus mirata quietem
Stat ſuper impendens, advectosque horrida mœſto
Excutit ore cibos: cum ſolus in arbore cara
Sanguis, & errantes per capta cubilia plumæ.
Vt laceros artus gremio miſeranda recepit,
Intexitque comis, tandem laxata dolore
Vox invenit iter, gemitusque in verba ſoluti:
O mihi deſertæ natorum dulcis imago
Archemore: ô rerum & patriæ ſolamen ademptæ,
Servitiique decus, qui te, mea gaudia, ſontes
Extinxere dei? modo quem digreſſa reliqui
Laſcivum & prono vexantem gramina curſu?
Heu ubi ſiderei vultus? ubi verba ligatis
Imperfecta ſonis? riſusque & murmura ſoli
Intellecta mihi? quoties tibi Lemnon, & Argo
Sueta loqui, & longa ſomnum ſuadere querela?
Sic equidem luctus ſolabar, & ubera parvo
Iam materna dabam, cui nunc venit irritus ori
Lactis, & infelix in vulnera liquitur imber.
Noſco deos. ô dura mei præſagia ſomni,
Nocturniq; metus, & nunquam impune per umbras
Attonitæ mihi viſa Venus quos arguo divos?
Ipſe ego te (quid enim timeam moritura fateri?)
Expoſui fatis. quæ mentem inſania traxit?
Tantane me tantæ tenuere oblivia curæ?
Dum patrios caſus, famæque exorſa retracto
Ambitioſa meæ, pietas hæc magna, fidesque!
Exolvi tibi Lemne nefas. ubi letifer anguis,
Ferte duces, meriti ſiqua eſt mihi gratia duri.
Si quis honos dictis. aut vos extinguite ferro,
Ne triſtes dominos, orbamque inimica reviſam
Eurydicen. quanquam haud illi mea cura dolendo
Ceſſerit. hocne ferens onus illætabile matris
Transfundam gremio? quam me prius ima ſub umbras
Mergat humus? ſimul hæc terraque, & ſanguine vultum
Sordida, magnorum circa veſtigia regum
Vertitur, & tacite mœrentibus imputat undas.
Et jam ſacrifici ſubitus per tecta Lycurgi
Nuncius implerat lachrymis ipſumque domumque,
Ipſum adventantem Perſei vertice ſancto
Montis, ubi averſo dederat profecta Tonanti,

t caput iratis rediens quaſſabat ab extis.
ic ſeſe Argolicis immunem ſervat ab armis
aud animi vacuus, ſed templa, aræque tenebant.
ec dum etiam reſponſa deûm, monitusque vetuſti
xciderant, voxque ex adytis accepta profundis,
rima, Lycurge, dabit Dircæo funera bello.
d cavet, & mœſtus vicini pulvere Martis
ngitur ad lituos, periturisque invidet armis.
cce fides Superûm, laceras comitata Thoantis
dvenit exequias. contra ſubit obvia mater,
œmineos cœtus plangentiaque agmina ducens.
t non magnanimo pietas ignava Lycurgo,
ortior ille malis, lachrymasque inſana reſorbet
ra patris. longo rapit arva morantia paſſu
ociferans. Illa autem ubi nam? cui parva cruoris
ætave damna mei? vivit ne? impellite raptam,
erte citi comites. faxo omnis fabula Lemni
Et pater, & tumidæ generis mendacia ſacri
Exciderint. ibat, letumque inferre parabat
Enſe furens rapto. venienti Oeneïus heros
Impiger objecta proturbat pectora parma.
Ac ſimul infrendens: Siſte hunc veſane furorem
Quisquis es, & pariter Capaneus, acerque reducto
Affuit Hippomedon, rectoque Erymanthius enſe,
Ac juvenem multo perſtringunt lumine. at inde
Agreſtum pro rege manus. quos inter Adraſtus
Mitior, & ſociæ veritus commercia vittæ
Amphiaraus ait: Ne quæſo: abſiſtite ferro:
Vnus avûm ſanguis, neve indulgete furori.
Tuque prior. ſed non ſedato pectore Tydeus
Subjicit: Anne ducem, ſervatricemque cohortis
Inachiæ ingratis coram tot millibus audes
Mactare in tumulos? (quanti pro funeris ultor!)
Cui regnum. genitorque Thoas, & lucidus Euan
Stirpis avus: tumidone parum quod gentibus actis
Vndique in arma ruis, inter rapida agmina pacem
Solus habes? habeasque & te victoria Grajûm
Inveniat tumulis etiamnum hæc fata gementem.
Dixerat. & tandem cunctante modeſtior ira
Ille refert; Equidem non vos ad mœnia Thebes
Rebar, & hoſtiles huc adveniſſe catervas.
Pergite in excidium ſocii (ſi tanta voluptas) (dum
Sanguinis, imbuite arma domi, atque hæc irrita du-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Templa Iovis (quid enim haud licitum?) ferat im-
pius ignis.
Si vilem, tanti premerent cum pectora luctus.
In famulam jus eſſe ratus, dominoque, ducique.
Sed videt hoc, videt ille deûm regnator, & auſis
Sera quidem, manet ira tamen. ſic fatus, & arces
Reſpicit, atque illic alio certamine belli
Tecta fremunt. volucres equitum prævęrterat alas
Fama recens, geminos alis amplexa tumultus.
Illi ad fata rapi, atque illi jam occumbere leto,
Sic meritam Hypſipylen iterant: creduntq;, nec iræ
Fit mora. jamque faces, & tela penatibus inſtant.
Vertere regna fremunt, raptumque auferre Lycur-
gum,
Cum Iove, cumque aris. reſonant ululatibus ædes
Fœmineis, verſusque dolor dat terga timori.
Alipedum curru ſed enim ſublimis Adraſtus (tans
Secum ante ora virûm fremebunda, Thoantida por-
It medius turmis, &, parcite parcite, clamat.
Nil actum ſæve: meritus nec tale Lycurgus
Excidium, gratique inventrix fluminis ecce.
Sic ubi diverſis maria evertere procellis (ſter,
Hinc Boreas, Eurusque, illinc niger imbribus Au-
Pulſa dies, regnantque hyemes, venit æquoris alti
Rex ſublimis equis, geminusque ad ſpumea Triton
Frena natans, late pelago dat ſigna cadenti:
Et jam plana Thetis, montesque, & littora creſcunt.
Quis Superûm tanto ſolatus funera voto
Penſavit lachrymas? inopinaque gaudia mœſtæ
Rettulit Hypſipylæ? tu gentis conditor Euan,
Qui geminos juvenes Lemni de littore vectos
Intuleras Nemeæ, mirandaque fata parabas.
Cauſa viæ genitrix, nec inhoſpita tecta Lycurgi
Præbuerant aditus, & protinus ille tyranno
Nuncius, extinctæ miſerando vulnere prolis.
Ergo adſunt comites (pro fors, & cæca futuri
Mens hominum!) regique favent. ſed Lemnos ad
aures
Vt primum, dictusque Thoas; per tela, manusque
Irruerunt, matremque avidis complexibus ambo
Diripiunt flentes, alternaque pectora mutant.
Illa velut rupes immoto ſaxea viſu
Hæret, & expertis non audet credere divis,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

t vero & vultus, & ſigna Argoa relictis
nſibus, atque humeris amborum intextus Iaſon;
eſſerunt luctus, turbataque munere tanto
orruit, atque alio maduerunt lumina fletu.
Addita ſigna polo, lætoque ululante tumultu
ergaque, & æra dei motas crepuere per auras.
Tunc pius Oeclides, ut prima ſilentia vulgi
Mollior ira dedit, placidasque acceſſit ad aures:
Audite ô ductor Nemeæ, lectique potentes
nachidæ, quæ certus agi manifeſtat Apollo.
ſte quidem Argolicis haud olim indebitus armis
Luctus adeſt. recto deſcendunt limite Parcæ.
Et ſitis interitu fluviorum, & letifer anguis,
Et puer, heu noſtri ſignatus nomine fati
Archemorus. cuncta hæc Superum demiſſa ſuprema
Mente fluunt. differte animos, feſtinaque tela
Ponite. manſuris donandus honoribus infans.
Et meruit. det pulchra ſuis libamina virtus
Manibus, atque utinam plures innectere pergas
Phœbe moras, ſemperque novis bellare vetemur
Caſibus, & ſemper Thebe funeſta recedat.
At vos magnorum tranſgreſſi fata parentum
Felices, longum quibus hinc per ſæcula nomen,
Dum Lernæa palus, & dum pater Inachus ibit,
Dum Nemee tremulas campis jaculabitur umbras.
Ne fletu violate ſacrum, ne plangite divos.
Nam deus iſte, deus. Pyliæ nec fata ſenectæ
Maluerit, Phrygiis aut degere longius annis.
Finierat, cœloque cavam nox induit umbram.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER SEXTUS.

NUncia multivago Danaas perlabitur urbes
Fama gradu, ſancire novo ſolennia buſto
Inachidas, ludumque ſuper, quo Martia bellis
Præſudare paret, ſeſeque accendere virtus,

Grajum ex more decus. Primus Piſæa per arva
Hunc pius Alcides Pelopi certavit honorem,
Pulvereumque fera crinem deterſit oliva.
Proxima vipereo celebravit libera nexu
Phocis Apollineæ bellum puerile pharetræ.
Mox circum triſtes ſervata Palæmonis aras
Nigra ſuperſtitio, quoties animoſa reſumit
Leucothoë gemitus, & amica ad littora feſta
Tempeſtate venit. planctu conclamat uterque
Iſthmos, Echioniæ reſponſant flebile Thebæ.
Et nunc eximii regum, quibus Argos alumnis
Connexum cœlo, quorumque ingentia tellus
Aonis, & Tyriæ ſuſpirant nomina matres.
Concurrunt, nudasque movent in prælia vires.
Ceu primum auſuræ trans alta ignota biremes
Seu Tyrrhenam hyemem, ſeu ſtagna Ægea laceſ-
ſunt;
Tranquillo prius arma lacu, clavumque, levesque
Explorant remos, atque ipſa pericula diſcunt.
At cum experta cohors: tum pontum irrumpere
fretæ
Longius, ereptasque oculis non quærere terras.
Clara laboriferos cœlo Tithonia currus
Extulerat, vigilesque deæ pallentis habenas
Et nox, & cornu fugiebat Somnus inani.
Iam plangore viæ, gemitu jam regia mugit
Flebilis, acceptos longe nemora avia frangunt,
Multiplicantque ſonos. ſedet ipſe exutus honoro
Vittarum nexu genitor, ſquallentiaque ora
Sparſus, & incultam ferali pulvere barbam.
Aſperior contra, planctusque egreſſa viriles
Exemplo famulas premit, hortaturque volentes
Orba parens, lacerasque ſuper procumbere nati
Relliquias ardet, totiesque avulſa refertur.
Arcet & ipſe pater. mox ut mœrentia dignis
Vultibus Inachii penetrarunt limina reges,
Ceu nova tunc clades, & primo ſaucius infans
Vulnere, letalisve irrumperet atria ſerpens:
Sic alium ex alio quanquam laſſata, fragorem
Pectora congeminant, integratoque reſultant
Accenſæ clamore fores. ſenſere Pelaſgi
Invidiam, & lachrymis excuſant crimen obortis.
Ipſe datum quoties, interciſoque tumultu

Con-

Conticuit ſtupefacta domus, ſolatur Adraſtus
Alloquiis genitorem ultro. nunc fata recenſens
Resque hominum duras, & inexorabile penſum:
Nunc aliam prolem, manſuraque numine dextro
Pignora. nondum orſis modus, & lamenta redibant.
Ille quoque affatus non mollius audit amicos,
Quam trucis Ionii rabies clamantia ponto (bos.
Vota virum, aut tenues curant vaga fulmina nim-
Triſtibus interea ramis, teneraque cupreſſo
Damnatus flammæ torus, & puerile pheretrum
Texitur: ima virent agreſti ſtramina cultu,
Proxima gramineis operoſior area ſertis,
Et picturatus morituris floribus agger.
Tertius aſſurgens Arabum ſtrue tollitur ordo
Eoas complexus opes, incanaque glebis
Thura, & ab antiquo durantia cinnama Belo.
Summa crepant auro, Tyrioque attollitur oſtro
Molle ſupercilium, teretes; hoc undique gemmæ
Irradiant, medio Linus intertextus acantho,
Letiferique canes. opus admirabile ſemper
Oderat, atque oculos flectebat ab omine mater.
Arma etiam, & veterum exuvias circundat avorum
Gloria mixta malis, adflictæque ambitus aulæ
Ceu grande exequiis onus, atque immenſa ferantur
Membra toro: ſed caſſa tamen, ſterilisque dolentes
Fama juvat, parvique augeſcunt munere manes.
Inde ingens lachrymis honor, & miſeranda volu-
ptas,
Muneraque in cineres annis graviora feruntur.
Namque illi & pharetras, brevioraque tela dicarat
Feſtinus voti pater, inſontesque ſagittas.
Jam tunc & nota ſtabulis de gente probatos
In nomen paſcebat equos, cinctusque ſonantes
Armaque majores expectatura lacertos.
Spes avidæ! quas non in nomen credula veſtes
Vrgebat ſtudio? cultusque inſignia regni
Purpureos; ſcreptrumq; minus. cuncta ignibus atris
Damnat atrox, ſuaque ipſe parens geſtamina ferri,
Si damnis rabidum queat exſaturare dolorem.
Parte alia gnari monitis exercitus inſtat
Auguris, aëriam truncis nemorumque ruina
Montis onus cumulare pyram. quæ crimina cæſi
Anguis, & infauſti cremet atra piacula belli.

His labor acciſſam Nemeen, umbroſaque Tempe
Præcipitare ſolo, lucoſque oſtendere Phœbo.
Sternitur extemplo veteres incidua ferro
Sylva comas, largæ qua non opulentior umbræ
Argolicos inter ſaltusque educta Lycæos
Extulerat ſuper aſtra caput. ſtat ſacra ſenectæ
Numine, nec ſolos hominum tranſgreſſa veterno
Fertur avos, Nymphas etiam mutaſſe ſuperſtes,
Faunorumque greges. aderat miſerabile luco
Excidium. fugere feræ, nidosque tepentes
Abſiliunt (metus urget) aves. cadit ardua fagus:
Chaoniumque nemus, brumæque inlæſa cupreſſus,
Procumbunt piceæ, flammis alimenta ſupremis,
Ornique, iliceæque trabes, metuendaque ſucco
Taxus, & infandos belli potura cruores
Fraxinus, atque ſitu non expugnabile robur.
Hinc audax abies, & odoro vulnere pinus
Scinditur, acclinant intonſa cacumina terræ
Alnus amica fretis, nec inhoſpita vitibus ulmus.
Dat gemitum tellus. non ſic everſa feruntur
Iſmara, cum fracto Boreas caput extulit antro.
Non graſſante Noto citius nocturna peregit
Flamma nemus. linquunt flentes dilecta locorum
Otia, cana Pales, Sylvanusque arbiter umbræ,
Semideumque pecus. migrantibus adgemit illis
Sylva, nec amplexæ dimittunt robora Nymphæ.
Vt cum poſſeſſas avidis victoribus arces
Dux raptare dedit, vix ſigna audita, nec urbem
Invenias. ducunt, ſternuntque, abiguntque, feruntque
Immodici minor ille fragor quo bella geruntur.
Iamq; pari cumulo geminas hanc triſtibus Vmbris,
Aſt illam Superis æquus labor auxerat aras,
Cum ſignum luctus cornu grave mugit adunco
Tibia, cui teneros ſuetum producere manes
Lege Phrygum mœſta, Pelopem monſtraſſe ferebant
Exequiale ſacrum, carmenque minoribus umbris
Vtile. quo geminis Niobe conſumpta pharetris
Squallida biſſenas Sipylon deduxerat urnas.
Portant inferias, arſuraque fercula primi
Grajorum, titulisque pios teſtantur honores
Gentis quisque ſuæ. longo poſt tempore ſurgit
Colla

Colla ſuper juvenum (numero dux legerat omni)
Ipſe fero clamore torus. cinxere Lycurgum
Lernæi proceres, genitricem mollior ambit
Turba, nec Hypſipyle raro ſubit agmine. vallant
Inachidæ memores, ſuſtentant livida nati
Brachia, & inventæ concedunt plangere matri.
Illic infauſtos ut primum egreſſa penates
Eurydice, nudo vocem de pectore rumpit,
Planctuque, & longis præfata ululatibus infit:
Non hoc Argolidum cœtu circundata matrum
Speravi te nate ſequi, nec talia demens
Fingebam votis annorum elementa tuorum,
Nil ſævum reputans, etenim his in finibus ævi
Vnde ego bella tibi Thebasque ignara timerem?
Cui Superûm noſtro committere ſanguine pugnas
Dulce? quis hoc armis vovit ſcelus? at tua nondum,
Cadme, domus, nullus Tyrio grege plangitur infans.
Primitias egomet lachrymarum, & cædis acerbæ
Ante tubas ferrumque tuli. dum deſide cura
Credo ſinus fidos altricis, & ubera mando.
Quid ni ego? narrabat ſervatum fraude parentem,
Inſontesque manus. en! quam ferale putemus
Abjuraſſe ſacrum, & Lemni gentilibus unam
Immunem furiis. hæc illa, & creditis auſæ?
Hæc pietate potens? ſolis abjecit in arvis
Non regem, dominumve; alienos impia partus.
Hoc tantum, ſylvæque infamis tramite liquit,
Quem non anguis atrox (quid enim hac opus, hei mihi, leti
Mole fuit?) tantum cœli violentior aura.
Impulſæque Noto frondes, caſſusque valeret
Exanimare timor. Nec vos inceſſere luctu
Orba habeo. fixum matri, immotumque manebat
Hac altrice nefas. at quin & blandus ad illam,
Nate, magis, ſolam noſſe, atque audire vocantem
Ignarusque mei: nulla ex te gaudia matri.
Illa tuos queſtus, lachrymoſosque impia riſus
Audiit, & vocis decerpſit murmura primæ.
Illa tibi genitrix ſemper, dum vita manebat:
Nunc ego. ſed miſeræ mihi nec punire poteſtas
Sic meritam, quid dona, duces, quid inania fertis
Iuſta rogis? illam (nil poſcunt amplius umbræ)
Illam (oro) cineri ſimul, exciſæque parenti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Reddite, quæſo, duces. per ego hæc primordia belli
Cui peperi : ſic æqua gemant mihi funera matres
Ogygiæ. ſternit crines, iteratque precando,
Reddite, nec vero crudelem, avidamque vocate
Sanguinis, occumbam pariter dum vulnere juſto
Exſaturata oculos, unum impellamur in ignem.
Talia vociferans alia de parte gementem
Hypſipylen (neque enim illa comas nec pectora ſervat)
Agnovit longe, & ſocium indignata dolorem.
Hoc ſaltem, ô proceres, tuque ô cui pignore noſtro
Partus honos, prohibete nefas. auferte ſupremis
Inviſam exequiis. quid ſe funeſta parenti
Miſcet? & in noſtris ſpectatur & ipſa ruinis?
Cui luget complexa ſuos? ſic fata repente
Concidit, abruptisque obmutuit ore querelis.
Non ſecus ac primo fraudatum lacte juvencum
Cui trepidæ vires, & ſolus ab ubere ſanguis
Seu fera, ſeu duras avexit paſtor ad aras,
Nunc vallem ſpoliata parens, nunc flumina queſtu
Nunc armenta movet, vacuosque interrogat agros:
Tunc piget ire domum, mœſtoq; noviſſima campo
Exit, & oppoſitas impaſta avertitur herbas.
At genitor, ſceptrique decus, cultusque Tonantis
Injicit ipſe rogis, tergoque & pectore fuſam
Cæſariem ferro minuit, ſectisque jacentis
Obnubit tenuia ora comis. ac talia fletu
Verba pio miſcens, Alio tibi perfide pacto,
Iuppiter, hunc crinem voti reus ante dicaram:
Si pariter virides nati libare dediſſes
Ad tua templa genas. ſed non ratus ore ſacerdos,
Damnatæque preces. ferat hæc, quæ dignior, umbra eſt.
Iam face ſubjecta primis in frondibus ignis
Exclamat. labor inſanos arcere parentes.
Stant juſſi Danai, atque obtentis eminus armis,
Proſpectu viſus intercluſere nefaſto.
Ditantur flammæ. non unquam opulentior illic
Ante cinis, crepitant gemmæ, atq; immane liqueſcit
Argentum, & pictis exſudat veſtibus aurum,
Nec non Aſſyriis pingueſcunt robora ſuccis,
Pallentique croco ſtrident ardentia mella,
Spumantesque mero pateræ verguntur, & atri
San-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sanguinis & rapti gratiſſima cymbia lactis.
Tunc ſeptem numero turmas (centenus ubique
Vrget eques) verſis ducunt inſignibus ipſi
Grajugenæ reges, luſtrantque ex more, ſiniſtro
Orbe rogum, & ſtantes inclinant pulvere flammas.
Ter curvos urgere ſinus, illiſaque telis
Tela ſonant. quater horrendum pepulere fragorem
Arma, quater mollem famularũ brachia planctum.
Semianimes alter pecudes, ſpirantiaque ignis
Accipit armenta. hic luctus abolere, novique
Funeris auſpicium, vates, quanquam omina ſentit
Vera, jubet, dextri gyro, & vibrantibus haſtis
Hac redeunt. raptumque ſuis libamen ab armis
Quiſque jacit, ſeu frena libet, ſeu cingula flammis
Mergere, ſeu jaculum, ſummæ ſeu caſſidis umbram.
Multa gemunt contra raucis concentibus agri.
Et lituis aures circum pulſantur acutis.
Terretur clamore nemus. Sic Martia vellunt
Signa tubæ, nondum ira calet, nec ſanguine ferrum
Irrubuit, primo bellorum comitur illo
Vultus, honoris opus. Stat adhuc incertus in alta
Nube, quibus ſeſe Mavors indulgeat armis.
Finis erat, lapſusque putres jam Mulciber ibat
In cineres. inſtant flammis, multoque ſoporant
Imbre rogum, poſito donec cum ſole labores
Exhauſti. ſeris vix ceſſit cura tenebris.
Roſcida jam novies cœlo dimiſerat aſtra
Lucifer, & totidem Lunæ prævenerat ignes
Mutato nocturnus equo. nec conſcia fallit
Sidera, & alterno deprenditur unus in ortu.
Mirum opus acceleraſſe manus, ſtat ſaxea moles,
Templum ingens, cineri, rerumque effectus in illa
Ordo docet caſus. Feſſis hic flumina monſtrat
Hypſipyle Danais, hic reptat flebilis infans,
Hic jacet, extremum tumuli circum aſperat orbem
Squammeus. expectes morientis ab ore cruenta
Sibila, marmorea ſic volvitur anguis in haſta,
Iamque avidum pugnas viſendi vulgus inermes
Fama vocat. cunctis arvis, ac mœnibus adſunt
Exciti. illi etiam quis belli incognitus horror,
Quos effœta domi, quos prima reliquerat ætas,
Conveniunt. non aut Ephyræo in littore tanta
Vnquam, aut Oenomai fremuerunt agmina circo.

Collibus incurvis, viridique obſeſſa corona
Vallis in amplexu nemorum ſedet. hiſpida circum
Stant juga, & objectus geminis umbonibus agger
Campum exire vetat, longo quem tramite planum
Gramineæ frondes, ſinuataque ceſpite vivo
Mollia non ſubitis augent faſtigia clivis.
Illic conferti jam ſole rubentibus arvis.
Bellatrix ſedere cohors. ibi corpore mixto
Metiri numerum, vultusque, habitusque ſuorum
Dulce viris, tantique juvat fiducia belli,
Centum ibi nigrantes, armenti robora, tauros
Lenta mole trahunt, idem numerusque colorque
Matribus, & nondum lunatis fronte juvencis.
Exin magnanimum ſeries antiqua parentum
Invehitur, miris in vultum animata figuris.
Primus anhelantem duro Tirynthius angens
Pectoris attritu ſua frangit in oſſa leonem.
Haud illum impavidi, quamvis & in ære, ſuumque
Inachidæ videre decus. pater ordine juncto
Lævus arundineæ recubansque ſub aggere ripæ
Cernitur, emiſſæque indulgens Inachus urnæ.
Io poſt tergum. jam prona, dolorque parentis
Spectat inocciduis ſtellatum viſibus Argum.
Aſt illam melior Phariis erexerat arvis
Iuppiter, atque hoſpes jam tunc Aurora colebat.
Tantalus inde parens, non qui fallentibus undis
Imminet, aut refugæ ſterilem rapit aëra ſylvæ,
Sed pius, & magni vehitur conviva Tonantis.
Parte alia victor curru Neptunia tendit
Lora Pelops, preſſatque rotas auriga natantes
Myrtilus, & volucri jam jamque relinquitur axe.
Et gravis Acriſius, ſpeciesque horrenda Chorebi
Et Danaë culpata ſinus. & in amne reperto
Triſtis Amymone, parvoque Alcmena ſuperbit
Hercule, tergemina crinem circundata luna.
Iungunt diſcordes inimica in fœdera dextras
Belidæ fratres. ſed vultu mitior aſtat
Ægyptus, Danai manifeſtum agnoſcere ficto
Ore nefas, pacisque malæ, noctisque futuræ.
Mille dehinc ſpecies, tandem ſatiata voluptas,
Præſtantesque viros vocat ad ſua præmia virtus.
Primus ſudor equis. dic inclyte Phœbe regentum
Nomina, dic ipſos (neque enim generoſior unquam
Alipe-

Alipedum collata acies) ceu præpete curſu
Confligant denſæ volucres, aut littore in uno
Æolus inſanis ſtatuat certamina ventis.
Ducitur ante omnes rutilæ manifeſtus Arion
Igne jubæ. Neptunus equo (ſi certa priorum
Fama) pater. primus teneris læſiſſe lupatis
Ora, & littoreo domitaſſe in pulvere fertur
Verberibus parcens, etenim inſatiatus eundi
Ardor, & hyberno par inconſtantia ponto.
Sæpe per Ionium, Libycumque natantibus ire
Interjunctus equis, omnesque aſſuetus in oras
Cœruleum deferre patrem. ſtupuere relicta
Nubila, certantes Eurique, Notique ſequuntur.
Nec minor in terris bella Euryſthea gerentem
Amphitryoniaden alto per gramina ſulco
Duxerat. illi etiam ferus, indocilisque teneri.
Mox divûm dono regis dignatus Adraſti
Imperia. & multum mediis manſueverat annis.
Tunc rector genero Polynici indulget agendum
Multa monens, ubi fervor equo, qua ſuetus ab arte
Mulceri, ne ſæva manus, ne liber habenis
Impetus, urge alios,inquit,ſtimulisque, minisque;
Ille ibit, minus ipſe voles. ſic ignea lora
Cum daret, & rapido Sol natum imponeret axi,
Gaudentem lachrymans aſtra inſidioſa docebat,
Nolentesque teri zonas, mediamque polorum
Temperiem. pius ille quidem, & formidine cauta,
Sed juvenem duræ prohibebant diſcere Parcæ.
Oebalios ſublimis agit ſpes proxima palmæ
Amphiaraus equos. tua furto lapſa propago
Cyllare, dum Scythici diverſus ad oſtia ponti
Caſtor, Amyclæas remo permutat habenas.
Ipſe habitu niveus. nivei dant colla jugales.
Concolor eſt albis & caſſis, & infula, criſtis.
Quin & Theſſalicis felix Admetus ab oris
Vix ſteriles compeſcit equas, Centaurica dicunt
Semina. credo, adeo ſexum indignantur, & omnis
In vires adducta Venus, noctemque, diemque
Aſſimulant, maculis internigrantibus albæ.
Tantus uterque color. credi nec degener illo
De grege Caſtaliæ, ſtupuit qui ſibila cannæ
Lætus, & audito contemſit Apolline paſci.
Ecce & Iaſonidæ juvenes nova gloria matris

Hypſipyles ſubiere jugo, quo vectus uterque
Nomen avo gentile Thoas, atque omine dictus
Euneos Argoo, geminis eadem omnia, vultus,
Currus, equi, veſtes, par & concordia voti
Vincere vel ſolo cupiunt à fratre relinqui.
It Chromis, Hippodamusque, alter ſatus Hercule magno.
Alter ab Oenomao, dubites uter effera preſſet
Frena magis. Getici pecus hic Diomedis; at ille
Piſæi juga patris habet, crudelibus ambo
Exuviis, diroque imbuti ſanguine currus.
Metarum inſtar erat hinc nudo robore quercus
Olim omnes exuta comas, hinc ſaxeus umbo
Arbiter agricolis. finem jacet inter utrumque,
Quale quater jaculo ſpatium, ter arundine vincas.
Interea cantu Muſarum nobile mulcens
Concilium, citharæque manus inſertus Apollo
Parnaſſi ſummo ſpectabat ab æthere terras,
Orſa deum (nam ſæpe Iovem, Phlegramque, ſuique
Anguis opus, fratrumque pius cantarat honores)
Tunc aperit quis fulmen agat, quis ſidera ducat
Spiritus, unde animi fluviis, quæ pabula ventis,
Quo fonte immenſum vivat mare. quæ via ſoles
Præcipitet, noctem quæ porrigat, imane tellus,
An media, & rurſus mundo ſuccincta latenti.
Finis erat, differt avidas audire ſorores:
Dumque chelyn lauro, textumque illuſtre coronæ
Subligat, & victo diſcingit pectora limbo,
Haud procul HerculeamNemeen clamore reductus
Aſpicit, atque illic ingens certaminis inſtar
Quadrijugi. noſcit cunctos, & forte propinquo
Conſtiterant Admetus & Amphiaraus in arvo.
Tunc ſecum, Quisnam iſte duos, fidiſſima Phœbo
Nomina, commiſit deus in diſcrimina reges?
Ambo pii, carique ambo. nequeam ipſe priorem
Dicere. Peliacis hic cum famularer in arvis
(Sic Iovis imperia, & nigræ voluere ſorores)
Thura dabat famulo, nec me ſentire minorem
Auſus; at hic tripodum comes, & pius artis alumnus
Ætheree. potior meritis tamen ille, ſed hujus
Extrema jam fila colo, datur ordo ſenectæ
Admeto, ſerumque mori. tibi nulla ſuperſunt
Gaudia, jam Thebæ juxta, & tenebroſa vorago.

Scis

tis miſer, & noſtræ pridem cecinere volucres.
Dixit, & os fletu pæne inviolabile tinctus
Extemplo Nemeen radiante per æthera ſaltu
cyor & patrio venit igne, ſuisque ſagittis.
Ipſe olim in terris, cœlo veſtigia durant.
Claraque per Zephyros etiamnum ſemita lucet.
Et jam ſortitus Prothous verſarat ahena
Caſſide, jamque locus cuique eſt, & liminis ordo.
Terrarum decora ampla viri, decora ampla jugales
Divûm utrumque genus. ſtant uno margine clauſi,
Speſque, audaxque una metus,& fiducia pallens:
Nil fixum cordi, pugnant exire, paventque.
Concurrit ſummos animoſum frigus in artus.
Qui dominis, idem ardor equis. face lumina ſurgunt,
Ora ſonant morſu, ſpumisque, & ſanguine ferrum
Vritur, impulſi nequeunt obſiſtere poſtes,
Clauſtraque, compreſſæ transfumat anhelitus iræ.
Stare adeo miſerum eſt. pereunt veſtigia mille
Ante fugam, abſentemque ferit gravis ungula campum.
Circumſtant fidi, nexusque, & torta jubarum
Expediunt, firmantq; animos,& plurima monſtrant.
Inſonuit contra Tyrrhenum murmur, & omnes
Exiluere loco. quæ tantum carbaſa ponto?
Quæ bello ſic tela volant? quæ nubila cœlo?
Amnibus hybernis minor eſt, minor impetus igni.
Tardius aſtra cadunt. glomerantur tardius imbres.
Tardius è ſummo decurrunt flumina monte.
Emiſſos videre, atque agnovere Pelaſgi,
Et jam rapti oculis, jam cæco pulvere mixti
Vna in nube latent, vultusque umbrante tumultu,
Vix inter ſeſe clamore, & nomine noſcunt.
Evolvêre globum, & ſpatio quo quisque valebat
Diducti. delet ſulcos iterata priores
Orbita. nunc avidi prono juga pectore tangunt,
Nunc pugnante genu preſſis duplicantur habenis,
Colla toris crinita tument, ſtantesque repectit
Aura jubas. bibit albentes humus arida nimbos.
Fit ſonus, immanisque pedum, tenuisque rotarum.
Nulla manus requies, denſis inſibilat aër
Verberibus gelida non crebrior exilit Arcto
Grando, nec Oleniis manant tot cornibus imbres,
Senſerat adductis alium præſagus Arion

Stare

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Stare ducem loris, dirumque expaverat inſons
Oedipodioniden. jam illinc à limine diſcors,
Iratusque oneri inſolito truculentior ardet.
Inachidæ credunt accenſum laudibus. ille
Aurigam fugit. aurigæ furiale minatur
Efferus, & campo dominum circumſpicit omni.
Ante tamen cunctos ſequitur, longeque ſecundus
Amphiaraus agit, quem Theſſalus æquat eundo
Admetus. juxta gemini, nunc Euneos ante,
Et nunc ante Thoas. cedunt, vincuntque, nec unquam
Ambitioſa pios collidit gloria fratres.
Poſtremum diſcrimen erant Chromis aſper, & aſper
Hippodamus. non arte rudes, ſed mole tenentur
Cornipedum, prior Hippodamus fert ora ſequentũ.
Fert gemitus, multaque humeros incenditur aura,
Speravit flexæ circum compendia metæ
Interius ductis Phœbeïus augur habenis
Anticipaſſe viam, nec non & Theſſalus heros
Spe propiore calet. dum non cohibente magiſtro
Spargitur in gyros, dexterque exerrat Arion.
Iam prior Oeclides. & jam non tertius ibat
Admetus. laxo cum tandem ex orbe reductus
Æquoreus ſonipes premit, evaditque parumper
Gaviſos. ſubit aſtra fragor, cœlumque tremiſcit,
Omniaque excuſſo patuere ſedilia vulgo.
Sed nec lora regit, nec verbera pallidus addit
Labdacides. laſſa veluti ratione magiſter
In fluctus, in ſaxa ruit. nec jam amplius aſtra
Reſpicit, & victam projecit caſibus artem.
Rurſus præcipites in recta ac devia campi
Obliquant, tenduntque vias, iterum axibus axes
Inflicti, radiisque rotæ. pax nulla, fidesque.
Bella geri ferro levius. bella horrida credas:
Is furor in laude eſt. trepidant, mortemque minantur,
Multaque tranſverſis præſtringitur ungula campis.
Nec jam ſufficiunt ſtimuli, non verbera. voce
Nominibusque cient Pholoën Admetus, & Irin
Funalemque Thoën, rapidum Danacius augur
Aſcheton increpitans, meritumq; vocabula Cygnũ.
Audit & Herculeum Strymon Chromin. Euneon audit

Igneus

[I]gneus Æthion. tardum Calydona laceſſit
[H]ippodamus, variumque Thoas rogat ire Podarcem.
[S]olus Echionides errante ſilentia curru
[M]œſta tenet, trepidaque timet ſe voce fateri.
[V]ixdum cœptus equis labor, & jam pulvere quarto
[C]ampum ineunt, jamque & tepidis ſudoribus artus
[E]ffœti, & craſſum rapit ejectatque vaporem
[C]ornipedum flammata ſitis. nec jam integer illis
[I]mpetus, & longi ſuſpendunt ilia flatus.
[H]ic anceps fortuna diu decernere primum
[A]uſa venit. ruit Hæmonium, dum fervidus inſtat
[A]dmetum ſuperare Thoas. nec prætulit ullam
Frater opem. velit ille quidem. ſed Martius ante
[O]bſtitit Hippodamus, mediasque immiſit habenas.
[M]ox Chromis Hippodamum metæ interioris ad orbem
[V]iribus Herculeis, & toto robore patris
Axe tenet prenſo, luctantur abire jugales
Nequicquam, frenosque & colla rigentia tendunt.
Vt Siculas ſi quando ratès tenet æſtus, & ingens
Auſter agit, medio ſtant vela tumentia ponto.
Tunc ipſum fracto curru deturbat, & iſſet
Ante Chromis, ſed Thraces equi ut videre jacentem
Hippodamũ, redit illa fames, jam jamq; trementem
Partiti furiis. ni frena, ipſosque frementes
Oblitus palmæ, retro Tirynthius heros
Torſiſſet, victusque, & collaudatus abiſſet.
At tibi promiſſos jamdudum Phœbus honores
Amphiaraë cupit. tandem ratus apta favori
Tempora, pulverei venit in ſpatia horrida Circi.
Cum jam in fine viæ, & ſummum victoria nutat:
Anguicomam monſtri effigiem ſæviſſima viſu
Ora movet, ſive ille Erebo, ſeu finxit in aſtu
Temporis, innumera certe formidine cultum
Tollit in aſtra nefas. non illud janitor atræ
Impavidus Lethes, non ipſæ horrore ſine alto
Eumenides vidiſſe queant. turbaſſet euntes
Solis equos, Martisque jugum. Nam flavus Arion
Vt vidit, ſaliere jubæ, atque erectus in armos
Stat, ſociumque jugi, comitesque utrinque laboris
Secum alte ſuſpendit equos. ruit ilicet exul
Aonius, nexusque diu per terga volutus
Exuit, abripitur longe moderamine liber

Cur-

Currus, at hunc putri præter tellure jacentem
Tænarei currus, & Theſſalus axis, & heros
Lemnius, obliqua quantum vitare dabatur
Tranſabiere fuga. tandem caligine merſum
Erigit accurſu comitum caput, ægraque tollit
Membra ſolo, & ſocero redit haud ſperatus Adraſto.
Quis mortis, Thebane, locus? niſi dura negaſſet
Tiſiphone, quantum poteras dimittere bellum?
Te Thebæ, fraterque palam, te plangeret Argos.
Te Nemea, tibi Lerna comas, Lariſſaque ſupplex
Poneret, Archemori major colerere ſepulchro.
Tunc vero Oeclides, quanquam jam certa ſequenti
Præmia, cum vacuus domino præiret Arion,
Ardet adhuc cupiens vel inanem vincere currum.
Dat vires, refovetque deus. volat ocyor Euro.
Ceu modo carceribus dimiſſus in arva ſolutis
Verberibusque jubas, & terga laceſſit habenis,
Aſcheton increpitansque levem, Cygnumque nivalem.
Nunc ſaltem dum nemo prior, rapit igneus orbes
Axis, & effoſſæ longe ſparguntur arenæ,
Dat gemitum tellus, & jam tunc ſæva minatur.
Forſitan & victo prior iſſet Arione Cygnus,
Sed vetat æquoreus vinci pater. hinc vice juſta
Gloria manſit equo, ceſſit victoria vati.
Huic pretium palmæ. gemini cratera ferebant
Herculeum juvenes. illum Tirynthius olim
Ferre manu ſola, ſpumantemque ore ſupino
Vertere ſeu monſtri victor, ſeu Marte, ſolebat.
Centauros habet arte truces, aurumque figuris
Terribile, hic mixta Lapitharum cæde rotantur
Saxa, faces, aliique iterum crateres, ubique
Ingentes morientum iræ. tenet ipſe furentem
Hyleum, & torta molitur robora barba.
At tibi Mæonio fertur circunflua limbo,
Pro meritis Admete chlamys, repetitaque multo
Murice. Phrixei natat hic contemptor ephebus
Æquoris, & picta tranſlucet cœrulus unda;
In latus ire manus, mutaturusque videtur
Brachia, nec ſiccum ſperes in ſtamine crinem:
Contra autem fruſtra ſedet anxia turre ſuprema
Seſtias in ſpeculis. moritur prope conſcius ignis.
Has Adraſtus opes dono victoribus ire.

Im-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

mperat,at generum famula ſolatur Achæa.
ollicitat tunc ampla viros ad præmia curſu
ræceleres. agile ſtudium, & tenuiſſima virtus,
acis opus, cum ſacra vocant, nec inutile bellis
ubſidium, ſi dextra neget. prior omnibus Idas,
uper Olympiacis umbratus tempora ramis,
roſilit. excipiunt plauſu Piſæa juventus
leæque manus. ſequitur Sicyonius Alcon,
t bis in Iſthmiaca victor clamatus arena
hædimus. alipedumq; fugam prægreſſus equorum
nte Dymas, ſed tunc ævo tardante ſecutus.
Multi & quos varii tacet ignorantia vulgi
Hinc,atq; hinc ſubiere. ſed Arcada Parthenopæum
Appellant, denſique cient vaga murmura Circi.
Nota parens curſu. quis Mœnaliæ Atalantes
Neſciat egregium decus? & veſtigia cunctis
Indeprenſa procis? onerat celeberrima natum
Mater. & ipſe procul fama jam notus inermes
Narratur cervas pedes inter aperta Lycæi
Tollere,& emiſſum curſu deprendere telum.
Tandem expectatus volucri ſuper agmina ſaltu
Emicat, & torto chlamyden diffibulat auro.
Effulſere artus, membrorumque omnis aperta eſt
Lætitia, inſignesque humeri, nec pectora nudis
Deteriora genis, latuitque in corpore vultus.
Ipſe tamen formæ laudem aſpernatur,& arces
Mirantes. tunc Palladios non inſcius hauſtus
Incubuit, pinguique cutem fuſcatur olivo.
Hoc Idas, hoc more Dymas, aliique niteſcunt.
Sic ubi tranquillo pellucent ſidera ponto,
Vibraturque fretis cœli ſtellantis imago,
Omnia clara nitent, ſed clarior omnia ſupra
Heſperos exercet radios, quantusque per altum
Æthera, cæruleis tantus monſtratur in undis.
Proximus & forma, nec multum ſegnior Idas
Curſibus, atque ævo juxta prior. attamen illi
Iam tenuem pingues florem induxere palæſtræ,
Deſerpitque genis, nec ſe lanugo fatetur
Intonſæ ſub nube comæ. tunc rite citatos
Explorant, acuuntque gradus,variasque per artes
Inſtimulant docto languentia membra tumultu.
Poplite nunc flexo ſidunt, nunc lubrica forti
Pectora collidunt plauſu: nunc ignea tollunt

Cru-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Crura, brevemque fugam necopino fine reponunt.
Iam ruit atque æquum ſummiſit regula limen,
Corripuere leves ſpatium, campoque refulſit
Nuda cohors. volucres iisdem modo tardius arvis
Iſſe videntur equi. credas è plebe Cydonum
Parthorumque fuga totidem exiluiſſe ſagittas.
Non aliter celeres Hircana per avia cervi,
Cum procul impaſti fremitum accepere leonis,
Sive putant, rapit attonitos fuga cæca, metusque
Congregat, & longum dant cornua mixta fragorem.
Effugit hic oculos rapida puer ocyor aura
Mænalius, quem deinde gradu premit horridus Idas,
Inſpiratque humero. flatuque, & pectoris umbra
Terga premit. poſt ambiguo diſcrimine tendunt
Phædimus, atq; Dymas. Illis celer imminet Alcon.
Flavus ab intonſo pendebat vertice crinis
Arcados, hoc primis Triviæ paſcebat ab annis
Munus, & Ogygio victor cum Marte rediſſet.
Nequicquam patriis audax promiſerat aris.
Tunc liber nexu, lateque in terga ſolutus
Occurſu Zephyri retro fugit, & ſimul ipſum
Impedit, infeſtoque volans obtenditur Idæ.
Inde dolum juvenis, fraudique accommoda ſenſit
Tempora, jam finem juxta, dum limina victor
Parthenopæus init. correpto crine reductum
Occupat, & longæ primus ferit oſtia portæ.
Arcades arma fremunt. armis defendere regem,
Ni raptum decus, & meriti reddantur honores,
Contendunt, totoque parant decedere Circo.
Sunt & quis Idæ placeat dolus. ipſe regeſta
Parthenopæus humo vultumque oculosque maden-(tes
Obruit. acceſſit lachrymarum gratia formæ.
Pectora nunc mœrens, nunc ora indigna cruento
Vngue ſecat, meritamque comam. furit undique clamor
Diſſonus, ambiguumque ſenis cunctatur Adraſti
Conſilium. tandem ipſe refert: Compeſcite litem,
O pueri. virtus iterum tentanda. ſed ite
Limite non uno, latus hoc conceditur Idæ,
Tu diverſa tene: fraus curſibus omnis abeſto.
Audierant, dictoque manent. mox numina ſupplex
Affatu tacito juvenis Tegeæus adorat:
Diva potens nemorum (tibi enim hic tibi crinis ho-(nori
Debi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Debitus, eque tuo venit hæc injuria voto)
Si bene quid genitrix, ſi quid venatibus ipſe
Promerui, ne (quæſo) ſinas hoc omine Thebas
Ire, nec Arcadiæ tantum meruiſſe pudorem.
Auditum manifeſta fides; vix campus euntem
Sentit, & exilis plantis intervenit aër,
Raraque non fracto veſtigia pulvere pendent,
Irrupit clamore fores, clamore recurrit
Ante ducem, prenſaque levat ſuſpiria palma,
Finiti curſus, operumque inſignia præſto.
Arcas equum dono, clypeum gerit improbus Idas.
Cætera plebs Lyciis gaudet contenta pharetris.
Tunc vocat, emiſſo ſi quis decernere diſco
Impiger, & vires velit oſtentare ſuperbas.
It juſſus Pterelas, & aënæ lubrica maſſæ
Pondera, vix toto curvatus corpore juxta
Dejicit. inſpectant taciti, expenduntque laborem
Inachidæ. mox turba ruunt, duo gentis Achææ,
Tres Ephyreïadæ, Piſa ſatus unus, Acarnan
Septimus, & plures agitabat gloria, ni ſe
Arduus Hippomedon cavea ſtimulante tuliſſet
In medios, lateque ferens ſub pectore dextro
Orbem alium. hunc potius juvenes qui mœnia ſaxis
Frangere, qui Tyrias dejectum vaditis arces;
Hunc rapite. aſt illud cui non jaculabile dextræ
Pondus; & abreptum nullo conamine jecit
In latus. abſiſtunt procul, attonitique fatentur
Cedere, vix unus Phlegyas, acerque Meneſtheus
(Hos etiam pudor, & magni tenuere parentes)
Promiſere manum. conceſſit cætera pubes
Sponte, & adorato rediit ingloria diſco.
Qualis Biſtoniis clypeus Mavortis in arvis
Luce mala Pangæa ferit, ſolemque refulgens
Territat, incuſſaque dei grave mugit ab haſta.
Piſæus Phlegyas opus inchoat, & ſimul omnes
Abſtulit in ſe oculos exhauſto corpore virtus
Promiſſa. ac primum terra, diſcumque, manumque
Aſperat. excuſſo mox circum pulvere verſat
Quod latus in digitos, mediæ quod tertius ulnæ
Conveniat. non artis egens, hic ſemper amori
Ludus erat. patriæ non tantum ubi laudis obiret
Sacra, ſed alternis Alpheon utrinque ſolebat
Metiri ripis, & qua latiſſima diſtant
O Nos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Non unquam merſo transmittere flumina diſco.
Ergo operum fidens, non protinus horrida campi
Iugera, ſed cœlo dextram metitur, humique
Preſſus utroque genu, collecto ſanguine diſcum
Ipſe ſuper ſeſe rotat, atque in nubila condit.
Ille citus ſublime petit, ſimilisque cadenti
Creſcit in adverſum, tandemque exhauſtus ab alto
Tardior in terram redit, atque immergitur arvis.
Sic cadit, attonitis quoties avellitur aſtris
Solis opaca ſoror, procul auxiliantia gentes
Æra crepant, fruſtraque timent. at Theſſala victrix
Ridet anhelantes audito carmine bigas.
Conlaudant Danai. ſed non tibi molle tuenti
Hippomedon, majorque manus ſperatur in æquo.
Atque illi extemplo cui ſpes infringere dulce
Immodicas, Fortuna venit. quid numina contra
Tendere fas homini? ſpatium jam immane parabat,
Iam cervix converſa, & jam latus omne redibat:
Excidit ante pedes elapſum pondus, & ictus
Deſtituit, fruſtraque manum dimiſit inanem.
Ingemuere omnes, rarisque gaviſa voluptas.
Inde ad conatus timida ſubit arte Meneſtheus
Cautior, & multum te, Maja nate, rogato
Molis prægravidæ caſtigat pulvere lapſus.
Illa manu magna, & multum felicior exit,
Nec partem exiguam Circi transvecta quievit.
Fit ſonus, & fixa ſignatur terra ſagitta.
Tertius Hippomedon valida ad certamina tardos
Molitur greſſus. namque illum corde ſub alto
Et caſus Phlegyæ monet, & fortuna Meneſthei.
Erigit adſuetum dextræ geſtamen, & alte
Suſtentans, rigidumque latus, fortesque lacertos
Conſulit, ac vaſto contorquet turbine, & ipſe
Proſequitur; fugit horrendo per inania ſaltu,
Iamque procul meminit dextræ, ſervatque tenorem
Diſcus. nec dubia junctave Meneſthea victum
Tranſabiit meta. longe ſuper æmula ſigna
Conſedit, viridesque humeros, & opaca Theatri
Culmina, ceu latæ tremefecit mole ruinæ.
Quale vaporifera ſaxum Polyphemus ab Ætna
Lucis egente manu, tamen in veſtigia puppis
Auditæ, juxtaque inimicum exegit Vlyſſem.
Sic & Aloidæ, cum jam celaret Olympum

De-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Deſuper Oſſa rigens, ipſum glaciale ferebant
Pelion, & trepido ſperabant jungere cælo.
Tunc genitus Talao victori tigrin inanem
Ire jubet, fulvo quæ circumfuſa nitebat
Margine, & extremos auro manſueverat ungues.
Gnoſſiacos arcus habet, & vaga tela Meneſtheus.
At tibi, ait, Phlegya, caſu fruſtrate ſiniſtro,
Hunc quondam noſtri decus, auxiliumque Pelaſgi
Ferre damus (neque enim Hippomedon inviderit) enſem.
Nunc opus eſt animis infeſtos tollere cæſtus
Cominus. hæc bellis & ferro proxima virtus.
Conſtitit immanis cerni, immaniſque tueri
Argolicus Capaneus. ac dum nigrantia plumbo
Tegmina cruda boum non mollior ipſe lacertis
Induitur, date tot juvenum de millibus unum
Huc ait; atque utinam potius de ſtirpe veniret
Æmulus Aonia, quem fas dimittere leto,
Nec mea crudelis civili ſanguine virtus.
Obſtupuere animi, fecitque ſilentia terror.
Tandem inſperatus nuda de plebe Laconum
Proſilit Alcidamas : mirantur Dorica regum
Agmina. ſed ſocii fretum Polluce magiſtro
Norant & ſacras inter creviſſe palæſtras.
Ipſe deus poſuitque manus, & brachia finxit
Materiam (ſuadebat amor) tunc ſæpe locavit
Cominus, & ſimili ſtantem miratus in ira
Suſtulit exultans, nudumque ad pectora preſſit.
Illum indignatur Capaneus, ridetque vocantem
Vt miſerans, poſcitque alium. tandemque coactus
Reſtitit, & ſtimulis jam languida colla tumeſcunt.
Fulmineas alte ſuſpenſi corpora plantis
Erexere manus. tuto procul ora receſſu
Armorum in ſpeculis, aditusque ad vulnera cluſi.
Hic quantus Stygiis Tityus conſurgat ab arvis
Si torvæ patiantur aves, tanta undique pandit
Membrorum ſpatia, & tantis ferus oſſibus extat,
Hic paulo ante puer, ſed enim maturius ævo
Robur, & ingentes ſpondet tener impetus annos,
Quem vinci haud quiſquam. ſævo nec ſanguine tingi
Malit, & erecto timeat ſpectacula voto.
Vt ſeſe permenſi oculis, & uterque priorem
Speravere locum, non protinus ira, nec ictus:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Alternus paulum timor, & permixta furori
Conſilia, inclinant tantum contraria jactu
Brachia, & explorant cæſtus, hebetantque terendo.
Doctior hic differt animum, metuensque futuri
Cunctatus vires diſpenſat. at ille nocendi
Prodigus, incautusque ſui, ruit omnis, & ambas
Conſumit ſine lege manus, atque irrita frendit
Inſurgens, ſeque ipſe premit. ſed providus aſtu,
Et patria vigil arte Lacon, hos rejicit ictus,
Hos cavet. interdum nutu, capitisque citati
Integer obſequio, manibus nunc obvia tela
Diſcutiens, inſtat greſſu, vultuque recedit.
Sæpe etiam injuſtis collatum viribus hoſtem
(Is vigor ingenio, tanta experientia dextræ eſt)
Vltro audax animis intratque & obumbrat, & alte
Adſilit, ut præceps cumulo ſalit unda minantes
In ſcopulos, & fracta redit, ſic ille furentem
Circuit expugnans. levat ecce, diuque minatur
In latus, inque oculos. illum rigida arma caventem
Avocat, & manibus necopinum interſerit ictum
Callidus, ac mediam deſignat vulnere frontem.
Iam cruor, & tepido ſignantur tempora rivo,
Neſcit adhuc Capaneus, ſubitumque per agmina murmur
Miratur: verum ut feſſam ſuper ora reduxit
Forte manum, & ſummo maculas in vellere vidit,
Non leo, non jaculo tantum indignata recepto
Tigris, agit toto cedentem fervidus arvo
Præcipitatq; retro juvenem, atque in terga ſupinat.
Dentibus horrendum ſtridens, geminatque rotatas
Multiplicatque manus. rapiunt conamina venti,
Pars cadit in cæſtus. motu Spartanus acuto
Mille cavet lapſas circum cava tempora mortes:
Auxilioque pedum. ſed, non tamen immemor artis,
Adverſus fugit, & fugiens tamen ictibus óbſtat.
Et jam utrumque labor, ſuſpiriaque ægra fatigant.
Tardius ille premit. nec jam hic abſiſtere velox.
Defectique ambo genibus, pariterque quierunt.
Sic ubi longa vagos laſſarunt æquora nautas,
Et ſigno de puppe dato poſuere parumper
Brachia; vix requies, jam vox ciet altera remos,
Ecce iterum immodice venientem eludit, & exit
Sponte ruens, merſusque humeris. effunditur ille
In

n caput. adſurgentem alio puer improbus ictu
Perculit, eventuque impalluit ipſe ſecundo.
Clamorem Inachidæ, quantum non littora tollunt,
Non nemora. Illum ab humo conantem ut vidit Adraſtus,
Tollentemque manus, & non toleranda parantem,
Ite, oro, ſocii, furit: ite, opponite dextras,
Feſtinate, furit, palmamque, & præmia ferte.
Non prius effracto quam miſceat ora cerebro,
Abſiſtet, video. moriturum auferte Lacona.
Nec mora, prorumpit Tydeus, nec juſſa recuſat
Hippomedon. tunc vix ambo conatibus ambas
Reſtringunt cohibentq; manus. ac plurima ſuadent.
Vincis, abi. pulchrum eſt vitam donare minori.
Noſter & hic, bellique comes. nil frangitur heros,
Ramumque oblatumque manu thoraca repellit
Vociferans: liceat, non has ego pulvere craſſo,
Atque cruore genas, meruit quibus iſte favorem,
Semivir infodiam? mittamque informe ſepulchro
Corpus? & Oebalio donem lugere magiſtro?
Dixit. at hunc ſocii tumidum & viciſſe negantem
Avertunt. contra laudant inſignis alumnum
Taygeti, longeque minas riſere Lacones.
Jamdudum variæ laudes & conſcia virtus
Tydea magnanimum ſtimulis ingentibus angunt.
Ille quidem & diſco bonus, & contendere curſu,
Nec cæſtu bellare minor. ſed corde labores
Ante alios erat uncta Pale. ſic otia Martis
Degere, & armiferas laxare adſueverat iras,
Ingentes contra ille viros, Acheloïa circum
Littora, feliceſque deo monſtrante palæſtras.
Ergo ubi luctandi juvenes animoſa citavit
Gloria, terrificos humeris Ætolus amictus
Exuitur, patriumque ſuem, levat ardua contra
Membra, Cleonææ ſtirpis jactator Agylleus,
Herculea nec mole minor. ſic grandibus alte
Inſurgens humeris, hominem ſuper improbus exit.
Sed non ille rigor, patriumque in corpore robur.
Luxuriant artus, effuſaque ſanguine laxo
Membra natant. inde hæc audax fiducia tantum
Oenidæ ſuperare parem. quamquam ipſe videri
Exiguus, gravia oſſa tamen, nodiſque lacerti
Difficiles. nunquam hunc animum Natura minori

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Corpore, nec tantas auſa eſt includere vires.
Poſtquam oleo gaviſa cutis, petit æquor uterque
Procurſu medium, atque hauſta veſtitur arena.
Tum madidos artus alterno pulvere ſiccant,
Collaque demerſere humeris, & brachia late
Vara tenent, jam tunc aſtu deducit in æquum
Callidus, & celſum procurvat Agyllea Tydeus
Summiſſus tergo, & genibus vicinus arenæ.
Ille autem Alpini veluti regina cupreſſus
Verticis, urgentes cervicem inclinat in Auſtros,
Vix ſeſe radice tenens, terræque propinquat,
Iamdudum ætherias eadem reditura ſub auras.
Non ſecus ingentes artus præcelſus Agylleus
Sponte premit, parvumque gemens duplicatur in hoſtem:
Et jam alterna manus, frontemque, humerosque, latusque,
Collaque, pectoraque, & vitantia crura laceſſit.
Interdumque diu pendent per mutua fulti
Brachia, nunc ſævi digitorum vincula frangunt.
Non ſic ductores gemini gregis horrida tauri
Bella movent, medio conjux ſtat candida prato
Victorem expectans, rumpunt obnixa furentes
Pectora, ſubdit amor ſtimulos, & vulnera ſanat.
Fulminei ſic dente ſues, ſic hiſpida turpes
Prælia villoſis ineunt complexibus urſi.
Vis eadem Oenidæ. nec ſole, aut pulvere feſſa
Membra labant. riget arcta cutis, durisque laborum
Caſtigata toris. contra non integer ille
Flatibus alternis, ægroque eſtœtus hiatu
Exuit ingeſtas fluvio ſudoris arenas,
Ac furtim rapta ſuſtentat pectora terra.
Inſtat agens Tydeus, fictumque in colla minatus
Crura ſubit. cœptis non evaluere potiri
Fruſtratæ brevitate manus. venit arduus ille
Deſuper, oppreſſumque ingentis mole ruinæ
Condidit. Haud aliter collis ſcrutator Iberi
Cum ſubiit, longeque diem, vitamque reliquit,
Si tremuit ſuſpenſus ager, ſubitumque fragorem
Rupta dedit tellus, latet intus monte ſoluto
Obrutus, ac penitus fractum obductumque cadaver
Indignantem animum propriis non reddidit aſtris.
Acrior hoc Tydeus, animisque & pectore ſupra eſt.
Nec mora, cum vinclis onerique elapſus iniquo
Cir-

Circumit errantem, & tergo nec opinus inhæret.
Mox latus, & firmo celer implicat ilia nexu.
Poplitibus genua inde premens evadere nodos
Nequicquam, & lateri dextram inſertare parantem
Improbus, horrendum viſu ac mirabile pondus
Suſtulit. Herculeis preſſum ſic fama lacertis
Terrigenam ſudaſſe Libyn, cum fraude reperta
Raptus in excelſum, nec jam ſpes ulla cadendi,
Nec licet extrema matrem contingere planta.
Fit ſonus, & lætos attollunt agmina plauſus.
Tunc alte librans inopinum ſponte remiſit.
Obliquumque dedit, procumbentemque ſecutus
Colla ſimul dextra, pedibus ſimul inguina vinxit.
Deficit obſeſſus, ſoloque pudore repugnat,
Tandem pectus humi, pronamq; extenſus in alvum
Sternitur, ac longo mœſtus poſt tempore ſurgit,
Turpia ſignata linquens veſtigia terra.
Palmam autem dextra, levaque nitentia dono
Arma ferens Tydeus. quid ſi non ſanguinis hujus
Partem haud exiguam (ſcitis) Dircæus haberet
Campus? ubi hæ nuper Thebarum fœdera plagæ?
Hæc ſimul oſtentans,quæſitaque præmia laudum
Dat ſociis. ſequitur neglectus Agyllea thorax.
Sunt & qui nudo ſubeant concurrere ferro.
Iamque aderant inſtructi armis Epidaurius Agreus:
Et nondum fatis Dircæus agentibus exul.
Dux vetat Iaſides; Manet ingens copia leti
O juvenes: ſervate animos, avidumque furorem
Sanguinis adverſi. tuque ô quem propter avita
Iugera, dilectas cui deſolavimus urbes,
Ne precor ante aciem, jus tantum caſibus eſſe,
Fraternisque ſinas (abigant hoc numina) votis,
Sic ait. atque ambos aurata caſſide ditat.
Tunc genero ne laudis egens, jubet ardua necti
Tempora, Thebarumque ingenti voce citari
Victorem. diræ retinebant omina Parcæ.
Ipſum etiam proprio certamina feſta labore (rem,
Dignari, & tumulo ſupremum hunc addere hono-
Hortantur proceres. ac ne victoria deſit
Vna ducum numero, fundat vel Lycia cornu
Tela rogant, tenui vel nubila tranſeat haſta.
Obſequitur gaudens,viridique ex aggere in æquum
Stipatus, ſummis juvenum deſcendit. at illi

Pone leves portat pharetras, & cornua juſſus
Armiger. ingentem jactu tranſmittere circum
Eminus, & dictæ dare vulnera deſtinat orno.
Quis fluere occultis rerum neget omina cauſis?
Fata patent homini, piget inſervare, peritque
Venturi promiſſa fides. ſic omina caſum
Fecimus, & vires auxit Fortuna nocendi.
Campum emenſa brevi fatalis ab arbore tacta
Horrendum viſu, per quas modo fugerat auras,
Venit arundo retro. verſumque à fine tenorem
Pertulit, & notæ juxta ruit ora pharetræ.
Multa duces errore ſerunt, hi nubila, & altos
Occurriſſe Notos. adverſo roboris ictu
Tela repulſa alii. penitus latet exitus ingens,
Monſtratumque nefas. uni remeabile bellum.
Et triſtes domino ſpondebat arundo recurſus.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER SEPTIMUS.

Atque ea cunctantes Tyrii primordia belli
Iuppiter haud æquo reſpexit corde Pelaſgos,
Concuſſitque caput, motu quo celſa laborant
Sidera, proclamatque adici cervicibus Atlas.
Tunc ita velocem Tegees affatur alumnum:
I, medium rapido, Borean illabere ſaltu
Biſtonias ſuper uſque domus, axemque nivoſi
Sideris: Oceano vetitum qua Parrhaſis ignem
Nubibus hybernis, & noſtro paſcitur imbri.
Atque ibi ſeu poſita reſpirat cuſpide Mavors
(Quanquam inviſa quies) ſeu quod reor, arma tubaſque
Inſatiatus habet, caræque in ſanguine gentis
Luxuriat. propere monitus, iramque parentis
Ede, nihil parcens. nempe olim accendere juſſus
Inachias acies, atque omne quod Iſthmius umbo
Diſtinet, & raucæ circumtonat ira Maleæ.
Illi vix muros, limenque egreſſa juventus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sacra colunt. credas bello rediiſſe, tot inſtant
Plauſibus, offenſique ſedent ad juſta ſepulchri.
Hicne tuus, Gradive, furor? ſonat orbe recuſſo
Diſcus, & Oebalii coëunt in prælia cœſtus.
At ſi ipſi rabies, ferrique inſana voluptas
Qua tumet; immeritas cineri dabit impius urbes
Ferrum, ignemque ferens, implorantesq; Tonantem
Sternet humi populos, miſerumq; exhauriet orbem.
Nunc lenis belli, noſtraque remittitur ira.
Quod niſi præcipitat pugnas, dictoque jubentis
Ocyus impingit Tyriis Danaa agmina muris,
(Nil equidem crudele minor) ſit mite, bonumque
Numen, & effreni laxentur in otia mores.
Reddat equos, enſemque mihi, nec ſanguinis ultra
Ius erit. aſpiciam terras, pacemque jubebo
Omnibus, Ogygio ſat erit Tritonia bello.
Dixerat, & Thracum Cyllenius arva ſubibat:
Atque illum Arctoæ labentem cardine portæ
Tempeſtas æterna plagæ, prætentaque cœlo
Agmina nimborum, primique Aquilonis hiatus
In diverſa ferunt. crepat aures grandine multa
Palla, nec Arcadii bene protegit umbra galeri.
Hic ſteriles delubra notat Mavortia ſylvas
Horreſcitque tuens. ubi mille furoribus illi
Cingitur adverſo domus immanſueta ſub Æmo.
Ferrea compago laterum, ferro arcta teruntur
Limina, ferratis incumbunt tecta columnis,
Læditur adverſum Phœbi jubar, ipſaque ſedem
Lux timet, & dirus contriſtat ſidera fulgor.
Digna loco ſtatio. primis ſalit Impetus amens
E foribus, cæcumque Nefas, Iræque rubentes,
Exanguesque Metus, occultisque enſibus aſtant
Inſidiæ, geminumque tenens Diſcordia ferrum.
Innumeris ſtrepit aula minis. triſtiſſima Virtus
Stat medio, lætusque Furor, vultuque cruento
Mors armata ſedet: bellorum ſolus in aris
Sanguis, & incenſis qui raptus ab urbibus ignis.
Terrarum exuviæ circum, & faſtigia templi
Captæ inſignibant gentes, cælataque ferro
Fragmina portarum, bellatricesque carinæ,
Et vacui currus, protritaque curribus ora.
Pæne etiam gemitus. adeo vis omnis, & omne
Vulnus, ubique ipſum, ſed non uſquam ore remiſſo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Cernere erat. talem divina Mulciber arte
Ediderat. nondum radiis monſtratus adulter
Fœda catenato luerat connubia lecto.
Quærere templorum regem vix cœperat ales
Mænalius, tremit ecce ſolum, & mugire refractis
Corniger Hebrus aquis. tunc quod pecus utile bellis
Vallem infeſtabat, trepidas ſpumare per herbas,
Signa adventantis, clauſæque adamante perenni
Diſſiluere fores. Hircano in ſanguine pulcher
Ipſe ſubit curru, diraque aſpergine latos
Mutat agros, ſpolia à tergo, flentesque catervæ
Dant ſylvæ, nixque alta locum. regit atra jugales
Sanguinea Bellona manu, longaque fatigat
Cuſpide, diriguit viſu Cyllenia proles,
Summiſitque genas. ipſi reverentia patri,
Si prope ſit, dematque minas, nec talia mandet.
Quod Iovis Imperiũ? magno quid ab æthere portas?
Occupat Armipotens. neque enim hunc germane ſub axem
Sponte venis, hyemesque meas, cui roſcida juxta
Mænala, & æſtivi clementior aura Lycæi.
Ille refert conſulta patris. nec longa moratus
Sicut anhelabant juncto ſudore volantes
Mars impellit equos, reſidesque in prælia Grajos
Ipſe etiam indignans. vidit pater altus, & ira
Iam levior, tardo flectebat pondere vultum.
Vt ſi quando ruit, debellatasque reliquit
Eurus aquas, pax ipſa tumet, pontumque jacentem
Exanimis jam volvit hyems. nondum arma carinis
Omnia, nec toto reſpirant pectore nautæ.
Finierat pugnas honor exequialis inermes,
Nec dum aberant cœtus, cunctisq; ſilentibus Heros
Vina ſolo fundens, cinerem placabat Adraſtus
Archemori. Da, parve, tuum trieteride multa
Inſtaurare diem, nec ſaucius Arcadas aras
Malit adire Pelops, Elæaque pulſet eburna
Templa manu, nec Caſtaliis altaribus anguis,
Nec ſua pinigero magis adnatet umbra Lechæo.
Nos te lugenti puer inficiamur Averno,
Mœſtaque perpetuis ſolennia jungimus aſtris
Nunc feſtina cohors. at ſi Bœotia ferro
Vertere tecta dabis, magnis tunc dignior aris,
Tunc deus. Inachias nec tantum culta per urbes
Nu-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Numina, captivis etiam jurabere Thebis.
Dux ea pro cunctis. eadem ſibi quisque vovebat.
Iam pronis Gradivus equis Ephyræa premebat
Littora, qua ſummas caput Acrocorinthus in auras
Tollit, & alterna geminum mare protegit umbra.
Inde unum dira comitum de plebe Pavorem
Quadrupedes anteire jubet. non alter anhelos
Inſinuare metus, animumque avertere veris
Aptior, innumeræ monſtro vocesque, manusque,
Et facies quæcunque libet. bonus omnia credi
Auctor, & horrificis lymphare incurſibus urbes.
Si geminos ſoles, ruituraque ſuadeat aſtra,
Aut nutare ſolum, aut veteres deſcendere ſylvas,
Ah miſeri vidiſſe putent. tunc acre novabat
Ingenium. falſo Nemeæum pulvere campum
Erigit. attoniti tenebroſam à vertice nubem
Reſpexere duces. falſo clamore tumultum
Auget, & arma virûm, pulſusque imitatur equorum,
Terribilemque vagas ululatum ſpargit in auras.
Exiluere animi, dubiumque in murmure vulgus
Pendet. ubi iſte fragor? ni fallimur aure. ſed unde
Pulvereo ſtant aſtra globo? num Iſmenius ultro
Miles? ita eſt. veniunt. tanta autem audacia Thebis.
An dubitent? agedum inferias, & buſta colamus.
Hæc Pavor attonitis. variosque per agmina vultus
Induitur, nunc Piſæis è millibus unus,
Nunc Pylius, nunc ore Lacon, hoſtesq; propinquos
Adjurat, turmasque metu conſternat inani.
Nil falſum trepidis. ut vero amentibus ipſe
Incidit, & ſacræ circum faſtigia vallis
Turbine prævectus rapido, ter ſuſtulit haſtam:
Ter concuſſit equos, clypeum ter pectore plauſit,
Arma, arma inſani, ſua quisque, ignotaque nullo
More rapit. mutant galeas, alienaque cogunt
Ad juga cornipedes. ferus omni in pectore ſævit
Mortis amor, cædisque. nihil flagrantibus obſtat.
Præcipitant, redimuntque moras. ſic littora vento
Incipiente fremunt, fugitur cum portus ubique,
Vela fluunt, laxi jactantur ubique rudentes.
Iamque natant remi, natat omnis in æquore ſummo
Anchora. jam dulcis medii de gurgite ponti
Reſpicitur tellus, comitesque à puppe relicti.
Viderat Inachias rapidum glomerare cohortes
Bacchus

Bacchus iter. gemuit Tyriam converſus ad urbem.
Altricemque domum,& patrios reminiſcitur ignes.
Purpureum triſti turbatus pectora vultum,
Non crines, non ſerta loco, dextramque reliquit
Thyrſus, & intactæ ceciderunt cornibus uvæ.
Ergo ut erat lachrymis, lapſoque inhonorus amictu
Ante Iovem (& tunc forte polum ſecretus habebat)
Conſtitit, haud unquam facie conſpectus in illa,
(Nec cauſæ latuere patrem) ſupplexque profatur.
Exſcindisne tuas divûm ſator optime Thebas?
Sæva adeo conjux? nec te telluris amatæ,
Deceptique laris miſeret: cineremque meorum?
Eſto, olim invitum jaculatus nubibus ignem,
Credimus. en iterum atra refers incendia terris,
Nec Styge jurata, nec pellicis arte rogatus,
Quis modus? an nobis pater iratusque bonusque
Fulmen habes? ſed non Danaeïa limina talis,
Parrhaſiumque nemus, Ledæasque ibis Amyclas.
Scilicet è cunctis ego neglectiſſima natis
Progenies? ego nempe tamen qui dulce ferenti
Pondus eram. cui tu dignatus limina vitæ
Præreptumque iter, & maternos reddere menſes.
Adde quod imbellis, rarisque exercita caſtris
Turba meas acies, mea tantum prælia norunt:
Nectere fronde comas, & ad inſpirata rotari
Buxa, timent thyrſos nuptarum, & prælia matrum.
Vnde tubas, Martemque pati? quin fervidus ecce
Quanta parat? quid ſi ille tuos Curetas in arma
Ducat? & innocuis jubeat decernere peltis?
Quin etiam inviſos (ſic hoſtis defuit?) Argos
Elicis. ô ipſis genitor graviora periclis
Iuſſa, novercales ruimus ditare Mycenas.
Cedo equidem. quo ſacra tamen, ritusq; peremptæ
Gentis? & in tumulos ſi quid male fœta reliquit
Mater, abire jubes? Thracen, ſylvasque Lycurgi?
An ne triumphatos fugiam captivus ad Indos?
Da ſedem profugo. potuit Latonia, frater
Saxa (nec invideo) defigere Delon, & imis
Commendare fretis. cara ſubmovit ab arce
Hoſtiles Tritonis aquas. vidi ipſe potentem
Gentibus Eois Epaphum dare jura, nec ullas
Cyllene ſecreta tubas, Minoave curat
Ida. quid heu tantum noſtris offenderis aris?
Hic

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hic tibi (quando minor jam noſtra potentia) noctes
Herculeæ, placitusque vagæ Nycteïdos ardor,
Hic Tyrium genus, & noſtro felicior igne
Taurus, Agenoreos ſaltem tutare nepotes.
Invidiam riſit pater, & jam poplite flexum,
Sternentemque manus tranquillus ad oſcula tollit.
Inque vicem placida orſa refert. Non conjugis iſta
Conſiliis (ut rere) puer, nec ſæva roganti
Sic expoſtus ego. immoto deducimur orbe
Fatorum, veteres, ſeræque in prælia cauſæ.
Nam cui tanta quies irarum? aut ſanguinis uſus
Parcior humani? videt axis, & iſta per ævum
Mecum æterna domus, quoties jam torta reponam
Fulmina, quam rarus terris hic imperet ignis.
Quin etiam invitus magna, ulciſcendaque paſſis
Aut Lapithas Marti, aut veterem Calydona Dianæ
Expugnare dedi. meaque eſt jactura, pigetque
Tot mutare animas, tot reddere corpora vitæ.
Labdacios vero, Pelopiſque à ſtirpe nepotes
Tardum, abolere mihi. ſcis ipſe ut crimina mittam
Dorica, quam promptæ Superos inceſſere Thebæ.
Te quoque, (ſed quoniam vetus excidit ira) ſilebo.
Non tamen aut patrio reſperſus ſanguine Pentheus,
Aut matrem ſceleraſſe toris, aut crimine fratres
Progenuiſſe reus, lacero tua luſtra replevit
Funere. ubi fletus? ubi tunc ars tanta precandi?
Aſt ego non proprio diros impendo dolori
Oedipodionidas. rogat hoc tellusque, polusque,
Et pietas, & læſa fides, naturaque, & ipſi
Eumenidum mores. ſed tu ſuper urbe moveri
Parce tua. non hoc ſtatui ſub tempore rebus
Occaſum Aoniis. veniet ſuſpectior ætas,
Vltoresque alii. nunc regia Iuno queretur.
His ille auditis, mentemque habitumque recepit.
Vt cum ſole malo, triſtique roſaria pallent
Vſta Noto, ſi clara dies, Zephyrique refecit
Aura polum, redit omnis honos, emiſſaque lucent
Germina, & informes ornat ſua gloria virgas.
Nuncius attonitas jamdudum Etheoclis ad aures
Explorata ferens, longo docet agmine Grajos
Ire duces. nec jam Aoniis procul abſore campis.
Quacunque ingreſſi tremere, ac miſereſcere cunctos
Thebarum, qui ſtirpe refert, qui nomine, & armis.
Ille

Ille metum condens audire, expoſcit, & odit
Narrantem. hic dictis ſocios ſtimulare, ſuasque
Metiri decernit opes. exciverat omnem
Aoniam, Eubœamque, & Phocidos arva propinquæ
Mars, ita dulce Iovi. longo fugit ordine velox
Teſſera. propellunt acies, ſeſeque ſub armis
Oſtentant, ſubeunt campo, qui proximus urbi
Damnatus bellis patet, expectatque furores.
Nondum hoſtis circa, trepido tamen agmine matres
Conſcendunt muros, inde arma nitentia natis
Et formidandos monſtrant ſub caſſide patres.
Turre procul ſola nondum conceſſa videri
Antigone populis, teneras defenditur atra
Veſte genas, juxtaque comes, quo Laïus ibat
Armigero, tunc virgo ſenem regina veretur.
Quæ ſic orſa prior; Spesne obſtatura Pelaſgis
Hæc vexilla, pater? Pelopis deſcendere totas
Audimus gentes. dic ô precor extera regum
Agmina. nam video, quæ noſter ſigna Menœceus,
Quæ noſter gerat arma Creon, quam celſus aëna
Sphynge per ingentes Homoloïdas exeat Hæmon.
Sic rudis Antigone. ſenior cui talia Phorbas:
Mille ſagittiferos gelidæ de colle Tanagræ
Promovet ecce Dryas. hic cui nivea arma tridentem,
Atque auro rude fulmen habent, Orionis alti,
Non falſus virtute nepos. procul, oro, paternum
Omen, & innuptæ vetus excidat ira Dianæ.
Iungunt ſe caſtris, regisque in nomen adoptant
Ocaleæ, Medeonque, & conſertiſſima lucis
Nyſa, Dionæisque avibus circumſona Thisbe.
Proximus Eurymedon, cui paſtoralia Fauni
Arma patris, pinusque jubas imitatur equinas
Terribilis ſylvis. reor & Mavorte cruento
Talis erit. dites pecorum comitantur Erythræ.
Qui Scolon, denſamque jugis Eteonon iniquis,
Qui breve littus Hyles, Atalantæumque ſuperbi
Schœnon habent, notique colunt veſtigia campi.
Fraxineas vibrant Macetûm de more ſariſſas:
Sævaque difficiles excludere vulnera peltas.
Ecce autem clamore ruunt Neptunia plebes
Oncheſti, quos pinigeris Mycaleſſos in agris,
Palladiusque Melas, Hecatæaque gurgite nutrit
Gargaphye: quorumque novis Haliartos ariſtis,

Invi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Invidet, & nimia ſata læta ſupervenit herba.
Tela rudes trunci, galeæ vacua ora leonum,
Arborei dant ſcuta ſinus. hos regis egenos
Amphion en noſter agit (cognoſcere pronum
Virgo) lyra galeam, tauroque inſignis avito.
Macte animo juvenis. medios parat ire per enſes,
Nudaque pro caris opponere pectora muris.
Vos etiam noſtris, Heliconia turba, venitis
Addere rebus opem. tuque, ô Permeſſe, canoris
Et, felix Olmie, vadis, armatis alumnos
Bellorum reſides. patriis concentibus audis
Exultare gregem. quales cum pallida cedit
Bruma, renidentem deducunt Strymona cygni.
Ite alacres, nunquam veſtri morientur honores,
Bellaque perpetuo memorabunt carmine Muſæ.
Dixerat, & paulum virgo interfata docenti.
Illi autem, quanam junguntur origine fratres?
Sic certe paria arma viris, ſic exit in auras
Caſſidis æquus apex. utinam hæc concordia noſtris!
Cui ſenior ridens : Non prima errore videndi
Falleris, Antigone. multi hos (nam decipit ætas)
Dixerunt fratres. pater eſt, natusque, ſed ævi
Confudere modos, puerum Lapithonia nympha
Dircetis, expertem thalami, crudumque maritis
Ignibus, ante diem cupido violavit amore,
Improba connubii. nec longum & pulcher Alathreus
Editus, ac primæ genitorem in flore juventæ
Conſequitur, traxitque notas, & miſcuit annos.
Et nunc ſic fratres mentito nomine gaudent,
Plus pater, hunc olim juvat, & ventura ſenectus.
Tercentum genitor, totidemque in prælia natus
Exercent equites. hi deſeruiſſe feruntur
Exilem Gliſanta, Coroniamque, feracem
Meſſe Coronian, Baccho Gliſanta colentes.
Sed potius celſos umbrantem hunc aſpice late
Hypſea quadrijugos : clypei ſeptemplice tauro
Leva, ter inſuto ſervantem ingentia ferro
Pectora, nam tergo nunquam metus. haſta vetuſtum
Sylvarum decus, emiſſæ cui pervia ſemper
Armaq; pectoraque, & nunquam manus irrita voti.
Aſopos genuiſſe datur, dignusque videri
Tunc pater, abruptis cum torrentiſſimus exit

Pon-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Pontibus, aut natæ tumidus cum virginis ultor
Flumina concuſſit, generum indignata Tonantem.
Namque ferunt raptam patriis Æginan ab undis
Amplexu latuiſſe Iovis. furit amnis, & aſtris
Infenſus bellare parat (nondum iſta licebant
Nec Superis) ſtetit audaces effuſus in iras,
Conſeruitq; manus, nec quem imploraret habebat,
Donec vi tonitrus ſummotus, & igne triſulco
Ceſſit. adhuc ripis animoſus gurges anhelis,
Fulmineum cinerem, magnæque inſignia pœnæ
Gaudet, & Ætneos in cœlum efflare vapores.
Talem Cadmeo mirabimur Hypſea campo,
Si modo placavit felix Ægina Tonantem.
Ducit Itonæos & Alalcomenæa Minervæ
Agmina, quos Mide, quos humida ſuggerit Arne,
Aulida qui Græamque ſerunt, viridesque Plateas,
Et ſulco Peteona domant, refluumque meatu
Euripum, qua noſter abit, teque ultima tractu
Anthedon, ubi gramineo de littore Glaucus
Poſcentes irrupit aquas, jam crine genisque
Cœrulus, & mixtos expavit ab inguine piſces.
Glandibus & torta Zephyros incidere funda
Cura. Cydoneas anteibunt geſa ſagittas.
Tu quoque præclarum forma, Cephiſſe, dediſſes
Narciſſum, ſed Theſpiacis jam pallet in agris
Trux puer. orbata florem pater alluit unda.
Quis tibi Phœbæas acies, veteremque revolvat
Phocida? qui Panopen, qui Dauſida, qui Cypariſſon,
Et valles Lebadea tuas, & Hyampolin acri
Subnixam ſcopulo, vel qui Parnaſſon utrumque
Aut Cyrrham tauris, Anemoriamque ſupinant
Coryciumque nemus? propellentemque Lilæam
Cephiſſi glaciale caput, quo ſuetus anhelam
Ferre ſitim Python, amnemque avertere ponto.
Omnibus immixtas cono ſuper aſpice lauros,
Armaque, vel Tityon, vel Delon habentia, vel quas
Hic deus innumera laxavit cæde pharetras.
Iphitus acer agit genitor, cui nuper ademptus
Naubolus Hippaſides, tuus, ô mitiſſime Lai,
Hoſpes, adhuc currus, ſecuraque lora tenebat,
Cum tua ſubter equos jacuit convulſa cruentis
Ictibus, ô utinam noſtro cum ſanguine, cervix.

Dicen-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Dicentis maduere genæ, vultumque per omnem
Pallor iit, vocisque repens ſingultus apertum
Intercepit iter. refovet frigentis amicum
Pectus alumna ſenis. redit, atque exile profatur:
O mihi ſollicitum decus ac ſuprema voluptas
Antigone, ſeras tibi demoror improbus umbras,
Fors eadem ſcelera & cædes viſurus avitas;
Donec te thalamis habilem, integramque reſignem,
Hoc ſatis, & feſſum vita dimittite Parcæ.
Sed dum labor iners, quanti nunc ecce reviſo
Tranſabiere duces. Clonium atq; in terga comantes
Non ego Abantiadas, non te ſaxoſa Caryſte,
Non humiles Ægas, altumque Capharea dixi.
Et jam acies obtuſa negat, cunctique reſiſtunt:
Et tuus armatis jubet ecce ſilentia frater.
Vix ea turre ſenex, cum Ductor ab aggere cœpit:
Magnanimi reges, quibus haud parere recuſem
Ductor, & ipſe meas miles defendere Thebas,
Non ego vos ſtimulare parem, (nam liber in arma
Impetus & meritas ultro juraſtis in iras)
Nec laudare ſatis, dignasque rependere grates
Sufficiam. referent Superi, veſtræque ſubacto
Hoſte manus. urbem ſocia de gente ſubiſtis
Tutari. quam non aliis populator ab oris
Belliger, externave ſatus tellure, ſed hoſtis
Indigena adſultat, cui caſtra adverſa regenti
Hic pater, hic genitrix, hic junctæ ſtirpe ſorores,
Hic erat & frater. cerne en ubicunque nefandus
Excidium moliris avis. venere volentes
Aoniæ populi, nec ſum tibi, ſæve, relictus.
Quid velit iſta cohors, & te ſentire decebat.
Reddere regna vetat. ſic fatus, & omnia rite
Diſponit, qui bella gerant, qui mœnia ſervent.
Quas in fronte manus, medio quas robore ſiſtat.
Perſpicuas ſic luce fores, & virgea paſtor (mos
Clauſtra levat, dum terra recens. jubet ordine pri-
Ire duces, media ſtipantur plebe maritæ.
Ipſe levat gravidas, & humum tactura parentum
Vbera, ſucciduasque adportat matribus agnas.
Interea Danaï noctemque diemque ſub armis,
Noctem iterum rurſusque diem (ſic ira ferebat)
Ingeminant. contempta quies, vix aut ſopor illis,
Aut epulæ fecere moram, properatur in hoſtem

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

More fugæ. nec monſtra tenent, quæ plurima nectit
Prodigiale canens, certi fors prævia fati.
Quippe ferunt diros monitus, volucresque, feræque,
Sideraque, averſique ſuis decurſibus amnes:
Infeſtumque tonat pater, & mala fulgura lucent.
Terrificæque adytis voces, clauſæque deorum
Sponte fores. nunc ſanguineus, nunc ſaxeus imber,
Et ſubiti manes, flentumque occurſus avorum.
Tunc & Apollineæ tacuere oracula Cyrrhæ,
Et non adſuetis pernox ululavit Eleuſin
Menſibus, & templis Sparte præſaga recluſis,
Vidit Amyclæos (facinus!) concurrere fratres.
Arcades inſanas latrare Lycaonis umbras
Nocte ferunt tacita. ſævo decurrere campo
Oenomaum ſua Piſa refert. Acheloon utroque
Deformem cornu vagus infamabat Acarnan.
Perſeos effigiem mœſtam exorantque Mycenæ
Confuſum Iunonis ebur: mugire potentem
Inachon agricolæ, gemini maris incola narrat
Thebanum toto planxiſſe Palæmona ponto.
Hæc audit Pelopea phalanx. ſed bellicus ardor
Conſiliis obſtat divûm, prohibetque timeri.
Iam ripas, Aſope, tuas, Bœotaque ventum
Flumina non auſæ tranſmittere protinus alæ
Hoſtilem fluvium. forte & trepidantibus ingens
Deſcendebat agris. animos ſive imbrifer arcus
Seu montana dedit nubes, ſeu fluminis illa
Mens fuit, objectusque vado pater arma vetabat.
Tunc ferus Hippomedon magno cum fragmine ripæ
Cunctantem dejecit equum, ducibusque relictis
Gurgite de medio frenis ſuſpenſus, & armis,
Ite viri, clamat: ſic vos in mœnia primus
Ducere, ſic clauſas voveo perfringere Thebas.
Præcipitant cuncti fluvio, puduitque ſecutos.
Ac velut ignotum ſi quando armenta per amnem
Paſtor agit, ſtat triſte pecus, procul altera tellus
Omnibus, & late medius timor: aſt ubi ductor
Taurus init, fecitque vadum, tunc mollior unda,
Tunc faciles ſaltus, viſæque accedere ripæ.
Haud procul inde jugum, tutisq; accommoda caſtris
Arva notant, unde urbem etiam turresque videre
Sidonias: placuit ſedes, fidique receptus.

Colle per excelſum patulo quem ſubter aperto
Arva ſinu, nullique aliis à montibus obſtant
Reſpectus. nec longa labor munimina durus
Addidit, ipſa loco mirum Natura favebat.
In vallum elatæ rupes, devexaque foſſis
Æqua, & fortuito ductæ quater aggere pinnæ.
Cætera dant ipſi, donec ſol montibus omnis
Erepſit, rebusque dedit ſopor otia feſſis.
Quis queat attonitas dictis oſtendere Thebas?
Urbem in conſpectu belli ſuprema parantem
Territat inſomnem nox atra, diemque minatur.
Diſcurrunt muris. nil ſeptum horrore ſub illo,
Nil fidum ſatis, invalidæque Amphionis arces.
Rumor ubique altus, pluresque annunciat hoſtes,
Majoresque timor. ſpectant tentoria contra
Inachia. externosque ſuis in montibus ignes.
Hi precibus, queſtuque deos. hi Martia tela
Belligerosque hortantur equos. hi pectora fletu
Cara premunt, miſerique rogos, & craſtina mandant
Funera. ſi tenuis demiſit lumina ſomnus,
Bella gerunt, modo lucra moræ, modo tædia vitæ
Attonitis. lucemque timent, lucemque precantur.
It geminum excutiens anguem, & bacchatur utrisq;
Tiſiphone, caſtris. fratrem huic, fratrem ingerit illi,
Aut utrique patrem. procul ille penatibus imis,
Excitus implorat furias, oculosque repoſcit.
Iam gelidam Phœben & caligantia primus
Hauſerat aſtra dies, cum jam tumet igne futuro
Oceanus, lateque novo Titane recluſum
Æquor, anhelantum radiis ſubſidit equorum.
Ecce truces oculos ſordentibus obſita canis
Exanguesque Iocaſta genas, & brachia planctu
Nigra ferens, ramumque oleæ cum velleris atri
Nexibus, Eumenidum velut antiquiſſima, portis
Egreditur, magna cum majeſtate malorum.
Hinc atque hinc natæ melior jam ſexus, aniles
Præcipitantem artus, & plusquam poſſet euntem
Suſtentant. venit ante hoſtes, & pectore nudo
Clauſtra adverſa ferit, tremulisque ululatibus orat
Admitti. reſerare viam rogat impia belli
Mater. in his aliquod jus execrabile caſtris
Huic utero eſt. trepidi viſam expavere Manipli,
Auditamque magis, remeat jam miſſus Adraſto

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nuncius. excipiunt juſſi, mediosque per enſes
Dant iter. illa duces ut primum aſpexit Achivos,
Clamorem horrendum luctu furiata reſolvit:
Argolici proceres, hei quis monſtraverit hoſtem
Quem peperi? quanam inveniam (mihi dicite) natum
Sub galea? venit attonitæ Cadmeïus heros
Obvius, & raptam lachrymis gaudentibus implet,
Solaturque tenens, atque inter ſingula, matrem,
Matrem iterat. nunc ipſam urgens, nunc cara ſororum
Pectora, cum mixta fletus anus aſperat ira:
Quid molles lachrymas, veneraudaq; nomina fingis,
Rex Argive, mihi? Quid colla amplexibus ambis,
Inviſamque teris ferrato pectore matrem?
Tunc ille exilio vagus? & miſerabilis hoſpes?
Quem non permoveas? longe tua juſſa cohortes
Expectant, multoque latus præfulgurat enſe.
Ah miſeræ matres! hunc te noctesque, diesque,
Deflebam. ſi verba tamen, monitusque tuorum
Dignaris, dum caſtra ſilent, ſuſpenſaque bellum
Horreſcit pietas, genitrix, jubeoque, rogoque,
I mecum, patriosque deos, arſuraque ſaltem
Tecta vide, fratremq; (quid aufers lumina?) fratrem
Alloquere, & regnum jam me ſub judice poſce.
Aut dabit aut ferrum cauſa meliore reſumes.
Anne times, ne forte doli, & te conſcia mater
Decipiam? non ſic miſeros fas omne penates
Effugiet. vix Oedipode ducente timeres.
Nupſi equidem, peperique nefas. ſed diligo tales,
Ah dolor, & veſtros etiamnum excuſo furores.
Quod ſi adeo perſtas, ultro tibi, ſæve, triumphum
Detulimus, religa captas in terga ſorores,
Injice vincla mihi. gravis huc, utcumque feretur
Et pater. Ad veſtrum gemitus nunc verto pudorem,
Inachidæ. liquiſtis enim parvosque ſenesque,
Et lachrymas has quisque domi, ſua credite matri
Viſcera. ſi vobis hic parvo in tempore carus
(Sitque precor) quid me, oro, decet? quidve iſta, Pelaſgi,
Vbera? ab Hircanis hoc Odryſisque tuliſſem
Regibus, & ſiqui noſtros vicere furores.
Annuite, aut natum complexa ſuperſtite bello

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hic moriar. Tumidas frangebant dicta cohortes
Nutantesque virum galeas, & ſparſa videres
Fletibus arma piis. Quales ubi tela, viroſque
Pectoris impulſu rapidi ſtravere leones:
Protinus ira minor, gaudentque in corpore capto
Securam differre famem. ſic flexa Pelaſgum
Corda labant, ferrique avidus manſueverat ardor.
Ipſe etiam ante omnes nunc matris ad oſcula verſus,
Nunc rudis Iſmenes, nunc flebiliora precantis
Antigones, variaque animum turbante procella
Exciderat regnum. cupit ire, & mitis Adraſtus
Non vetat. hic juſtæ Tydeus memor occupat iræ:
Me potius ſocii, qui fidum Etheoclea nuper
Expertus, (nec frater eram) me opponite regi.
Cujus adhuc pacem egregiam, & bona fœdera geſto
Pectore in hoc. ubi tunc fidei, paciſque ſequeſtra
Mater eras, pulchris cum me nox veſtra morata eſt
Hoſpitiis? nempe hæc trahis ad commercia natum?
Duc illum in campum, veſtro qui ſanguine pinguis
Spirat adhuc, pinguiſque meo. tu porro ſequeris?
Heu nimium mitis, nimiumque oblite tuorum.
Scilicet infeſtæ cum te circum undique dextræ
Nudabunt enſes, hæc flebit, & arma quieſcent?
Te ne ille, heu demens, ſemel intra mœnia clauſum,
Poſſeſſumque odiis Argiva in caſtra remittet?
Ante hæc excuſſo frondeſcet lancea ferro,
Inachus ante retro, noſterque Achelous abibunt.
Sed mite alloquium, & ſævis pax quæritur armis,
Hæc quoque caſtra patent: nec dum meruere timeri.
An ſuſpectus ego? abſcedo, & mea vulnera dono.
Intret, & hic genitrix eadem, mediæque ſorores.
Finge autem pactis evictum excedere regnis,
Nempe iterum reddes? Rurſus mutata trahuntur
Agmina conſiliis. ſubito ceu turbine cœli
Obvius adverſum Boreæ Notus abſtulit æquor.
Arma iterum, furiæq; placent. fera tempus Erinnys
Arripit, & primæ molitur ſemina pugnæ.
Errabant geminæ Dircæa ad flumina tigres
Mite jugum, belli quondam vaſtator Eoi
Currus, Erythræis quas nuper victor ab oris
Liber, in Aonios meritas dimiſerat agros.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Illas turba dei, ſeniorque ex more ſacerdos
Sanguinis oblitas, atque Indum gramen olentes,
Palmite maturo variiſque ornare corymbis
Curat, & alterno maculas interligat oſtro.
Iamque ipſi colles, ipſa has (quis credat?) amabant
Armenta, atque auſæ circum mugire juvencæ.
Quippe nihil graſſata fames, manus obvia paſcit,
Expectantque cibos, fuſoque horrenda ſupinant
Ora mero, vaga rure quies. ſi quando benigno
Vrbem iniere gradu, domus omnis, & omnia ſacris
Templa calent, ipſumque fides intraſſe Lyæum.
Has ubi vipereo tactas ter utramque flagello
Eumenis in furias, animumque redire priorem
Impulit, erumpunt non agnoſcentibus Argis.
Ceu duo diverſo pariter ſi fulmina cælo
Rupta cadant, longumq; trahant per nubila crinem.
Non aliter curſu rapidæ, atque immane frementes
Tranſiliunt campos, aurigamque impete vaſto,
Amphiaraë, tuum (nec defuit omen, heriles
Forte is primus equos ſtagna ad vicina trahebat)
Corripiunt. mox Tænarium qui proximus Idam
Ætolumque Acamanta premunt. fuga torva per agros
Cornipedum, viſa donec flammatus Aconteus.
Strage virûm, cui ſueta feras proſternere virtus
(Arcas erat) denſis jam fida ad mœnia verſas
Inſequitur telis, multumque haſtile reſumens
Ter, quater, adducto per terga, per ilia telo
Tranſigit. illæ autem longo cum limite fuſi
Sanguinis, ad portas utrinque extantia ducunt
Spicula ſemianimes, gemituque imitante querelas,
Saucia dilectis acclinant pectora muris.
Templa putes, urbemque rapi, facibusque nefandis
Sidonios ardere lares. ſic clamor apertis
Exoritur muris. mallent cunabula magni
Herculis, aut Semeles thalamum, aut penetrale ruiſſe
Harmonies. cultor Bacchæus Acontea Phegeus
Iam vacuum telis, geminoque in ſanguine ovantem
Cominus enſe petit. ſubeunt Tegeæa juventus
Auxilio tardi. jam ſupra ſacra ferarum
Corpora, mœrenti juvenis jacet ultio Baccho.
Rumpitur & Grajum ſubito per caſtra tumultu
Concilium. fugit externos Iocaſta per hoſtes
Iam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

am non auſa preces. natas, ipſamque repellunt
ui modo tam mites, & præceps tempore Tydeus
titur. Ite age nunc pacem ſperate, fidemque
unc ſaltem differre nefas ? potuitne morari
um genitrix dimiſſa redit ? ſic fatus aperto
nſe vocat ſocios. ſævus jam clamor, & iræ
inc atque inde calent. nullo venit ordine bellum.
onfuſique duces vulgo, & neglecta regentum
mperia, una equites mixti, peditumque catervæ,
t rapidi currus. premit indigeſta ruentes
opia, nec ſeſe vacat oſtentare, nec hoſtem
Noſcere. ſic ſubitis Thebana, Argivaque pubes
onflixere globis. retro vexilla, tubæque
Poſt tergum, & litui bellum invenere ſecuti.
Tantus ab exiguo crudeſcit ſanguine Mavors.
Ventus uti primas ſtruit inter nubila vires
Lenis adhuc, frondesque, & aperta cacumina geſtat,
Mox rapuit nemus, & montes patefecit opacos.
Nunc age Pieriæ (non vos longinqua ſorores
Conſulimus) veſtras acies, veſtramque referte
Aoniam (vidiſtis enim) dum Marte propinquo
Horrent Tyrrhenos Heliconia plectra tumultus.
Sidonium Pterelan ſonipes malefidus in armis
Rumpentem frenos, diverſa per agmina raptat
Iam liber, ſic feſſa manus : venit haſta per armos
Tydeos, & levum juvenis transverberat inguen,
Labentemque adfigit equo. fugit ille perempto
Conſertus domino. nec jam arma, aut frena tenen-
tem
Portat adhuc. ceu nondum anima defectus utraque
Cum ſua Centaurus moriens in terga recumbit :
Certat opus ferri. ſternuntque alterna furentes
Hippomedon Sybarin Pylium, Periphanta Menœ-
ceus,
Parthonopæus Ityn; Sybaris jacet enſe cruento,
Cuſpide trux Periphas, Itys inſidiante ſagitta.
Cæneos Inachii ferro Mavortius Hæmon
Colla rapit. cui dividuum trans corpus hiantes (tis
Truncum oculi quærunt, animus caput. arma jacen-
Iam rapiebat Abas. cornu deprenſus Achiva
Dimiſit moriens clypeum hoſtilemque, ſuumque.
Quis tibi Bacchæos, Eunæe, relinquere cultus?
Quis lucos? vetitus quibus emanſiſſe ſacerdos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Suaſit, & adſuetum Bromio mutare furorem?
Quem terrere queas? clypei penetrabile textum
Pallentes hederæ, Nyſæaque ſerta coronant.
Candida pampineo ſubnectitur inſtita pilo,
Crine latent humeri: creſcunt lanugine malæ,
Et rubet imbellis Tyrio ſubtemine thorax.
Brachiaque in manicis, & pictæ vincula plantæ,
Carbaſeique ſinus, & fibula raſilis auro
Tænariam fulva mordebat jaſpide pallam.
Quam ſuper à tergo velox corytus, & arcu
Pendentesque ſonant aurata lynce pharetræ,
It lymphante deo media inter millia longum
Vociferans: Prohibete manus, hæc omine dextro
Mœnia, Cyrrhæa monſtravit Apollo juvenca.
Parcite, in hæc ultro ſcopuli venere volentes.
Gens ſacrata ſumus. gener huic eſt Iuppiter urbi,
Gradivusque ſocer. Bacchum haud mentimur alumnum,
Et magnum Alciden. jactanti talia fruſtra
Turbidus aëria Capaneus occurrit in haſta.
Qualis ubi primam leo mane cubilibus atris
Erexit rabiem, & ſævo ſpeculatur ab antro
Aut cervam, aut nondũ bellantem fronte juvencum;
It fremitu gaudens, licet arma, gregesque laceſſant
Venantum, prædam videt, & ſua vulnera neſcit.
Sic tunc congreſſu Capaneus gaviſus iniquo,
Librabat magna venturam mole cupreſſum.
Ante tamen, Quid fœmineis ululatibus, inquit,
Terrificas moriture viros? utinam ipſe veniret
Cui furis, hæc Tyriis cane matribus, & ſimul haſtam
Expulit. illa volans, ceu vis non ulla moretur
Obvia vix ſonuit clypeo, & jam terga reliquit.
Arma fluunt, longisque crepat ſingultibus aurum.
Eruptusque ſinus vicit cruor. occidis audax
Occidis Aonii puer altera cura Lyæi.
Marcida te fractis planxerunt Iſmara thyrſis,
Te Tmolos, te Nyſa ferax, Theſeaque Naxos,
Et Thebana metu juratus in Orgia Ganges.
Nec ſegnem Argolicæ ſenſere Eteoclea turmæ,
Parcior ad cives Polynicis inhorruit enſis.
Eminet ante alios jam formidantibus arva
Amphiaraus equis, ac multo pulvere vertit
Campum indignantem. Famulo decus addit inane
Mœſtus,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Mœſtus, & extremos obitus illuſtrat Apollo.
Ille etiam clypeum, galeamque incendit honoro
Sidere, nec tarde fratri, Gradive, dediſti,
Nequa manus vatem, ne quid mortalia bello
Lædere tela queant, ſanctum, & venerabile Diti
Funus erat. talis medios infertur in hoſtes
Certus & ipſe necis. vires fiducia leti
Suggerit. inde viro majoraque membra, dieſque
Lætior, & nunquam tanta experientia cœli,
Si vacet: avertit morti contermina Virtus.
Ardet inexpleto ſævi Mavortis amore,
Et fruitur dextra. atque anima flagrante ſuperbit.
Hic hominum caſus lenire, & demere fatis
Iura frequens, quantum ſubito diverſus ab illo
Qui tripodas, laurusque ſequi, qui doctus in omnî
Nube, ſalutato volucrum cognoſcere Phœbo.
Innumeram ferro plebem, ceu letifer annus
Aut jubar adverſi grave ſideris immolat umbris
Ipſe ſuis. Iaculo Phlegyam, jaculoque ſuperbum
Phylea, falcato Chromin, & Cremetaona curru
Cominus hunc ſtantem metit, hunc à poplite ſe-
ctum:
Cuſpide demiſſa Chromin, Iphinoumque, Sagenque,
Intonſumque Gyan, ſacrumque Lycorea Phœbo
Invitus: jam fraxineum dimiſerat haſtæ
Robur, & excuſſis apparuit infula criſtis.
Alcathoum ſaxo, cui circum ſtagna Caryſti
Et domus & conjux, & amantes littora nati.
Vixerat ille diu pauper ſcrutator aquarum.
Decepit tellus. moriens hyemeſque. Notoſque
Laudat, & experti meliora pericula ponti.
Aſpicit has longe jamdudum Aſopius Hypſeus
Palantum ſtrages. ardetque avertere pugnam.
Quanquam haud ipſe minus curru Tirynthia fundit
Robora, ſed viſo præſens minor augure ſanguis.
Illum armis. animiſque cupit, prohibebat iniquo
Agmine conſertum cunei latus. inde ſuperbus
Exeruit patriis electum miſſile ripis.
Ac prius, Aonidum dives largitor aquarum,
Clare Giganteis etiamnum, Aſope, favillis,
Da numen dextræ: rogat hoc natuſque. tuique
Quercus alumna vadi. fas & me ſpernere Phœ-
bum.

Si tibi collatus divûm ſator. omnia mergam
Fontibus arma tuis, triſteſque ſine augure vittas.
Audierat genitor. vetat indulgere volentem
Phœbus, & aurigam jaculum detorquet in Herſen.
Ille ruit. deus ipſe vagis ſuccedit habenis
Lernæum falſo ſimulans Aliagmona vultu.
Tunc vero ardenti non ulla obſiſtere tentant
Signa, ruunt ſolo terrore, & vulnera citra
Mors trepidis ignava venit: dubiumque tuenti
Preſſerit infeſtos onus, impuleritne jugales.
Sic ubi nubiferum montis latus, aut nova ventis
Solvit hyems, aut victa ſitu non pertulit ætas;
Deſilit horrendus campo timor, arma, viroſque
Limite non uno, longævaque robora ſecum
Præcipitans, tandemque exhauſtus turbine feſſo,
Aut vallem cavat, aut medios intercipit amnes.
Non ſecus ingentique viro magnoque gravatus
Temo deo, nunc hoc, nunc illo in ſanguine fervet.
Ipſe ſedens telis, pariterque miniſtrat habenis
Delius: ipſe docet jactus, adverſaque flectit
Spicula, fortunamque haſtis venientibus aufert.
Sternuntur terræ, Menalas pedes, Antiphus alto
Nil defenſus equo, genituſque Heliconide Nympha
Æthion, cæſoque infamis fratre Polites,
Conatuſque toris vittatam attingere Manto
Lampus: in hunc ſacras Phœbus dedit ipſe ſagittas.
Et jam cornipedes trepida ac moribunda reflantes
Corpora, rimantur terras, omniſque per artus
Sulcus, & inciſis altum rubet orbita membris.
Hos jam ignorantes terit impius axis, at illi
Vulnere femineces (nec devitare facultas)
Venturum ſuper ora vident. jam lubrica tabo
Frena, nec inſiſti madidus dat temo. rotæque
Sanguine difficiles, & tardior ungula foſſis
Viſceribus. tunc ipſe furens in morte relicta
Spicula, & è mediis extantes oſſibus haſtas
Avellit: ſtridunt animæ, currumque ſequuntur.
Tandem ſe famulo ſummum confeſſus Apollo,
Vtere luce tua, longamque, ait, indue famam,
Dum tibi me junctum mors irrevocata veretur.
Vincimur. immites ſcis nulla revolvere Parcas
Stamina. vade diu populis promiſſa voluptas
Elyſiis, certe non perpeſſure Creontis

Impe-

Imperia, aut vetito nudus jaciture ſepulchro.
Ille refert contra, & paulum reſpirat ab armis:
Olim te, Cyrrhææ pater, peritura ſedentem
Ad juga (quis tantus miſeris honor?) axe trementi
Senſimus, inſtantes quonam usque morabere manes?
Audio jam rapidæ curſum Stygis, atraque Ditis
Flumina, tergeminosque mali cuſtodis hiatus.
Accipe commiſſum capiti decus, accipe laurus
Quas Erebo deferre nefas. nunc voce ſuprema
Si qua receſſuro debetur gratia vati,
Deceptum tibi, Phœbe, larem, pœnasque nefandæ
Conjugis, & pulchrum nati commendo furorem.
Deſiluit mœrens, lachrymasque avertit Apollo.
Tunc vero ingemuit currusque, orbique jugales.
Non aliter cæco nocturni turbine Cori
Scit peritura ratis, cum jam damnata ſororis
Igne, Therapnæi fugerunt carbaſa fratres.
Iamque receſſuræ paulatim horreſcere terræ,
Summaque terga quati; graviorque effervere pulvis
Cœperat. inferno mugit jam murmure campus.
Bella putant trepidi, bellique hunc eſſe fragorem:
Hortanturque gradus. Alius, tremor arma, virosque
Mirantesque inclinat equos. jam frondea nutant
Culmina, jam muti, ripisque Iſmenos apertis
Effugit. Exciderunt iræ, nutantia figunt
Tela ſolo, dubiasque vagi nituntur in haſtas
Cominus, inque vicem viſo pallore recedunt.
Sic ubi navales miſcet ſuper æquora pugnas
Contempto Bellona mari: ſi forte benigna
Tempeſtas; ſibi quisque cavent, enſesque recondit
Mors alia, & ſocii pacem fecere timores.
Talis erat campo belli fluitantis imago.
Sive laborantes concepto flamine terræ
Ventorum rabiem, & clauſum ejecere furorem:
Exedit ſeu putre ſolum, carpſitque terendo
Vnda latens: ſive hac volventis machina cœli
Incubuit: ſive omne fretum Neptunia movit
Cuſpis, & extremas gravius mare torſit in oras:
Seu vati datus ille fragor, ſeu terra minata eſt
Fratribus; ecce alte præceps humus, ore profundo
Diſſilit, inque vicem timuerunt ſidera, & umbræ.
Illum ingens haurit ſpecus, & tranſire parantes
Mergit equos. non arma manu, non frena remiſit:
Sicut

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sicut erat, rectos defert in Tartara currus.
Reſpexitque cadens cœlum, campumque coire
Ingemuit. donec levior diſtantia rurſus
Miſcuit arva tremor, lucemque excluſit Averno.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS

LIBER OCTAVUS.

VT ſubitus vates pallentibus incidit Vmbris, (pulti
Letiferasque domos, orbisque arcana ſe-
Rupit, & armato turbavit funere Manes,
Horror habet cunctos, Stygiis mirantur in oris
Tela & equos, corpusque novum, neque enim ignibus artus
Conditus, aut mœſta niger adventabat ab urna:
Sed belli ſudore calens, clypeumque cruentis
Roribus, & ſciſſi reſperſus pulvere campi.
Necdum illum aut trunca luſtraverat obvia taxo
Eumenis, aut furvo Proſerpina poſte notarat
Cœtibus adſumptum functis. quin cominus ipſa
Fatorum deprenſa colus. viſoque paventes
Augure, tunc demum rumpebant ſtamina Parcæ.
Illum & ſecuri circumſpexere fragorem
Elyſii, & ſi quos procul inferiore barathro
Altera nox, aliisque gravat plaga cæca tenebris.
Tunc regemunt pigrique lacus, uſtæque paludes,
Vmbriferæque fremit ſulcator pallidus undæ,
Diſſiluiſſe novo penitus telluris hiatu
Tartara, & admiſſos non per ſua flumina manes.
Forte ſedens media regni infelicis in arce
Dux Erebi, populos poſcebat crimina vitæ.
Nil hominum miſerans, iratusque omnibus umbris.
Stant Furiæ circum, variæque ex ordine Mortes,
Sævaque multiſonas exercet Pœna catenas.
Fata ferunt animas, & eodem pollice damnant.
Vincit opus. Iuxta Minos cum fratre verendo
Iura bonus meliora monet, regemque cruentum
Tem-

Temperat. aſſiſtunt lachrymis atque igne tumentes
Cocytos Phlegetonque, & Styx perjuria divum
Arguit: ille autem ſupera compage ſoluta,
Nec ſolitus ſentire metus, expavit oborta
Sidera, jucundaque offenſus luce profatur:
Quæ Superum labes inimicum impegit Averno
Æthera? quis rumpit tenebras? vitæque ſilentes
Admovet? unde minæ? uter hæc mihi prælia fratrum?
Congredior, pereant agedum diſcrimina rerum.
Nam cui dulce magis? magno me tertia victum
Dejecit fortuna polo, mundumque nocentem
Servo. nec iſte meus, dirisque en pervius aſtris
Inſpicitur. tumidusne meas regnator Olympi
Explorat vires? habeo jam quaſſa Gigantum
Vincula, & æthereum cupidos exire ſub axem
Titanas, miſerumque patrem. quid me otia mœſta
Sævus, & implacidam prohibet perferre quietem?
Amiſſumque odiſſe diem? pandam omnia regna
Si placet, & Stygio prætexam Hyperiona cœlo.
Arcada nec Superis (quid enim mihi nuncius ambas
Itque reditque domos?) emittam, & utrumque tenebo
Tyndariden. cur autem avidis Ixiona frango
Vorticibus? cur non expectant Tantalon undæ?
Anne profanatum toties Chaos hoſpite vivo
Perpetiar? me Pirithoi temerarius ardor
Tentat, & audaci Theſeus juratus amico.
Me ferus Alcides tunc cum cuſtode remoto
Ferrea Cerbereæ tacuerunt limina portæ.
Odryſiis etiam pudet heu patuiſſe querelis
Tartara. vidi egomet blanda inter carmina turpes
Eumenidum lachrymas, iterataque penſa ſororum.
Me quoque. ſed duræ melior violentia legis.
Aſt ego vix unum, nec celſa ad ſidera furto
Auſus iter, Siculo rapui connubia campo,
Nec licuiſſe ferunt, injuſtæque ab Iove leges
Protinus, & ſectum genitrix mihi computat annum.
Sed quid ego hæc! i, Tartareas ulciſcere ſedes
Tiſiphone, & ſi quando novis aſperrima monſtris
Triſte, inſuetum, ingens, quod nondum viderit æther,
Ede nefas, quod mirer ego, invideantque ſorores.

Atque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Atque adeo fratres (noſtriſque hæc omina ſunto
Prima odiis) fratres alterna in vulnera læto
Marte ruant. ſit, qui rabidarum more ferarum
Mandat atrox hoſtile caput, quique igne ſupremo
Arceat exanimes & manibus æthera nudis
Commaculet. juvet iſta ferum ſpectare Tonantem.
Præterea ne ſola furor mea regna laceſſat,
Quære deis qui bella ferat, qui fulminis ignes,
Infeſtumque Iovem clypeo fumante repellat.
Faxo haud ſit cunctis levior metus, atra movere
Tartara, frondenti quam jungere Pelion Oſſæ.
Dixerat. atque illi jam dudum regia triſtis
Attremit oranti, ſuaque, & quæ deſuper urget,
Nutabat tellus. non fortius æthera vultu
Torquet, & aſtriferos inclinat Iuppiter axes.
At tibi quos (inquit) manes, qui limite præceps
Non licito per inane ruis? ſubit ille minantem
Iam tenuis viſu, jam vaneſcentibus armis,
Iam pedes. extincto tamen interceptus in ore
Augurii perdurat honos, obſcuraque fronti
Vitta manet, ramumque tenet morientis olivæ.
Si licet, & ſanctis hic ora reſolvere fas eſt
Manibus, O cunctis finitor maxime rerum.
At mihi, qui quondam cauſas, elementaque noram,
Et ſator, oro, minas, ſtimulataque corda remulce,
Neve ira dignare hominem, & tua jura timentem.
Nam nec ad Herculeos (unde hæc mihi pectora?) raptus,
Nec Venerem illicitam (crede his inſignibus) auſi
Intramus Lethen. fugiat nec triſtis in antrum
Cerberus, aut noſtros timeat Proſerpina currus.
Augur Apollineis modo dilectiſſimus aris,
Teſtor inane chaos, (quid enim hic jurandus Apollo?)
Crimine non ullo ſubeo nova fata: nec alma
Sic merui de luce rapi. ſcit judicis urna
Dictæi, verumque poteſt deprendere Minos.
Conjugis inſidiis, & iniquo venditus auro
Argolicas acies, unde hæc tibi turba recentum
Vmbrarum, & noſtræ veniunt quoque funera dextræ,
Non ignarus ini. ſubito me turbine mundi
(Horret adhuc animus) mediis è millibus hauſit
Nox tua quę mihi mens? dum per cava viſcera terræ
Vado

Vado diu pendens? & in aëre volvor operto?
Hei mihi nil ex me ſociis, patriæque relictum,
Vel captum Thebis. non jam Lernæa videbo
Tecta, nec attonito ſaltem cinis ibo parenti.
Non tumulo, non igne miſer, lachrymiſque meorum
Productus, toto pariter tibi funere veni.
Nil iſtis auſurus equis. nec deprecor umbram
Accipere, & tripodum jam non meminiſſe meorum.
Nam tibi præſagi, quisnam ſuper auguris uſus,
Cum Parcæ tua juſſa trahant? ſed pectora flectas,
Et melior ſis, quæſo, deis. ſi quando nefanda
Huc aderit conjux illi funeſta reſerva
Supplicia, illa tua, rector bone, dignior ira.
Accipit ille preces, indignaturque moveri.
Vt leo Maſſyli cum lux ſtetit obvia ferri,
Tunc iras, tunc arma citat; ſi decidat hoſtis,
Ire ſuper ſatis eſt, vitamque relinquere victo.
Interea vittis, lauruque inſignis opima
Currus, & egregiis modo formidatus in armis,
Luce palam fuſus nulli, nullique fugatus
Quæritur. abſiſtunt turmæ, ſuſpectaque tellus
Omnibus: infidi miles veſtigia campi
Circumit, atque avidæ triſtis locus ille ruinæ
Ceſſat, & inferni vitatur honore ſepulchri.
Nuncius hortanti diverſa in parte maniplos
Adraſto, vix ipſe ratus vidiſſe Palæmon
Advolat, & trepidans (ſteterat nam forte cadenti
Proximus) inſpectoque miſer pallebat hiatu.
Verte gradum: fuge rector ait; ſi Dorica ſaltem
Terra loco, patriæque manent, ubi liquimus, arces.
Non armis, non ſanguine opus. quid inutile ferrum
Stringimus in Thebas? currus humus impia ſorbet,
Armaque bellanteſque viros, fugere ecce videtur
Hic etiam quo ſtamus ager. vidi ipſe profundæ
Noctis iter, ruptaque ſoli compage ruentem,
Illum heu, præſagis quo nullus amicior aſtris,
Oecliden, fruſtraque manus cum voce tetendi.
Mira loquor, ſulcos etiamnum Rector equorum,
Fumantemq; locum, & ſpumis madida arva reliqui.
Nec commune malum eſt; tellus agnoſcit alumnos,
Stat Thebana acies. ſtupet hæc, & credere Adraſtus
Cunctatur, ſed Mopſus idem, trepidusque ferebat
Actor idem, nam fama novis terroribus audax

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Non unum cecidiſſe refert. ſponte agmina retro
Non expectato revocantum more tubarum
Præcipitant, ſed torpet iter, falluntque ruentes
Genua viros, ipſique (putes ſenſiſſe) repugnant
Cornipedes, nulloque truces hortamine parent,
Nec celerare gradum, nec tollere lumina terra.
Fortius incurſant Tyrii. ſed Veſper opacus
Lunares jam ducit equos. data fœdere parvo
Mœſta viris requies, & nox auctura timores.
Quæ tibi tunc facies, poſtquam permiſſa gemendi
Copia? qui fletus galeis cecidere ſolutis?
Nil ſolitum feſſos juvat. abjecere madentes,
Sicut erant, clypeos. nec quiſquam ſpicula terſit,
Nec laudavit equum. nitidæ nec caſſidis altam
Compſit adornavitque jubam. vix magna levare
Vulnera, & efflantes libet internectere plagas.
Tantus ubique dolor. menſas alimentaque bello
Debita, nec pugnæ ſuaſit timor. omnia laudes,
Amphiaraë, tuas, fœcundaque pectora veri
Commemorant lachrymis, & per tentoria ſermo
Vnus, Abiſſe deos, delapſaque numina caſtris.
Heu ubi laurigeri currus? ſolenniaque arma?
Et galeæ vittatus apex? hoc antra, lacusque
Caſtalii? tripodumque fides? ſic gratus Apollo?
Quis mihi ſidereos lapſus, mentemque ſiniſtri
Fulguris, aut cæſis ſaliat quod numen in extis,
Quando iter, unde moræ, quæ ſævis utilis armis,
Quæ pacem magis hora velit, quis jam omne futurum
Proferet? aut cum quo volucres mea fata loquentur?
Hos quoque bellorum caſus nobisque, tibique,
Præſcieras, & (quanta ſacro ſub pectore virtus?)
Veniſti tamen, & miſeris comes additus armis.
Et cum te tellus, fatalisque hora vocaret,
Tu Tyrias acies, adverſaque ſigna, vacaſti
Sternere. tunc etiam media de morte timendum
Hoſtibus, infeſtaque abeuntem vidimus haſta.
Et nunc te quis caſus habet? poterisne reverti
Sedibus à Stygiis altaque erumpere terra?
Anne ſedes hilaris juxta tua numina Parcas?
Et vice concordi diſcis ventura, docesque?
An tibi felices lucos miſeratus Averni
Rector, & Elyſias dedit inſervare volucres?

Quic-

Quicquid es, æternus Phœbo dolor, & nova clades
Semper eris, mutisque diu plorabere Delphis.
Hic Tenedon, Cyrrhamque dies, partuque ligatam
Delon, & intonſi cludet penetralia Branchi.
Nec Clarias hac luce fores, Didymeaque quisquam
Limina, nec Lyciam ſupplex conſultor adibit.
Quin & cornigeri vatis nemus, atque Moloſſi
Quercus anhela Iovis, Trojanaq; Thymbra tacebit.
Ipſi amnes, ipſæque volent areſcere laurus.
Ipſe nihil certum ſagis clangoribus æther
Præcinet, & nulla ferientur ab alite nubes.
Iamque erit ille dies, quo te quoque conſcia fati
Templa colant, reddatque tuus reſponſa ſacerdos.
Talia fatidico peragunt ſolennia regi.
Ceu flammas, ac dona rogo, triſtesque rependant
Exequias, mollique animam tellure reponant.
Fracta dehinc cunctis, averſaque pectora bello.
Sic fortes Minyas ſubito cum funere Tiphys
Deſtituit, non arma ſequi, non ferre videtur
Remus aquas, ipſique minus jam ducere venti.
Iam feſſis gemitu paulatim corda levabat
Exhauſtus ſermone dolor. noxque addita curas
Obruit, & facilis lachrymis irrepere ſomnus.
At non Sidoniam diverſa in parte per urbem
Nox eadem. vario producunt ſidera ludo
Ante domos, intraque. ipſæque ad mœnia marcent
Excubiæ. gemina æra ſonant, Idæaque terga,
Et moderata ſonum vario ſpiramine buxus.
Tunc dulces Superos atque omne ex ordine alumnum
Numen, ubique ſacri reſonant Pæanes, ubique
Serta, coronatumque merum. nunc funera rident
Auguris ignari, contraque in pectore certant
Tireſiam laudare ſuum. nunc facta revolvunt
Majorum, veteresque canunt ab origine Thebas.
Hi mare Sidonium, manibusque attrita Tonantis
Cornua, & ingenti ſulcatum Nerea tauro:
Hi Cadmum, laſſamque bovem, fœtosque cruenti
Martis agros: alii Tyriam reptantia ſaxa
Ad chelyn, & duras animantem Amphiona cautes:
Hi gravidam Semelen: illi Cythereïa laudant
Connubia: & multa deductam lampade fratrum
Harmonien: nullis deeſt ſua fabula menſis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ceu modo gemmiferum thyrſo populatus Hydaſpen,
Eoasque domos, nigri vexilla triumphi
Liber, & ignotos populis oſtenderet Indos.
Tum primum ad cœtus, ſociæque ad fœdera menſæ
Semper inaſpectum, diraque in ſede latentem,
Oedipoden exiſſe ferunt, vultuque ſereno
Caniciem nigram ſquallore, & ſordida fuſis
Ora comis laxaſſe manu, ſociûmque benignos
Adfatus, & abacta prius ſolatia paſſum.
Quin hauſiſſe dapes, inſiccatumque cruorem
Dejeciſſe genis. cunctos auditque, refertque,
Qui Ditem, & Furias tantum, & ſi quando regentem
Antigonen, mœſtis ſolitus pulſare querelis.
Cauſa latet. non hunc Tyrii fors proſpera belli;
Tantum bella juvant. natum hortaturque, probatq;,
Nec viciſſe velit. ſed primos cominus enſes
Et ſcelerum tacito rimatur ſemina voto.
Inde epulæ dulces, ignotaque gaudia vultu.
Qualis poſt longæ Phineus jejunia pœnæ,
Nil ſtridere domi volucres ut ſenſit abactas,
(Nec dum tota fides) hilaris, menſasque, torosque,
Nec turbata feris tractavit pocula pennis.
Cætera Grajorum curis. armisque jacebat
Feſſa cohors, alto caſtrorum ex aggere Adraſtus
Lætificos tenui captabat corde tumultus,
Quanquam æger ſenio, ſed agit miſeranda poteſtas
Invigilare malis. illum æreus undique clamor
Thebanique urunt ſonitus, & amara laceſſit
Tibia, tum nimio voces marcore ſuperbæ,
Incertæque faces, & jam male pervigil ignis.
Sic ubi per fluctus uno ratis obruta ſomno,
Conticuit, tantique maris ſecura juventus
Mandavere animas. ſolus ſtat puppe magiſter
Pervigil, inſcriptaque deus qui navigat alno.
Tempus erat, junctos cum jam ſoror ignea Phœbi
Sentit equos, penitusque cavam ſub luce parata
Oceani mugire domum, ſeſeque vagantem
Colligit, & moto leviter fugat aſtra flagello.
Concilium rex triſte vocat: quæruntque gementes,
Quis tripodas ſucceſſor agat? quo prodita laurus
Tranſeat? atque orbum vittæ decus. haud mora, cuncti

Inſi-

Inſignem fama, ſanctoque Melampode cretum
Thiodamanta volunt. quicum ipſe arcana deorum
Partiri, & viſas uni ſociare ſolebat
Amphiaraus aves, tantæque haud invidus artis
Gaudebat dici ſimilem, juxtaque ſecundum.
Illum ingens confundit honos, inopinaque turbat
Gloria, & oblatas frondes ſubmiſſus adorat,
Seque oneri negat eſſe parem, cogique meretur.
Sicut Achæmenius ſolium, gentesque paternas
Excepit ſi forte puer, cui vivere patrem
Tutius, incerta formidine gaudia librat,
An fidi proceres, ne pugnet vulgus habenis:
Cui latus Euphratæ, cui Caſpia limina mandet.
Sumere tunc arcus, ipſumque onerare veretur
Patris equum, viſusque ſibi nec ſceptra capaci
Suſtentare manu, nec adhuc implere tiaram.
Atque is ubi intorto ſignavit vellere crinem,
Convenitque deis, hilari per caſtra tumultu
Vadit ovans. ac, prima ſui documenta, ſacerdos
Tellurem placare parat. nec futile mœſtis
Id viſum Danais. geminas ergo ilicet aras
Arboribus vivis, & adulto ceſpite texi
Imperat, innumerosque deæ ſua munera flores.
Et cumulos frugum, & quicquid novat integer annus
Addit, & intacto ſpargens altaria lacte
Incipit: O hominum divûmque æterna creatrix,
Quæ fluvios, ſilvasque, animarum & ſemina mundi
Cuncta, Prometheasque manus, Pyrrhæaque ſaxa
Gignis, & impaſtis quæ prima alimenta dediſti,
Mutaſtique vices, quæ pontum ambisque, vehisque,
Te penes & pecudum gens mitis, & ira ferarum,
Et volucrum requies: firmum atq; immobile mundi
Robur inoccidui. te velox machina cœli
Aëre pendentem vacuo, te currus uterque
Circumit. O rerum media, indiviſaque magnis
Fratribus. ergo ſimul tot gentibus alma, tot altis
Vrbibus, ac populis, ſubterque, ac deſuper una
Sufficis, aſtriferumque domos Atlanta ſupernas
Ferre laborantem, nullo vehis ipſa labore,
Nos tantum portare negas? nos diva gravaris?
Quod precor ignari luimus ſcelus? an quia plebes
Externa, Inachiis huc adventamus ab oris?

Omne homini natale ſolum, nec te, optima, ſævo
Tanquam humiles populos deceat diſtinguere fine,
Vndique ubique tuos. maneas communis, & arma
Hinc,atque inde feras. liceat (precor) ordine belli
Pugnaces efflare animas, & reddere cœlo.
Ne rape tam ſubitis ſpirantia corpora buſtis,
Ne propera. veniemus enim quo limite cuncti,
Qua licet ire via. tantum exorata Pelaſgis
Siſte levem campum, celeres neu præcipe Parcas.
At tu care deis, quem non manus ulla, nec enſes
Sidonii, ſed magna ſinu Natura ſoluto,
Ceu te Cyrrhæo meritum tumularet hiatu,
Sic amplexa coit, hilaris des, oro, precatus
Noſſe tuos, cœloque, & vera monentibus aris
Concilies. & quæ populis proferre parabas,
Me doceas. tibi ſacra feram præſaga, tuique
Numinis interpres, te Phœbo abſente vocabo.
Ille mihi Delo Cyrrhaque potentior omni
Quo ruis, ille adytis melior locus. hæc ubi dicta,
Nigrantes terra pecudes, obſcuraque mergit
Armenta, ac vivis cumulos undantis arenæ
Aggerat, & vati mortis ſimulacra rependit.
Talia apud Grajos, cum jam Mavortia contra
Cornua, jam ſævos fragor æreus excitat enſes.
Addit acerba ſonum Theumeſi è vertice crinem
Incutiens, acuitque tubas & ſibila miſcet
Tiſiphone, ſtupet inſolito clangore Cithæron
Marcidus, & turres carmen non tale ſecutæ.
Iam trepidas Bellona fores, armataque pulſat
Limina, jam multo laxantur cardine Thebæ,
Turbat eques pedites.currus properantibus obſtant,
Ceu Danai poſt terga premant : ſic omnibus alæ
Arctantur portis, ſeptemque excurſibus hærent.
Ogygiis it ſorte Creon, Etheoclea mittunt
Neitæ, celſas Hamoloïdas occupat Hæmon,
Hypſea Prœtides, celſum fudere Dryanta
Electræ, quatit Hypſiſtas manus Eurymedontis,
Culmina magnanimus ſtipat Dircæa Menœceus.
Qualis ubi averſi ſecretus pabula cœli
Nilus, & Eoas magno bibit ore pruinas,
Scindit fontis opes, ſeptemque patentibus arvis
In mare fert hyemes. penitus ceſſere fugatæ
Nereides, dulcique timent occurrere ponto.

Triſtis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Triſtis at inde gradum tarde movet Inacha pubes
Præcipue Elææ, Lacedæmoniæque cohortes
Et Pylii. ſubitum nam Thiodamanta ſequuntur
Augure fraudati, nec dum acceſſere regenti.
Nec tua te princeps tripodum ſola agmina quærunt:
Cuncta phalanx ſibi deeſſe putat. minor ille per alas
Septimus extat apex. liquido velut æthere, nubes
Invida Parrhaſiis unum ſi detrahat aſtris
Truncus honor plauſtri. nec idem nitet igne reciſo
Axis, & incerti numerant ſua ſidera nautæ.
Sed jam bella vocant. alias nova ſuggere vires
Calliope, majorque chelyn mihi tendat Apollo.
Fatalem populis ultro poſcentibus horam
Admovet atra dies. Stygiisque emiſſa tenebris
Mors fruitur cœlo, bellatoremque volando
Campum operit, nigroque viros invitat hiatu,
Nil vulgare legens. ſed quæ digniſſima vita
Funera, præcipuos annis, animisque cruento
Angue notat, jamque in miſeros penſum omne ſo-
rorum
Scinditur, & Furiæ rapuerunt licia Parcis.
Stat medius campis etiamnum cuſpide ſicca
Bellipotens, jamq; hos clypeum, jam vertit ad illos
Arma ciens, aboletque domos, connubia, natos.
Pellitur & patriæ, & qui mente noviſſimus exit,
Lucis amor: tenet in capulis, haſtisque paratas
Ira manus, animusque ultra thoracas anhelus
Conatur. galeæque tremunt horrore comarum.
Quid mirum caluiſſe viros? flammantur in hoſtem
Cornipedes, niveoque rigant ſola putria nimbo,
Corpora ceu mixti dominis, irasque ſedentum
Induerint: ſic frena terunt, ſic prælia poſcunt
Hinnitu, tolluntque armos, equitemque ſupinant.
Iamque ruunt, primusque virûm concurrere pulvis
Incipit, & ſpatiis utrinque æqualibus acti
Adventant, mediumq; vident decreſcere campum.
Iam clypeus clypeis, umbone repellitur umbo,
Enſe minax enſis, pede pes, & cuſpide cuſpis.
Sic obnixa acies pariter ſuſpiria firmant,
Admotæque nitent aliena in caſſide criſtæ.
Pulcher adhuc belli vultus: ſtant vertice coni,
Plena armenta viris, nulli ſine præſide currus,
Arma loco, ſplendent clypei, pharetræque decoræ,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Cingulaque, & nondum deforme cruoribus aurum:
At poſtquam rabies, & vitæ prodiga Virtus
Emiſere animos, non tanta cadentibus Hœdis
Aëriam Rhodopen ſolida nive verberat Arctos,
Nec fragor Auſoniæ tantus, cum Iuppiter omni
Arce tonat, tanta quatitur nec grandine Syrtis,
Cum Libyæ Boreas Italos niger attulit imbres.
Excluſere diem telis, ſtant ferrea cœlo
Nubila, nec jaculis arctatus ſufficit aër.
Hi pereunt miſſis, illi redeuntibus haſtis:
Concurrunt per inane ſudes, & mutua perdunt
Vulnera, concurrunt haſtæ, ſtridentia fundæ
Saxa pluunt. volucres imitantur fulgura glandes,
Et formidandæ non una morte ſagittæ.
Nec locus ad terram telis: in corpora ferrum,
Omne cadit. ſæpe ignari perimuntque, caduntque,
Caſus agit Virtutis opus: nunc turba recedit,
Nunc premit, ac vicibus tellurem amittit, & aufert.
Vt ventis, nimbisque minax, cum ſolvit habenas
Iuppiter, adfligitque alterno turbine mundum.
Stat cœli diverſa acies, nunc fortior Auſtri,
Nunc Aquilonis hyems, donec pugnante procella
Aut nimiis hic vicit aquis, aut ille ſereno.
Principium pugnæ turmas Aſopius Hypſeus
Oebalias (namque hæ magnum, & gentile tumentes
Euboicum duris rumpunt umbonibus agmen)
Reppulit erepto cunei ductore Menalca.
Hic & mente Lacon, crudi torrentis alumnus
(Nec turpavit avos) haſtam intra pectus euntem
(Ne pudor in tergo) per & oſſa & viſcera retro
Extrahit, atque hoſti dextra labente remittit
Sanguineam. dilecta genis morientis oberrant
Taygeta, & pugnæ, laudataque verbera matri.
Phædimon Iaſiden arcu Dircæus Amyntas
Deſtinat. heu celeres Parcæ! jam palpitat arvis
Phædimus, & certi nondum tacet arcus Amyntæ.
Abſtulit ex humero dextram Calydonius Agreus
Phegeos. illa ſuum terra tenet improba ferrum,
Et movet. extimuit ſparſa inter tela jacentem
Progrediens, truncamque tamen percuſſit Acetes.
Iphin atrox Athamas, Argum ferus impulit Hy-
pſeus.
Stravit Abanta Pheres, diverſaque vulnera flentes,

Gui-

Guttur Iphis, latus Argus, Abas in fronte cruorem,
Iphis eques, pedes Argus, Abas auriga jacebant.
Inachidæ gemini geminos ex ſanguine Cadmi
Occultos galeis (ſæva ignorantia belli)
Perculerant ferro. ſed dum ſpolia omnia cæſis
Eripiunt, videre nefas, & mœſtus uterque
Reſpicit ad fratrem, pariterque erraſſe queruntur.
Cultor Ion Piſæ, cultorem Daphnea Cyrrhæ
Turbatis proſtravit equis. hunc laudat ab alto
Iupiter, hunc tardus fruſtra miſeratur Apollo.
Ingentes Fortuna viros illuſtrat utrimque
Sanguine in adverſo: Danaos Cadmeïus Hæmon
Sternit, agitque furens. ſequitur Tyria Agmina Tydeus.
Hunc Pallas præſens, illum Tirynthius implet.
Qualiter hyberni ſummis duo montibus amnes
Franguntur, geminaque cadunt in plana ruina.
Contendiſſe putes, uter arva, arbuſtaque tollat,
Altius aut ſuperet pontes. ecce una receptas
Confudit jam vallis aquas: ſibi quisque ſuperbus
Ire cupit, pontoque negant deſcendere mixti.
Ibat fumiferam quatiens Oncheſtius Idas
Lampada per medios, turbabatque agmina Grajum
Igne viam rumpens. magno quem cominus ictu
Tydeos haſta feri, diſcuſſa caſſide fixit.
Ille ingens in terga jacet, ſtat fronte ſuperſtes
Lancea, collapſæ veniunt in tempora flammæ.
Proſequitur Tydeus: ſævos ne dixeris Argos:
Igne tuo, Thebane, rogum concedimus, arde.
Inde velut primo Tigris gaviſa cruore
Per totum cupit ire pecus, ſic Aona ſaxo
Enſe Pholum, Chromin enſe. duos Helicaonas haſta
Tranſigit, Ægeæ Veneris quos Mæra ſacerdos
Ediderat prohibente Dea. vos præda cruenti
Tydeos, it ſævas etiamnum mater ad aras.
Nec minus Herculeum contra vagus Hæmona ducit
Sanguis, inexpleto rapitur per millia ferro.
Nunc tumidæ Calydonis opes, nunc torva Pylenes
Agmina, nunc mœſtæ fundens Pleuronis alumnos.
Donec in Olenium feſſa jam cuſpide Buten
Incidit. hunc turmis obverſum, & abire vetantem
Aggreditur. puer ille, puer, malasque comamque
Integer, ignaro cui tunc Thebana bipennis

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

In galeam librata venit. ſinduntur utrinque
Tempora, dividuique cadunt in brachia crines,
Et non hoc metuens inopino limite vita
Exiluit. tunc flavum Hypanin, flavumque Politen
(Ille genas Phœbo, crinem hic paſcebat Iaccho.
Sævus uterque deus) victis Hyperenora jungit,
Converſumque fuga Damaſum. ſed lapſa per armos
Haſta viri trans pectus abit, parmamque tenenti
Excutit, & ſumma fugiens in cuſpide portat.
Sterneret adverſos etiamnum Iſmenius Hæmon
Inachidas (nam tela regit, viresque miniſtrat
Amphitryoniades) ſævum ſed Tydea contra
Pallas agit. jamque adverſo venere favore
Cominus, & placido prior hæc Tirynthius ore:
Fida ſoror, quænam hunc belli caligine nobis
Congreſſum Fortuna tulit? num regia Iuno
Hoc molita nefas? citius me fulmina contra
(Infandum) ruere, & magno bellare parenti
Aſpiciat. genus huic, ſed mitto agnoſcere, quando
Tu diverſa foves. nec ſi ipſum cominus Hyllum
Tydeos haſta tui, Stygioque ex orbe remiſſum
Amphitryona petat. teneo, æternumque tenebo
Quantum hæc diva manus, quoties ſudaverit ægis
Iſta mihi, duris famulus cum caſibus omnes
Luſtro vagus terras: ipſa heu comes, invia mecum
Tartara, ni ſuperos Acheron excluderet, iſſes.
Tu patrem, cœlumque mihi. quis tanta relatu
Æquet? habe totas, ſi mens excindere, Thebas,
Cedo equidem, veniamque precor. ſic orſus abibat.
Pallada mulcet honos. rediit ardore remiſſo
Vultus, & erecti ſederunt pectoris angues.
Sentit abiſſe deum. levius Cadmeïus Æmon
Tela rotat, nulloque manum cognoſcit in ictu.
Tunc magis, atque magis vires animusq; recedunt,
Nec pudor ire retro. cedentem Acheloïus Heros
Impetit, & librans uni ſibi miſſile telum,
Direxit jactus, ſummæ qua margine parmæ
Ima ſedet galea, & juguli vitalia lucent.
Nec fruſtrata manus, mortemque invenerat haſta,
Sed prohibet, paulumque humeri libare ſiniſtri
Præbuit, & merito parcit Tritonia fratri.
Ille tamen nec ſtare loco, nec cominus ire
Amplius, aut vultus audet perferre cruenti

Ty-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Tydeos. ægra animo vis, ac fiducia ceſſit.
Qualis ſetigeram Lucana cuſpide frontem
Strictus aper, penitus cui non infoſſa cerebro
Vulnera, nec felix dextræ tenor, in latus iras
Frangit, & expertæ jam non venit obvius haſtæ.
Ecce, ducem turmæ, certa indignatus in hoſtem
Spicula, felici Prothoum torquere lacerto
Turbidus Oenides, una duo corpora pinu
Cornipedemque, equitemq; ferit. ruit ille ruentem
In Prothoum, lapſasque manu quærentis habenas
In vultus galeam, clypeumque in pectora calcat,
Saucius extremo donec cum ſanguine frenos
Reſpuit, & juncta domino cervice recumbit.
Sic ulmus, vitisque, duplex jactura coloni
Gaurano de monte cadunt. ſed mœſtior ulmus
Quærit utrumque nemus, nec tam ſua brachia labens,
Quam gemit adſuetas, invitaque proterit uvas.
Sumpſerat in Danaos Heliconius arma Choræbus
Ante comes Muſis, Stygii cui conſcia penſi
Ipſa diu poſitis letum prædixerat aſtris
Vranie. cupit ille tamen, pugnasque virosque
Forſitan ut caneret. longa jacet ipſe canendus
Laude, ſed amiſſum mutæ flevere ſorores.
Pactus Agenoream primis Atys ibat ab annis
Iſmenen (Tyrii juvenis non advena belli,
Quamvis Cyrrha domus: ſoceros nec triſtibus actis
Averſatus erat,) ſponſam, cui caſtus amanti
Squallor, & indigni commendat gratia luctus.
Ipſe quoque egregius, nec pectora virginis illi
Diverſa, inque vicem, ſineret Fortuna, placebant.
Bella vetant tedas, juvenique hinc major in hoſtes
Ira: ruit primis immixtus, & agmina Lernæ
Nunc pedes enſe vago, prenſis nunc celſus habenis,
Ceu ſpectetur, agit. triplici velaverat oſtro
Surgentes etiamnum humeros, & levia mater
Pectora. tunc auro phaleras, auroque ſagittas
Cingulaque, & manicas (ne conjuge vilior iret)
Preſſerat, & mixtum cono criſpaverat aurum.
Talibus heu fidens vocat ultro in prælia Grajos.
Ac primum faciles graſſatus cuſpide turmas
Arma refert ſociis, & in agmina fida, peracta
Cæde redit. ſic Hircana Leo Caſpius umbra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nudus adhuc, nulloque jubæ flaventis honore
Terribilis, magnique etiamnum ſanguinis inſons,
Haud procul à ſtabulis captat cuſtode remoto
Segne pecus. teneraque famem conſumit in agna.
Mox ignotum armis, ac ſolo corpore menſus
Tydea non timuit: fragilique laceſſere telo
Sæpius infrendentem aliis, aliosque ſequentem
Auſus erat. tandem invalidos Ætolus ad ictus
Forte refert oculos, & formidabile ridens:
Iamdudum video, magnum cupis, improbe, leti
Nomen, ait. ſimul audacem non enſe, nec haſta
Dignatus, leviter digitis imbelle ſolutis
Abjecit jaculum. latebras tamen inguinis alte
Miſſile, ceu totis intortum viribus hauſit.
Præterit haud dubium fati, & ſpoliare ſuperbit
Oenides, Neque enim has Matri, aut tibi, bellica
Pallas,
Exuvias figemus, ait. procul arceat ipſum
Ferre pudor. vix ſi bellum comitata relictis
Deiphile thalamis, illi illudenda tuliſſem.
Sic ait: & belli majora ad præmia mente
Ducitur. innumeris veluti Leo forte potitus
Cædibus, imbelles vitulos, mollesque juvencas
Tranſmittit, magno furor eſt in ſanguine mergi,
Nec niſi regnantis cervice recumbere tauri.
At non ſemianimi clamore Menœcea lapſus
Fallit Atys. prævertit equos, curruque citato
Deſilit. inſtabat pubes Tegeæa jacenti,
Nec prohibent Tyrii: pudeat Cadmea juventus
Terrigenas mentita patres, quo tenditis, inquit,
Degeneres? meliusne jacet pro ſanguine noſtro
Hoſpes Atys? tantum hoſpes adhuc, & conjugis
ultor
Infelix nondum iſte ſuæ. nos pignora tanta
Prodimus? inſurgunt juſto firmata pudore
Agmina, cuique ſuæ redicre in pectora curæ.
Interea thalami ſecreta in parte ſorores,
Par aliud morum, miſerique innoxia proles
Oedipodæ, varias miſcent ſermone querelas.
Nec mala quæ juxta, ſed longa ab origine fati,
Hæc matris tedas, oculos aſt illa paternos,
Altera regnantem, profugum gemit altera fratrem,
Bella ambæ. gravis hinc miſeri cunctatio voti.

Nutat

Nutat utroque timor, quemnam hoc certamine victum,
Quem viciſſe velint: tacite præponderat exul.
Sic Pandioniæ repetunt ubi fida volucres
Hoſpitia, atque larem bruma pulſante relictum,
Stantque ſuper nidos veteriſque exordia fati
Enarrant tectis, & truncum ac flebile murmur
Verba putant, voxque illa tamen non diſſona verbis,
Atque ibi poſt lachrymas, & longa ſilentia rurſus
Inchoat Iſmene: Quiſnam hic mortalibus error?
Quæ decepta fides? curam invigilare quieti,
Claraque per ſomnos animis ſimulacra reverti?
Ecce ego quæ thalamos, nec ſi pax alta maneret,
Tractarem ſenſu (pudet heu) connubia vidi
Nocte ſoror. ſponſum (unde?) mihi: ſopor attulit amens
Vix notum viſu? ſemel his in ſedibus illum
Dum mea neſcio quo ſpondentur fœdera pacto
Reſpexi non ſponte ſoror. turbata repente
Omina cernebam, ſubituſque intercidit ignis,
Meque ſequebatur rabido clamore repoſcens
Mater Atyn. quænam hæc dubiæ præſagia cladis?
Nec timeo dum tuta domus, mileſque recedat
Doricus, & tumidos liceat componere fratres.
Talia nectebant, ſubito cum pigra tumultu
Expavit domus, & multo ſudore receptus
Fertur Atys, ſervans animam jam ſanguine nullo,
Cui manus in plaga, dependet languida cervix
Exterior clypeo, crineſque à fronte ſupini.
Prima videt, caramque tremens Iocaſta vocabat
Iſmenen. namque hoc ſolum moribunda precatur
Vox generi: ſolum hoc gelidis jam nomen inerrat
Faucibus. exclamant famulæ: tollebat in ora
Virgo manus: tenuit ſævus pudor. attamen ire
Cogitur, indulget ſummum hoc Iocaſta jacenti.
Oſtenditque offertque. quater jam morte ſub ipſa
Ad nomen viſus, dejectaque fortiter ora
Suſtulit: illam unam neglecto lumine cœli
Aſpicit, & vultu non exſatiatur amato.
Tunc quia nec genitrix juxta, poſituſque beata
Morte pater, ſponſæ munus miſerabile tradunt,
Declinare genas. ibi demum teſte remoto
Faſſa pios gemitus, lachrymaſque in lumina fudit.

Dum-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Dumque ea per Thebas, aliis ſerpentibus ardens,
Et face mutata bellum integrabat Enyo.
Arma volunt, primos veluti modo cominus ictus
Suſtulerint, omniſque etiamnum luceat enſis.
Eminet Oenides; quamvis & arundine certa
Parthenopæus agat, morientumque ora furenti
Hippomedon proculcet equo, Capaneaque pinus
Iam procul Aoniis volet agnoſcenda catervis;
Tydeos illa dies: illum fugiuntque, tremuntque,
Clamantem: Quo terga datis? licet ecce peremptos
Vlciſci ſocios, mœſtamque rependere noctem.
Ille ego inexpletis ſolus qui cædibus hauſi
Quinquaginta animas: totidem,totidemque gregati
Ferte manus. nulline patres, nulline jacentum
Vnanimi fratres? quæ tanta oblivia luctus?
Quam pudet Inachias contentum abiiſſe Mycenas!
Hinc ſuper Thebis? hæc robora regis? ubi autem
Egregius dux ille mihi? ſimul ordine levo
Ipſum exhortantem cuneos, capitiſque ſuperbi
Inſignem fulgore videt. nec ſegnius ardens
Accurrit, niveo quam flammiger ales olori
Imminet,& magna trepidum circumligat umbra.
Tunc prior: Aoniæ rex ô juſtiſſime gentis,
Imus in arma palam, tandemque oſtendimus enſes?
An noctem & ſolitas placet expectare tenebras?
Ille nihil contra, ſed ſtridula cornus in hoſtem
It referens mandata ducis, quam providus heros
Iam jam in fine viæ percuſſam obliquat, & ipſe
Telum ingens avide, & quanto non ante lacerto
Impulit: ibat atrox finem poſitura duello
Lancea. convertere oculos utrimque faventes
Sidonii Grajique dei, crudelis Erinnys
Obſtat, & infando differt Etheoclea fratri.
Cuſpis in armigerum Phlegyam peccavit,ubi ingens
Pugna virûm. ſtricto nam ſævior irruit enſe
Ætolus, retroque datum Thebana tegebant
Arma ducem. ſic denſa lupum jam nocte ſub atra
Arcet ab adprenſo paſtorum turba juvenco:
Improbus erigitur contra, nec cura vetantes
Impetere,illum illum ſemel in quem venerat,urget.
Non ſecus objectas acies, turbamque minorem
Diſſimulat, tranſitque manu. tamen ora Thoantis
Pectora Deilochi, Clonii latus, ilia torvi

Per-

rforat Hippotadæ. truncis ſua membra remittit
terdum, galeasque rotat per nubila plenas.
jam corporibus, ſeſe, ſpoliisque cadentum
auſerat, unum acies circum conſumitur, unum
nnia tela vovent. ſummis hæc oſſibus hærent,
ars fruſtrata cadunt, partem Tritonia vellit.
ulta rigent clypeo. denſis jam conſitus haſtis
erratum quatit umbo nemus, tergoque fatiſcit
tque humeris gentilis aper, nusquam ardua coni
loria, quique apicem torvæ Gradivus habebat
aſſidis, haud lætum domino ruit omen. inuſta
emporibus nuda æra ſedent. circumque ſonori
ertice percuſſo, volvuntur in arma molares.
m cruor in galea, jam ſaucia proluit ater
ectora permixtus ſudore, & ſanguine torrens.
eſpicit hortantes ſocios, & Pallada fidam
ongius oppoſita celantem lumina parma,
bat enim magnum lachrymis inflectere patrem.
cce ſecat Zephyros, ingentem fraxinus iram
ortunamque ferens, teli non eminet auctor.
Aſtacides Menalippus erat. nec prodidit ipſe,
t vellet latuiſſe manum. ſed gaudia turmæ
Monſtrabant trepidum. nam flexus in ilia Tydeus
Submiſſum latus, & clypei laxaverat orbem.
Clamorem Aonii miſcent gemitumque Pelaſgi,
Objectantque manus, indignantemque tuentur.
Ille per oppoſitos, longe rimatus, amarum
Aſtaciden, totis animæ ſe cogit in ictum
Relliquiis, telumque jacit, quod proximus Hopleus
Præbuerat, perit expreſſus conamine ſanguis.
Tunc triſtes ſocii cupidum bellare, (quis ardor!)
Et poſcentem haſtas, mediaque in morte negantem
Exſpirare, trahunt, ſummique in margine campi
Effultum gemina latera inclinantia parma
Ponunt, ac ſævi rediturum ad prælia Martis
Promittunt flentes. ſed & ipſe recedere cœlum,
Ingentesque animos extremo frigore labi
Senſit, & innixus terræ, Miſereſcite, clamat,
Inachidæ. non oſſa precor referantur ut Argos,
Ætolumve larem: nec enim mihi cura ſupremi
Funeris. odi artus, fragilemque hunc corporis uſum
Deſertorem animi. caput, ô caput, ô mihi ſi quis
Adportet, Menalippe, tuum. nam volveris arvis,

Fido

Fido equidem. nec me virtus ſuprema fefellit.
I precor, Atrei ſi quid tibi ſanguinis unquam,
Hippomedon. vade, ô primis puer inclyte bellis
Arcas, & Argolicæ Capaneu jam maxime turmæ.
Moti omnes: ſed primus abit, primusque repertum
Aſtaciden medio Capaneus è pulvere tollit
Spirantem, levaque ſuper cervice reportat,
Terga cruentantem concuſſi vulneris unda.
Qualis ab Arcadio rediit Tirynthius antro,
Captivumque ſuem clamantibus intulit Argis.
Erigitur Tydeus, vultuque occurrit & amens
Lætitiaque, iraque, ut ſingultantia vidit
Ora, trahique oculos, ſeſeque agnovit in illo:
Imperat abſciſum porgi, levaque receptum
Spectat atrox hoſtile caput, gliſcitque tepentis
Lumina torva videns, & adhuc dubitantia figi,
Infelix contentus erat. plus exigit ultrix
Tiſiphone. jamque inflexo Tritonia patre
Venerat, & miſero decus immortale ferebat,
Atque illum effracti perfuſum tabe cerebri
Aſpicit, & vivo ſcelerantem ſanguine fauces.
Nec comites auferre valent. ſtetit aſpera Gorgo
Crinibus emiſſis, rectique ante ora Ceraſtæ
Velavere deam. fugit averſata jacentem, (ſons
Nec prius aſtra ſubit, quam myſtica lampas, & in-
Iliſſos multa purgavit lumina lympha.

P. PAPINII STATII
THEBAIDOS
LIBER NONUS.

ASperat Aonios rabies audita cruenti
Tydeos. ipſi etiam minus ingemuere jacentem
Inachidæ, culpantque virum, & rupiſſe queruntur
Fas odii. quin te divûm implacidiſſime, quanquam
Præcipuum tunc cædis opus, Gradive, furebas,
Offenſum virtute ferunt. nec cominus ipſum

ra, ſed & trepidos retro torſiſſe jugales.
go profanatum Menalippi funus acerbo
ulnere, non aliis ultum Cadmeïa pubes
ſurgunt ſtimulis, quam ſi turbata ſepulchris
ſſa patrum, monſtriſque datæ crudelibus urnæ.
ccendit rex ipſe ſuper: quisquamne Pelaſgis
itis adhuc? hominemq; gerit: jam morſibus uncis
ro furor! usque adeo tela exſatiavimus?) artus
lacerant. nonne Hyrcanis bellare putatis
gribus? aut ſævos Libyæ contraire leones?
t nunc ille jacet (pulchra ô ſolatia leti)
re tenens hoſtile caput, dulcique nefandus
nmoritur tabo. nos ferrum mite, facesque:
lis nuda odia, & feritas jam non eget armis.
c peragant rabidi, claraque hac luce fruantur
um videas hæc ſumme pater. ſed enim hiſcere campos
onqueſti, terræque fugam miſerantur. an iſtos
el ſua portet humus? magno ſic fatus agebat
rocurſu fremituque viros. furor omnibus idem
ydeos inviſi ſpoliis, raptoque potiri
orpore. non aliter ſubtexunt aſtra catervæ
nceſtarum avium, longe quibus aura nocentem
ëra, deſertasque tulit ſine funere mortes.
llo avidæ cum voce ruunt ſonat arduus æther
lauſibus, & cœlo volucres ceſſere minores.
Fama per Aonium rapido vaga murmure campum
Spargitur in turmas, ſolito pernicior index
Cum lugenda refert. donec cui maxima fando
Damna vehit, trepidas lapſa eſt Polynicis ad aures.
Diriguit juvenis, lachrymæque hæſere paratæ,
Et cunctata fides. nimium nam cognita Virtus
Oenidæ, credi letum ſuadetque vetatque. (eſt,
Sed poſtquam haud dubio clades auctore reperta
Nox oculos, mentemque rapit. tum ſanguine fixo
Membra ſimul, ſimul arma ruunt. madet ardua fletu
Iam galea, atq; ocreæ clypeum excepere cadentem.
It mœſtus genua ægra trahens. haſtamq; ſequentem
Vulneribus ceu mille gravis, totosque per artus
Saucius. aſſiſtunt ſocii, monſtrantque gementes.
Tandem ille abjectis, vix quæ portaverat, armis
Nudus in egregii vacuum jam corpus amici
Procidit, & tali lachrymas cum voce profudit.

Haſne

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Haſne tibi, armorum ſpes ô ſuprema meorum,
Oenide, grates? hæc præmia digna rependi?
Nudus ut inviſa Cadmi tellure jaceres
Soſpite me? nunc exul ego æternumque fugatus,
Quando alius miſero, ac melior mihi frater ademptus.
Nec jam ſortitus veteres, regnique nocentis
Perjurum diadema peto. quo gaudia tanti
Empta mihi? aut ſceptrum quod non tua dextera tradet?
Ite viri, ſolumque fero me linquite fratri.
Nil opus arma ultra tentare,& perdere mortes:
Ite precor. quid jam dabitis mihi denique majus?
Tydea conſumpſi, quanam hoc ego morte piabo?
O ſocer, O Argi! & primæ bona jurgia noctis,
Alternæque manus, & longi pignus amoris
Ira brevis. non me enſe tuo tunc, maxime Tydeu,
(Et poteras) noſtri mactatum in limine Adraſti?
Quin etiam Thebas me propter, & impia fratris
Tecta libens, unde haud alius remeaſſet,adiſti:
Ceu tibimet ſceptra, & proprios laturus honores.
Iam Telamona pium, jam Theſea fama tacebat.
Qualis & ecce jaces? quæ primum vulnera mirer?
Quis tuus hic, quis ab hoſte cruor? quæ te agmina? quive
Innumeri ſtravere globi? ni fallor, & ipſe
Invidit pater, & tota Mars impulit haſta.
Sic ait, & mœrens etiamnum lubrica tabo
Ora viri tergit lachrymis, dextramque reponit.
Tune meos hoſtes hucuſque exoſus? & ultra
Soſpes ego? exuerat vagina turbidus enſem,
Aptabatque neci: comites tenuere, ſocerque
Caſtigat, bellique vices, ac fata revolvens
Solatur tumidum, longeque à corpore caro
Paulatim, unde dolor, letique animoſa voluntas,
Amovet, ac tacite ferrum inter verba reponit.
Ducitur, amiſſo qualis conſorte laborum
Deſerit inceptum media inter jugera ſulcum
Taurus iners, colloque jugum deforme remiſſo
Parte trahit, partem lacrymans ſuſtentat arator.
Ecce autem hortatus Eteoclis, & arma ſecuti
Lecta manus, juvenes, quos nec Tritonia bello
Nec prope collata ſpreviſſet cuſpide Mavors

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

dventant. contra collecta ut pectora parmæ
ixerat, atque haſtam longe protenderat, hæret
rduus Hippomedon. ceu fluctibus obvia rupes,
ui neq; de cœlo metus, & fracta æquora cædunt,
tat cunctis immota minis. timet ipſe rigentem
ontus, & ex alto miſeræ novere carinæ.
unc prior Aonides: (validam ſimul elicit haſtam)
on pudet hos manes, hæc infamantia bellum
unera, diis coram, & cœlo inſpectante tueri?
cilicet egregius ſudor memorandaque Virtus
Hanc tumulare feram? ne non mœrentibus Argos
Exequiis lachrymandus eat? mollique pheretro
nfandam ejectans ſaniem? dimittite curam.
Nullæ illum volucres, nulla impia monſtra, nec ipſe
Si demus, pius ignis edat. nec plura: ſed ingens
Intorquet jaculum, duro quod in ære moratum,
Tranſmiſſumque tamen clypei ſtetit orbe ſecundo.
Inde Pheres, acerque Lycus. ſed caſſa Pheretis
Haſta redit, Lycus excelſo terrore comantem
Perſtrinxit galeam. convulſæ cuſpide longe
Diffugere jubæ, patuitque ingloria caſſis.
Ipſe nec ire retro. nec in obvia concitus arma
Exilit. inque eadem ſeſe veſtigia ſemper
Obverſus cunctis profert, recipitque, nec unquam
Longius indulget dextræ, motusque per omnes
Corpus amat: corpus ſervans, cirumque, ſupraque
Vertitur. Imbellem non ſic amplexa juvencum
Infeſtante lupo, cum primum fœta tuetur
Mater, & ancipiti circunfert cornua gyro.
Ipſa nihil metuens, ſexusque oblita minoris
Spumat, & ingentes imitatur fœmina tauros.
Tandem intermiſſa jaculantum nube poteſtas
Reddere tela fuit. namque & Sicyonius Alcon
Venerat auxilio, Piſæaque præpetis Idæ
Turba ſubit, cuneumq; replent. his fretus, in hoſtes
Lernæam jacit ipſe trabem. volat illa ſagittis
Æqua fuga, mediumque nihil cunctata Politen
Tranſabit, & juncti clypeum cavat improba Mopſi.
Phocea tunc Cydona, Tanagræumque Phalantum,
Atque Erycem, hunc retro converſum, & tela petentem
Dum ſpes nulla necis, crinito à vertice figit.
Faucibus ille cavis haſtam non ore receptam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Miratur moriens, pariterque & murmure plenus
Sanguis, & expulſi ſalierunt cuſpide dentes.
Auſus erat furto dextram injectare Leonteus
Pone viros atque arma latens, poſitumque trahebat
Prenſo crine caput. vidit, quanquam undiq; crebræ
Hippomedon ante ora minæ. ſævoque protervam
Abſtulit enſe manum. ſimul increpat: Hanc tibi Tydeus,
Tydeus ipſe rapit. poſt & confecta virorum
Fata time, magnosque miſer fuge tangere manes.
Ter Cadmæa phalanx torvum abduxere cadaver,
Ter retrahunt Danai. Siculi velut anxia puppis
Seditione maris, nequicquam obſtante magiſtro
Errat, & averſo redit in veſtigia velo.
Non ibi Sidoniæ valuiſſent pellere cœpto
Hippomedonta manus. non illum impacta moverent
Tormenta oppoſitum, formidatique ſuperbis
Turribus impulſus tentato umbone rediſſent.
Sed memor Elyſii regis, noxasque retexens
Tydeos, in medios aſtu ſubit impia campos
Tiſiphone, ſenſere acies, ſubitusque cucurrit
Sudor equis, ſudorque viris: quanquam ore remiſſo
Inachium fingebat Halyn: nuſquam impius ignis,
Verberaque, & juſſi tenuere ſilentia crines.
Arma gerit, juxtaque feri latus Hippomedontis
Blanda genas, vocemque venit. tamen ille loquentis
Extimuit vultus, admiraturque timorem.
Ille autem lachrymans, Tu nunc ait inclyte fruſtra
Exanimes ſocios, inhumataque corpora Grajum,
(Scilicet is nobis metus? aut jam cura ſepulchri?)
Protegis, ipſe manu Tyria tibi captus Adraſtus
Raptatur, teque ante alios, te voce, manuque
Invocat. heu qualem lapſare in ſanguine vidi
Exutum canos lacero diademate crines.
Nec procul hinc, adverte oculos: ubi plurimus ille
Pulvis, ubi ille globus. paulum ſtetit anxius heros,
Librabatq; metus. premit aſpera virgo: quid hæres?
Imus? an hi retinent manes? & vilior ille
Qui ſupereſt? miſerum ſociis opus, & ſua mandat
Prælia, & unanimi vadit deſertor amici,
Reſpiciens tamen, & revocent ſi forte paratus.
Inde legens turbata trucis veſtigia divæ,
Huc illuc fruſtra ruit avius. impia donec

Eume-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

umenis ex oculis, rejecta cœrula parma
ugit, & innumeri galeam rupere ceraſtæ.
ſpicit infelix diſcuſſa nube quietos
nachidas, currumque nihil metuentis Adraſti.
t Tyrii jam corpus habent, jam gaudia magnæ
eſtantur voces. victorque ululatus aderrat
uribus, occultoque ferit præcordia luctu.
ucitur hoſtili (pro dura potentia fati)
ydeus ille ſolo, modo cui Thebana ſequenti
Agmina, ſive gradum, ſeu frena effunderet, ingens
imes utrimque datus: nusquam arma, manusque
quieſcunt.
Nulla viri feritas juvat ora rigentia leto,
Et formidatos impune laceſſere vultus.
Hic amor, hoc una timidi, forteſque ſequuntur
Nobilitare manus, infectaque ſanguine tela
Conjugibus ſervant, parvisque oſtendere uatis.
Sic ubi Maura diu populatum rura leonem
Quem propter, clauſiq; greges, vigilantq; magiſtri,
Paſtorum laſſæ debellavere cohortes;
Gaudet ager, magno ſubeunt clamore coloni,
Præcerpuntque jubas, immaniaque ora recludunt,
Damnaq; commemorant, ſeu jam ſub culmine fixus
Excubat, antiquo ſeu pendet gloria luco.
At ferus Hippomedon quanquam jam ſentit inane
Auxilium, & ſeram rapto pro corpore pugnam,
It tamen, & cæcum rotat irrevocabilis enſem.
Vix ſocios, hoſtemque nihil dum tardet euntem
Secernens, ſed cæde nova jam lubrica tellus
Armaque, ſeminecesque viri, currusque ſoluti
Impediunt, levumque femur, quod cuſpide fixum
Regis Echionii, ſeu diſſimulaverat ardens
Sive ibi neſcierat. mœſtum videt Hoplea tandem.
Tydeos hic magni fidus comes, & modo fruſtra
Armiger. alipedem prona cervice tenebat
Fatorum ignarum domini, ſolumque frementem
Quod vacet. inque acies audentior ille pedeſtres,
Hunc aſpernantem tumido nova pondera tergo
(Vnam quippe manum domitis expertus ab annis)
Corripit, affaturque: quid ô nova juſſa recuſas
Infelix ſonipes? nusquam tibi dulce ſuperbi
Regis onus: non jam Ætolo ſatiabere campo,
Gaudentemque jubam per ſtagna Acheloïa ſolves.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Quod ſupereſt, caros, i, ſaltem ulciſcere manes,
Aut ſequere. extorrem neu tu quoque læſeris umbram
Captivus, tumidumque equitem poſt Tydea portes.
Audiſſe, accenſumque putes hoc fulmine raptum
Abſtulit, & ſimiles minus indignatur habenas.
Semifer aëria talis Centaurus ab Oſſa
Deſilit in valles. ipſum nemora alta tremiſcunt,
Campus equum. trepidi curſu glomerantur anhelo
Labdacidæ, premit ille ſuper, nec opinaque ferro
Colla metens, linquit truncos poſt terga cadentes.
Ventum erat ad fluvium, ſolito tunc plenior alveo,
Signa mali, magna ſe mole Iſmenos agebat.
Illa brevis requies, illo timida agmina laſſam
De campis egere fugam. ſtupet hoſpita belli
Vnda viros, claraque armorum incenditur umbra.
Inſiluere vadis. magnoque fragore ſolutus
Agger, & adverſæ latuerunt pulvere ripæ.
Ille quoque hoſtiles ſaltu majore per undas
Irruit attonitis (longum dimittere habenas)
Sicut erat, tantum viridi defixa parumper
Ceſpite, populeo commendat ſpicula trunco.
Tunc vero exanimes tradunt rapientibus ultro
Arma vadis, alii dimiſſa caſſide quantum
Tendere conatus animæ valuere ſub undis,
Turpe latent. multi fluvium tranſmittere nando
Aggreſſi, ſed vincla tenent, laterique repugnat
Balteus, & madidus deducit pectora thorax.
Qualis cœruleis tumido ſub gurgite terror
Piſcibus, arcani quoties devexa profundi
Scrutantem delphina vident, fugit omnis in imos
Turba lacus, viridesque metu ſtipantur in algas.
Nec prius emerſi quam ſumma per æquora flexus
Emicet, & viſis malit certare carinis.
Talis agit ſparſos, mediiſque in fluctibus heros
Frena manu pariter, pariter regit arma, pedumque
Remigio ſuſtentat equum, conſuetaque campo
Fluctuat, & merſas levis ungula quærit arenas.
Sternit Iona Chromis, Chromin Antiphos, Antiphon Hypſeus.
Hypſeus Aſtyagen, evaſurumque relicto
Amne Linum, ni fata vetent & ſtamine primo
Ablatum tellure mori, premit agmina Thebes

Hip-

ppomedon, turbat Danaos Aſopios Hypſeus,
mnis utrumque timet. craſſo vada mutat uterque
nguine, & à fluvio neutri fatale reverti.
m laceri pronis volvuntur curſibus artus,
raque, & abſciſæ redeunt in pectora dextræ.
icula jam clypeosque leves arcusque remiſſos
nda vehit, galeasque vetant deſcendere criſtæ.
mma vagis late ſternuntur flumina telis,
na viris. illic luctantur corpora leto,
fflantesque animas retro premit obvius amnis.
lumineam rapiente vado puer Agrius ulmum
renderat, inſignes humeros ferus enſe Menœceus
mputat. ille cadens nondum conamine adempto,
runcus in excelſis ſpectat ſua brachia ramis.
ypſeos haſta Sagen ingenti vulnere merſit,
lle manet fundo, rediit pro corpore ſanguis.
eſiluit ripis fratrem rapturus Agenor
eu miſer, & tenuit. ſed ſaucius ille levantem
egravat amplexu. poterat reſolutus Agenor
merſiſſe vadis, puduit ſine fratre reverti.
Surgentem dextra Chaletum, vulnusque minantem
Sorbebat rapidus nodato gurgite vortex:
Iam vultu, jam crine latet, jam dextera nusquam,
Vltimus abruptas enſis deſcendit in undas.
Mille modis leti miſeros mors una fatigat.
Induit à tergo Mycaleſia cuſpis Agyrten,
Reſpexit, nusquam auctor erat. ſed concita tractu
Gurgitis, effugiens invenerat haſta cruorem.
Figitur & validos ſonipes Ætolus in armos,
Exiluitque alte vi mortis, & aëra pendens
Verberat. Haud tamen eſt turbatus flumine ductor.
Sed miſeratur equum, magnoque è vulnere telum
Exuit ipſe gemens & ſponte remiſit habenas.
Inde pedes repetit pugnas. greſſuque, manuque
Certior. & ſegnem Nomium, fortemque Mimanta,
Thisbænumque Lichan, Anthedoniumq; Lycetum
Continuat ferro, geminisque è fratribus unum
Theſpiaden. eadem poſcenti fata Panemo
Vive ſuperſtes ait, diræque ad mœnia Thebes
Solus abi, miſeros non decepture parentes.
Dii bene quod pugnas rapidum dejecit in amnem
Sanguinea Bellona manu. trahit unda timentes.
Gurgite gentili, nuda nec flebilis umbra

Stridebit veſtros Tydeus inhumatus ad ignes,
Ibitis æquoreis crudelia pabula monſtris.
Illum terra vehit, ſuaque in primordia ſolvit.
Sic premit adverſos,& acerbat vulnera dictis.
Ac nunc enſe furit, nunc tela natantia raptans
Ingerit: innuptæ comitem Therona Dianæ,
Ruricolamque Gyan, cum fluctivago Ergino,
Intonſumque Herſen, contemptoremque profundi
Crethea, nimboſam qui ſæpe Caphareos arcem
Euboicasque hyemes, parva transfugerat alno.
Quid non fata queant? trajectus pectora ferro
Volvitur in fluctus: heu cujus naufragus undæ!
Te quoque ſublimi tranſnantem flumina curru
Dum ſocios Pharſale petis, reſupinat ademptis
Dorica cuſpis equis. illos violentia ſævi
Gurgitis, infelixque jugi concordia mergit.
Nunc age quis tumidis magnum expugnaverit undis
Hippomedonta labor, cur ipſe excitus in arma
Iſmenos, doctæ noſſe indulgete ſorores:
Veſtrum opus ire retro,& ſenium defendere famæ.
Gaudebat Fauno, nymphaque Iſmenide natus
Maternis bellare tener Crenæus in undis.
Crenæus, cui prima dies in gurgite fido
Et natale vadum & virides cunabula ripæ.
Ergo ratus nihil Elyſias ibi poſſe ſorores,
Lætus adulantem nunc hoc nunc margine ab illo
Tranſit avum. levat unda gradus,ſeu defluus ille,
Sive obliquus eat, nec cum ſubit obvius ullas
Stagna dedere moras, pariterque revertitur amnis.
Non Anthedonii tegit hoſpitis inguina pontus
Blandior, æſtivo nec ſe magis æquore Triton
Exerit, aut caræ feſtinus ad oſcula matris
Cum remeat, tardumque ferit delphina Palæmon.
Arma decent humeros, clypeusque inſignis,& auro
Lucidus, Aoniæ cælatur origine gentis.
Sidonis hic blandi per candida terga juvenci
Jam ſecura maris, teneris jam cornua palmis
Non tenet: extremis alludunt æquora plantis.
Ire putes clypeo, fluctusque ſecare juvencum.
Adjuvat unda fidem. pelago nec diſcolor amnis,
Tunc audax pariter telis, & voce proterva
Hippomedonta petit: non hæc fœcunda veneno
Lerna, nec Herculeis hauſtæ ſerpentibus undæ.

Sacrum

erum amnem, ſacrum, (&, miſer, experiere)
deûmque
tricis irrumpis aquas. nihil ille, ſed ibat
ominus, oppoſuit cumulo ſe denſior amnis
rdavitque manum. vulnus tamen illa retentum
rtulit, atque animæ tota in penetralia ſedit.
orruit unda nefas: ſylvæ fleviſtis utræque:
graviora cavæ ſonuerunt murmura ripæ.
timus ille ſonus moribundo emerſit ab ore:
ater: in hanc miſeri ceciderunt flumina vocem.
t genitrix cœtu glaucarum cincta ſororum
rotinus icta malo, vitrea de valle ſolutis
xiliit furibunda comis, ac verbere crebro
raque, pectoraque, & viridem ſcidit horrida veſtem.
tque erupit aquis, iterumque, iterumque trementi
ngeminat, Crenæe, ſono. nuſquam ille, ſed index
Deſuper, ah miſeræ nimium noſcenda parenti,
Parma natat. jacet ipſe procul, qua mixta ſupremum
Iſmenon primi mutant confinia ponti.
Fluctivagam ſic ſæpe domum, madidoſque penates
Halcyone deſerta gemit, cum pignora ſævus
Auſter, & algentes rapuit Thetis invida nidos.
Mergitur orba iterum, penituſque occulta ſub undis
Limite non uno, liquidum qua ſubter eunti
Lucet iter, miſeri nequicquam funera nati
Veſtigat, plangitque tamen. ſæpe horridus amnis
Obſtat, & obducto caligant ſanguine viſus.
Illa tamen præceps in tela offendit & enſes,
Scrutaturque manu galeas, & prona reclinat
Corpora. nec ponto ſubmota intrabat amaram
Dorida. poſſeſſum donec jam fluctibus altis
Nereidum miſerata cohors, ad pectora matris
Impulit. illa manu ceu vivum amplexa reportat.
Inſternitque toris riparum, atque humida ſiccat
Mollibus ora comis, atque hæc ululatibus addit:
Hoc tibi ſemidei munus tribuere parentes?
Nec mortalis avus? ſic noſtro in gurgite regnas?
Mitior heu miſero diſcors, alienaque tellus,
Mitior unda maris, quæ juxta flumina corpus
Rettulit, & miſeram viſa expectaſſe parentem.
Hinc mei vultus? hæc torvi lumina patris?
Hi crines undantis avi? tu nobile quondam

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vndarum, nemorumque decus, quo ſoſpite major
Diva, & nympharum longe regina ferebar. (triſ
Heus ubinam ille frequens modo circa limina ma-
Ambitus? orantesque tibi ſervire Napææ?
Cur nunc te melius ſævo manſura profundo
Amplexu miſero tumulis, Crenæe, reporto,
Non mihi? nec tantæ pudet (heu) miſeretq; ruinæ,
Dure parens? quæ te alta & ineluctabilis imo
Condidit amne palus? quo jam nec cruda nepotis
Funera, nec noſtri valeant perrumpere planctus?
Ecce furit, jactatque tuo ſe in gurgite major
Hippomedon, illum, ripæque undæque tremiſcunt,
Illius impulſu noſtrum bibit unda cruorem.
Tu piger, & trucibus facilis ſervire Pelaſgis.
Ad cineres ſaltem, ſupremaque juſta tuorum
Sæve veni, non hic ſolum accenſure nepotem.
His miſcet planctus, multumque indigna cruentat
Pectora, cœruleæ referunt lamenta ſorores.
Qualiter Iſthmiaco nondum Nereïda portu
Leucothean planxiſſe ferunt, dum pectore anhelo
Frigidus in matrem ſævum mare reſpuit infans.
At pater arcano reſidens Iſmenos in antro
Vnde auræ, nubesque bibunt, atque imbrifer Arcus
Paſcitur, & Tyrios melior venit annus in agros.
Vt lamenta procul (quanquam obſtrepit ipſe) novosque
Accepit natæ gemitus, levat aſpera muſco
Colla, gravemque gelu crinem, eceiditque ſoluta
Pinus adulta manu, dimiſſaque volvitur urna.
Illum per ripas annoſo ſcrupea limo
Ora exertantem ſylvæ, fluviique minores
Mirantur, tantus tumido de gurgite ſurgit,
Spumoſum attollens apicem, lapſuque ſonoro
Pectora cœruleæ rivis manantia barbæ,
Obvia cognatos gemitus, caſumque nepotis
Nympharum docet una patrem. monſtratque cruentum
Auctorem, dextramque premit. ſtetit arduus alto
Amne, manuque genas, & nexa virentibus ulmis
Cornua concutiens, ſic turbidus ore profundo
Incipit: hunc ne mihi, ſuperûm regnator, honorem,
Quod toties hoſpesque tuis & conſcius actis,
(Nec memorare timor) falſa nunc improba fronte
Cor-

Cornua, nunc vetitam currus disjungere Phœben,
Dotaleſque rogos, deceptaque fulmina vidi
Præcipuosque alui natorum? an vilis & illis
Gratia? ad hunc certe repſit Tirynthius amnem:
Hac tibi flagrantem Bromium reſtinximus unda.
Aſpice quas fluvio cædes, quæ funera portem
Continuus telis, altoque adopertus acervo.
Omne vadum belli ſeries tenet: omnis anhelat
Vnda nefas, ſubterque animæ, ſupraque recentes
Errant, & geminas jungunt caligine ripas.
Ille ego clamatus ſacris ululatibus amnis,
Qui molles thyrſos, Bacchæaque cornua puro
Fonte lavare feror, ſtipatus cædibus arctas
In freta quæro vias. non Strymonos impia tanto
Stagna cruore natant, non ſpumifer altius Ebrus
Gradivo bellante rubet. nec te admonet altrix
Vnda, tuasque manus, jam pridem oblite parentum
Liber? an Eous melius pacatur Hydaſpes?
At tu qui tumidus ſpoliis, & ſanguine gaudes
Inſontis pueri, non hoc ex amne potentem
Inachon, aut ſævas victor revehere Mycenas,
Ni mortalis ego, & tibi ductus ab æthere ſanguis.
Sic ait infrendens, & ſponte furentibus undis
Signa dedit. mittit gelidus montana Cithæron
Auxilia, antiquasque nives, & pabula brumæ
Ire jubet. frater tacitas Aſopos eunti
Conciliat vires, & hiulcis flumina venis
Suggerit. ipſe cavæ ſcrutatur viſcera terræ,
Stagnaque, torpentesque lacus, pigrasque paludes
Excutit, atque avidos tollens ad ſidera vultus
Humentes nebulas exhaurit, & aëra ſiccat.
Iamque ſuper ripas utroque extantior ibat
Aggere, jam medium modo qui ſuperaverat amnem
Hippomedon intactus aquis humerosque manus-
que,
Miratur creviſſe vadum, ſeſeque minorem.
Hinc atque hinc tumidi fluctus, animoſaque ſurgit
Tempeſtas inſtar pelagi, cum Plejadas haurit,
Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.
Non ſecus æquoreo jactat Theumeſius amnis
Hippomedonta ſalo, ſemperque umbone ſiniſtro
Tollitur, & clypeum nigrante ſupervenit æſtu
Spumeus adſultans, fractaque refunditur unda,

Et cumulo majore redit. nec mole liquenti
Contentus, carpit putres ſervantia ripas
Arbuſta, annoſaſque trabes, ejectaque fundo
Saxa rotat. ſtat pugna impar, amniſque virique
Indignante deo. nec enim dat terga, nec ullis
Frangitur ille minis, venienteſque obvius undas
Intrat, & objecta diſpellit flumina parma.
Stant terra fugiente gradus, & poplite tenſo
Lubrica ſaxa natant, genibuſque obnixus, & hærens
Subruta fallaci ſervat veſtigia limo.
Sic etiam increpitans: Unde hæc, Iſmene, repente
Ira tibi? quove has traxiſti gurgite vires
Imbelli famulate deo? ſolumque cruorem
Fœmineis experte choris, cum Bacchica mugit
Buxus, & inſanæ maculant trieterida matres?
Dixerat. atque illi ſeſe deus obtulit ultro
Turbidus imbre genas, & nube natantis arenæ.
Nec ſævit dictis, trunca ſed pectora quercu
Ter, quater, oppoſiti, quantum ira deuſque valebant,
Impulit aſſurgens, tandem veſtigia flexit,
Excuſſumque manu tegimen, converſaque lente
Terga refert. inſtant undæ, ſequiturque labantem
Amnis ovans. nec non ſaxis, & grandine ferri
Deſuper infeſtant Tyrii, geminoque repellunt
Aggere. quid faciat bellis obſeſſus, & undis?
Nec fuga jam miſero, nec magnæ copia mortis.
Stabat gramineæ producta crepidine ripæ
Undarum ac terræ dubio, ſed amicior undis
Fraxinus, ingentique vadum poſſederat umbra.
Hujus opem (nam qua terras invaderet?) unca
Arripuit dextra: nec pertulit illa trahentem.
Sed majore ſupra, quam ſtabat pondere victa
Solvitur, & qua ſtagna ſubit radice, quibuſque
Arentem mordebat humum, demiſſa ſuperne
Injecit trepido ſeſe, ripamque, nec ultra
Paſſurum ſubitæ vallavit ponte ruinæ.
Huc undæ coëunt, & ineluctabile cœnum
Verticibuſque cavis ſedit, creſcitque barathrum.
Jamque humeros, jam colla ducis ſinuoſa vorago
Circuit. hic demum victus ſuprema fateri
Exclamat: Fluvione (pudet!) Mars inclyte merges
Hanc animam? ſegneſque lacus & ſtagna ſubibo
Ceu pecoris cuſtos, ſubiti torrentis iniquis
Inter-

Interceptus aquis? adeone occumbere ferro
Non merui? tandem precibus commota Tonantem
Iuno ſubit: Quo nam miſeros, ſator inclyte divûm,
Inachidas, quonam usq; premes? jam Pallas & odit
Tydea, jam rapto tacuerunt augure Delphi.
En meus Hippomedon, cui gentis origo Mycenæ
Argolicique lares, numenque ante omnia Iuno,
(Sic ego fida meis?) pelagi crudelibus ibit
Præda feris? certe tumulos, ſupremaque victis
Buſta dabas. ubi Cecropiæ poſt prælia flammæ?
Theſeos ignis ubi eſt? non ſpernit conjugis æquas
Ille preces: leviterque oculos ad mœnia Cadmi
Rettulit, & viſo ſederunt flumina nutu.
Illius exangues humeri, & perfoſſa pateſcunt
Pectora. ceu ventis alte cum elata reſedit
Tempeſtas, ſurgunt ſcopuli, quæſitaque nautis
Terra, & ab infeſtis deſcendunt æquora ſaxis.
Quid ripas tenuiſſe juvat? premit undique nimbo
Telorum Phœniſſa cohors. nec tegmina membris
Vlla, omnisque patet leto. tunc vulnera manant,
Quique ſub amne diu ſtupuit cruor, aëre nudo
Solvitur, & tenues venarum laxat hiatus,
Incertique labant undarum frigore greſſus.
Procumbit, Getico qualis procumbit in Hæmo
Seu Boreæ furiis, putri ſeu robore quercus
Cœlo mixta comas, ingentemque aëra laxat.
Illam nutantem nemus, & mons ipſe tremiſcit
Qua tellure cadat, quas obruat ordine ſylvas.
Non tamen aut enſem, galeamve audacia cuiquam
Tangere. vix credunt oculis, ingentiaque horrent
Funera, & aſtrictis accedunt cominus armis.
Tandem adiit Hypſeus, capulumq; in morte tenenti
Extrahit, & torvos laxavit caſſide vultus.
Itque per Aonios alte mucrone coruſco
Suſpenſam oſtentans galeam, & clamore ſuperbit.
Hic ferus Hippomedon: hic formidabilis ultor
Tydeos infandi, debellatorque cruenti
Gurgitis. agnovit longe, preſſitque dolorem
Magnanimus Capaneus. telumque immane lacerto
Hortatur librans: Ades ô mihi, dextera, tantum
Tu præſens bellis, & inevitabile numen,
Te voco, te ſolam ſuperûm contemptor adoro.
Sic ait, & voti ſeſe facit ipſe potentem.

It tre-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

It tremebunda abies, clypeum per & ærea terga
Loricæ, tandemque animam ſub pectore magno
Deprendit. ruit haud alio quam celſa fragore
Turris, ubi innumeros penitus quaſſata per ictus
Labitur, effractamque aperit victoribus urbem.
Cui ſuper adſiſtens, non inficiamur honorem
Mortis ait: refer huc oculos, ego vulneris author.
Lætus abi, multumque aliis jactantior umbris.
Tunc enſem, galeamque rapit, clypeumque revellit
Ipſius, exanimemque tenens ſuper Hippomedonta,
Accipe, ait, ſimul hoſtiles dux magne, tuasque
Exuvias: veniet cineri decus, & ſuus ordo
Manibus, interea juſtos dum reddimus ignes,
Hoc ultor Capaneus operit tua membra ſepulchro.
Sic anceps dura belli vice mutua Grajis
Sidoniisque ſimul nectebat vulnera Mavors.
Hic ferus Hippomedon, illic non ſegnior Hypſeus
Fletur, & alterni præbent ſolatia luctus.
Triſtibus interea ſomnum turbata figuris
Torva ſagittiferi mater Tegeatis Ephebi,
Crine dato paſſim, plantisque ex more ſolutis,
Ante diem gelidas ibat Ladonis ad undas
Purgatura malum fluvio vivente ſoporem.
Namque per attonitas curarum pondere noctes
Sæpe & delapſas adytis, quas ipſa dicarat
Exuvias, ſeque ignotis errare ſepulchris
Extorrem nemoris, Dryadumque à plebe fugatam,
Sæpe novos nati bello rediiſſe triumphos,
Armaque, & alipedem notum, comitesque videbat,
Nuſquam ipſum. nunc ex humeris fluxiſſe pharetras,
Effigiesque ſuas, ſimulacraque nota cremari.
Præcipuos ſed enim illa metus portendere viſa
Nox miſeræ, totoque erexit pectore matrem.
Nota per Arcadias felici robore ſilvas
Quercus erat, Triviæ quam deſacraverat ipſa
Electam turba nemorum, numenque colendo
Fecerat. hic arcus. & feſſa reponere tela,
Armaque curva Suum, & vacuorum terga Leonum
Figere, & ingentes æquantia cornua ſilvas.
Vix ramis locus: agreſtes adeo omnia cingunt
Exuviæ, & viridem ferri nitor impedit umbram.
Hanc ut forte jugis longo defeſſa redibat

Vena-

Venatu modo rapta ferox Erymanthidos urſæ
Ora ferens, multo proſciſſam vulnere cernit
Depoſuiſſe comam, & rorantes ſanguine ramos
Expiraſſe ſolo. quærenti Nympha cruentas
Mænadas, atque hoſtem dixit ſæviſſe Lyæum.
Dum gemit, & planctu circundat pectus inani,
Abrupere oculi noctem, mœſtoque cubili
Exilit, & falſos quærit per lumina fletus.
Ergo ut in amne nefas merſo ter crine piavit,
Verbaque ſollicitas matrum ſolantia curas
Addidit, armatæ ruit ad delubra Dianæ,
Rore ſub Eoo, notasque ex ordine ſilvas
Et quercum gaviſa videt. tunc limine divæ
Aſtitit, & tali, nequicquam voce precatur:
Virgo potens nemorum, cujus non mollia ſigna
Militiamque trucem, ſexum indignata frequento
More nihil Grajo. nec te gens aſpera ritu
Colchis, Amazoniæve magis coluere catervæ.
Si mihi non unquam thyaſi, ludusve protervæ
Noctis & inviſo quamvis temerata cubili,
Non tamen aut teretes thyrſos, aut mollia geſſi
Penſa, ſed in tetricis & poſt connubia luſtris,
Sic quoque venatrix, animumque innupta remanſi.
Nec mihi ſecretis culpam occultare ſub antris
Cura, ſed oſtendi natum, poſuique trementem
Ante tuos confeſſa pedes. nec degener ille
Sanguinis, inque meos reptavit protinus arcus,
Tela puer lachrymis & prima voce popoſcit:
Hunc mihi (quid trepidæ noctes, ſomnusque minantur?)
Hunc, precor, audaci qui nunc ad prælia voto
Heu nimium tibi fiſus abit, da viſere belli
Victorem, vel ſi ampla peto, da viſere tantum.
Hic ſudet, tuaque arma ferat. preme diva malorum
Signa: quid in noſtris, nemoralis Delia, ſilvis
Mænades hoſtiles, Thebanaque numina regnant?
Hei mihi cur penitus (ſimque augur caſſa futuri)
Cur penitus, magnoq; interpretor omine quercum?
Quod ſi vera ſopor miſeræ præſagia mittit,
Per te maternos, mitis Dictynna, labores,
Fraternumque decus, juſtis hunc fige ſagittis
Infelicem uterum. miſeræ ſine funera matris
Audiat ille prior, dixit, fletuque ſoluto,

Aſpi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Aſpicit & niveæ ſaxum maduiſſe Dianæ.
Illam diva ferox etiamnum in limine ſacro
Expoſitam, & gelidas verrentem crinibus aras
Linquit, & in mediis frondentem Mænalon aſtris
Exuperat greſſu, ſaltumque ad mœnia Cadmi
Deſtinat, interior cœli qua ſemita lucet
Diis tantum, & cunctas juxta videt ardua terras.
Iamque fere medium Parnaſi frondea præter
Colla tenebat iter, cum fratrem in nube coruſca
Aſpicit haud ſolitum viſu. remeabat ab armis
Mœſtus Echioniis, demerſi funera lugens
Auguris. irrubuit cœli plaga ſidere mixto,
Occurſuque ſacro pariter jubar arſit utrimque,
Et coière arcus, & reſpondere pharetræ.
Ille prior, Scio Labdacidas, germana, cohortes,
Et nimium fortes auſum petis Arcada pugnas.
Fida rogat genitrix; utinam indulgere precanti
Fata darent! en ipſe mei (pudet) irritus arma
Cultoris, frondesque ſacras, ad inania vidi
Tartara, & in memet verſos deſcendere vultus.
Nec tenui currus, terræque abrupta coëgi,
Sævus ego, immeritusque coli. Lugentia cernis
Antra, ſoror, mutasque domos. hæc ſola rependo
Dona pio comiti. nec tu peritura movere
Auxilia, & mœſtos in vanum perge labores.
Finis adeſt juveni: non hoc mutabile fatum.
Nec te nunc dubiis fraterna oracula fallunt.
At decus extremum miſero, confuſa viciſſim
Virgo refert, duræque licet ſolatia morti
Quærere, nec fugiet pœnas, quicunque nefandam
Inſontis pueri ſcelerarit ſanguine dextram
Impius. & noſtris fas ſit ſævire ſagittis.
Sic effata movet greſſus, libandaque fratri
Parcius ora tulit, Thebasque infeſta petivit.
At pugna ereptis major crudeſcit utrimque
Regibus, alternosque ciet vindicta furores.
Hypſeos hinc turmæ, deſolatumque magiſtro
Agmen, at hinc gravius fremit Hippomedontis ad-
empti
Orba cohors. præbent obnixi pectora ferro:
Idem ardor rabidis externum haurire cruorem,
Ac fudiſſe ſuum: nec ſe veſtigia mutant.
Stat cuneo defixa acies, hoſtique cruento

Dant

ant animas, & terga negant. cum lapſa per auras
Vertice Dircæi velox Latonia montis
Aſtitit. agnoſcunt colles, notamque tremiſcit
Sylva deam, ſævis ubi quondam exerta ſagittis
Fœcundam laſſo Nioben conſumpſerat arcu.
Illum acies inter medias, jam cæde ſuperbum
Neſcius armorum, & primas tunc paſſus habenas
Venator raptabat equus, quem diſcolor ambit
Tigris, & auratis adverberat unguibus armos.
Colla ſedent, nodis & caſtigata jubarum
Libertas, nemorisque notæ ſub pectore primo
Jactantur, niveo lunata monilia dente,
Ipſe bis Oebalio ſaturatam murice pallam,
Lucentesque auro tunicas (hoc neverat unum
Mater opus) tenui collectus in ilia vinclo
Cornipedis levo clypeum demiſerat armo,
Enſe gravis nimio: tereti juvat aurea morſu
Fibula, pendentes circum latera aſpera cinctus,
Vaginæque ſonum, tremulumque audire pharetræ
Murmur, & à cono miſſas in terga catenas.
Interdum criſtas hilaris jactare comantes,
Et pictum gemmis galeæ jubar. aſt ubi pugna
Caſſis anhela calet; reſoluto vertice nudus
Exoritur. tunc dulce comæ, radiisque micantes
Dulce nitent viſus, &, quas dolet ipſe morari,
Nondum mutatæ roſea lanugine malæ.
Nec formæ ſibi laude placet, multumque ſeveris
Aſperat ora minis, ſed frontis ſervat honorem
Ira decens. dat ſponte locum Thebana juventus
Natorum memores, intentaque tela retorquent.
Sed premit, & ſævas miſerantibus ingerit haſtas.
Illum & Sidoniæ juga per Theumeſia nymphæ
Bellantem, atque ipſo ſudore & pulvere gratum
Laudant, & tacito ducunt ſuſpiria voto.
Talia cernenti mitis ſubit alta Dianæ
Corda dolor, fletuque genas violata, Quod, inquit,
Nunc tibi, quod leti quæram dea fida propinqui
Effugium? hæc ne ultro properaſti ad prælia, ſæve
Ac miſerande puer? cruda heu feſtinaque Virtus
Suaſit, & hortatrix animoſi gloria leti.
Scilicet anguſtum jamdudum urgentibus annis
Mænalium tibi, parve, nemus, perque antra ferarum
Vix tutæ ſine matre viæ, ſilveſtria cujus

Non-

Nondum tela procax, arcumque implere valebas:
Et nunc illa meas ingentem plangit ad aras
Invidiam, ſurdasque fores, & limina laſſat.
Tu dulces lituos, ululataque prælia gaudes
Felix, & miſeræ tantum periture parenti.
Ne tamen extremo fruſtra morientis honori
Adfuerit, venit in medios caligine fulva
Septa globos, primumque leves furata ſagittas
Audacis tergo pueri, cœleſtibus implet
Coryton telis, quorum ſine ſanguine nullum
Effugit. Ambroſio tunc ſpargit membra liquore,
Spargit equum, ne quo temeretur vulnere corpus
Ante necem, cantusque ſacros, & conſcia miſcet
Murmura, ſecretis quæ Colchidas ipſa ſub antris
Nocte docet, monſtratq; feras quærentibus herbas.
Tunc vero exerto circumvolat igneus arcu,
Nec ſe mente regit, patriæ, matrisque, ſuique
Immemor, & nimium cœleſtibus utitur armis.
Vt leo, cui parvo mater Gætula, cruentos
Suggerit ipſa cibos, cum primum creſcere ſenſit
Colla jubis, torvusque novos reſpexit ad ungues,
Indignatur ali, tandemque effuſus apertos
Liber amat campos, & neſcit in antra reverti.
Quos age Parrhaſio ſternis, puer improbe, cornu?
Prima Tanagræum turbavit arundo Chorœbum
Extremo galeæ, primoque in margine parmæ
Anguſta transmiſſa via. ſtat faucibus unda
Sanguinis, & ſacri facies rubet igne veneni.
Sævius Eurition, cui luminis orbe ſiniſtri
Aſpera tergeminis acies ſe condidit uncis.
Ille trahens oculo plenam labente ſagittam
Ibat in auctorem. Sed divum fortia quid non
Tela queant? alio geminatum lumine vulnus
Explevit tenebras, ſequitur tamē improbus hoſtem,
Qua meminit, fuſum donec prolapſus in Idam
Decidit. hic ſævi miſer inter funera belli
Palpitat, & mortem, ſociosque, hoſtesque precatur.
Addit Abantiadas, inſignem crinibus Argum,
Et male dilectum miſeræ Cydona ſorori.
Illi perfoſſum telo patefecerat inguen,
Huic geminum obliqua trajecit arundine tempus.
Extitit hac ferrum, velox hac penna remanſit;
Fluxit utrimque cruor: nulli tela aſpera mortis
Dant

Dant veniam. non forma Lamum, non infula Lygdum,
Non pubeſcentes texerunt Æolon anni.
Figitur ora Lamus, flet ſaucius inguina Lygdus,
Perfoſſam telo niveam gemis Æole frontem.
Te præceps Eubœa tulit, te candida Thisbe.
Miſerat, hunc virides non excipietis Amyclæ.
Nunquam caſſa manus, nullum ſine vulnere fugit
Miſſile. nec requies dextræ, ſonitumque priori
Iungit arundo ſequens. unum quis crederet arcum?
Aut unam ſævire manum? modo dirigit ictus,
Nunc latere alterno dubius conamina mutat,
Nunc fugit inſtantes, & ſolo reſpicit arcu.
Et jam mirantes, indignantesque coïbant
Labdacidæ, primusque Iovis de ſanguine claro
Amphion, ignarus adhuc, quæ funera campis
Ille daret, Quonam usque moram lucrabere fati,
O multum meritos puer orbature parentes?
Quin etiam menti tumor, atque audacia gliſcit,
Congreſſus dum nemo tuos, pugnamque minorem
Dignatur bellis, iramque relinqueris infra.
I, repete Arcadiam, mixtusque æqualibus illic,
Dum ferus hic vero deſævit pulvere Mavors,
Prælia lude domi. quod ſi te mœſta ſepulchri
Fama movet, dabimus, leto moriere virorum.
Iamdudum hunc contra ſtimulis, gravioribus ardet
Trux Atalantiades, nec dum ille quieverat, infit:
Sera etiam in Thebas, quarum hic exercitus arma
Profero. quisnam adeo puer, ut bellare recuſet
Talibus? Arcadiæ ſtirpem, & fera ſemina gentis,
Non Thebana vides. non me ſub nocte ſilenti
Thyas Echionio genitrix famulata Lyæo
Edidit, haud unquam deformes vertice mitras
Induimus, turpique manu jactavimus haſtam.
Protinus aſtrictos didici reptare per amnes,
Horrendasque domos magnarum intrare ferarum,
Et quid plura loquar? ferrum mea ſemper, & arcus
Mater habet, veſtri feriunt cava timpana patres.
Non tulit Amphion, vultumque, & in ora loquentis
Telum immane rotat, ſed ferri lumine diro
Turbatus ſonipes, ſeſe dominumque retorſit
In latus, atque avidam transmiſit devius haſtam.
Acrior hoc juvenem ſtricto mucrone petebat

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Amphion. cum ſe medio Latonia campo
Injicit ante oculos: omni ſtetit obvia vultu.
Hærebat juveni devinctus amore pudico
Mænalius Dorceus, cui bella, ſuumque timorem
Mater, & audaces pueri mandaverat annos.
Hujus tum vultu dea diſſimulata profatur:
Hactenus Ogygias ſatis infeſtaſſe catervas,
Parthenopæe, ſatis. miſeræ jam parce parenti,
Parce deis quicunque favent. nec territus ille,
Hunc ſine me (nec plura petam) fidiſſime Dorceu,
Sternere humi, qui tela meis gerit æmula telis,
Et ſimiles cultus, & frena ſonantia jactat.
Frena regam; cultus triviæ pendebitis alto
Limine, captivis matrem donabo pharetris.
Audiit, & mixto riſit Latonia fletu.
Viderat hanc cœli jamdudum in parte remota
Gradivum complexa Venus, dumque anxia Thebas
Commemorat, Cadmumque viro, caræque nepotes
Harmoniæ, preſſum tacito ſub corde dolorem
Tempeſtiva movet. Nonne hanc, Gradive, protervã
Virginitate vides mediam ſe ferre virorum
Cœtibus? utque acies audax, & Martia ſigna
Temperet? en etiam donat, præbetque necandos
Tot noſtra de gente viros. huic tradita Virtus,
Huic furor? agreſtes ſupereſt tibi figere damas.
Deſiluit juſtis commotus in arma querelis
Bellipotens, cui ſola vagum per inane ruenti
Ira comes, reliqui ſudant ad bella Furores.
Nec mora, cum mœſtam monitu Latoïda duro
Increpat aſſiſtens: Non hæc tibi prælia divûm
Dat pater, armiferum ni protinus improba campum
Deſeris, huic æquam noſces nec Pallada dextræ.
Quid faciat contra? premit hinc Mavortia cuſpis,
Hinc plenæ tibi, parve, colus, Iovis inde ſeveri
Vultus: abit ſolo poſt hæc devicta pudore.
At pater Ogygias Mavors circumſpicit alas,
Horrendumq; Dryanta movet, cui ſanguinis auctor
Turbidus Orion, comiteſque odiſſe Dianæ.
Inde furit primum. hic turbatos arripit enſe
Arcadas, exarmatque ducem. cadit agmine longo
Cyllenes populus, Tegeeſque habitator opacæ
Æpitiique duces, fugiunt, Pheneique phalanges.
Ipſum autem, & laſſa fidit proſternere dextra,

Nec ſervat vires, etenim huc jam feſſus, & illuc,
Mutabat turmas, urgent præſagia mille
Funeris, & nigræ præcedunt nubila mortis.
Iamque miſer raros comites, verumque videbat
Dorcea, jam vires paulatim abſcedere ſentit,
Sentit & exhauſtas humero leviore pharetras.
Iam minus atque minus fert arma, puerque videtur
Et ſibi. cum torva clypei metuendus obarſit
Luce Dryas. tremor ora repens, ac viſcera torſit
Arcados. utque feri vectorem fulminis albus
Cum ſupra reſpexit Olor, cupit hiſcere ripam
Strymonos, & trepidas in pectora contrahit alas,
Sic juvenem ſævi conſpecta mole Dryantis,
Iam non ira ſubit, ſed leti nuncius horror.
Arma tamen, fruſtra ſuperos Triviamque precatus,
Molitur pallens, & ſurdos expedit arcus.
Iamque inſtat telis, & utramque obliquus in ulnam
Cornua contingit mucrone, & pectora nervo.
Cum ducis Aonii magno cita turbine cuſpis
Fertur in adverſum, nervique obliqua ſonori
Vincla ſecat, pereunt ictus, manibusque remiſſis
Vara ſupinato ceciderunt ſpicula cornu
Tunc miſer & frenos turbatus, & arma remiſit,
Vulneris impatiens, humeri qua tegmina dextri
Intrarat, facilemque cutem ſubit altera cuſpis,
Cornipedisque fugam ſucciſo poplite ſiſtit.
Tunc cadit ipſe Dryas (mirum) nec vulneris usquam
Conſcius, olim auctor teli, cauſæque patebant.
At puer infuſus ſociis, in devia campi
Tollitur (heu ſimplex ætas.) moriensque jacentem
Flebat equum. cecidit laxata caſſide vultus,
Ægraque per trepidos expirat gratia viſus,
Et prenſis concuſſa comis, ter colla, quaterque
Stare negant, ipſisque nefas lachrymabile Thebis,
Ibat purpureus niveo de pectore ſanguis.
Tandem hæc ſingultu verba incidente profatur:
Labimur, i, miſeram, Dorceu, ſolare parentem.
Illa quidem, ſi vera ferunt præſagia curæ,
Aut ſomno jam triſte nefas, aut omine vidit.
Tu tamen arte pia trepidam ſuſpende, diuque
Decipito, neu tu ſubitus, neve arma tenenti
Veneris, & tandem cum jam cogere fateri,
Dic: merui, genitrix, pœnas, invita capeſſens

Arma puer rapui, nec te retinente quievi:
Nec tibi ſollicitæ ſaltem inter bella peperci.
Vive igitur, potiusque animis iraſcere noſtris.
Et jam pone metus. fruſtra de colle Lycæi
Anxia proſpectas, ſi quis per nubila longe
Aut ſonus, aut noſtro ſublatus ab agmine pulvis.
Frigidus in nuda jaceo tellure, nec usquam
Tu prope, quæ vultus, efflantiaque ora teneres.
Hunc tamen, orba parens, crinem (dextraq; ſecandũ
Præbuit) hunc toto capies pro corpore crinem,
Comere quem fruſtra me dedignante ſolebas.
Huic dabis exequias: atque inter juſta memento,
Ne quis inexpertis hebetet mea tela lacertis,
Dilectosque canes ullis agat amplius antris.
Hæc autem primis arma infelicia caſtris
Vre, vel ingratæ munus ſuſpende Dianæ.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER DECIMVS.

OBruit Heſperia Phœbũ nox humida porta
Imperiis properata Iovis, nec caſtra Pelaſgum (extra
Aut Tyrias miſeratus opes, ſed triſte tot
Agmina, & immeritas ferro decreſcere gentes.
Panditur immenſo deformis ſanguine campus.
Illic arma, & equos, ibant quibus ante ſuperbi,
Funeraque orba rogis, neglectaque membra relinquunt.
Tunc inhonora cohors laceris inſignibus ægras
Secernunt acies, portæque ineuntibus arma
Anguſtæ populis, late cepere reverſos.
Par utrinque dolor, ſed dant ſolatia Thebis
Quatuor errantes Danaum ſine præſide turmæ.
Ceu mare per tumidum viduæ moderantibus alni.
Quas Deus, & caſus, tempeſtatesque gubernant.
Inde animus Tyriis non jam ſua caſtra, ſed ultro
Hoſtilem ſervare fugam, ne forte Mycenas

Contenti rediiſſe petant. dat teſſera ſignum
Excubiis, poſitæque vices. dux noctis opertæ
Sorte Meges, ultroque Lycus. jamque ordine juſſo
Arma, dapes, ignemque ferunt, rex firmat euntes.
Victores Danaum (nec enim lux craſtina longe,
Nec quæ pro timidis interceſſere tenebræ
Semper erunt) augete animos, & digna ſecundis
Pectora ferte deis. jacet omnis gloria Lernæ
Præcipuæque manus, ſubiit ultricia Tydeus
Tartara. mors ſubitam nigri ſtupet auguris umbram,
Iſmenos raptis tumet Hippomedontis opimis.
Arcada belligeris pudet annumerare trophæis.
In manibus merces. nuſquam capita ardua belli
Monſtratæque ducum ſeptena per agmina criſtæ.
Scilicet Adraſti ſenium, fraterque juventa
Pejor, & inſanis Capaneus metuendus in armis?
Ite age, & obſeſſis vigiles circundate flammas.
Nulli ex hoſte metus, prædam adſervatis, opesque
Iam veſtras. Sic ille truces hortatibus implet
Labdacidas. juvat exhauſtos iterare labores.
Sicut erat pulvis, ſudorque, cruorque per artus
Mixtus adhuc, vertêre gradum. vix obvia paſſi
Colloquia, amplexus etiam, dextrasque ſuorum
Excuſſere humeris. tunc frontem, averſaque terga
Partiti, laterumque ſinus, vallum undique cingunt
Ignibus infeſti. rabidi ſic agmine mixto
Sub noctem coiêre Lupi, quos omnibus agris
Nil non auſa fames longo tenuavit hiatu,
Iam ſtabula ipſa premunt: torquet ſpes irrita fauces,
Balatusque tremens, pinguesque ab ovilibus auræ.
Quod ſupereſt, duris adfrangunt poſtibus ungues,
Pectoraque, & ſiccos minuunt in limine dentes.
At procul Argolici ſupplex in margine templi
Cætus, & ad patrias fuſæ Pelopeïdes aras
Sceptriferæ Iunonis opem, reditumque ſuorum
Expoſcunt, pictasque fores, & frigida vultu
Saxa terunt, parvosque docent procumbere natos.
Condiderant jam vota diem: nox addita curas
Iungit, & aggeſtis vigilant altaria flammis.
Peplum etiam dono, cujus mirabile textum
Nulla manus ſterilis, nec diſſociata marito
Verſarat calathis, caſtæ velamina divæ
Haud ſpernenda ferunt. variis ubi plurima floret

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Purpura picta modis, mixtoque incenditur auro.
Ipſa illic magni thalamo deſponſa Tonantis
Expers connubii, & timide poſitura ſororem
Lumine demiſſo pueri Iovis oſcula libat
Simplex, & nondum furtis offenſa mariti.
Hoc tunc Argolicæ ſanctum velamine matres
Induerant ebur, & lachrymis queſtuque rogabant.
Aſpice ſacrilegas Cadmeæ pellicis arces,
Siderei regina poli, tumulumque rebellem
Disjice, & in Thebas aliud (potes) excute fulmen.
Quid faciat? ſcit fata ſuis contraria Grajis,
Averſumque Iovem: ſed nec periiſſe precatus
Tantaque dona velit. tempus tamen obvia magni
Fors dedit auxilii. videt alto ex æthere clauſa
Mœnia, & inſomni vallum ſtatione teneri.
Horruit irarum ſtimulis, motaque verendum
Turbavit diadema coma. non ſævius arſit
Herculeæ cum matris onus, geminosque Tonantis
Concubitus vacuis indignaretur in aſtris.
Ergo intempeſta ſomni dulcedine captos
Deſtinat Aonios leto præbere: ſuamque
Orbibus accingi ſolitis jubet Irin, & omne
Mandat opus. paret juſſis dea clara, polumque
Linquit, & in terras longo ſuſpenditur arcu.
Stat ſuper occiduæ nebuloſa cubilia noctis,
Æthiopasque alios, nulli penetrabilis aſtro
Lucus iners, ſubterque cavis grave rupibus antrum
It vacuum in montem, qua deſidis atria ſomni.
Securumque larem ſegnis Natura locavit.
Limen opaca Quies, & pigra Oblivia ſervant,
Et nunquam vigili torpens Ignavia vultu.
Otia veſtibulo, preſſisque ſilentia pennis
Muta ſedent, abiguntque truces à culmine ventos.
Et ramos errare vetant, & murmura demunt
Alitibus. non hic pelagi, licet omnia clament
Littora, non illic cœli fragor. ipſe profundis
Vallibus effugiens ſpeluncæ proximus amnis
Saxa inter, ſcopulosque tacet. nigrantia circa
Armenta, omne ſolo recubat pecus, & nova marcent
Germina, terrarumque inclinat ſpiritus herbas.
Mille intus ſimulacra dei cælaverat ardens
Mulciber. hic hæret lateri redimita Voluptas.

Hic

Hic comes in requiem vergens labor. eſt ubi Baccho,
Eſt ubi Martigenæ ſocium pulvinar Amori
Obtinet. interius tectum in penetralibus altis
Et cum Morte jacet. nullique ea triſtis imago.
Ipſe autem, vacuus curis, humentia ſubter
Antra ſoporifero ſtipatus flore, tapetas
Incubat. exhalant veſtes, & corpore pigro
Strata calent. ſupraque torum niger efflat anhelo
Ore vapor, manus hæc fuſos à tempore levo
Suſtentat crines: hæc cornu oblita remiſit.
Aſſunt innumero circum vaga ſomnia vultu,
Vera ſimul falſis, permixtaque triſtia blandis.
Noctis opaca cohors, trabibusque, aut poſtibus hærent,
Aut tellure jacent. tenuis qui circuit aulam
Invalidusque nitor. primosque hortantia ſomnos
Languida ſucciduis expirant lumina flammis.
Huc ſe cœruleo libravit ab æthere virgo
Diſcolor. effulgent ſilvæ, tenebroſaque Tempe
Adriſere deæ, & zonis lucentibus icta
Evigilat domus. ipſe autem nec lampade clara
Nec ſonitu, nec voce deæ perculſus, eodem
More jacet. donec radios Thaumantias omnes
Impulit, inque oculos penitus deſcendit inertes,
Tunc ſic orſa loqui nimborum fulva creatrix:
Sidonios te Iuno duces, mitiſſime divûm
Somne, jubet populumque trucis defigere Cadmi,
Qui nunc eventu belli tumefactus, Achæum
Pervigil adſervat vallum, & tua juſſa recuſat.
Da precibus tantis, (rara eſt hoc poſſe facultas,)
Placatumque Iovem dextra Iunone merere.
Dixit, & increpitans languentia pectora dextra,
Ne pereant voces, iterumque, iterumque monebat.
Ille deæ juſſis dubium, mixtumque ſopori
Annuit. excedit gravior nigrantibus antris
Iris, & obtuſum multo jubar excitat imbri.
Ipſe quoque & volucrem greſſum, & ventoſa citavit
Tempora, & obſcuri ſinuatam frigore cœli
Implevit chlamydem, tacitoque per æthera curſu
Fertur, & Aoniis longe gravis imminet arvis.
Illius aura ſolo volucres, pecudesque, ferasque
Explicat, & penitus quacunque ſupervolat orbem,
Languida de ſcopulis ſidunt freta. pigrius hærent

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nubila, demittunt extrema cacumina ſylvæ,
Pluraque laxato ceciderunt ſidera cœlo.
Primus adeſſe deum ſubita caligine ſenſit
Campus, & innumeræ voces, fremitusque virorum
Summiſere ſonum. cum vero humentibus alis
Incubuit, piceaque haud unquam denſior umbra
Caſtra ſubit, errare oculi, reſolutaque colla,
Et medio adfatu verba imperfecta relinqui,
Mox & fulgentes clypeos, & ſæva remittunt
Pila manu, laſſique cadunt in pectora vultus.
Et jam cuncta ſilent: ipſi jam ſtare recuſant
Cornipedes. ipſos ſubitus cinis abſtulit ignes.
At non & trepidis eadem ſopor otia Grajis
Suadet, & à junctis arcet ſua nubila caſtris
Noctivagi vis blanda dei, ſtant undique in armis
Fœdam indignantes noctem, vigilesque ſuperbos.
Ecce repens, ſuperis animum lymphantibus, horror
Thiodamanta ſubit, formidandoque tumultu
Pandere fata jubet. ſive hanc Saturnia mentem,
Sive novum comitem bonus inſtigabat Apollo.
Proſilit in medios viſu, audituque tremendus,
Impatiensque dei, fragili quem mente receptum
Non capit, exundant ſtimuli, nudusque per ora
Stat furor, & trepidas incerto ſanguine reddit,
Exhauritque genas: acies huc errat, & illuc,
Sertaque mixta comis ſparſa cervice flagellat.
Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſumptaque brachia ferro
Scire vetat. quatit ille ſacras in pectora pinus,
Sanguineosque rotat crines, & vulnera curſu
Exanimat: pavet omnis ager, reſperſaque cultris
Arbor, & attoniti currum erexere leones.
Ventum ad concilii penetrale, domumq; verendam
Signorum, magnis ubi dudum cladibus æger
Rerum extrema movens, fruſtra conſultat Adraſtus.
Stant circum ſubiti proceres, ut quisque perempto
Proximus, & magnis loca deſolata tuentur
Regibus, haud læti, ſeque huc creviſſe dolentes.
Non ſecus amiſſo medium cum præſide puppis
Fregit iter, ſubit ad vidui moderamina clavi,
Aut laterum cuſtos, aut quem penes obvia ponto
Prora fuit. ſtupet ipſa ratis, tardeque ſequuntur
Arma, nec accedit domino tutela minori.

Ergo

Ergo alacer trepidos ſic erigit augur Achivos:
Magna deûm mandata, duces, monituſque verendos
Advehimus. non hæ noſtro de pectore voces:
Ille canit, cui me famulari, & ſumere vittas
Veſtra fides, ipſo non diſcordante, ſubegit. (di
Nox fœcunda operum, pulchræq; accommoda frau-
Panditur augurio divûm. vocat obvia virtus,
Et poſcit Fortuna manus. ſtupet obruta ſomno
Aonidum legio. tempus nunc funera regum
Vlciſci, miſerumque diem. rapite arma, moraſque
Frangite portarum: ſociis hoc ſubdere flammas,
Hoc tumulare ſuos. equidem hoc & Marte diurno
Dum res infractæ, pulſique in terga redimus,
(Per tripodas juro, & rapti nova fata magiſtri)
Vidi, & me volucres circum plauſere ſecundæ.
Sed nunc certa fides. modo me ſub nocte ſilenti
Ipſe, ipſe aſſurgens iterum tellure ſoluta,
Qualis erat (ſolos infecerat umbra jugales)
Amphiaraus adit. vanæ nec monſtra quietis,
Nec ſomno comperta loquor. Tune, inquit, inertes
Inachidas (redde hæc Parnaſſia ſerta, meoſque
Redde deos) tantam patiere amittere noctem,
Degener? hæc egomet cœli ſecreta, vagoſque
Edocui lapſus? vade eja, ulciſcere ferro
Nos ſaltem. dixit, meque hæc ad limina viſus
Cuſpide ſublata, totoque impellere curru.
Quare agite, utendum ſuperis. non cominus hoſtes
Sternendi, bellum jacet, & ſævire poteſtas:
Ecqui aderunt? quos ingenti ſe attollere fama
Non pigeat, dum fata ſinunt? iterum ecce benignæ
Noctis aves. ſequor, & comitum licet agmina ceſ-
ſent,
Solus eo, ſolus. venit ille, & quaſſat habenas.
Talia vociferans, noctem exturbabat, euntque
Non ſecus accenſi proceres, quam ſi omnibus idem
Corde deus. flagrant comitati & jungere caſus.
Ter denos numero, turmarum robora, juſſus
Ipſe legit. circa fremit indignata juventus
Cætera, cur maneant caſtris, ignavaque ſervent
Otia. pars ſublime genus, pars facta ſuorum,
Pars ſua. ſortem alii clamant, ſortem undique po-
ſcunt.
Gaudet in adverſis, animoque adſurgit Adraſtus.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Vertice ſic Pholoes volucrum nutritor equorum,
Cui fœtura gregem pecoroſo vere novavit,
Lætatur, cernens hos montis in ardua niti,
Hos innare vadis, certare parentibus illos.
Tunc vacuo ſub corde movet, qui molle domandi
Ferre jugum, qui terga boni, quis in arma, tubasque
Natus, ad Eleas melior quis ſurgere palmas.
Talis erat turmæ ductor longævus Achivæ.
Nec deeſt cœptis: unde hæc tam ſera repente
Numina? qui fractos ſuperi rediiſtis ad Argos?
Eſtne hic infelix virtus? gentique ſuperſtes
Sanguis, & in miſeris animorum ſemina durant?
Laudo equidem, egregii juvenes, pulchraq; meorum
Seditione fruor. ſed fraudem, & operta paramus
Prælia, cælandi motus. nunquam apta latenti
Turba dolo. ſervate animos: venit ultor in hoſtes
Ecce dies. tunc arma palam, tunc ibimus omnes.
His tandem virtus juvenum frenata quievit.
Non aliter moto quam ſi pater Æolus antro
Portam iterum ſaxo premat imperioſus, & omne
Claudat iter, jam jam ſperantibus æquora ventis.
Inſuper Herculeum ſibi jungit Agyllea vates
Actoraque. hic aptus ſuadere, hic robora jactat
Non ceſſiſſe patri. comites tribus ordine deni
Horrendum Aoniis, & contra ſtantibus agmen.
Ipſe, novi gradiens furta ad Mavortia belli,
Ponit adoratas Phœbea inſignia frondes,
Longævique ducis gremio commendat honorem
Frontis: & oblatam Polynicis munere grato
Loricam, galeamque ſubit. ferus Actora magno
Enſe gravat Capaneus. ipſe haud dignatus in hoſtem
Ire dolo, ſuperosque ſequi. permutat Agylleus
Arma trucis Nomii. quid enim fallentibus umbris
Arcus, & Herculeæ juviſſent bella ſagittæ?
Inde per abruptas caſtrorum ex aggere pinnas,
Ne gravis exclamet portæ mugitus ahenæ,
Præcipitant ſaltu. nec longum, & protinus ingens
Præda ſolo, ceu jam exanimes, multoque peracti
Enſe jacent. Ite ô ſocii quacunque voluptas
Cædis inexhauſtæ: ſuperisque faventibus, oro,
Sufficite. hortatur clara jam voce ſacerdos:
Cernitis expoſitas turpi marcore cohortes.
Pro pudor! Argolicas hi ne auſi obſidere portas?
Hi

Hi ſervare viros? ſic fatus & exuit enſem
Fulmineum, rapidaque manu morientia tranſit
Agmina. quis numeret cædes? aut nomine turbam
Exanimem ſignare queat? ſubit ordine nullo
Tergaque, pectoraque, & galeis incluſa relinquit
Murmura, permiſcetque vagos in ſanguine manes.
Hunc temere explicitum ſtratis, hunc ſero remiſſis
Greſſibus illapſum clypeo, & male tela tenentem:
Cœtibus hos mediis vina inter, & arma jacentes.
Acclines clypeis alios, ut quemque ligatum
Infelix tellure ſopor, ſupremaque nubes
Obruerat. nec numen abeſt, armataque Iuno
Lunarem quatiens exerta lampada dextra
Pandit iter, firmatque animos, & corpora monſtrat.
Sentit adeſſe deam tacitus, ſed gaudia cælat
Thiodamas. jam tarda manus, jam debile ferrum,
Et caligantes nimiis ſucceſſibus iræ.
Caſpia non aliter magnorum in ſtrage juvencûm
Tigris, ubi immenſo rabies placata cruore,
Laſſavitque genas, & craſſo ſordida tabo
Confudit maculas, ſpectat ſua facta, doletque
Defeciſſe famem. victus ſic augur inerrat
Cædibus Aoniis. optet nunc brachia centum,
Centenasque in bella manus. jam tædet inanes
Exhaurire minas, hoſtemque adſurgere malit.
Parte alia, ſegnes magno ſatus Hercule vaſtat
Sidonios, Actorque alia. ſua quemque cruento
Limite turba ſubit. ſtagnant nigrantia tabo
Gramina, ſanguineis nutant tentoria rivis.
Fumat humus, ſomnique, & mortis anhelitus una
Volvitur, haud quiſquam viſus, aut ora, jacentum
Erexit. tali miſeris deus aliger umbra
Incubat, & tantum morientia lumina ſolvit.
Traxerat inſomnis cithara, ludoque ſuprema
Sidera, jam nullos viſurus Alimenus ortus,
Sidonium Pæana canens. huic languida cervix
In levum cogente deo, mediaque jacebant
Colla relicta lyra. ferrum per pectus Agyleus
Exigit, aptatamque cava teſtudine dextram
Percutit, & digitos inter ſua fila trementes.
Proturbat menſas dirus liquor: undique manant
Sanguine permixti latices, & Bacchus in altos
Crateras, paterasque redit, ferus occupat Actor

Impli-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Implicitum fratri Thamyrum. Tagus haurit Etheclí
Terga coronati. Danaus caput amputat Hebri.
Neſcius heu rapitur fatis, hilariſque ſub umbras
Vita fugit, mortiſque feræ lucrata dolores.
Stratus humo gelida ſubter juga fida, rotaſque
Palpetus Aonios gramen gentile metentes
Proflatu terrebat equos, madida ora redundant,
Accenſuſque mero ſopor æſtuat. Ecce jacentis
Inachius vates jugulum fodit. expulit ingens
Vina cruor, fractumque perit in ſanguine murmur.
Fors illi præſaga quies, nigraſque gravatus
Per ſomnum Thebas, & Thiodamanta videbat.
Quarta ſoporiferæ ſuperabant tempora nocti,
Cum vacuæ nubes, & honor non omnibus aſtris,
Adflatuſque fugit curru majore Bootes.
Iamque ipſum defecit opus. cum providus Actor
Thiodamanta vocat. Satis hæc inopina Pelaſgis
Gaudia : vix ullos tanto reor agmine ſævam
Effugiſſe necem, ni quos deformis in alto
Sanguine degeneres occultat vita. ſecundis
Pone modum. ſunt & diris ſua numina Thebis.
Forſitan & nobis modo quæ favere, recedunt.
Paruit, & madidas tollens ad ſidera palmas:
Phœbe, tibi exuvias monſtratæ præmia noctis,
Nondum ablutus aquis, (tibi enim hæc ego ſacra litavi)
Trado ferus miles tripodum, fiduſque ſacerdos.
Si non dedecui tua juſſa, tulique prementem
Sæpe veni. ſæpe hanc dignare irrumpere mentem.
Nunc tibi crudus honos, trunca arma, cruorque virorum,
At patrias ſi quando domos, optataque Pæan,
Templa, Lycie, dabis, tot ditia dona ſacratis
Poſtibus, & totidem voti memor exige tauros.
Dixerat, & lætis ſocios revocabat ab armis.
Venerat hos inter fato Calydonius Hopleus
Mœnaliuſque Dymas, dilecti regibus ambo,
Regum ambo comites, quorum poſt funera mœſti
Vitam indignantur. prior Arcada concitat Hopleus:
Nullane poſt manes regis tibi cura perempti,
Care Dyma? teneant quem jam fortaſſe volucres
Thebanique canes. patriæ quid deinde feretis
Arcades? en reduces contra venit aſpera mater.
Funus

unus ubi? at noſtro ſemper ſub pectore Tydeus
ævit inops tumuli, quamvis patientior artus
lle, nec abruptis adeo lachrymabilis annis.
re, tamen, ſævumque libet nullo ordine paſſim
crutari campum, mediasque irrumpere Thebas.
Excipit orſa Dymas: per ego hæc vaga ſidera juro,
Per ducis errantes inſtar mihi numinis umbras,
dem ardor miſero. comitem circunſpicit olim
Mens humilis luctu: ſed nunc prior ibo, viamque
nchoat, & mœſto converſus ad æthera vultu
Sic ait: Arcanæ moderatrix Cynthia noctis,
Si te tergeminis perhibent variare figuris
Numen, & in ſilvas alio deſcendere vultu,
Ille comes nuper, nemorumque inſignis alumnus,
Ille tuus, Diana, puer (nunc reſpice ſaltem)
Quæritur. incendit pronis dea curribus almum
Sidus, & admoto monſtravit funera cornu.
Apparent campi, Thebæque, altusque Cithæron.
Sic ubi nocturnum tonitru malus æthera frangit
Iuppiter, adſiliunt nubes, & fulgure claro
Aſtra patent, ſubitusque oculis oſtenditur orbis.
Accepit radios, & eadem percitus Hopleus
Tydea luce videt. longe dant ſigna per umbras
Mutua lætantes, & amicum pondus uterque,
Ceu reduces vitæ, ſævaque à morte remiſſos,
Subjecta cervice levant. nec verba, nec auſi
Flere diu: prope ſæva dies, indexque minatur
Ortus. eunt taciti per mœſta ſilentia magnis
Paſſibus, exhauſtasque dolent pallere tenebras.
Invida fata piis, & fors ingentibus auſis
Rara comes. jam caſtra vident, armisque propinquant,
Et decreſcit onus, ſubiti cum pulveris umbra,
Et ſonus à tergo. monitu ducis acer agebat
Amphion equites, noctem, vigilataque caſtra
Explorare datus, primusque per avia campi
Vſque procul (nec dum totas lux ſolverat umbras)
Neſcio quid viſu dubium, incertumque moveri
Corporaque ire videt. ſubitus mox fraude reperta
Exclamat: cohibete gradum quicunque. ſed hoſtes
Eſſe patet. miſeri pergunt anteire, timentque
Non ſibi. nunc mortem trepidis minitatur, & haſtam
Expulit, ac vanos alte levat eminus ictus,

Affe-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Affectans errare manus, ſtetit illa Dymantis
Ante oculos, qui forte prior, greſſumque repreſſit.
At non magnanimus curavit perdere jactus
Æpytus, & fixo transverberat Hoplea tergo:
Pendentisque etiam perſtrinxit Tydeos armôs.
Labitur, egregii nondum ducis immemor Hopleus.
Expiratque tenens: felix ſi corpus ademptum
Neſciat, ac ſævas talis deſcendat ad umbras.
Viderat hoc retro converſus, & agmina ſentit
Iuncta Dymas, dubius precibusne ſubiret, an armis
Inſtantes. arma ira dabat. fortuna precari,
Non audere jubet: neutri fiducia cœpto.
Diſtulit ira preces. ponit miſerabile corpus
Ante pedes: tergoque graves quas forte gerebat
Tigridis exuvias, in levum torquet, & obſtat
Exertum objectans mucronem, inque omnia tela
Verſus, & ad cædem juxta, mortemque paratus.
Vt lea quam ſævo fœtam preſſere cubili
Venantes Numidæ, natos erecta ſuperſtat
Mente ſub incerta, torvum ac miſerabile frendens.
Illa quidem turbare globos, & frangere morſu
Tela queat, ſed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & à media catulos circunſpicit ira.
Et jam leva viro, quamvis ſævire vetaret
Amphion, erepta manus, puerique trahuntur
Ora ſupina comis. ſerus tunc denique ſupplex
Demiſſo mucrone rogat: Moderatius oro
Ducite. fulminei per vos cunabula Bacchi,
Inoamque fugam, veſtrique Palæmonis annos.
Si cui forte domi natorum gaudia, ſi quis
Hic pater, anguſti puero date pulveris hauſtus,
Exiguamque facem. rogat, en rogat ipſe jacentis
Vultus: ego infandas potior ſatiare volucres.
Me præbete feris: ego bella audere coëgi.
Immo, ait Amphion, regem, ſi tanta cupido
Condere, quæ timidis belli mens, ede, Pelaſgis.
Quid fracti, exanguesq; parent. cuncta ocyus effer,
Et vita, tumuloque ducis donatus, abito.
Horruit, & toto præcordia protinus Arcas
Implevit capulo. ſummumne hoc cladibus, inquit,
Deerat, ut afflictos turparem ego proditor Argos?
Nil emimus tanti, nec ſic velit ipſe cremari.
Sic ait, & magno proſciſſum vulnere pectus
Inje-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Injecit puero, ſupremaque murmura volvens :
Hoc tamen interea charo potiere ſepulchro.
Tales optatis regum in complexibus ambo,
Par inſigne animis Ætolus, & inclytus Arcas,
Egregias efflant animas, letoque fruuntur,
Vos quoque ſacrati, quamvis mea carmina ſurgant
Inferiore lyra, memores ſuperabitis annos.
Forſitan & comites non aſpernabitur umbras
Euryalus, Phrygiique admittet gloria Niſi.
At ferus Amphion, regi qui facta reportent.
Edoceantque dolum, captivaque corpora reddant,
Mittit ovans. clauſis ipſe inſultare Pelaſgis
Tendit, & abſciſos ſociorum oſtendere vultus.
Interea reducem murorum è culmine Graji
Thiodamanta vident. nec jam erumpentia cælant
Gaudia, ut exertos enſes, & cæde recenti
Arma rubere notant. novus adſilit æthera magnus
Clamor, & è ſummo pendent cupida agmina vallo
Noſcere quisque ſuos. volucrum ſic turba recentum
Cum reducem longo proſpexit in æthere matrem,
Ire cupit contra, ſummaque è margine nidi
Extat hians : jam jamque cadat, ni pectore toto
Obſtet aperta parens, & amantibus increpet alis.
Dumque opus arcanum, & taciti compendia Martis
Enumerant, lætisque ſuos complexibus implent,
Hopleaque exquirunt, tardumque Dymanta queruntur.
Ecce & Dirceæ juxta dux concitus alæ
Venerat Amphion. non longum cæde recenti
Lætatus, videt innumeris fervere catervis
Tellurem, atque una gentem expirare ruina.
Qui tremor illicita cœli de lampade tactos,
Hic fixit juvenem, pariterque horrore ſub uno
Vox, acies, ſanguisque perit. gemitusque parantem
Ipſe ultro convertit equus. fugit ala retorto
Pulvere. nondum illi Thebarum clauſtra ſubibant,
Et jam Argiva cohors nocturno freta triumpho
Proſilit in campos, per & arma, & membra jacentum
Tetraque congerie ſola, ſemianimumque cruorem
Cornipedes, ipſique ruunt. gravis exterit artus
Vngula, ſanguineus lavat imber, & impedit axes.
Dulce viris hac ire via, ceu tecta ſuperbi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sidonia, atque ipſas calcent in pulvere Thebas.
Hortatur Capaneus : Satis occultata, Pelaſgi,
Delituit virtus. nunc nunc mihi vincere pulchrum
Teſte die. mecum clamore, & pulvere aperto
Ite palam juvenes : ſunt & mihi provida dextræ
Omina, & horrendi ſtricto mucrone furores.
Sic ait. ardentes alacer ſuccendit Adraſtus,
Argolicusque gener, ſequitur jam triſtior augur.
Iamq; premunt muros, & adhuc nova funera narrat
Amphion, miſeramque intrabant protinus urbem,
Ni Megareus ſpecula citus exclamaſſet ab alta.
Claude vigil: ſubeunt hoſtes : claude undiq; portas.
Eſt ubi dat vires nimius timor : ocyus omnis
Porta coit. ſolas dum tardius arctat Echion
Ogygias, audax animi Spartana juventus
Irrupit, cæſique ruunt in limine primo,
Incola Taygeti Panopeus, rigidique natator
Oebalus Eurotæ. tuque ô ſpectate palæſtris
Omnibus,& nuper Nemeæo in pulvere felix
Alcidama, primis quem cœſtibus ipſe ligarat
Tyndarides : nitidi moriens convexa magiſtri
Reſpicis, averſo pariter deus occidit aſtro.
Te nemus Oebalium, te lubrica ripa Lacænæ
Virginis, & falſo gurges cantatus olore,
Flebit, Amyclæis Triviæ lugebere nymphis.
Et quæ te leges, præceptaque fortia belli
Erudiit genitrix, nimium dediciſſe queretur.
Talis Echionio Mavors in limine ſævit.
Tandem humeris obnixus Acron, & pectore toto
Pronus Alimenides ferratæ robora portæ
Torſerunt. quanta pariter cervice gementes
Profringunt inarata diu Pangæa juvenci.
Par operis jactura lucro. quippe hoſte retento
Excluſere ſuos. cadit intra mœnia Grajus
Ormenus, & pronas tendentis Amynthoris ulnas
Fundentisque preces, penitus cervice reciſa
Verba ſolo, vultusque cadunt, colloque decorus
Torquis in hoſtiles cecidit per vulnus arenas.
Solvitur interea vallum, primæque recuſant
Stare moræ. jam ſe peditum junxere catervæ
Mœnibus, at patulas ſaltu tranſmittere foſſas (tes
Horror equis. hærent trepidi,atque immane paven-
Abruptum mirantur agi : nunc impetus ire
Mar-

Margine ab extremo. nunc ſponte in frena recedunt.
Hi præfixa ſolo vellunt munimina: at illi
Portarum objectus minuunt, & ferrea ſudant
Clauſtra remoliri, trabibusque arctata ſonoro
Pellunt ſaxa loco, pars ad faſtigia miſſas
Exultant hæſiſſe faces: pars ima laceſſunt
Scrutanturque cavas cæca teſtudine turres.
At Tyrii, quæ ſola ſalus, caput omne coronant
Murorum, nigrasque ſudes, & lucida ferro
Spicula, & arſuras cœli per inania glandes,
Saxaque in adverſos ipſis avulſa rotabant
Mœnibus. exundant ſævo faſtigia nimbo,
Armatæque vomunt ſtridentia tela feneſtræ.
Qualiter aut Malean, aut alta Ceraunia ſupra
Ceſſantes in nube ſedent, nigrisque leguntur
Collibus, & ſubitæ ſaliunt in vela procellæ:
Talis Agenoreis, Argivum exercitus armis
Obruitur. non ora virum, non pectora flectit
Imber atrox, rectosque tenent in mœnia vultus
Immemores leti, & tantum ſua tela videntes.
Anthea falcato luſtrantem mœnia curru
Deſuper Ogygiæ pepulit gravis impetus haſtæ.
Lora excuſſa manu, retroque in terga volutus
Semianimos artus, ocreis retinentibus hæret
Mirandum viſu belli ſcelus, arma trahuntur,
Fumantesque rotæ tellurem, & tertius haſtæ
Sulcus arant. longo ſequitur vaga pulvere cervix,
Et reſupinarum patet orbita longa comarum.
At tuba luctificis pulſat clangoribus urbem,
Obſeptasque fores ſonitu perfringit amaro.
Diviſere aditus, omnique in limine ſævus
Signifer ante omnes ſua damna, & gaudia portat.
Dira intus facies: vix Mavors ipſe videndo
Gaudeat. incertis lymphatam horroribus urbem
Scindunt diſſenſu vario, luctusque, furorque
Et pavor, & cæcis fuga circunfuſa tenebris.
Bellum intraſſe putes: fervent diſcurſibus arces,
Miſcentur clamore viæ. ferrum undique, & ignes
Mente vident: ſævas mente accepere catenas.
Conſumpſit ventura timor. jam tecta replerant
Templaque, & ingratæ vallantur planctibus aræ.
Vna omnes, eademque ſubit formido per annos.

Poſcunt fata ſenes, ardet, palletque juventus,
Atria fœmineis trepidant ululata querelis.
Flent pueri, & flendi nequeunt cognoſcere cauſas
Attoniti, & tantum matrum lamenta timentes.
Illas cogit amor, nec habent extrema pudorem.
Ipſæ tela viris, ipſæ iram, animosque miniſtrant,
Hortanturque, unaque ruunt, nec avita gementes
Limina, nec parvos ceſſant oſtendere natos.
Sic ubi pumiceo paſtor rapturus ab antro
Armatas erexit apes, fremit aſpera nubes:
Inque vicem ſeſe ſtridore hortantur, & omnes
Hoſtis in ora volant, mox deficientibus alis
Amplexæ, flavamque domum, captivaque plangunt
Mella, laboratasque premunt ad pectora ceras.
Nec non ancipitis pugnat ſententia vulgi.
Diſcordesque ſerit motus. hi reddere fratrem
Nec muſſant, ſed voce palam, claroque tumultu
Reddere regna jubent: periit reverentia regis
Sollicitis: veniat, pactumque hic computet annum,
Cadmeosque lares exul, patriasque ſalutet
Infelix tenebras. cur autem ego ſanguine fraudes,
Et perjura luam regalis crimina noxæ?
Inde alii. ſera iſta fides, jam vincere mavult.
Tireſian alii lachrymis & ſupplice cœtu
Orant, quodque unum rebus ſolamen in arctis,
Noſſe futura rogant. tenet ille incluſa, premitque
Fata deum. Quiane ante duci bene credita noſtra
Conſilia, & monitus, cum perfida bella vetarem?
Te tamen, infelix, inquit, perituraque Thebe,
Si taceam, nequeo miſer exaudire cadentem,
Argolicumque oculis haurire vacantibus ignem.
Vincamur, pietas: pone eja altaria, virgo,
Quæramus ſuperos. facit illa, acieque ſagaci
Sanguineos flammarum apices, geminumq; per aras
Ignem, & clara tamen mediæ faſtigia lucis
Orta docet. tunc in ſpeciem ſerpentis inanem
Ancipiti gyro volvi, frangique ruborem
Demonſtrat dubio, patriasque illuminat umbras.
Ille coronatos jamdudum amplectitur ignes
Fatidicum ſorbens vultu flagrante vaporem,
Stant triſtes horrore comæ, vittasque trementes
Cæſaries inſana levat. diducta putares
Lumina, conſumptumque genis rediiſſe nitorem.

Tan-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Tandem exundanti permiſit verba furori,
Audite ô ſontes, extrema litamina divûm,
Labdacidæ. venit alma ſalus, ſed limite duro.
Martius inferias, & ſæva efflagitat anguis
Sacra, cadat generis quicunque noviſſimus extat
Viperei : datur hoc tantum victoria pacto.
Felix qui tanta lucem mercede relinquet.
Stabat fatidici prope ſæva altaria vatis
Mœſtus adhuc, patriæ tantum communia lugens
Fata Creon. grandem ſubiti cum fulminis ictum
Non ſecus ac torta trajectus cuſpide pectus,
Accipit exanimis, ſentitque Menœcea poſci.
Monſtrat enim, ſuadetque timor. ſtupet anxius alto
Corda metu glaciante pater. Trinacria qualis
Ora repercuſſum Libyco mare ſumit ab æſtu.
Mox plenum Phœbo vatem, & celerare jubentem
Nunc humilis genua amplectens, nunc ora canentis
Nequicquam reticere rogat. jam fama ſacratam
Vocem amplexa volat, clamantque oracula Thebæ.
Nunc age quis ſtimulos, & pulchræ gaudia mortis
Addiderit juveni (neque enim hæc abſentibus unquam
Mens homini transmiſſa deis) memor incipe Clio,
Sæcula te quoniam penes, & digeſta vetuſtas.
Diva Iovis ſolio juxta comes, unde per orbem
Rara dari, terriſque ſolet contingere virtus.
Seu pater omnipotens tribuit, ſive ipſa capaces
Elegit penetrare viros, cœleſtibus ut nunc
Deſiluit gaviſa plagis. dant clara meanti
Aſtra locum, quoſque ipſa polis adfixerat ignes,
Iamque premit terras: nec vultus ab æthere longe,
Sed placuit mutare genas, fit provida Manto.
Reſponſis ut plana fides, & fraude priores
Exuitur vultus. abiit horrorque vigorque
Ex oculis, paulum decoris permanſit, honoſque
Mollior, & poſito vatum geſtamina ferro
Subdita. deſcendunt veſtes, torviſque ligatur
Vitta comis (nam laurus erat) tamen aſpera produnt
Ora deam, nimiique gradus. ſic Lydia conjux
Amphitryoniaden exutum horrentia terga
Perdere Sidonios humeris ridebat amictus.
Et turbare colus, & tympana rumpere dextra.
Sed neque te indecorem ſacris, dignumque juberi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Talia, Dircæa ſtantem pro turre, Menœceu,
Invenit. immenſæ reſerato limine portæ
Sternebas Danaos. pariter Mavortius Æmon.
Sed conſanguinei quamvis, atque omnia fratres,
Tu prior. exanimes circumcumulantur acervi.
Omne ſedet telum: nulli ſine cædibus ictus. (ſcit,
Necdum aderat virtus. non mens, non dextra quie-
Non avida arma vacant, ipſa inſanire videtur
Sphynx galeæ cuſtos, viſoque animata cruore
Emicat effigies, & ſparſa oricalcha renident.
Cum dea pugnantis capulum, dextramque repreſſit:
Magnanime ô juvenis, quo non agnoverit ullum
Certius armifero Cadmi de ſemine Mavors,
Linque humiles pugnas, non hæc tibi debita virtus:
Aſtra vocant, cœloq; animam (plus concipe) mittes.
Iamdudum hoc hilares genitor bacchatur ad aras,
Hoc ignes, fibræque volunt, hoc urget Apollo.
Terrigenam cuncto patriæ pro ſanguine poſcunt.
Fama canit monitus. gaudet Cadmeïa plebes
Certa tui. rape mente deos, rape nobile fatum.
I, precor, accelera. ne proximus occupet Hæmon.
Sic ait, & magna cunctantis pectora dextra
Permulſit tacite, ſeſeque in corde reliquit.
Fulminis haud citius radiis adflata cupreſſus
Combibit infeſtas, & ſtirpe & vertice flammas,
Quam juvenis multo poſſeſſus numine pectus
Erexit ſenſus, letique invaſit amorem.
Vt vero averſæ, greſſumque, habitumque notavit,
Et ſubitam à terris in nubila creſcere Manto,
Obſtupuit. ſequimur, divum quæcunque vocaſti,
Nec tarde paremus ait. jamjamque recedens,
Inſtantem vallo Pylium tamen Agrea fixit.
Armigeri feſum excipiunt. tum vulgus euntem
Auctorem pacis, ſervatoremque deumque
Conclamat gaudens, atque ignibus implet honeſtis.
Iamque iter ad muros curſu feſtinus anhelo
Obtinet, & miſeros gaudet vitaſſe parentes. (que,
Cum genitor (ſteteruntq; ambo & vox hæſit utrin-
Dejectæque genæ) tandem pater ante profatus:
Quis novus inceptis rapuit te caſus ab armis?
Quæ bello graviora paras? dic nate precanti,
Cur tibi torva acies? cur hic truculentus in ore
Pallor? & ad patrios non ſtant tua lumina vultus?

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Audiſti reſponſa. palam eſt.per ego oro tuosque
Nate, meosque annos,miſeræque per ubera matris,
Ne vati, ne crede puer. ſuperine profanum
Dignantur ſtimulare ſenem? cui vultus inanis,
Extinctique orbes, & pœna ſimillima diro
Oedipodæ? quid ſi inſidiis, & fraude doloſa
Rex agit? extrema eſt cui noſtra in ſorte timori
Nobilitas, tuaque ante duces notiſſima virtus.
Illius hæc forſan remur, quæ verba deorum
Ille monet: ne frena animo permitte calenti:
Da ſpacium, tenuemque moram: male cuncta mi-
niſtrat
Impetus. hoc, oro, munus concede parenti.
Sic tua maturis ſignentur tempora canis,
Et ſis ipſe parens, & ad hunc, animoſe, timorem
Pervenias. ne perge meos orbare penates.
Externi te nempe patres, alienaque tangunt
Pignora? ſi pudor eſt, primum miſerere tuorum.
Hæc pietas, hic verus honos, ibi gloria tantum
Ventoſumque decus, titulique in morte latentes.
Nec timidus te flecto parens: I, prælia miſce,
Per Danaas acies, mediosque per obvius enſes,
Non teneo. liceat miſero tremebunda lavare
Vulnera,& undantem lachrymis ſiccare cruorem,
Teque iterum ſævis, iterumque remittere bellis.
Hoc malunt Thebæ. ſic colla, manusque tenebat
Implicitus. ſed nec lachrymæ, nec verba movebant
Diis votum juvenem. quin & monſtrantibus illis
Fraude patrem tacita ſubit, avertitque timorem.
Falleris heu, verosque metus, pater optime,neſcis,
Non me ulli monitus, nec vatum exorſa furentum
Sollicitant, manesque movent: ſibi callidus iſta
Tireſias, natæque canat. non ſi ipſe reclufis
Cominus ex adytis in me inſaniret Apollo.
Sed gravis unanimi caſus me fratris ad urbem
Sponte refert. gemit Inachia mihi ſaucius Hæmon
Cuſpide. vix illum medio de pulvere belli
Inter utrasque acies, jamjamque tenentibus Argis.
Sed moror. I, refove dubium, turbæque ferenti
Dic,pareant,leviterque vehant.ego vulnera doctum
Iungere, ſupremique fugam revocare cruoris
Ectiona petam. ſic imperfecta locutus
Effugit. illi atra merſum caligine pectus

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Confudit ſenſus. pietas incerta vagatur,
Diſcordantque metus : impellunt credere Parcæ.
Turbidus interea ruptis venientia portis
Agmina belligeri Capaneus agit æquore campi.
Cornua nunc equitum. cuneos nunc ille pedeſtres,
Et proculcantes moderantum funera currus.
Idem altas turres ſaxis, & turbine crebro
Laxat,agit turmas idem, atque in ſanguine fumat.
Nunc ſpargit torquens volucri nova vulnera plumbo,
Nunc jaculum excuſſo rotat in ſublime lacerto,
Nullaque tectorum ſubit ad faſtigia, quæ non
Deferat haſta virum, perfuſaque cæde recurrat.
Nec jam aut Oeniden , aut Hippomedonta peremptos,
Aut vatem Pelopea phalanx, aut Arcada credunt.
Quin ſocium coiiſſe animas, & corpore in uno
Stare omnes : ita cuncta replet. non ullius ætas,
Non cultus, non forma movet. pugnantibus idem;
Supplicibusq; furit. non quisquam obſiſtere contra.
Non belli tentare vices. procul arma furentis,
Terribilesque jubas, & frontem caſſidis horrent.
At pius electa murorum in parte Menœceus,
Iam ſacer aſpectu ſolitoque auguſtior ore,
Ceu ſubito in terras ſupero demiſſus ab axe,
Conſtitit, exempta manifeſtus caſſide noſci,
Depexitque acies hominum, & clamore profundo
Convertit campum, juſſitque ſilentia bello.
Armorum ſuperi, tuque ô qui funere tanto
Indulges mihi,Phœbe, mori, date gaudia Thebis,
Quæ pepigi, & toto quæ ſanguine prodigus emi.
Ferte retro bellum, captæque impingite Lernæ
Relliquias turpes, confixaque terga foventes
Inachus indecores pater averſetur alumnos.
At Tyriis templa,arva,domos, connubia, natos
Reddite morte mea. ſi vos placida hoſtia juvi,
Si non attonitis vatis conſulta recepi
Auribus,& Thebis nondum credentibus hauſi.
Hæc Amphioniis pro me perſolvite terris,
Ac mihi deceptum, precor , exorate parentem.
Sic ait, inſignemque animam mucrone coruſco
Dedignantem artus pridem, mœſtamque teneri
Arripit, atque uno quæſitam vulnere rumpit.

San-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sanguine tunc ſpargit turres, & mœnia luſtrat.
Seque ſuper medias acies, nondum enſe remiſſo
Iecit, & in ſævos cadere eſt conatus Achivos.
Aſt illum amplexæ Pietas, Virtusque ferebant
Leniter ad terras corpus. jam ſpiritus olim
Ante Iovem, & ſummis apicem ſibi poſcit in aſtris.
Iamque intra muros nullo ſudore receptum
Gaudentes heroa ferunt. abſceſſerat ultro
Tantalidum venerata cohors. ſubit agmine longo
Colla inter juvenum, lætisque favoribus omni
Concinitur vulgo, Cadmum atque Amphiona ſupra
Conditor. hi ſertis, hi veris honore ſoluto
Accumulant artus, patriaque in ſede reponunt
Corpus adoratum. repetunt mox bella peractis
Laudibus. hic victa genitor lachrymabilis ira
Congemit, & tandem matri data flere poteſtas:
Luſtralemne feris ego te, puer inclyte, Thebis,
Devotumque caput, vilis ceu mater alebam?
Quod molita nefas? cui tantum inviſa deorum?
Non ego monſtrifero coitu revoluta novavi
Pignora, nec nato peperi funeſta nepotes.
Quid refert? habet ecce ſuos Iocaſta ducesque,
Regnantesque videt. nos ſæva piacula bello
Demus, ut alternis (placet hoc tibi fulminis auctor)
Oedipodionii mutent diademata fratres.
Quid ſuperos hominesve queror? tu ſæve Menœceu,
Tu miſeram ante omnes properaſti extinguere matrem,
Vnde hic mortis amor? quæ ſacra inſania menti?
Quosve ego conceptus, aut quæ mala pignora fudi
Tam diverſa mihi? nimirum Martius anguis.
Quæque novis proavum tellus effloruit armis.
Hinc animi triſtes, nimiusque in pectore Mavors,
Et de matre nihil, ſponte en ultroque peremptus
Irrumpis mœſtas fatis nolentibus umbras.
Aſt egomet Danaos Capaneaque tela verebar.
Hæc erat, hæc metuenda manus, ferrumque quod amens
Ipſa dedi. viden ut jugulo conſumpſerit enſem?
Altius haud quisquam Danaum mucrone ſubiſſet.
Diceret infelix etiamnum & cuncta repleret
Queſtibus. abducunt comites, famulæque peroſam
Solantes thalamoque tenent. ſedet eruta multo

Vngue genas. non illa diem, non verba precantum
Reſpicit, aut viſus flectit tellure relictos.
Iam vocis, jam mentis inops. ſic aſpera tigris
Fœtibus abreptis Scythico deſerta ſub antro
Accubat, & tepidi lambit veſtigia ſaxi.
Nusquam iræ: ſedit rabies, feritasque, famesque
Oris, eunt præter ſecura armenta, gregesque.
Aſpicit illa jacens. ubi enim, quibus ubera paſcat,
Aut quos ingenti premat expectata rapina? (nunc
Hactenus arma, tubæ, ferrumque, & vulnera. ſed
Cominus aſtrigeros Capaneus tollendus in axes.
Non mihi jam ſolito vatum de more canendum:
Major ab Aoniis ſumenda audacia lucis.
Mecum omnes audete deæ. ſive ille profunda
Miſſus nocte furor, Capaneaque ſigna ſecutæ
Arma Iovem contra Stygiæ rapuere ſorores,
Seu virtus egreſſa modum, ſeu gloria præceps,
Seu magnæ data fama neci, ſeu læta malorum
Principia, & blandæ ſuperum mortalibus iræ.
Iam ſordent terrena viro, tædetque profundæ
Cædis, & exhauſtis olim, Grajumque, ſuisque
Miſſilibus, laſſa reſpexit in æthera dextra.
Ardua mox torvo metitur culmina viſu,
Innumerosque gradus, gemina latus arbore cluſus
Aërium ſibi portat iter. longeque timendus
Multifidam quercum flagranti lumine vibrat.
Arma rubent una, clypeoque incenditur ignis.
Hac, ait, in Thebas, hac me jubet ardua virtus
Ire, Menœceo qua lubrica ſanguine turris.
Experiar, quid ſacra juvent, an falſus Apollo.
Dixit, & alterno captiva in mœnia greſſu
Surgit ovans. quales mediis in nubibus æther
Vidit Aloidas, cum creſceret impia tellus
Deſpectura deos, nec adhuc immane veniret
Pelion, & trepidum jam tangeret Oſſa Tonantem.
Tum vero attoniti fatorum in cardine ſummo
Ceu ſuprema lues urbem, facibusque cruentis
Æquatura ſolo turres Bellona ſubiret,
Omnibus è tectis certatim ingentia ſaxa,
Roboraque, & gravidas fundæ balearis habenas,
(Nam jaculis, cœloque vagis ſpes unde ſagittis?)
Verum avidi & tormenta rotant, & molibus urgent.

Ille

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ille nec ingeſtis, nec terga ſequentibus unquam
Detrahitur telis, vacuoque ſub aëre pendens
Plana velut terra certus veſtigia figat,
Tendit, & ingenti ſubit occurrente ruina.
Amnis ut incumbens longævi robora pontis
Aſſiduis oppugnat aquis. jam ſaxa fatiſcunt,
Emotæque trabes, tanto violentior ille
(Sævit enim majore ſalo) quaſſatque, trahitque
Molem ægram, nexus donec celer alveus omnes
Abſcidit, & curſu victor reſpirat aperto.
Vtque petita diu celſus faſtigia ſupra
Eminuit, trepidamque adſurgens deſuper urbem
Vidit, & ingenti Thebas exterruit umbra,
Increpat attonitos: Humileſne Amphionis arces
Pro pudor, hi faciles, carmenque imbelle ſecuti,
Et, mentita diu Thebarum fabula, muri?
Et quidnam egregium proſternere mœnia molli
Structa lyra? ſimul inſultans, greſſuque, manuque
Molibus obſtantes cuneos, tabulataque ſævus
Deſtruit. abſiliunt pontes, tectique trementis
Saxea frena labant, diſſeptoque aggere rurſus
Vtitur, & truncas rupes in templa, domoſque
Præcipitat, frangitque ſuis jam mœnibus urbem,
Iamque Iovem circa ſtudiis diverſa fremebant
Argolici, Tyriique dei. pater æquus utriſque
Aſpicit ingentes ardentum cominus iras,
Seque obſtare videt. gemit inſervante noverca
Liber, & obliquo reſpectans lumine patrem:
Nunc ubi ſæva manus, meaque heu cunabula flammæ,
Fulmen, io ubi fulmen? ait. gemit auctor Apollo,
Quas dedit ipſe domos. Lernam, Thebaſque rependit
Mœſtus, & intento dubitat Tirynthius arcu.
Maternos plangit volucer Danaëius Argos.
Flet Venus Harmoniæ populos: metuenſque mariti
Stat procul, & tacita Gradivum reſpicit ira.
Increpat Aonios audax Tritonia divos.
Iunonem tacitam furibunda ſilentia torquent.
Non tamen hæc turbant pacem Iovis. ecce quierunt
Iurgia, cum mediis Capaneus auditus in aſtris,
Nullane pro trepidis, clamabat, numina Thebis

Statis? ubi infandæ ſegnes telluris alumni
Bacchus,& Alcides? piget inſtigare minores.
Tu potius venias, (quis enim concurrere nobis
Dignior?) en cineres Semeleaque buſta tenentur.
Nunc age, nunc totis in me connitere flammis
Iuppiter. an pavidas tonitru turbare puellas
Fortior? & ſoceri thalamos exſcindere Cadmi?
Ingemuit dictis ſuperûm dolor. ipſe furentem
Riſit,& incuſſa ſanctarum mole comarum,
Quænam ſpes hominum tumidæ poſt prælia Phlegræ?
Tune etiam feriendus? ait, premit undique lentum
Turba deum frendens, & tela ultricia poſcit.
Nec jam audet fatis turbata obſiſtere conjux.
Ipſa dato nondum cœleſtis regia ſigno
Sponte tonat, coëunt ipſæ ſine flamine nubes,
Accurruntque imbres, Stygias rupiſſe catenas
Iapetum, aut victam ſupera ad convexa levari
Inarimen, Ætnamve putes. pudet iſta timere
Cælicolas. ſed cum in media vertigine mundi
Stare virum, inſanasque vident depoſcere pugnas,
Mirantur taciti, & dubio pro fulmine pendent.
Cœperat Ogygiæ ſupra faſtigia turris
Arcanum mugire polus, cœlumque tenebris
Auferri: tenet ille tamen, quas non videt arces.
Fulguraque attritis quoties micuere procellis,
His,ait,in Thebas, his jam decet ignibus uti,
Hinc renovare facem,laſſamq; accendere quercum.
Talia dicentem toto Iove fulmen adactum
Corripuit. primæ fugere in nubila criſtæ,
Et clypei niger umbo cadit. jamque omnia lucent
Membra viri. cedunt acies, & terror utrinque
Quo ruat, ardenti feriat quas corpore turmas.
Intra ſe ſtridere facem, galeamque, comasque
Quærit, & urentem thoraca repellere dextra
Conatus, ferri cinerem ſub pectore tractat.
Pectoraque inviſis obicit fumantia muris
Ne caderet. ſed membra virum terrena relinquunt,
Exuiturque animus. paulum ſi tardius artus
Ceſſiſſent, potuit fulmen meruiſſe ſecundum.

P. PAPINII STATII THEBAIDOS

LIBER VNDECIMVS.

POſtquam magnanimus furias virtutis iniquæ
Conſumpſit Capaneus, expiravitq; receptum
Fulmen, & ad terras longe comitata cadentem
Signavit muros ultricis ſemita flammæ:
Componit dextra victor concuſſa plagarum
Iuppiter, & vultu cœlumque, diemque reducit
Gratantur ſuperi. Phlegræ ceu feſſus anhelet
Prælia, & Encelado fumantem impreſſerit Ætnam.
Ille jacet laceræ complexus fragmina turris,
Torvus adhuc viſu, memorandaque facta relinquens
Gentibus, atque ipſi non illaudata Tonanti.
Quantus Apollineæ temerator matris Averno
Tenditur, ipſæ horrent ſi quando pectore ab alto
Emergunt volucres, immenſaque membra jacentis
Spectant, dum miſeræ creſcunt in pabula fibræ.
Sic gravat injectus terras, hoſtiliaque urit
Arva, & anhelantem cœleſti ſulfure campum.
Reſpirant Thebæ, templisque tacentia ſurgunt
Agmina. jam finis votis, finisque ſupremis
Planctibus, & natos auſæ deponere matres.
At vaga palantes campo fuga volvit Achivos.
Nec jam aut hoſtes turmæ, aut ferrum mortale timetur,
Omnibus ante oculos iræ Iovis, omnibus ardent
Arma metu, galeæque tonant, viſusque paventes
Ipſe ſequi, & profugis opponere Iuppiter ignes.
Inſtat Agenoreus miles, cœlique tumultu
Vtitur, indomitos ut cum Maſſylla per arva
Armenti reges magno Leo frangit hiatu,
Et contentus abit: rauci tunc cominus urſi,
Tunc avidi venere lupi, rabieque remiſſa
Lambunt degeneres alienæ vulnera prædæ.
Hinc premit Eurymedon, cui ruſticus horror in armis,
Ruſtica tela manu, patriumque agitare tumultum.
Pan illi genitor: tener hinc conatibus annos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Egreditur, juvenemq; patrem puer æquat Alatreus.
Fœlices ambo: ſed fortunatior ille,
Quem genuiſſe juvat, nec jam dinoſcere promptum,
Quæ magis arma ſonent, quo plus eat haſta lacerto.
Arctatur denſo fugientum examine vallum.
Quas volvis, Gradive, vices? modo mœnia Cadmi
Scandebant, ſua nunc defendunt tecta Pelaſgi.
Ceu redeunt nubes, ceu circumflantibus Auſtris
Alternus procumbit ager, ceu gurgite cano
Nunc retegit bibulas, nunc obruit æſtus arenas.
Procumbit late pubes Tirynthia, alumni
Exuvias imitata dei. trux mœret ab alto
Amphitryoniades Nemeæa in ſanguine terga,
Et ſimiles ramos, ſimileſque videre pharetras.
Stabat in Argolicæ ferrato margine turris
Egregius lituo dextri Mavortis Enipeus
Hortator, ſed tunc miſeris dabat utile ſignum,
Suadebatque fugam, & tutos in caſtra receptus:
Cum ſubitum obliquo deſcendit ab aëre vulnus,
Vrgentiſque ſonum leva manus aure retenta eſt,
Sicut erat: fugit in vacuas jam ſpiritus auras,
Iam gelida ora tacent, carmen tuba ſola peregit.
Iamque potens ſcelerum, geminæq; exercita gentis
Sanguine, Tiſiphone fraterna cludere quærit
Bella tuba. nec ſe tanta in certamina retur
Sufficere, inferna comitem in ſede Megæram,
Et conſanguineos in prælia ſuſcitet angues.
Ergo procul vacuâ conſedit valle, ſolumque
Enſe fodit Stygio, terræque immurmurat abſcus
Nomen, &, Elyſiis ſignum indubitabile regnis,
Crinalem attollit longo ſtridore ceraſten.
Cærvleæ dux ille comæ, quo protinus omnis
Horruit audito tellus, pontuſque, poluſque,
Et pater Ætnæos iterum proſpexit ad ignes.
Accipit illa ſonum, ſtabat tunc forte parenti
Proxima, dum cœtu Capaneus laudatur ab omni
Ditis, & inſignem Stygiis fovet amnibus umbram.
Protinus abrupta terrarum mole ſub aſtris
Conſtitit, exultant manes, quantumque profundæ
Rareſcunt tenebræ, tantum de luce receſſit.
Excipit atra ſoror, dextræque innexa profatur:
Hac germana tenus Stygii metuenda parentis
Imperia, & juſſos potui tolerare furores

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Sola ſuper terras, hoſtilique obvia mundo,
Dum vos Elyſium & faciles compeſcitis umbras.
Nec pretium deforme moræ, caſſique labores:
Hoc quodcunque madent campi, quod ſanguine fumant
Stagna, quod innumero Lethæa examine gaudet
Ripa, meæ vires, mea læta inſignia. ſed quid
Hæc ego? Mars habeat, vulgataque jactet Enyo.
Vidiſtis (Stygiis certe manifeſtus in umbris)
Sanguine fœdatum rictus, atroque madentem
Ora ducem tabo. miſerum inſatiabilis edit
Me tradente caput. modo nempe horrendus ab aſtris
Deſcendit vos usque fragor. mea ſacra premebat
Tempeſtas, ego mixta viri furialibus armis
Bella deûm, & magnas ridebam fulminis iras.
Sed jam (effabor enim) longo ſudore fatiſcunt.
Corda ſoror, tardæque manus hebet infera cœlo
Taxus, & inſuetos angues nimia aſtra ſoporant.
Tu cui totus adhuc furor, exultantque recentes
Cocyti de fonte comæ, da jungere vires.
Non ſolitas acies, nec Martia bella paramus,
Sed fratrum (licet alma fides, pietasque repugnent,
Vincentur) fratrum ſtringendi cominus enſes.
Grande opus. ipſæ odiis, ipſæ diſcordibus armis
Aptemur. quid lenta venis? agedum elige cujus
Signa feras: ambo faciles, noſtrique, ſed anceps
Vulgus, & adfatus matris, blandamque precatu
Antigonen timeo, paulum ne noſtra retardet
Conſilia. ipſe etiam, qui nos laſſare precando
Suetus, & ultrices oculorum expoſcere diras,
Iam pater eſt. cœtu fertur jam ſolus ab omni
Flere ſibi. Atq; adeo moror ipſa irrumpere Thebas,
Aſſuetumque larem, tibi pareat impius exul,
Argolicumque impelle nefas, neu mitis Adraſtus
Prævaleat, plebesque, cave, Lernæa moretur.
Vade, & in alternas inimica revertere pugnas.
Talia partitæ diverſum abiere forores.
Vt Notus, & Boreas, gemino de cardine mundi,
Hic nive Rhiphæa, Libycis hic paſtus arenis,
Bella cient. clamant amnes, freta, nubila, ſilvæ;
Iamque patent ſtrages. plangunt ſua damna coloni,
Et tamen oppreſſos miſerantur in æquore nautas.
Illas ut ſummo vidit pater altus Olympo

In-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Inceſtare diem, trepidumque Hyperionis orbem
Suffundi maculis, torvo ſic inchoat ore:
Vidimus armiferos, quo fas erat usque, furores,
Cœlicolæ, licitasque acies, etſi impia bella
Vnus init, auſusque mea procumbere dextra.
Nunc par infandum, miſerisque incognita terris
Pugna ſubeſt. auferte oculos. abſentibus auſint
Iſta deis, lateantque Iovem. ſat funera menſæ
Tantaleæ, & ſontes vidiſſe Lycaonis aras,
Et feſtina polo ducentes aſtra Mycenas.
Nunc etiam turbanda dies. mala nubila tellus
Accipe, ſecedantque poli, ſtat parcere mundo,
Cœlitibusque meis. ſaltem ne virginis almæ
Sidera, Ledæi videant neu talia fratres.
Sic pater omnipotens, viſusque nocentibus arvis
Abſtulit, & dulci terræ caruere ſereno.
Iamque per Argolicas Erebo ſata virgo cohortes
Veſtigat Polynicis iter, portisque ſub ipſis
Invenit, incertum leto tot iniqua fugane
Exeat, & dubios turbabant omina ſenſus.
Viderat, obſcura vallum dum nocte pererrat
Æger conſilii, curisque noviſſima volvens,
Conjugis Argiæ lacera cum lampade mœſtam
Effigiem. (ſunt monſtra deûm, ſic ire parabat,
Has latura viro tedas erat) ergo roganti,
Quæ via, quisve dolor, cur mœſta inſignia? tantum
Fleverat; atque manu timidos averterat ignes.
Scit mentem vidiſſe nefas. etenim unde Mycenis
Adforet, & vallum conjux inopina ſubiret?
Sed fati monitus, vicinaque funera ſentit,
Ac ſentire timet. cum vero Acherontis operti
Diva ter admoto tetigit thoraca flagello,
Ardet inops animi, nec tam confidere regno,
Quam ſcelus, & cædē, & perfoſſi in ſanguine fratris
Expirare cupit, ſubitusque adfatur Adraſtum.
Sera quidem, extremus ſocium, gentisque ſuperſtes
Argolicæ, conſulta, pater, jam rebus in arctis
Aggredior: tunc tempus erat, cum ſanguis Achivum
Integer, ire ultro, primamque capeſſere pugnam.
Non plebis Danaæ florem, regumque verendas
Objectare animas. ut lamentabile tantis
Vrbibus induerem capiti decus: aſpera quando
Præcepit virtus; nunc ſaltem exolvere fas ſit,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

uæ merui. ſcis namque ſocer, licet alta recondas
ulnera, & adflictum generi vereare pudorem.
le ego ſum, qui te pacem. & pia jura regentem
nfelix (utinamque aliis datis urbibus hoſpes)
xtorrem patria, regnoque. ſed exige tandem
upplicia. fratrem ſuprema in bella (quid horres?
ecretum eſt, fixumque) voco. deſiſte morari:
lec poteris. non ſi atra parens, miſeræque ſorores
n media arma cadant: non ſi ipſe ad bella ruenti
bſtet, & extinctos galeæ pater ingerat orbes,
eficiam. an ne bibam ſupereſt quodcunque cruoris
nachii? & veſtris etiamnum mortibus utar?
ide egomet propter ruptos telluris hiatus,
Iec ſubii: vidi exanimum, fecique nocentem
ydea: me Tegee regem indefeſſa repoſcit,
Orbaque Parrhaſiis ululat mihi mater in antris.
pſe nec Iſmeni ripas, dum ſtagna cruentat
Hippomedon, Tyrias potui nec ſcandere turres,
Dum tonat, & tecum, Capaneu, miſcere furores?
Quis tantus pro luce timor? ſed digna rependam,
Conveniant ubicunque nurus, matresque Pelaſgæ,
Longævique patres, quorum tot gaudia carpſi,
Orbavique domos. fratri concurro: quid ultra eſt?
Spectent, & votis victorem Etheoclea poſcant.
Iamque vale conjux, dulcesque valete Mycenæ.
At tu care ſocer (nec enim omnis culpa malorum
Me penes, & ſuperi mecum, Parcæque nocentes)
Sis lenis cineri, meque hæc poſt prælia raptum
Alitibus, fratrique tegas, urnaque reportes.
Hoc tantum, & natæ melius connubia jungas.
Ibant in lachrymas, veluti cum vere reverſo
Biſtoniæ tepuere nives, ſummittitur ingens
Hæmus, & anguſtos Rhodope deſcendit in amnes;
Cœperat & leni ſenior mulcere furentem
Alloquio. ſcidit orſa novo terrore cruenta
Eumenis, alipedemque citum, fataliaque arma,
Protinus Inachii vultus expreſſa Perinthi
Obtulit, ac fidas excluſit caſſide voces.
Ac ſuper hæc: Abrumpe moras: celeremus, & illum
Adventare ferunt portis. ſic omnia vicit,
Correptumque injecit equo. volat æquore aperto
Pallidus, inſtantemque deæ circumſpicit umbram.
Sacra Iovi merito Tyrius pro fulmine ductor

Ne-

Nequicquam Danaos ratus exarmaſſe ferebat.
Nec pater ætherius, divumque has ullus ad aras,
Sed mala Tiſiphone trepidis inſerta miniſtris
Aſtat, & inferno prævertit vota Tonanti.
Summe deûm, tibi namque meæ primordia Thebæ,
(Liveat infandum licet Argos, & aſpera Iuno)
Debent, Sidonios ex quo per littora raptor
Turbaſti thyaſos, dignatus virgine noſtra
Terga premi, & placidas falſum mugire per undas!
Nec te vana fides, iterum Cadmeïa adeptum
Connubia, & Tyrios nimium irrupiſſe penates.
Tandem, inquam, ſoceros, dilectaque mœnia gratus
Reſpicis, adſertorque tonas. ceu regia cœli
Attentata tui, ſic te pro turribus altis
Vidimus urgentem nubes, lateque benignum
Fulmen, & auditos proavis agnovimus ignes:
Accipe nunc pecudes, & magni thuris acervos.
Votivumque marem. dignas ſed pendere grates
Haud mortale opus eſt. certent tibi reddere Bacchus
Noſter, & Alcides. illis hæc mœnia ſerva.
Dixerat, aſt illi niger ignis in ora genasque
Proſiluit, raptumque comis diadema cremavit.
Tunc ferus ante ictum ſpumis delubra cruentat
Taurus, & obſtantum mediis è cœtibus exit
Turbidus, inſano feriens altaria cornu.
Diffugiunt famuli, & regem ſolatur aruſpex.
Ipſe inſtaurari ſacrum male fortis, agique
Imperat, & magnos ficto premit ore timores.
Qualis ubi implicitum Tirynthius oſſibus ignem
Senſit, & Oeteas membris accedere veſtes,
Vota incepta tamen, libataque thura ferebat
Durus adhuc, patiensque mali, mox grande coactus
Ingemuit, victorque furit per viſcera Neſſus.
Nuntius exanimi ſuſpenſus pectora curſu
Æpytus ad regem portæ ſtatione relicta
Tendit, & hæc trepido vix intellectus anhelat:
Rumpe pios cultus, intempeſtivaque, Rector,
Sacra Deûm. frater muris circum omnibus inſtat,
Portarumque moras frenis adſultat, & haſtis,
Nomine te crebro, te ſolum in prælia poſcens.
Flent mœſti retro comites, & uterque loquenti
Adgemit, & pulſis exercitus obſtrepit armis.
Ille vocat? Nunc tempus erat, ſator optime divûm.
Quid

Quid meruit Capaneus? turbatus inhorruit altis
Rex odiis, mediaque tamen gaviſus in ira eſt.
Sic ubi regnator poſt exulis otia tauri,
Mugitum hoſtilem ſumma tulit aure juvencus.
Agnovitque minas, magna ſtat fervidus ira
Ante gregem, ſpumiſque animos ardentibus effert,
Nunc pede torvus humum, nunc cornibus aëra fin-
dens.
Horret ager, trepidæque expectant prælia valles.
Non deſunt regi comites: Sine, mœnia pulſet
Irritus. ille autem fractis huc audeat usque
Viribus? hic miſeris furor eſt inſtare periclo
Nec librare metus, & tuta odiſſe. reſiſte
Hoc fretus ſolio. nos propulſabimus hoſtem.
Hos bellare jube. ſic proxima turba, ſed ardens
Ecce aderat luctu, dicturusque omnia belli
Libertate Creon. urit fera corda Menœceus:
Nulla patri requies: illum quæritque, tenetque.
Illum ſanguineos proflantem pectore rivos
Aſpicit, & ſæva ſemper de turre cadentem.
Vt dubium, & pugnas cunctantem Etheoclea vidit:
Ibis ait, neque te ulterius, fratrumque ducumque,
Peſſime, funeribus patriæ, lachrymiſque potitum,
Eumenidum belliquc reum, patiemur inulti.
Sat tua non æquis luimus perjuria divis. (ctam,
Vrbem armis,opibusq; gravem,& modo civibus ar-
Ceu cœlo dimiſſa lues, inimicave tellus
Hauſiſti, vacuamque tamen ſublimis obumbras?
Deeſt ſervitio plebes. hos ignis egentes
Fert humus, hos pelago patrius jam detulit amnis.
Hi quærunt artus, illi ardua vulnera curant.
Redde agedum miſeris fratres,natosque,patresque,
Redde arvis, domibusque viros. ubi maximus Hy-
pſeus,
Finitimusque Dryas? ubi Phocidos arma ſonoræ,
Euboicique duces? illos tamen æqua duelli
Fors tulit ad manes. at tu (pudet) hoſtia regni,
Hoſtia nate jaces, ceu mutus, & è grege ſanguis.
Hei mihi primitiis armorum, & rite nefaſto
Libatus, juſſusque mori, & cunctabitur ultra
Iſte? nec adverſo nunc ſaltem Marte vocatus
Stabit? an in pugnas alium jubet ire prophanus
Tireſias? iterumque meos oracula nectit

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

In gemitus?quid enim miſero ſuper unicus Hæmon?
Ille jube ſubeat, tuque hinc ſpectator ab alta
Turre ſede. quid ſæva fremis,famulamq; cohortem
Reſpectas? hi te ire volunt, hi pendere pœnas:
Ipſa etiam genitrix, ipſæque odore ſorores.
In te ardens frater, ferrum,mortemque minatur,
Sævaque portarum convellit clauſtra, nec audis?
Sic pater infrendens, miſeraque exæſtuat ira.
Ille ſub hæc: Non fallis, ait, nec te inclyta nati
Fata movent:canere illa patrem,& jactare decebat.
Sed ſpes ſub lachrymis,ſpes atque occulta cupido
His latet; inſano prætendis funera voto,
Meque premis fruſtra, vacuæ ceu proximus aulæ.
Non ita Sidoniam fortuna reliquerit urbem,
In te ut ſceptra cadant, tanto indigniſſime nato.
Nec mihi difficilis præſens vindicta. ſed arma
Arma prius famuli. coëant in prælia fratres,
Vult gemitus lenire Creon: lucrare furorem:
Victori mihi cuncta lues. Sic jurgia paulum
Diſtulit, atque enſem,quem jam dabat ira,repreſſit.
Ictus ut incerto paſtoris vulnere ſerpens
Erigitur gyro, longumque è corpore toto
Virus in ora legit, paulum ſi devius hoſtis
Torſit iter, cecidere minæ, tumefactaque fruſtra
Colla ſedent, iraſque ſui bibit ipſe veneni.
At genitrix primam funeſtæ ſortis ut amens
Expavit famam, (nec tarde credidit) ibat
Sciſſa comas, vultuque, & pectore nuda cruento,
Non ſexus, decoriſve memor. Pentheïa qualis
Mater ad inſani ſcandebat culmina montis,
Promiſſum ſævo caput allatura Lyæo.
Non comites, non ferre ipſæ veſtigia natæ
Æqua valent. tantum miſeræ dolor ultimus addit
Robur, & exangues crudeſcunt luctibus anni.
Iamque decus galeæ, jam ſpicula ſæva ligabat
Ductor,& ad lituos hilarem,trepidumque tubarum
Proſpiciebat equum. ſubito cum apparuit ingens
Mater, & ipſe metu famulumque expalluit omnis
Cœtus, & oblatam retro dedit armiger haſtam.
Quis furor? unde iterum regni integrata reſurgit
Eumenis? ipſi etiam poſt omnia, cominus ipſi
Stabitis? usque adeo geminas duxiſſe cohortes,
Et facinus mandaſſe parum eſt? quo deinde redibit
Vi-

Victor? in hos ne ſinus? ô diri conjugis olim
Felices tenebræ! datis improba lumina pœnas.
Hæc ſpectanda dies? quo, ſæve, minantia flectis
Ora? quid alternos vultus, pallorque ruborque
Mutat? & obnixi frangunt mala murmura dentes?
Me miſerã, vinces! prius hæc tamen arma neceſſe eſt
Experiare domi. ſtabo ipſa in limine portæ
Auſpicium infelix, ſcelerumque immanis imago.
Hæc tibi canicies, hæc ſunt calcanda, nefande,
Vbera. perque uterum ſonipes hic matris agendus.
Parce: quid oppoſitam capulo, parmaque repellis?
Non ego te contra Stygiis feralia ſanxi
Vota deis. cæco nec Erinnyas ore rogavi.
Exaudi miſeram: genitrix te, ſæve, precatur, (des.
Non pater. adde moram ſceleri, & metire quod au-
Sed pulſat muros germanus, & impia contra
Bella ciet? non mater enim, non obſtat eunti
Vlla ſoror. te cuncta rogant, hic plangimus omnes.
Aſt ibi vix unus pugnas diſſuadet Adraſtus,
Aut fortaſſe jubet. tu limina avita deosque
Linquis, & à noſtris in fratrem amplexibus exis?
At parte ex alia tacitos obſtante tumultu
Antigone furata gradus (nec caſta retardat
Virginitas) volat Ogygii faſtigia muri
Exuperare furens. ſenior comes hæret eunti
Actor, & hic ſummas non duraturus ad arces.
Vtque procul viſis paulum dubitavit in armis,
Agnovitque (nefas?) jaculis, & voce ſuperba
Tecta inceſſentem, magno prius omnia planctu
Implet, & è muris ceu deſcenſura profatur:
Comprime tela manu, paulumq; hanc aſpice turrim
Frater, & horrentes refer in mea lumina criſtas.
Agnoſcis ne hoſtes? ſic annua pacta, fidemque
Poſcimus? hi queſtus? hæc eſt bona cauſa modeſti
Exulis? Argolicos per te, germane, penates
(Nam Tyriis jam nullus honos,) per ſiquid in illa
Dulce domo, ſummitte animos. en utraque gentis
Turba rogant, ambæque acies. rogat illa ſuorum
Antigone devota malis, ſuſpectaque regi,
Et tantum tua, dure, ſoror. ſaltem ora, trucesque
Solve genas. liceat vultus fortaſſe ſupremum
Noſcere dilectos. &, ad hæc lamenta, videre,
Anne fleas. illum gemitu jam ſupplice mater

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Frangit, & extremum dimittere dicitur enſem.
Tu mihi fortis adhuc? mihi, quæ tua nocte, dieque
Exilia, erroresque fleo? jam jamque tumentem
Placavi tibi, ſæve, patrem. quid crimine ſolvis
Germanum? nempe ille fidem & ſtata fœdera rupit,
Ille nocens, ſævusque ſuis. tamen ecce vocatus
Non venit. his paulum furor elangueſcere dictis
Cœperat, obſtreperet quamquam, atque obſtaret Erinnys.
Iam ſummiſſa manus, lente jam flectit habenas,
Iam tacet. erumpunt gemitus, lachrymasque fatetur
Caſſis. hebent iræ, pariterque & abire nocentem
Et veniſſe pudet. ſubito cum matre repulſa
Eumenis ejecit fractis Etheoclea portis
Clamantem, Venio, ſolumque quod ante vocaſti
Invideo. ne inceſſe moras, gravis arma tenebat
Mater. Io patria, ô regum incertiſſima tellus,
Nunc certe victoris eris. nec mitior ille, (quum?
Tandem, inquit, ſcis, ſæve, fidem? & deſcendis in æ-
O mihi nunc primum longo poſt tempore frater,
Congredere: hæ leges, hæc fœdera ſola ſuperſunt.
Sic hoſtile tuens fratrem: namque uritur alto
Corde, quod innumeri comites, quod regia caſſis,
Inſtratusque oſtro ſonipes, quod fulva metallo
Parma micet: quamquam haud armis inhonorus & ipſe,
Nec palla vulgare nitens. opus ipſa novarat
Mœoniis Argia modis, & pollice docto
Stamina purpureæ ſociaverat aurea telæ.
Iamque in pulvereum furiis hortantibus æquor
Proſiliunt: ſua quemque comes, ſtimulatque, regitque.
Frena tenent ipſæ, phalerasque, & lucida comunt
Arma manu, mixtisque jubas ſerpentibus augent.
Stat conſanguineum campo ſcelus: unius ingens
Bellum uteri, coëuntque pares ſub caſſide vultus.
Signa tacent, ſiluere tubæ: ſtupefactaque Martis
Cornua. ter nigris avidus regnator ab oris
Intonuit, terque ima ſoli concuſſit, & ipſi
Armorum fugere dei. nusquam inclyta Virtus,
Reſtinxit Bellona faces, longeque paventes
Mars rapuit currus, & Gorgone cruda virago
Abſtitit, inque vicem Stygiæ rubuere ſorores.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ominet excelſis vulgus miſerabile tectis : (ce.
ncta madent lachrymis, & ab omni plangitur ar-
nc queſti vixiſſe ſenes, hinc pectore nudo
ant matres, parvosque vetant attendere natos.
ſe quoque Ogygios monſtra ad gentilia manes
rtareus rector porta jubet ire recluſa.
ontibus inſidunt patriis, triſtique corona
fecere diem, & vinci ſua crimina gaudent.
os ut ſtimulis ire in diſcrimen apertis
udiit, & ſceleri nullum jam obſtare pudorem,
dvolat, & medias immittit Adraſtus habenas.
ſe quidem regnis multum, & venerabilis ævo,
d quid apud tales, quis nec ſua pignora curæ ?
lternos tamen ille rogat : Spectabimus ergo
achidæ, Tyriique nefas? ubi jura, deique?
ella ubi? ne perſtate animis. te deprecor hoſtis,
Quamquam, hæc ira ſinat, nec tu mihi ſanguine longe)
'e gener, & jubeo. ſceptri ſi tanta cupido eſt.
xuo regales habitus : I Lernan, & Argos
olus habe. non verba magis ſuadentia frangunt
Accenſos, ſumptisque ſemel conatibus obſtant,
Quam Scytha curvatis erectus fluctibus unquam
Pontus, Cyaneos vetuit concurrere montes.
Vt periiſſe preces, geminosque ad prælia fuſos
Pulvere cornipedes, explorarique furentum
n digitis amenta videt, fugit, omnia linquens
Caſtra, viros, generum, Thebas, ac fata monentem
Converſumque jugo propellit Ariona. qualis
Demiſſus curru levæ poſt præmia ſortis
Vmbrarum cuſtos, mundique noviſſimus hæres
Palluit, amiſſo veniens in Tartara cœlo.
Non tamen indulſit pugnæ, cunctataque primo
Subſtitit in ſcelere, & paulum fortuna morata eſt.
Bis caſſæ periere viæ : bis cominus actos
Avertit bonus error equos, puræque nefandi
Sanguinis. obliquis ceciderunt ictibus haſtæ.
Tendunt frena manu, & ſævis calcaribus urgent
Immeritos. movet & geminas miſerabile divûm
Prodigium turmas, alternaque murmura volvunt
Muſſantes, iterare aciem, procurrere ſæpe
Impetus, & totum miſeris opponere bellum.
Iamdudum terris, cœtuque offenſa deorum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Averſa cœli Pietas in parte ſedebat,
Non habitu quo nota prius, non ore ſereno,
Sed vittis exuta comam, fraternaque bella,
Ceu ſoror infelix pugnantum,aut anxia mater,
Deflebat : ſævumque Iovem,Parcasque nocentes
Vociferans, ſeſeque polis, & luce relicta
Deſcenſuram Erebo, & Stygios jam malle penates.
Quid me, ait, ut ſævis animantum, ac ſæpe deorum
Obſtaturam animis, princeps natura, creabas?
Nil jam ego per populos, nusquā reverentia noſtri.
O furor, ô homines, diræque Prometheos artes!
Quam bene poſt Pyrrham tellus,pontusq; vacabant?
En mortale genus! dixit,ſpeculataque tempus,
Auxilium tentemus, ait, licet irrita coner.
Deſiluitque polo : niveus ſub nubibus altis
Quamquam mœſta deæ, ſequitur veſtigia limes.
Vix ſteterat campo, ſubita manſueſcere pace
Agmina,ſentirique nefas. tunc ora madeſcunt,
Pectoraque, & tacitus ſubrepſit fratribus horror.
Arma etiam ſimulata gerens, cultusque viriles
Nunc his, nunc illis, Agite,ite, obſiſtite, clamat,
Quîs nati fratresque domi, quîs pignora tanta.
His quoque (nonne palam eſt ultro miſereſcere di-
vos ?)
Tela cadunt : cunctantur equi : fors ipſa repugnat,
Nonnihil impulerat dubios, ni torva notaſſet
Tiſiphone fraudes , cœleſtique ocyor igne
Afforet increpitans. Quid belli obverteris auſis,
Numen iners,pacique datum? cede improba: noſter
Hic campus, noſterque dies. nunc ſera nocentes
Defendis Thebas : ubi tunc cum bella cieret
Bacchus? & armatas furiarent orgia matres ?
Aut ubi ſegnis eras, dum Martius impia ſerpens
Stagna bibit ! dum Cadmus arat ? dum victa cadit
Sphynx ?
Dum rogat Oedipoden genitor?dum lampade noſtra
In thalamos Iocaſta venit? ſic urget. & ultro
Vitantem aſpectus, etiam, pudibundaque longe
Ora reducentem, premit asſtridentibus Hydris,
Intentatque faces : dejectam in lumina pallam
Diva trahit, magnoque fugit queſtura Tonanti.
Tunc vero accenſæ ſtimulis majoribus iræ :
Arma placent , verſæque volunt ſpectare cohortes,
In-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ſtaurant crudele nefas. rex impius aptat
la, & funeſtæ caſum prior occupat haſtæ.
viam medium clypei conata per orbem
n perfert ictus, atque alto vincitur auro.
nc exul ſubit, & clare funeſta precatur:
i quos effoſſo non irritus ore rogavit
dipodes, firmate nefas, non improba poſco
ta: piabo manus, & eodem pectora ferro
ſcindam, dum me moriens hic ſceptra tenentem
nquat, & hunc ſecũ portet minor umbra dolorem.
aſta ſubit velox equitis femur inter, equique
a, letum utrique volens. ſed plaga ſedentis
xato vitata genu. tamen irrita voti
ſpis, in obliquis invenit vulnera coſtis.
præceps ſonipes ſtrictæ contemptor habenæ,
rvaque ſanguineo ſcribit rutilantia gyro.
xultat, fratris credens hunc eſſe cruorem.
redit & ipſe metu. totis jamque exul habenis
dulget, cæcusque avidos illidit in ægrum
ornipedem curſus. miſcentur frena, manusque,
elaque, & ad terram turbatis greſſibus ambo
ræcipitant. ut nocte rates, quas nubilus Auſter
nplicuit, frangunt tonſas, mutantque rudentes,
uctatæque diu tenebris, hyemique, ſibique,
icut erant, imo pariter ſedere profundo.
æc pugnæ facies. coëunt ſine more, ſine arte,
antum animis, iraque, atque igneſcentia cernunt
er galeas odia, & vultus rimantur acerbo
umine. nil adeo mediæ telluris, & enſes
mpliciti nexæque manus, alternaque ſævi
urmura, ceu lituos rapiunt, aut ſigna tubarum.
ulmineos veluti præceps cum cominus egit
ra ſues, ſtrictisque erexit pectora ſetis:
gne tremunt oculi, lunataque dentibus uncis
ra ſonant. ſpectat pugnas de rupe propinqua
enator pallens, canibusque ſilentia ſuadet.
ic avidi incurrunt: nec dum letalia miſcent
ulnera, ſed cœptus ſanguis, facinusque peractum,
ec jam opus eſt furiis: tantum mirantur, & adſtant
Laudantes, hominumque dolent plus poſſe furores.
Fratris uterque furens cupit affectatque cruorem,
Et neſcit manare ſuum. Tandem irruit exul,
Hortatusque manum, cui fortior ira, nefasque

Iuſtius, alte enſem germani in corpore preſſit,
Qua male jam plumis imus tegit inguina thorax.
Ille dolens nondum, ſed ferri frigore primo
Territus, in clypeum turbatos colligit artus,
Mox intellecto magis ac magis æger anhelat
Vulnere, nec parcit cedenti. atque increpat hoſti:
Quo retrahis, germane, gradus? O languida ſomno,
Et regnis effœta quies! longaque ſub umbra
Imperia! exilio, rebusque exercita egenis
Membra vides. diſce arma pati, nec fidere lætis.
Sic pugnant miſeri. reſtabat laſſa nefando
Vita duci, ſummusque cruor, poterantque parumper
Stare gradus: ſed ſponte ruit, fraudemque ſupremam
In media jam morte parat. clamore Cithæron
Erigitur, fraterque ratus viciſſe, levavit
Ad cœlum palmas. Bene habet. non irrita vovi,
Cerno graves oculos, atq; ora natantia leto. (rum
Huc aliquis propere ſceptrum, atque inſigne coma-
Dum videt. hæc dicens greſſus admovit, & arma
Ceu templis decus & patriæ laturus ovanti,
Arma etiam ſpoliare cupit. nondum jlle peractis
Manibus, ultrices animam ſervabat in iras.
Vtque ſuperſtantem, pronumque in pectore ſenſit,
Erigit occulte ferrum, vitæque labantis
Relliquias tenues odio ſupplevit, & enſem
Iam lætus fratris non frater corde reliquit.
Ille autem, Vivisne? & adhuc manet ira ſuperſtes,
Perfide, nec ſedes unquam meriture quietas?
I mecum ad Manes: illic quoque pacta repoſcam,
Si modo Agenorei ſtat Gnoſſia judicis urna,
Qua reges punire datur. nec plura locutus,
Concidit, & totis fratrem gravis obruit armis.
Ite truces animæ, funeſtaque Tartara leto
Polluite, & cunctas Erebi conſumite pœnas.
Vosque malis hominum, Stygiæ, jam parcite, divæ,
Omnibus in terris ſcelus hoc, omnique ſub ævo
Viderit una dies, monſtrumque infame futuris
Excidat, & ſoli memorent hæc prælia reges.
At genitor ſceleris comperto fine, profundis
Erepſit tenebris, ſævoque è limine profert
Mortem imperfectam. veteri ſtat ſordida tabo
Vtraque canicies, & durus ſanguine crinis
Obnubit furiale caput. procul ora, genæque

Intus,

ntus, & effoſſæ ſquallent veſtigia lucis.
Virgo autem impoſitæ ſuſtentat pondera levæ,
Dextra ſedet baculo. qualis ſi puppe relicta
Exoſus pigri manes ſulcator Averni
Exeat ad ſuperos, ſolemque, & pallida turbet
Aſtra, nec ipſe diu fortis, patiensque ſuperni
Aëris. interea longum ceſſante magiſtro
Creſcat opus, totisque expectent ſæcula ripis.
Talis init campum, comitique extrema gementi,
Duc, ait, ad natos, patremque recentibus oro
Injice funeribus. cunctatur neſcia virgo,
Quid paret, impediunt iter, implicitosque morantur
Arma, viri, currus, altaque in ſtrage ſeniles
Deficiunt greſſus, & dux miſeranda laborat.
Vt quæſita diu monſtravit corpora clamor
Virginis, inſternit totos frigentibus artus.
Nec vox ulla ſeni. jacet, immugitque cruentis
Vulneribus, nec verba diu tentata ſequuntur.
Dum tractat galeas, atque ora latentia quærit,
Tandem muta furens genitor ſuſpiria ſolvit,
Tarda meam, pietas, longo poſt tempora mentem
Percutis? eſt ne ſub hoc hominis clementia corde?
Vincis me miſerum, vincis, natura, parentem.
En habeo gemitus, lachrymæque per arida ſerpunt
Vulnera, & in molles ſequitur manus impia planctus.
Accipite infandæ juſta exequialia mortis,
Crudeles, nimiumque mei. nec noſcere natos,
Alloquiumque aptare licet. dic, virgo, precanti,
Quem teneo? quo nunc veſtras ego ſævus honore
Proſequar inferias? ô ſi fodienda redirent
Lumina, & in vultus ſævire ex more poteſtas.
Heu dolor, heu juſto magis exaudita parentis
Vota, malæque preces. quisnam fuit ille deorum
Qui ſtetit orantem juxta, præreptaque verba
Dictavit fatis? furor illa, & movit Erinnys,
Et pater, & genitrix, & regna oculique cadentes;
Nil ego. per Ditem juro dulcesque tenebras,
Immeritamque ducem, ſubeam ſic tartara digna
Morte, nec irata fugiat me Laïus umbra.
Hei mihi quos nexus fratrum, quæ vulnera tracto?
Solvite quæſo manus, infeſtaque vincula tandem
Dividite, & medium nunc ſaltem admittite patrem.

Talia dequeſtus, paulatim ſumpſerat iras
Mortis, & occulte telum, ni nata vetaret,
Quærebat, ſed caſta manu ſubtraxerat enſes
Antigone, furit inde ſenex. Vbi noxia tela?
Heu furiæ, num totum abiit in corpora ferrum?
Dicentem comes ægra levat. mutumque dolorem
Ipſa premit, ſævum gaudens planxiſſe parentem.
Olim autem incœptæ clamore exterrita pugnæ
Regina extulerat notum penetralibus enſem,
Enſem ſceptriferi ſpolium lachrymabile Laji.
Multaque cum Superis, & diro queſta cubili,
Et nati furiis, & primi conjugis umbris,
Luctata eſt dextræ, & prono vix pectore ferrum
Intravit tandem, & venas prorupit aniles
Vulnus, & infelix luſtratur ſanguine lectus.
Illius exili ſtridentem in pectore plagam
Iſmene collapſa ſuper, lachrymisque, comisque
Siccabat plangens. qualis Marathonide ſilva
Flebilis Erigone, cæſi prope funera patris
Queſtibus abſumptis triſtem jam ſolvere nodum
Cœperat, & fortes ramos moritura legebat.
At jam læta ducum ſpes cluſiſſe duorum
Res Amphionias alio, ſceptrumque maligna
Tranſtulerat Fortuna manu, Cadmique tenebat
Iura Creon. miſer heu bellorum terminus! illi
Pugnarant fratres. hunc & Mavortia clamant
Semina, & impenſus patriæ paulo ante Menœceus
Conciliat populis. ſcandit fatale tyrannus
Flebilis Aoniæ ſolium. prò blanda poteſtas,
Et ſceptri male-ſuadus amor! nunquamne priorum
Hærebunt documenta novis? juvat ecce nefaſto
Stare loco, regimenque manu tractare cruentum,
Quid melior Fortuna poteſt? jam flectere patrem
Incipit, atque datis abolere Menœcea regnis.
Primum adeo ſævis imbutus amoribus aulæ,
Indicium ſpecimenque ſui, jubet igne ſupremo
Arceri Danaos, nudoque ſub axe relinqui
Infelix bellum, & triſtes ſine ſedibus umbras.
Mox reducem Ogygiæ congreſſus limine portæ
Oedipoden timuit paulum, ſeſeque minorem
Confeſſus tacite, promptamque coërcuit iram.
Mox redit in regem, cæcumque audentibus hoſtem
Increpitans. procul, inquit, abi victoribus omen
Invi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Invifum, & furias averte, ac mœnia luſtra
Diſceſſu Thebana tuō. ſpes longa peracta eſt.
Vade, jacent nati. quæ jam tibi vota ſuperſunt?
Horruit inſtinctu rabido, ſteteruntque trementes,
Ceu viſu præſente, genæ, ſeniumque receſſit.
Tunc natam, baculumque manu dimiſit, & iræ
Innixus, tumido vocem de pectore rumpit:
Iamne vacat ſævire, Creon? modo perfida regna
Fortunæque locum noſtræ miſerande ſubiſti,
Et tibi jam fas eſt regum calcare ruinas?
Iam tumulis victos, ſocios jam mœnibus arces?
Macte, potes digne Thebarum ſceptra tueri.
Hæc tua prima dies. ſed cur nova contrahis amens
Iura? quid anguſte tantos metiris honores?
Exilium intendis? timida inclementia regum
Iſta. feros avidus quin protinus imbuis enſes?
Crede: licet veniat cupidus parere ſatelles,
Intrepidusque ſecet non evitantia colla,
Incipe: an expectas, ut pronus ſupplice dextra
Sternar? & immitis domini veſtigia quæram?
Finge autem tentare, ſines? mihine ulla minaris
Supplicia? aut ullos reris ſupereſſe timores?
Linquere tecta jubes? cœlum, terrasque reliqui
Sponte, atque ultricem crudelis in ora retorſi
Non ullo cogente manum. quid tale jubere
Rex inimice potes? fugio, excedoque nefandis
Sedibus. an refert quo funera longa, measque
Transportem tenebras? ne non gens cuncta precanti
Concedat, patriæ quantum miſer incubo terræ?
Sed dulces Thebæ: nimirum hic clarior ortus,
Et meliora meos permulcent ſidera vultus.
Hic genitrix, natique. habeas Thebana, regasque
Mœnia, quo Cadmus, quo Laïus omine rexit,
Quoque ego. ſic thalamos, ſic pignora fida capeſſas.
Nec tibi ſit virtus fortunam evadere dextra:
Sed lucem deprenſus ames. ſatis omina ſanxi,
Sed lucem deprenſus ames. ſatis omina ſanxi,
Duc age nata procul. quid te autem luctibus addo?
Da, rex magne, ducem. timuit miſeranda relinqui
Antigone: mutatque preces. felicia per te
Regna, verende Creon, ſanctasq; Menœceos umbras:
Da veniam adflicto, dictisque ignoſce ſuperbis.
Hunc morem fandi longæ fecere querelæ.
Nec ſoli ferus iſte tibi, ſic fata, deosque

Allo-

Alloquitur. durus luctu, facilisque nec ipſi
Sæpe mihi. pridem indomito ſub pectore fervet
Libertas miſera, & ſævæ ſpes anxia mortis.
Et nunc ecce tuas irritat callidus iras,
Suppliciumque cupit. ſed tu majoribus, oro,
Imperii potiare bonis, altusque jacentes
Prætereas, & magna ducum vereare priorum
Funera. & hic quondam ſolio ſublimis, & armis
Septus, opem miſeris, jura & poſcentibus æquus,
Supplicibusque dabat: cui nunc ex agmine tanto
Vna comes, nec dum exul erat. felicibus his ne
Obſtat? in hunc odiis, & regni viribus exis?
Hunc abigis tectis? an ne prope limina clarum
Ingemat, & votis intempeſtivus oberret?
Pone metum, procul usque tua ſummotus ab aula
Flebit. ego erectum ſubigam, & ſervire docebo.
Cœtibus abducam, ſolaque in ſede recondam:
Exul erit: nam quæ migranti externa patebunt
Mœnia? vis Argos eat, hoſtilesque Mycenas
Squallidus irreptet? victique ad limen Adraſti
Aonias narret clades? tenuemque precetur
Rex Thebanus opem? miſeræ quid crimina gentis
Pandere, quid caſus juvat oſtentare pudendos?
Conde precor quodcunque ſumus, nec longa precamur
Dona Creon, miſerere ſenis, mœſtique parentis
Hic precor, hic manes indulge ponere: certe
Thebanos ſepelire licet. ſic orat, humique
Volvitur. abducit genitor. ſævumque minatur
Indignans veniam. qualis leo rupe ſub alta,
Quem viridem quondam ſilvę montesq; tremebant:
Iam piger, & longo jacet exarmatus ab ævo,
Magna tamen facies, & non adeunda ſenectus:
Et ſi demiſſas veniat mugitus ad aures,
Erigitur, meminitque ſui, viresque peractas
Ingemit, & campis alios regnare leones.
Flectitur affatu, ſed non tamen omnia rector
Supplicis indulget lachrymis, partemque recidit
Muneris. haud, inquit, patriis prohibebere longe
Finibus, occurſu dum non pia templa, domosque
Commacules. habeant te luſtra, tuusque Cithæron:
Atque hæc ecce tuis tellus habitabilis umbris,
Qua bellum, geminæque jacent in ſanguine gentes.
Sic

Sic ait, & ficto comitum, vulgique gementis
Aſſenſu, limen tumidus regale petebat.
Interea pulſi vallum exitiale Pelaſgi
Deſtituunt furto. nulli ſua ſigna, ſuusque
Ductor: eunt taciti paſſim, & pro funere pulchro
Dedecorem amplexi vitam reditusque pudendos.
Nox favet. & grata profugos amplectitur umbra.

P. PAPINII STATII

THEBAIDOS

LIBER DVODECIMVS.

Nondum cuncta polo vigil inclinaverat aſtra
Ortus, & inſtantem cornu tenuiore videbat
Luna diem: trepidas ſubito Tithonia nubes
Diſcutit, ac reduci magnum parat æthera Phœbo.
Agmina jam raris Dircæa penatibus errant
Noctis queſta moras, quamvis tunc otia tandem,
Et primus poſt bella ſopor: tamen ægra quietem
Pax fugat, & ſævi meminit victoria belli.
Vix primo proferre gradum, & munimina valli
Solvere, vix totas reſerare audacia portas.
Stant veteres ante ora metus, campique vacantis
Horror: ut adſiduo jactatis æquore tellus
Prima labat. ſic attoniti nil cominus ire
Mirantur, fuſasque putant adſurgere turmas.
Sic ubi proſpicuæ ſcandentem limina turris
Idaliæ volucres fulvum aſpexere draconem,
Intus agunt natos, & fœta cubilia vallant
Vnguibus, imbellesque citant ad prælia pennas:
Mox ruerit licet ille retro, tamen aëra nudum
Candida turba timet, tandemque ingreſſa volatus
Horret, & à mediis etiamnum reſpicit aſtris.
Itur in exanguem populum, bellique jacentis
Relliquias, qua quemque dolor, luctusque cruenti
Exegere duces. hi tela, hi corpora, at illi
Cæſorum tantum ora vident, alienaque juxta
Pectora. pars currus deflent, viduisque loquutus

Hoc

Hoc ſolum quia reſtat, equis: pars oſcula figunt
Vulneribus magnis, & de virtute queruntur.
Frigida digeritur ſtrages: patuere reciſæ
Cum capulis, haſtisque manus, mediisque ſagittæ
Luminibus ſtantes. multis veſtigia cædis
Nulla, ruunt planctu pendente, & ubique parato.
At circum informes truncos miſerabile ſurgit
Certamen, qui juſta ferant, qui funera ducant.
Sæpe etiam hoſtiles (luſit Fortuna parumper)
Decepti flevere viros. nec certa facultas
Noſcere quem miſeri vitent, calcentve cruorem.
At quibus eſt illæſa domus, vacuique dolores,
Aut deſerta vagi Danaum tentoria luſtrant:
Immittuntque faces, aut (quæ poſt bella voluptas)
Quærunt diſperſi, jaceat quo pulvere Tydeus,
An rapti pateat ſpecus auguris, aut ubi divûm
Hoſtis, an ætheriæ vivant per membra favillæ.
Iam lachrymis exemta dies, nec ſerus abegit
Veſper: amant miſeri lamenta, malisque fruuntur.
Nec ſubiere domos, ſed circum funera pernox
Turba ſedet, vicibusque datis alterna gementes
Igne feras, planctuque fugant. nec dulcibus aſtris
Victa, nec aſſiduo coïerunt lumina fletu.
Tertius auroram pulſabat Lucifer, & jam
Montibus orbatis lucorum gloria, magnæ
Theumeſi venere trabes, & amica Cithæron
Silva rogis. ardent exciſæ viſcera gentis
Molibus extructis. ſupremo munere gaudent
Ogygii manes: queritur miſerabile Grajum
Nuda cohors, vetitumq; gemens circumvolat ignẽ.
Accipit & ſævi manes Etheoclis iniquos
Haudquaquam regalis honos, Argivus haberi
Frater juſſus adhuc, atque exule pellitur umbra,
At non plebejo fumare Menœcea buſto
Rex genitor, Thebæque ſinunt. nec robora vilem
Struxerunt de more rogum: ſed bellicus agger
Curribus, & clypeis, Grajorumque omnibus armis
Sternitur. hoſtiles ſuper ipſe ut victor acervos,
Pacifera lauro crinem, vittisque decorus
Accubat. haud aliter quam cum poſcentibus aſtris
Lætus in accenſa jacuit Tirynthius Oeta.
Spirantes ſuper inferias captiva Pelaſgum
Corpora, frenatosque pater, ſolatia, fortes

Bel-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Bellorum, mactabat equos, his arduus ignis
Palpitat, & gemitus tandem erupere paterni:
O niſi magnanimus tantæ te laudis iniſſet
Ardor, Echionios mecum venerande penates,
Atque ultra recture puer: venientia qui nunc
Gaudia & ingratum regni mihi munus acerbas.
Tu ſuperum convexa licet, cœtusque perenni
(Credo equidem) Virtute colas: mihi flebile ſemper
Numen eris. ponant aras, excelſaque Thebæ
Templa dicent: uni fas ſit lugere parenti.
Et nunc heu quæ digna tibi ſolennia, quasve
Largiar exequias? nec ſi fatale, poteſtas,
Argos, & impulſas cineri miſcere Mycenas,
Meque ſuper, cui vita, (nefas!) & ſanguine nati
Partus honos. eademne dies, eadem impia bella
Te, puer, & diros miſere in Tartara fratres?
Et nunc Oedipodi par eſt Fortuna doloris,
Ac mihi: quam ſimiles gemimus, bone Iuppiter, umbras?
Accipe, nate, tui nova libamenta triumphi,
Accipe, & hoc regimen dextræ, frontisque ſuperbæ
Vincula, quæ patri nimium geſtanda dediſti.
Regem te, regem, triſtes Etheocleos umbræ
Aſpiciant. ſimul hæc dicens, crinemque, manumque
Deſtruit, accenſaq; iterat violentius ira: (Lernæ
Sævum agedum, immittemque vocent, nunc funera
Tecum ardere veto. longos utinam addere ſenſus
Corporibus, cœloque animas, Ereboque nocentes
Pellere fas: ipſumque feras, ipſum unca volucrum
Ora ſequi, atque artus regum monſtrare nefandos.
Hei mihi quod poſitos humus alma, diesq; reſolvit.
Quare iterum repetens, iterumque edico, ſuprema
Ne quis ope, aut flammis auſit juviſſe Pelaſgos.
Aut nece facta luet, numeroque explebit ademta
Corpora: per ſuperos, magnumque Menœcea juro.
Dixit, & abreptum comites in tecta ferebant.
Flebilis interea vacuis comitatus ab Argis
(Fama trahit miſeras) orbæ, viduæque ruebant
Inachides, ceu capta manus: ſua vulnera cuique,
Par habitus cunctis, dejecti in pectora crines,
Accinctique ſinus. manant lacera ora cruentis
Vnguibus, & molles planctu crevere lacerti.
Prima per attonitas nigræ regina catervæ

Tri-

Triſtibus illabens famulis, iterumque reſurgens
Quærit inops Argia vias. non regia cordi,
Non pater: una fides, unum Polynicis amati
Nomen in ore ſedet. Dircen, infauſtaque Cadmi
Mœnia, poſthabitis velit incoluiſſe Mycenis.
Proxima Lernæo Calydonidas agmine mixtas
Tydeos exequiis trahit haud ceſſura ſorori
Deiphile. ſcelus illa quidem, morſusque profanos
Audierat miſeranda viri. ſed cuncta jacenti
Infelix ignoſcit amor. poſt aſpera viſu,
Ac deflenda tamen, digno plangore Nealce
Hippomedonta ciens. vatis mox impia conjux
Heu vacuos poſitura rogos. Poſtrema gementum
Agmina Mænaliæ ducit comes orba Dianæ.
Et gravis Euadne, dolet hæc, queriturque labores
Audacis pueri: magni memor illa mariti
It torvum lachrymans, ſummisque iraſcitur aſtris.
Illas & lucis Hecate ſpeculata Lycæis
Proſequitur gemitu, duplexque ad littus euntes
Planxit ab Iſthmiaco genitrix Thebana ſepulchro.
Noctivagumq; gregem, quamvis ſibi luget, Eleuſin
Flevit, & arcanos errantibus extulit ignes.
Ipſa per averſos ducit Saturnia colles,
Occultatque vias. ne plebs congreſſa ſuorum
Ire vetet, pereatque ingentis gloria cœpti.
Nec non functa ducum refovendi corpora curam
Iris habet: putresque arcanis roribus artus
Ambroſiæque rigat ſuccis, ut longius obſtent
Expectentque rogos. flammas neve ante fatiſcant,
Squallidus ecce genas, & hianti vulnere pallens
Ornitus (hic ſocio deſertus ab agmine, tardat
Plaga recens) timidus ſecreta per avia furto
Debile carpit iter, fractæque innititur haſtæ.
Isque ubi mota novo ſtupuit loca ſola tumultu.
Fœmineumq; gregem, quę jam ſuper agmina Lernæ
Sola videt (non ille viam, cauſasque requirit,
Quippe patent) mœſto ſed ſic prior occupat ore.
Quo miſeræ, quo fertis iter? funusne peremptis
Speratis, cineremque viris? ſtat pervigil illic
Vmbrarum cuſtos, inhumataque corpora regi
Adnumerat. nusquam lachrymæ, procul uſque fugati
Acceſſus hominum. ſolis avibusque, feriſque
Ire licet. veſtrisne Creon dabit æquus honorem

Lucti-

Luctibus? immites citius Buſiridos aras,
Odryſiique famem ſtabuli, Siculosque licebit
Exorare deos. rapiet fortaſſe precantes,
(Si mens nota mihi) nec conjugalia ſupra
Funera, ſed caris longe mactabit ab umbris:
Quin fugitis, dum tuta via eſt, Lernamque reverſæ
Nomina (quod ſupereſt) vacuis datis orba ſepulchris,
Abſentesque animas ad inania buſta vocatis?
Aut vos Cecropiā (prope namq; & Theſea fama eſt
Thermodontiaco lætum remeare triumpho)
Imploratis opem? bello cogendus & armis
In mores hominemque Creon. ſic fatus, at illis
Horruerant lachrymæ, ſtupuitque immanis eundi
Impetus, atque uno vultus pallore notati.
Non ſecus afflavit molles ſi quando juvencas
Tigridis Hircanæ jejunum murmur, & ipſe
Auditu turbatur ager timor omnibus ingens,
Quæ placeat, quo illa fames deſcendat in armos,
Continuo diſcors vario ſententia motu
Scinditur: his Thebas, tumidumq; ambire Creonta,
His placet Actææ ſi quid clementia gentis
Annuat. extremum curarum, ac turpe reverti.
At non fœmineæ ſubitum virtutis honorem
Colligit Argia, ſexuque immane relicto
Tractat opus. placet egregii ſpes dura pericli
Cominus infandi leges accedere regni.
Quo Rhodopes non ulla nurus, nec alumna nivoſi
Phaſidis, innuptis vallata cohortibus iret.
Tunc movet arte dolum, quo ſemet ab agmine fido
Segreget, immitesque deos, regemque cruentum
Contemptrix animæ, & magno temeraria luctu
Provocet. hortantur pietas, ignesque pudici.
Ipſe etiam ante oculos omni manifeſtus in actu
Nunc hoſpes miſeræ, primas nunc ſponſus ad aras,
Nunc mitis conjux. nunc jam ſub caſſide torva
Mœſtus in amplexu, multumque à limine ſummo
Reſpiciens. ſed nulla animo obverſatur imago
Crebrior, Aonii quam quæ de ſanguine campi
Nuda venit, poſcitque rogos. his anxia mentem
Ægreſcit curis, & qui caſtiſſimus ardor,
Funus amat. tunc ad comites converſa Pelaſgas:
Vos, ait, Actæas acies, Marathoniaque arma

Elicite, aſpiretque pio fortuna labori.
Me ſinite Ogygias tantæ quæ ſola ruinæ
Cauſa fui, penetrare domos, & fulmina regni
Prima pati. nec ſurda feræ pulſabimus urbis
Limina, ſunt illic ſoceri mihi, ſuntque ſorores
Conjugis, & Thebas haud ignoranda ſubibo.
Ne tantum revocate gradus. illo impetus ingens,
Auguriumq; animi. nec plura: unumque Menœtem
(Olim hic virginei cuſtos, monitorque pudoris)
Eligit, & quanquam rudis, atque ignara locorum
Præcipites greſſus qua venerat Ornitus affert.
Atque ubi viſa procul, ſocias liquiſſe malorum,
Anne, ait, hoſtiles ego te labente per agros
Heu dolor, expectem quænam ſententia lenti
Theſeos? an bello proceres, an dexter aruſpex
Annuat? interea funus decreſcit: & uncis
Alitibus non hos potius ſupponimus artus?
Et nunc me duram, ſi quis tibi ſenſus, ad umbras
Me tardam quereris Stygiis, fidiſſime, divis.
Heu ſi nudus adhuc, heu ſi jam forte ſepultus,
Noſtrum utrumque nefas. adeo vis nulla dolenti,
Mors nusquam, ſævusque Creon. hortaris euntem
Ornite: ſic dicens magno Megareïa præceps
Arva rapit paſſu, demonſtrat proxima quisquis
Obvius. horreſcitque habitus, miſeramque veretur.
Vadit atrox viſu, nec corde, nec aura paveſcens,
Et nimiis confiſa malis, propiorque timeri.
Nocte velut Phrygia cum lamentata reſultant
Dindyma, pinigeri rapitur Simoëntis ad amnem
Dux veſana chori, cujus dea ſanguine lecto
Ipſa dedit ferrum, & vittata fronte notavit.
Iam pater Heſperio flagrantem gurgite currum
Abdiderat Titan, aliis rediturus ab undis,
Cum tamen illa gravem luctu fallente laborem
Neſcit abiſſe diem. nec caligantibus arvis
Terretur, nec frangit iter, per & invia ſaxa,
Lapſurasque trabes, nemorumque arcana ſereno
Nigra die. cæcisque inciſa novalia foſſis
Per fluvios ſecura vadi, ſomnosque ferarum
Præter, & horrendis inſeſſa cubilia monſtris.
Tantum animi, luctusque valent. pudet ire Menœtem
Tardius, invalidæque gradum miratur alumnæ.

Quæ

Quas non illa domos, pecorumque, hominumque
modeſto
Pulſavit gemitu? quoties amiſſus eunti
Limes, & errantem comites ſolatia flammæ
Deſtituunt? gelidæque facem vicere tenebræ?
Iamque ſupinantur feſſis, lateque fatiſcunt
Penthei devexa jugi, cum pectore anhelo
Iam prope deficiens, ſic inchoat orſa Menœtes:
Haud procul (exacti ſi ſpes non blanda laboris)
Ogygias Argia domos, & egena ſepulchri
Buſta jacere reor. grave cominus æſtuat aër
Sordidus, & magnæ redeunt per inane volucres.
Hæc illa eſt crudelis humus: nec mœnia longe.
Cernis, ut ingentes murorum porrigat umbras
Campus, & è ſpeculis moriens intermicet ignis?
Mœnia ſunt juxta, modo nox magis ipſa tacebat,
Solaque nigrantes laxabant aſtra tenebras.
Horruit Argia, dextramque ad mœnia tendens:
Vrbs optata prius, nunc tecta hoſtilia Thebæ,
Et tamen illæſas ſi reddis conjugis umbras,
Sic quoque dulce ſolum: cernis quo prædita cultu,
Qua ſtipata manu, juxta tua mœnia primum
Oedipodis magni venio nurus? improba non ſunt
Vota. rogos hoſpes planctumque, & funera, poſco.
Illum, oro, extorrem regni, belloque fugatum,
Illum, quem ſolio non es dignata paterno,
Redde mihi. tuque, oro, veni, ſi manibus ulla
Effigies, errantque animæ poſt membra ſolutæ,
Tu mihi pande vias, tuaque ipſe ad funera deduc,
Si merui. dixit, tectumque aggreſſa propinquæ
Paſtorale caſæ. reficit ſpiramina feſſi
Ignis, & horrendos irrumpit turbida campos,
Qualis ab Ætnæis accenſa lampade ſaxis
Orba Ceres magnæ variabat imagine flammæ,
Auſonium Siculumque latus veſtigia nigri
Raptoris, vaſtosque legens in pulvere ſulcos.
Illius inſanis ululatibus ipſe remugit
Enceladus, ruptoque vias illuminat igni.
Perſephonen amnes, ſilvæ, freta, nubila, clamant,
Perſephonen tantum Stygii tacet aula mariti.
Admonet attonitam fidus meminiſſe Creontis
Altor, & occultam ſummittere lampada furto.
Regina Argolicas modo formidata per urbes

Votum immane procis, ſpeſque auguſtiſſima gentis,
Nocte ſub infeſta, nullo duce, & hoſte propinquo,
Sola per offenſus armorum, & lubrica tabo
Gramina, non tenebras, non circunfuſa tremiſcens
Concilia umbrarum, atque animas ſua membra gementes.
Sæpe gradu cæco ferrum calcataque tela
Diſſimulat, ſolusque labor vitare jacentes,
Dum funus putat omne ſuum, viſuque ſagaci
Rimatur poſitos, & corpora prona ſupinat
Incumbens, queriturque parum lucentibus aſtris.
Forte ſoporiferas cœli ſecreta per umbras
Iuno ſinu magni ſemet furata mariti,
Theſeos ad muros, ut Pallada flecteret, ibat,
Supplicibusque piis faciles aperiret Athenas:
Atque ubi per campos errore fatiſcere vano
Immeritam Argian ſupero reſpexit ab axe,
Indoluit viſu: & lunaribus obvia bigis
Advertit currum, placidaque ita voce locuta eſt:
Da mihi poſcenti munus breve, Cynthia, ſi quis
Eſt Iunonis honos. certe Iovis improba juſſu
Ternoctem Herculeam. veteres ſed mitto querelas:
En locus officio. cultrix placidiſſima noſtri
Inachis Argia cernis qua nocte vagetur,
Nec reperire virum denſis queat ægra tenebris?
Et tibi nimboſum languet jubar. exere quæſo
Cornua, & aſſueto propior premat orbita terras.
Hunc quoque qui curru madidas tibi pronus habenas
Ducit, in Aonios vigiles demitte Soporem.
Vix ea, cum ſciſſis magnum dea nubibus orbem
Protulit: expavere umbræ fulgorque reciſus
Sideribus, vix ipſa tulit Saturnia flammas.
Primum per campos infuſo lumine, pallam
Conjugis ipſa ſuos noſcit miſeranda labores,
Quanquam texta latent, ſuffuſaque ſanguine mœret
Purpura. dumque deos vocat, & de funere caro
Hoc ſupereſſe putat, videt ipſum in pulvere pæne
Calcatum. fugere animus, viſusque, ſonusque,
Incluſitque dolor lachrymas. tunc corpore toto
Sternitur in vultus, animamque per oſcula quærit
Abſentem, preſſumque comis, ac veſte cruorem
Servatura legit. mox tandem voce reverſa
Hunc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Hunc ego te, conjux, ad debita regna profectum
Ductorem belli, generumque potentis Adraſti
Aſpicio? taliſque tuis occurro triumphis?
Huc attolle genas, defectaque lumina. venit
Ad Thebas Argia tuas. age mœnibus induc:
Et patrios oſtende lares, & mutua redde
Hoſpitia. heu quid ago? projectus ceſpite nudo
Hoc patriæ telluris habes? quæ jurgia? certe
Imperium non frater habet. nullaſne tuorum
Moviſti lachrymas? ubi mater? ubi inclyta fama
Antigone? mihi nempe jaces: mihi victus es uni.
Dicebam, quo tendis iter? quid ſceptra negata
Poſcis? habes Argos: ſoceri regnabis in aula:
Hic tibi longus honos, hic indiviſa poteſtas.
Quid queror? ipſa dedi bellum, mœſtumque rogavi
Ipſa patrem, ut talem nunc te complexa tenerem.
Sed bene habet, ſuperi: gratum eſt, Fortuna: peracta eſt
Spes longinqua viæ: totos invenimus artus.
Hei mihi, ſed quanto deſcendit vulnus hiatu!
Hoc frater? qua parte precor jacet ille nefandus
Prædator? vincam volucres, ſit adire poteſtas,
Excludamque feras. an habet funeſtus & ignes?
Sed nec te flammis inopem tua terra videbit:
Ardebis, lachrymasque feres, quas ferre negatum
Regibus, æternumque tuo famulata ſepulchro
Durabit deſerta fides, teſtiſque dolorum
Natus erit, parvoque torum Polynice fovebo.
Ecce alios gemitus, aliamque ad buſta ferebat
Antigone miſeranda facem, vix nacta petitos
Mœnibus egreſſus. illam nam tempore in omni
Attendunt vigiles, & rex jubet ipſe timeri,
Contractæque vices, & crebrior excubat ignis,
Ergo deis, fratrique moras excuſat, & amens
Vt paulum immiſſo ceſſit ſtatio horrida ſomno,
Erumpit muris. fremitu quo territat agros
Virginis ira leæ rabies, cui libera tandem
Et primus ſine matre furor. nec longa morata eſt,
Quippe trucem campum, & poſitus quo pulvere frater
Noverat. atque illam contra videt ire Menœtes
Cui vacat, & caræ gemitus compeſcit alumnæ.
Cum tamen erectas extremus virginis aures

Acceſſit ſonus : utque atra ſub veſte, comisque
Squallentem, & craſſo fœdatam ſanguine vultus
Aſtrorum radiis, & utraque à lampade vidit.
Cujus, ait, manes, aut quem temeraria quæris
Nocte mea? nihil illa diu, ſed in ora mariti
Dejicit, inque ſuos pariter velamina vultus,
Capta metu ſubito, paulumque oblita doloris.
Hoc magis increpitans ſuſpecta ſilentia, perſtat
Antigone, comitemq; premens ipſamque, ſed ambo
Deficiunt, fixique ſilent. tandem ora retexit
Argia, corpusque tamen complexa, profatur :
Siquid in hoc veteri bellorum ſanguine mecum
Quæſitura venis, ſi tu quoque dura Creontis
Iuſſa times, poſſum, tibi me confiſa, fateri.
Si miſera es (certe lachrymas, lamentaque cerno)
Iunge age, junge fidem : proles ego regis Adraſti.
(Hei mihi num quis adeſt ?) cari Polynicis ad ignes,
Etſi regna vetant. ſtupuit Cadmeïa virgo,
Intremuitque ſimul, dicentemque occupat ultro :
Mene igitur ſociam (prò ſors ignara !) malorum,
Mene times? mea membra tenes, mea funera plangis,
Cedo. tene. pudet ! heu pietas ignava ſororis !
Hæc prior. hic pariter lapſæ, junctoque per ipſum
Amplexu, miſcent avidæ lachrymasque, comasque,
Partitæque artus redeunt alterna gementes
Ad vultum, & cara vicibus cervice fruuntur.
Dumque modo hæc fratrem memorat, nunc illa maritum,
Mutuaque exorſæ Thebas, Argosque renarrant,
Longius Argia miſeros reminiſcitur actus :
Per tibi furtivi ſacrum commune doloris,
Per ſocios Manes, & conſcia ſidera juro ;
Non hic amiſſos, quamquam vagus exul honores,
Non gentile ſolum, caræ non pectora matris,
Te cupiens unam, noctesque, diesque, locutus
Antigonen. ego cura minor, facilisque relinqui.
Tu tamen excelſa ſublimis forſitan arce,
Ante nefas Grajis dantem vexilla maniplis
Vidiſti, teque ille acie reſpexit ab ipſa
Enſe ſalutatam, & nutantis vertice coni :
Nos procul. extremas ſed quis deus egit in iras?
Nil veſtræ valuere preces ? tibine iſte negavit
Oran-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ranti ? cauſas ac triſtia reddere facta
œperat Antigone : fidus comes admonet ambas:
ja agite inceptum potius. jam ſidera pallent
icino turbata die, perferte laborem,
'empus erit lachrymis : accenſo flebitis igne.
Haud procul Iſmeni monſtrabant murmura ripas,
Qui turbatus adhuc, & ſanguine decolor ibat.
Huc laceros artus ſocio conamine portant
nvalidæ, jungitque comes non fortior ulnas.
ic Hyperionium tepido Phaëtonta ſorores
Fumantem lavere Pado, vix dum ille ſepulchro
Conditus, & flentes ſtant circum flumina ſilvæ.
Vt ſanies purgata vado, membriſque reverſus
Mortis honos, ignem miſeræ poſt ultima quærunt
Oſcula : ſed gelidæ circum exanimesque favillæ
Putribus in foveis, atque omnia buſta quieſcunt.
Stabat adhuc, ſeu forte rogus, ſeu numine divûm,
Cui torrere datum ſævos Etheocleos artus,
Sive locum monſtris iterum fortuna parabat,
Seu diſceſſuros ſervaverat Eumenis ignes.
Hic tenuem nigris etiamnum ad vivere lucem
Roboribus pariter cupidæ videre, ſimulque
Flebile gaviſæ, nec adhuc quæ buſta repertum,
Sed placidus, quicunque, rogant, mitiſque ſupremi
Admittat cineris conſortem, & miſceat umbras.
Ecce iterum fratres. primos ut contigit artus
Ignis edax, tremuere rogi, & novus advena buſtis
Pellitur, exundant diviſo vertice flammæ,
Alternoſque apices abrupta luce coruſcant.
Pallidus Eumenidum veluti commiſerit ignes
Orcus, uterque minax globus, & conatur uterque
Longius. ipſæ etiam commoto pondere paulum
Seceſſere trabes, conclamat territa virgo :
Occidimus, functasque manu ſtimulavimus iras.
Frater erat. quis enim acceſſus ferus hoſpitis umbras
Pelleret? en clypei fragmen, ſemuſtaque noſco
Cingula, frater erat. cernisne ut flamma recedat,
Concurratque tamen? vivunt odia improba, vivunt.
Nil actum bello. miſeri, ſic dum arma movetis,
Vicit nempe Creon. nuſquam jam regna, quis ardor?
Cui furitis? ſedate minas. tuque exul ubique
Semper inops æqui, jam cede. hoc nupta precatur,
Hoc ſoror aut ſævos mediæ veniemus in ignes.

 Vix

Vix ea, cum ſubitus campos, tremor, altaque tecta
Impulit, adjuvitque rogi diſcordis hiatus,
Et vigilum turbata quies, quibus ipſe malorum
Fingebat ſimulachra ſopor. ruit ilicet, omnem
Proſpectum luſtrans armata indagine miles.
Illos inſtantes ſenior timet unus. at ipſæ
Ante rogum, ſævique palam ſpreviſſe Creontis
Imperia, & furtum claro plangore fatentur
Securæ, quippe omne vident fluxiſſe cadaver.
Ambigitur ſæva de morte, animoſaque leti
Spes furit. hæc fratris rapuiſſe, hæc conjugis artus
Contendunt, vicibusque probant. ego corpus, ego ignes,
Me pietas, me duxit amor. depoſcere ſæva
Supplicia, & dextras juvat inſertare catenis.
Nusquam illa alternis modo quæ reverentia verbis,
Iram, odiumque putes. tantus diſcordat utrinque
Clamor, & ad regem qui deprendere trahuntur.
At procul Actæis dextra jam Pallade muris
Iuno Phoroneas inducit prævia matres.
Attonitas non ipſa minus, cœtumque gementem
Conciliat pupulis, & flentibus addit honorem.
Ipſa manu, ramosque oleæ, vittasque precantes
Tradit, & obtenta ſummittere lumina palla,
Et præferre docet vacuas ſine manibus urnas.
Omnis & Actæis effuſa penatibus ætas
Tecta, viasque replent. unde hoc examen? & una
Tot miſeræ? nec dum cauſas novere malorum,
Iamque gemunt. dea conſiliis ſe miſcet utrisque
Cuncta docens, qua gente ſatæ, quæ funera plangant,
Quidve petant. variis nec non affatibus ipſæ
Ogygias leges, immanſuetumq; Creonta (runtur
Multum & ubique fremunt. Geticæ non plura que-
Hoſpitibus tectis trunco ſermone volucres,
Cum duplices thalamos, & iniquum Terea clamant.
Vrbe fuit media nulli conceſſa potentum,
Ara deûm, mitis poſuit Clementia ſedem:
Et miſeri fecere ſacram. ſine ſupplice nunquam
Illa novo: nulla damnavit vota repulſa.
Auditi quicunque rogant, noctesque, diesque
Ire datum, & ſolis numen placare querelis.
Parca ſuperſtitio: non thurea flamma, nec altus
Acci-

Accipitur ſanguis, lachrymis altaria ſudant.
Mœſtarumque ſuper libamina ſerta comarum
Pendent, & veſtes mutata ſorte relictæ.
Mite nemus circa, cultuque inſigne verendo
Vittatæ laurus, & ſupplicis arbor olivæ.
Nulla autem effigies, nulli commiſſa metallo
Forma deæ, mentes habitare, & pectora gaudet.
Semper habet trepidos, ſemper locus horret egenis
Cœtibus, ignotæ tantum fœlicibus aræ,
Fama eſt defenſos acie, poſt buſta paterni
Numinis, Herculeos ſedem fundaſſe nepotes.
Fama minor factis : ipſos nam credere dignum
Cœlicolas, tellus quibus hoſpita ſemper Athenæ,
Ceu leges,hominemque novum,ritusque ſacrorum,
Seminaque in vacuas hinc deſcendentia terras
Sic ſacraſſe loco commune animantibus ægris
Confugium,unde procul ſtarent, iræque, minæque,
Regnaque, & à juſtis Fortuna recederet aris.
Iam tunc innumeræ norant altaria gentes.
Huc victi bellis, patriaque è ſede fugati
Regnorumque inopes,ſcelerumque errore nocentes
Conveniunt, pacemque rogant. mox hoſpita ſedes
Vicit, & Oedipodæ furias, & funus Olynthi
Texit, & à miſero matrem ſummovit Oreſte.
Hunc vulgo monſtrante locum, manus anxia Lernæ
Deveniunt : cedit miſerorum turba priorum.
Vix ibi ſedatis requierunt pectora curis.
Ceu patrio, ſuper alta, grues Aquilone fugatæ
Cum videre Pharon, tunc æthera latius implent,
Tunc hilari clangore ſonant : juvat orbe ſereno
Contempſiſſe nives, & frigora ſolvere Nilo.
Iamque domos patrias, Scythicæ poſt aſpera gentis
Prælia, laurigero ſubeuntem Theſea curru
Lætifici plauſus, miſſusque ad ſidera vulgi
Clamor, & emeritis hilaris tuba nuntiat armis.
Ante ducem ſpolia, & duri Mavortis imago
Virginei currus, cumulataque fercula criſtis,
Et triſtes ducuntur equi, truncæque bipennes,
Quis nemora, & ſolidam Mæotida cædere ſuetæ,
Corytique leves portantur, & ignea gemmis
Cingula, & informes dominarum ſanguine peltæ.
Ipſæ autem nondum trepidæ, ſexumque fatentur,
Nec vulgare gemunt, aſpernanturque precari,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Et tantum innuptæ quærunt delubra Minervæ.
Primus amor niveis victorem cernere vectum
Quadrijugis, nec non populos in ſemet agebat
Hippolyte, jam blanda genas, patiensque mariti
Fœderis. hanc patriæ ritus fregiſſe ſeveros
Atthides obliquæ ſecum mirantur operto
Murmure: quod nitidi crines, quod pectora palla
Tota latent, magnis quod barbara ſemet Athenis
Miſceat, atque hoſti veniat paritura marito.
Paulum & ab inſeſſis mœſtæ Pelopeïdes aris
Promovere gradum, ſeriemque & dona triumphi
Mirantur, victique animo rediere mariti.
Atque ubi tardavit currus, & ab axe ſuperbo
Explorat cauſas victor, poſcitque benigna
Aure preces, auſa ante alias Capaneïa conjux:
Belliger Ægide, ſubitæ cui maxima laudis
Semina de noſtris aperit Fortuna ruinis.
Non externa genus, diræ nec conſcia noxæ,
Turba ſumus: domus Argos erat, regesque mariti.
Non utinam & fortes. quid enim ſeptena movere
Caſtra, & Agenoreos opus emendare penates?
Nec querimur cæſos: hæc bellica jura, vicesque
Armorum. ſed non Siculis exorta ſub antris
Monſtra, nec Oſſæi bello cecidere bimembres.
Mitto genus, clarosque patres; hominum, inclyte Theſeu,
Sanguis erant, homines, eademque in ſidera, eosdem
Sortitus animarum, alimentaque veſtra creati,
Quos vetat igne Creon, Stygiæque à limine portæ,
Ceu ſator Eumenidum, aut Lethæi portitor amnis,
Summovet, ac dubio cœlique, Erebique ſub axe
Detinet. heu princeps natura! ubi numina? ubi ille
Fulminis injuſti jaculator? ubi eſtis Athenæ?
Septima jam ſurgens trepidis aurora jacentes
Averſatur equis. radios declinat, & horret
Stelligeri jubar omne poli. jam cominus ipſæ
Pabula dira feræ, campumque odere volucres
Spirantem tabo, & cœlum, ventosque gravantem.
Quantum etenim ſupereſſe rear? nuda oſſa, putremque
Vtere permittat ſaniem. properate, verendi
Cecropidæ: vos iſta decet vindicta, priusquam
Emathii, Thracesque dolent, quæque extat ubique
Gens

ens arſura rogis, maneſque habitura ſupremos.
am quis erit ſævire modus? bellavimus: eſto,
ed cecidere odia, & triſtes mors obruit iras.
u quoque, ut egregios fama cognovimus actus,
on trucibus monſtris Sinin, infandumque dediſti
ercyona, & ſævum velles Scyrona crematum.
redo & Amazoniis Tanain fumaſſe ſepulchris,
nde hæc arma refers. ſed & hunc dignare triumphum.
Da terris unum cœloque Ereboque laborem.
Si patrium Marathona metu, ſi tecta levaſti
Creſſia, nec fudit vanos anus hoſpita fletus.
Sic tibi non ullæ ſocia ſine Pallade pugnæ,
Nec ſacer invideat paribus Tirynthius actis.
Semper & in curru, ſemper te mater ovantem
Cernat, & invictæ nil tale precentur Athenæ.
Dixerat. excipiunt cunctæ, tenduntque precantes
Cum clamore manus. rubuit Neptunius heros
Permotus lachrymis. juſta mox concitus ira
Exclamat: quænam iſta novos induxit Erinnys
Regnorum mores? non hæc ego pectora liqui
Grajorum abſcedens, Scythiam, pontumq; nivalem
Cum peterem. novus unde furor? victumne putaſti
Theſea dire Creon? adſum: nec ſanguine feſſum
Crede: ſitit meritos etiamnum hæc haſta cruores,
Nulla mora eſt. verte, hunc adeo, fidiſſime Phegeu
Cornipedem, & Tyrias invectus protinus arces
Aut Danais edice rogos, aut prælia Thebis.
Sic ait, oblitus bellique, viæque laborum,
Hortaturque ſuos, vireſque inſtaurat anhelas.
Vt modo connubiis taurus, ſaltuque recepto,
Cum poſuit pugnas; alio ſi forte remugit
Bellatore nemus, quamquam ora, & colla cruento
Imbre madent, novus arma parat, campumque laceſſens
Diſſimulat gemitus, & vulnera pulvere cælat.
Ipſa metus Libycos, ſervatricemque Meduſam
Pectoris, incuſſa movit Tritonia parma.
Protinus erecti toto ſimul agmine, Thebas
Reſpexere angues. nec dum Atticus ire parabat
Miles, & infelix expavit claſſica Dirce.
Continuo in pugnas, haud ſolum accenſa juventus,
Qui modo Caucaſei comites rediere triumphi;

Omnis

Omnis ad arma rudes ager extimulavit alumnos.
Conveniunt, ultroque ducis vexilla ſequuntur,
Qui gelidum Braurona viri, qui rura laceſſunt
Munichia, & trepidis ſtabilem Pyræea nautis.
Et nondum Eoo clarum Marathona triumpho,
Mittit in arma manus, genialibus hoſpita divis
Icarii, Celeique domus, viridesque Melænæ.
Dives & Egaleos nemorum, Parnesque benignus
Vitibus, & pingui melior Lycabeſſos oliva.
Venit atrox Ileus, & olentis arator Hymetti,
Quæque rudes thyrſos ederis veſtiſtis Acharnæ.
Linquitur Eois longe ſpeculabile proris
Sunion, unde vagi caſurum in nomina ponti
Creſſia decepit falſo ratis Ægea velo.
Hos Salamis populos, illos Cerealis Eleuſin
Horrida ſuſpenſis ad prælia miſit aratris.
Et quos Calliroe novies errantibus undis
Implicat, & raptæ qui conſcius Orythiæ
Celavit Geticos ripis Iliſſos amores.
Ipſe quoque in pugnas vacuatur collis ubi ingens
Lis Superûm, dubiis donec nova ſurgere arbor
Rupibus, & longa refugum mare frangeret umbra.
Iſſet & Arctoas Cadmea ad mœnia ducens
Hippolyte turmas, retinet jam certa tumentis
Spes uteri, conjuxque rogat dimittere curas
Martis, & emeritas thalamo ſacrare pharetras.
Hos ubi velle acies, & dulci gliſcere ferro
Dux videt, utque piis raptim dent oſcula natis
Amplexusque breves, curru ſic fatur ab alto:
Terrarum leges & mundi fœdera mecum
Defenſura manus, dignas inſumite mentes
Cœptibus. hac omnem divumque, hominumque favorem
Naturamque ducem, cœtusque ſilentis Averni
Stare palam eſt: illic Pœnarum exercita Thebis
Agmina, & anguicomæ ducent vexilla ſorores.
Ite alacres, tantæque, precor, confidite cauſæ.
Dixit, & emiſſa præceps iter inchoat haſta.
Qualis Hyperboreos ubi nubilus inſtitit axes
Iuppiter, & prima tremefecit ſidera bruma:
Rumpitur Æolia, & longam indignata quietem
Tollit hyems animos, ventoſaque ſibilat Arctos.
Tunc montes undæque fremunt, tunc prælia cæſis
Nubi-

Nubibus, & tonitrus inſanaque fulmina gaudent.
Icta gemit tellus: virides gravis ungula campos
Mutat, & innumeris, peditumque, equitumque catervis
Expirat protritus ager, nec pulvere craſſo
Armorum lux victa perit, ſed in æthera longum
Frangitur, & mediis ardent in nubibus haſtæ.
Noctem adeo, placidasque operi junxere tenebras.
Certamenque immane viris, quo concita tendant
Agmina, quis viſas proclamet ab aggere Thebas,
Cujus in Ogygio ſtet princeps lancea muro.
At procul ingenti Neptunius agmina Theſeus
Anguſtat clypeo, propriæque exordia laudis,
Centum urbes umbone gerit, centenaque Cretæ
Mœnia: ſeque ipſum monſtroſi ambagibus antri
Hiſpida torquentem luctantis colla juvenci:
Alternasque manus circum, & nodoſa ligantem
Brachia, & abducto vitantem cornua vultu.
Terror habet populos, cum ſeptus imagine torva
Ingreditur pugnas, bis Theſea, bisque cruentas
Cæde videre manus. veteres reminiſcitur actus
Ipſe tuens, ſociumq; gregem, metuendaq; quondam
Limina, & abſumpto pallentem Gnoſſida filo.
Sævus at interea ferro poſt terga revinctas
Antigonen, viduamque, Creon, Adraſtida leto
Admovet. ambæ hilares, & mortis amore ſuperbæ
Enſibus intentant jugulos, regemque cruentum
Deſtituunt. cum dicta ferens Theſeïa Phegeus
Aſtitit. ille quidem ramis inſontis olivæ
Pacificus, ſed bella ciet, bellumque minatur
Grande fremens, nimiumque memor mandantis: & ipſum
Jam prope, jam medios operire cohortibus agros
Ingeminans. ſtetit ambiguo Thebanus in æſtu
Curarum, nutantque minæ, & prior ira tepeſcit.
Tunc firmat ſeſe, fictumque, ac triſte renidens:
Parvane proſtratis, inquit, documenta Mycenis
Sanximus? en iterum, qui mœnia noſtra laceſſant.
Accipimus. veniant: ſed ne poſt bella querantur,
Lex eadem victis. Dixit, ſed pulvere craſſo
Caligare diem, & Tyrios juga perdere montes
Aſpicit. armari populos tamen, armaque ferri
Ipſe jubet pallens, mediæque in ſedibus aulæ

Eumenidas ſubitas, flentemque Menœcea cernit
Turbidus, impoſitosque rogis gaudere Pelaſgos.
Quis fuit ille dies? tanto cum ſanguine Thebis
Pax inventa perit? Patriis modo fixa revellunt
Arma deis, clypeisque obducunt pectora fractis,
Et galeas humiles, & adhuc ſordentia tabo
Spicula: non pharetris quisquam non enſe decorus,
Non ſpectandus equo. ceſſit fiducia valli:
Murorum patet omne latus, munimina portæ
Expoſcunt: prior hoſtis habet. faſtigia deſunt:
Dejecit Capaneus. exanguis, & ægra juventus,
Iam nec conjugibus, ſuprema nec oſcula natis
Iungit, & attoniti nil optavere parentes.
Atticus at contra, jubar, ut clareſcere ruptis
Nubibus, & ſolem primis aſpexit in armis,
Deſilit in campum, qui ſubter mœnia nudos
Adſervat manes: dirisque vaporibus ægrum
Aëra pulverea penitus ſub caſſide ducens
Ingemit, & juſtas belli flammatur in iras.
Hunc ſaltem miſeris ductor Thebanus honorem
Largitur Danais, quod non ſuper ipſa jacentum
Corpora belligeras acies, Martemque ſecundum
Miſcuit. At lacera ne quid de ſtrage nefandus
Perderet. eligitur ſævos potura cruores
Terra rudis. jamque alternas in prælia gentes
Diſſimilis Bellona ciet. non clamor utrinque,
Non utrinque tubæ. ſtat debilis altera pubes
Summiſſos enſes nequicquam, amentaque dextris
Laxa tenens. cedunt tellure, armisque reductis
Oſtentant veteres etiamnum in ſanguine plagas.
Iam nec Cecropiis idem ductoribus ardor,
Langueſcuntque minæ, & virtus ſecura reſidit.
Ventorum velut ira minor, niſi ſilva furentes
Impedit, inſanique tacent ſine littore fluctus.
Vt vero æquoreus quercum Marathonida Theſeus
Extulit, erectæ cujus crudelis in hoſtes (plet.
Vmbra cadit, campumque trucem lux cuſpidis im-
Ceu pater Edonos Hæmi de vertice Mavors
Impulerit currus, rapido mortemque, fugamque
Axe vehens, ſic exanimis in terga reducit
Pallor Agenoridas. tædet fugientibus uti
Theſea, nec facilem dignatur dextra cruorem.
Cætera plebejo deſævit ſanguine virtus.

Sic

Sic juvat exanimis projectaque præda, caneſque,
Degenereſque lupos, magnos alit ira leones.
Attamen Olenium, Thamirumque, hunc tela pharetra
Promentem, hunc ſævi tollentem pondera ſaxi
Dejicit. & triplici confiſos robore gentis
Alceïdas fratres, totidem quos eminus haſtis
Continuat: ferrum conſumpſit pectore Phileus,
Ore momordit Helops, humero transmiſit Iapix.
Iamque & quadrijugo celſum petit Hæmona curru,
Horrendumque manu telum rotat. ille paventes
Obliquavit equos. longo perlata tenore
Tranſiit haſta duos. ſitiebat vulnera nec non
Tertia, ſed medio cuſpis temone retenta eſt.
Sed ſolum votis, ſolum clamore fremendo
Omnibus in turmis, optatque vocatque Creonta.
Atque hunc diverſa bellorum in fronte maniplos
Hortantem dictis, fruſtraque extrema minantem
Conſpicit: abſcedunt comites, & Theſea juſſi
Linquebant, fretique deis, atque ipſius armis.
Ille tenet, revocatque ſuos. utque æqua notavit
Hinc atque hinc odia, extrema ſe colligit ira,
Iam letale furens, atque audax morte futura:
Non cum peltiferis, ait, hæc tibi pugna puellis,
Virgineas nec crede manus. hic cruda virorum
Prælia, nos magnum qui Tydea, quique furentem
Hippomedonta neci, Capaneaque miſimus umbris
Pectora. quæ bellum præceps amentia ſuaſit
Improbe? nonne vides quos ulciſcare jacentes?
Sic ait, & fruſtra periturum miſſile ſummo
Adfixit clypeo. riſit, voceſque, manumque
Horridus Ægides, ferrataque arbore magnos
Molitur jactus, nec non prius ore ſuperbo
Intonat: Argolici, quibus hæc datur hoſtia, manes,
Pandite Tartareum chaos, ultriceſque parate
Eumenidas, venit ecce Creon: ſic fatus, & auras
Diſſipat haſta tremens. tunc qua ſubtemine duro
Multiplicem tenues iterant thoraca catenæ,
Incidit. emicuit per mille foramina ſanguis
Impius. ille oculis extremo errore ſolutis
Labitur. aſſiſtit Theſeus gravis, armaque tollens:
Iamne dare extinctis juſtos, ait, hoſtibus ignes?
Iam victos operire placet? vade atra dature

Supplicia, extremique tamen ſecure ſepulchri.
Accedunt utrinque pio vexilla tumultu,
Permiſcentque manus. medio jam fœdera bello,
Iamque hoſpes Theſeus. orant ſuccedere muris,
Dignarique domos. nec tecta hoſtilia victor
Aſpernatus, init. gaudent matresque, nurusque
Ogygiæ : qualis thyrſo bellante ſubactus
Mollia laudabat jam marcidus Orgia Ganges.
Ecce per adverſas Dircæi verticis umbras
Fœmineus quatit aſtra fragor, matresque Pelaſgæ
Decurrunt. quales Bacchea ad bella vocatæ
Thyades amentes, magnum quas poſcere credas,
Aut feciſſe nefas. gaudent lamenta, novæque
Exultant lachrymæ : rapit huc, rapit impetus illuc.
Theſea magnanimum quærant prius, anne Creonta,
Anne ſuos : vidui ducunt ad corpora luctus.
Non ego centena ſi quis mea pectora laxet
Voce deus, tot buſta ſimul, vulgique, ducumque
Tot pariter gemitus, dignis conatibus æquem.
Turbine quo ſeſe caris inſtraverit audax
Ignibus Euadne, fulmenque in pectore magno
Quæſierit. quo more jacens ſuper oſcula ſævi
Corporis, infelix excuſet Tydea conjux.
Vt ſævos narret vigiles Argia ſorori.
Arcada quo planctu genitrix Erymanthia clamet,
Arcada conſumpto ſervantem ſanguine vultus,
Arcada, quem geminæ pariter flevere cohortes.
Vix novus iſta furor, veniensque impleſſet Apollo.
Et mea jam longo meruit ratis æquore portum.
Durabisne procul, dominoque legere ſuperſtes,
O mihi biſſenos multum vigilata per annos
Thebai ? jam certe præſens tibi fama benignum
Stravit iter, cœpitque novam monſtrare futuris.
Iam te magnanimus dignatur noſcere Cæſar,
Itala jam ſtudio diſcit, memoratque juventus.
Vive precor, nec tu divinam Æneïda tenta,
Sed longe ſequere, & veſtigia ſemper adora.
Mox tibi, ſi quis adhuc prætendit nubila livor,
Occidet, & meriti poſt me referentur honores.

THEBAIDOS FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII STATII ACHILLEIDOS

Libri duo.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

P. PAPINII STATII

ACHILLEIDOS

LIBER PRIMUS.

MAgnanimum Æaciden formidatamque Tonanti
Progeniem, & patrio vetitam ſuccedere cœlo
Diva refer. Quamquam acta viri multum inclyta cantu
Mæonio, ſed plura vacant. nos ire per omnem
(Sic amor eſt) Heroa velis, Scyroque latentem
Dulichia proferre tuba. nec in Hectore tracto
Siſtere, ſed tota juvenem deducere Troja.
Tu modo, ſi veteres digno deplevimus hauſtu,
Da fontes mihi, Phœbe, novos, ac fronde ſecunda
Necte comas: neque enim Aonium nemus advena pulſo,
Nec mea nunc primis albeſcunt tempora vittis.
Scit Dircæus ager: meque inter priſca parentum
Nomina, cumque ſuo numerant Amphione Thebæ.
At tu, quem longe primum ſtupet Itala virtus,
Grajaque, cui geminæ florent vatumque, ducumque
Certatim laurus (olim dolet altera vinci)
Da veniam, ac trepidum patere hoc ſudare parumper
Pulvere. te longo, necdum fidente paratu
Molimur, magnusque tibi præludit Achilles.
Solverat Oebalio claſſem de littore paſtor
Dardanus, incautas blande populatus Amyclas,
Plenaque materni referens præſagia ſomni
Culpatum relegebat iter, qua condita ponto
Fluctibus inviſis jam Nereis imperat Helle.
Cum Thetis Idæos (heu nunquam vana parentum

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Auguria) expavit vitreo ſub gurgite remos,
Nec mora: & undoſis turba comitante ſororum
Proſiluit thalamis. fervent coëuntia Phrixi
Littora, & anguſtum dominas non explicat æquor.
Illa ubi diſcuſſo primum ſubit aëra ponto:
Me petit hæc, mihi claſſis (ait) funeſta minatur:
Agnoſco monitus, & Protea vera locutum.
Ecce novam Priamo facibus de puppe levatis,
Fert Bellona nurum. video jam mille carinis
Ionium Ægæumque premi. nec ſufficit, omnis
Quod plaga Grajugenum tumidis conjurat Atridis:
Iam pelago, terriſque meus quæretur Achilles,
Et volet ipſe ſequi. quid enim cunabula parvo
Pelion, & torvi commiſimus antra magiſtri?
Illic (ni fallor) Lapitharum prælia ludit
Improbus, & patria jam ſe metitur in haſta.
O dolor, ô ſeri materno in corde timores.
Non potui infelix cum primum in gurgite noſtro
Rhœtææ cecidere trabes, attollere magnum
Æquor? & inceſti prædonis vela, profunda
Tempeſtate ſequi? cunctaſque inferre ſorores?
Nunc quoq;: ſed tardum eſt, jam plena injuria raptæ.
Ibo tamen, pelagique deos, dextramque ſecundi
Quod ſupereſt, complexa Iovis, per Tethyos annos
Grandævumque patrem, ſupplex miſeranda rogabo
Vnam hyemem. Dixit, magnumque in tempore regem
Aſpicit. Oceano veniebat ab hoſpite; menſis
Lætus, & æquoreo diffuſus nectare vultus,
Vnde hyemes, ventique ſilent, cantuque quieto
Armigeri Tritones eunt, ſcopuloſaque cete,
Tyrrhenique greges, circumque, infraque rotantur
Rege ſalutato. Placidis ipſe arduus undis
Eminet, & triplici telo jubet ire jugales.
Illi ſpumiferos glomerant à pectore fluctus.
Pone natant, delentque pedum veſtigia cauda.
Cui Thetis: O magni rector genitorque profundi,
Aſpicis in quales miſerum pateſeceris uſus
Æquor? eunt tutis terrarum crimina velis.
Ex quo jura freti, majeſtatemque repoſtam
Rupit Iaſonia puppis Pagaſæa rapina.
En aliud furto ſcelus, & ſpolia hoſpita portans
Navigat injuſtæ temerarius arbiter Idæ.

He-

Eheu quos gemitus terris pelagoque daturus!
Quos mihi? ſic Phrygiæ penſamus præmia palmæ.
Hi Veneris mores, hoc gratæ munus alumnæ?
Has ſaltem (non Semideos, noſtrumque reportant
Theſea) ſi quis adhuc undis honor, obrue puppes,
Aut permitte fretum. nulla inclementia: fas ſit
Pro nato timuiſſe mihi. Da tollere fluctus,
Nec tibi de tantis placeat me fluctibus unum
Littus, & Iliaci ſcopulos habitare ſepulchri,
Orabat laniata comas, & pectore nudo
Cœruleis obſtabat equis. tunc ductor aquarum
Invitat curru, dictisque ita mulcet amicis:
Ne pete Dardaniam fruſtra, Theti, mergere claſſem.
Fata vetant: ratus ordo deis, miſcere cruentas
Europæque Aſiæque manus, conſultaque bella
Iuppiter, & triſtes edixit cædibus annos.
Quem tu illic natum Sigeo in pulvere? quanta
Aſpicies victrix Phrygiarum funera matrum?
Cum tuus Æacides tepido modo ſanguine Teucros
Vndabit campos, modo craſſa exire vetabit
Flumina, & Hectoreo tardabit funere currus:
Impelletque manu noſtros, opera irrita, muros.
Pelea jam deſiſte queri, thalamosque minores,
Credideris peperiſſe Iovi. nec inulta dolebis,
Cognatis utere fretis. dabo tollere fluctus
Cum reduces Danai, nocturnaque ſigna Caphareus
Exeret, & dirum pariter quæremus Vlyſſem.
Dixerat. illa gravi vultum demiſſa repulſa,
Quæ jam excire fretum, & ratibus bellare parabat
Iliacis, alios iterum commenta paratus,
Triſtis ad Æmonias detorquet brachia terras.
Ter conata manu, liquidum ter greſſibus æquor
Reppulit, & niveas feriunt vada Theſſala plantas.
Lætantur montes, & connubialia pandunt
Antra ſinus, lateque deæ Sperchios abundat
Obvius, & dulci veſtigia circuit unda.
Illa nihil gaviſa locis, ſed cœpta fatigat
Pectore conſilia, & ſolers pietate magiſtra,
Longævum Chirona petit. Domus ardua montem
Perforat, & longo ſuſpendit Pelion arcu.
Pars exhauſta manu, partem ſua ruperat ætas.
Signa tamen, divumq; tori, & quem quisq; ſacrarat
Accubitu, genioque, locus monſtrantur: at intra

Centauri ſtabula alta patent, non æqua nefandís
Fratribus. Hic hominum nullos experta cruores
Spicula, nec truncæ bellis genialibus orni,
Aut conſanguineos fracti crateres in hoſtes.
Sed pharetræ inſontes, & inania terga ferarum.
Hæc quoque dum viridis; nam nunc labor unus, inermi
Noſſe ſalutiferas dubiis animantibus herbas,
Aut monſtrare lyra veteres heroas alumno.
At tunc venatu rediturum in limine primo
Opperiens, properatque dapes, largoque ſerenat
Igne domum, cum viſa procul de littore mater
Nereis erumpit ſilvis, dant gaudia vires,
Motaque deſueto crepuit ſenis ungula campo.
Tunc blandus dextra, atque imos ſummiſſus in armos
Pauperibus tectis inducit, & admovet antris.
Iamdudum tacito luſtrat Thetis omnia viſu,
Nec perpeſſa moras: ubi nam mea pignora Chiron?
Dic, ait, aut cur ulla puer jam tempora ducit
Te ſine? num merito trepidus ſopor? atraque matri
Signa deûm? magnos utinam mentita timores.
Namque mihi infeſtos utero modo contuor enſes,
Nunc planctu livere manus, modo in ubera ſævas
Ire feras, ſæpe ipſa (nefas!) ſub inania natum
Tartara, & ad Stygios iterum fero mergere fontes,
Hos abolere metus magici jubet ordine ſacri
Carpathius vates, puerumque ſub axe probato
Secretis luſtrare fretis, ubi littora ſumma
Oceani, & genitor tepet illabentibus aſtris
Pontus, ubi ignotis horrenda piacula divis,
Donaque: ſed longum cuncta enumerare, vetorque,
Trade magis. ſic fata parens: neq; enim ille dediſſet,
Si molles habitus, & tegmina fœda fateri
Auſa ſeni. tunc ille refert: Duc optima quæſo
Duc genitrix, humilique deos infringe precatu.
Nam ſuperant tua vota modum, placandaq; multum
Invidia eſt. non adde metum, ſed vera fatebor,
Neſcio quid magnum (nec me patria omina fallunt)
Vis feſtina parat, tenerosque ſupervenit annos.
Olim ferre minas, & obire audita ſolebat
Imperia, & noſtris procul haud diſcedere ab antris.
Nunc illum non Oſſa capit, non Pelion ingens,

Theſ-

Theſſaliæve nives. ipſi mihi ſæpe queruntur
Centauri, raptasque domos, abſtractaque coram
Armenta, & campis ſemet, fluviisque fugari.
Inſidias, & bella parant, timidique minantur.
Olim equidem Argoos, pinus cum Theſſala reges
Hac veheret, juvenem Alciden, & Theſea vidi,
Sed taceo. figit gelidus Nereïda pallor.
Ille aderat multo ſudore, & pulvere major.
Attamen arma inter, feſtinatosque labores,
Dulcis adhuc viſu, niveo natat ignis in ore
Purpureus, fulvoque nitet coma gratior auro.
Nec dum prima nova lanugine vertitur ætas,
Tranquillæque faces oculis, & plurima vultu
Mater ineſt. qualis Lycia venator Apollo
Cum redit, & ſævis permutat plectra pharetris.
Forte & lætus adeſt (ô quantum gaudia formæ
Adjiciunt!) fœtam Pholoës ſub rupe leænam
Perculerat ferro, vacuisque reliquerat antris
Ipſam, ſed catulos apportat, & incitat ungues.
Quos tamen, ut fido genitrix in limine viſa eſt,
Abjicit, exceptamque avidis circumligat ulnis.
Iam gravis amplexu, jamque æquus vertice matri,
Inſequitur magno jam tunc connexus amore
Patroclus, tantisque extenditur æmulus actis.
Par ſtudiis, ævique modis, ſed robore longe,
Et tamen æquali viſurus Pergama fato.
Protinus ille ſubit rapido, quæ proxima, ſaltu
Flumina, fumantesque genas, crinemque novatur
Fontibus. Eurotæ, qualis vada Caſtor anhelo
Intrat equo, feſſumque ſui jubar excitat aſtri.
Miratur, comitque ſenex, nunc pectora mulcens,
Nunc fortes humeros: angunt ſua gaudia matrem.
Tunc libare dapes, Bacchæaque munera Chiron
Orat, & attonitam vario oblectamine mulcens.
Elicit extremo chelyn, & ſolantia curas
Fila movet, leviterque expertas pollice chordas
Dat puero. canit ille libens immania laudum
Semina, qui tumidæ ſuperarit juſſa novercæ
Amphitryoniades: crudum quo Bebryca cæſtu
Obruerit Pollux: quanto circundata nexu
Ruperit Ægides Minoi brachia tauri.
Maternos in fine toros, ſuperisque gravatum
Pelion: hic ficto riſit Thetis anxia vultu.

Nox trahit in ſomnos: ſaxo collabitur ingens
Centaurus,blandisque humeris ſe innectit Achilles,
Quamquam ibi fida parens, aſſuetaque pectora mavult.
At Thetis undiſonis per noctem in rupibus aſtans,
Quæ nato ſecreta velit, quibus abdere terris
Deſtinet,huc, illuc, diverſa mente volutat.
Proxima, ſed ſtudiis multum Mavortia, Thrace:
Nec Macetum gens dura placet, laudumque daturi
Cecropidæ ſtimulos. nimium opportuna carinis
Seſtos, Abydenique ſinus, placet ire per altas
Cycladas.hinc ſpretæ Myconos,humilisq; Seriphos,
Et Lemnos non æqua viris, atque hoſpita Delos
Gentibus. imbelli nuper Lycomedis in aula
Virgineos cœtus, & littora perſona ludo
Audierat, duros laxantem Ægæona nexus
Miſſa ſequi, centumque dei numerare cathenas.
Hæc placet, hæc timidæ tellus tutiſſima matri.
Qualis vicino volucris jam ſedula partu
Iamque timens qua fronde domum ſuſpendat inanem,
Providet hinc ventos, hinc anxia cogitat angues,
Hinc homines:tandem dubiæ placet umbra,novisq;
Vix ſtetit in ramis, & protinus arbor amatur.
Altera conſilio ſupereſt, triſtemque fatigat
Cura deam, natum ipſa ſinu complexa per undas,
An magno Tritone ferat, ventosque volucres
Advocet, an pelago ſolitam Thaumantida paſci.
Elicit inde fretis, & murice frenat acuto
Delphinas bijuges, quos illi maxima Thetis
Gurgite Atlanteo pelagi ſub valle ſonora
Nutrierat. nullis vada per Neptunia glaucæ
Tantus honor formæ, nandique potentia: nec plus
Pectoris humani jubet. hos ſubſiſtere pleno
Littore, ne nudæ noceant contagia terræ.
Ipſa dehinc toto reſolutum pectore Achillem
(Qui pueris ſopor) Æmonii de rupibus antri
Ad placidas deportat aquas, & juſſa tacere
Littora. monſtrat iter, totoque effulſerat orbe
Cynthia. proſequitur divam, celeresque recurſus
Securus pelagi Chiron rogat, udaque cælat
Lumina, & abreptos ſubito jam jamque latentes
Erecto proſpectat equo, qua cana parumper
Spumant ſigna fugæ, & liquido perit orbita ponto.

Illum

Illum non alias rediturum ad Theſſala Tempe
Jam triſtis Pholoë, jam nubilus ingemit Othrys,
Et tenuis Sperchios aquis, ſpeluncaque docti
Muta ſenis. quærunt puerilia carmina Fauni,
Et ſperata diu plorant connubia Nymphæ.
Jam premit aſtra dies, humiliſque ex æquore Titan
Rorantes evolvit equos, & ab æthere magno
Sublatum curru pelagus cadit. at vada mater
Scyria jamdudum fluctus emenſa tenebat.
Exierantque jugo feſſi Delphines herili.
Cum pueri tremefacta quies, oculique jacentis
Infuſum ſenſere diem. ſtupet aëre primo,
Quæ loca? qui fluctus? ubi Pelion? omnia verſa,
Atque ignota videt, dubitatque agnoſcere matrem.
Occupat illa manu, blandeque affata paventem.
Si mihi, care puer, thalamos ſors æqua dediſſet,
Quos dabat, æthereis ego te complexa tenerem
Sidus grande plagis, magnique puerpera cæli,
Nil humiles Parcas, terrenaque fata vererer.
Nunc impar tibi, nate, genus, præcluſaque leti
Tantum matre via eſt. quin & metuenda propinquant
Tempora, & extremis admota pericula metis.
Cedamus, paulumque animos ſummitte viriles,
Atque habitus dignare meos. ſi Lydia dura
Penſa manu, molleſque tulit Tirynthius haſtas:
Si decet aurata Bacchum veſtigia palla
Verrere, virgineos ſi Iuppiter induit artus,
Nec magnum ambigui fregerunt Cænea ſexus.
Has ſine quæſo minas numenque exire malignum.
Mox iterum campos, iterum Centaurica reddam
Luſtra tibi. per ego hoc decus, & ventura juventæ
Gaudia, ſi terras, humilemque experta maritum
Te propter, ſi progenitum Stygos amne ſevero
Armavi (totumque utinam) cape tuta parumper
Tegmina, nil nocitura animo. cur ora reducis?
Quidve parant oculi? pudet hoc miteſcere cultu?
Per te care puer, cognata per æquora juro
Neſciet hoc Chiron. ſic horrida pectora tractat
Nequicquam mulcens, obſtat genitorque roganti,
Nutritorque ingens & cruda exordia magnæ
Indolis. effrenæ tumidum velut igne juventæ
Si quis equum primis ſummittere tentet habenis:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ille diu campis, fluviisque, & honore ſuperbo
Gaviſus, non colla jugo, non aſpera præbet
Ora lupis, dominique gemit captivus inire
Imperia, atque alios miratur diſcere curſus.
Quis deus attonitæ fraudes, aſtumque parenti
Contulit? indocilem quæ mens detraxit Achillem?
Palladi littoreæ celebrabat Scyros honorum
Forte diem, placidoque ſatæ Lycomede ſorores
Luce ſacra patriis (quæ rara licentia) muris
Exierant, dare veris opes. divæque ſeveras
Fronde ligare comas. & ſpargere floribus haſtam.
Omnibus eximium formæ decus: omnibus idem
Cultus, & expleto teneri jam fine pudoris
Virginitas matura toris: annique tumentes.
Sed quantum virides pelagi Venus addita Nymphas
Obruit, aut humeris quantum Diana relinquit
Naides, effulget tantum regina decori
Deidamia chori, pulchrisque ſororibus obſtat.
Illius & roſeo flammatur purpura vultu,
Et gemmis lux major ineſt, & blandius aurum.
Atque ipſi par forma deæ, ſi pectoris angues
Ponat, & exempta placetur caſſide vultus.
Hanc ubi ducentem longe ſocia agmina vidit
Trux puer, & nullo temeratus pectora motu;
Diriguit, totisque novum bibit oſſibus ignem.
Nec latet hauſtus amor, ſed fax vibrata medullis,
In vultus, atque ora redit, lucemque genarum
Tingit, & impulſum tenui ſudore pererrat.
Lactea Maſſagetæ veluti cum pocula fuſcant
Sanguine puniceo, vel ebur corrumpitur oſtro:
Sic variis manifeſta notis, palletque, rubetque,
Flamma recens. eat, atque ultro ferus, hoſpita ſacra
Diſcutiat turbæ ſecurus, & immemor ævi,
Ni pudor, & junctæ teneat reverentia matris.
Vt pater armenti quondam, rectorque futurus,
Cui nondum toto peraguntur cornua gyro,
Cum ſociam paſtus niveo candore juvencam
Aſpicit, ardeſcunt animi, primusque per ora
Spumat amor, ſpectant hilares, optantque magiſtri,
Occupat arrepto jam tempore conſcia mater:
Hoſne inter ſimulare choros, & brachia ludo
Nectere, Nate grave eſt? gelida quid tale ſub Oſſa,
Peliacisque jugis? O ſi mihi jungere curas,

Atque

Atque alium portare ſinu contingat Achillem!
Mulcetur, lætumque rubet, viſusque ſuperbos
Obliquat, veſtesque manu leviore repellit.
Aſpicit ambiguum genitrix, cogitque volentem,
Injecitque ſinus. tunc colla rigentia mollit,
Submittitque graves humeros, & fortia laxat
Brachia, & impexos certo domat ordine crines.
Ac ſua dilecta cervice monilia transfert,
Et picturato cohibet veſtigia limbo.
Inceſſum, motumque docet, fandique pudorem.
Qualiter artificis victuræ pollice ceræ
Accipiunt formas, ignemque, manumque ſequuntur,
Talis erat divæ natum mutantis imago.
Nec luctata diu: ſupereſt nam plurimus illi
Invicta virtute decor, fallitque tuentes
Ambiguus, tenuique latens diſcrimine ſexus.
Procedunt iterumque monet, rurſumque fatigat
Blanda Thetis: ſic ergo gradus, ſic ora, manusque,
Nate, feres, comitesque modis imitabere fictis.
Ne te ſuſpectum molli non miſceat aulæ
Rector, & incepti pereant mendacia furti.
Dixit, & admoto non ceſſat comere tactu.
Sic ubi virgineis Hecate laſſata pharetris,
Ad patrem fratremque redit, comes hæret eunti
Mater, & ipſa humeros, exertaque brachia velat.
Ipſa arcum, pharetramque locat, veſtesque latentes
Deducit, ſparſosque ſtudet componere crines.
Protinus aggreditur regem: atque ibi teſtibus aris
Hanc, tibi ait, noſtri germanam rector Achillis
(Nonne vides ut torva genas, æquandaque fratri?)
Tradimus, arma humeris, arcumque animoſa petebat
Ferre, & Amazonio connubia pellere ritu.
Sed mihi curarum ſatis eſt pro ſtirpe virili.
Hæc calathos, & ſacra ferat. Tu frange regendo
Indocilem, ſexumque tene, dum nubilis ætas,
Solvendusque pudor. neve exercere protervas
Gymnadas, aut luſtris nemorum concede vagari.
Intus ale, & ſimiles inter ſeclude puellas.
Littore præcipue, portuque arcere memento.
Vidiſti modo vela Phrygum, jam mutua jura
Fallere, transmiſſæ pelago didicere carinæ.
Accedit dictis pater, ingenioque parentis
Occultum Æaciden (quis divûm fraudibus obſtet?)
Acci-

Accipit. ultro etiam veneratur ſupplice dextra,
Et grates electus agit. nec turba piarum
Scyriadum ceſſat nimio defigere viſu
Virginis ora novæ. quantum cervice, comisque
Emineat, quantumque humeros, ac pectora fundat.
Dehinc ſociare choros, caſtisque accedere ſacris
Hortantur, ceduntque loco, & contingere gaudent.
Qualiter Idaliæ volucres, ubi mollia frangunt
Nubila, jam longum cœloque, domoque, gregatæ
Si junxit pennas, diverſoque hoſpita tractu
Venit avis, cunctæ primum mirantur, & horrent,
Mox propius propiusque volant, atque aëre in ipſo
Paulatim fecere ſuam, plauſuque ſecundo
Circumeunt hilares, & ad alta cubilia ducunt.
Digreditur multum cunctata in limine mater,
Dum repetit monitus, arcanaque murmura figit
Auribus, & tacito dat verba noviſſima voto.
Tunc excepta freto, longe cervice reflexa
Abnatat, & blandis affatur littora verbis:
Cara mihi tellus, magnæ cui pignora curæ,
Depoſitumque ingens, timido commiſimus aſtu,
Sis felix, taceasque precor, quo more tacebat
Creta Rheæ. te longus honos, æternaque cingent
Templa, nec inſtabili fama ſuperabere Delo.
At ventis, & ſacra fretis, interque vadoſas
Cycladas, Ægeæ frangunt ubi ſaxa procellæ,
Nereidum tranquilla domus, jurandaque nautis
Inſula, ne ſolum Danaas admitte carinas,
Te precor. hic thiaſos tantum, nihil utile bellis,
Hic famam narrare doce. dumque arma parantur
Dorica, & alternum Mavors interfurit orbem:
(Cedo equidem) ſit virgo pii Lycomedis Achilles.
Interea meritos ultrix Europa dolores
Dulcibus armorum furiis, & ſupplice regum
Conqueſtu flammata movet, quippe ambit Atrides
Ille magis, cui nupta domi, facinusque relatu
Aſperat Iliacum. captam ſine Marte, ſine armis
Progeniem cœli, Spartæque potentis alumnam:
Iura, fidem, ſuperos, una calcata rapina.
Hoc fœdus Phrygium, hæc geminæ commercia terræ?
Quid maneat populos, ubi tanta injuria primos
Degraſſata duces? coëunt gens omnis, & ætas:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nec tantum exciti, bimari quos Iſtmia vallo
Clauſtra, nec undiſonæ quos circuit umbo Maleæ,
Sed procul amotæ, Phrixi qua ſemita jungi
Europamque, Aſiamque vetat, quasque ordine gentes
Littore Abydeno maris alligat unda ſuperni.
Fervet amor belli, concuſſasque erigit urbes.
Æra domant Temeſæ: quatitur navalibus ora
Eubois, innumera reſonant incude Mycenæ:
Piſa novat currus: Nemee dat terga ferarum:
Cyrrha ſagittiferas certat ſtipare pharetras:
Lerna graves clypeos cæſis veſtire juvencis.
Dat bello pedites Etholus, & aſper Acarnan:
Argos agit turmas. vacuantur paſcua ditis
Arcadiæ: frenat celeres Epiros alumnos:
Phocis, & Aoniæ jaculis rareſcitis umbræ.
Murorum tormenta Pylos, Meſſanaque tendunt:
Nulla immunis humus, velluntur poſtibus altis
Arma olim dimiſſa patrum, flammisque liqueſcunt
Dona deûm: raptum Superis Mars efferat aurum.
Nusquam umbræ veteres: minor Othrys, & ardua fidunt
Taygeta, exuti viderunt aëra montes.
Iam natat omne nemus; cæduntur robora claſſi:
Silva minor remis. ferrum laxatur ad uſus
Innumeros: quod roſtra liget, quod muniat arma,
Belligeros quod frenet equos, quod mille cathenis
Squallentes nectat tunicas, quod ſanguine fumet,
Vulneraque alta bibat, quod conſpirante veneno
Impellat mortes, tenuantque humentia ſaxa
Attritu, & nigris addunt mucronibus iras.
Nec modus, aut arcus lentare, aut fundere glandes,
Aut torrere ſudes, galeasque attollere conis.
Hos inter motus pigram gemit ora quietem
Theſſalis, & geminis incuſat fata querelis:
Quod ſenior Peleus, nec adhuc maturus Achilles.
Iam Pelopis terras, Grajumque exhauſerat orbem
Præcipitans in tranſtra viros inſanus, equosque,
Bellipotens. fervent portus, & operta carinis
Stagna, ſuasque hyemes claſſis promota, ſuosque
Attollit fluctus. ipſum jam puppibus æquor
Deficit, & totos conſumunt carbaſa ventos.
Prima rates Danaas Hecateïa congregat Aulis,

Rupi-

Rupibus expoſitis, longique crepidine dorſi
Euboicum ſcandens Aulis mare: littora multum
Montivagæ dilecta deæ. juxtaque Caphareus
Latratum pelago tollens caput. ille Pelaſgas
Vt vidit transnare rates, ter monte, ter undis,
Intonuit, ſævæque dedit præſagia noctis.
Cœtus ibi armorum Trojæ fatalis: ibi ingens
Iuratur bellum, donec Sol annuus omnes
Conficeret metas. tum primum Græcia vires
Contemplata ſuas: tunc ſparſa, ac diſſona moles
In corpus, vultumque coit, & rege ſub uno
Diſpoſita eſt. Sic curva feras indago latentes
Claudit, & admotis paulatim caſſibus arctat.
Illæ ignem, ſonitumque pavent, diffuſaque linquunt
Avia, miranturque ſuum decreſcere montem,
Donec in anguſtam ceciderunt undique vallem,
Inque vicem ſtupuere greges, ſocioque timore
Manſueſcunt. ſimul hirtus aper, ſimul urſa, lupusque
Cogitur, & captos contemnit cerva leones.
Sed quanquam gemini pariter ſua bella capeſſant
Atridæ, famamque avidi virtute paternam
Tydides, Sthenelusque premant, nec cogitet annos
Antilochus, ſeptemque Ajax umbone coruſcet
Armenti reges, atque æquum mœnibus orbem,
Conſiliis, armisque vigil contendat Vlyſſes;
Omnis in abſentem belli manus ardet Achillem:
Nomen Achillis amant, & in Hectora ſolus Achilles
Poſcitur. illum unum Teucris, Priamoq; loquuntur
Fatalem. quis enim Æmoniis ſub vallibus alter
Creverit, effoſſa reptans nive? cujus ab ortu
Cruda rudimenta, & teneros formaverit annos
Centaurus? patrii propior cui linea cœli?
Quemve alium Stygios tulerit ſecreta per amnes
Nereis? & pulchros ferro perſtrinxerit artus?
Hæc Grajæ caſtris iterant, traduntque cohortes.
Cædit turba ducum, vincique haud mœſta fatetur.
Sic cum bellantes Phlegræa in caſtra coirent
Cœlicolæ, jamque Odryſiam Gradivus in haſtam
Surgeret, & Libycos Tritonia tolleret angues,
Ingentemque manu curvaret Delius arcum;
Stabat anhela metu ſolum Natura Tonantem
Reſpi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Reſpiciens. quando ille hyemes, tonitruſque vocaret
Nubibus, igniferam quæ fulmina poſceret Ætnam.
Atque ibi dum mixta vallati plebe ſuorum
Et maris & belli conſultant tempora reges,
Increpitans magno vatem Calchanta tumultu,
Proteſilaus ait: (namque huic bellare cupido
Præcipua, & primæ jam tunc data copia mortis,)
O nimium Phœbi tripodumque oblite tuorum
Theſtoride. quando ora deo poſſeſſa movebis
Iuſtius? aut quando Parcarum occulta recludes?
Cernis in ignotum cuncti, ſtupeantque, petantque
Æaciden? ſordet vulgo Calydonius Heros,
Et magno genitus Telamone, Ajaxque ſecundus,
Nos quoque: ſed Mavors arreptaque Troja probabunt.
Illum neglectis (pudet heu) ductoribus, omnes
Belligerum ceu numen amant. dic ocyus (aut cur
Serta comis, & mitis honos?) quibus abditus oris
Quave jubes tellure peti. nam fama nec antris
Chironis, patria nec degere Peleos aula,
Eja irrumpe deos, & fata latentia laxa.
Laurigeroſque ignes; ſi quando, avidiſſimus hauri:
Arma horrenda tibi, ſævoſque remiſimus enſes.
Nunquam has imbelles galea violabere vittas,
Sis felix, numeroque ducum præſtantior omni.
Si magnum Danais per te portendis Achillem.
Iamdudum trepido circunfert lumina motu,
Intrantemque deum primo pallore fatetur
Theſtorides, mox igne genas, & ſanguine torquens
Nec ſocios, nec caſtra videt, ſed cæcus & amens
Nunc ſuperûm magnos deprendit in æthere cœtus,
Nunc ſagas affatur aves, nunc dira ſororum
Licia, thuriferas modo conſulit anxius aras.
Flammarumque apices rapit & caligine ſacra
Paſcitur. exiliunt crines, rigidiſque laborat
Vitta comis, nec colla loco, nec in ordine greſſus.
Tandem feſſa tremens longis mugitibus ora
Solvit, & oppoſitum vox eluctata furorem eſt:
Quo rapis ingentem magni Chironis alumnum
Fœmineis, Nerei, dolis? huc mitte: quid aufers?
Non patiar: meus iſte, meus. tu diva profundi,
Et me Phœbus agit. latebris quibus abdere tentas

Ever-

Everſorem Aſiæ? video per Cycladas altas
Attonitam, & turpi quærentem littora furto.
Occidimus: placuit Lycomedis conſcia tellus.
O ſcelus! en fluxæ veniunt in pectora veſtes.
Scinde puer, ſcinde, & timidæ ne crede parenti.
Hei mihi raptus abit. quænam hæc procul improba virgo?
Hic nutante gradu ſtetit. amiſſique furoris
Viribus, ante ipſas tremefactus corruit aras.
Tunc hærentem Ithacum Calydonius occupat Heros:
Nos vocat iſte labor, neque enim comes ire recuſo,
Si te cura trahit. licet ille ſonantibus antris
Tethyos adverſæ, gremioque prematur aquoſo
Nereos, invenies, tu tantum providus aſtu
Tende animum vigilem, fæcundumq; erige pectus.
Nam mihi quis vatum dubiis in caſibus auſit
Fata videre prior? ſubicit gaviſus Vlyſſes:
Sic Deus omnipotens firmet, ſic annuat illa
Virgo paterna tibi. ſed me ſpes lubrica tardat.
Grande equidem armatum caſtris inducere Achillem.
Sed ſi fata negent, quam fœdum, ac triſte reverti?
Vota tamen Danaum non intentata relinquam.
Iamque adeo aut aderit mecum Peleïus Heros,
Aut verum penitus latet, & ſine Apolline Calchas.
Conclamant Danai, ſtimulatque Agamemno volentes:
Laxantur cœtus, reſolutaque murmure læto
Agmina diſcedunt. Quales jam nocte propinqua
E paſtu referuntur apes, vel in antra reverti
Melle novo gravidas mitis videt Hybla catervas.
Nec mora, jam dextras Ithaceſia carbaſus auras
Poſcit, & in remis hilaris ſedere juventus.
At procul occultum falſi ſub imagine ſexus
Æacidem furto jam noverat una latentem
Deidamia virum, ſed opertæ conſcia culpæ
Cuncta pavet, tacitasque putat ſentire ſorores.
Namque ut virgineo ſtetit agmine clarus Achilles,
Exolvitque rudem genitrix digreſſa pudorem,
Protinus elegit comitem (quamquam omnis in illum
Turba coit) blandeque novas nil tale timenti
Ad-

dmovet inſidias. illam ſequiturque, premitque
nprobus illam oculis, iterumque, iterumque re-
ſumit.
unc nimius lateri non evitantis adhæret.
unc levibus ſertis, lapſis nunc ſponte caniſtris,
unc thyrſo parcente ferit. modo dulcia notæ
ila lyræ, tenuesque modos, & carmina monſtrat
hironis, ducitque manum, digitosque ſonanti
nfringit citharæ. nunc occupat ora canentis,
t ligat amplexus, & mille per oſcula laudat,
lla libens diſcit, quo vertice Pelion. & quis
Eacides, puerique auditum nomen, & actus
Aſſidue ſtupet, & præſentem cantat Achillem.
pſa quoque & validos proferre modeſtius artus,
Et tenuare rudes attrito pollice lanas
Demonſtrat, reficitque colos, & perdita dura
Penſa manu, vocisque ſonum, pondusque tenentis.
Quodque fugit comites, nimio quod lumine ſeſe
Figat, & in verbis intempeſtivus anhelet,
Miratur: jam jamque dolos aperire parantem,
Virginea levitate fugit, prohibetque fateri,
Sic ſub matre Rhea juvenis regnator Olympi
Oſcula ſecuræ dabat inſidioſa ſorori
Frater adhuc, medii donec reverentia ceſſit
Sanguinis, & veros germana expavit amores.
Tandem detecti timidæ Nereïdos aſtus.
Lucus Agenorei ſublimis ad orgia Bacchi
Stabat, & admiſſum cœlo nemus. hujus in umbra,
Alternum revocare piæ Trieterica matres
Conſuerant, ſciſſumque pecus, terraque revulſas
Ferre trabes, gratosque deo præſtare furores.
Lex procul ire mares. iterat præcepta verendus
Ductor, inacceſſumque viris edicitur antrum.
Nec ſatis eſt: ſtat ſine dato metuenda ſacerdos,
Exploratque aditus, ne quis temerator oberret
Agmine fœmineo: tacitus ſubriſit Achilles.
Illum virgineæ ducentem ſigna catervæ,
Magnaque difficili ſolventem brachia motu.
(Et ſexus pariter decet, & mendacia matris)
Mirantur comites. nec jam pulcherrima turbæ
Deidamia ſuæ, tantumque admota ſuperbo
Vincitur Æacide, quantum premit ipſa ſorores.
Vt vero à tereti demiſit Nebrida collo,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Errantesque ſinus edera collegit, & alte
Cinxit purpureis flaventia tempora vittis,
Vibravitque gravi redimitum miſſile dextra:
Attonito ſtat turba metu, ſacrisque relictis
Illum ambire libet, pronosque attollere vultus.
Talis ubi ad Thebas vultumqne animumque remiſit
Euius, & patrio ſatiavit pectora luxu:
Serta comis, mitramque levat, thyrſumque viren-
tem
Armat, & hoſtiles inviſit fortior Indos.
Scandebat roſeo medii faſtigia cœli
Luna jugo, totis ubi Somnus inertior alis
Defluit in terras, mutumque amplectitur orbem;
Conſedere chori, paulumque exercita pulſu
Æra tacent. tenero cum ſolus ab agmine Achilles
Hæc ſecum? Quonam timidæ commenta parentis
Vſque feres? primumque imbelli carcere perdes
Florem animi? non tela licet Mavortia dextra,
Non trepidas agitare feras? ubi campus & amnes
Æmonii? quærisne meos, Sperchie, natatus,
Promiſſasque comas? an deſertoris alumni
Nullus honos? Stygiasque procul jam raptus ad um-
bras
Dicor? & orbatus plangit mea funera Chiron?
Tu nunc tela manu, noſtros tu dirigis arcus,
Nutritosque mihi ſcandis, Patrocle, jugales:
Aſt ego pampineis diffundere brachia Thyrſis,
Et tenuare colos (pudet heu, tædetque fateri)
Iam ſcio. quin etiam dilectæ virginis ignem,
Æquævamque facem, captus, noctesque, diesque,
Diſſimulas? quonam usque premes urentia pectus
Vulnera? teque marem (pudet heu) nec amore pro-
babis?
Sic ait, & denſa noctis gaviſus in umbra
Tempeſtiva ſuis torpere ſilentia furtis,
Vi potitur votis, & toto pectore veros
Admovet amplexus: riſit chorus omnis ab alto
Aſtrorum, & teneræ rubuerunt cornua Lunæ.
Illa quidem clamore nemus montemque replevit,
Sed Bacchi comites, diſcuſſa nube ſoporis
Signa choris indicta putant. fragor undique notus
Tollitur, & thyrſos iterum vibrabat Achilles.
Ante tamen dubiam verbis ſolatur amicis:

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Ille ego (quid trepidas) genuit quem cœrula mater
Peliacis ſilvis, nivibusque immiſit alendum
Theſſalicis. neque ego hos cultus, aut fœda ſubiſ-
ſem
Tegmina, ni primo te viſa in littore: ceſſi
Te propter: tibi penſa manu, tibi mollia geſto
Tympana. quid defles magno nurus addita ponto?
Quid gemis ingentes cœlo paritura nepotes?
Sed pater ante igni, ferroque exciſa jacebit
Scyros, in & tumidas ibunt hæc verſa procellas
Mœnia, quam ſævo mea tu connubia perdas
Funere, non adeo parebimus omnia matri.
Vade, ſed ereptum taceas, celesque pudorem.
Obſtupuit tantis regina exterrita monſtris,
Quamquam olim ſuſpecta fides, & cominus ipſum
Horruit, & multum facies mutata fatentis.
Quid faciat? caſusne ſuos ferat ipſa parenti?
Seque ſimul, juvenemque premat, fortaſſis acerbas
Hauſurum pœnas, & adhuc in corde manebat
Ille diu deceptus amor. ſilet ægra, premitque
Iam commune nefas. unam placet addere furtis
Altricem ſociam, precibus quæ victa duorum
Annuit. illa aſtu tacito raptumque pudorem,
Surgentemque uterum, atque ægros in pondere
menſes
Occuluit, plenis donec ſtata tempora metis
Attulit, & partus index Lucina reſolvit.

P. PAPINII STATII
ACHILLEIDOS
LIBER SECVNDVS.

IAmque per Ægæos ibat Laertia fluctus
Puppis, & innumeræ mutabant Cycladas auræ,
Iam Paros, Olearosque latent. jam raditur alta
Lemnos, & à tergo decreſcit Bacchica Narox,
Ante oculos creſcente Samo. jam Delos opacat
Æquor. ubi excelſa libant carcheſia puppe,
Reſponſique fidem, & verum Calchanta precantur.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Audiit Arcitenens, Zephyrumque è vertice Cynthi
Impulit, & dubiis pleno dedit omina velo.
It pelago ſecura ratis. quippe alta Tonantis
Iuſſa, Thetin certas fatorum vertere leges
Arcebant ægram lachrymis, ac multa gementem,
Quod non erueret pontum, ventisque, fretisque
Omnibus, inviſum jam tunc ſequeretur Vlyſſem.
Frangebat radios humili jam pronus Olympo
Phœbus, & Oceani penetrabile littus anhelis
Promittebat equis: cum ſe ſcopuloſa levavit
Scyros, in hanc totos emiſit puppe rudentes
Dux Laertiades, ſociosque reſumere pontum
Imperat, & remis Zephyros ſupplere cadentes.
Accedunt juſſi. magis indubitata, magisque
Scyros erat, placidique ſuper Tritonia cuſtos
Littoris. Egreſſi numen venerantur amicæ
Ætolusque Ithacusque deæ. tum providus heros
Hoſpita ne ſubito terrerent mœnia cœtu,
Puppe jubet remanere ſuos. ipſe ardua fido
Cum Diomede petit. ſed jam præveneratt arcis
Littoreæ ſervator Abas, ignotaque regi
Ediderat (ſed Graja tamen) ſuccedere terris
Carbaſa. procedunt, gemini ceu fœdere juncto
Hyberna ſub nocte lupi, licet & ſua pulſet
Natorumque fames, penitus rabiemque minasque
Diſſimulant, humilesque meant, ne nuntiet hoſtes
Cura canum, & trepidos moneat vigilare magiſtros:
Sic ſegnes heroes eunt, campumque patentem
Qui medius portum, celſamque interjacet urbem,
Alterno ſermone ſerunt. prior occupat acer
Tydides: Qua nunc verum ratione paramus
Scrutari? namque ambiguo ſub pectore quondam
Verſo, quid imbelles thyrſos mercatus, & æra,
Vrbibus in mediis, Bacchæaque terga, mitrasque
Huc tuleris, varioque aſperſas Nebridas auro?
Hisne gravem Phrygibus, Priamoque armamus Achillem?
Illi ſubridens Ithacus paulum ore remiſſo:
Hæc tibi, virginea modo ſi Lycomedis in aula
Fraude latens, ultro confeſſum in prælia ducent
Peliden. tu cuncta citus de puppe memento
Fer-

Ferre, ubi tempus erit, clypeumque iis jungere donis,
Qui pulcher ſignis, auroque aſperrimus ardet.
Hæc ſat erunt: tecum lituo bonus, adſit Agyrtes,
Occultamque tubam tacitos apportet in uſus.
Dixerat, atque ipſo portarum in limine, regem
Cernit, & oſtenſa pacem præfatur oliva.
Magna (reor) pridem veſtras pervenit ad aures
Fama trucis belli, regum placidiſſime, quod nunc
Europamque, Aſiamque quatit. ſi nomina quæras
Huc perlata ducum, ſidit quibus ultor Atrides,
Hic tibi, quem tanta meliorem ſtirpe creavit
Magnanimus Tydeus, Ithacis ego ductor Vlyſſes.
Cauſa viæ (metuam quid enim tibi cuncta fateri:
Cum Grajus, notaque fide celeberrimus unus?)
Explorare aditus, inviſaque littora Trojæ,
Quidve parent. Medio ſermone intercipit ille:
Annuerit Fortuna, precor, dextrique ſecundent
Iſta dei. nunc hoſpitio mea tecta, piumque
Illuſtrate larem. ſimul intra limina ducit.
Nec mora, jam menſas famularis turba torosque
Inſtruit. interea viſu perluſtrat Vlyſſes,
Scrutaturque domum, ſi qua veſtigia magnæ
Virginis, aut dubia facies ſuſpecta figura.
Porticibusque vagis errat, totosque penates
Ceu miretur, adit. velut ille cubilia prædæ
Indubitata tenens multo legit arva Moloſſo
Venator, videat donec ſub frondibus hoſtem
Porrectum ſomno, poſitosque in ceſpite dentes.
Rumor in arcana jamdudum perſtrepit aula,
Virginibus qua fida domus, veniſſe Pelaſgum
Ductores, Grajamque ratem, ſociosque receptos,
Iure pavent aliæ, ſed vix nova gaudia cælat
Pelides, avidusque novos heroas, & arma
Vel talis vidiſſe cupit. jamque atria fervent
Regali ſtrepitu, & picto diſcumbitur oſtro.
Tum pater ire jubet natas, comitesque pudicas
Natarum. ſubeunt quales Mæotide ripa
Cum Scythicas rapuere domos, & capta Getarum
Mœnia, ſuppoſitis epulantur Amazones armis.
Tum vero intentus vultus, ac pectora Vlyſſes
Prælibat viſu. ſed nox, illataque fallunt
Lumina, & extemplo latuit menſura jacentis.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Et tamen, erectumque genas, oculisque vagantem,
Nullaque virginei ſervantem ſigna pudoris,
Defigit, comitique obliquo lumine monſtrat.
Quod niſi præcipitem blando complexa moneret
Deidamia ſinu, nudataque pectora ſemper,
Exertasque manus, humerosque in veſte teneret,
Et prodire toris, & poſcere vina vetaret
Sæpius, & fronti crinale reponeret aurum;
Argolicis ducibus jam tunc patuiſſet Achilles.
Vt placata fames epulis bis terque repoſtis,
Rex prior alloquitur, paterisque hortatur Achivos:
Invideo veſtris (fateor) decora inclyta gentis
Argolicæ, cœptis: utinam mihi fortior ætas,
Quæque fuit, Dolopas cum Scyria littora adortos,
Perdomui, fregique vadis. quæ ſigna triumphi,
Vidiſtis celſas murorum in fronte carinas.
Saltem ſi ſoboles, aptum quam mittere bello.
Nunc ipſi viresque meas, & cara videtis
Pignora. quando novos dabit hæc mihi turba nepotes?
Dixerat, & ſolers arrepto tempore Vlyſſes:
Haud ſpernenda cupis. quis enim non viſere gentes
Innumeras, variosque duces, atque agmina regum
Ardeat? omne ſimul roburque decusque potentis
Europæ, meritos ultro juravit in enſes.
Rura, urbesque vacant: montes ſpoliavimus altos.
Omne fretum longa velorum obtexitur umbra.
Tradunt arma patres, ruit irrevocata juventus.
Non alias unquam tantæ data copia famæ
Fortibus, aut campo majore exercita Virtus.
Aſpicit intentum vigilique hæc aure bibentem,
Cum paveant aliæ, demiſſaque lumina flectant.
Atque iterat: Quisquis proavis & gente ſuperbus,
Quisquis equo jaculoque potens, qui prævalet arcu,
Omnis honos illic: illic ingentia certant
Nomina. vix timidæ matres, vix agmina ceſſant
Virginea. hic multum ſteriles damnatus in annos,
Inviſusque deis, ſi quem hæc nova gloria ſegnem
Præterit. exiſſet ſtratis, niſi provida ſigno
Deïdamia dato, cunctas hortata ſorores
Liquiſſet menſas, ipſum complexa. ſed hæret
Reſpiciens Ithacum, cœtuque noviſſimus exit.
Ille quidem incepto paulum ex ſermone remiſit

Pauca tamen jungens: At tu tranquillus in alta
Pace mane, cariſque para connubia natis,
Quas tibi ſidereis divarum vultibus æquas
Sors dedit. ut me olim tacitum reverentia tangit!
Is decor eſt. formæ ſpecies permixta virili.
Occurrit genitor: quid ſi Bacchæa ferentes
Orgia. Palladias aut circum videris aras?
Et dabimus, ſi forte novus cunctabitur Auſter.
Excipiunt cupidi. & tacitis ſpes addita votis.
Cætera depoſitis Lycomedis regia curis
Tranquilla ſub pace ſilet, ſed longa ſagaci
Nox Ithaco, lucemque cupit, ſomnoque gravatur.
Vix dum exorta dies, & jam comitatus Agyrta
Tydides aderat, prædictaque dona ferebat.
Nec minus egreſſæ thalamis Scyreïdes ibant
Oſtentare choros, promiſſaque ſacra verendis
Hoſpitibus. nitet ante alias regina comesque
Pelides. Qualis Siculæ ſub rupibus Ætnæ
Naides Ætneas inter Diana, feroxque
Pallas, & Elyſii lucebat ſponſa tyranni.
Iamque movent greſſus: thyaſisque Iſmenia buxus
Signa dedit, quater æra Rheæ, quater Euia pulſant
Terga manu, variosque quater legere recurſus.
Tunc thyrſos pariterq; levant, pariterque reponunt,
Multiplicantque gradum, modo quo Curetes in actu
Quoque pii Samothraces eunt. nunc obvia verſæ
Pectine Amazonio, modo quo citat orbe Lacænas
Delia, plaudentesque ſuis intorquet Amyclis.
Tunc vero tunc præcipue manifeſtus Achilles,
Nec ſervare vices, nec jungere brachia curat.
Tunc molles greſſus, tunc aſpernatur amictus
Plus ſolito, rumpitque choros, & plurima turbat.
Sic indignantem thyrſos, acceptaque matris
Tympana, jam triſtes ſpectabant Penthea Thebæ.
Solvuntur laudata cohors, repetuntque paterna
Limina, ubi in mediæ jamdudum ſedibus aulæ,
Munera virgineos viſus tractura locarat
Tydides: ſignum hoſpitii, pretiumque laboris.
Hortaturque legant, nec rex placidiſſimus arcet.
Heu ſimplex, nimiumque rudis, qui callida dona,
Grajorumque dolos, variumque ignorat Vlyſſem!
Hinc aliæ, quas ſexus iners, naturaque ducit
Aut teretes thyrſos, aut reſpondentia tentant

Tympana, gemmatis aut nectunt tempora limbis,
Arma vident, magnoque putant donata parenti.
At ferus Æacides radiantem ut cominus orbem
Cælatum pugnis ſævis, & fortè rubentem
Bellorum maculis, acclinem & conſpicit haſtam:
Infremuit, torſitque genas, & fronte relicta
Surrexere comæ. nusquam mandata parentis,
Nusquam occultus amor, totoque in pectore Troja
eſt.
Vt leo, materno cum raptus ab ubere mores
Accepit, pectique jubas, hominemque vereri
Edidicit, nullasque ruit niſi juſſus in iras:
Si ſemel adverſo radiavit lumine ferrum,
Ejurata fides, domitorque inimicus, in illum
Prima fames, timidoque pudet ſerviſſe magiſtro.
Vt vero acceſſit propius, luxque æmula vultum
Reddidit, & ſimilem tandem ſe vidit in auro,
Horruit, erubuitque ſimul. Tunc acer Vlyſſes
Admotus lateri ſummiſſa voce: quid hæres?
Scimus, ait, tu ſemiferi Chironis alumnus,
Tu cœli, pelagique nepos: te Dorica claſſis,
Te tua ſuſpenſis expectat Græcia ſignis.
Ipſaque jam dubiis nutant tibi Pergama muris.
Eja age, rumpe moras: ſine perfida palleat Ide,
Et juvet hæc audire patrem, pudeatque doloſam
Sic pro te timuiſſe Thetin. jam pectus amictu
Laxabat, cum grande tuba, (ſic juſſus) Agyrtes
Inſonuit. fugiunt disjectis undique donis,
Implorantque patrem, commotaq; prælia credunt.
Illius intactæ cecidere à pectore veſtes,
Iam clypeus, breviorque manu conſumitur haſta,
(Mira fides) Ithacumque humeris excedere viſus.
Ætolumque ducem: tantum ſubita arma, calorque
Martius. horrenda confundit luce penates.
Immanisque gradu, ceu protinus Hectora poſcens
Stat medius trepidante domo. Peleïa virgo
Quæritur. aſt alia plangebat parte retectos
Deïdamia dolos, cujus cum grandia primum
Lamenta, & notas accepit pectore voces,
Hæſit, & occulto virtus infracta calore eſt.
Dimittit clypeum, regisque ad lumina verſus,
Attonitum fatis, inopinaque monſtra paventem,
Sicut erat, mediis Lycomedem affatur in armis:
Me

Me tibi care pater (dubium dimitte timorem)
Me Thetis alma dedit. te pridem tanta manebat
Gloria. quæſitum Danais tu mittis Achillem.
Gratior & magno (ſi fas dixiſſe) parente,
Et dulci Chirone mihi. ſed corda parumper
Huc adverte libens, atque has bonus accipe voces.
Te Peleus nato ſocerum, & Thetis hoſpita jungunt,
Allegantque ſuos utroque à ſanguine divos.
Vnam virgineo natarum ex agmine poſcunt.
Dasne? an nos humiles tibi, degeneresque videmur?
Non renuis. junge ergo manus, & concipe fœdus,
Atque ignoſce tuis. tacito jam cognita furto
Deïdamia mihi. quis enim his obſtare lacertis,
Quæ potuit noſtras poſſeſſa evadere flammas?
Me luere iſta jube: pono arma, & reddo Pelaſgis,
Et maneo. quid triſte fremis? quid lumina mutas?
Iam ſocer es. natum ante pedes projecit, & addit
Iamque avus. immitis quoties tractabitur enſis,
Turba ſumus. Tunc & Danai, per ſacra, fidemque
Hoſpitii, blandusque precum compellat Vlyſſes.
Ille, etſi caræ comperta injuria natæ,
Et Thetidis mandata movent, prodique veretur
Depoſitum tam grande deæ, tamen obvius ire
Tot metuit fatis, Argivaque bella morari.
Fac velit: ipſam illic matrem ſpreviſſet Achilles.
Ne tamen abnueret genero ſe jungere tali;
Vincitur. Arcanis effert pudibunda tenebris
Deïdamia gradum, veniam nec protinus amens
Credit, & oppoſito genitorem placat Achille.
Mittitur Æmoniam, magni qui Pelea facti
Impleat, & claſſem, comitesque in prœlia poſcat.
Nec non & geminas regnator Scyrius alnos
Deducit genero, viresque excuſat Achivis.
Tunc epulis conſumpta dies, tandemque receptum
Fœdus, & intrepidos nox conſcia jungit amantes.
Illius ante oculos nova bella, & Xanthus, & Ide,
Argolicæque rates: atque hæc jam cogitat undas,
Auroramque timet. cara cervice mariti
Fuſa novi, lachrymas jam ſolvit, & occupat artus.
Aſpiciamne iterum, meque hoc in pectore ponam
Æacide? rurſusque tuos dignabere partus?
An tumidus, Teucrosque lares, & capta reportans

Pergama, virgineæ nolis meminiſſe latebræ?
Quid precer, heu, timeamve prius? quidve anxia mandem
Cui vix flere vacat? modo te nox una deditque,
Inviditque mihi. thalamis hæc tempora noſtris?
Hicne eſt liber Hymen? ô dulcia furta, dolique,
O timor! eripitur miſeræ permiſſus Achilles.
I, (neque enim tantos auſim revocare paratus)
I, cautus, nec vana Thetim timuiſſe memento.
I felix, noſterque redi: nimis improba poſco.
Iam te ſpectabunt lachrymis, planctuque decoræ
Troades, optabuntque tuis dare colla lacertis,
Et patriam penſare toris. aut ipſa placebit
Tyndaris, inceſta nimium laudata rapina.
Aſt ego vel primæ puerilis fabula culpæ
Narrabor famulis, aut diſſimulata latebo.
Quin age duc comitem: cur non ego Martia tecum
Signa feram? tu penſa manu, Baccheaque mecum
Sacra, quod infelix non credet Troja, tuliſti.
Attamen hunc, quem mœſta mihi ſolatia linquis,
Hunc ſaltem ſub corde tene. & concede precanti
Hoc ſolum, pariat ne quid tibi barbara conjux,
Ne qua det indignos Thetidi captiva nepotes.
Talia dicentem non ipſe immotus Achilles
Solatur, juratque fidem: jurataque fletu
Spondet, & ingentes famulas, captumque reverſus
Ilion, & Phrygiæ promittit munera gazæ.
Irrita ventoſæ rapiebant verba procellæ.
Exuit implicitum tenebris humentibus orbem
Oceano prolata dies, genitorque coruſcæ
Lucis, adhuc hebetem vicina nocte, levabat,
Et nondum excuſſo rorantem lampada ponto.
Et jam punicea nodatum pectora palla,
Inſignemque ipſis, quæ prima invaſerat armis
Æaciden (quippe aura vocat, cognataque ſuadent
Æquora) proſpectant cuncti, juvenemque, ducemque
Nil auſi meminiſſe, pavent. ſic omnia viſu
Mutatus rediit, ceu nunquam Scyria paſſus
Littora, Peliaco raptus deſcendat ab antro.
Tunc ex more deis (ita namque monebat Vlyſſes)
Æquoreis, Auſtriſque litat, fluctuque ſub ipſo
Cœruleum regem tauro veneratur, avumque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nerea, vittata genitrix placata juvenca eſt.
Hic ſpumante ſalo jaciens tumida exta profatur:
Paruimus genitrix, quamquam haud toleranda jubebas,
Paruimus nimium, bella ad Trojana, ratesque
Argolicas quæſitus eo. ſic orſus, & alno
Inſiluit, penitusque Noto ſtridente propinquis
Abripitur terris: jamque ardua creſcere nubes
Incipit, & Scyros longe decreſcere ponto.
Turre procul ſumma, lachrymis comitata ſororum,
Confeſſumque tenens, & habentem nomina Pyrrhum
Pendebat conjux, oculisque in carbaſa fixis
Ibat, & ipſa fretum, & puppem jam ſola videbat.
Ille quoque obliquos dilecta ad mœnia vultus
Declinat, viduamque domum, gemitusque relictæ
Cogitat: occultus ſub corde renaſcitur ardor,
Datque locum virtus. ſenſit Laërtius heros
Mœrentem, & placidis aggreſſus flectere dictis;
Tene (inquit) magnæ vaſtator debite Trojæ,
Quem Danaæ claſſes, quem divûm oracula poſcunt,
Erectumque manet reſerato limine bellum,
Callida fœmineo genitrix velavit amictu?
Commiſitque ullis tam grandia furta latebris?
Speravitque fidem? nimis ô ſuſpenſa, nimisque
Mater! an hæc virtus tacita torperet in umbra,
Quæ vix audito litui clangore, refugit
Et Thetin, & comites, & quos ſuppreſſerat ignes?
Nec noſtrum eſt quod in arma venis. ſequerisque precantes,
Veniſſes ultro. quem talibus occupat heros
Æacides: longum eſt reſides exponere cauſas,
Maternumque nefas. hoc excuſabitur enſe
Scyros, & indecores, fatorum crimina, cultus.
Tu potius dum lene fretum, Zephyrisque feruntur
Carbaſa, quæ Danais tanti primordia belli,
Ede, libet juſtas hinc ſumere protinus iras.
Hic Ithacus paulum repetito longius orſu:
Fertur in Hectorea (ſi talia credimus) ora
Electus formæ certamina ſolvere paſtor
Sollicitas tenuiſſe deas, nec torva Minervæ
Ora, nec ætherei ſociam rectoris amico
Lumine, ſed ſolam nimium vidiſſe Dionen.

Atque adeo lis iſta tuis exorta ſub antris
Concilio ſuperum, dum Pelea dulce maritat
Pelion, & noſtris jam tunc promitteris armis,
Ira quatit victas: petit exitialia judex
Præmia. raptori faciles monſtrantur Amyclæ,
Ille Phrygas lucos, matris. penetralia cædit
Turrigeræ, vetitasque ſolo procumbere pinus
Præcipitat, terrasque freto delatus Achæas
Hoſpitis Atridæ (pudet heu, miſeretque potentis
Europæ) ſpoliat thalamos, Helenaque ſuperbus
Navigat, & captos ad Pergama devehit Argos.
Inde dato paſſim varias rumore per urbes,
Vndique inexciti ſibi quisque, & ſponte coimus
Vltores. quis enim genialia fœdera rumpi
Capta dolis, facilique trahi connubia raptu,
Ceu pecus, armentumve, aut viles meſſis acervos
Perferat? hæc & non fortes jactura moveret.
Non tulit inſidias divûm imperioſus Agenor,
Mugitusque ſacros, & magno numine vectam
Quæſiit Europen, aſpernatusque Tonantem eſt
Vi generum. Raptam & Scythico de littore prolem
Non tulit Æetes, ferroque & claſſe ſecutus
Semideos reges. & ituram in ſidera puppim.
Nos Phryga ſemivirum, portus, & littora circum
Argolica, inceſta volitantem puppe feremus?
Vsque adeo nusquam arma & equi, fretaque invia
Grajis?
Quid ſi nunc aliquis patriis rapturus ab oris
Deïdamian eat, viduaque à ſede revellat
Attonitam, & magni clamantem nomen Achillis?
Illius ad capulum rediit manus, & ſimul ingens
Impulit ora rubor. tacuit contentus Vlyſſes,
Excipit Oenides: quin ô digniſſima cœli
Progenies, ritusque tuos, elementaque primæ
Indolis, & valida mox accedente juventa,
Quæ ſolitus laudum tibi ſemina pandere Chiron,
Virtutisque aditus, quas membra augere per artes,
Quas animum, ſociis, multumque faventibus ede,
Sit pretium longas penitus quæſiſſe per undas
Scyron, & his armis primum intendiſſe lacertos.
Quem pigeat ſua facta loqui? tamen ille modeſte
Inchoat, ambiguus paulum, propiorque coacto:
Dicor, & in teneris, & adhuc creſcentibus annis,

Theſ-

Theſſalus ut rigido ſenior me monte recepit,
Non ullas ex more dapes habuiſſe, nec almis
Uberibus ſatiaſſe famem, ſed ſpiſſa leonum
Viſcera, ſemianimesque libens traxiſſe medullas.
Hæc mihi prima Ceres, hæc læti munera Bacchi,
Sic dabat ille pater. mox ire per avia ſecum
Luſtra gradu majore trahens, viſisque docebat
Arridere feris, nec fracta ruentibus undis
Saxa, nec ad vaſtæ trepidare ſilentia ſilvæ.
Jam tunc haſta manu, jam tunc cervice pharetræ,
Et ferri properatus amor, durataque multo
Sole, geluque cutis. tenero nec flexa cubili
Membra, ſed ingenti ſaxum commune magiſtro.
Vix mihi biſſenos annorum torſerat orbes
Vita rudis, volucres cum jam prævertere cervos,
Et Lapithas cogebat equo, præmiſſaque curſu
Tela ſequi, ſæpe ipſe gradu me præpete Chiron.
Dum velox ætas, campis admiſſus agebat
Omnibus, exhauſtumque vago per gramina paſſu
Laudabat gaudens, atque in ſua colla levabat.
Sæpe etiam primo fluvii torpore jubebat
Ire ſuper, glaciemque levi non frangere planta.
Hoc puerile decus. quid nunc tibi prælia dicam
Silvarum? & vacuos ſævo jam murmure ſaltus?
Nunquam ille imbelles Oſſæa per avia lynces
Sectari, aut timidos paſſus me cuſpide damas
Sternere, ſed triſtes turbare cubilibus urſas,
Fulmineosque ſues, & ſicubi maxima tigris.
Aut ſeducta jugis fœtæ ſpelunca leænæ.
Ipſe ſedens vaſto facta expectabat ab antro.
Si ſparſus magno remearem ſanguine, nec me
Ante niſi inſpectis admiſit ad oſcula telis.
Iamque & ad enſiferos vicina pube tumultus
Aptabar, nec me ulla feri Mavortis imago
Præteriit. didici quo Pæones arma rotatu,
Quo Macetæ ſua geſa citent, quo turbine cæſtum
Sauromates, falcemque Getes, arcumque Gelonus
Tenderet, & flexæ Balearicus actor habenæ
Quo ſuſpenſa trahens libraret vulnera tortu,
Incluſum quoties diſtringeret aëra gyro.
Vix memorem cunctos (etſi modo geſſimus) actus
Nunc docet ingenti ſaltu me jungere foſſas?
Nunc caput aërii ſcandentem prendere montis

Quo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Quo fugitur per plana gradu: ſimulachraque pugnæ,
Excipere immiſſos curvato umbone molares,
Ardentesque intrare caſas, peditemque volantes
Siſtere quadrijugos. memini, rapidiſſimus ibat
Imbribus aſſiduis paſtus, nivibusque ſolutis
Sperchios, vulſasque trabes, & ſaxa ferebat
Cum me ille immiſſum, qua ſævior impetus undæ,
Stare jubet contra, tumidosque repellere fluctus.
Quos vix ipſe gradu toties obſtante tuliſſet.
Stabam equidem, nec me referebat concitus amnis.
Et latæ caligo viæ. ferus ille minari
Deſuper incumbens, verbisque urgere pudorem.
Nec niſi juſſus abii, ſic me ſublimis agebat
Gloria, nec duri tanto ſub teſte labores.
Nam procul Oebalios in nubila condere diſcos
Et liquidam nodare Palen, & ſpargere ceſtus
Ludus erat, requiesque mihi. nec major in iſtis
Sudor, Apollineo quam fila ſonantia plectro
Cum quaterem, priſcosque virûm mirarer honores.
Quin etiam ſuccos, atque auxiliantia morbis
Gramina, quo nimius ſtaret medicamine ſanguis,
Quid faciat ſomnos, quid hiantia vulnera claudat,
Quæ ferro cohibenda lues, quæ cederet herbis
Edocuit, monitusque ſacræ ſub pectore fixit
Iuſtitiæ, qua Peliacis dare jura verenda
Gentibus, atque ſuos ſolitus pacare bimembres.
Hactenus annorum comites elementa meorum
Et memini, & meminiſſe juvat. ſcit cætera Mater.

FINIS.

JOH.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

JOH. FR. GRONOVII
AD
SILVAS
P. PAPINII STATII RELIQVA.

Ad Lib. I.

EQuus Maximus] Titulum I. carminis hujus in ſcripto notavi: *Domitiani Aug. æneus equus in foro dicatus.*

V. 27. *Aſſertæ munere prolis*] Vt conjeci-
nus, exſtat in exemplari Veneto, quod a. 1475.
nedia forma typis impreſſum eſt: *adſcitæ.* Vin-
entius Fabricius, V. A. & eruditiſſimus, cum ante
os quindecim annos Diatriben ad eum miſiſſem,
bducebat mihi Cujacii Obſervat. 37. libri 11, qui
n l. 7. π. ult. D. de Vſufr. *fructuarium per arbitrum*
ogi reficere, quemadmodum adſerere cogitur arbores:
nterpretatur, forare medullam arboris ſterilis, &
n eam fœcundæ calamum immittere: Græcorum
clogis ἐγκεντρίζειν· & ſic dixiſſe Papinium, *adſerere*
rolem. Sed & Græci & Cujacius errarunt. Nimi-
um non inſeruntur modo, ſed & ſeruntur arbores.
Virgilius: *Pars etiam poſito ſurgunt de ſemine.* Vbi
am ſunt aliæ, ſi plures eodem pangantur, *adſerun-*
tur. Eſt igitur *adſerere*, ut recte Gloſſarium, προσ-
φυτεύειν, quod l. 18. eodem, *in locum demortuarum*
lias ſubſtituere ac reficere numerum. Varro 1, 26:
eque propter eas adſerunt vites, quod inter ſe hæc
nimica. At adoptare eſt *adſciſcere*, non *adſerere.*

Epith. V. 12. *Lumine demiſſam*] Ad marginem Ve-
neti erat ſcriptum: *Lumina.* quod verum cenſeo. Vt
apud Virgil. *breviter Dido vultum demiſſa profatur.*
Et noſter 1. Achil. *illa gravi vultum demiſſa repulſa.*

V. 41. *Hanc propter tutum*] Non magis profecto
quam propter Hippodamian. Et quomodo *tutum*, ſi
Piſæa lege? Scribe: *Hanc propter ju-*
trementem, ſi *Piſæa lege?* Scribe: *Hanc propter ju-*
ſtum. Hæc meretur, ne quis par diſcrimen recuſet.

V. 82. *Teſtis ego, attonitus*] Veneta editio, &

Char-

Chartaceus MS. Io. Rhodii, viri humaniſſimi, & Archiepiſcopi Salisburgenſis membranaceus, & cujus excerpta Lindenbrogius olim mecum communicavit: *Teſtis ego attonito.* Quod recepimus.

V. 203. *Tumidæ ſic transfuga Piſæ*] Quare *tumidæ?* an propter Oenomarum. Rhodianus: *miadæ.* Salisb. *intiadæ.* Forte: *nitidis ſic transfuga Piſæ.* Propter palæſtras. Martialis: *nitidis octava palæſtris.*

Tiburt. V. 41. *& nigros imitantia*] Suſpicor ſcripſiſſe Statium: *& nigros invitant murmura ſomnos.* Vt prima Thebaide: *Invitat teneros ad dura cubilia ſomnos.*

Soteria pro Rutilio Gallico] Rhod. *Sciteria Rutilii Gallici.* Salisb. *Soteria Rutuli Gallici.* Videtur verum: *Soteria Rutilii Gallici.* Intelligendum, *nomine.*

V. 23. *Docto nec enim ſine carmine*] Ven. & Salis. *numine*, quod & Bernartius annotat. Nec opus cum Behotio *nactus.* Ipſum enim decora dediſſe togæ ait, ut Trogus de Epaminonda, ita honores geſſiſſe, *ut ornamentum non accipere, ſed dare ipſi dignitati videretur.*

Balneum Etruſci] MSS. *Balneum Claudii Etruſci.* Recte: nam quia Claudius eum primus provexit, nomen ab illo patrono accepit. Confirmat præfatio libri.

Saturnal. V. 8. *ebriamque partem*] Omnia recenſenti, quæ ad hunc locum à viris doctiſſimis ſunt allata, nihil occurrit, in quo ſiſtere poſſim, niſi forte referamus eo, ut ſimpliciſſime *partem ebriam* diei Cæſaris intelligamus. Tota quidem illa dies beata fuit læto Cæſare, ſed pars ejus, cum ipſi, tum populo, etiam ebria, convivio & vino affluens. Virgil. 9. Æn. *Nunc adeo, melior quoniam pars acta diei, Quod ſupereſt, læti bene geſtis corpora rebus Procurate viri.* Ovidius 8. met. *Iamque duas lucis partes Hyperione menſo Diſcubuere toris.* Horatius: *Nec partem ſolido demere de die.*

AD LIB. II. SILVARVM.

EPicedion in Glauciam] Rhod. *Glaucias Atedii Melioris dedicatus.* Vna litera differt Salisb. *delicatus.* Primum *Glaucias* terminatione Græca, quam ſæpe Latini ſuæ in Græcis vocabulis præferunt,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

unt, idem qui *Glaucia* Romanis. *Delicati* autem, deliciæ, παιδικὰ, pueri in amoribus, Suetonius Tito: *Quosdam è gratiſſimis delicatorum.* Spartiano Hadrianus dicitur *curaſſe delicatos.* Lapis antiquus: *Et Marciæ. &. Primulæ. delicatis. &. Telamio. Celeri. Amico. cariſſimo.* Suetonius Veſpaſiano: *Flaviam Domitillam Statilii Capellæ equitis Romani Sabratenſis ex Africa delicatam olim.* Vbi melius erat ſummos viros non ineptire.

V. 34. *Quem natura patrem*] An illis piis natis non erant natura patres? Multo minus ad Meliorem referendum cum Domitio. Diſtinctione rem expedimus: *cum proprias gemerem defectus ad ignes (Quem? Natura!) patrem.* Qualem, quam mei amantem, quam mihi viciſſim amatum & cultum? te, Natura, teſtem appello, te interrogo, an quos unquam magis conciliaveris, tenerius & arctius junxeris. Sic in Saturnalibus: *Et mortem ſibi (qua manu?) minantur.*

Surrentinum Pollii] Salisb. *Villa Surrentina Polli & elicis.* Rhod. *Villa Surrentina Pollii Felicis.* quod cur repudiaremus, cauſa non erat.

Arb. Atedii V. 16. *Flavos collegit*] Prima Veneta: *fluvidos.* Lege: *fluidos collegit amictus Arctius.* Fluentes, ſinuoſos.

V. 48. *Et foliis turbare*] Imitatur Ovidium, de fonte Narciſſi: *quem nulla volucris, Nec fera turbarat, nec lapſus ab arbore ramus.* Moxque: *Et lacrimis turbavit aquas.* Ne quis accedat viro docto, qui mire amabat conjecturam ſuam: *foliis umbrare.*

Epicedion Pileti Vrſi] Rhod. *Conſolatio ad Flavium Ruffum de morte pueri dedicati.* Salisb. *Conſolatio ad Flavium Vrſum de amiſſione pueri delicati.* Quod admiſimus. Scribit quidem Plinius aliquoties ad Vrſum, ſed nullo alio adjecto nomine, ut dubium ſit, an hic ſit ille. Videtur cliens Flaviæ domus aut ab ſe aut à patre fuiſſe. *Amiſſio* δ᾽φημεῖ.

V. 65. *In dextram torſiſſet*] Rhod. & Sal. melius: *In dextrum.* Puta, latus. Theb. 2. *In levum prona* urna Inachus. lib. 10. *huic languida cervix In levum cogente deo.*

V. 70. *Vitæ modo carmen adultæ*] Fortaſſe: *cardine.* Vt Thebaid. 10. *fatorum in cardine ſummo.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V. 81. *Sæva, Pilete*] Scripſimus, *Philete*. eſt enim φιλητὸς. Et ſic unus è ſcriptis. Occurrit in Lapidibus antiquis & apud Martialem. Sic inter Rhetoras Suetonii *L. Otacilius Philetus*. non enim *Pilitus*, aut *Pilutus*, ut viri doctiſſimi voluere.

V. 82. *Quo domini clamante ſono*] Rh. & Sal. *clamate*. Rectius. Conclamate, complorate. Epithal. Stellæ: *Quantum non clamatus Hylas*. Lib. 6. Theb. *in Iſthmiaca victor clamatus arena*. Lib. 11. *Hunc & Mavortia clamant Semina*. Propertius 2, 19. *Nec tibi clamatæ ſomnus amarus erit*. Ambroſius lib. 5. ep. 33. *Clamavit aliqua populus*. Quod male vitiatum exiſtimat Nannius, & *aliquamdiu* ſubſtituit. Ex illo enim poëtarum formavit ſuum Ambroſius.

AD LIB. III. SILVARUM.

AD Pollium] Rhod. *Pollio Statius S.* Saliſb. *Statius Pollio ſuo Sal*. Eadem præfatione omnes: *Germanici noſtri libertus*. non *dei noſtri*: quod fatetur pro libidine ſe inſeruiſſe Domitius. Cur non & ſequenti libro, ubi eſt: *ſeptimum decimum Germanici noſtri conſulatum adoravi*.

Hercules Surrentinus] Addit Saliſb. *Pollii Felicis*.

V. 77. *Abripiunt famuli, nec, quo*] Vere ſic legitur, non tamen eo ſenſu, quem dant Morellus & Behotius: nec tamen occurrebat idoneus locus, quo transferrent epulas. Sic enim quidvis in quovis intelligere poſſes. Sed & occurrebat ſatis locorum, ut exponit ipſe ſtatim. Proximum verbum repetendum intellectu: abripiunt, nec tamen eo abripiunt, quo poſſint aut ſoleant convivia migrare ſcilicet in ſacellum vel ædiculam Herculis. Valerius Flaccus lib. 1. Argon. *Sævit atrox Pelias, inimicaque vertice ab alto Vela videt, nec qua ſe ardens effundere poſſit. Nil animi, nil regna juvant*. Nempe vela videt, ſed non ibi aut eo loco, ubi poſſit in vectores iram erumpere.

V. 157. *Libycas nudare palæſtras*] Prima Veneta & membrana Saliſb. plane, *nodare*, ut olim conjeceramus.

Propempticon Metii Celeris] Rhod & Sal. elegantius: *Metio Celeri*.

Lachrimæ Etruſci] Non auſus ſum mutare. Bini tamen

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

tamen illi ſcripti : *Conſolatio ad Claudium Etruſcum.*

V. 32. *Æternasque ultro*] Licet hoc augurari Poëtis. Sed ſatis, poſt paullo dici : hic libri veteres aliud requirunt. Prima Veneta : *autaoniasque tuo ſ. ultro Inferias Etruſce ſeni.* Rhod. *animasque :* ſed, *tuo ſ. ultro I. E. ſeni* & ipſe & excerpta Lindenbrogii. Salisb. integre : *Luctibus, Aoniasque tuo ſacrabimus ultro Inferias, Etruſce, ſeni.* Quæ vera & elegantiſſima ſcriptura eſt. *Aoniæ inferiæ*, carmen funebre.

V. 77. *Senior demiſſus in axem*] Suſpicor ſcripſiſſe : *ſenior emiſſus.* Vt in Hercule Epitrap. *Oetæis emiſſus in aſtra favillis.* In patrem : *ſeu membris emiſſus in ardua tendens.* Salvum præſtat verſum Virgilius: *ubique pavor & plurima mortis imago.* Rurſumque : *Et furiis agitatus amor, & conſcia virtus.*

V. 210. *Mæſtisque ſitus*] Facile feras : tamen Ven. Rhod. Sal. *mæſtique ſitus patiere ſepulchri.* Quem conſenſum cur ſpernam ?

Coma Earini] Sal. *Capilli Flavi Ierini.* Rhod. *Capilli Flavii Ierini.* Saltem hinc agnoſcas *Flavii* nomen, quod à gente patroni Domitiani accepit, adjiciendum. Quod & Sidonii locus docet à Sirmondo & Scriverio emendatus.

Ad Claudiam uxorem, V. 22. *Hæc mens tua*] Salisb. *at enim tua.* Rhod. & Ven. *etenim tua.* Quod placet cum interpunctione, quam dedimus. Oſtendit merito ſe hanc opinionem de uxore habere, ut non dubitet quævis loca ſecum petituram. nam & ego libentiſſime libertatem meam tuo toro adſtrinxi, & fidem datam ſemper ſervavi, & tu meis laudibus ſemper faviſti, labores ingenioſos meos foviſti, morbum ægerrime tuliſti. *Tua* conjungendum cum τῷ *frena*, quod repetit toties, quia bis aliquid de ipſa interponit.

V. 60. *Heu nunc illa terit*] Tres illi codices, *tenet.* An fuit :

Heu nunc illa tenens viduum quod ſola cubile
Ocia tam pulchræ terit inſæcunda juventæ.

AD LIB. IV. SILVARVM.

XVII. *Conſulatus*] Salis. *Germanici Imp. Aug. Coſ.* XVII. Rhod. *Septimus decimus Conſulatus Imperatoris Aug. Germanici.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V. 9. *Et requiem bis ſextus honos*] Pudet in re facili tantopere ſudaſſe. *Bis ſextus honos* eſt duodecim faſcium & lictorum honos, proprium conſulatus inſigne. Vt cum Iuvenalis: *cum jam ſexta cervice feratur.* i. ſex lecticariorum cervicibus. Is honos requievit Imperatori, quamdiu cum non uſurpavit admiſſo conſulatu? *requiem* apud illum *vicit*, poſtquam adhibitus eſt ſuſcepto conſulatu.

V. 31. *Ter Latio deciesque*] Quidni, *Latios.*

Euchariſt. V. 22. *properes aſcendere*] Rhod. & Salisb. *excedere*. Ergo, *eſcendere.*

Via Domit. V. 20. *Hic ſcenis*] Ven. & Sal. *ſævis*. Rhod. *ſenis*. Credo, *cœnis*. *Vias populi*, ut in Lapide veteri: *redonatori viæ populi.*

V. 105. *Prima carbaſa*] Ab Domitio eſt, qui veterem ponit: *Primæ carbaſa ventilantis auræ.* Nec aliter Rhod. Redundat una litera: dixit enim per apoſtrophen: *Primæ carbaſa ventilatis auræ.* Vt plane Salisb. & excerpta Lindenbrogii. Sic in Saturn. *Hunc, annona, diem ſuperba neſcis.* Et mox Rhod. & Salisb. *Largis, India, nubibus maderes.* Quod non refuto. lib. 9. *cultus, Triviæ pendebitis alto Limine.*

V. 159. *Belliger obviosque currus*] Non improbo præ Turnebi: *belligeros piosque*. Sed tamen Salisb. *abimesque*. Ven. *annuesque*: ita tamen ut prius *N* in *B. mutatum foret*. Recte, *abnuesque currus*. Nam & hoc in laudem trahebat Domitianus faſtidiſſe, cum poſſet jure triumphare. Vnde Martiali, *Sæpe recuſatos parcus duxiſſe triumphos*. Et noſter in Lacrimis Etruſci prædicat manum, quæ Sauromatas *non* erat *dignata triumpho*. Inde & in conſulatu: *tantum permitte triumphos.*

Ad Marcellum] Rhod. & Salisb. *Ad Victorium Marcellum* Rhod. addit, *Epiſtola*. Recte utique prius. Eſt enim hic ipſe, cui Quintilianus Inſtitutiones ſuas inſcripſit. Lib. I. *Quod opus, Marcelle Victori, tibi dicamus*. Lib. 5. *Hæc, Marcelle Victori, ex tua voluntate maxime ingreſſus.*

Vindicis Hercules] Salisb. *Hercules ep. novi vindicis*. Rhod. *Hercules epitrapezios Nonii Vindicis.*

V. 34. *Firmosque incluſa per artus*] Sal. *fineſque incluſa per artus*. Excerpta Linden. & prima Veneta: *fineſque incluſa peractos*. Legendum: *fineſque in-*

ncluſa per arctos Majeſtas. Anguſti fines illi pes u-
us. Mox: *& cum mirabilis intra Stet menſura pedem.*
V. 82. *Cum ſacrilegus face*] Salisb. & Lindeb.
acrilegas. Scribe: *ſacrilega face.* In Patrem: *ſacri-*
egis lucent Capitolia tedis. Sequente verſu iidem &
en. *Ipſius, meritæque.* Fuerat:

Ipſius, immeritæque domos ac templa Sagunti.

Silius quoque, *Auſonia Sagunto.*

Lyrico ad Maximum V. 51. *Dederit ſub imo*]
Scribe: *ſub uno vivere cælo.* quod & olim P. Scri-
verio videbatur. Vagis & errare ſuetis populis hæc
lex amara. Livius lib. 38. *Manlius evocatis eo re-*
gulis Gallorum leges, quibus pacem cum Eumene ſer-
varent, dixit, denuntiavitque, ut morem vagandi
cum armis finirent, agrorumque ſuorum terminis ſe
continerent.

AD LIB. V. SILVARVM.

AD Abaſcant. *Morum tuorum pars, nulli*] Merito
hæc olim ſuſpecta mihi fuerunt. Prima Veneta
& Salisb. *pars & nulli.* Scribe igitur: *Pietas, quam*
Priſcillæ tuæ præſtas, & morum tuorum pars eſt, &
nulli non conciliare te præcipue marito poteſt. Expo-
nit cauſas, quibus permotus ſit ad ſcribendum epi-
cedion. Duas hic ponit latius patentes: meretur
luctus hic tuus pius celebrari ab omnibus, tanquam
teſtimonium morum tuorum; meretur in primis
celebrari à bonis maritis. Tacitus lib. 1. hiſtor. *Pi-*
ſo vultu habituque moris antiqui, & æſtimatione re-
cta ſeverus, deterius interpretantibus triſtior habe-
batur. Ea pars morum ejus, quo ſuſpectior ſollicitis,
adoptanti placebat.

Abaſc. Piet. V. 214. *Palæſtini ſimul*] Lege: *Pa-*
læſtinis ſimul Hebræique liquores. Vſu particulæ, quo
Tacitus 6. ann. *Appius Silanus Scauro Mamer-*
co ſimul ac Sabino Calviſio. Lib. 3. an. *& quindecim-*
viri ſeptemviris ſimul. Et ſic Salisb. primaque Ve-
neta. Sequenti verſu lege & diſtingue: *Cinyreaque*
germina. At altis Ipſa toris.

Protrept. ad Criſpin. V. 121. *Gyro leviore*] Vide
an ſit potius, *breviore.* Cæſar lib. 4. de bello Gall.
in declivi ac præcipiti loco incitatos equos ſuſtinere
ex brevi moderari ac flectere. Tibullus lib. 1. & *an-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

guſtis quod equum compeſcit habenis. Ad Meſſallam: *curvo brevius contendere gyro*. Ovidius in epiſt. Phædræ: *Sive ferocis equi luctantia colla recurvas, Exiguo flexos miror in orbe pedes*. Mendum idem apud Silium lib. 7. V. 649. *varie nunc levus in orbem, Nunc dexter levibus flexo per devia gyris Ludificatur equo*. Scribe & hic, *brevibus*.

V. 160. *Sed queſtus ſolitos*] Fruſtra tentavimus explicare. Lege: *cœtus ſolitos ſi forte ciebo*. Vide Plinii epiſtolas de recitationibus. Sueton. octav. 85.

V. 167. *Cingetque ſuperbis*] Nemo non videt quam durum ſit τὸ *dabit* retrahi ad *perferre*, cum ſit interpoſitum *cinget*. Sal. *cingitque*. Lege: *cingiq; ſuperbis*.

Epicedio in patrem V. 64. *& ſæva ſororum*] Salisb. *& frena*. Rhod. & Linden. *æquæva*. Nimirum ſignificant quod expreſſum habet prima Veneta: *& aëna ſororum Stamina*. Vt Horatio Neceſſitas *Clavos trabales & cuneos manu Geſtans aëna*, & *ahenea Veneris juga*.

V. 110. *Famaque obſcura jaceres*] Ven. & Sal. *famæque obſcura jaceres*. Livius 42. *incognitum famæ aperuerint armis orbem terrarum*.

V. 203. *Captivaque numina defles*] Idem MS. Flor. à Lindenbrogio collatus: *flumina*. Sed Ven. & Salisb. *captivaque fulmina defles*. Quod verum videtur. Ob Iovem, qui Capitolii primarius incola.

V. 233. *Cum dulce parentis*] Potuit ſcripſiſſe:

Nam quid me mixta, quercus non preſſit oliva,
Et fugit ſperatus honos? cum luce parentis
Irrita Tarpeji canerem? Te noſtra magiſtro
Thebais urgebat priſcorum exordia vatum.

Luce parentis Tarpeji, die, qui feſtus erat Iovi Capitolino quoque agon ei committebatur. *Irrita canerem*, quia, ut ait ad uxorem, *Capitolia noſtræ Inficiata Lyræ*. *Vrgebat* autem Sal. non *urgebant*. Et foret ſenſus: Cur enim tam infelix fui, quam dicam fuiſſe cauſſam, ut in agone Capitolino victus non exhilarare te potuerim hac quoque palma occupata? Quæ ſequuntur, nihil huc pertinent: ſed pergit enarrare pietatem & officia parentis erga ſe, quo adjutore, Thebaida contexendo, trita illa veteribus vatibus orbita inceſſerit, argumentum tot antiquis poëtis tractatum tentaverit.

IOH.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

IOH. FR. GRONOVII
GVSTVS
AD
THEBAIDOS

LIB. I.

VErſ. 10. *Tyrios accedere*] Sic O. MSS. & ſcio, quo defendas, Lib. 9. *Tyrios melior venit annus in agros* : & lib. 12. *Tyrios juga perdere montes*. *Tyria* proprie Statio Thebana, & ab urbe poteſt communicari cum circumjectis, quæ in ditione Thebanorum. Hic tamen malim *Tyriis*, ut ad *muros* referatur. Rectius quippe dices Thebanis muris accedere ſaxa, quam ſaxa Thebana accedere muris : etſi eadem ſaxa alio loco bene poſſis dicere Thebana.

V. 22. *Bella Iovis. Tuque ô Latiæ*] Nectuntur minime congruentia. Scribe : *Bella Iovis, teque, ô Latia*. Omnes virtutes tuas, omnem magnitudinem, omnia decora. ſcilicet, nondum auſum ſperare. Tibullus : *Te, Meſſalla, canam*. Horatius : *Quis Martem tunica tectum adamantina Digne ſcripſerit? aut pulvere Troico Nigrum Merionen?*

V. 33. *Nunc tendo chelyn*] Memini Virgilii in 9. Æneid. *numerosque intendere nervis* : ſed hic legendum : *tento*, quod eſt proludo, meditor, expegrior. Ovidius lib. 5. *Calliope querulas prætentat pollice chordas, Atque hæc percuſſis ſubjungit carmina nervis*. Lib. 10. *Vt ſatis impulſas tentavit pollice chordas*. Tacitus 14. ann. *Poſtremo ipſe ſcenam inſcendit, multa cura tentans citharam & præmeditans*. Græcis πειράζειν. Apollonius de Orpheo : ἀναχόμενος κίθαριν πείραζεν ἀοιδῆς. Scholiaſtes : πείραζεν ἀντὶ τοῦ ἥρμοττεν. Alibi dicit *experiri*. Lib. 1. Achill. *Elicit extremo chelyn & ſolantia curas Fila movet, leviterque expertus pollice chordas Dat puero*. Vbi Schol. in membranis : *moderatus & prætentatus tactu pollicis & impreſſione*. Pluribus hæc poſſem : ſed modus opuſculi non capit.

V. 53. *Pulſat inane ſolum*] Lactantius inania tartara interpretatur. Bernartius cum applauſu Ioh. Barclaji, quod ſit ſine anima. Sed *inane ſolum* ſunt vacui oculorum loci. *Solum*, quodvis cujusvis rei fundamentum. Cicero in Bruto: *Solum quidem, inquit ille, & quaſi fundamentum oratoris vides, locutionem Latinam & emendatam.* Virgilius in 7. Æneid. de orbibus cruſti vel placentæ quadris: *adorea liba per herbas Subjiciunt epulis* &c. *Et cereale ſolum pomis agreſtibus augent.* Vbi Servius: *Solum omne dicitur, quod aliquid ſuſtinet. Vnde de mari ſupra ait: vaſtis tremit ictibus ærea puppis ſubtrahiturque ſolum. Sic nunc paniceas menſas, id eſt, epularum ſuſtentaculum, ſolum vocavit.* Ovidius in 1. met. *Aſtra tenent cæleſte ſolum.* Decentius multo quam Sidonius *cœli pavimentum ſidera* dixit. Quare temeraria & ridicula eſt hominis docti inter cæteras ſimiles reprehenſio, vitio vertentis Ovidio hoc vocabulum, quod *ſolum* brutorum pedibus calcetur, lib. 58. Adver. 10. Doctior Appulejus qui imitatus eſt in Floridis: *Aquila enimvero, evecta alis iſtud ſpatium, qua pluitur & ningitur, ultra quod cacumen nec fulmini nec fulguri locus eſt, in ipſo, ut ita dixerim, ſolo ætheris & faſtigio hiemis.* Labeo l. 65. D. de adq. rer. dom. *inſula, quæ non ipſi alveo fluminis cohæret, ſed virgultis, aut alia qualibet levi materia ita ſuſtinetur in flumine, ut ſolum ejus non tangat.* Palladius in Auguſto tit. 8. *mundum vas æneum vel plumbeum interius unctum inverſum ponatur in ſolo ipſius foſſionis.*

V. 65. *Trifidæque in Phocidos arce*] Quis unquam legit Laium occiſum in arce? aut in ædificio ingenti, quod hic è Pauſania fabricant Bernartius, & Barclajus? Via fuit publica, ſed anguſtior. Ergo recte MSS. *trifidæque in Phocidos arcto.* Apollodorus: Κόρινθον μὲν ἀπέλιπεν· ἐφ' ἅρματος ἢ διὰ τῆς Φωκίδος φερόμενος συνετυγχάνει κατά τινα ςενὴν ὁδὸν ἐφ' ἅρματος ὀχουμένῳ Λαΐῳ. Sidonius de Cyro: *Cæſis millibus ante cum ducentis In vallis Scythicæ coactus arctum Orbatæ ad Tomyris veniret utrem.* Sic autem & legit Lactantius ad libri 7. verſ. 344. *Phocida quæ civitas tres habet vias, quæ ſe poſt multa ſpatia in unam jungunt plateam. ut ipſe in primo. trifidæque in Phocidos arcto Longævum implicui regem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V. 94. *Et occurſu dominæ pavet*] Scripti omnes,
occurſus, Præfat. 3. Silv. *& hanc audaciam ſtili no-
ſtri frequenter expaveas.*

V. 112. *Quatit illa manus*] Primo meliores MS.
ira lib. 7. *tenet in capulis haſtisque paratas Ira ma-
nus*. Lib. 10. *Diſtulit ira preces*. Propertius 3, 22.
*Nam quantum ferro tantum pietate potentes Stamus.
victrices temperat ira manus*. i. in victoria iræ tem-
peramus. nos quamvis irati, poſtquam vicimus, ma-
nibus temperamus. Neq; opus cum Lipſio & Paſſe-
ratio *illa*. Deinde repetitio τȣ̃ *manus* non eſt Statii.
Scripti fere *minas*. Lege: *Tum geminas quatit ira mi-
nans*. Non concoxerunt τὸ *geminas* ſine ſubſtantivo
poni. At illud intelligitur ex proximo membro *ma-
nus*. Sic Horatius: *Quis non malarum, quas amor curas
habet, Hæc inter obliviſcitur*. Silius lib. 2. *Ardor agit,
provecta queat dum cernere muros, Inq; oculis profugæ
martem exercere carinæ. Provecta*, nimirum carina.

V. 130. *Sociisque comes comes diſcordia regnis*]
Poteſt ferri: mallem tamen, *regni*. Vt Lucanus:
Nulla fides regni ſociis.

V. 158. *Quem portu vergens*] Placet, quod etiam
Grutero viſum: *porta vergens proſpectat Ibera*. Car-
do enim portæ eſt, non portus. Et ſic lib. 10. *Ob-
ruit Heſperia Phœbum nox humida porta.*

V. 164. *Iam ſorte cadebat*] Magnum mendum
dum tollere conatur, fecit Bernartius. Vtrum cre-
didit, *cadere dilatum ſorte*, eſſe, ſorte differri, an
ſorte cadere dici, ut *cauſa cadere*? Vtrovis tamen
modo *ceciderat* erat dicendum. Nobis nuſpiam, niſi
carebat, inventum: ſenſusque ejus, Polynicen, di-
lato honore in proximum annum, ſorte regnandi
caruiſſe, quia evenerat illa Eteocli. In contrarium
apud Tacitum 3. ann. 58. *Servius Maluginenſis po-
ſtulavit, ut Aſiæ ſortem haberet*. Ita enim leg. non
Aſiam ſorte. Vt eodem libro ſupra: *ſorte Aſiæ depel-
lendum*: & infra: *ſors Aſiæ in eum, qui Conſularium
Maluginenſi proximus erat, conlata.*

V. 259. *Quin age, ſi tanta eſt*] Scribendum: *ſi
tanti eſt*. Si tantopere te delectat uxoris offenſio:
ſi quovis pretio libet comparare diſcordem conju-
gem. Ovidius lib. 2. met. Iovem dicentem facit:
ſunt, ô, ſunt jurgia tanti.

V. 653. *an illud Lene magis cordi*] Scribo: *an illud, Leve, magis cordi*. Vt Virgilius de Sirio: *& levo contriſtat lumine cœlum.* Paullo ante: *quis ab æthere levus Ignis.* Infra: *Iunoniaque arva dexter ames.* Me, inquit, unum puni, & eſto divorum vel optimus. An mavis, ô leve, deſolare domos innocentes?

AD LIB. II. THEBAIDOS.

VErſ. 17. *Et ad ſuperos (hinc eſt gravis*] Lego: *cui leva voluntas ſemper & ad ſuperos hinc eſt gravis exitus, ævi Inſultare.* Sententia: cui pravus hic adfectus & ſemper, & inprimis ſi quando emittitur ex inferis, ut inſultet hominum malis, doleat ſecundis. Neque alia exeundi hinc cauſa. Exire autem Vmbras ad ſuperos & paſſim faciunt Poëtæ, & credebant veteres per eas cauſas, quas explicat ſtatim v. 20. & 21. Nec alias putabant larvas, & illa, quæ dicit Appulejus *noctium occurſacula, buſtorum formidamina & ſepulcrorum terriculamenta.* Valerius Flaccus lib. 2. v. 385. *Patet illis janua leti, Atque iterum remeare licet.* Lege reliqua. nam locus eſt ſingularis in hanc rem. neque aliunde inferiæ, parentationes & omnia placamina manium. Aliter Petitus 3. Miſc. 12. nam Bernartius deſperat.

V. 89. *Novis (ſic fama) ſuperbit*] Scripti: *ſcit fama.* Neque aliter legit Lactantius, qui explicat: *fama de eo loquitur: vel, notum eſt quod dico omnibus.* Eodemque modo è ſcriptis repoſuimus lib. 5. v. 466. *ſcit cura deum.* i. teſtor deos omnia curantes, vel ſiquidem curant. Vbi vitium idem vulgo. lib. 8 *ſcit judicis urna Dictæi.* Lib. 1. Achilleid. *Scit Dircæus ager.* Virgilius 11. Æn. *ſcit triſte Minervæ Sidus, & Euboicæ cautes, ultorque Caphareus.* Sic ſæpe Tertullianus. In Apolog. *Scit M. Æmilius de deo ſuo Alburno.* Tale eſt Propertii: *Dixerit Aſcanius.*

V. 141. *Cum ſenior Talaonides*] Scripti meliores: *Talaionides.* Vt & lib. 5. v. 19. ubi vulgo *Talaonides.* Talaus, Talaion, Talaionides, ut Oedipodes, Oedipodion, Oedipodionides, Iapetus, Iapetion, Iapetionides. Homerus Ἰλ. β. υἱὸς Ταλαϊονίδαο ἄνακτος.

V. 158. *Turba petat ſtudiis*] Membranæ: *petant.* Vt lib. 1. *Plebs Argiva litant.* Lib. 6. *Bellatrix ſedere*

dere

ere cohors. Et, *mox turba ruunt*. Lib. 7. *ſubeunt*
egeæa juventus. Et eodem v. 806. *ſibi quiſque ca-*
ent. Vti quidem MSS. Lib. 1. Achill. *hilaris ſe-*
ere juventus.

V. 164. *Et Achæa per oppida*] Nihil affectum eſt,
modo diſtinguas: *viri* (*longum enumerare Pharæos*
ebaliosque duces) & *Achæa*. Et viri & matres, pro
iliis nempe, optavere illas vel ſponſas vel nurus,
er quas genus ſuum propagarent. Virgilius 11.
Æneid. *Multæ illam fruſtra Tyrrhena per oppida ma-*
res Optavere nurum.

V. 327. *Fractæque in pectore vires*] Tentat Ber-
artius, *fractoque*. Sed duo Lindenbrogii, duo ex
oſtris optimi omnium: *fractæque in pectore quer-*
cus. Sane paſcua ponunt in ſilvis ac ſaltibus vete-
rès. Cicero contra competitores: *Alter pecore o-*
mni vendito & ſaltibus prope addictis paſtores reti-
net. Vnde divinus Poëta in principio operis: *& e-*
greſſus ſilvis. id eſt, paſtorum ſaltibus, ubi ſe buco-
lica ceciniſſe fingit. Non mirum igitur illic obvias
arbores aut affligendo aut quaſſando expertum eſſe
vires ſuas taurum. lib. 4. *ſilvas humeris & utroque*
refringens Pectore, montano duplex Hyleus ab antro
Præcipitat. Ovidius de apro Calydonio: *Sternitur*
incurſu nemus & prolapſa fragorem Silva dat. Sed
Virgilium reſpexit lib. 12. Æn. *atque iraſci in cor-*
nua tentat Arboris obnixus trunco.

V. 338. *Et magnas jactantia pectora curas*] Placet
omnino *latrantia*, receptum Lutetiæ à Lindenbro-
gio, quod & ipſi ſcriptis in quibusdam invenimus.
Ab Ennio acceperunt: *animus cum pectore latrat*.
Lucretius: *Nil aliud ſibi naturam latrare*. Petro-
nio *tabes tacitis concepta medullis Intra membra fu-*
rens curis latrantibus errat. Vbi potuiſſent abſti-
nere *hiras* ſuas. Noſter in Glaucia: *admoto latrant*
præcordia tactu.

V. 382. *Et te mitis Eleuſis*] Meliores, *Eleuſin*
non hic modo, ſed & lib. 7. v. 411. *pernox ululavit*
Eleuſin. Et lib. 12, 131. *quamvis ſibi luget Eleuſin*.
Et 637. *Hos Salamin populos, illos Cerealis Eleuſin*.

V. 417. *Sola fides, qua torvus*] Pronomen male
convenit ſententiæ. Scripti, *quam*. Scribendum:
quum torvus. Ea particula gaudent uti veteres, ubi
vul-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

vulgus ponit, *Quod*. Vt apud Terentium in Andria: *Deos quæſo, ut ſit ſuperſtes, quandoquidem ipſe eſt ingenio bono, Cumque huic veritus eſt optimæ adoleſcenti facere injuriam.* Heaut. *Idque adeo miror, cum tam ineptum quicquam potuerit tibi venire in mentem.* Adelph. *bonus es, cum hoc exiſtimas.* Defendimus etiam Livio. *Fides* eſt argumentum fidem faciens. Iuſtinus lib. 9. *Ea primum fides inopiæ Scythicæ fuit.*

V. 469. *Evolat Oenides. Vindex*] MSS. *Oeneæ.* Recte: modo aliter interpungas: *Evolat. Oeneæ vindex ſic ille Dianæ. Oeneæ* eſt Calydoniæ. Ovid. lib. 8. met. *& Oeneos ultorem ſpreta per agros Miſit aprum.*

V. 484. *Iuvenum fidos, lectiſſima bello Pectora*] Meliores & plures: *Corpora*. Recte. Quorum uſus à corpore & manibus, *corpora* & *manus* dicuntur antiquis. Ovidius 3. Faſt. *totidem princeps, totidem pilanus habebat Corpora.* Livius lib. 22. *transfugam ſine magnæ rei proditione venientem ad hoſtes nihil aliud quam unum vile atque infame corpus eſſe.* Tacitus 3. hiſt. *Ipſum Othonem comitabantur ſpeculatorum lecta corpora.* Libanius βασιλ. συνήγετο μὲν ὄγκος χρημάτων, ἠθροίζετο δὲ πλῆθος σωμάτων. Hinc & *corpora* nonnunquam pro ſervis.

V. 492. *Crebris arictibus urbis*] Fruſtra excuſat Bernartius Virgiliano: *Intexunt abjete coſtas.* Quis non videt differentiam? Accedo igitur, licet invitis omnibus libris, Grutero, qui conjicit: *crebris arietatibus.* Nam quod contractæ tres priores ſyllabæ in duas tamen breves ponuntur, fecit idem in *Tenuior*, ut in Soteriis: *Sperne coli tenuiore lyra.* Et reſtituimus alibi.

V. 538. *Vaſto Chronii contorta*] Scripti *Chromis* aut *Cronii*. ſed legendum eſt, *Chthonii*. Χθόνιος unus è Spartis ſive draconigenis quinque apud Pauſaniam, inde vocabulum hoc frequentatum Thebis. Et huc applicari debere didici ex cod. antiquis lib. 3. v. 170. *Hinc Chronium conjux.* Vbi omnes fere membranas: *thonium*, hoc eſt, *Chthonium*. Et lib. 4. v. 97. *Cernis Chroniumque Chrominque.* Vbi eædem, *Cthoniumque*, vel *thoniumque*, ſignificantes *Chthoniumque*. Eadem enim tribus his locis perſona memoratur.

V. 551. *Hos prodire jugis*] Contra omnes libros, pro-

robo, quod ingerit Lactantius: *Hos deire jugis.* Quæ & in noſtrorum optimo (à V.CL. Bernegge-o utendum olim accepimus) inter verſus notata comparet: *deire, de jugis ire.* Et verbum ſingulare Statii eſt & conſuetudo præpoſitionem illam non pati coaleſcere cum vocali ſequenti. Sic *deeſt* diſſyl-abon & priori longa ponit. Lib. 10. *Nec deeſt cæ-ptis.* Lib. 11. *Deeſt ſervitio plebes.* Quæ fruſtra vi-ri docti habuere ſuſpecta. Reſtituendum immo & lib. 8. v. 236. *nullis deeſt ſua fabula menſis.* Sic e-nim meliores plurimi: alii *jam*, alii *que* perperam interponunt. Sic & lib. 6. *vacuus domino præiret Arion.* Habeo plura in hanc rem, ſed differenda ſunt.

V. 573. *Terrigenas confeſſus avos*] Non tantum meliores codd. *confiſus*, ſed & Priſcianus lib. XVIII. ubi obſervat & Græcis dici θαῤῥῶ τοῦτο & θάῤῥω τούτῳ. addito ex Demoſthene: οὔτε Φίλιππος ἐθάῤῥει τούτοις, οὔτε σὺ τὸν Φίλιππον.

V. 583. *Et vertice tegmine noto Septus*] Optimi: *tegmina nota*: optime, quaſi eſſet ſeptus verticem tegmine noto: ſicut & *indutus veſte* & *veſtem* dici-mus. Sic lib. 7. v. 279. Amphion *lyram galea tau-roque inſignis avito*, quod habent ſcripti, mutarunt. lyra *galeam*: quaſi non æque recte diceretur illud & commode explicaretur inſignis quod ad lyram vel per lyram, quam habes in galea.

V. 591. *ſed ipſa In ſocias errare*] Scribebam de conjectura: *ipſæ In ſocios*: & mox: *corpora turba Involvi*, pro, *Involvit*: eſt enim, errabant & invol-vebantur. Poſtea utrumque prius inveni expreſſum in ſcriptis. Iidem ſtatim: *manet ille ruentum*, vel *ruentis*. non *cruentis*. Verum eſt: *manet ille ruen-tes Anguſtus telis.* id eſt, exſpectat, ſuſtinet.

V. 708. *Iam dudum oblita juventæ*] Scripti: *jam longum oblita.* Recte. ſic lib. 1. Achilleid. *jam lon-gum cæloque domoque gregatæ.*

AD LIB. III. THEBAIDOS.

VErſ. 71. *Cunctisque negatam*] Sic fecerunt ex *omnibusque*, quod in vetuſtis etiam reperimus, cum deberent, *ominibusque*, quod & habent optimi & erat proclive conjicere. Ex Virgilii ſeptimo: *Ili-*

ſci

cet infandum cuncti contra omina bellum. Decebat autem hoc dicere augurem, de quo præcedente libro v. 692. *ille hæc præviderat omina doctus Aëros.* ita enim reſtituimus è ſcriptis. Hoc lib. v. 525. *clara regione profundi Ætheros.* ubi vulgo, *Ætheris.* Sic alibi, *Heſperos, Tityos,* & plurima ejusmodi.

V. 163. *Miſerandaque funera paſſi*] Ingenti conſpiratione ſcripſi: *numerandaque.* Nec legit aliter Lactantius, explicatque: *qui inter paucos nec in magno prælio concidiſtis.* Quaſi non poſſit & inter paucos eniteſcere virtus. Placet conjectura Gruteri: *muſſandaque funera paſſi.* Quippe ut violatores juris gentium cæſi erant. Ov. lib. 3. met. *Eſſemus miſeri ſine crimine, ſorſque querenda, Non celanda foret.*

V. 170. *Aſtyoches puerique*] Ejuſdem Gruteri eſt: *hinc mater Penthea clamat Aſtyoche, puerique.* Quod ſecutus ſum, nam & bonæ notæ ſcriptus ſic habebat.

V. 202. *Specula temerante prophana*] Scripſi, *temerare.* Videtur dixiſſe ad ſacros fontes *prolapſum temerare*, ut eos temeraret ac violaret, ſpecula prophana.

V. 211. *Io quantum crudele rubebitis amnis*] Omnes fere, *quanti.* quam exuberantes, quam reſtagnantes. Duo in amnibus ſigna cladium promittit: fore enim ut & creſcant & mutato colore ſint.

V. 368. *Vitaque nocens*] Meliores: *vitæque nocens.* Vt lib. 1. *Fortunate animi.* Lib. 4. *Ah miſeri morum.*

V. 420. *Deus armiger*] Rectius ſcripti, *armifer.* nam illud ſatellitibus vocabulum attributum. Lib. 4. *armiferi Getæ.*

V. 438. *Tua Mycone Gyaroque revelli*] Sic quidem & apud Virgilium edunt: *Mycone celſa Gyaroque revinxit.* Sed hic MSS. *Mycono.* eſt enim Μύκονος Græcis, atque inde proverbium: πάνθ' ὑπὸ μίαν Μύκονον. Nec, opinor, aliter ſcripſit Virgilius.

V. 443. *Generisque tumentibus amens*] Liber optimus: *anjens.* An fuit *angens?* & dixit intellecto τῶ *ſe*, cum & *angor animi* dicamus? Sequenti verſu meliores: *daret armis jura feroſque Gentibus incuteret ſtimulos.* non *novosque.*

V. 504. *Placabile plauſerit omen*] Omnes mihi viſi,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

planxerit. Quod rejectum ſuperioribus editori-
us credo tanquam male ominatum & non conve-
iens bono augurio. Sed & eſt verbum medium,
ec ſpretum ſemper in lætarum rerum deſcriptio-
e. Catullus in Argonauticis, ubi Bacchi comitatum
eſcribit: *Plangebant alii proceris tympana palmis.*
V. 563. *Cernis inexperto*] *Novo* alii, alii *indiſcre-
o*, *incerto* codices inter verſus interpretantur; ſed
ccedo nonnullis, qui habent, *inexpleto*. i. plurimo,
bundanti. Vt lib. 8. *Ille ego inexpletis ſolus qui ca-
ibus hauſi Quinquaginta animas.*
V. 564. *Debile vulgus Scrutamur*] Inveni ubique:
*os pravum ac flebile vulgus Scrutati penitus ſupe-
os*. Illud quidem frequens noſtro, ut in præteritis
erbum ſubſtantivum omittat quacumque perſona.
Quod oſtendimus ei noxæ fuiſſe ad uxorem: *ter
ue nitidis Albana ferentem Dona comis, ſanctoque
ndutum Cæſaris auro Viſceribus complexa tuis.* Sic
nim omnes libri veteres: ubi fecerunt *vidiſti*. Sed
omplexa, eſt, complexa es: ut hic, *Scrutati*, eſt,
crutati ſumus. Lib. 7. v. 158. *Eſto, olim invitum
aculatus nubibus ignem. Credimus.* Ita membranæ.
. jaculatus es, vel fueris. non *jaculatum*, ut vulgo.
V. 583. *Horrentesque ſitu gladios*] Et optimi &
plurimi: *Hærentesque*. Nec dubitandum, quin ve-
rum ſit. Intelligit enim præ rubigine non poſſe è
vaginis educi.
V. 619. *Tandem prorumpit adactus*] Nihil eſt,
quod improbet membranarum, *tandem prorumpere
adactus*. Intelligitur enim, ut frequentiſſime, hæc
eſtatur.
V. 692. *Gemituque profundo*] Eſſet, ſuſpiritu alte
ducto. Meliores tamen & ſatis multi, *propinquo*.
Quod videtur delicatius, inſinuatque merito frangi
eam & molliri, nec durare ulterius poſſe, cui tam
vicini gemitus nihil quietis concedant.
V. 696. *Generique jacentis*] Potiores, *tacentis*,
etiam non te interpellantis, aut eo miſerioris, quod
ne loqui quidem rem ſuam audet. Vt de Sequanis
Cæſar, eorum *hos eſſe miſeriorem graviorem que for-
tunam quam reliquorum, quod ſoli nec in occulto qui-
dem queri nec auxilium implorare auderent.* Non de-
bes exſpectare, donec ille te appellet; res ipſius
humi-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

humiles & exſilium & injuria ſatis pro tacente loquuntur.

V. 698. *Generis pudor obvia prima*] Nihil hic mentis ſanæ. Sed ſcribendum, ut conjectura deprehendit olim Gruterus, & invenit in MS. poſtea Behotius: *huic olim generis pudor*. hæc proles tui generi, ſi perpetuo patrem habebit exſulem, pudorem habebit ſui ortus. deinde: *ô ubi prima Heſpitia*. Recordare illius noctis, cum primum hoſpitem recipiſti maritum meum, & dextra dignatus es & generum deſtinaſti.

AD LIB. IV.

VErſ. 49. *Tranſmiſſi ab origine reges*] Quam multi reges Drepani ſcopulos & Sicyonis culta ſerunt? Parvulum mendum omnes ſcriptos editosque libros infeſtat. Lege: *tranſmiſſi ab origine regis*. Nimirum Adraſti. Lib. 2. *Quis te ſolio Sicyonis avitæ Excitum infrenos componere legibus Argos Neſciat?*

V. 57. *Seu tecta Mycenis*] Forte ſcripſit, *Mycenes*. Homero Σπάρτη ϗ εὐρυάγυια Μυκήνη. Silio *Agamemnoniam gratiſſima tecta Mycenen*.

V. 117. *Qui ripas, Lyncæe, tuas*] Scripti, *Lichie*, aut *Litie* aut *Lircie*. Scribendum, *Lyrcie*. Strabo teſtatur Inachum fluvium habere τὰς πηγὰς ἐκ' Λυρκείȣ ȣ͂ κατὰ τὴν Κυνȣρίαν ὄρȣς τ͂ Ἀρκαδίας. Ovidius lib. I. de Io: *jam paſcua Lernæ, Conſitaque arboribus Lyrcea reliquerat arva*. Inde haud dubie & huic amni nomen. Memorat & infra in eadem vicinitate Inachi: *aret Lyrcius & ingens Inachus*.

V. 125. *Dexter Iaccho Collis*] Ex Homeri: ϗ ἀμπελόεντ' Ἐπίδαυρον. Cujus κατάλογον νεῶν operæ pretium eſt cum his conferre. Itaque interpungendum poſt *negat*: tollenda autem diſtinctio poſt *Dyme*.

V. 176. *Prominet arce gigas*] Videndum an à tumoris crimine poſſit excuſari Statius, ſi *arcem* galeæ dixerit. Non incommode poſſis alioqui: *galeæque coruſco Prominet ære gigas*. Supra: *capiti tremit ærea caſſis*.

V. 183. *Multos Thamyris damnatus*] Homeri: ϗ Δώριον, ἔνθατε Μȣ͂σαι Ἀντόμεναι Θάμυριν τὸν Θρήϊκα παῦσαν

V. 485. *Hunc turmis obſeſſum*] Quid opus tergi-
erſari? Omnes ſcripti: *obverſum*. Neque aliter La-
ɫtantius. Intelligit verſum fuiſſe in ſuos & laboraſ-
e retinendo illos, ut locum ſervarent,nec præ me-
u aut cederent aut fugerent. Itaque aggreſſus il-
um à tergo Hæmon : eoque *ignaro* ait incidiſſe
Thebanam bipennem , nihilque omnino contra co-
nantem facit. Lib. 9. *inque eadem ſeſe veſtigia ſem-
per Obverſus cunctis profert.*

V. 493. *Victis Hyperiona jungit*] Non magis,opi-
nor , hoc quam Phœbo aut Apolline aliquo milite
uteretur. etſi fuerint tam ridiculi librarii, ut à Vir-
gilio equum Mezentii Phœbum dictum putarent.
Scripti , *Hyperenora*. In quo cur contarentur , edi-
toribus cauſſa nulla fuit. Thebis fuit inter Spartos
Ὑπερήνωρ. Et Homero Πανθοΐδης Ὑπερήνωρ. Quare
non & Ætolo nomen id eſſe potuerit?

V.515. *Habe totas, ſi mens exſcindere, Thebas*] Sic
nobis affirmat interpungendum Bernartius. Levi-
ter tamen aurem vellimus , ut meminerit melius
eſſe : *ſi mens, exſcindere Thebas.* Nam *habe exſcin-
dere*, eſt ſit tibi, liceat, concedo,ut exſcindas. Var-
ro lib. 1. de re ruſt. *Quare quoniam emiſti fundum,
quem bene colendo fructuoſum conficere velis , meque,
ut id mihi habeam curare, roges ; experiar.* Vbi ge-
nus idem loquendi diſplicuit cognato Bernartii,qui
ſupponit , *curæ* , 4. epiſt. q. 11. Silius lib. 16.v.209.
lætus habe noſtros intrare penates. Fruſtra dubitat
Barthius, an *ave* ſcribere debeat , 10 Adv. 7: Vale-
rius Flaccus 1. Argon. 671. *ſeu volvitur axis Vt ſu-
perum, ſic ſtare * tollique viciſſim Pontus habet.* Ma-
le An. Schottus , *havet* 2. Obſer. Hum. 40. Vbi a-
ſteriscum poſuimus , vox corrupta eſt, de qua quid
ſentiamus , dicemus , ubi licebit latius exſpatiari.
Helleniſmus eſt. Euripides Alceſti : Ἐγὼ μὲν οὐκ
ἔχοιμ᾽ ἂν εὖ λέγειν τυχεῖν. Tertulliano & iſtis nimis
frequens.

V. 553. *Amiſſum Muſæ flevere*] Septem mihi co-
dices his oculis ingeſſerunt : *mutæ flevere ſorores.*
Addit octavum Lindenbrogius. Nec ab hac lectio-
ne recedere fas fuit. Quid enim tam vulgare quam
nimium dolorem obmuteſcere & includere vocem?
Sed dicent, Muſas nunquam eſſe mutas, Sed teme-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

re: neque fuit illa in hæreſi Statius. Epicedio in patrem: *Stant circum attonitæ vatem & nil dulce ſonantes Nec digitis nec voce deæ. dux ipſa ſilenti Fulta caput cithara, qualis poſt Orphea raptum Adſtitit, Hebre, tibi, Sorores* ex præcedentibus facile intelliguntur Muſæ. Vt cum Ovidius in 4. met. *& in facinus traherent Athamanta ſorores.* Vbi ex præcedentibus non poſſunt intelligi niſi Furiæ.

V. 670. *Contemptum abiiſſe Mycenas*] MSS. *contentum.* Excudendum, *contemtum*, inquit Behotius. Immo *contentum*, ut membranæ. Hoc enim dicit: pudet pigetque contentum illorum quinquaginta inſidiatorum cæde diſceſſiſſe. debui protenus redire Thebas & ipſum regem aggredi urbemque invadere facilis res fuiſſet, quando non alios propugnatores illis reſiduos feceram, quam quorum ignaviam imbelliamque jam experimur. Lib. 11. *ut cum Maſſyla per arva Armenti reges magno leo fregit hiatu, Et contentus abit.*

AD LIB. IX. THEBAIDOS.

VErſ. 23. *Terræque fugam mirantur*] Admiſimus ſcriptorum *miſerantur*. id eſt, cum invidia fatorum & miſericordiæ erga ſe concitandæ deplorant. Apud Tacitum 1. ann. Germanicus *ipſius Planci gravem & immeritum caſum, ſimul quantum dedecoris adierit legio, facunde miſeratur.*

V. 64. *Mactaſti in limine Adraſti*] Meliores ſcitius: *mactatum.* Vt ille in veteri tragœdia: *Mene heu ſervaſſe, ut eſſent, qui me perderent?* Virgilius: *mene incepto deſiſtere victam? Nec poſſe Italia Teucrorum avertere regem?*

V. 148. *Noxaſque retexens Tydeos*] Mentem Statii adſequitur Lactantius notans non excidiſſe Tiſiphones animo ſcelera, quæ Tydeus parricidio perpetraverat, ſive quod nuper Menalippi caput abſumpſerat. Sed huic non congruit verbum *retexere*, quod eſt diſſolvere, infectum atque irritum reddere. Horat. 2. Sat. 3. *ſcriptorum quæque retexens.* Seneca ep. 94. *Omnia iſta exempla, quæ oculis atque auribus noſtris ingeruntur, retexenda ſunt, & plenum malis ſermonibus pectus exhauriendum.* Foret igitur potius, delens ex animo, quam in eo retinens. Ergo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

aleat, & recipiatur ex ſcriptis: *noxaſque recenſens.*
d eſt, animo repetens, recordata. In patrem: *re-*
umque elementa recenſes. Lib. 3. Tydeus *prædam-*
ue jacentem Comportat gaudens, ingentiaque acta
ecenſet. Eſt tamen lib. 3. *multumque & ubique re-*
exens, Legatum ſeſe Graja de gente petendis Iſſe ſuper
egnis profugi Polynicis. Sed hic ſcriptos ſequimur.

V. 178. *Victorque ululatus inerrat*] Quidni cum
ſcriptis: *aderrat.* *Vt accidere ad aures* vocem vel
ſonitum dicunt. Verbum exſtat & in Surrentino:
& blandi ſcopulis delphines aderrant.

V. 291. *Thebanumque Lycan*] MSS. fere, *The-*
bæumque Lichan. Quidam *Phœbeumque* aut *Pheleum-*
que. Thebæus quidem pro Thebano novum & nimis
græciſſat. Inveni tandem in uno: *Thisbæumque.* Id-
que verum eſt. Hoc ipſo libro interficitur à Parthe-
nopæo, *quem candida Thisbe Miſerat.* Habes in I-
liade ſecunda inter Bœotos: πολυτρήρωνά τε Θίσβην.
Ovidius 11. met. *Quæ nunc Thisbæas agitat mutata*
columbas.

V. 342. *Deum qui Altrices*] Scripti omnes: *deum-*
que. Probe: modo diſtinguas: *Sacrum amnem, ſacrum,*
(& miſer experiere) deumque Altrices irrumpis aquas.

V. 551. *Clipeumque per ærea terga*] Mirum hanc
lectionem tam diu toleratam, cum & inepta eſſet,
& ſcripti meliorem oſtenderent. Quid eſt enim per
loricam deprehendere clipeum? At nos in omni-
bus fere membranis invenimus: *clipeum per & ærea.*
Nec vero ſatisfaciunt *terga loricæ*, quamvis teneant
codices. Margo Arondel. vel *texta.* Quod verum
eſt. Scribe: *clipeum per & ærea texta Loricæ.*
Nam ſic lib. 5. *quin & ſquallentia texta Thoracum*
& vultu galeas intrare ſoluto Non pudet. Pro eodem
lib. 3. *magnorumque ærea ſuta Thoracum & tunicas*
chalybum ſquallore crepantes.

V. 570. *Somni turbata figuris*] Omnes ſcripti: *ſo-*
mnum turbata, id eſt, per ſomnum. Nec enim feres,
credo, quod homo doctus hic annotaverat *ſomnum*
eſſe genitivum pluralem loco *ſomnorum*, cum cre-
dibile ſit ſæpius hanc Atalantæ obverſatam eſſe
ſpeciem. Sic V. 616. *Sic quoque venatrix, animum-*
que innupta remanſi. nam ita membranæ, ubi vul-
go, *animoque.* Nihil frequentius utique Poëtis.

V. 587. *Numenque colendum Fecerat*] Longe ſuavius, *colendo*. quod in ſcriptis. Ipſa religionem ei addiderat cultu ſuo. Martialis interpres optimus 8, 24. *Qui fingit ſacros auro vel marmore vultus, Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.* Quem locum & Gruterus hic annotarat.

V. 650. *Labdacidas, germana, cohortes*] Primum illud vocabulum, quoties uſurpat Statius, format à *Labdacides.* itaque infra: *indignanteſque fremebant Labdacidæ.* Itaque non magis poteſt dici *Labdacides cohors* quam *Tydarides Helena* aut *Priamides Polyxena.* Atque etſi à *Labdacis* dici poſſit eo caſu *Labdacidas*, credibile tamen eſt eo abſtinuiſſe propter ambiguitatem. Scribe: *Labdacias, germana, cohortes.*

V. 749. *Sævit in Eurition*] Præterquam quod τὸ *ſævit* hic fatuum, vel eo poterat hæc lectio intoleranda videri, quod Ευρύτιος non eſt Græcum, ſed Ευρυτίων. Homerus Οδυσσ. Φ. κένταυρον ἀγακλυτὸν Ευρυτίωνα. Εὔρυτος Ευρυτίων, ut Ηφαιςος Ηφαιςίων. Sine cunctatione igitur admittatur, quod offerunt ſcripti: *Sævius Eurytion*, nimirum, turbatus eſt.

V. 811. *Vultum dea diſſimulata*] Dicimur *diſſimulare*, quod non præferimus, quod cupimus celatum. Vt alibi noſter: *tamen ore nitebat Diſſimulatus honos.* quem ipſe ſuppreſſerat, vetuerat parere. Ergo Diana non poteſt dici *diſſimulata vultum* Dorcei, quem adſumpſerat & præ ſe ferebat. Lege: *Hujus tum vultu dea diſſimulata.* id eſt, ſub hujus figura vel facie latens dea. nam ſe diſſimulabat ipſa. Et ſane Dan. codex habet *vultu.*

V. 839. *Solo poſt hæc devicta pudore*] Longe mihi probatius, quod in ſcriptis etiam fere omnibus inveni, *poſt hæc evicta pudore.* Tacitus lib. 4. ann. *ſed precibus uxoris evictus, Tiberio Germanicum, ſibi Tiberium adſcivit.* Lib. 15. de Paullina Senecæ: *dein oblata mitiore ſpe, blandimentis vitæ evictam.*

V. 847. *Fugiunt Pheneique phalanges*] Τὸ *fugiunt* non eſt in ſincerioribus libris: ſed tantum, *thelepheæque phalanges.* nam quod Schottus profert 2. Obſer. 29. *pereunt Tegeæque phal.* eſt à mala manu: & facile refutatur, quia jam præcedenti verſu habitatorum Tegees mentio facta. Conjicio: *Æpytiique*

tiique duces Thelpuſææque phalanges. *Thelpuſa* urbs
& ager in Arcadia. Vide Pauſaniam lib. 8.

V.890. *Invita capeſſens Arma puer*] MSS. magno
conſenſu *capeſſe*. Idque verum eſſe agnoſces, modo
recte interpunxeris: *Dic : merui, genitrix: pœnas in-
vita capeſſe. Arma puer rapui.* Dignus fui perire, qui
te offenderim, & injuſſu tuo arma rapuerim, nec
vel in ipſo prælio tui reverentia parcius me pericu-
lis objecerim. Reſuſcita igitur iram tuam, ut pa-
tientius doleas, & cogita deos maternæ majeſtatis
vindices teque adeo ipſam, licet invitam, & gravio-
res, juſtas tamen, de me pœnas expetiviſſe ob con-
tumaciam & temeritatem. Hoc velut ultionis ſola-
tio luctum mitiga. Vox Corbulonis ſe ferientis,
Ἄξιος, quod ſceleſto Principi nimium credidiſſet,
apud Dionem.

AD LIB. X. THEBAIDOS.

VErſ. 49. *Supplex in limine templi*] Scripti pro-
pemodum omnes : *in margine templi.* Quod
ſpernendum non fuit. nam vulgatum ejus interpre-
tatio eſt. Ad Marcellum : *Maroneique ſedens in
margine templi Sumo animum.*

V.100. *Ipſe autem vacuus*] Ante hunc verſum ſex
alios è MSS. prolatos Lindenbrogio, poſt & An.
Schotto, nos quoque in ſex codicibus invenimus, &
ſunt omnino excellentis Poëtæ. Quod ipſum So-
mnum paſſim fictum poſuit Vulcanus, idem fecit in
regia Martis lib.7. *cælataque ferro* &c. *ubique ipſum,
ſed non uſquam ore remiſſo Cernere erat. talem divinæ
Mulciber arte Ediderat.* Quam ſcite autem, quæ ma-
xime cauſantur ſomnum, aut in eum deſinunt, ea
diverſis in diætis cum Somno jacent. Sic Virgilius
in ſexto ea locavit in aditu inferorum, quæ vicina
ſunt morti, aut ſecundum mortem creantur, aut in
morte ſunt, ut obſervat Servius. *Voluptatem* pri-
mam, cujus juxta vivum exemplum apud Petro-
nium in bacchanali Quartillæ, Homerum Iovis in
Ida, Virgilium Vulcani, qui *placidumque petivit
Conjugis infuſus gremio per membra ſoporem.* Inde *la-
borem :* unde Terentio Phædria : *Opus faciam, ut de-
fatiger uſque ingratis ut dormiam.* Silius lib. 8. *ſitim-
que Avertunt fluvio ſomnique labore parantur.* Addi-

tur *Bacchus*, de quo noſter alibi: *tuoque Baccho Inſerum trahor ebrius ſoporem.* Silius lib. 7. *compoſuit luctantia lumina ſomnus, Somnus, Bacche, tibi comes additus.* Expertus Cyclops in Odyſſea. Nec temere, quod Amor *Martigena* potiſſimum cum Somno cubat; nam Martis amor per ſomnum deprehenſus eſt. Simonides: σχέτλιε παῖ, δολόμηδες, Ἀφροδίτα τὸν Ἄρει δολομαχάνῳ τέκεν. Cicero 3. de nat. deor. *ex ea & Marte natus Anteros dicitur. Interius tectum* exquiſite, ut Propertius 1, 5. *Vlteriuſque domos vadere Memnonias.* Quod non cepit ſcriptor cod. Gall. qui dedit *tecti.* At ego vereor, ne ſic quoque Perſius dixerit Sat. 6. *Hæc cinerem ulterior metues.* Quod ſequitur, Virgilii eſt in ſeptimo: *tecti medio in penetralibus altis.* Sed *& cum Morte jacet*, quia conſanguineus leti ſopor. Refert Pauſanias in Eliacis inſtar fœminæ duos pueros ſopitos, album dextra, nigrum ſiniſtra ſuſtinentis: & indicare titulos, alterum Somnum, alterum Mortem eſſe, mulierem Noctem utriuſq; nutricem. Convenientiſſime mox: *nullique ea triſtis imago*: quia ſomnum morti jungentibus nec terror nec dolor. Vt hoc libro v. 311. *Neſcius heu rapitur fatis, hilariſque ſub umbras Vita fugit, mortiſque feræ lucrata dolores.* Ovidio inter centauros *Sopitus vinis & inexperrectus* Aphidas occiditur: igitur *Mors caruit ſenſu*, lib. 12. Quod autem Paris. & Tolet. cod. *Cernitur hæc ſpecies autem*: hominis ſtolidi commentum eſt, qui ſententiam, ut putabat, laborantem explere voluit. Noſtri ſex illi verſum hunc illibatum ſervant: *Ipſe autem vacuus curis hum.*

V. 102. *Stipatus flore tapetis*] Vix auſim ſpernere, quod eſt in nonnullis: *ſtipatos flore tapetas Incubat.* Nam & ſic lib. 1. *altoſque inferre tapetas*, & lib. 2. *Aſſyriis exſtructa tapetibus. Incumbere* autem ſic habes lib. 576. *Palladios non inſcius hauſtus Incubuit.*

V. 120. *Achivum Pervigil adſervat*] Optimi quique *Acheum.* Lege: *Achæum*. ut *Achæa per oppida matres.* Et paſſim.

V. 125. *dextra Iunone mereri*] Adſcriptum habet liber optimus: vel *merere.* Quod videtur commodius, ſiquidem omnia ſunt integra, nam membranæ, quas habeo donum Georgii Richteri, virtute & ho-

& honoribus in Norico præfulgentis, verſu ſolido
ſunt auctiores, hoc modo:

Da precibus tantis (rara eſt hoc poſſe facultas)
Placatamque ſimul Iunonem conjuge dextro,
Placatumque Iovem dextra Iunone mereri.

Hoc modo, *mereri*, melius. Da tantæ deæ precibus, ut
utroſq; & Iovem & Iunonem, huic obſequendo, de-
merearis. Paullo aliter conceptum invenit Lindenb.

V. 136. *Quamcumque ſupervolat urbem*] Itane tan-
tum urbes ſupervolavit, & ibi ſcopuli, freta, ſilvæ?
Lege: *quacumq; ſupervolat orbem.* ut plane Arondel.

V. 160. *nuduſque per ora*] In optimis membranis:
multuſque per ora Stat furor. Vt Virg. 1. Georg. *cum*
ſe nux plurima ſilvis Induet in florem. Lib. 3. *bovis,*
cui turpe caput, cui plurima cervix. Omnes autem
ſequenti: *trepidas incerto ſanguine reddit Exhaurit-*
que genas. non *tendit.* Et recipere debuiſſent. Eſt
enim quaſi dixiſſet, *exhaurit redditque,* ὕστερον πρό-
τερον. Ovidius lib. 2. met. *Dum redit itque frequens.*
Lib. 8. *ſi dant adimuntque figuras.*

V. 166. *Conſumptaque brachia ferro*] Britannicus
codex, cujus excerpta Patricius Iunius V. C L. o-
lim per Io. Adamum Schragium, Argentoratenſem
IC. virum egregium, ad me miſit, pro *ferro* habet
furor. Alter optimus quod eodem loco primum ha-
buit, eraſum eſt dubiis notis, *furor* an *buxus* fuerit
ſcriptum. Itaque cœpi dubitare an potuerit feciſſe
Papinius: *conſumptaque brachia buxus Scire vetat.*
Ea namque incitatrix furoris in ſacris Berecynthiæ
non minus quam æra Corybantum. Virgilius lib. 9.
Tympana vos buxuſq; vocat Berecynthia matris Idææ.
Ovid. 4. Faſt. *Tibia dat Phrygios, ut dedit ante mo-*
dos. Et rurſus: *Exululant comites, furioſaque tibia*
flatur. Valer. Flac. lib. 1. *Obruit Idæam quantum tu-*
ba Martia buxum. Lib. 2. *ſacris hinc ignibus Ide Vi-*
brat, & horriſonæ reſpondent Gargara buxo. Lib. 3.
at barbara buxus Si vocet, & motis ululantia Dindy-
ma ſacris, Tunc enſis placeatque furor. modo *tela ſa-*
cerdos Porrigat, & juſta ſanguis exuberet urna. Vbi
videtur ſcribendum: *& juſſa ſanguis exuberet ulna.*
Brachii videlicet.

V. 213. *Solus eo. atque adeo*] In optimis pluribuſ-
que video: *Solus eo, ſolus. venit ille.* Neque aliter

ſcribendum. Sic ſupra: *Sacrum amnem, ſacrum.* Alterum condiderunt, quibus abruptum videbatur: *venit ille:* itaque iſtam commiſſuram interpoſuere.

V. 300. *Nullos viſurus Alimenus ortus*] Hoc nomen vitii arguit codicum varietas. *Palmenus*, *Parmenus*, *Alinenus*, *Almenus* alii atque alii habent. Lindenbrog. notat, *Ialminus*. Hoc proximum vero. Scribendum enim: *nullos viſurus Ialmenus ortus.* Hoc nomen Bœoticum eſſe credas vel Homero Iλ. β'. ubi Ἀσκάλαφος καὶ Ἰάλμενος υἷες Ἄρηος Aſpledonenſium & Orchomeniorum duces. Quos & rurſus appellat Iλ. I. Idemque nomen vel ejus Patronymicum reſtituendum eſt v. 505. *Pronus Achemenides ferratæ robora portæ Torſerunt.* Sane longe aberat à Thebis proles magni Achæmenis. Nec valde prudenter Lindenbr. & *Alcmenides*, quaſi non eſſet Ἀλκμήνη. Behotius obſervat è MSS. & *Almenides*, Ego in tribus *hyalmenides* in optimo, *Talmenides* notavi. Ergo: *Pronus Ialmenides.* nam & hic Thebanæ partis.

V. 303. *Mediaque jacebant Colla relapſa*] Magno conſenſu ſcripti: *Colla relicta.* Quod tamen nondum ſatisfacit mihi. Et puto ſubeſſe verbum, quod non uno loco pridem apud eum corruptum fuit: *mediaque jacebant Colla reclina lyra.* Ovid. 10. met. *poſita cervice reclinis.* Manil. lib. 5. *nivea cervice reclinis.* Neque enim cauſa eſt, cur non & *reclinus* dicatur.

V. 491. *Audax animis Spartana juventus*] Credo ſcripſiſſe auctorem: *audax animi Spartana.* Et ſane ita liber optimus.

V. 507. *Profindunt inarata*] Plures *perfringunt.* Binæ optimæ membr. *Profringunt.* Quod non videtur inſuper habendum. Quaſi dicat, protelo frangunt, uſque & uſque frangere pergunt. Tale verbum eſt Virgilii 3 Georg. *Et pede proſubigit terram.* Quod imitatus Valerius Flaccus lib. 4. & *fulmina Cyclops Proſubigit.*

V. 570. *Armatas exegit apes*] Omnes ſcripti, *erexit.* Et quid ceſſarunt accipere? Eſt enim excitavit, irritavit, rigidis & ſtrictis eſſe aculeis coëgit. Lib. 11. *præceps cum cominus egit Ira ſues, ſtrictiſque erexit pectora ſetis.* Sulpicia: *Turba rigens ſtrictis per lutea corpora telis.*

V. 658.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V.658. *Cadmi de ſanguine*] Nec hic dubitandum fuit, cum ſcripti fere omnes, cum Lactantio : *armifero Cadmi de ſemine.* hoc eſt, de Spartis, quos ſeminarat, ille *Martis operti Agricola.* Creon, pater hujus, filius erat Menœcei, nepos Penthei, cui pater Echion è Spartis.

V. 678. *Armigeri fixum excipiunt*] Meliores & pars maxima, *feſſum*, ut de Menœceo intelligatur, quem armigeri & officioſi comites, alii acceptis ab eo armis levarunt, alii dextra data aut humeris manui ſuppoſitis innixum pro more principum ſuſtinuerunt, alii aliter proſequuti ſunt.

V.683. *Steteruntque ambo & vox hæſit utrimque*] Nec male foret, *utrique.*

V.729. *Æchiona petam*] Et hoc nomen Græcis, opinor, incognitum. nam *Echion* prima brevi. Scripti *Æthiona* vel *Aćtiona.* Lege : *Eetiona petam.* Ἠετίων Homero ſatis frequens. Et hoc vocabulo aliis Thebis aliter imperantem interfecit Achilles.

V.800. *Quæ mala pignora fudi*] Optimi : *quæ male pignora fudi.* hoc eſt, infeliciter, magno malo & luctu meo. Vt Ovidio, *Dumque male optatos nondum premis inſcius axes.* Noſter : *& in tumulos ſi quid male fœta reliquit Mater.*

V.853. *Spes nulla ſagittis*] Et meliores & plures: *ſpes unde ſagittis?* Nimirum interdum quo caremus cujuſve potiundi vel difficilis vel nulla copia eſt, de illo dicebant : *unde illa res mihi?* &, *unde illam rem mihi?* & *unde illud?* Quod genus propemodum ſepultum aut tranſmiſſum primi revocavimus in uſum in Diatribe, plurimaque eodem congeſſimus, ſi ſecundam editionem dabitur parare. Nam quis ſperet jaculis aut ſagittis muros poſſe defendi? Noſter lib. 6. *unde ego bella tibi Thebaſque ignara timerem?* i. nec enim timebam bello aut à Thebis tibi noceri poſſe, Lib.7. *timent thyrſos nuptarum & prælia matrum. Vnde tubas Martemque pati?*

V. 881. *Gemit infeſtante noverca*] Ora optimi : vel *inſervante.* Et videtur in ſuis inveniſſe Lindenbrogius, qui ſic edidit : placetque ut ſit, ſollicitis & trucibus eum oculis denotante, adſpiciente. Verbum alioqui proprium Statii. Lib. 6. *piget inſervare; peritque Venturi promiſſa fides.* Lib .8. *dedit in-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ſervare volucres. Hoc & Lactantius habuit, & vetuſta quædam editio pridem occupavit.

AD LIB. XI. THEBAIDOS.

VErſ. 43. *Alternis procumbit*] Male obtemperatum Bernartio ſic reponenti, cum omnis manus ſcriptorum: *Alternus procumbit ager.* Quaſi quicquam frequentius quam hoc adjectivum pro adverbio poni. Vt lib. 5. *Alternaque pectora mutant.* Quid hoc aliud quam alternatim vel alternis. Lib. 6. *Et jam alterna manus frontemque humeroſque* &c. *laceſſit.* Hoc ipſo libro: *quid alternos vultus pallorque ruborque Mutat?* Sic & libro præcedente v. 796. *ut alterni (placet hoc tibi fulminis auctor!) Oedipodionii mutent diademata fratres.* Sic ſcripti. Vulgo, *alternis.*

V. 47. *Nemeæ in ſanguine terga*] Vel invitis omnibus libris ſcribe: *Nemeæa.* hoc eſt, vacuæ leonum pelles. Lib. 4. de iiſdem: *flavent capiti tergoque leonum Exuviæ.* Et ideo hic: *pubes Tirynthia alumni Exuvias imitata dei.* Quæ fruſtra dudum ſuſpecta mendi Bernartius habuit, & putat ſe rem magnam præſtitiſſe ſubſtituto, *ſui.* Nam ipſe lib. 8. *dulces Superos atque omne ex ordine alumnum Numen ubique ſacri reſonant Pæanes.*

V. 124. *Dignuſque mea procumbere dextra*] Variant libri: & plures quidem: *auſuſque meam contemnere dextram:* ſed meliores: *auſuſque mea procumbere dextra.* Quod verum cenſeo, & prægnantius ſenſu quam verbis: ut ſit, auſus mereri, ut procumberet mea dextra.

V. 130. *Stat parcere cælo*] Behotius notat è ſuis, *ſoli:* & ſic Britannicus. Sed optimus Berneg. adſcriptum habet: vel *mundo.* Quod maxime placet. Neque enim Statius minus quam alii veteres *mundum* pro cœlo uſurpat. Lib. 3. Amphiaraus: *immenſi fruitur caligine mundi.*

V. 175. *Vidi ego me propter*] Optimi: *Vidi egomet propter.* Et ſcholion, *juxta.* Quod merito probamus vel ob Terentianum: *interdum propter dormiet.*

V. 191. *Neges urnaque reponas*] In ſcriptis undecim reperi: *Alitibus fratrique tegas urnamque reportes.*

portes. Et invenerunt in ſuis alii. Quam conſpi-
rationem, qui ſpernere auſim? *Alitibus fratrique*
tegere eſt ab alitibus & fratre defendere, ab illo-
rum injuria prohibere. Et *tegere* alioqui verbum
funebre. Virgil. lib. 6. *Oſſaque lecta cado texit Cori-*
næus aheno. Nec minus exquiſitum, *me reportes ur-*
nam, hoc eſt, meos cineres reliquiaſque in urna, per
metonymiam continentis: cum ero quod digitis
quinque levatur onus. Martialis 9, 79. *Abſentem-*
que patri rettulit urna rogum. Lib. 8. Thebaid. *nec*
attonito ſaltem cinis ibo parenti.

V.209. *Inferno prævertit vota Tonanti*] Propinat
ex ſcripto Bernartius, *pervertit*. idque genus ſermo-
nis notum ait vel ex uno Plauto. Ego vero unde-
cumque id ignotum mihi fateor. Scio *perverſa vota*
eſſe Papinio diras: *perverſaque vota ſecunda*. Sed
nemo dixit unquam *pervertere vota Plutoni*. Merus
hic error librarii. Recte autem *prævertit*, id eſt, in-
tercepit & avertit à Iove & aliis diis ad Plutonem.
Florus 2, 4. *Mox Arioviſto duce vovere de noſtro-*
rum militum præda Marti ſuo torquem. Intercepit Iu-
piter votum.

V.256. *Trepidæque exſpectant prælia vaccæ*] Vac-
cæ, prope dixerim, fuerunt qui nobis hoc ſubjece-
runt præ conſtanti membranarum ſcriptura: *exſpe-*
ctant prælia valles. Horat. Epod. 2. *Aut in reducta*
valle mugientium Proſpectat errantes greges. Ovid.
5. met. *Tigris ut, auditis diverſa valle duorum. Ex-*
ſtimulata fame, mugitibus armentorum. Noſter
lib. 2. *veluti dux taurus amata Valle carens*. Mar-
tial. 3, 58. *Truces in alta valle mugiunt tauri*. Dubi-
tem hinc ego dicere *valles mugire*? Neque igitur,
exſpectare illas prælia taurorum. Quid cum Vir-
gil. 3. Georg. *ſed tota æſtiva repente Spemque gre-*
gemque ſimul. Vbi Servius: *Loca pro animantibus*
poſuit.

V.371. *Non ferre ipſæ veſtigia natæ*] Margo opti-
mi & quædam in contextu membranæ: *non ferre*
piæ veſtigia natæ. Nec rejecerim, quando hic melior
ſexus Oedipodæ liberorum.

V.391. *Mater, &, ô patria*] Stulte inculcatum eſt
τὸ &: ſive ipſi tribuas Eteocli, ſive Poëtæ quaſi in-
terponenti hoc quoque eum dixiſſe. Nimirum recte
bonæ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

bonæ ſatis & multæ membranæ, jamque olim editum fuit: *Mater. io patria, ô regum incertiſſima*. Præcedenti libro: *Fulmen, io, ubi fulmen?* nam *regum* quidem, non *regni*, credo, in omnibus ſcriptis.

V.429. *Exter honos*] Sic jam ante Canterum fuit editum. Inſolens tamen illud *exter*: etſi legerit ita quoque Priſcianus. Vidit in compoſitione quoque aliquid eſſe ſcabri Bernartius, corrigitque: *Sed quis apud tales*. Immo Modius in Novantiquis. Ego notavi optimos quoque, immo fere omnes codices habere aut *Alternos* aut *Externos*. Berneggeri, quæ mearum omnium membrana vetuſtiſſima: *Alternos*. & ſupra ſcriptum *Thebanos & Argivos*. Mihi quidem momentis rationum, quantum in hoc arcto otio & præcipiti feſtinatione licet, libratis hoc propenſiſſimum viſum eſt. Nam vel *exter* vel *externus*, utrique certe, qui poterat dici, qui alterius ſocer eſſet? qui cum utriuſque parentibus communes nepotes habebat? alteri dicat ſtatim: *nec tu mihi ſanguine longe?* Scribatur: *Sed quid apud tales, queis nec ſua pignora curæ?* Sed quid poſſent ſeu valerent cum majeſtas regis, tum veneratio ſenis, apud eos, qui jam vincula ſanguinis, qui conjunctionem uteri ſanctiſſimam ruperant? *Alternos tamen ille rogat*. nihilominus ille modo hunc, modo illum aggreditur & quidem precibus. quod & mox facit: *te deprecor hoſtis, Te gener & jubeo*. Fratres enim proprie *Alternos* intellige. Ovid 5.met. *ſed & hunc & Perſea vultu Alterno ſpectans*. Quid dicemus ad auctoritatem Priſciani? nempe aut pervetuſtum eſſe mendum, aut ei memoriam impoſuiſſe.

V.471. *Auxilium tentemus ait*] Recte ſcripti omnes, *Auxilio*. modo bene interpungas: *ſpeculataque tempus Auxilio, tentemus, ait, licet irrita coner*. Vtrumque elegantius: *tempus auxilio*, ut ſæpe Livio *locus inſidiis*; & *tentemus*, ſine caſu nominis.

V.467. *Iam lætus frater fratris ſub corde*] Variant codices. *Iam lætus fati*, quod dedit Lindenbr. ex eo accepit, quod nonnulli habent *fati*, ſed cum picta ſuper virgula, quæ literam caninam ſignificat. Alii, *fraterno in corde*, & *fratri fraterno corde*. Sed princeps ille Berneggeri: *fratris non frater corde reliquit*. Idemque inveni in codice Bavar. Monacienſi.

Neque

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Neque auſim refutare: licet, explices, non fraterno animo. Nihil erant illa priora: hoc demum lætus erat, hoc maxime placebat eorum, quæ tanquam minime frater fratri fecerat. Pertinent huc illa, quæ notavimus alibi ſimilia Ovidiano: *pugnat materque ſororque.* pro affectu materno & ſororio. Tum illud *non frater* dixit, ut alibi: *Horrendum non matris opus.*

V. 547. *Atque increpat hoſtem*] Non poſſis accipere aliter quam Eteoclem hoc facere. At verba ſunt Polynicis. Scripti, *hoſti*. Lege: *nec parcit cedenti, atque increpat hoſtis. Cedenti,* Eteocli. *Hoſtis,* Polynices.

AD LIB. XII. THEBAIDOS.

VErſ. 3. *Trepidos ubi jam Tithonia*] Hoc ab illis eſt ortum, qui veteres orationis filum melius nectere docere voluerunt. Scripti: *trepidas ſubito.* Perinde eſt ac ſi foret, *cum ſubito.* Ovid. lib. 3. met. *Vix bene Caſtalio Cadmus deſcenderat antro, Incuſtoditam lente videt ire juvencam.* Lib. 4. *Poſtera nocturnos aurora removerat ignes: Ad ſolitum coïere locum.* An & hic facient, *ubi coïere.*

V. 30. *Cum ſcapulis haſtisque manus*] Omnes ſcripti: *capulis.* Vnus quem ego viderim Buſlid. habet alterum, ſed ita, ut ultro ſubnotato puncto τὸ S. indicet vacare. Hic igitur ſi creditus auctor Bernartio, *ſcapulas* hic inculcandi, auctoritatem defugiet. *Capuli* ſunt gladiorum, quibus perinde, ut haſtis, manus immortuæ.

V. 38. *Vacuique dolores*] Non poſſunt dici *vacui dolores*, niſi pro ſupervacuis inanibus, vanis. Is autem non eſt ſenſus hujus loci. Scribe: *vacuique doloris.* id eſt, qui carent dolore, qui mala belli mortibus ſuorum non ſentiunt. Lib. 5. *& vacuis fluviorum in vallibus errat.*

V. 158. *Nec conjugalia ſupra Funera*] Vtrum ſolves ſecundam ſyllabam τοῦ *conjugalia*, an males *connubialia?* An denique *conjugialia?* ut apud Ovidium lib. 5. met. *nec conjugialia feſta Qui canat, eſt clamor.* Et lib. 6. *Nec mea virginitas, nec conjugialia jura.* Sed mirum eſt utrobique in tribus membranis haberi *conjugalia.*

V. 225. *Dux veſana chori*] Non memini mulic-

res

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

res quoque fuiſſe in ſacris Magnæ Matris, quæ ſe cruentarent? An igitur de archigallo loquitur ut fœmina? Id ſic quidem nimis inſolens videtur. An ſcribendum: *pinigeri raperis Simoentis ad undam Dux veſane chori.*

V. 302. *Cultrix placidiſſima noſtri*] Malim, *placitiſſima.* mihi maxime grata & placens. Reviſe ad lib. 7. Iuſtin. 18, 3. *ſerviſque de ſtatu reipubl. deliberantibus placuiſſet regem ex ſuo corpore creari, eumque potiſſimum quaſi placitiſſimum diis, qui ſolem orientem primus vidiſſet.* Ita MSS. ubi ſubdiderunt, *acceptiſſimum.* Suetonius Calig. 36. *cum maxime placitam ſevocaſſet.*

V. 394. *Cedo, ten' pudet! heu*] Iamdudum exturbaſſent, ſi intellexiſſent, quod eſt in omnibus ſcriptis: *Cedo. tene. pudet! heu.* Cæterum ego, quæ adhuc putavi meas eſſe primas partes & luctus & officii erga fratrem nunc à te victam eſſe me fateor, tibique concedo, quæ tam longo itinere prior tamen ades. tu potius tene atque amplectere funus, quod ut tenerem ipſa tractaremque, dum ſupremo officio mando, veni, ſed pigre ſeroque.

V. 425. *Flentes ſtabant ad flumina*] Liber optimus: *flentes ſta circum flumina ſilvæ.* Inter verſus additæ literæ deficientes *NT.* ut ſit *ſtant circum.* Quæ ſcriptura rem celeriorem reddere videtur.

V. 432. *Seu diſſenſuros*] Idem liber, *diſceſſuros.* Vt Seneca in Oedipo: *pugnax ignis in partes duas Diſcedit.* Vide ad 3. de benef. 37.

V. 434. *Etiamnum vivere lucem*] Meliores & plures: *etiamnum advivere lucem.* Verbum ſervatum & in Lapide priſco: *qui. advivente. eo. dono. Delphicæ. æreæ. cum. omni. cultu. exornatæ. ſed. &. teſtamento. diviſione. exſequiarum. ejus. honorati. ſunt.*

V. 439. *Fratris primos ut*] Multo vividius optimi & pars major: *Ecce iterum fratres. Primos ut contigit artus Ignis edax.* Nimirum, qui jam nulli eſſe credebantur, ſubito apparuerunt rurſus fratres, quales fuerant, diſcordes & diſſociabiles. En iterum ſpecimen horum fratrum.

V. 483. *Cauſas novere malorum*] Buſlid. *movere.* Poſſes cogitare: *nec dum cauſæ movere malorum,*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

omque gemunt. Sed non ſollicito vulgatam. Statim ſententiam, invitis licet omnibus libris, lege: *dea concilis ſe miſcet utriſque.* id eſt, cœtibus. non *conſiliis.*

V. 516. *Iam tunc innumeræ*] Liber optimus punctis habet ſubnotatum τὸ *tunc*, & ſupra, *procul.* quod contemnendum non videtur. Vult plurimis etiam longinquis populis hanc aram notam & ſaluti fuiſſe.

V. 691. *Regemque cruentum Deſpiciunt*] Et ſcripti & Lactantius: *Deſtituunt:* beneque recepit Lindenbrog. Creon autumabat ſe illis mortem pro magno malo dare, ſperabatque futurum, ut metu ejus graviter miſeræ cruciarentur. At illæ conſcientia egregii facti erectæ & viriliter comprimentes dolorem deſtituerunt exſpectationem tyranni.

V. 768. *Ille timet revocatque*] Et numero & bonitate præſtantes: *Ille tenet revocatque ſuos.* Nimirum Creon diſcedentes revocat, ſtantes & ambiguos jubet manere neque excedere loco. Iidem ſtatim: *utque æqua notavit Hinc atque hinc odia.* non *ægra.* & adſcriptum uni: *quia ita ſui relinquebant eum propter odium ſuæ crudelitatis ſicut hoſtes.* Voluit eum animadvertiſſe juxta ſuis ſe odio eſſe atque hoſtibus, quia non parebant imperio, & nihilo ſecius abibant.

IOH. FR. GRONOVII
GVSTVS
AD LIB. I.
ACHILLEIDOS.

VErſ. 11. *Albeſcunt tempora primis*] Sic MSS. plures, ſic Scholiaſtes in membr. quem beneficio Bern. Rottendorfii vidi. At inepte, inquit Gruterus. At errat. nam noſter ipſe lib. 4. *vatem cultu Parnaſſia monſtrant Vellera, frondenti crinitur caſſis oliva, Albaque puniceas interplicat infula criſtas.* Virgil. lib. 6. Æn. *Omnibus his nivea cinguntur tempora vitta.* Ovid. 5. met. *Cereriſque ſacerdos Alphitus, albenti velatus tem-*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

tempora vitta. Valer. Flaccus lib. 5. Arg. *pars auguris alba Fronde caput vittiſque ligant.* Statio ipſi Amphiaraus & Malampus lib. 3. *niveis ornati tempora vittis.* Et rurſum alteri lib. 6. *Concolor eſt niveis & caſſis & infula criſtis.* Buſl. *angeſcunt.* formatum ex *augeſcunt*, quod in quibuſdam invenitur. Et poſſet admitti, niſi alterum plures auctores haberet. Foret enim, honeſtiora & auguſta fiunt. Vt lib. 6. v. 61. *parvique augeſcunt funere manes.* Sic enim libri etiam optimi. Vir doctiſſimus hinc monſtrum voce ac re creavit, *angueſcunt*, & piiſſimos vates furiarum terrore inſignivit. Nec potuit contineri, quin hunc abortum agnoſceret produceretque ad Livii lib. 7, 17. & lepidum ipſe vocaret.

V. 13. *Cumque ſuo memorant Amphione*] Quidam & Schol. *numerant.* Plures enim plerumque magnæ urbes Conditores ob beneficia quorundam referebant. Sic Menœceus *concinitur Cadmum atque Amphiona ſupra Conditor.* Sic Romulo & Camillo tertium conditorem urbis addit Africanum Silius. Senatus addere quartum voluit Auguſtum etiam nomine: ſed invidiam refugit. Aurel. Victor de Conſtantin. *Hinc pro conditore ſeu deo habitus.* Eutropius apud Claud. *tertius Vrbis Conditor*, præter Byzantem & Conſtantinum. Vbi tamen omiſſus Pauſanias.

V. 36. *Invicta virtute decor*] Sic quidem & membranæ, ſed verum: *ſupereſt nam plurimus illi Invita virtute decor.* id eſt, dedignante & averſante pulcritudinis laudem. Vt de Parthenopœo lib. 6. Theb. *Ipſe tamen formæ laudem adſpernatur, & arcet Mirantes.* Lib. 9. &, *quas dolet ipſe morari, Nondum mutatæ roſea lanugine malæ. Nec formæ ſibi laude placet, multumque ſeveris Aſperat ora minis.* Apud Ovidium lib. 5. met. Arethuſa: *Quaque aliæ gaudere ſolent, ego ruſtica dote Corporis erubui, crimenque placere putavi.*

V. 100. *Ter greſſibus æquor Reppulit*] Membranæ bonæ fidei: *Impulit.* Vereor ne hic ei ſit idem vitium oblatum, quod lib. 2, 134. *Impulerat cælo gelidas aurora tenebras.* Vbi male Bernart. ex uno aut altero: *Expulerat.* nam Statio perſæpe *impellere* eſt commovere, movere loco. Vt lib. 2. *Impulerat matres Baccho meliore Cithæron.* Lib. 3. *ubi primum*

ma-

σαν ἀοιδῆς. Et Lucani: *Dorion ira Flebile Pieridum.* Sed ſcribendum: *mutos Thamyris damnatus in annos.* Ita punitus, ut in reliquum viveret ϑεσπεσίην ἀφαιρεθεὶς καὶ ἐκλελησμένος κιθαριστὸν. *Muti anni*, quibus canere deſiit neſciitque. Virgilius 12. Æneid. *Scire poteſtates herbarum uſumque medendi Maluit & mutas agitare inglorius artes.* Simpliciter eſt artes non canoras, nihil tinnientes, non Muſicas. Nec tam de medicina dicitur propriè (ut omnes acceperunt, ſollicite quærentes, quare medicina dicatur *ars muta*) quam de omnibus aliis ſtudiis artibusque poteſt dici præter cantum, augurium & ſagittas Apollin. nam & hæ canoræ. Noſter in Herc. Surr. *ſocius tibi grande ſonabit Alcides, tenſoque modos imitabitur arcu.* ψαλμοὶ τόξων apud Euripidem. Maluit aliam artem quam cantus vel carminum. Ea fuit ſane medicina, ſed non propterea ſingulari aliqua de cauſa muta eſt magis, quam quicquid habetur artium præter iſtas Apollineas. Sic & addit *inglorius*, non quaſi ex medicina nequeat eximium nomen comparari, ſed quia Poëtarum præcipuum eſt *otiæ vitæ Solari cantu ventoſaque gaudia famæ Quærere*, & hi non aliunde magis quam ἐκ τῶν Μουσάων κλέος ἔρχεσθαι arbitrantur. Sic Cicero *mutas artes* dicit, exemplo picturæ & ſtatuariæ, omnes illas quæ ſunt præter eloquentiam. Lib. 3. de Orat. *Et ſi hoc in his quaſi mutis artibus eſt mirandum, & tamen verum eſt quanto admirabilius in oratione atque lingua?* Mendum idem ſuſtulimus è Valerio Catone in Diris: *Muta prius fuerit, quam non mea libera avena.* Omnia prius fient quæ fieri nequeunt: denique conticeſcet prius, quam deſinat eſſe libera, Muſa mea. Plura ad rem pertinebant, ſed jam exceſſimus limites præſcriptos. Addendum tamen in melioribus eſſe, *præceps qui*: placetque ſublata interrogationis nota: homo, inquit, ſtolidus & temerarius, qui non recordatus ſit Marſyæ caſum.

V. 227. *Et oliviferi Eurotæ*] Sane & nobis in bonæ notæ membranis obvium fuit: *& oloriferi*. quod in Pariſienſi receptum. Hic eſt enim, qui in 10 Thebaidos laudatur *falſo gurges cantatus olore.* Nec aliunde in Epith. Stellæ: *Amyclæos ad fræna citavit olores.* Itaque non temere rejiciam.

V. 237. *Auget reſupina maniplo*] Cur non cum membranis: *maniplos*. Et mox: *Qui te, flave, natant*. Si deſcriberet Siculos, ferres forte *notant*, quippe penes quos ille ſe impermixtum mari ſpectandum dare credebatur. Et decet Piſæos ſudore & pulvere è palæſtra contracto Alpheum ſuum natare, ut Spartanos Eurotan.

V. 386. *Rhipeque & Stratie*] Homeri Ῥίπήν τε Στρατίήν τε καὶ ἠνεμόεσσαν Ἐνίσπην.

V. 319. *Teneroque unde*] In duobus optimis reperi: *tenero unde improba pectore virtus?* Quod prorſus verum judico, & τὸ *que* adjectum ab iis, qui jus Poëtarum in talibus ignorabant. Virgilius lib. 6. Æn. *Nomen & arva locum ſervant: te amice nequivi Conſpicere.*

V. 375. *Iam Tyrios ſudaſſe*] Non ſpernendum fuit ſcriptorum: *Nam Tyrios*: cum & vim eandem & elegantiam habeat. Finem hujus membri recte format Bernartius, ſed oblitus eſt addere interrogationis notam: *petris, cui non & ſcire licentia paſſim Et vidiſſe fuit?* nam iſta, ſudaſſe Lares Thebanos &c. quis non tantum indulſit ſibi, ut & ſe ſcire & vidiſſe diceret? Apud Ovidium lib. 8. met. Oeneus *vultusque ſeniles Fœdat humi fuſus ſpàtioſumque increpat ævum. Nam de matre manus diri ſibi conſcia facti Exegit pœnas*. Noſter in fine Achilleid. *Nam procul Oebalios in nubila condere diſcos* &c. Vbi etiam vulgo fecerunt, *Iam*.

V. 402. *Communemque petis defendere campum*] Optimi: *defendere montem*. Recte, nam ibi quoque ſaltus paſcui. Virgilius 2. Æn. *ſtupet inſcius alto Accipiens ſonitum ſaxi de vertice paſtor.*

V. 455. *Nemora advolvit*] Qui poteſt bonus Tireſias? Immo *advolvunt*, ut eſt in ſcriptis, ſcilicet miniſtri ſacrorum, & qui aderant.

V. 528. *Dominique ſilentis*] Libri optimi, *ſilentes*. Recte omnino. Sed præterea collegii Magdalenſis Oxonii membrana, *dominoque*. Plutoni videlicet. Verumtamen, cum in omnibus aliis ſit *dominique*, libenter applaudo ingenio Nicolai Heinſii, ſcribentis: *dominisque ſilentes Adnumerat populos*: ad Claudianum. Statim meliores: *major ſuperimminet ordo*, non *ſupereminet*. Quaſi diceret hoc quo-

que

que illic eſſe miraculi, ut ſemper plures numerandi reſtent quam numerati ſint.

V. 593. *Hic grege condenſo*] Sane eſt in ſcriptis nonnullis, unde Bernartius admiſit: ſed male. Nam ejus auctores vitioſa diſtinctione ſunt decepti, cum conjungerent, *hi pugnaces animæ.* At duo iſta verba addenda ſunt in præcedentem proxime parenthesin: & ita evidens eſt 𝔤 *hi* neceſſitas. *Quid autem Hi grege condenſo* (*quantum arma & vulnera monſtrant, Pugnaces animæ*) *nobis* &c. intendunt manus. Δεικτικῶς.

V. 609. *Sed proſilit ultro*] Lindenbr. notat è ſcriptis: *proligit.* In noſtris fere omnibus clare: *prolicit.* Veriſſime: ad ſermonem invitat. Plautus Curculione: *Ejus amor cupidam me huc prolicit per tenebras.*

V. 676. *Et reſides ferro*] Corrige ex memb. *& reſidem ferro petit improba Theben.* Servius ad 5. Æneid. *Vrbe Mycenæ, Græce dixit: unde ſingularem numerum poſuit. Mycene autem ſicut Thebe. Iuvenalis: Atque vetus Thebe centum jacet obruta portis.*

V. 671. *Et longe recalet furor*] Fortaſſe non improbandum, quod in nonnullis reperio: *ex longo.* Vetus illa ſimultas atque odium novercæ erga me recrudeſcit.

V. 688. *Præcipue Nemees*] *Præcipuus* paſſim & ego reperi. Cur faſtidierunt? An quicquam frequentius Poëtis quam adjectivo uti pro adverbio?

V. 697. *Aſt illi tenuis percurrere*] Bini omnium optimi: *tenuior.* Qui poſſim ſpernere? memor illius lib. 5. v. 607: *tenuia oſſa patent.* Vbi etiam mutarant. lib. 6. *Obnubit tenuia ora comis.* Lib. 10. *inſtantem cornu tenuiore videbat Luna diem.* Sed, inquis, ſufficiebat, *tenuis.* Sane: ſed & ſufficiebat *ſenex*, ubi toties dicunt *ſenior*, & *juvenes*, ubi toties *juniores.* *Illi* legit Lactant. Scripti tamen omnes, *illis*, & appingunt interpretationem, *Nymphis*, vel *aquis.*

V. 722. *advolvensque natantia*] Vt quisque fide & ætate præcellit, exhibet: *adverrensque natantia ſaxa Charadrus.* Scholion optimi: *trahens rapiditate ſua.* Recte: provolvens & agens ſecum, ut ſolent ſcopis purgamenta, qui verrunt. Supra: *longa ſpumantem valle Charadrum.*

V. 724. *Fluctibus Aſterion*] Quidam *fructibus*, uti

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

legit quoque Lactantius, hunc dicens Eraſino contrarium : nam cum ille ſit populator arborum, hunc eſſe fructibus æquum. Sed in utroque fallitur. Nam *nunquam audax in ripis* deſcribitur Eraſinus : ergo nunquam egrediens ripas, nunquam arborum populator : Aſterion autem *æquus fluctibus*, id eſt tanto rumore ac ſonitu labundus, ut mare poſſit videri. *ille alta per avia notus Audiri*. Sic enim magno conſenſu ſcripti, non *ſuetus*.

V. 790. *locat ponitque negantem*] Cuivis apparet fatuam eſſe conjunctionem verborum, *locat* & *ponit*. Itaque ſuſpicabar olim, *ponique* : quod mihi firmarunt poſtea plane exhibentes membranæ. Acceſſit unus ex optimis, qui pro varia lectione inter verſus oſtentat : vel, *ponique negantes*. Fuit igitur : *ponique negantis Floribus adgeſtis & amico murmure dulces Solatur lacrimas*. Lib. ſequente : *clavumque audire negantem*.

V. 843. *Neque enim tibi cana reportat*] Optimi quique, *repoſtas*. coacervatas & diu ſervatas.

AD LIB. V.

VErſ. 113. *Quod conjuge pectus*] Placet, quod in quibusdam ſcriptis : *quæ conjuge pectus Intepuit*. Vt quarto Theb. *genas fulgebitis auro*. Ovidius lib. 2. met. *illa ſuo toties cum pectore juncta Pectora*.

V. 220. *Quid te flave Cydon?*] Tolle interrogationem, & bis pro, *quid*, ſcribe, *quod*. Eſt enim ſimplex narratio : & conjungendum : *quod vidi*. Non aliter ſcripti. Sed mallem mox: *quemque inter ſerta toroſque*. Vbi ſcripti alii, *quodque*, alii *quamquam*.

V. 285. *Et noſtrum viſus*] Male libri Bernartiani *noſtros*. non enim refertur ad *viſus*, ſed ad *iter*. Et umbris arcentibus aliorum viſus, impedientibusque ne nos conſpiceremur ; ille longæ flammæ ductu oſtendit qua nobis eundum eſſet.

V. 290. *Nec fletibus unquam Fit*] Si abeſſet τὸ *unquam*, non moverem. Nam infra hoc libro : *nec iræ fit mora*. Et lib. 2. *Fit mora conſilio*. Sed nec ſimplex eſt affirmatio. Ergo ſcribe : *nec fletibus unquam Sit modus alternis, ni jam*. Finem non feciſſemus flendi, niſi inſtaret dies.

V. 387. *fretaque indignantur & auſtri*] Quid eſſe di-

licam, quod optimi quique : *& auſtros.* ut indigna-
io ſit Argonautarum, non maris & ventorum. An
ta voluit intelligendos dare ingentes animos ſemi-
leum regum, à quibus tam longe abfuerit rerum
erribilium metus, ut periculis ad iram magis ac-
cenderentur? & ea his quoque laborum & fortitu-
dinis cos eſt? Sane & Hippomedon potius indignatur
& invidiam facit, quam precatur, quum ait lib. 9.
Fluvione (pudet!) Mars inclite, merges Hanc animam?

V. 410. *Iphiton. attonito manifeſtus*] Rectius cen-
ſeo : *Iphiton attonitæ. manifeſtus.* Nos, quibus re-
dierunt in pectora ſexus, cernimus heroas attonitæ
& perculſæ.

V. 426. *Donec ab extremo cuneo*] Meliores : *ex-
tremæ cuneo ratis.* Vt apud Terentium *prima fabu-
la*, apud Ciceronem *prima provincia.* Et iterum il-
le : *eſt mihi conclave in ultimis ædibus.* Alter : *Ap-
pius ut audivit nos venire, in ultimam provinciam
ſe conjecit.*

V. 762. *Lemnos celebratur alumnis*] Nihil ſolli-
citare ait, Bernartius : Lipſii tamen codicem acute:
clamatur alumnis : alluſumque haud dubie ad pa-
rientium clamorem Lucinam invocantium. Metuit
tuta : nam nos illud idem, *clamatur*, in ſex ſcriptis,
in quibus optimi, legimus. Sed quod extra dubium
ponit, id non modo dubium, ſed & falſum eſt. Si
dixiſſet alludi ad ejulatum naſcentium, dixiſſet ali-
quid. Epicedio in puerum : *Poſcentemque novas tre-
pidis ululatibus auras Inſerui vitæ.* In Glauciam : *ac
prima lucida voce Aſtra ſalutantem.* Plinius præf.
lib. 7. *Hominem tantum nudum, & in nuda humo, na-
tali die abjicit ad vagitus ſtatim & ploratum, nullum-
que tot animalium aliud ad lacrimas, & has protinus
vitæ principio.* Nondum tamen totum. Novimus pa-
tres & nimis experimur. Ad Menecraten : *dulci
ſtrepit ecce tumultu Tot dominis clamata domus.* Va-
lerius Flaccus lib. 1. *Clamantemque patri procul o-
ſtendebat Achillen.*

V. 575. *Nemorumque per avia*] Optimi : *nemo-
rumque per aëra denſi Diſſultant nexus.* Quod no-
lim ſpernere. Implicitos inter ſe arborum fruti-
cumve ramos mole atque impetu venientis ſaxi
diſcuſſos eſſe & in vicinum aëra reſiluiſſe ait Lib. 6.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

de Tantalo: *non qui fallacibus undis Imminet, & refugæ ſterilem petit aëra ſilvæ.*

V. 579. *Super hæc tua membra*] Scripti magno numero: *ſuper hæc mihi membra giganta.* Optime: τὸ *mihi* eleganter παρέλκει. Sic lib. 8. Tydeus: *ubi autem Egregius dux ille mihi?* Lib. 9. v. 160. *ipſe manu Tyria tibi captus Adraſtus.* Sic enim membranæ: non *jam captus.* Lib. 2. Achil. *Nam mihi quis vatum dubiis in caſibus auſit Fata videre prior?* Vbi ſubjecerunt, *te.* Silius lib. 1. in perſona Iunonis: *ſimilisque mihi per Celtica rura Sanguine Pergameo Trebia* &c. *fluat.*

V. 593. *Iam tela popoſcerat Ætna*] Tardum hoc: propius quod ſcripti: *è ſumma jam tela popoſcerat æthra.* Virgil. 3. Æneid. *nec lucidus æthra Siderea polus.* Noſter lib. 10. *Ipſa dato nondum cœleſtis regia ſigno Sponte tonat.* Iupiter apud Ovidium fulminaturus Phaëthonta, *ſummam petit arduus arcem, Vnde movet tonitrus, vibrataque fulmina jactat.*

V. 625. *Lemnon & Argos Sueta loqui*] Quid Iaſoni cum Argis? quid ergo etiam Hypſipylæ? Scribe: *& Argo.* Navim ſcis intelligi.

AD LIB. VI. THEBAIDOS.

VErſ. 77. *Spes avidæ! quas non*] Si τὸ *ſpes* accipiamus plurative, nihil eſt, cui conjungatur τὸ *credula.* Inveni in optimo codice adſcriptum ſcholion: *quia mater non credit filium pertingere ad ætatem adfectam.* Sed quemadmodum intellectu poterimus huc inſerere, *mater?* Immo & quæ præcedunt quinque verſibus, & quæ ſequuntur quatuor patris ſolius mentionem habent. Scribe: *Spes avidi, quas non, in nomen credula, veſtes.* Neque tam male ominatam rem, quam fingit Scholiaſtes, patri feſtinationis cauſam fuiſſe putandum: ſed quia bonorum parentum vota ſemper ſunt avida. *In nomen credula* eo reſpicit, quod vocabulum filii non ab incipiendis belli Thebani malis, ſed à ſuperandis fatis, quibus quaſi dominaretur, dictum ſibi finxit, & perſuaſit.

V. 109. *Citius nocturna peredit*] Scribendum ex membr. *peregit Flamma nemus.* Lib. 5. *longus vix tota peregit Membra dolor.* Valerius Flaccus lib. 1.

per-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

eragit Clanis *Actora quercu.* Eodem ſenſu, quo, confecit.

V.153. *Hæc illa, & creditis*] Malim: *hac illa* (& *creditis auſam?*) *Hac pietate potens.* Hacne inſigni eſt illa, (quis credat tantum bonæ mentis, tantum animorum ei fuiſſe!) hac, inquam, inſigni pietate clara. Effinxit ex illo Virgilii: *en dextra fideſque, Quem ſecum Iliacos ajunt portare penates, Quem ſubiiſſe humeris confectum ætate parentem.*

V. 160. *Matre magis ſolam noſſe*] Sane veteres, *Nate magis*; quod tamen verum eſſe non apparebit, ut ait Bernartius, propius rimanti, niſi & aliud quid vitii hic, quo laborant omnes libri, ſuſtuleris. Quorſum enim *magis ſolam?* ſi enim *magis*, non utique *ſolam*: ſin *ſolam*, non utique *magis*: hæc duo in eodem membro male conveniunt. Lege: *at quin & blandus ad illam, Nate, magis.* (ſcilicet eras, quam ad me.) *ſolam noſſe atque audire vocantem.* Hoc quoque I. Grutero in mentem venerat.

V. 213. *Centenus ubique Surgit eques*] Multo elegantius optimi: *centenus ubique Vrget eques.* Vtitur verbo ſine caſu eodem modo, quo in eadem re τοῖς, *inſtat*, & *incubuit*, ſolent uti. Sed & in aliis non infrequens. Virgil. 3. Georg. *longique urgent ad litora fluctus.* Horat. lib. 1. Sat. 2. *tanto acrius urget.* lib. 2. Sat. 2. *hac urget lupus, hac canis angit.* Valerius Flaccus lib. 3. *ſic contextis umbonibus urgent.* Agit, agitat equos.

V. 222. *Dextro gyro*] Fidiſſimi: *dextri gyro.* Hoc lib. 6. *dexterque exerrat Arion.* Vt Silius: *nunc levus in orbem, Nunc dexter brevibus flexo per devia gyris.* Virgil. 9. Æn. *Lyncea tendentem contra &c. connixus ab aggere dexter Occupat.*

V. 243. *Accelerante manu*] Meliores *acceleraſſe manus.* Et certe melius modo bene interpungas: *deprenditur unus in ortu: (Mirum opus acceleraſſe manus:) ſtat ſaxea moles.* Nonus dies erat, cum ecce (res mira tam brevi tempore abſolvi potuiſſe: vel, quantum eſt hoc miraculum operis adeo feſtinari potuiſſe.) jam erectum erat monumentum.

V. 243. *Rerumque effictus in illo*] Sic à Bernartio. Scripti tamen omnes, *effectus.* quod eſt, artificioſe factus, elaboratus. Lib. 4. *perfectaque vivit in auro*

 Non

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Nox Danai. Appulejus de ſtatua Bathylli: *qua nihil videor effectius cognoviſſe.* Seneca ep. 27. *Multum reſtat operis, in quod ipſe neceſſe eſt vigiliam, ipſe laborem tuum impendas, ſi effici cupis.* Vbi fruſtra nonnemo, *perfici.* Fab. præfat. lib. 6. *Tum ſi qua minus fuerint effecta iis, quæ levius adhuc adflicti cœperamus.* Lib. 8, 3. *nam quicquid in ſuo genere ſatis effectum eſt, valet.*

V. 250. *Fama vocat cunctis*] Scripti quidam, *cunctos*, mutata diſtinctione. Forte fuit: *avidum pugnas viſendi vulgus inermes (Fama vocat) junctis arvis ac mœnibus adſunt Exciti.* Iunctis, id eſt, vicinis.

V. 270. *Duro Tirynthius ingens*] Membr. *angens.* nam & ſic proprie interfecit leonem ἄτρωτον. Apollodor. καὶ περιθεὶς τὴν χεῖρα τῷ τραχήλῳ κατέσχεν ἄγχων, ἕως ἔπνιξε. Noſter lib. 4. *cum colla minantia monſtri Angeret, & tumidos animam anguſtaret in artus.* Seneca Herc. Oetæo: *Hiſne ego lacertis colla Nemeæi mali Eliſa preſſi?* Sic enim leg. non *ſpolia.*

V. 274. *Lætus arundineæ*] Duplex vitium oblatum huic verſui. Quid enim ita lætus Inachus, cum ſtatim ſequatur: *jam prona dolorque parentis?* Dein *lætus & recubans* nihil ſuave ſonat. Lege, quo ducunt & membranæ: *Levus arundineæ recubans ſuper aggere ripæ.* *Levus recubans* eſt in levum flexus ſive inclinatus recubans. Vt Virg. Æn. lib. 6. *adverſo recubans immanis in antro.* lib. 9. *ſeptem ſurgens ſedatis amnibus altus Per tacitum Ganges.* lib. 10. *pronus pendens in verbera.* lib. 11. *ſibilat ore Arduus inſurgens.* Et, *immenſus ſurgens ferit æthera clamor.*

V. 301. *Priorum Fama patet*] Lege cum membr. *Neptunus equo (ſi certa priorum Fama) pater. primus teneris.* Habes inferius: *omneſque adſuetus in oras Cæruleum deferre patrem.* Virg. 3. Georg. *Neptunique ipſa deducit origine gentem.* Hunc ei patrem, Cererem matrem finxere. Vide Pauſaniam in Arcadicis.

V. 310. *Ille etiam ferus*] Nihil differunt ſcripti. Legendum tamen: *illi etiam ferus.* ne ipſi quidem Herculi ſatis morigerus. Phœbus ad Phaëthontem apud Ovidium lib. 2. *Vix me patiuntur, ubi acres Incaluere animi.*

V. 389. *Protheus verſarat*] Ignorabilis antiquis ille *Protheus.* Scribe: *Prothous.* Sic membranæ, &

hoc

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

hoc nomine cum alibi Statius tum Homerus & paſſim Poëtæ utuntur.

V. 456. *Iterum axibus axes Inflicti*] In quibuſdam bonæ notæ libris eſt: *Inflecti*: alicubi & annotatum: *pro inflectebantur*. Forte ſcribendum: *iterum axibus axes Inſligi*.

V. 511. *Erigit ad curſum comitum caput*] Non toleraſſent, opinor, tam diu hoc vitium, ſi τὸ *comitum* intellexiſſent. Nihil tamen membranæ mutant, niſi quod optimus inter verſus: vel *occurſu*. Lege: *Erigit accurſu comitum caput*. *Comites* ſunt miniſtri, aulici, ſatellites. Lib. 11. *Non deſunt regi comites: ſine mœnia pulſet Irritus*.

V. 524. *Increpitans Schetumque*] Ita Bern. è vett. cum antea legeretur: *Aſcheton increpitanſque levem*. Atqui ſupra erat dictum eodem de Amphiarao: *rapidum Danaëius augur Aſcheton increpitat*. Et apparet ratio nominis, ex ἀσχέτου, veloci equo congruentiſſimi. *Schetus* autem iſte unde?

V. 630.. *Audierant, dictoque favent*] Variant ſcripti. Alii, *dictoque parent*: quidam, *dictoque manent*: quibus ſubſcribimus. Virgilius 2. Æn. *Tu modo promiſſis maneas ſervataque ſerves Troja fidem*. Et alibi: *at tu dictis, Albane, maneres*. Cic. ad Attic. 7, 15. *Plerique negant Cæſarem in conditione manſurum*. Cæſar 1. Gall. *ſi in eo manerent, quod conveniſſet, ſtipendiumque quotannis penderent*. Mela, 1, 7. *poſtquam in eo, quod convenerat, non manebatur*. Plato lib. 1. de repub. ἀλλὰ πρῶτον μὲν, ἃ ἂν εἴποις, ἔμμενε τούτοις.

V. 664. *Redit illa ingloria diſco*] Optimi: *rediit ingloria diſco*. Vt lib. 1. *& ſævæ periit injuria menſæ*. Lib. 8. v. 517. *rediit ardore remiſſo Vultus*. Sic iidem. non *rediitque*. Lib. 10, 26. *ſubiit ultricia Tydeus Tartara*. Vbi pariter vitiarant.

V. 679. *ſed cœlum dextra metitur*] Multo elegantius duo optimi: *ſed cœlo dextram metitur*. id eſt, quid dextra valeat, in cœlum miſſo diſco experitur. Accedit tertius Behotii codex.

V. 718. *Exegit Vlyſſem*] Poſt hunc verſum ſequebantur tres alii in membranaceo codice, qui olim Bil. Pircheimeri, nunc Arondeliæ Comitis eſt, viſus mihi beneficio viri omni laude excellentis Franciſci Iunii. Verſus autem illos nec nimis adfirmabo

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Statii eſſe, quia in uno ſolo codice reperi; nec excludere omnino poſſum, quia ab ingenio ejus alieni non ſunt. Erant ibidem ſic ſcripti:

Sic & Aloidæ, cum jam calcaret Olympum
Deſuper Oſſa rigens, ipſa glaciale ferebat
Pelion, & trepido ſperabant jungere cœlo.

Apparet legendum eſſe, *celaret*, id eſt, obtegeret impoſitum, & *ipſum gl. ferebant*. Habes lib. 10. *quales mediis in nubibus æther Vidit Aloidas, cum creſceret impia tellus, nec adhuc immane veniret Pelion, & trepidum jam tangeret Oſſa Tonantem.* Eodem ordine quo apud patrem Poëtarum. Οσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Οσσῃ Πήλιον. Aliter collocat Ovid. lib. 1. metam. *Tum pater omnipotens miſſo perfregit Olympum Fulmine, & excuſſit ſubjecto Pelio Oſſam.* Ita enim legendum, & hoc velle veteres libros exiſtimo, cum *ſubjecto* habent potius quam *ſubjectum*. Virgil. 1. Georg. *Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam, Scilicet, atque Oſſæ frondoſum involvere Olympum.* Hunc igitur ille ſecutus.

V. 742. *Materiam ſuadebat amor*] Puto rectius diſtingui: *& brachia finxit Materiam: (ſuadebat amor) tunc ſæpe.* Per epexegeſin, ut ſit, inſtar materiæ. Plato lib. 2. de repub. τοὺς δ' ἐγκριθέντας μύθους πείσομεν τὰς τροφούς τε καὶ τὰς μητέρας λέγειν τοῖς παισὶ, καὶ πλάττειν τὰς ψυχὰς αὐτῶν τοῖς μύθοις πολὺ μᾶλλον ἢ τὰ σώματα ταῖς χερσὶν. Virgilius lib. 6. Æneid. *fera corda domat fingitque premendo.* Ejuſdem eſt, *ſuadebat amor*. Lib. 9 *Suadet enim veſana fames.*

V. 794. *Averſus fugit*] Hoc timoris eſt, non artis, terga dare. Scribe: *ſed non tamen immemor artis Adverſus fugit.* Retrocedit facie obverſa.

V. 872. *Ictumque in colla minatus*] Lege ex optimis: *fictumque in colla minatus Crura ſubit.* Valerius Flaccus in certamine Pollucis & Amyci: *dextramque parat, dexramque minatur Tyndarides. redit huc oculis & pondere Bebryx, Sic ratus. ille autem celeri rapit ora ſiniſtra.* Noſter lib. 12. *fictumque ac triſte renidens.*

V. 875. *Ingentis mole ruinæ*] Sic quidem & ſcripti. Malim tamen: *ingentis more ruinæ.* Lib. 7. *properatur in hoſtem More fugæ.*

V. 899. *Tandem preſſius humi*] Meliores: *Tandem*

...em pectus humi. Recte ſane, ſive jungas extenſus ...ectus & in pronam alvum, ſive extenſus in pe...tus & pronam alvum.

AD LIB. VII.

VErſ.6. *Boreamque illabere ſaltu*] Aut male oculis uſus eſt aut alius fuit Buſlid. quo uſus eſt Bernartius: nam cujus nobis copia facta, *Borean ...nlabere*: ſic & duo alii optimi: cæteri quoque ...ere: *Borean illabere*. Nec mutari hoc verbum pa...titur τὸ *medium*. Bene penitus in Septentrionem.

V. 17. *Quod Iſthmius umbo Detinet*] Melius libri: *Diſtinet*. dividit ac ſeparat. Virgil. *dum diſtinet hoſtem Agger murorum*. Vt, *tranſtinet commeatus trans parietem*, Plauto, & *continet*, hoc eſt, patet, extenditur, continuatur, & *pertinere* frequens Cæſari pro extendi, porrigi: ſic in contrarium, *diſtinere*. Nam & iſta licet οὐδετέρως efferantur, tamen ſic dici cœpta ſunt per intellectum τοῦ *ſe*. Notavit & Bernartius.

V. 20. *Sedent ad buſta ſepulcri*] Immo *juſta*, ut in melioribus eſt. Ludorum funebrium ſolennia. Erat idem vitium lib. 4. & correxeramus, ſed præventi à Cujacio.

V. 125. *Tanta eſt audacia Thebis*] Optimi: *tanta autem audacia Thebis?* Eleganti ἰδιωτισμῷ, quem ſervaverunt Comici. Terentius Hecyra: *Tamen pol eundem injurium eſt eſſe omnibus*. Sy. *Injurium autem eſt ulciſci adverſarios?* Quaſi eſſet: *itane injurium eſt? itane tanta audacia Thebis?*

V.155. *Exſcindiſne tuas*] Liber optimus: *Exſcindenſne*. Forte: *Exſcindine tuas*. Intellige, patieris.

V. 190. *Placiduſque tuæ Nycteidos ardor*] Scripti rectius: *placituſque*. Nec velim aliter lib.10.v.764. *ſi vos placita hoſtia juvi*: etſi & ſcripti *placida*, & interpretentur, *quæ non repugnavi*. *Placita* eſt probata, placens litanſque. Silius lib. 1. *placitam temerando rumpere pacem*. Vbi etiam fecerant *placidam*. Lib.12. eodem: *Integrare acies placitum*. Virg. 10. Æn. & *placitum læti componite fœdus*. 2. Georg. *placitam paci nutritus olivam*.

V. 240. *Nondum hoſtis contra*] Quid opus fuit, cum in ſcriptis eſſet: *Nondum hoſtis circa*. Vrbem videlicet, aut in vicinia.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V.259. *Et confertiſſima ſilvis*] In pleriſque, *jugis*: in uno *turbis*: quidam adſcriptum habent, *lucis*, quam veram lectionem putamus.

V.297. *Puerum Lapithonia Nympha*] Scripti, *Lapithaona*. quod poſſumus interpretari nomen pueri, qui deinde pater Alathrei factus ſit. Sufficit ipſi Nymphæ, quod appellatur Dircetis. *Lapithes, Lapithaon*, ut *Chremetes, Chremetaon*, quem hoc quoque libro habes.

V.311. *Ter inſuto ſervant ingentia*] Qui vel quænam *ſervant?* Ipſe utique Hypſeus dicitur late umbrare celſos quadrijugos, ipſe leva ſive ſiniſtra corporis clypeo, ipſe pectus ter inſuto ferro ſeu lorica trilici ſervare. Ergo aut *ſervat* eſt ſcribendum, aut, ſi hoc cæſuræ negas, *ſervantem*.

V.334. *Quaque ultima tractu*] Locum deformatiſſimum è ſcriptis, à quibus recedere in manifeſta bonitate religio ſit, reſtituiſſe ſic præfatur Bernartius, & pollicetur jusjurandum verbis conceptiſſimis, ita ſcripſiſſe Papinium. At ego injurato mihi credi velim, nullum mihi viſum codicem, in quo non fuerit: *teque ultima tractu Anthedon*, quod ille tollit. Sic & inter cæteros Buſlidianus, quem ab humaniſſimis poſſeſſoribus impetraverat mihi utendum Ianus Vlitius. Intelligendum autem ex præcedentibus *domant ſulco*: quod non minus poteſt affirmari de Anthedone, quam de Aulide, Græa, Platæis *ſeri*. *Quique ſulco domant te ultima tractu Anthedon*, integrum eſt. Expreſſit Homeri, Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν.

V.344. *Quis Panopen? quis Aulida?*] Nihili eſt interrogatio. Præterea verſus lex ſine ratione violata. Denique quid opus nominare bis *Aulida?* Lege cum ſcriptis: *Phocida? qui Panopen, qui Daulida, qui Cypariſſon, Et valles, Lebadia, tuas, & Hyampolin* &c. Homerus:

Οἳ Κυπάρισσον ἔχον, Πυθῶνά τε πετρήεσσαν,
Κρῖσσαν τε ζαθέην, καὶ Δαυλίδα, καὶ Πανοπῆα,
Οἵ τ' Ἀνεμώρειαν καὶ Ὑάμπολιν ἀμφενέμοντο.

Vnde vides & *Anemoriamque*, ut & eſt in MSS. non *Ænemoreamque* ſcribendum eſſe. Iam *propellentemque Lilæam Cephiſſi glaciale caput*, eſt Homeri: Οἵ τε Λίλαιαν ἔχον πηγῇς ἔπι Κηφίσσοιο. Sed & dux

Phe-

Phocenſium Iphitus Nauboli filius ab Homero ſumptus, cui Schedius & Epiſtrophus υἱέες Ἰφίτου μεγαθύμου Ναυβολίδαο. Valerio Flacco lib. 1. *Nauboli-des tortas conſurgit in undas Iphitus. Daulida* protulit quoque è ſuis Canterus: ſed non vidit mutandam diſtinctionem.

V. 369. *Chromin atque in terga*] Alibi hoc nomine utitur, ubi habent integrum membranæ. ſed hic mirifice variant. *Clomin, clomini, domiti, doram.* Videtur fuiſſe, *Clonium*: nam & Homero Προθοήνωρ τε Κλόνιός τε. Idemque reſtituendum puto hoc libro ver. 711. *falcato Chromin & Chremetaona curru.* nam tertio poſt verſu rurſus *Chromis* cadit, ibique habent illibatum veteres: hic autem, *Clominum, Climenum, Clonin*: Liber optimus, *Chromin*, ſed ita ut literis *HR*. ſubducatur virgula, ſupraſcriptum ſit *L.* Repone igitur, *Clonium & Chremetaona curru.* Habes & apud Virgilium lib. 9. & 10. Æneid.

V. 414. *Arcados inſanos*] Qui *ferunt* Lycaonis umbram latrantem audiri? Non utique quivis: ut & ſua prodigia proprie Sparte vidit, Piſa refert, Acarnan infamabat. Sic igitur & umbras Lycaonis latrare ferunt *Arcades*. Et ita legendum, non *Arcados*.

V. 453. *Belli ſuprema parantem*] Sic & ſcripti. Bernartius conjicit, *paventem*. Quod priuſquam viderem, venerat in mentem: *in conſpectu belli ſuprema parantis*. Quod ei parabat ſuprema. Apud Livium lib. 8. Fabius ſenex ad Papirium dictatorem: *Quandoquidem apud te nec auctoritas ſenatus, nec ætas mea, cui orbitatem paras*, &c. *valet*.

V. 457. *Rumor ubique altus*] Non placet ille *altus* rumor, etſi alicubi ſcholion adpictum invenerim, *magnus*. Scribe: *ubique alius*. Sic deſignat naturam rumorum, qui vanitate & mendaciis hominum ut aluntur, ita plerumque ſecum diffident, & inter auctores variantur. Claudianus 1. in Rufin. *Diſſenſuque alitur rumor*.

V. 502. *Ne forte doli te conſcia*] Recte ſcripti: *ne forte doli, & te conſcia*. Ne forte ſubſint doli, & eorum conſcia mater te decipiam.

V. 608. *Rumpitur ecce gravi*] MSS. *& Grajum ſubito per caſtra*. Recte. Nec dicas etiam Bœotos eſſe

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

eſſe Græcos. nam quoniam hi toties *Tyrii* appellantur, merito his diverſi κατ' ἐξοχὴν *Graji* ſtatuuntur & appellantur Peloponneſii. Notavit & Canterus.

V. 654. *Purpureo ſubnectitur inſtita filo*] Omnes fere: *pampineo pilo*. Recte. nam *pampineum pilum* thyrſus. In Achill. *ego pampineis diffundere brachia thyrſis*. Virgilius 7. Æn. *Pampineaſque gerunt incinctæ pellibus haſtas*. Macrobius 1. Satur. 19. *Colitur apud Lacedæmonios ſimulacrum Liberi patris haſta inſigne, non thyrſo. Sed & cum thyrſum tenet, quid aliud quam latens telum gerit, cujus mucro hedera lambente protegitur.*

V. 713. *Chromin Phineumque Sagenque*] Quod *Chromin* priore correpta poni ubique meminiſſet Lindenbrogius, fecit: *Chromin & Phinoëmque Segumque*. Sed rectius optimi: *Chromin Iphinoumque Sagenque*. Habet hanc quoque perſonam ab Homero Ιλ. η'. ubi Glaucus Ἰφίνοον βάλε δουρί.

V. 755. *Menalas pedes*] Optimi quique: *Melaneus pedes*. Quippe hoc & nomine utitur Ovidius inter Cephenum proceres lib. 5. met. *Sternitur & Melaneus Perſeïa caſtra ſecutus*. Et in Centauris lib. 12. *Et Pholus & Melaneus & Abas*. Denique ſic & is vocabatur, à quo in Eubœa Μελανηΐς Eretria.

V. 792. *Stat peritura ratis*] Omnes propemodum ſcripti: *Scit peritura ratis*: ut & Lactantius legit, & bene recepit Lindenbrog. Eſt enim helleniſmus ἀντὶ τοῦ, ſcit ſe perituram. Ut Virgilio, *ſenſit medios delapſus in hoſtes*. Pindarus Nem. 9. ἴσω λαχὼν πρὸς δαιμόνων θαυμαστὸν ὄλβον. Libanius πρεσβευτ. πρὸς Ἰουλιανὸν. σὺ γὰρ ἴσθι, πᾶσαν μὲν γνώμην, πᾶσαν δὲ γλῶτταν ἐπὶ σαυτὸν ἀπὸ τῶν πρὶν ὑμνουμένων μεταρήσας. Sic igitur, *ſcit peritura*, αἰσθάνει ἀπολέσουσα. quod eſt, ἀπολέσειν.

AD LIB. VIII.

VErſ. 36. *Unde hæc mihi prælia*] Quidam: *utinam hæc*. ſed haud dubie plures & optimi: *uter hæc*. Iupiterne an Neptunus: nam & ille cum tremenda cæſarie ſua ſæpe terram, mare, ſidera movit, & hic σεισίχθων atque ἐννοσίγαιος. Ex terræ autem tremoribus hiatus vaſti & chaſmata. Cum itaque numinis utriuſque fingatur ea poteſtas, merito dubitat, uter ſibi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

ſibi hoc bellum velut indicat. Gruterus annotaverat labare hunc verſum, quem quomodo fulciret, ignorare. illud ſcire aliquid excidiſſe aut ſubeſſe vitium. Poſſemus equidem non modo facile, ſed & eleganter: *unde minas?* Verum cum alterum ſit in omnibus libris, & ſoleant ſic interdum Virgilius Ovidiusque, notaverimusque jam lib. 4. *tenero unde improba pectore virtus:* nihil mutamus. Lib. 9. *cum fluctivago Ergino.*

V. 148. *Fumantemque locum*] Fortaſſe, *lacum*. i. hiatum. Sic equo Max. de lacu Curtio: *cujus ſacrata vorago Famoſuſque lacus.* Iterum: *terque ardua merſit Colla lacu.* Sic & legerim infra v. 338. *Quo ruis ille adytis, melior lacus.*

V. 226. *Contraque in tempore certant*] Quid hic vel *certare* vel *laudare in tempore?* Tres ſub oculis habeo ſcriptos codices, in quibus eſt: *in pectore*: ex quibus optimus ſupraſcriptum habet: *divinatione*: alter: *ratione ſcientiæ in pectore infixæ.* Reperi eandem lectionem in Britannicarum membranarum unius contextu, duarum oris. Eamque unam, quam elegans eſt, tam veram eſſe ſtatuo. Scilicet hanc ſedem faciunt Poëtæ numinis vim divinandi ſubjicientis. Apud noſtrum ipſe Tireſias lib. 4. *priuſquam Obruit ora deus, totamque in pectora lucem Detulit.* Virgilius in ſexto: *ſed pectus anhelum Et rabie fera corda tument.* Rurſumque: *magnum ſi pectore poſſet Excuſſiſſe deum.* Ovid. 2. met. de Ocyroe: *Incaluitque deo, quem clauſum pectore habebat.* Lucanus lib. 5. *& inſueto concepit pectore numen.* Vbi & Pæan *hominem toto ſibi cedere juſſit Pectore.* Valerius Flaccus lib. 4. *mea quod vates inſedit Apollo Pectora.*

V. 307. *Mutaſtique viros*] An ut ex feris mitiores fierent, mitiori cibo paſti? Membranæ omnium optimæ: *impaſtis quæ prima alimenta dediſti, Mutaſtique vices.* Quod ſincerum judico. *Vices* ſunt alimentorum, cum glandibus & cæteris nullo cogente creatis mitiores cibos manu culta ſubſtituit, & ſuccedere juſſit. Virgilius: *veſtro ſi munere tellus Chaoniam pingui glandem mutavit ariſta.* Ovidius 4. Faſt. *homine ad meliora alimenta vocato Mutavit glandes utiliore cibo.*

V. 322.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V. 322. *Vndique ubique tuis maneas*] Et meliores & plures *tuos*. Recte, neque obſcure, dummodo *maneas* interpretere: ſuſtineas, exſpectes, donec ordine fatorum ſoluti in te redeamus & magnæ matri lege naturæ miſceamur. Quibus dehiſcit ac diſcedit, eos, ſcilicet, non manet. In eodem uſu verbi corruptum fuerat, quod ſupra reſtituimus: *manet ille ruentes.*

V. 332. *Hilares des, oro, precatus*] Omnes MSS. fere: *hilaris*. Vt apud Plautum in Amphitr. Mercurius: *me lætum lucris Afficere*. Veriſſime namque id interpretatus Guilelmius ex eo, quod *læti* dii propitii, *triſtes* irati & adverſi dicantur.

V. 360. *Septemque patentibus arvis*] Ex Pal. uno notavit, *alvis* Gruterus, ex margine alterius, quod & in mei codicis ora exſtat, *alveis*. Lib. 9. *ſolito tunc plenior alveo, Signa mali, magna ſe mole Iſmenos agebat.* Vulturnus in Via Domitiana: *Qui me vallibus aviis refuſum Recti legibus alvei ligaſti.* Cajus IC. de adq. rer. dom. *Quod ſi toto naturali alveo relicto flumen alia fluere cœperit, prior quidem alveus eorum eſt, qui prope ripam prædia poſſident.*

V. 388. *Anhelus. Conantur*] Notavit è ſuo Lindenbrogius: *animoque u. t. anhelo Conatur.* Sane à nobis quoque comparati omnes, *Conatur*: nihil autem prætera mutant. Neque mutandum præter diſtinctionem: *animuſque ultra thoracas anhelus Conatur.* Significat calidis & incitatis in prælium tanto motu & agitatione cor micare, ut ipſos thoracas impellere & quodammodo perrumpere velle videatur. Ovidius 2. metam. *Et tanto penitus traxit ſuſpiria motu, Vt pariter pectus poſitamque in pectore forti Ægida concuteret.* Noſter lib. 12. *uterque minax globus, & conatur uterque Longius.*

V. 448. *Guttur Iphis*] Sane laſcivire videtur iſte verſus. Nec, opinor, corripuiſſet Statius priorem in *Iphis*. Denique in nullo eum ſcripto invenimus. Videtur ejus auctor feciſſe: *Abas in fronte cruenti.* Sed ſic quoque deleatur. A Guil. Cant. codice provenit.

V. 468. *Magno quem cominus ictu*] Bernart. & Buſl. *quem cominus actu.* Quod eſſet, agitatione, impetu. Silius: *qua mole ſonantes Exigit ille trabes?* Alibi pro eodem dicit, *turbine.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

maxima Thetys Impulit Eoo cunctantem Hyperiona Ponto. Et rurſus: *cui tu, Dictæ, ſecundas Impuleris manifeſtus aves.* Ovidius lib. 3. metam. *& impellit properantibus æquora remis.*

V. 155. *Vario oblectamine mulcens*] Libri plerique *nectens.* Et ſane, cum tertio ante verſu vox altera præceſſerit, vix illam hic repetiſſe videtur. Scholiaſtes quoque ſic invenit, apud quem eſt: *nectens. alliciens illam. atto. ſollicitam. vario obl. ferculorum diverſitate. elicit. è ſacculo extrahit.* Sic ille ut potuit. Fortaſſe ſcribendum: *& attonitæ varia oblectamina nectens, Elicit extremo chelyn.* Iungit aliud ſuper aliud avocamentum, quo curas ei pelleret. *Elicit* eſt profert, promit, advocat. Sic alibi: *validam ſimul elicit haſtam.*

V. 160. *Crudo quo Bebryca*] MSS. *crudum:* & uterque Scholiaſtes. Ovidius 4. met. *Tendentemque manus* &c. *defodit alta Crudus humo.*

V. 198. *At Thetis undiſonis*] Hoc vocabulum membrana inculcat ſupra v. 27. *Nec mora & undiſonis t. c. ſororum Proſilit è thalamis.* Hic autem *undoſis* habet: unde ſuſpicari poſſis *umbroſis* ſcribi debere. Nihil tamen moveo.

V. 281. *Dominique negat captivus*] Noſter & quatuor Grut. *dominique gemit captivus inire Imperia.* Vt lib. 1. *nec alterna ferri ſtatione gementes Excubiæ.* Sic etiam Scholiaſtes: *lupis: lupatis ſc. frenis in ſimilitudine dentium lupi factis. capt. frenatus, ſervituti redactus. ge. gemitu oſtendit, quod cum dolore ſuſtineat.* Sic denique codex Put.

V. 284. *Quæ mens attraxit Achillem?*] Memb. *detraxit.* Et ſic Schol. *quæ mens. quod conſilium. de. mitigavit. indo. difficilem flecti.* Fregit ac depreſſit.

V. 319. *Hoſne inter ſimulare choros*] Malim, *Haſne.* nam de virginibus loquitur.

V. 323. *Viſuſque ſuperbos Obliquat*] Placet, quod eſt in memb. *viſuſque protervos Obliquat.* Petulantes, laſcivos, incipientes frangi deſiderio Veneris ſignificat. Vt ille apud Terentium *aſpectat limis.* Sic in Saturnalibus: *Et ridens locus & ſales protervi.* Lib. 9. Theb. *thyaſi luduſve protervæ Noctis.* Et hic mox: *exercere protervas Gymnadas.* Nec aliter Bernartii codex, & duo Gruteri. Tertius, *paternis.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V.326. *Inneĉtitque ſinus*] Sex Gruteri & aliquot inſpecti nobis : *Injecitque ſinus.* Quod magis ob oculos ponit occupantem tempus Thetidem & feſtinantem. Plauto *conjicere in humeros pallium.*

V. 348. *Sparſosque ſtudet componere*] Non contemnendus liber : *ſparſoſque tumet componere crines.* Quaſi dicat ipſam hoc officio ſuperbire, ambitioſe in eo ſe oſtentare, ut ornatrices ſolent apud dominas; nedum mater apud talem filiam, ex qua toties illi, ſi vatibus fides, *pertentant gaudia pectus.*

V.408. *Sed procul admoti*] Noſtri & quidam Gruteri & Schol. *amotæ.* ut referatur ad *gentes.* Lege igitur: *Nec tantum exciti &c. Et procul amotæ.*

V. 422. *Pylos Meſſenaque tradunt*] Quod è ſuo notat Bernartius, quinque Gruteri & mei cum Scholiaſte firmant: *tendunt.* hoc eſt, funibus intenta fabricant.

V. 460. *Sic torva feras indago*] Immo *curva*, ut ſcripti, ut Scholiaſtes : *indago curva. circuitu facta. claudit. ambit.* Vt ipſe Statius in Leone manſueto : *curvaque indagine clauſus.*

V. 463. *Suum decreſcere montem*] Qui ſubjungitur hic verſus : *Donec in anguſtam* : & in aliis reperitur membranis & à Scholiaſte agnoſcitur : *ceciderunt. venerunt. anguſtam. non revera, ſed brevis eſſe videtur propter multitudinem affluentium. vel quod ibi anguſtantur & coarctantur & coadunantur.* Denique nec ignoravit eum Maturantius.

V. 471. *Atque æquum montibus*] Accedunt mei Put. codici exhibenti. *mœnibus.* Scholiaſtes: *mœ. muris. ejus vires innuit eſſe maximas.* Homerus de Ajace Ιλ. ή. Φέρων σάκος ἠΰτε πύργων.

V. 483. *Sic cum palantes Phlegræa*] Bernartius, *pallentes.* ut complures libri, & Scholiaſtes. Ego tamen hæreo binis meorum biniſque Gruteri, in quibus, *bellantes.* Lib. 10. Theb. *tumidæ poſt prælia Phlegræ.*

V. 508. *Eja irrumpe deos*] Fecerunt Pariſiis : *Eja irrumpe moras.* Valde male. Tolerabilius quidam : *Eja age, rumpe moras.* Saltem hoc Latinum eſt. Sed non mutanda vulgata. Lib. 3. Thebaid. *Quid me Perſei ſecreta ad culmina montis Ire gradu trepido ſuperumque irrumpere cœtus Egiſtis?* Silius Italicus

lib. I.

Lib. 1. *Aſt ubi quæſitas artis de more vetuſto Intravit mentes Superum.* Noſtro lib. 3. Theb. *cœlo mentem inſertaſſe.*

V. 539. *Si te cura trahit*] Melius ſcripti: *Si tua cura trahit.* Tuum conſilium, res à te ſuſcepta & gerenda. Sequenti verſu: *Tethyos adverſæ*, non eſt *iratæ nobis.* ut habet Scholiaſtes: ſed accipiendum ut Lib. 8. Thebaid. v. 358. *Qualis ubi adverſi ſecretus pabula cœli Nilus & Eoas magno bibit ore pruinas.* Sic enim & plures & meliores, non *averſi*, ut vulgatur. Polum Antarcticum intelligit. Et bene Lactantius: *Adverſi. meridiani.*

V. 558. *In tranſtris hilaris ſedere juventus*] Multo eruditius ſcriptorum: *& in remis hilaris ſedere juventus.* Vt & Lindenbrogius dedit. *Iuventus in remis* ſunt juvenes remiges vel remos manibus tenentes & moventes. Lib. 4. Theb. *ſic Ambracii per litora ponti Nauticus in remis juvenum monſtrante magiſtro Fit ſonus.* Tale libro eodem: *procul ipſe gravi metuendus in haſta Eminet.* Lib. 7. *Turbidus aeria Capaneus occurrit in haſta.* Valerius Flaccus lib. 1. *triſida Neptunus in haſta Cœruleum fundo caput extulit.* Lib. 5. *in vittis geminæ cum lumine tede Colchis.* id eſt, vittata. Eodemque: *pariterque levi Cytiſorus in haſta.*

V. 594. *Alternum revocare præ Trieterica*] Quidam, *Alternæ renovare.* Suſpicor ſcribendum: *Alternam revocare piæ Trieterida matres Conſuerant.* Solet enim *trieterida* dicere pro trietericis. Lib. 4. *& atra ſacrum recolit trieteris Ophelten.* Lib. 7. *da, parve, tuum trieteride multa Inſtaurare diem.* Lib. 9. *cum Bacchica mugit Buxus, & inſanæ maculant trieterida matres.* Silius lib. 4. *Odonis ut Pangæa ſuper trieteride mota It juga, & incluſum ſuſpirat pectore Bacchum.*

AD LIB. II. ACHILLEIDOS.

VErſ. 38. *Ambiguo ſub pectore quiddam*] Lege ex MSS. & Scholiaſte: *namque ambiguo ſub pectore quondam Verſo.* id eſt jamdudum. Vt *olim* in dicto genii, ſi credibile eſt apud Ammianum: *Olim, Iuliane, veſtibulum ædium tuarum obſervo latenter, augere tuam geſtiens dignitatem.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

V. 99. *Pateriſque invitat Achivos*] Suavius meo animo in quibuſdam: *pateriſque hortatur Achivos*. Noſter in Hercule Vindicis: *Sic mitis vultus, veluti de pectore gaudens Hortetur menſas*. Et ſic etiam vetus Scholiaſtes: *rex. Lycomedes. prior allo. Achi. Vlyſſem & Diomedem. & hor. illos. pat. pateram ut ſatis bibant ita dicens*. Vbi tamen aliquid excidiſſe videtur.

V. 97. *Poſſem, plena forent mihi gaudia. namque juvarem.*] Verſum hunc inficetiſſimum inſulſiſſimumque expunximus: quia nec erat in membranis bonæ fidei, nec illum agnoſcit Scholiaſtes. Sic enim ille: *Saltem ſi. ex quo non poſſum illuc. ſobo. eſſet mihi. quam. ſobolem eſſet. aptum. quam congruum. mihi. mittere bello. ad bellum. vel mittere libenter. vel quam aptam. congruam & convenientem ad pugnandum eo poſſem libenter mittere bello. nunc ipſi. vos. &c.* Ex quibus utcumque ſcriptis liquet jam tum dubium fuiſſe, præcedenti *aptum*, an *aptam*, legi oporteret. Sed rectius *aptam*: *Saltem ſi ſuboles, aptam quam mittere bello.* Poſtquam de ſe optavit, & priſtinam virtutem ſuam recordatus eſt ex more ſenum heroum, adjungit: ſaltem, ſi mihi eſſet ſuboles, quam bello aptam mittere liceret. haberem aliquod defectarum mearum virium ſolatium. Sic enim explendus ſenſus, non ut iſti ſtolidi auctores fatui verſus fecerunt. Lib. 3. Theb. *necdum apta doloribus ætas*. Lib. 4. *Non hæc apta mihi nitidis ornatibus, inquit, Tempora.*

V. 120. *Vigilique hæc aure trahentem*] Sic quidem Scholiaſtes: ſic & Priſcianus. Mihi tamen potior auctoritas membranarum, quæ præiverunt mihi ad illum, quem dixi, exturbandum verſum viam, liquido habentium: *vigilique hæc aure bibentem*. Cujus quidem illa interpretatio videtur. Propertius: *Incipe, ſuſpenſis auribus iſta bibam*. Horatius: *ſed magis pugnas & exactos tyrannos Denſum humeris bibit aure vulgus*. Et noſter: *Has bibit uſque rogus*. Et ſæpe ſimiliter.

V. 147. *Thalamis Scyriades ibant*] Putarim ſcribendum *Scyreïdes*, inquit Gruterus. Certe ita legit Scholiaſtes, à quo forte hanc conjecturam ſumpſit ille. habuit enim. Sunt igitur illius hæc verba, vel

potius

potius hi apices: *nec mi. ſicut ille veniendo afferebat dona. cire. i. filiæ Licomedis ita dictæ à chiro inſula.* Vbi vides, quid corrigendum ſit.

V. 188. *It jurata fides*] Admiſimus è codice Puteano: *Ejurata fides*: quod tam eſt elegans ipſum, quam ineptum alterum. neque enim leo unquam juraverat, nec memini legiſſe: *it fides*: ut ſit, negligitur, abit, abjicitur. Nec juvat *juratam* dici *quaſi promiſſam*, ut interpretatur Scholiaſtes. Nuſpiam invenies *jurare* pro quocunque modo promittere, ſed promittere teſtibus & vindicibus diis advocatis. Sed *ejurare* dicimus & omne id, quod cum ante habuerimus & præ nobis tulerimus, abjicimus & omittimus. Vt *ejurare bonam copiam, liberos, parentes, patriam*: & ſic *fidem*.

V. 228. *Num renuis? Iunge ergo*] Male cohærent. etenim ſi renueret, nequaquam profecto dextram porrigeret natamque illi polliceretur. Nimirum invaſit hæc idem mendum, quod alibi quoque inoleviſſe alias notavimus, & ſcribendum: *Non renuis*. Silentium & habitum Lycomedis vultumque non averſum pro conſenſu accipit Achilles, eoque pignus ejus dextram flagitat. Neque accepit aliter Scholiaſtes: *n. re. ſerio legam vel interrogative. ſi non renuis. vel non re. tanquam Lycomedes dixiſſet: Achilles non renuo.*

V. 265. *Eripitur miſeræ promiſſus Achilles*] Si non habuiſſet eum antea, recte diceretur *promiſſus* maritus. Sed cum jamdudum contra vetitum & furtim eum habuerit, ſcribendum: *permiſſus*. Poſtquam ſancte & juſte illo frui conceſſum eſt.

V. 290. *Nil auſi meminiſſe pavent*] Membr. *meminiſſe palam.* Muſſaverint fortaſſis aliquid: nemo certe audebat de præteritis loqui ut exaudiretur.

V. 308. *Et Scyros longe decreſcere ponto*] Placet in ſcriptis: *longo decreſcere ponto.* Solet enim interdum Statius *longum* ponere pro lato aut longe diſtanti. Sic lib. 5. *longo rapit arva morantia paſſu.* Lib. 10. *volucrum ſic turba recentum Cum reducem longo proſpexit in æthere matrem.*

V. 348. *Sollicitas tenuiſſe deas*] Liber haud ſpernendus: *Sollicitas habuiſſe.* Cato in fr. *me ſollicitum atque exercitum habitum eſſe ac porro fore.* Plaut. Me-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

næchmis: *Qui neq; leges neque æquum bonum uſquam colunt, ſollicitos patronos habent*. Terent. Heaut. *Relevi dolia omnia, omnes ſerias. Omnes ſollicitos habui.*

V. 379. *His armis primum intendiſſe lacertos*] Malim *hos*: dein forte non adſpernabile quod in MS. *primum veſtiſſe lacertos*. Solet alioqui uti pro induere, tegere. Vt lib. 3. *clypeum veſtiſſe juvenco.* Lib. 6. *hauſta veſtitur arena*. Lib. 12. *thyrſos hederis veſtiſtis*. Claudianus 2. in Ruf. *Par veſtitus equis ferrata fronte minantur, Ferratoſque levant ſecuri vulneris armos*. Gruteri tres codices, *tendiſſe*.

V. 382. *Et adhuc creſcentibus annis*] Quaſi non nunc quoque creſcerent. Scholiaſtes & duo MSS. Gruteri, *reſtantibus*. Vnde ille haud invita, ut videtur, Minerva: *& adhuc reptantibus annis*. Claudianus 2. in Ruf. *teneroque amnis reptatus Achilli*. In quartum Honorii Conſ. *Crètaque ſe jactat tenere reptata Tonanti*.

V. 418. *Quo turbine cæſtum*] Scaliger, *ceſtrum*. Lipſius dubitare ait, *contum*, an *reſtim*: ſed magis placere poſterius. At *contum* & nos in ſcripto & in binis reperit Gruterus, nec aliter Maturantius & Britannicus legerunt. Silius lib. 15. *Suſtentata genu per campum pondera conti Sarmatici prona adverſos urgebat in hoſtes*. Quod an emendandum ſit, ne dubitare quidem debebat elegantiſſimus Opitius. Valerius Flaccus lib. 5. *& ingentis frenator Sarmata conti*. Tacitus lib. 6. ann. *Sarmatæ omiſſo arcu, quo propius valent, contis gladiiſque ruerent*. Et mox: *neque conti neque gladii, quos prælongos utraque manu regunt, uſui*. Claudianus etiam de Romano milite in 3. conſ. Honorii: *pars cominus horrida contis*. In quarto: *quis tendere contum Acrior?* Nec vero τὸ *turbine* non congruit *conto*. Eſt enim Virgilii lib. 11. Æneid. *quo turbine torqueat haſtam*. Silius lib. 4. *Sic ait, intorquens directo turbine robur*. Conſul puta Gracchus. Cæſtibus in præliis uſos non modo miramur, ſed nullam etiam gentem uſam fuiſſe ſcimus.

FINIS.

Ad-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Addendum ſuo loco.

Lib. 3. Thebaid. V. 6. *Seu quod pudet ore fateri*] Scripti omnes, *ira*, non *ore*: unde minima mutatione amicus noſter, bonus ille & veteres reſtituere verſus, & novos facere veterum ſimiles: *pudet ire fateri.* Nec refuto, etſi blandiatur: *ſeu, quod rubet ira fateri.* Erubeſcit. Vt in epithal. *Cum Turno ſpectante rubet.* Lib. 5. Theb. *audaces rubuit mirata catervas Pallas.* Lib. 12. *rubuit Neptunius heros Permotus lacrimis.* Sic plenius, & duplex affectus exprimitur. Alio ſenſu Lib. 7. *Iræque rubentes.* Ovidius 8. met. *Sæpe ſuum fervens oculis dabit ira ruborem.* Et hinc poſſis interpretari: quod iraſcor fateri vel indignor. *Pudor* adeo & *ira* ſæpe communibus verbis exprimuntur, ut jam in Diatribe monuimus.

Errata in STATIO.

P*Ag.* 3. *Verſ.* 12. *ſuperfulges.* 10, 12. *Thymbræ.* 36. *mota.* 12, 25. *an ad.* 19, 19. *Caïoli.* 33. *panaria.* 24, 22. *quererere.* 28, 32. *ſalo.* 33, 1. *declinis.* 36, 14. *canentem.* 37, 38. *dolorem.* 40, 19. *Orpheos.* 43, 16. *Confectum.* 46, 37. *precanti.* 63, 2. *dominaque.* 17. *Iliaca.* 66, 1. *trabeſque levant.* 18. *ulvis.* 85, 24 *fudere.* 91, 10. *præduxit.* 97, 16. *Ennæaque.* 41. *occidit.* 120, 5. *Megæra.* 122, 6. *ſpiramina* 24. *feſtasque.* 123, 11. *fidere.* 124, 19. *Curæ.* 125, 12. *Deïpylen. & ſic ſemper. nam Græcis* Δηϊπύλη. 129, 21. *Eteoclea.* 130, 2. *Riſiſti. moneo.* 131, 15. *ſic.* 134, 41. *Euan.* 137, 6. *vulnere.* 141, 38. *parentes.* 144. 11. *flamine.* 147. 16. *dele notam parentheſeos, quæ nulla eſt.* 152, 16. *prægreſſus.* 156, 28. *ſerunt.* 39. *& à terris.* 158, 8. *Lyrcie.* 169, 17. *Prætuſque.* 170, 11. *tingitque.* 34. *vaga.* 38. *nos rara.* 171, 8. *Iſque.* 178, 4. *juſſit.* 183, 15. *conſidere.* 36. *pectine.* 188, 39. *ululatus.* 190, 35. *quæ me.* 191, 6. *dabis.* 202, 28. *puto.* 210, 21. *rariſque ea viſa.* 220, 12. *cinerumque.* 222, 2. *hinc.* 225, 32. *vetant.* 233, 16. *volucrem.* 235, 24. *muri.* 250. 16. *Marti.* 264, 39. *ulvis.* 281, 36. *comitari.* 285, 20. *abſiliunt.*

299, 23. *jam hoſtes.* 30. *leo fregit.* 300, 26. *comitem ni ſede.* 303, 13. *Vidi.* 306, 7. *audes.* 308, 1. *& exſertum.* 311, 5. *Tunc.* 317, 37. *loquuntur.* 321, 19. *quos illa.* 322, 26. *aure.* 341, 1. *Eheu.* 342, 10. *Ac tunc.* 38. *adde.* 349, 22. *ſidunt.* 351, 12. *ut ignotum.* 355, 10. *& in.* 36. *Naxos.* 359, 19. *Ennaas.* *Hæc graviora ſunt eorum, quæ oculos noſtros non effugerunt. alia, benignus lector, etiam ſine admonitu noſtro, ut corrigere debeat, facile adſequetur.*

Errata in Notis.

PAg. 368, 7. *Salisb.* inhade. *Forte*: nitidæ. 29. *referamur.* 375, 19. *auſim.* 35. expertas. 36. moderatas & prætentatas. 377, 13. minans, *vel* minax. 378, 39. ταλαϊονίδαο. 380, 37. *membranæ.* 381, 27. *habet.* 382, 8. *&* 19. *Scripti.*

FINIS.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
224 A 9